Ogvento Dieastihom

ХРОNІКА РОМÂNІЛОР

ШІ

А МАЇ МȢЛТОР NЕАМȢРЇ

ѧнкътȣ аȣ фостȣ еле аша de аместекате кȣ Ромънії, кътȣ лȣкрȣріле, ѧнтъмплъріле ші фаптеле ȣнора фъръ de але алтора нȣ се потȣ скріе пе ѧнцелесȣ, din маї мȣлте мії de аȣторі, ѧн кȣрсȣл de 34 de анї кȣлеасъ, ші dȣпъ анії de ла нащереа Domнȣлȣї нострȣ Іс. Хс. алкътȣітъ

DE

ГЕОРГІЕ ШІNКАІ DIN ШІNКА,

DОКТОР ФІЛОСОФІЕЇ ШІ АЛ ТЕОЛОГІЕЇ, ФОСТȢЛ DІРЕКТОР АЛ ШКОАЛЕЛОР NАЦІОNАЛЕ ѦN ТОАТЪ ЦЕАРА АРDЕАЛȢЛȢЇ, ШІ DІОРТОСІТОРІȢЛ КЪРЦІЛОР ѦN КРЪІЕАСКА ТІПОГРАФІЕ А ȢNІВЕРСІТЪЦІЇ ȢNГȢРЕЩЇ

ТІПЪРІТЪ

De пе манȣскрісȣл кȣмпърат de кътръ

ѦNЪЛЦІМЕА СА

ГРІГОРІЕ АЛЕКСАNDРȢ ГІКА В. В.

DOMNІТОРІȢЛ МОЛDАВІЕЇ

Ші хъръzітȣ Бібліотічеї шкоалелор din Іашї.

IASSI

ѦN ТІПОГРАФІА РОМЪNО-ФРАNЧЕСЪ.

1853.

Tantae molis erat Romanam condere gentem!

Virgilius Aeneid. lib. I. v. 33.

Ачеаста ера ѧнтъїѹ de a се фаче пентрѹ Рошънї.

Епіскопѹл Маіор ворбіnd кѹ Саѹл Сърdаріѹл.

Institutul de Studii Istorice şi Social-Politice
de pe lîngă C.C. al P.C.R.
BIBLIOTECA DOCUMENTARĂ

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI
COTA

ХРОNІКА РОМÂNІЛОР

DE

ГЕОРГІЕ ШІNКАІ DIN ШІNКА.

ТОМȢЛ І.

De ла anȣл 86 пънъ ла anȣл 1439 dȣпъ naщереа Domnȣлȣї Хр.

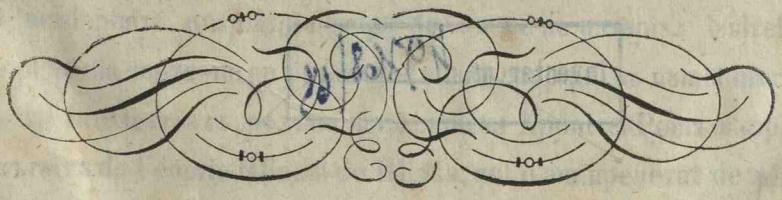

ІАШІЇ.
ЛN ТІПОГРАФІА РОМЪNО-ФРАNЧЕСЪ.

1853.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA 76927

B.C.U. Bucuresti
C20061354

Inventar nr. 49768/65

IV 901

NOI

ГРІГОРІЕ АЛЕКСАNDРȢ ГІКА В. В.

КȢ МІЛА ЛȢЇ DȢMNEZEȢ

DOMNȢ ЦЪРЕЇ МОЛDОВЕІ.

ЧІNСТІТȢ КРЕDІNЧІОСȢ БОІЕРЇȢЛ DOMNІЕЇ МЕЛЕ

D. ВОРNІКȢ ГРІГОРІЕ КȢZА,

ШефȢ Dепартаmеnтȣлȣї аверілорȢ бісерічещї ші ал ѧnвъцътȣрілорȢ пȣбліче.

Цȣрȣреа neadoрmітȣ ѧnгріжіцї пеnтрȣ de а пȣne пе алтаріȣл іȣбітеї поастре църї а Молdавіеї, орї че din парте-не ар пȣтеа съ-ї adȣкъ спорірe, nȣ nȣmaї mатеріалъ чі maї въртос moралъ ші інтелектȣалъ, афлъnd manȣскрісȣл Хроnічеї Ромъnілор, ші а maї mȣлтор neamȣрї алкътȣітъ de Георгіе Шіnкаї de Шіnка, noї n'am прецетат de ѧndатъ а'л ші кȣmпъра din але noастре mіжлоаче, спре а'л хъръzі бібліотечеї naцionале; фіind ѧnсъ къ ȣn acemine odop naцionал, nічї се кȣвіne nічї doрimȣ а ръmъnea maї ѧndелȣnгатȣ пропріетате пріватъ, пȣnem Dȣmnітале ѧndаторіре ка neѧnтърzіет din фоndȣл Сколаріȣ съ пȣї ла кале тіпъріреа zісȣлȣї manȣскрісȣ ѧn чел maї ѧmmȣлцїт пріn пȣтіnцъ nȣmър, пъстръndȣсе nе алтерат текстȣл оріцінaлȣлȣї, спре а се пȣтеа ръспъndі ѧn mъnіле тȣтȣрора, ші maї алес а цїȣnіmеї, пеnтрȣ каре Історіа церії есте ѧnвъцътȣра чеа maї neапъратъ.

Ѧndрептънd Dтале пе лънгъ ачеаста ші manȣскріптȣл ѧнтрег алкътȣіт din патрȣ томȣрі, am порȣнчіт D. Секретаріȣлȣї de Стат ка съ'л ѧнкреdinцеzе ворнічіеї бісерічещі ші ал ѧнвъцътȣрілор пȣбліче сȣб форталъ adеверінцъ, іар вънzареа кърціі тіпъріте се ва фаче кȣ ȣн прецȣ потрівіт ѧн фолосȣл фонdȣлȣї Сколаріȣ.

Тот odатъ фачемȣ Dтале кȣноскȣтȣ къ спре аціȣторіȣ ѧнтрȣ прівігереа ші гръбіреа ediцієї ексакте dȣпъ текстȣ, прін ѧnadince офісȣрі am ѧнсърчінат сȣб а Dтале прешеdінцъ о комісіе ѧнкіегатъ de Dлор Ага Алекȣ Donічі, Ага Анастасіе Панȣ ші Колонелȣл Міхаіл Когълнічеанȣ.

(Л. С.)

№ 249.

Секретаріȣл Статȣлȣї

Padȣ Росетȣ.

СЕКЦІА I.

№ 49.

Анȣл 1853. Лȣна лȣї Іȣніе 4 zіле.

Преа-ѫпалцате Doamne!

Мерітȣл чел mape ал Кропічеї лȣї Шіпкаї, есте къ ачеастъ карте търеацъ е ѫптрегȣ скоасъ din пепȣтърате ісвоаре оріцінале. De ачееа кȣ dрепт кȣвънт с'аȣ zісȣ, къ ѫп кът тімпȣ ачеастъ преціоасъ скріере пȣ ва фі пȣблікатъ, Ромънії пȣ вор авеа історіе. Ѫп adевър, літератȣра поастръ пȣ аре алтъ карте каре съ кȣпріndъ атъте mії de dокȣменте пекȣпоскȣте, атъте факте інтересанте пентрȣ ѫптъіашї dатъ скоасе ла лȣмінъ, ші каре съ пе deскіdъ ȣп орізопȣ аша de ларгȣ ѫп кътпȣл історіеї націонале, ка колекціа лȣї Шіпкаї. Din пепорочіре ѫпсъ, ачестȣ капȣ-d'оперъ de ерȣdіціе, апроапе de ціȣмътате de секȣлȣ de кънdȣ аȣ ешіт din пеапа пеmȣріторіȣлȣї аȣторіȣ. zъчеа ȣітат ѫп doȣе сінгȣре manȣскрісе, din каре ȣпȣл ал Епіскопіеї din Орadea-Маре, ші алтȣл кȣмпърат de Архімandрітȣл Германȣ din Іашї ла о лічітаціе ѫп Віенна. Ші професорȣл А. Гавра din Арadȣ, (кърȣіа с'аȣ ѫпкреdінцатȣ manȣскрісȣл de ла Орadea-Маре спре ачестȣ скопȣ), ші Архімandрітȣл Германȣ с'аȣ фостȣ ѫпчеркат ѫп анії трекȣцї а da ла лȣмінъ проdȣктȣл остепелілорȣ лȣї Шіпкаї de треїzечї ші патрȣ de анї, dар кȣ тоате прокіемъріле пресеї Ромънещї, кȣ тот спріжінȣл іȣвіторілор de історіе, manȣскрісȣл din Орadea-Маре пȣ с'аȣ пȣтȣт тіпъріі ѫп Тіпографіа Ȣніверсітъцеї din Пешта de кът пънъ ла анȣл 1383; іар ачел din Іашї ѫпкреdінцат теаскȣрілор Мітрополіеї Молdовеї п'аȣ ешіт de кът пънъ ла анȣл 1000 de ла пащереа лȣї Хрістос.

Фрȣмоаса кіемаре de а ѫпdепліні о ліпсъ аша de mape ѫп літератȣра історікъ а Ромънілор ера пъстратъ Ѫпълцімеї Воастре, кареле din ѫпсȣшї кассета Воастръ кȣмпъръndȣ преціосȣл manȣскріс de ла Архімandрітȣл Германȣ, ші хотъръndȣ'л ка съ се dea ла лȣмінъ кȣ фоndȣріле Департаментȣлȣї ѫпвъцътȣрілор пȣбліче меніте пентрȣ тіпъріреа кърцілор фолосітоаре, аці dат о віе dовadъ кът de віне сімціцї ачееа че аша de віне zічецї: „Къ пеаdорміт въ есте ѫпгріжіреа de а deпȣне пре алтаріȣл патріеї орі че din парте-въ ар пȣтеа съ'ї аdȣкъ спорірe, пȣ пȣмаї матеріалъ, чі маї въртос моралъ ші інтелектȣалъ."

Прін ачеаста, Ѫпълцімеа Воастръ пȣ аці фъкȣт маї пȣцін пентрȣ Історіа Ромънілор ѫп ценерал, de кът ачееа че аȣ фъкȣт пентрȣ Історіа Молdовеї ѫп спечіал стрълȣчітȣл Вострȣ стръмошȣ Грігоріе Гіка В. В. кареле ла анȣл 1730, пȣ пȣмаї аȣ аdȣпат ѫптр'о сінгȣръ колекціе Кропічеле Молdовеї, ръспъndіте ші рътъчіте, dар ѫпкъ аȣ прегътіт din еле ші о традȣкціе гречеаскъ *), ші кȣ кіпȣл ачеста с'аȣ фост фъкȣт апъръторіȣл ші пъстръторіȣл аппалелор църеї сале.

*) Manȣскрісȣл греческȣ традȣс de Слȣцеріȣл Александрȣ Амірас се афлъ ѫп Бібліотіка регалъ din Паріс, deпȣсȣ de D. de Peyssonel, кърȣіа і с'аȣ дърȣіт de кътръ ѫпсȣшї Domnȣл Грігоріе Гіка ѫп тімпȣл петречереї сале ѫп Молdова, тріміс фіind de рецеле Лȣdовік XV спре а стȣdіа комерцȣл църілор вечіне кȣ Мареа Неагръ.

Сѹбѹ-скрішії, кѹ респектѹ ші тот-одатъ кѹ рекѹпощінцъ, пріimind лѹminатѹл Вострѹ Офісѹ din 4. Іѹnie 1852. N. 249. de ѧndатъ ѧптр'ѹnindѹсе ѧn Komicie с'аѹ ші сілітѹ а ръспѹnde ла опорабіла кіемаре че ле аці фъкѹт. ка кът маї ѧнграбъ съ скоатъ ла лѹminъ о скріере, каре кѹ о перъбdаре патріотікъ се ащеаптъ de Ѧнълцітеа Воастръ ші de тоатъ Ромънітеа.

Dечї кѹ тоате греѹтъціле матеріале, ѧнфъцішате маї алес de непрегътіреа тіпографіілор din Іашї, пентрѹ о пѹблікаціе атът de імпортантъ, сѹб-скрішії астъзї ѧn аппіверсара ръndѹіреї лор, ѧнфъцішеазъ Ѧнълцітеї Воастре челе dintъіѹ doѹе томѹрї але Кропічеї лѹї Шінкаї, ешіте de сѹбт теаскѹріле тіпографіеї Ромъно-Франчезе, каре аѹ пропѹсѹ кондіціile челе маї ѹшоаре пентрѹ фондѹл скоалелор, пріmindѹсе а фаче ачеастъ ediціе de ѹна міе есемпларе кѹ прецѹл de шесе галбенї коала; іар ресѹлтатѹл грабнічеї пѹблікърї есте а се dаторі ѧndеосебї D-сале Ценерал-Інспекторѹлѹї скоалелор А. Требон Лаѹріанѹ пре каре прін Офісѹл Вострѹ din 28 Іѹnie 1852 N. 3257. л'аці ръndѹіт мембрѹ ал комісіеї, ші кареле аѹ превегіат коректѹра ediціеї ші аѹ ѧndрептаг грешелеле манѹскрісѹлѹї.

Komicia, потрівіт dорінцеї Ѧнълцітеї Воастре, ші ѧнсѹфлатъ ѧнсъші еа de ѹn сънтѹ респект пентрѹ остепеала інтелектѹалъ а стрълѹчітѹлѹї аѹторіѹ, аѹ пѹс леце de а нѹ се атінце кът de пѹцін de текстѹл оріцінал, modіфікъndѹ'л саѹ adaогъndѹ'л ѧn чева. Ачеастъ ediціе есте dар репродѹкціа кредінчіоасъ а скріереї лѹї Шінкаї. Форматѹл че с'аѹ сокотіт de кѹвіінцъ а і се da, есте ачел in 4, ѧнтокмаї кѹ ediціа Летопісецелор Молdоdовеї, пѹблікате de ѹнѹл din мембрії Komicieї, Іар ѧn кът прівеще прецѹл вънzъреї, Komicia аѹ сокотіт съ'л статорнічеаскъ кът се поате маї moderатѹ, ші анѹме, ѹn галбен ші ціѹмътате есемпларіѹл, сокотіт а ціѹмътате галбен томѹл, ка кѹ кінѹл ачеста потрівіт dорінцеї Ѧнълцітеї Воастре, съ се ръспъndеаскъ скріереа ачеаста кът се поате маї мѹлт.

Dечї бѹкѹръndѹне кѹ Ѧнълцітеа Воастръ ші кѹ пѹблікѹл літерар пентрѹ ешіреа ла лѹminъ а ѹнеї скріері атът de фолосітоаре ші атът de імпортанте пентрѹ історіа поастръ, кѹ тот респектѹл сѹпѹнем Ѧнълцітеї Воастре ѧнтъіеле doѹе томѹрї але Кропічеї, кѹ ѧndаторіре ка ѧнкъ ѧn вара анѹлѹї ачестѹіа съ adѹчем ла бѹн сфършіт ші ал треілеа томѹ, чел de пе ѹртъ ал Кропічеї.

Аї Ѧнълцітеї Воастре

Преа плекаці Сервї

Шефѹл Департаментѹлѹї аверілор Бісерічещї, ші ал ѧнвъцътѹрілор пѹбліче

Ніколае Сѹцѹ Логофът.

Ворнікѹл Алекѹ Donічї.

Колонелѹл М. Когълнічеанѹ.

Ага Анастасіе Панѹ.

А. Требон Лаѹріанѹ.

1853. Іѹnie 4. зіле.

Георгіе Шінкаі нобіл de Шінка, (кѹноскѹтѹ сатѹ din цеара Олтѹлѹї), непотѹлѹ лѹї Andреіѹ, ші фіiѹлѹ лѹї Іоann Шінкаі, пъскѹтѹ ѧн 28 Февръаріе, анѹлѹ 1753, ѧн сатѹлѹ Шатшѹdѹ din скаѹнѹлѹ Мѹрешѹлѹї ѧн Трасілваніа, ѹртѣ кѹрсѹлѹ ѧнвъцътѹрілор ціmnасіале пънъ ла Поетікъ ѧн ціmnасіѹлѹ Іесѹіцілорѹ de ла Клѹжѹ, de аколо трекѹ ѧн анѹлѹ 1772 ла ціmnасіѹлѹ Піаріщілорѹ de ла Бістріца, ші ѧн анѹлѹ 1773 фѹ нѹmітѹ Професcор de Реторікъ ші de Поетікъ ѧн Блажѹ. Dѹпъ ѹнѹ кѹрсѹ de ѹнѹ анѹ фѹ трімісѹ de кътръ Епіскопѹлѹ Грегоріе Маіор ла Рома, ѧн 1774, ѹnde петрекѹ чінчї анї de zіле ѧн коллеціѹлѹ de пропаганda-фіde, къщігѣ лаѹреа de доктор de Філософіе ші de Теолоціе, се нѹmі секретаріѹ ші бібліотекаріѹ алѹ коллеціѹлѹї de кътръ Кардінаріѹлѹ Стефанѹ Борціа *). Ла анѹлѹ 1779 Шінкаі се ѧнтоарсе ла Віенна, ші din порѹнка ѧмпърътессеї Маріеї Тересіеї ремасе ѧн ачеа капіталъ ѧнкъ ѹнѹ анѹ de zіле, ѹnde ѧнтре алте персоане ѧнсемнате фъкѹ кѹнощінцъ кѹ вестітѹлѹ Консіліаріѹ Ромънѹ, Стефанѹ Коста, ші кѹ преа-ѧнвъцатѹлѹ Конте Andреіѹ Хadік, прешеdінтеле канчеларіеї белліче. Венindѹ ѧн Трасілваніа Шінкаі кѹ тітлѹлѹ de Канонікѹ, фѹ нѹmітѹ Dіректор алѹ Скоалеї націонале din Блажѹ, ші маї пре ѹртъ Dіректор алѹ тѹтѹрор скоалелор ромънещї din Трасілваніа. Протекторѹл съѹ Грегоріе Маіор се лъсѣ de Епіскопіе ѧн анѹлѹ 1782, ші мѹрі ѧн анѹлѹ 1784, ѧн алѹ кърѹіа локѹ ѹртѣ Іоann Бобѹ. Шінкаі авѹ непорочіреа de а се deсбіна кѹ ноѹлѹ Епіскопѹ, de ѹnde ѹртаръ апої ѹнѹ шірѹ de неплъчерї, ба кіарѹ ші аспре прегонірї. Шінкаі възѹсе кѹ окіі съї мішкъріле Ромънілорѹ сѹптѹ Хора пентрѹ леціеа аграріе, елѹ се пътрѹнсесе de реформеле ші інстітѹціѹнеле челе ліберале але імперъторіѹлѹї Іосіфѹ II, ші ѹртърі кѹ лѹаре аmінте префачеріле челе марї ѧн пърціле анѹсене але Еѹропіеї. Елѹ фѹ ѹнѹлѹ dінтре ачеіа каріі коплѹкраръ ла петіціѹнеа Ромънілор din анѹлѹ 1791 пентрѹ егалітатеа dрептѹрілор. Ѧнвершѹнатѹлѹ інімікѹ алѹ Ромънілор, Карлѹ Еdер, dіректорѹлѹ Скоалелорѹ католіче, скрісе dѹшмънеаска са крітікъ асѹпра пѹнтелор ачестеї петіціѹнї. Шінкаі ѧї респѹнсе ѧн термінї енерціч̆ї, de ачі ѧнаінте контінѹѣ dіатріба ѧнтре ачещї doї літерацї пънъ кънdѹ тръіръ еї. Ла анѹлѹ 1794 Шінкаі апъсатѹ de нѹмерошіі съї dѹшманї, фѹ ѧнкісѹ ла Аіѹdѹ ка тѹрбѹръторіѹ, ѹnde шезѹ ѹнѹ анѹ de zіле. Ѧн фіне і се рекѹноскѹ іннoченца, dѹпъ че dѹшманіі ѧшї сътѹраръ ресбѹнареа. Мерітѹлѹ челѹ маре алѹ лѹї Шінкаі нѹ пътімі німіка прін ачеаста. Контеле Вашѹ ѧлѹ лѹѣ ѧн каса са, ѧн калітате de еdѹкаторіѹ алѹ копіілорѹ съї. Ла анѹлѹ 1803 Шінкаі се dѹссе ла Бѹda ѧн Ѹнгаріа, прімі постѹлѹ de Ревісор ші Корректор алѹ кърцілор ромънещї, ла 1804, ші фъкѹ кѹнощінцъ кѹ чеї маї ренѹміцї літерацї аї Ѹнгаріеї, кѹ Катона, Корnidес, Ковачічї, ш. а.

*) Cujus erat Stephanus Borgia causa rei, zіче Шінкаї ѧнтр'ѹнѹ версѹ пъстратѹ de протопопѹлѹ din Бістріца Іоann Маіор. Везї ші Хроніка ан. 1604 Томѹ II, пац. 306.

Талентȣосȣлȣ̆ Шінкаі къщігасе din аніі тінерецелор сале ȣнȣ̆ гȣстȣ̆ deосебітȣ̆ пентрȣ літератȣръ, ші ѧн спеціе пентрȣ Історіе. Фіindȣ̆ ѧнкъ ла Рома елȣ̆ се фолосі de бібліотечіле челе богате de аколо, ші adȣнѣ матеріал пентрȣ Історіа Ромънілор. Ѧнторкъndȣсе ла Віенна, ѧнтрѣ ѧndатъ ѧн релъчіȣне кȣ літерацiї de аколо ші контінȣѣ черчетъріле сале історіче. Аколо пȣблікѣ ѧмпреȣнъ кȣ преа-ѧнвъцатȣлȣ̆ Самȣіл Клаінȣ̆: Elementa linguae Daco-Romanae sive Valachicae. Viennae 1784. Ла каре воі съ adaȣце ȣнȣ̆ Діалогȣ̆ деспре оріцінеа Ромънілор, чі нȣ л'аȣ̆ ѧнгъdȣітȣ̆ чепсȣра, прекȣмȣ̆ мъртȣрісеще елȣ̆ ѧнсȣші ла анȣлȣ̆ Хронічеї 824, Томȣ̆ І. пац. 152. Ѧн Трасілванія ел черчетѣ тоате бібліотечіле пȣбліче ші тоате архівеле фамілiілор прівате, deскрісе мȣлціме de dокȣменте, adȣнѣ кърцї ші манȣскріссе, аціȣтъndȣсе ла ачеаста іаръші кȣ прелȣкръріле преа-ѧнвъцатȣлȣї Самȣіл Клаінȣ̆, каре ѧнтр'о скрісоаре de ла анȣлȣ̆ 1802 zіче кътръ Енгел: „Абіа поате съ фіе вре-ȣнȣ̆ скрііторіȣ̆ каре аȣ̆ тръітȣ̆ пънъ ла анȣлȣ̆ 1714, ші аȣ̆ скріссȣ̆ чева деспре Ромънї, din каре съ нȣ фіȣ̆ фъкȣтȣ̆ кȣлецерї саȣ̆ естракте історіче.“ *) Dȣпъ че се ашезѣ ла Бȣda, ȣnde і се deскісе ȣнȣ̆ кътпȣ̆ маї ларгȣ̆ пентрȣ актівітатеа са, Шінкаї контінȣѣ глоріоаса ѧнтрепрindере, ші кȣлесе маї біне de треізечї de волȣмінї de матеріал пентрȣ історіа Ромънілор; ѧн 25 Февръаріе 1804 скріссе кътръ Енгел: „Мі am пропȣсȣ̆ съ скріȣ̆ аппалеле націȣнеї ромъне din тоате церіле, прін ȣрмаре ші але Кȣцо-влахілор саȣ̆ Цінцарілор (кȣмȣ-ї нȣмескȣ̆), чеea че am ші фъкȣтȣ̆ ѧнчепъndȣ̆ de ла Траіанȣ̆ саȣ̆ маї біне zікъndȣ̆ de ла челȣ̆ dінтъіȣ̆ ресбоіȣ̆ алȣ̆ лȣї Dечебалȣ̆ ѧнконтра Романілор, пънъ ла анȣл 1660. Контінȣеzȣ̆ ачеастъ лȣкраре din zі ѧн zі, о ѧмбогъцескȣ̆ ші о петеzескȣ̆, ші нȣ кȣцетȣ̆ de а о тіпърі маї ѧнаінте de че воіȣ̆ adȣна ші воіȣ̆ стрінце тотȣ̆ че воіȣ̆ пȣтеа спре комплетареа ші контінȣареа аппілорȣ̆ **).“ Ѧнкъ ѧн анȣлȣ̆ ачеста Шінкаї конскрісесе пънъ ла 25 de волȣмінї. — Преа-ѧнвъцатȣлȣ̆ Самȣіл Клаінȣ̆ мȣрі ѧн Бȣda ѧн 13 Маіȣ̆ 1806 ѧн брацеле лȣї Шінкаї. Ѧн 25 Октомвріе але ачелȣіашї анȣ̆ се нȣмі Епіскопȣ̆ ла Орadea-маре, Самȣіл Вȣлканȣ̆, амікȣлȣ̆ лȣї Шінкаї, омȣ̆ літератȣ̆ ші кȣ маре zелȣ̆ пентрȣ ръспъndіреа кȣлтȣреї ѧнтре Ромънї. — Ла анȣлȣ̆ 1807, Шінкаї тіпърі ȣнȣ̆ калеndаріȣ̆ ла Бȣda ші adaȣсе ла dънсȣлȣ̆ Ѧнчепȣтȣлȣ̆ Історіеї Ромънілор, спре а da пȣблікȣлȣї четіторіȣ̆ о мȣстръ деспре ачеастъ ѧнтрепрindере грандіоасъ ші фолосітоаре націȣнеї. Ла анȣлȣ̆ 1808, ѧнкȣраціатȣ̆ de Епіскопȣлȣ̆ Самȣіл Вȣлканȣ̆, ѧшї пропȣсе съ тіпъреаскъ Хроніка, каре се афла маре парте пȣсъ ѧн ръndȣлȣ̆ кȣвінітȣ̆, прекȣмȣ̆ се веde din ѧнсȣші тітлȣлȣ̆ ачестеї кърцї: „Хроніка Ромънілор

*) Vix est aliqus scriptor, qui usque ad annum 1714 floruit et de Valachis aliquid scripsit, ex quo collectionem seu excerpta historiam concernentia non haberem. Engel's Literatur der walachischen und moldauischen Geschichte, S. 91.

**) Meum quidem est annales universae nationis Valachicae, proinde etiam Cuzzo-Valachorum, quos Czenczaros vocant, conscribere; quod et feci, inchoando a Trajano, vel potius primo Decebali contra Romanos bello, usque ad an. 1660. Opus in dies continuo, locupleto et polio, neque prius de editione cogito, quam quidquid potero, ad annos congessero. Engel's neuere Geschichte der Walachey, Seite 92.

каре дпчепе din анѣл 86 dънъ пащереа Domнѣлуї Христос, ші се ва сфърші дп анѣлъ 1808 дп каре аѣ дпчепътъ а се тіпърі.“ Даръ дмпрецівръріле пъ'ї фъръ фаворабіле. Каѣса пріпчіпалъ се вede а фі фостъ чепсъра *). Шіпкаї се ретрасе de ла Бѣda ла сатѣлъ Сіппеа дп комітатѣлъ Аба-ѕівар din Ѕнгаріа, ла елевіі съї Копцїі Вашъ, ѕnde коптіпъъ а се окѫпа къ редіцереа оперіі сале. Кътръ дпчепътѣлъ анѣлуї 1809 елъ аціѕпсе къ редакцїѕпеа Хропічеї пънъ ла анѣлъ 1354, прекътъ търтърісеще дпсъші, Томъ I. пад. 321: „Ла анѣлъ ачеста мі-аѣ венітъ дпаінте ѕпъ Хрісовъ ал преалътіпатеї фатіліеї а комітілор Вашъ, карele астъзі дп 28 Февръріе ал анѣлуї 1809, кънdъ токта ам пліпітъ 56 de анї, de кънdъ м'ам пъскътъ пре лѣте, дл скріъ дп Сіппеа, сатѣлъ Комітатѣлуї Аба-ѕівар din Ѕнгаріа, дп кърteа търірілор сале, ка съ ле арътъ тѫлцъміта, каре лі се кѫвіпе пъ пътаї de ла міпе карele скріъ, чі ші de ла ачеіа пептръ ал кърора фолосъ скріъ ачестеа.“ — Дп чеа din ѳртъ zi a анѣлуї 1809 Шіпкаї редіцеа історіа анѣлуї 1541, прекътъ търтърісеще ворвіndъ despre фатіліа луї Маіlатъ, Т. II. пад. 181. — Пре ла анѣлъ 1810, дшї фъкъ планѣлъ ка тертіпъпdъ редакцїѕпеа Хропічеї сале дп ротъпеще, съ о традѫкъ дп літва латіпъ, ші съ о dеа ла тіпаріъ спре фолосѣлъ котѫпъ алъ літерацілор. Везі кѫвінтеле луї ла анѣлъ Хроп. 1595, Т. II. пад. 256. „Nъ'ї потепескъ аічї, ка съ пъ'мї лѫцескъ тѫпка, чі съ о іспръвескъ маї репede спре dескоперіреа окілор челор че ..... ші съ о дпторкъ пре лътініе, de ѳnde ші пѫте ші фолосъ маї маре воіъ авеа; пічі пѣ воіъ авеа опъ съ'мї черчетеze тѫпка ротъпіі меї, пептръ къ тіпърindѫce одатъ тѫпка ачеаста пре лътініе, слободъ дмї ва фі а о тіпърі ші пре ротъпіе, фъръ чепсъра ачелора карії пъ щіъ de ачестеа.“ Пре ла дпчепътѣлъ анѣлуї 1811, Шіпкаї се dѫce ла Oradea-маре ла атікѣлъ съъ Сатѣл Вѣлкапъ, дп а кърѕіа кърте лъкръ ла Хропіка са дп тотъ кърсѣлъ анѣлуї ачестѣіа. — Ла 18 Февръріе ачелѣіашї анъ аціѕпсесе пънъ ла анѣлъ Хропічеї 1614, ла 22 Мартіе пънъ ла анѣлъ Хр. 1647, ла 29 Мартіе пънъ ла анѣлъ Хр. 1653, ла 4 Авгѣстъ пънъ ла анѣлъ Хр. 1713, ла 15 Авгѣстъ пънъ ла анѣлъ Хр. 1721, ші дпкъ тотъ дп ачелъ анъ (1811) первепі пънъ ла анѣлъ Хропічеї 1739 іпклѫсіве, ѳnde дпчетъ, прекътъ се вede din атъпdове тапѫскріселе. — Пре ла анѣлъ 1812 Шіпкаї вепі еаръшї дп Трасілванїа, ші дпчеркъ съ'шї пѣбліче кartea. Се zіче къ dънъ че сѫпѫсе ла чепсъръ котпѫперea латіпъ, чепсорѣлъ ѳнгъръ ш'ар фі датъ пърereа къ кѫвінтеле: Opus igne, auctor patilulo dignus **). Епіскопѣлъ Іоапп Бобъ, de ші вedea пе Шіпкаї челъ пліпъ de меріте къ аѣ аціѕпсъ ла естрета місеріе, (дпкътъ'шї пърта пе спате дп десаці опериле сале челе прецїоасе, тесаѫреле паціѕпеї), тотъші пъ се пѫтъ дмпъка къ dънсѣлъ. Шіпкаї плекъ пе ціосъ din Блажъ пліпъ de тъхпіре. Бътръпѣлъ протопопъ din Бістріца, Іоапп Маіор, спѫпе къ л'ар фі въѕѫтъ одатъ пе ла анѣлъ 1814 дп лѫпа луї Маіъ, веніndъ къ ръпосатѣлъ протопопъ de ла Дешокпа, Іосіфъ

*) Мѣлцї Domнї de ачещіа ц'ашъ пѫтеа пѫті ачі, чі-ї ласъ пептръ чепсъра, прін каре ва мерце Хропіка ачеаста маї дпаінте de а се тіпърі, de се ва тіпърі сѫпъ Корона Ѕнгаріеї, прекътъ ті'ар фі воіа. Г. Шіпкаї Томъ II. пад. 136.

**) Картеа е вреdпікъ de фокъ, ші авторіѣл de фърчі.

Шandop, ла Блажȣ; атȣнчї ворбеа contra fata. Се паре къ пȣцінȣ dȣпъ ачееа ші тȣрі, dаръ ȣnde, ші анȣте, нȣ се щіе.

Тоцї търтȣрісескȣ къ Шінкаї аȣ фостȣ отȣ de статȣръ de тіжлокȣ, таї тȣлтȣ ососȣ de кътȣ кърносȣ, кȣ ȣтерії ларцї, пентȣлȣ ешітȣ ꙟн афаръ, капȣлȣ таре, фрȣнтеа ларгъ, спрънчепеле негре, окії тарї ші плінї de фокȣ, фаца рȣтенъ, пȣцінȣ катȣ чіȣпітъ de върсатȣ; елȣ ворбеа апъсатȣ, біне артікȣлатȣ, авеа ȣнȣ гласȣ сонорȣ; ꙟн терсȣлȣ, стареа ші тоатъ пȣртареа са ꙟнфъцоша ȣнȣ отȣ плінȣ de ꙟнкредере ші сігȣрȣ ꙟн лȣкрареа са, ꙟнсȣфла респектȣ прівіторіȣлȣї, ера ꙟнсъ веселȣ ші фоарте плъкȣтȣ ꙟн соціетате.

Копіа тънȣскрісȣлȣї пострȣ се фъкȣ de пе оріцінaлȣлȣ че ръmасе ла Епіскопȣлȣ Самȣіл Вȣлканȣ, de кътръ Петрȣ Маркȣцȣ, прекȣтȣ ꙟнсемнеазъ ачеста ꙟнсȣшї ла фінітȣлȣ Томȣлȣї I (adекъ dȣпъ анȣлȣ Хронічеї 1439), кȣ ворбеле: „Скрісȣс'аȣ Хроніка ачеаста а Ромънілор ꙟн Роктȣ сатȣлȣ Комітатȣлȣї Біхърії, прін тіне Петрȣ Маркȣцȣ, ꙟн тімпȣ кънdȣ ерам de чеа таї таре ші таї стрікъчіоасъ ꙟнтрістаре кȣпрінсȣ. Анȣлȣ 1821 Іȣліе 16.“ Ачестȣ копіаторіȣ аціȣнсесе ꙟн 18 Апріліе 1822 пънъ ла анȣлȣ Хронічеї 1721, ȣnde върѫ ꙟнтре парентесе ачестȣ dатȣ, Т. III. пац. 265. „Dінтре doї Архіереї ромънещї din Арdеалȣ, adекъ Іоанн Бобȣ ші Васіліе Мога, карії ші астъзї ꙟн зіȣа de Сънтътъріа таре din анȣлȣ 1811 (ба ші ꙟн 18 Апріліе din анȣлȣ 1822) тръіескȣ, каре с'ар пȣтеа зіче челȣ adевъратȣ ȣртъторіȣ алȣ Сънтȣлȣї Теофілȣ?“ — Се поате къ танȣскрісȣлȣ ачеста с'аȣ фъкȣтȣ пентрȣ Петрȣ Маіор, каре ȣртасе лȣї Шінкаї ꙟн постȣлȣ de Ревісор алȣ кърцілорȣ ромънещї, тіпърісе ла анȣлȣ 1812 „Історіа пентрȣ ꙟнчепȣтȣлȣ Ромънілор ꙟн Dачіа,“ dȣпъ ачееа dіспȣтеле сале кȣ Копітар, Історіа Бісерічеаскъ а Ромънілорȣ, ш. а.; апої ръпосѣ пе ла анȣлȣ 1824 (прекȣтȣ се спȣне). — Dȣпъ ачееа танȣскрісȣлȣ къзȣ ꙟн тъніле лібрарілорȣ de ла Віенна, de ла карі'лȣ кȣтпърѣ ꙟнтр'о лічітаціȣне Архімандрітȣлȣ Г. Віdа, пе ла анȣлȣ 1833, ші ꙟн фіне de ла ачеста'лȣ кȣтпърѣ Мъріа Са Прінцȣлȣ Грігоріе Гіка ла анȣлȣ 1852. — Епіскопȣлȣ Іоанн Бобȣ тȣрі ꙟн 2 Октомвріе 1830. Самȣіл Вȣлканȣ, патронȣлȣ челȣ таре алȣ літератȣреї ромъне ші атікȣлȣ історікȣлȣї пострȣ ꙟнкъ тȣрі ꙟн 25 Dек. 1839. Ꙟн бібліотіка лȣї каре о хъръзі Епіскопіеї, ретасеръ танȣскріселе оріцінале атътȣ а ле лȣї Шінкаї, кътȣ ші а ле лȣї Самȣіл Клаінȣ, ȣnde се пъстреазъ пънъ астъзї. Dаръ че с'аȣ фъкȣтȣ кȣ кȣлецереа чеа таре de dокȣменте а лȣї Шінкаї, чеа de треізечї ші таї біне de волȣмінї, нȣ се щіе.

Ачестеа сънт пȣцінеле dатȣрї каре атȣ пȣтȣтȣ съ ле кȣлецетȣ деспре віеаца ші лȣкрареа нетȣріторіȣлȣї Шінкаї, каре пе ла анȣлȣ 1812 зісе кȣ превеdере профетікъ: „Ачеаста есте продȣктȣлȣ теȣ ꙟн каре тъ воіȣ глоріфіка dȣпъ че воіȣ еші din віеацъ!“ *) прекȣтȣ търтȣрісеще ȣнȣ корреспȣndент din Трасілваніа кътръ D. Ал. Гавра ла анȣлȣ 1844.

*) Hic fetus meus est, in quo post fata glorificabor; si non pudet fecisse, nec portasse pudebit.

А. ТРЕБОН ЛАȢРІАНȢ.

ХРОNІКА РОМЪNІЛОР.

Каре ѫнчепе din анȣл 86 dȣпъ пащереа Domnȣлȣї Хс. ші се ва сфърші ѫн анȣл 1808, ѫн каре аȣ ѫнчепȣт а се тіпърі.

Анȣл 86. Dекевал Краіȣл Dакіеї чеї векї, кареле ші Dіȣрпанеȣ с'аȣ пȣміт[1]), фіind ѫн лȣкрȣріле de оасте фоарте прічепȣт, істецȣ ла minте, ла батаіе непрецетъторіȣ, ші ѫнвъцат а пъвълі, саȣ de а се траце ѫndъръпт[2]), с'аȣ скȣлат ѫн анȣл ачеста кȣ оасте асȣпра Romanілор, пре карії маї шесе-спре-zече анї і-аȣ пъкъжіт[3]), пентрȣ некȣвіоаса пȣртаре а Ѫмпъратȣлȣї Domітian, кареле ера пȣ пȣмаї несȣферіторіȣ de остенелї, чі ші фрікос, слаб ла фіре, ші dат спре сбȣрdъріле трȣпещї, пȣ пȣмаї кȣ мȣіерї, чі ші кȣ прȣнчї[4]), dрепт ачееа ел пȣ с'аȣ атінс de ръсбоіȣ, фъръ пȣмаї прін повъцȣіторї с'аȣ ощіт кȣ Dекевал[5]).

[1]) Paulus Orosius Lib. 7. c. 10. Paulus Diaconus Lib. 9. Katona in Synopsi Chron. P. 2. Sect. 1. [2]) Dion Cassius in Domit. Sethus Calvisius in opere Chron. [3]) Calvisius l. c. [4]) Dion l. c. [5]) Dion l. c. Orosius l. c. Paulus Diaconus l. c. Philippus Brictius in Chronico Universali.

Анȣл 87. Токма кънd ръвнеа Domітian ка съ се чінстеаскъ ка ȣн Zeȣ[1]) ѫн анȣл 87. Dекевал пре Оппіе Сабін Префектȣл Месіеї de ціосȣ, аdекъ ал Бȣлгаріеї de акȣм, ръȣ ѫл ціȣка[2]).

[1]) Dion, Calvisius et Katona ll. cc. [2]) Dion, et Katona ibidem.

Анȣл 88. Dекевал ѫн анȣл ачеста іаръші бате пре Оппіе Сабін[1]), ші кȣпрінde маї мȣлте четъцї de ла вечінї, соціі Romanілор[2]), апої трімітe солї de паче ла Domітian[3]); dар ачеста пȣ прімеще пачеа; чі

[1]) Dion in Trajanum, Katona in Synopsi. [2]) Iidem ll. cc. Petrus Patricius et Magister de Legationibus.

Анȣл 89. Ѫн анȣл ачі кȣргъторіȣ ѫнсȣші порнеще ѫн контра лȣї Dекевал, dар апої тръгъndȣсе мерце асȣпра Квadілор, карії локȣеа ѫн Моравіа, ера Nемцї, ші пȣ'ї dъdȣсе аціȣторіȣ ѫн контра Dакілор[1]), ші пре Корнеліе Фȣскȣ ѫл трімітe асȣпра лȣї Dекевал

кȣ mаре оасте, каре ѧнцелегъndȣо Декевал се тȣрбȣръ, ші іаръші трімітe солї ла Domitian ѧн батцїокȣръ zікъndȣ'ї, къ de'ї вор da Романії фіеще кареле къте doї філеарї пе ан, ва фаче; алтmінтрелеа ва кȣтеzа, ші тот ръȣл кът ва пȣте́ ва фаче Романілор[2]). Nічї аȣ фост dешерте кȣвінтеле Краіȣлȣї, къ пре Корнеліе Фȣскȣ, ші пре Оппіе Сабін, (dінтре карії ачеста ера Консȣларіȣ, іар ачела Префект Преторіȣлȣї, Dірегъторї de фрȣнте ла Романї), і-аȣ бътȣт, ші і-аȣ стънсȣ кȣ ощіле din преȣнъ[3]); пре Domitian ѧнкъ л'аȣ фȣгъріт Квadії[4]), ба ѧнкъ ші Сарmателе, карії ера Словенї, і-аȣ тъіат ȣн легіон кȣ повъцȣіторї кȣ тот[5]); пентрȣ каре нерdерї de сілъ і-аȣ къȣтат лȣї Domitian а фаче паче кȣ Декевал, кърȣіа і-аȣ dат mȣлцї банї, тот феліȣл de mещерї, ші mȣлте скȣле dінтрȣ але сале,[6]) фъгъdȣindȣ'ї ші трібȣт (харачї, dаре) ѧнтрȣ авеніре пе фіе-каре анȣ[7]). Токmеала ачеаста mъкар къ ера пъгȣбоасъ, рȣшіноасъ ші неаȣzітъ maї наінте ѧнтре Романї, аȣ цінȣт пънъ ла Траіан, прекȣm вom аръта ѧн челе че ȣрmеаzъ. Ѧнсъ Іȣліан кареле фȣ фъкȣт maї mаре повъцȣіторіȣ ѧн локȣл лȣї Корнеліе Фȣскȣ, ȣрmънd лȣї Фабіе челȣї de demȣлт, аȣ контеніт кътва ръпіріле лȣї Декевал ші але Dакілор[8]).

[1]) Petrus Patricius et Mag. de Leg. Brictius in Chronico, Paulus Diac. Lib. 9. [2]) Idem Petrus Patricius l. c. [3]) Paul. Diac. l. c. [4]) Orosius Lib. 7. c. 10. Paulus Diaconus, et Brictius ll. cc. [5]) Paul. Diac. l. c. [6] Brictius l. c. [7]) Diac. in Domit. Brictius l. c. [8]) Katona in Synopsi Chron.

Анȣл 90. Domitian mъndpindȣce ѧndешерт[1]), ші din непорочіреа ощілор сале лаȣdъ вънъndȣ[2]), ка ȣн фъръ de mінте сȣmецȣ, ѧнкъ din табъръ аȣ скріс ла Рома фъліndȣce, ка кȣm ар фі ѧнвінс пре тоцї nemічії (протівнічії), пентрȣ каре кът цінеа стъпъніреа Романілор, претȣтіndene і-аȣ фъкȣт статȣе (кіпȣрї чїопліте саȣ върсате) de аȣрȣ ші de арцінтȣ[3]); апої ѧнтȣрнъndȣce ѧн Рома ка ȣн бірȣіторіȣ ал Dакілор ші ал Nemцілор аȣ цінȣт mаре тріȣmфȣ de легіонеле челе de dъншії maї стінсе[4]). De Сарmате нȣmaї лаȣръ (кȣнȣнъ de вітежіе) аȣ пȣртат[5]). Dатаȣ ші о чінъ, ѧн каре пре оаспецї maї ѧнтъіȣ фоарте і-аȣ ѧнфрȣнтат; іаръ dȣпъ ачеіа і-аȣ біне-dърȣіт[6]).

[1]) Orosius Lib. 7. c. 10. Paulus Diac. Lib. 9. [2]) Brictius in Chronico. [3]) Dion in Domitianum. [4]) Orosius, et Paul. Diaconus ll. cc. [5]) Paulus Diaconus l. c. [6]) Katona in Synopsi Chron.

Анȣл 93. Ѧн Dакіа (adекъ ѧн Арdеал, партеа църіі Ȣнгȣрещї чеа dінтре Тіса ші Арdеал, цара Ромънеаскъ, Молdова, Бȣковіна ші Бȣцеакȣ, — веzї Історіа Романілор, каре с'аȣ тіпъріт ла сфършітȣл Калеndаріȣлȣї din анȣл 1807, партеа 2. §. 6), ѧн Месіа, (adекъ Бȣлгаріа ші Сервіа), ѧн Паннонія (adекъ чеа de кътръ Бȣda парте а церії Ȣнгȣрещї), ші ѧн Германіа, mȣлте ощї de а Романілор с'аȣ потопіт, саȣ пентрȣ преа mаре сȣmецієа, саȣ пентрȣ фріка ші леневіеа повъцȣіторілор, ѧнтрȣ атъта, кът нȣ нȣmaї деспре марцініле Ѧmпъръцієї, чі ші деспре локȣріле челе de іернат але ощілор ѧнкъ се пȣтеа авеа ѧndоеалъ. Dрепт ачееа фȣ кїеmат Агрікола de ла Англіа съ фіе повъцȣіторіȣ ѧн контра Dакілор, чі ел фіind къ нȣmaї din пізmъ ера кїеmат, н'аȣ прімiт Dірегъторіа, ші dȣпъ скȣртъ вреme аȣ mȣріт ѧн 23 Аȣгȣст, фіind de 56 de анї[1]).

[1]) Cornelius Tacitus in vita Julii Agricolae, Calvisius in opere Chron.

Anul 94. Iulian, carele nevrînd pre Romani împotriva Dacilor, în anul acesta s'au pornit asupra oştilor şi cetăţilor, ca fie-care să'şi scrie numele pre scut său şi-l trimită, şi dund războiu în locul ce se numea Tapis, care n'au trecut cu fie departe de Sarmizegetusa (despre care vorbeşte în Istoria Romanilor partea 2. §. 7.) ne prea mulţi au tăiat şi omorît dintre Daci, iară Bezinas, carele era al doilea dupe Decevul, ne unind cu toţii, cu voiea au căzut între ei înşişi, şi făcîndu-se mort, poftea ne ascuns au fugit la ai săi, împuşcînd Decevul tocmindu-se în contra Romanii cu năvălească în Sarmizegetusa, unde avea Cetăţuia, au pornit, de au tăiat arborii de prin preajurul vetrii, şi de trupi au acuţat arme, ca pierzîndu-se Romanilor cu cît oşti, cu se întoarne, precum s'au şi întîmplat [1]).

[1]) Dion Cassius in Domitianum, Calvisius in Opere Chronologico.

Anul 96. Domitian, dupe ce au omorît pre mulţi dintre creştini, ba încă şi dintre rudeniile sale, vrea cu otoare pre mai mulţi, ci pierit-au fiind de mulţime ca Domiţia, fu împuşcată cîţi în 18 Septemvrie, în vîrstă de 45 de ani, împre a cărăia loc de tot Senatul Romanilor fu înălţat Marcu Cocceu Nerva, om bătrîn, dar foarte bun, şi pentru aceea de toţi lăudat, pentru că dupe doi ani au primit şiesă fiiu pe Traian [1]).

[1]) Dion Cassius in Nervam. Orosius et Eutropius II. cc.

Anul 98. Marcu Cocceu Nerva din initu domnea cu lenede jugul Dacilor de pe grumazii Romanilor, ci pentru vîrsta bătrînecelor nu putea; drept aceea părînduşte cu cetund despre folosul tuturor, în anul acesta 98, s'au scris în Capitoiu (cetăţuica său curtea unde se strîngea Senatul.) şi acolo cu glas mare au zis: „Ce cu fie spre ferîcirea şi folosul Senatului, ai Romanilor şi ai mei, pre Marcu Ulpiu Nerva Traian în primescu fiiu.“ Apoi împreună cu Traian i-au zis: „Telis Nerva tuis lacrimas ulciscere nostras,“ adecă: „cu săgeţile tale Nerva izbîndeşte lacrămile noastre“ [1]). Dupe care fiind a ca, nu mult au trăit împăratul Nerva, ci au murit în 27 Ianuarie, fiind de 66 de ani [2]).

Despre Plotina, muierea Împăratului Traian scrie Dion Cassie [3]), cum cu cînd se scia în Rolata Împărătească, şi încă era pe trepte, împreună cătră norod au zis: „Ca aceea întru aceea, ca careea vreau cu şi eu.“ Nici s'au înşelat pecîne în trupu, cu aşa s'au purtat, Împărătească fiind, cît nimene au putut ai lua vreo vină.

[1]) Dion in Nervam. [2]) Eutropius in Synopsi Chronologica. [3]) In Trajanum.

Anul 100. Dacii dedulcindu-se cu darurile, ce li se da de la Romani, din zi în zi mai multe poftea, dar Împăratul Traian nevrînd cu le dea mai multe daruri, ci cîte obicinuise a le da, încă le au trac, pentru care pricină Decevul au împuternicit a'şi împuţi oastea. Traian ca un viteaz cum era, încă n'au întîrziat, ci în anul acesta

(100) кȣ deadincȣл с'аȣ гътіт асȣпра Dакілор[1]), пре карії шъкар къ кȣ апевоіе, ѧнтрȣ ал чіпчіле анȣ тотȣшї de тот і-аȣ істовіт[2]).

[1]) Dion in Trajanum. Calvisius in opere Chron. [2]) Julianus Aug. in Satyra.

Анȣл 101 ші 102. Dȣпъ че аȣ порніт Ѧмпъратȣл Траіан асȣпра Dакілор, нічї аȣ фост dепарте de локȣл, ѧн каре се ашеzасе кȣ тоатъ оастеа са Dекевал краіȣл Dакілор; іатъ се adȣче ла ел ȣн бȣрете фоарте маре, пре кареле ера скріс кȣ слове латінещї: кȣм Бȣрії кȣ тоцї соцїї лор чеаркъ пре Траіан, ка фъкънd паче съ се ѧнтоаркъ а касъ. Траіан тотȣшї с'аȣ ловіт кȣ еї; ѧн каре бътаіе de аȣ ші къzȣт мȣлцї dінтре Dакї, dаръ dінтре Романї атъца аȣ пікат ръніцї, кът нічї кърпе, кȣ каре съ'ї леце нȣ авеа. Dрепт ачееа Траіан (прекȣм zік карії щіȣ) нічї въштънтȣлȣї съȣ аȣ пъртініт, чі маї пе ȣртъ ш'аȣ тъїат къмеаша, ші о аȣ dат съ леце рапеле осташілор челор вътъмацї; іаръ челор морцї ле аȣ ръdікат алтаре, ші аȣ порȣнчіт, ка пре ачелеа ѧн тот анȣл съ лі се факъ помепіреа. De аколо Траіан аȣ пȣрчес спре мȣнцї, ші кȣпрінzінd деалȣріле, нȣ фъръ de прімеждіе аȣ аціȣнс ла четатеа ѧн каре ера скаȣнȣл чел кръеск ал Dакілор, пре карії стръмторіndȣ'ї de алтъ парте Лȣсіе повъцȣіторіȣл, пре мȣлцї din еї аȣ тъїат ші прінс. Възънd ачестеа Країȣл Dекевал, аȣ тріміс пре ȣнії dінтре чеї че пȣрта кȣцме (кȣмъпаче) ла Траіан, съ чеаръ паче, фъгъdȣінd къ ва фаче орї къте і се вор порȣнчі, іар Ѧмпъратȣл Траіан і-аȣ порȣнчіт ка артеле ші машінеле (ȣнелтеле) челе de ръzбоіȣ ші de стрікат zidȣрї, ѧмпреȣнъ кȣ мещерії карії ле фъчеа, ші кȣ чеї фȣцїцї съ і се dее; четъціле ші тȣрнȣріле съ ле стріче; din пърціле каре ле кȣпрінсесе de ла вечінї съ еасъ, ші пре ачеіа съ'ї ціе пріетінї, пре карії вор ціне ші Романії. Кондіціїле ачестеа Dекевал, dȣпъ че фȣ adȣс ѧнаінтеа лȣї Траіан, кът de кът требȣі съ ле прімеаскъ, ші къzінd ла пічїоареле лȣї Траіан і с'аȣ ѧнкінат.

Траіан, dȣпъ че аȣ ашеzат ачестеа, с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Італіа, ші солії лȣї Dекевал с'аȣ слобоzіт ѧн Сенат, ȣnde лепъdънd артеле, ші кȣ мъніле ѧнкрещате ка ші шербії, пȣцінтеле аȣ кȣвънтат, ші кȣ ȣмілінцъ, dȣпъ че с'аȣ ѧнтъріт пачеа, нȣміцїї солї іаръші аȣ ѧнчінс артеле, ші Ѧмпъратȣл Траіан аȣ цінȣт фоарте фрȣмос тріȣмф de Dакї, пореклindȣсе ші „Dакік."

Нъп' аічеа сънт кȣвінтеле лȣї Dion Кассіе[1]), кȣ кареле се ловеще Петрȣ Патрікіе ші Маціcтрȣ[2]), нȣмаї кът ачеста zіче: 1. Къ Dекевал пентрȣ ачееа аȣ тріміс dінтре чеї кȣ кȣцме (пілофорȣс) солї ла Траіан, пентрȣ къ ачещіа ера маї de фрȣнте de кът Комітії (οἱ κομῆται), de карії аȣ фост солії чеї de маї наінте. 2. Къ Dекевал аȣ dат Романілор тоатъ партеа Dакіеї, кътъ аȣ фост кȣпрінс Траіан, че нȣ е de а се креde, къ аша ар фі фост dатъ Dакіа пънъ ѧн Сарmizегетȣzа, че е преа мȣлт; чі маї біне zіче Dion, къ аȣ ѧнторс кът аȣ фост кȣпрінс de ла вечінї, нȣ Романілор, чі стъпънілор челор dінтъіȣ, прекȣм се ва веdé din челе, че се вор ѧнсемна ла анії віїторї.

Dion нȣ нȣмеще локȣл ѧн каре аȣ фост бътаіа ачі adȣсъ, dрепт ачееа лесне лас

съ фіе фост пе шесѫл Тѫрdzії, прекѫт воеще Катона[3]) нѫ сънгѫр; тотѫшї ѫнтреб, пентрѫ че н'аѫ фост пе шесѫл Жібетѫлѫї, кѫт вреаѫ алцїї маї мѫлцї.

Ѫнкътѫ'ї deспре солїї Dакілор чеї ла Рома трімішї, ші ѫн Сенат ѫнтрацї ѫнсеатнъ, къ Сенатѫл de атѫнчї ѫнdатъ аѫ порѫнчіт de лі с'аѫ чїопліт кіпѫріле din мартѫре, токма кѫт ера фъкѫцї ла статѫръ, ла фісіогноміе ші ла хаїне, adекъ: образѫл, грѫмazії, пентѫл ші пічоареле кѫ чїоаречії din мартѫре албъ, іаръ кѫцта, пърѫл ші цѫndра (сѫгманѫл) din мартѫре неагръ; глѫга іаръшї din мартѫре албъ, токма кѫт есте портѫл Ромънілор челор че локѫеск пре лънгъ Сівіїѫ; кіпѫріле саѫ статѫеле ачестеа ѫнкъ de атѫнчеа с'аѫ цінѫт ѫн Капітоїѫл Ромеї пънъ ла анѫл 1775, лѫна лѫї Феврѫаріе, кънd аѫ лѫат Патріархѫл Евлавіе ал шеселеа мощеніреа Сънтѫлѫї Петрѫ (il Possesso.) Еѫ ѫнкъ атѫнчї ле ам възѫт.

[1]) In Trajanum. [2]) de Legationibus. [3]) in Synopsi Chronologica, Part. 2. Sect. 1.

Анії 103 ші 104. Каре с'аѫ ѫнтъмплат ѫнтрѫ ачещї doї анї, пентрѫ ачееа ле скріѫ, ші пѫн ѫнаінте кѫ кѫвінтеле лѫї Dion Кассіе, ка съ се вадъ кѫ кътъ кредінцъ с'аѫ фост zіс ачелеа, каре се кѫпрінd ѫн Історіа Романілор партеа 2. §§. 4. 5. Аша dаръ Dion zіче: „Кънd се фак ачестеа, іатъ віне весте, къ Dекевал мѫлте фаче ѫмпротіва пъ„чії; къщігъ арме, прімеще пре чеї фѫцїцї, ѫнтъреще четъціле, пре неамѫріле de прін „прецїѫр ле ѫнdеатнъ прін солїї съї ла ръскоалъ, ші пре чеї че нѫ'л аскѫлтъ, ѫї пръ„dеazъ, ші къ пънъ акѫма ѫнкъ аѫ кѫпрінс о парте а цінѫтѫлѫї Іаzіцілор, каре ѫнzаdар „о аѫ черѫт ачещеа dѫпъ ачееа ѫнdъръпт, къ Траіан нѫ лі о аѫ ѫнторс.

„Пентрѫ прічініле ачестеа, Dекевал de ла Сенат іаръшї с'аѫ цїѫdекат протівнік Ро„манілор. Іаръ Траіан ѫнсѫшї, ші нѫ прін повъцѫіторї, аѫ іспръвіт ачел ресбоїѫ, ші мъ„кар къ Dекевал ера кѫ мѫлт маї слаб, de кът Траіан, тотѫшї пѫцін аѫ фост de нѫ „л'аѫ оморѫт пре ачеста кѫ віклешѫг; пентрѫ къ Dекевал аѫ тріміс ѫн Месіа ѫн кіп „de фѫцїцї пре ѫнії, карії съ отоаръ пре Траіан, ла кареле ші de алте орї, dаръ маї „въртос ѫн времеа de ръzбоїѫ ера токма слобоd а ѫнтра. Чі ачеї ѫн кіп de фѫцїцї н'аѫ „кѫтеzат а фаче ачеа фъръ de леце, пентрѫ къ ѫнѫл dінтре dъншії, dѫпъ че аѫ къzѫт ѫн „препѫс, с'аѫ прінс, ші тръгънdѫсе ла мѫнчї, аѫ dескоперіт віклешѫгѫл. Dечї Dекевал „пре Лонгін повъцѫіторїѫл Романілор, кареле ера фоарте ѫнвъцат ѫн мещешѫгѫл de „оасте ла атъта л'аѫ adѫс (прілецѫінd, ка кѫт ар вреа съ факъ че ле ар порѫнчі) кът аѫ „мерс ла dънсѫл. Пре ачеста, dѫпъ че аѫ мерс, аѫ порѫнчіт de л'аѫ легат, ші ѫнаін„теа тѫтѫрор л'аѫ ѫнтребат de сфатѫріле лѫї Траіан; чі німіка пѫтънd скоате din гѫра „лѫї, аѫ порѫнчіт съ'л deслеце, ші ла ѫнкісоаре съ'л цїе, апої с'аѫ рѫгат прін кърцї лѫї „Траіан, ка пентрѫ слобоzіреа лѫї Лонгін съ се ѫмпаче кѫ dънсѫл, кърѫіа Траіан аша „і-аѫ респѫнс, кът с'аѫ възѫт нічї а преа прецѫі пре Лонгін, нічї а нѫ'л бъга ѫн вре о са„мъ, ка пре ѫнѫл а кѫї моарте нѫ о вреа, dаръ віеаца ѫнкъ нѫ о преа пофтеа. Каре „пънъ кънd ле аѫ сокотіт Dекевал ші аѫ черчетат че ар требѫі съ факъ, Лонгін бънd венінѫл, „каре'л къпътасе, аѫ мѫріт.

„Ѧнтр' ачееа Траіан аѹ фъкѹт под de пеатръ престе Dѹнъре, de каре еѹ сінгѹр „нѹ пот dестѹл а тъ мінѹна. Кънчї мъкар къ аѹ фъкѹт Траіан маї мѹлте лѹкрѹрї мі„нѹнате, dар подѹл ачела пре тоате ле ѧнтрече, фостаѹ фъкѹт пре dоѹъ-zечї de стълпї „de пеатръ чїоплітъ, ші ѧн патрѹ корнѹрї тъіатъ: фіе-каре стълп ера афаръ de темеіѹ „ѧналт 150 de пічїоаре (математічещї), лат 60 de пічїоаре, ші ера стълпії dепъртацї „ѹнѹл de алтѹл 170 de пічїоаре, ші кѹпрінші кѹ болте пе dеасѹпра. Келтѹеала фъкѹтъ „пре подѹл ачеста аѹ фост неспѹсъ; dар пентрѹ ачееа аѹ фост подѹл маї мінѹнат, пен„трѹ къ с'аѹ фъкѹт ѧн ржѹ вънтѹрос, ші плін de моалъ, ші пентрѹ къ апа ржѹлѹї нѹ „с'аѹ пѹтѹт абате ѧнтр' алтъ парте. Іаръ еѹ нѹ пентрѹ ачееа ам спѹс лъцітеа ржѹлѹї, „пентрѹ къ dоаръ ар фі преа маре, (кънчї ѹнеорї кънd ѧнѹndеаzъ, de dоѹъ ші de треї „орї ѧнкъ е маї маре:) чі пентрѹ къ атъта есте ѧн локѹл ачела, каре е чел маї ѧн„гѹст, dекът каре маї de'ndъмънъ, de а фаче под, лок алтѹл нѹ с'аѹ афлат, ѧн кареле „кѹ кът кѹръ ржѹл dін лат ѧн маї ѧнгѹст, ші іаръші dін ѧнгѹст ѧн маї лат, кѹ атъта „кѹръ маї репеdе, ші е маї афѹnd, че ѧнтъреще греѹтатеа чеа de а фаче под. Dін „каре лѹкрѹ лесне се поате ѧнцелеце інima чеа маре а лѹї Траіан.

„Подѹл ачела поѹъ нѹ не есте de фолос, аічї нѹ се трече пе dънсѹл, чі стаѹ стълпії пѹ„маї de фалъ, ка ші кънd ар фі акѹма фъкѹцї, ка съ се кѹноаскъ dінтръншії, къ нѹ „есте че н'ар пѹтеа фаче мінтеа омeнеаскъ. Траіан аѹ фъкѹт подѹл ачеста, къ се те„меа, ка нѹ кѹмва ѧнгецѫnd Dѹнъреа, съ се порнеаскъ вреѹн ръzбоіѹ асѹпра Романілор „челор dінколо; каре de кѹмва с'ар ѧнтъмпла, съ поатъ лесне трече ощіле престе dън„сѹл. Чі Adріан темъndѹсе, ка нѹ кѹмва варварії оморънd пъzіторії подѹлѹї, маї ле„сне съ треакъ ѧн Месіа, аѹ порѹнчіт съ ресіпеаскъ пърціле челе dеасѹпра подѹлѹї. „Dрепт ачееа Траіан dѹпъ че аѹ іспръвіт подѹл, аѹ трекѹт Dѹнъреа: апої маї мѹлт фъ„ръ de прімеждіе, de кът ѧн грабъ с'аѹ ощіт, ші de абеа аѹ ѧнвінс."

Іатъ! къ Dіон Кассіе апріат скріе, кѹм къ ѧнтъіѹ: пре Лонгін повъцѹіторїѹл Романілор нѹ Траіан л'аѹ тріміс, чі Dекевал л'аѹ ѧншелат ла сіне; а dоѹа: апа Dѹнърії нѹ с'аѹ абътѹт de ла матка са; а треіа: подѹл н' аѹ авѹт 24 de стълпї, чі нѹмаї 20; а патра: нічї с'аѹ фъкѹт нѹмаї ѧнтр'ѹн анѹ, прекѹм Калвісіе ѧнкъ аратъ[2]).

Ѧнкътѹ'ї deспре Іаziцї, кърора Траіан нѹ ле аѹ ѧнторс партеа цінѹтѹлѹї, чеа прін Dекевал кѹпрінсъ, ѧнсеамнъ, къ еї стъпънеа тот пъмънтѹл, кът се кѹпрінde ѧнтре Dѹнъре, Тісъ, мѹнції Карпатѹлѹї ші апа Гранѹлѹї[3]), аdекъ: тоатъ партеа Ѹнгаріеї чеа de кътръ Пеща, кътъ се кѹпрінde ѧнтре нѹмітеле отаре; ші къ еї ѧн времеа ачееа ѧнкъ нѹ ера сѹпѹшї Романілор, фъръ нѹмаї кът ле ера соцї; пентрѹ къ Траіан аѹ фост чел dінтъіѹ кареле аѹ лъціт ші ѧнтінс стъпъніреа Ромеї престе Dѹнъре[4]).

[1]) In Trajanum. [2]) In opere Chron. [3]) Claud. Ptolemaeus Lib. 3. cap. 7. [4]) Aurelius Victor in Breviario Rer. Rom.

Анѹл 105. Фіind къ ѧмпъръцієї Романілор преа мѹлтѹ ар фі скъzѹт, de н'ар фі кѹпрінс Траіан Ѧмпъратѹл чел маї таре ші маї вітеаz, Dакіа, аціцат фіind ші

де împrotivirile Dakilor, ші де despărţatea perii, ziче Келешері[1]), ачелаш Împărat kът aŭ isprăvit podul, îndatъ aŭ trekът Dunărea, ші bătîndusce, aşa de rъŭ aŭ înfrînt pre Dakі, kът n'aŭ retras nічі karії съ agonisaskъ pămîntul, nічі karії съ lokuească prin četъţі[2]); drept aceea în anul aceasta, ші în cei doї de ъrmeazъ[3]), foarte mulţі lokuitorі aŭ dus în Dakia, din toatъ lъtrea Romanilor[4]), dar maї alés din Roma ші din Italia, prekът adevereazъ inskripţiile, karе pănъ în ziua de astъzі kъstъ, maї kъ samъ în Ardeal[5]), din karе inskripţii aceea înkъ se dovedeşte, kъ nu numaї gloate mişele, çі ші familії de frunte aŭ fost duse saŭ strъmutate în Dakia. Lung aşŭ fi în vorbъ, de aşŭ numera toate familiile, kъte se aflъ în inskripţii, çі tu le četeşte la Fridvalski[6]). Četeşte ші čele ce am skris în Istoria Romanilor (karе s'aŭ tipъrit în sfъrşitul Kalendarіulуї de anul 1807) partea 2. §§: 8. 9. 10. — Eŭ la anul aceasta maї mulţe nu maї înşirŭ, fiindъ nu maї kъ nu e ku nepъtinţъ, kъ fie fost ші din familia Korvinilor (din karії a fi prусit Matiaş Kraiul Ungarieї ku deadinsul dorea съ se arete[7]) adusї în Dakia, mъkar kъ Korvinії în inskripţii nu se četesk.

[1]) Samuel Köleséri in Auraria Romano-Dacica, cap. 1. Nro. 5. [2]) Eutropius Lib. 7. Paulus Diacon. Lib. 10. [3]) Katona in Synopsi Chron. [4]) Eutropius, et Paulus Diaconus ll. cc. [5]) Fridvalski Inscrip. Dacic. [6]) Eaedem Inscript. Dacicae. [7]) Zamoscius in Analectis Dacicis cap. 11.

Anul 106. Traian, dupъ ce aŭ înving ші stins pre Dakі, aŭ zъbovit în Dakia, Mesia ші Trakia pănъ la anul 108, prekът se va adeverі de aprope. În anul aceasta 106, maї mult aŭ fost în Dakia; pentru kъ aŭ sъpat vistieriile luї Dekevul de sut albia Streiuluї[1]); aŭ pertvit ші mulţumit zeilor, întîiŭ, pentru kъ aŭ nъvъlit învingъ pre Dekevul ші a supus Dakia Romanilor[2]); a doua, pentru kъ aŭ aflat vistieriile[3]); aŭ çinstit ku foarte mulţe ші frumoase daruri pre Mark Likinie Mukian pentru bun-partarea luї în rъsboiul ku Dakii[4]), aŭ dipes četъţile čele strikate ale Dakieї, ші aŭ zidit unele noŭe de iznovŭ, karе sunt Caput bovis (Kapul boulуї), Nikopoiul Valahieї, Teodora saŭ Tъrnul la kapul podulуї čel din Valahia, ші Nъntea la kapul podulуї čel din Bulgaria[5]); ші maї pre urmъ aŭ fъkът kъile ші anedukъріle, despre karе destul am kuvъntat în Istoria Romanilor, partea 2. §. 11, karе o vezі.

[1]) Dion Cassius in Trajanum. [2]) Inscriptio Dacia 3. [3]) Inscript. 69. [4]) Inscript. 43. [5]) Procopius de Aedif. Lib. 4. c. 6.

Anul 107. În anul 107, saŭ în sfъrşitul anuluї trekът, Traian în çinstea sororiї sale Markianeї, aŭ zidit Markianopoiul din Bulgaria[1]); ce se kiamъ akuma Preslava[2]); din Mesia de gios saŭ Bulgaria aŭ trekut în Trakia, unde aŭ înoit oraşul Zenec, ші l'aŭ numit de pre numele sъŭ Traianopoiul[3]), de unde înturkъndusce în Dardania aŭ zidit Ulpianul, karele dupъ ce s'aŭ dipes prin Iustinian čel dintîiŭ, s'aŭ numit Iustiniana a doua[4]), iarъ akuma se kiamъ de lokuitorі Priepend, de Taliaні Treisereno, ші este în Servia lîngъ Drinul alb, în prejma četъţeї numite Pek[5]).

[1]) Zosimus, Lib. 1. c. 4. Ammianus Marcellinus Lib. 27. p. 364. [2]) Bruzen in Dictionario T. 7. Hofma-

„Лнтр' ачееа Траіан аѣ фъкѫт под де пеатръ преспе Дѫнъре, де каре еѣ сѫнгѫр „пѫ пот дестѫл а тъ тинѫна. Къчї тъкар кѫ аѣ фъкѫт Траіан маї тѫлте лѫкрърї ті„нѫнате, дар подѫл ачела пре тоате ле лнтрече, фостаѣ фъкѫт пре доѫъ-зечї де стълпї „де пеатръ чїоплїтъ, шї лн патрѫ корнѫрї тъіатъ: фіе-каре стълп ера афаръ де тетеіѣ „лналт 150 де пічїоаре (математічещї), лат 60 де пічїоаре, шї ера стълпїї депъртацї „ѫнѫл де алтѫл 170 де пічїоаре, шї кѫпрінш кѫ болте пе деасѫпра. Келтѫеала фъкѫтъ „пре подѫл ачеста аѣ фост песпѫсъ; дар пентрѫ ачееа аѣ фост подѫл маї тинѫнат, пен„трѫ кѫ с'аѣ фъкѫт лн рѫѣ вънтѫрос, шї плїн де тоалъ, шї пентрѫ кѫ апа рѫѫлѫї пѫ „с'аѣ пѫтѫт абате лнтр' алтъ парте. Іаръ еѣ пѫ пентрѫ ачееа ам спѫс лъцітеа рѫѫлѫї, „пентрѫ кѫ доаръ ар фі преа маре, (къчї ѫпеорї кѫпd лнѫпdеазъ, де доѫъ шї де треї „орї лнкъ е маї маре:) чї пентрѫ кѫ атъта есте лн локѫл ачела, каре е чел маї лн„гѫст, декът каре маї de'ndътънъ, де а фаче под, лок алтѫл пѫ с'аѣ афлат, лн карепе „кѫ кът къръ рѫѫл din лат лн маї лнгѫст, шї іаръшї din лнгѫст лн маї лат, кѫ атъта „къръ маї репede, шї е маї афѫпd, че лнтърепще гревътатеа чеа де а фаче под. Din „каре лѫкрѫ лесне се поате лнцелепе інїта чеа маре а лѫї Траіан.

„Подѫл ачела поѫъ пѫ пе есте де фолос, аічї пѫ се трече пе дънсѫл, чї стаѣ стълпїї пѫ„маї де фалъ, ка шї кѫпd ар фі акѫта фъкѫцї, ка съ се кѫпоаскъ діптръпшїї, къ пѫ „есте че п'ар пѫтеа фаче мінтеа отепеаскъ. Траіан аѣ фъкѫт подѫл ачеста, кът се те„меа, ка пѫ кѫтва лнгепѫпd Дѫнъреа, съ се порпеаскъ врѣѫп ръзбоіѣ асѫпра Ромапілор „челор dінколо; каре де кѫтва с'ар лнтъмпла, съ поатъ лесне трече оцїле преспе дън„сѫл. Чї Adріап темѫпdѫсе, ка пѫ кѫтва варварїї оторѫпd пъзіторїї подѫлѫї, маї ле„сне съ треакъ лн Месіа, аѣ порѫпчїт съ ресіпеаскъ пърцїле челе деасѫпра подѫлѫї. „Дрепт ачееа Траіан дѫпъ че аѣ іспръвїт подѫл, аѣ трекѫт Дѫнъреа: апої маї тѫлт фъ„ръ де прітежdіе, де кът лн грабъ с'аѣ оцїт, шї де абеа аѣ лнвінс.“

Іатъ! къ Dіоп Кассіе апріат скріе, кѫт къ лнтъіѣ: пре Лопгіп повъцѫіторіѫл Ромапілор пѫ Траіан л'аѣ тріміс, чї Декевал л'аѣ лншелат ла сіпе; а доѫа: апа Дѫнърії пѫ с'аѣ абътѫт де ла матка са; а треіа: подѫл п' аѣ авѫт 24 де стълпї, чї пѫтаї 20; а патра: пічї с'аѣ фъкѫт пѫтаї лнтр'ѫп апѣ, прекѫт Калвісіе лнкъ аратъ[2]).

Лнкътъї деспре Іазіцї, кърора Траіан пѫ ле аѣ лнторс партеа цінѫтѫлѫї, чеа пріп Декевал кѫпрінсъ, лнсеатнъ, къ еї стъпънеа тот пътънтѫл, кът се кѫпіпde лнтре Дѫнъре, Тісъ, тѫнцїї Карпатѫлѫї шї апа Грапѫлѫї[3]), адекъ: тоатъ партеа Ѫнгаріеї чеа де кътрѫ Пеща, кът се кѫпіпde лнтре пѫтітеле отаре; шї къ еї лн вретеа ачееа лнкъ пѫ ера сѫпѫшї Ромапілор, фърѫ пѫтаї кът ле ера соцї; пентрѫ къ Траіан аѣ фост чел діптъіѣ карепе аѣ лъцїт шї лнтінс стъпънірea Ромеї преспе Дѫнъре[4]).

[1]) In Trajanum. [2]) In opere Chron. [3]) Claud. Ptolemaeus Lib. 3. cap. 7. [4]) Aurelius Victor in Breviario Rer. Rom.

Анѫл 105. Фііпd къ лнпъръцієї Ромапілор преа тѫлтѣ ар фі скъзѫт, де п'ар фі кѫпрінс Траіан Лнпъратѫл чел маї таре шї маї вітеаz, Dакіа, ацїцат фііпd шї

de împrotivirile Dakilor, ші de вънътатеа церії, зіче Келешері[1]), ачелаш Împ-рат кът аў іспръвіт подвл, ындатъ аў трекът Dънъреа, ші бътындсе, аша де ръў аў ынфрънт пре Dакі, кът п'аў ремас нічі карії съ агопісаскъ пътънтвл, нічі карії съ локвеаскъ прін четъці[2]); дрепт ачеea ын анвл ачеста, ші ын чеї доі че вртеазъ[3]), фоарте мвлці локвіторі аў дсе ын Dакіа, din тоатъ лътеа Romanilor[4]), dar маі алес din Roma ші din Італіа, прекът адевереазъ інскріпціile, каре пънъ ын zioa de астъзі квстъ, маі кв сатъ ын Ardeal[5]), din каре інскріпції ачеea ынкъ се доведеще, кът нв пвтаі глоате мішеле, чі ші фатілії de фрвпте аў фост дсе саў стръвътате ын Dакіа. Лвнг ашв фі ын ворбъ, de ашв пвтеа тоате фатілііle, къте се афлъ ын інскріпції, чі тв ле четеще ла Фрідвалскі[6]). Четеще ші челе че ам скріс ын Історіа Romanilor (каре с'аў тіпъріт ын сфършітвл Kalendarівлві de анвл 1807) партеа 2. §§: 8. 9. 10. — Еў ла анвл ачеста маі мвлте нв маі ыншірў, фъръ нв маі къ нв е кв непвтінцъ, съ фіе фост ші din фатіліа Корвінілор (din карії а фі пръсіт Матіас Краівл Vнгаріеї кв deadinсвл дорea съ се арете[7]) адвші ын Dакіа, мъкар къ Корвінії ын інскріпції нв се четеск.

[1]) Samuel Köleséri in Auraria Romano-Dacica, cap. 1. Nro. 5. [2]) Eutropius Lib. 7. Paulus Diacon. Lib. 10. [3]) Katona in Synopsi Chron. [4]) Eutropius, et Paulus Diaconus ll. cc. [5]) Fridvalski Inscrip. Dacic. [6]) Eaedem Inscript. Dacicae. [7]) Zamoscius in Analectis Dacicis cap. 11.

Анвл 106. Traian, дънъ че аў ынвінс ші стins пре Dакі, аў зъбовіт ын Dакіа. Месіа ші Тракіа пънъ ла анвл 108, прекът се ва адевері de ачі ынколо. Ын анвл ачеста 106, маі мвлт аў фост ын Dакіа; пентрв къ аў съпат вістіеріile лві Декевал de сфът алвіа Стреївлві[1]); аў цертвіт ші мвлцъміт зеілор, ынтъіў, пентрв къ аў пвтвт ынвінце пре Декевал ші а сvпvне Dакіа Romanilor[2]); а доva, пентрв къ аў афлат вістіеріile[3]); аў чінстіт кв фоарте мвлте ші фрвмоасе дарврі пре Марк Лікініе Мвкіан пентрв квнъ-пвртареа лві ын ръсвоівл кв Dакії[4]), аў dipec четъціle челе стрікате але Dакіеї, ші аў zidit вnеле ноve de iznovв, каре съпт Caput bovis (Капвл воівлві). Нікопоівл Валахіеї, Teodora саў Тврнвл ла капвл подвлві чел din Валахіа, ші Пвптеа ла капвл подвлві чел din Българіа[5]); ші маі пре вртъ аў фъкът къіле ші апедвсвріле, деспре каре дествл ам кввънтат ын Історіа Romanilor, партеа 2. §. 11, каре о вezі.

[1]) Dion Cassius in Trajanum. [2]) Inscriptio Dacia 3. [3]) Inscript. 69. [4]) Inscript. 43. [5]) Procopius de Aedif. Lib. 4. c. 6.

Анвл 107. Ын анвл 107, саў ын сфършітвл анвлві трекът, Traian ын чінстеа сорії сале Маркіанеї, аў zidit Маркіанополвл din Българіа[1]); че се кіамъ акvма Преслава[2]); din Месіа de ціос саў Българіа аў трекът ын Тракіа, вnde аў ыноіт орашвл Zenec, ші л'аў пвміт de пре пътеле съў Traianopoівл[3]), de вnde ынторкъндсе ын Dardania аў zidit Vлпіанвл, карeле дънъ че с'аў dipec прін Івстініан чел dинтъіў, с'аў пвміт Івстініana adoва[4]), іаръ акvма се кіамъ de локвіторі Пріepend, de Таліанї Треісерепо, ші есте ын Сервіа лънгъ Dрінвл алв, ын прежма четъцеї пвміте Пек[5]).

[1]) Zosimus, Lib. 1. c. 4. Ammianus Marcellinus Lib. 27. p. 364. [2]) Bruzen in Dictionario T. 7. Hofma-

nus in Lexico T. 3. [3]) Idem Hofmannus T. 4. [4]) Procopius de aedificiis. Lib. 4. c. 1. Katona in Synopsi Chron. [5]) Baudrand in Geographia.

Анȣл 108. Ѧнтȣрнъndȣсе Траіан ѧн анȣл ачеста ѧн Рома, ші dȣкъnd ші капȣл краіȣлȣї Dекевал, аȣ цінȣт ал doілеа тріȣмф de Dакї, кȣ атъта маї маре помпъ, кȣ кът аȣ фост маї греȣ а'л ѧнвінце, ші ȣчіde пре ел[1]). Іаръ кȣм къ фоарте кȣ греȣ і-аȣ фост лȣї Траіан а фаче ачеаста, мъртȣрісеще Іȣліан Аȣгȣстȣл ші Параватȣл саȣ Апостата[2]), zікъndȣ: къ Dакії ера чеї маї тарї ші маї вітежї ѧнтре тоате неамȣріле че ле de атȣнчі, ші пентрȣ статȣра ші мъріmea трȣпȣрілор ші пентрȣ къте ле багасе лор ѧн кап Zамолксіс, кареле се чінстеа de дъншії; пентрȣ къ фіind еї ѧнкредінцацї къ нȣ вор пері кȣ тотȣл, фъръ нȣмаї се вор стръмȣта кȣ локашȣл, пȣрȣреа ера гата а се бъга ѧн прімеждії, ка чеї че'шї ащепта мȣтареа.

[1]) Dion in Trajanum. Katona in Synopsi Chron. [2]) in Satyra.

Анȣл 109. Ѧмпръщіindȣсе вестеа лȣї Траіан ѧн лȣме пентрȣ къте фъкȣсе de кънd ѧмпъръцїа, dар маї въртос пентрȣ челе че лȣкрасе ѧн Dакіа, тоате неамȣріле л'аȣ чінстіт прін солії съї, ѧнкъ ші Indianії, карії ера чеї маї dепъртацї de Рома[1]).

[1]) Dion in Trajanum, Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 110. Ѧнцелепцеще сокотind Ѧмпъратȣл Траіан, къ фіе-каре стъпъніре н'аре опȣ нȣмаї de арме, чі ші de ѧнвъцътȣрї, (пентрȣ къ артеле нȣмаї dекът апъръ саȣ ѧнтъреск ѧмпъръцііле, dаръ ѧнвъцътȣріле ші мещешȣгȣріле ле феріческ,) пȣцінтел аȣ ѧнчетат de ла арме, ші аȣ порніт ѧнвъцътȣріле ші мещешȣгȣріле ѧнтре сȣпȣші: пентрȣ къ ѧн Рома аȣ фъкȣт бібліотека, чеа de пре нȣмеле лȣї, Ȣлпіана кіематъ[1]); іаръ ѧн Dакіа колецїȣріле саȣ скоалеле бърdашілор[2]), ші але бъіашілор[3]), ш. ч. л. Батър de ар ȣрма лȣї Траіан ші облъdȣіторії Ромънілор ші ар бъга ѧнтре dъншії ѧнтъіȣ ѧнвъцътȣріле (кȣм се zік) челе фрȣмоасе; а doȣа: тоате мещешȣгȣріле, варем челе маї de треабъ ші маї de ліпсъ, ка съ нȣ се сȣрȣклȣеаскъ Ромънії пре алте неамȣрї! Ачеаста de се ва фаче, кредемъ, Ромънії вор фі dінтре чеї маї ферічіцї. Пілdъ не поате фі Рȣсіеа, а къреіа локȣіторї, че ера маї ѧнаінте de Петрȣ чел маре? ші че сънт акȣма?

[1]) Dion in Trajanum. Calvisius in opere Chron. Brictius in Chron. Univ. Katona in Synopsi Chron. [2]) Inscriptiones Dacicae 22. 70. 71. [3]) Eaedem Inscript. 64. 65.

Анȣл 111. Рома кътȣ'ї de маре, маї мȣлте піацȣрї аре, dінтре каре челе маї марї ші маї вестіте сънт: Піацȣл Сънтȣлȣї Петрȣ din Ватікан, Піацȣл Сънтъмъріеї чеї марї, Піацȣл Nавонеї, ал лȣї Траіан. Ѧн чел din Латеран ші de ла Сънтъмъріа чеа маре сънт треї Піраmidzї фоарте фрȣмоасе ръdікате; чел че се нȣмеще ал Nавонеї, пентрȣ апеле ѧнтръпсȣл adȣсе, е маї мінȣнат; чі de кът тоате ачестеа е маї мінȣнат Піацȣл лȣї Траіан, ші пентрȣ ашеzемънтȣл ші пентрȣ векімеа лȣї. Піацȣл ачеста фȣ ȣрzіт ѧн анȣл 111, ші іспръвіт ѧн анȣл ȣрмъторіȣ 112, dȣпъ че с'ар фі кърат мȣлте Хѫлмȣрї de пъмънт de пре локȣл ачела[1]), челелалте ле ам скріс прекȣм ле ам възȣт кȣ окії.

[1]) Dion in Trajanum, Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 112. Траіан, dѹпъ че аѹ̆ deскънтат піацѹл чел de пре нѹтеле съѹ̆ нѹтіт, ѫн анѹл deакѹт 112, лепъdънd соліа краіѹлѹї Косрое I. с'аѹ̆ ръdікат кѹ ръсбоіѹ̆ асѹпра Партілор, ші ѫн контра Арменіеї[1]).

[1]) Dion et Katona ll. cc.

Анѹл 113. Слѹціndѹ'ї порокѹл, Траіан ѫн анѹл ачі кѹргъторіѹ̆ бате пре Партамісір краіѹл Арменіеї, ѫл пѹне цїос, ші кѹпрінde Арменіа, сѹпѹіndѹо кѹ тотѹл Романілор[1]), іаръ Сенатѹл ръdікъ ѫн чінстеа лѹї Траіан о колѹмнъ фоарте мінѹнатъ ѫн міжлокѹл піацѹлѹї челѹї de dънсѹл фъкѹт[2]), каре колѹмнъ е маї ѫналтъ de кът тоате пірамidzіле къте сънт ѫн Рома, ші dекът чеа че zаче ѫн маї мѹлте dъраве рѹптъ ла локѹл саѹ̆ кѹртеа че се кеамъ: „il Monte Citorio" adекъ мѹнтеле чел de цїѹdекъцї. Темеіѹл колѹмнеї, сѹпт каре с'аѹ̆ ші астрѹкат dѹпъ віеаца са Траіан, есте фъкѹт ѫн патрѹ корнѹрї de піатръ чіоплітъ; dаръ колѹмна е ротѹndъ ші din маї мѹлте dъраве de піатръ фъкѹтъ, пре а къреіа латѹрї de цїос пънъ сѹс, есте ѫнтъіат кѹ мещешѹг неспѹс тот ръсбоїѹл кѹ Dакії, adекъ тоате ощіле Романілор ші але Dакілор, прекѹм аѹ̆ фост кънd с'аѹ̆ бътѹт. Еѹ̆ ѫнсѹмї маї adесе орї ам прівіт ла колѹмна ачеаста, deспре каре чіне ва dорі а щі маї мѹлте, кѹмпере'шї картеа кѹ фігѹрї ѫмподобітъ, че с'аѹ̆ скріс deспре dънса. Іаръ къ нѹ с'аѹ̆ стрікат колѹмна ачеаста прін варварї, ка алте рарітъцї але Ромеї, zіче Брікціе[3]) къ ар фі фост прічінъ іскѹсінца еї, ші помепіреа вѫртѹтеї Ѫмпъратѹлѹї Траіан.

Ѫнсемнаре. De вреї а щі че сънт пірамidzіле, deспре каре ам кѹвънтат маї наінте, іатъле тълкѹл: ачестеа сънт din піроп (ѹн феліѹ̆ de піатръ рошіе ші фоарте таре) ѫн патрѹ мѹкї аша чопліте, кът de ла темеіѹ̆ тот маї ѫнгѹсте він, пънъ че се аскѹт ѫн върв; dрепт ачееа кѹ кът е маї ѫналтъ пірамida, кѹ атъта требѹе съ фіе маї ларгъ ѫн темеіѹ̆. Пірамidzіле ачесте нѹ сънт фъкѹте de Романї, чі de Егіптенї; de ѹnde се dѹсъръ ѫн Рома ѫнкъ ѫнаінтеа нащереї Домнѹлѹї Хс. dѹпъ че аѹ̆ ѫнвінс Октавіан Аѹгѹстѹл пре Антоніе ші пре Клеопатра, чеа маї de пре ѹртъ din віца лѹї Птолемеіѹ̆[4]).

[1]) Dion et Katona ll. cc. [2]) Iidem ibidem. [3]) In Chronico Univ. [4]) Svetonius in Octavianum etc.

Анѹл 114. Ѫн анѹл ачеста Ѫмпъратѹл Траіан аѹ̆ лѹат Месопотаміа ші Adіабена de ла Партї; іаръ повъцѹіторїѹл Лѹсіе аѹ̆ бътѹт Сінгара (de ѹnde с'аѹ̆ пръсіт цїганії, прекѹм се ва аръта ла анѹл 363), ші алте четъцї[1]).

[1]) Stephanus Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 117. Ѫмпъратѹл Траіан ѹрzіторїѹл, ѫнтемеіторїѹл, ші de а zіче татъл Романілор, dѹпъ че аѹ̆ ѫнвінс пре Косрое, ші аѹ̆ dат краіѹ̆ Партілор пре Партамаспат, врънd съ се ѫнтоарне ѫн Рома, аѹ̆ веніт пънъ ѫн Кілікіа, ші болнъвіndѹсе аѹ̆ мѹріт ѫн четатеа Салінѹнт ѫн 10 zіле але лѹї Аѹгѹст, фіind de 61 de анї[1]), dѹпъ че кѹ атъта лаѹdъ аѹ̆ ѫмпъръцїт ѫн 19 анї, 4 лѹнї ші 27 de zіле[2]), кът ш'аѹ̆ фъкѹт обічеіѹ̆ Сенатѹл, кънd вреа съ лаѹde пре оаре кареле ѫмпърат, съ zікъ: felicior Augusto, melior Traiano; adекъ маї ферічіт de кът Аѹгѹст, ші маї бѹн de кът Траіан[3]); пентрѹ каре бѹ-

пътате лȣї сінгȣр с'аȣ ѧнгъdȣіт съ се ѧнгроапе ѧнтре zidȣріле Ромеї, сȣвт колȣмна са: лȣї сінгȣр і-аȣ ціȣdекат тріȣмф ші dȣпъ моарте. — С. Грігоріе Діалогȣл ѧнкъ пентрȣ бȣнецеле лȣї аȣ скріс: къ с'ар фі спъсіт, мъкар аȣ фост пъгън.

Пънъ аȣ тръіт Ѧмпъратȣл Траіан, стръмошілор пострі Романілор челор din Дакіа ле мерцеа фоарте біне, прекȣм ам арътат ѧн Історіа Романілор, партеа 2. маї кътръ сфършіт; dар кът мȣрі Траіан, іатъ пізма каре din ѧнчепȣт domнеще, ші пре тоцї ѧї стъпънеще, ѧнтръ ѧн Ѧмпъратȣл Adріан, кареле іаръші ера de неамȣл съȣ Спаніол, ка ші Траіан[4]); пентрȣ къ zіче Еȣтропіе ѧн картеа 7: „Adріан пізмȣind славеї лȣї Тра-„іан, ѧndатъ аȣ пъръсіт треї церї каре Траіан adъȣгасе ѧмпъръціеї Романілор, adекъ: „din Ассіріа, Месопотаміа ші Арменіа аȣ кіемат оастеа, ші аȣ воіт ка ржȣл Еȣфратȣлȣї „съ фіе марцінеа ѧмпъръціеї. Врънd а лȣкра ашіждерea ші кȣ Дакіа, л'аȣ ѧнгроzіт „претеніі, de а da мȣлцї четъцені романещї варварілор. Пентрȣ къ Траіан кȣпрінzънd „Дакіа, din тот крȣгȣл пътънтеск, чел Романілор сȣпȣс, dȣсесе ѧнтр'жнса пенȣмърате „глоате, каре съ агоніceаскъ пътънтȣл, ші съ локȣеаскъ прін четъцї. Кънї пȣтереа Да-„кіеї прін лȣнг ръсбоїȣл лȣї Декевал токма се сторсесе."

Дакіа, аша dаръ Ѧмпъратȣл Adріан кȣ тотȣл н'аȣ пъръсіт'о, чі аша таре гріже de dънса ѧнкъ н'аȣ авȣт, ба токма аȣ пȣс темеїȣл, din кареле апої тоатъ стрікъчїȣнеа стръмошілор ші перdереа Дакіеї, de нȣ ші de тот, dар ѧнкаї ѧн парте аȣ ȣрмат, прекȣм се ва аръта ла аніі віїторї. Пентрȣ къ din прічіна, ка кȣм с'ар теме, съ нȣ треакъ варварії ѧн Месіа, dаръ кȣ adевърат din пізма лаȣdелор Ѧмпъратȣлȣї Траіан, аȣ стрікат подȣл чел мінȣнат, кареле de Траіан се фъкȣсе престе Dȣнъре[5]).

[1]) Katona in Synopsi chronologica. [2]) Io. Georg. Eccardus in Corpore Hist. medii aevi T. I. Catalogo 5. Impp. Romanor. [3]) Baronius ad h. a. etc. [4]) Katona l. c. [5]) Dion in Trajanum. Eutropius Lib. 7.

Анȣл 118. Мъкар къ Ѧмпъратȣл Adріан нȣ мȣлт гъndіа кȣ Дакіа, фамілііле челе маї de фрȣнте ші dірегъторії че се афлаȣ акȣм ѧн dънса, тотȣші нȣ ѧнчета а фаче че ера спре фолосȣл саȣ подоаба патріеї чеї нȣ de мȣлт къщігате. Аша Маркȣ Аппіе Квесторїȣл Колоніеї чеї din Сарmizегетȣса саȣ Ȣлпіа Траіана, ѧнтрȣ ал треілеа Консȣлат а лȣї Adріан, (кареле каdе ѧн анȣл 118[1]), аȣ фъкȣт о інскріпціе фоарте фрȣмоасъ, ѧн каре мъртȣрісеще, къ Дакіа е ферічітъ, пентрȣ къ с'аȣ adъогат ѧмпъръціеї[2]); іаръ К. М. Папіріе Еліан аȣ фъкȣт доȣъ інскріпції тот ѧнтрȣ ачест анȣ, ѧн чеа dінтъіȣ аратъ, кȣм аȣ dȣс апъ ѧн Сарmizегетȣса[3]), ѧнтрȣ а доȣа, кȣм аȣ пъzіт ржпеле Тісеї, ші але Dȣнъреї[4]). Ѧнсȣші Adріан dȣпъ че с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Рома, аȣ ертат тоате, къте требȣіа съ се плътеаскъ фіскȣлȣї, adекъ къмъріі чеї ѧмпърътещї ѧн 16 анї[5]).

[1]) Fasti Idatiani apud Graevium Tom. 11. p. 247. [2]) Inscriptio dacica apud Fridvalski 17. [3]) Inscriptio dacica 75. [4]) Inscrip. Dac. 73. [5]) Katona in Synopsi chron.

Анȣл 121 — 131. Ка съ'ші арате тоатъ вжртȣтеа, ші ка съ ѧнтреакъ пре Ѧмпъратȣл Траіан, de ла анȣл 121 пънъ ла анȣл 131 Adріан Ѧмпъратȣл аȣ ѧмблат тоатъ ѧмпъръціа, adекъ: тот кът бірȣіа Романії ѧн Афріка, Асіа ші Еȣропа; ші

тѫлте лѫкрѫрї вредніче de лаѫдъ аѫ фъкѫт, dаръ пѫ кѫ каре съ ѧнтреакъ пре ѫнішорѫл Траіан[1]).

[1]) Eutropius Lib. 7. Katona in Synopsi Chron.

Анѫл 132. Adpian dѫпъ че аѫ ѧмблат Еѫропа, Афріка ші Асіа, ла ръсбоїѫл чел ѧнконтра Ціdовілор, аѫ трімісѫ ѧнтъіѫ пре Тіннie Рѫф, апої пре Іѫліе Северѫ[1]).

[1]) Katona l. c.

Анѫл 136. Ѧн анѫл ачеста Ѧмпъратѫл Adpian аѫ ѧмподобіт Рома кѫ тѫлте олате[1]), ѧнтре каре прекѫт ші се паре, чел маї de фрѫнте есте костеіѫл, кареле акѫма се пѫтеще ѧн лімба тъліенеаскъ la citta di sant' Angelo, adекъ четатеа съптѫлѫї ѧнцерѫ, dекът каре ѧн тімпѫл че ам локѫіт ѧн Рома, пѫ ера маї маре търіме ѧн тоатъ Рома; кънd аѫ лѫат Фрьнчії Рома ѧн анѫл 1797, ѧнкъ dестѫл с'аѫ вестіт четъцѫїка ачеаста прін тоате газетеле.

[1]) Paulus Diaconus Lib. 11. in Hadrianum. Stephanus Katona in Synopsi chronologica etc.

Анѫл 138. Ѧмпъратѫл Adpian, кареле п'ар фі фост ръѫ, de п'ар фі пізмѫіт атъта лаѫdеї чеї adевърате а лѫї Траіан, dѫпъ че аѫ ѧмпъръціт анї 20, лѫнї 10, зіле 14[1]), аѫ мѫріт ла Баіе ѧн 10 зіле але лѫї Іѫліе, ѧн върстъ de 61 de анї[2]), ші с'аѫ ѧнгропат афаръ de Рома ѧн маѫсолеѫл съѫ, кареле се пѫтеще акѫма Четатеа Съптѫлѫї Ѧнцер, ші кареле dрепт ачееа л'аѫ фост ші зіdіт, ка кѫ мормъптѫл ѧнкъ съ пѫ фіе маї пѫцін de кът Траіан; чі тотѫші піацѫл ші колѫмна лѫї Траіан маї мѫлт есте de кът маѫсолеѫл лѫї Adpian, dѫпъ ціѫdеката тѫтѫрор.

Ѧмпъратѫлѫї Adpian і-аѫ ѫрмат Тітѫ Еліе Антонін І. кареле алтмінтрілеа с'аѫ кіемат Тітѫ Аѫреліе Фѫлвѫ, ачеста кът аѫ ѧнчепѫт сінгѫр а ѧмпъръці, ѧndатъ аѫ ертат пре тоцї чеї ла моарте осъndіцї de Adpian, ші тътънесъѫ лѫї Adpian, de кареле се прімісе фііѫ, і-аѫ фъкѫт фоарте маре ші мѫлтъ чінсте, пентрѫ каре ел ѧнкъ фѫ din оръndѫеала Сенатѫлѫї порекліт Піѫс, adекъ кѫ Евлавіе[3]).

[1]) Eccardus in Corp. Hist. medii aevi T. 1. Catalogo 5. Impp. Roman. [2]) Katona in Synopsi Chron. [3]) Idem Katona ibidem.

Анѫл 140. Ѧн анѫл 140 сѫбт стъпъніреа ѧмпъратѫлѫї Тітѫ Еліе Антонін чел кѫ Евлавіе саѫ Піѫс, іаръші ѧнфлоріа лѫкрѫріле стръмошілор пострі din Dакіа, пентрѫ къ се іспръвіръ тоате къте с'аѫ фост ѫрзіт, іаръ пѫ гътат de Ѧмпъратѫл Траіан, прекѫт се поате вedé din інскрінціїле че пънъ астъзї кѫстъ ѧн Градішка, ѧн Корнещї ші ѧн Съптъмъріе лънгъ Хацег, каре тоате ле аѫ кѫлес ші тіпъріт Архімандрітѫл dінтре Ѫнгаріа ші Полоніа, Фрідвалскі, пре кареле еѫ ѧнсѫмї біне л'ам кѫноскѫт, кънd ера Іесѫвіт ла Клѫжѫ.

Ѧн інскрінціїле ачестеа се помeneск ші се лаѫdъ маї кѫ самъ Романії, карії ѫрмеазъ: Олліе Трогѫ кѫраторіѫл къілор, ші Прокопсѫлѫл Колліеї[1]), adекъ: ал църеї Мѫнтенещї[2]); Маркѫ Сѫрріан Пропреторѫл[3]); Маркѫ Лікініе Консѫлѫл саѫ Бѫлгърѫл колоніеї чеї din Сарміzегетѫса[4]); Рѫстіе Сѫплікіе Префектѫл Легіонѫлѫї XIII[5]); ѧнса колоніа din

Сарmizегетѹса[6]); Каiѹ Клоdie Префектѹл Iашiiлор[7]); Пѹбліе Фѹріе Сатѹрnin Пропреторѹл[8]); Каiѹ Регѹлѹ прѹnк тinер[9]); Каiѹ Рѹтiліе Гimnасiархѹл[10]).

[1]) Inscriptiones Dacicae 11. [2]) Zamosius in Analectis Dacic. Cap. 4. — [3]) 16. — [4]) 14. et Sertorius Ursatus de notis Romanor. p. 764. — [5]) 13. — [6]) 18. — [7]) 60. — [8]) 9. — [9]) Zamosius in Analectis Dacic. Cap. 10. — [10]) 41.

Анѹл 150. Сѹпт Консѹлатѹл лѹї Маркѹ Стацiе Прiскѹ, кареле с'аѹ ѫнтъmплат ѫn nѹл 150[1]), Iѹліе Аѹреліе Iпофiт аѹ фъкѹт ѹn алтарiѹ ѫнтрѹ чiнстеа лѹї Iѹпiтер, а тѹтѹрор zeiлор шi zeoaeлор, пентрѹ бѹnъ стареа Ѫmпъръцiеї Ромаniлор шi вѫртѹтеа Легiонѹлѹї XIII, deспре каре алтарiѹ inскрiпцiа пъnъ астъzi кѹстъ ѫn Българdѹл din Арdеал[2]). Алтеле, каре с'ар цiné de Dакiа, nѹ афлѹ пъnъ ла анѹл 161.

[1]) Fasti Idatiani apud Graevium T. 11. [2]) Inscriptio Dacica 45.

Анѹл 161. Ѫn анѹл ачеста, ѫn 7 ziле а лѹї Мартiе mѹрi болind de фрiгѹрї Ѫmпъратѹл Тiтѹ Елiе Антоnin I. чел кѹ Евлавiе ла Лорiї, ѫn Етрѹрiа саѹ Токаnа, фiind de 75 de anї[1]), dѹnъ че кѹ атъта dрептате аѹ ѫmпъръцiт anї 22, лѹnї 8, ziле 28[2]), кът dѹnъ mоарте тоцї л'аѹ цeлiт, ка пре ѹn преа бѹn пъріnте ал тѹтѹрор.

Ѫmпъратѹлѹї Тiтѹ Елiе Антоnin I. челѹї кѹ Евлавiе, i-аѹ ѹрmат Маркѹ Аѹреліе Антоnin II. Фiлософѹл, кареле кѹ nеmаї аѹziтъ пiлdъ, ѫndатъ ш'аѹ фъкѹт соцѹ шi Аѹгѹст пре Лѹкiе Верѹ Антоnin, кърѹiа dъndѹ'ї пре Лѹкiлла фата са, чеа кѹ Фаѹстinа, фата лѹї Антоnin челѹї кѹ Евлавiе, авѹтъ, л'аѹ трimiс асѹпра Партiлор[3]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Eccardus in Corp. Hist. med. aevi T. I. Catalogo 5. Impp. Roman. [3]) idem Katona ibidem.

Анѹл 162. Ѫmпъратѹл Лѹкiе Верѹ лeпeвindѹсе ѫn mерцереа ѫnкоnтра Партiлор, Краiѹл ачестора Вологес mѹлтъ пагѹбъ фаче Ромаniлор; чi Маркѹ Стацiе Прiскѹ, Авidie Какiе, шi Маркiе Верѹ, Повъцѹiторiї Ромаniлор, вiтецеще се поартъ ѫmпротiва лѹї Вологес[1]), шi кѹ вреmе ѫл ѫnвinг.

[1]) Katona in Synopsi Chron.

Анѹл 166. Ѫmпъраціï Маркѹ Аѹреліе Антоnin Фiлософѹл, шi Лѹкiе Верѹ, цin mаре трiѹmф, пентрѹ къ аѹ ѫnвinс пре Партї, dаръ Лѹкiе Верѹ се dъ кѹ тотѹл deсmерdъріlор[1]).

[1]) Katona l. c.

Анѹл 167. Ѫn анѹл ачеста ера окърmѹiторiѹ Dакiеї Олѹ Терентiе Пѹdент, прекѹm adевереazъ а шептеа inскрiпцiе de ла Фрidвалскi, ѫn каре се четеще, къ ар фi фъкѹт ѹn алтарiѹ лѹї Ескѹлапiе Цeпiѹлѹї, саѹ ѫnцерѹлѹї Dакiiлор, de ѹnde поцї кѹлеце, къ ѫnкъ de атѹnчї Dакiа веке, саѹ Dакiа лѹї Траiан, nѹ ера nѹmаї ѹnа, о парте а еї се nѹmiа Коллiа, прекѹm ѫn Iсторiа Ромаniлор партеа 2, §. 6, токmа ла сфършiт ѫnкъ с'аѹ арътат.

Анѹл 169. Фъкъnd паче кѹ Маркоmаniї, карiї ера Nеmцї, Лѹкiе Верѹ ал doiлеа, кѹm с'ар ziче, Ѫmпърат се ѫnтѹрnа кътръ Рома пре ла Венецiа, ѹnde ка ѹn спѹркат че ера, фъръ весте аѹ mѹрiт ла сфършiтѹл лѹї Dекеmврiе din анѹл ачеста, фiind de 42 de anї[1]), dѹnъ че аѹ стъпъniт ѫmпреѹnъ кѹ сокрѹ съѹ Маркѹ Аѹреліе Фiлософѹл anї 7, лѹnї 8,

zіле 12 [2]). Ѧмпъратѹл ачеста Лѹкіе Верѹ, de n'аѹ ѧнтрекѹт кѹ фаптеле челе некѹвіоасе пре Ѧмпъраціі Каіѹ, Nерон ші Вітелліе, dаръ маї пѹціn n'аѹ фост dекът dъншіі [3]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Jo. Georg. Eccardus in Corp. Hist. med. aevi T. I. Catalogo 5. Impp. Rom. [3]) Baronius ad h. a.

Анѹл 174. Ръмъіnd ѧнкъ din анѹл 170, нѹмаї сінгѹр Ѧмпърат Маркѹ Аѹреліе Філософѹл, ѧн анѹл ачі ѧнсемнат 174, с'аѹ скѹлат кѹ ръсбоіѹ ѧн контра Іаzіціілор, (веzі челе че ам скріс ла аніі 103, 104), пре каріі і-аѹ ші ѧнвінс ѧн міціілокѹл Dѹнъріі; апоі трекънd кѹ ръсбоіѹл ѧмпротіва Кваділор, de ачещіа нѹ dапарте de Пожон, фѹ ѧнкѹнціѹрат кѹ тоатъ оастеа, ші ѧнтрѹ атъта прімеждіе adѹс, кът de n'ар фі dобъndіт осташіі чеї крещіні прін рѹгъчіѹніле сале плоае ші ѧнвінцере, аколо ар фі періт [1]).

Nічі те мінѹна, къ пе времеа ачеаста мѹлці осташі ера крещіні: пентрѹ къ осташіі ѧн ръсбоаеле ачестеа, маї кѹ сатъ ера din Dакіа, ші din церіле челе de прін прецiѹрѹл еї, деспре каре аша кѹвънтъ Тертѹліан [2]): Локѹрі сѹпѹсе лѹї Хс. ѧнтре челелалте сънт: але Сармателор, але Dакілор, але Цермапілор ші але Скітелор, ѧнтре каріі претѹтіndене ѧмпъръцеще нѹмеле лѹї Хс. кареле аѹ веніт. Ашішdереа гръеще ші Оріген, аѹтор іаръші dінтрѹ ал doілеа веак, dінтрѹ але кърора zісе, нѹ фъръ темеіѹ гъndеск, къ ѧнтре стръмошіі нострі, чеї de Траіан пѹртаці ѧн Dакіа, атѹнчі ѧнкъ аѹ фост мѹлці крещіні, кареа а меа zісъ се ва маї ѧнтърі пре ръnd ла аніі вііторі.

[1]) Baronius ad h. an. Katona in Synopsi Chron. [2]) in libro adversus Judaeos.

Анѹл 178. Ѧнчепънd de ноѹ бътаіе кѹ Квадіі, Маркоманіі ші кѹ алці Nемці, Ѧмпъратѹл Маркѹ Аѹреліе Філософѹл ѧнсѹші мерце ла ръсбоіѹ, ші dѹче кѹ сіне ші пре фііѹл съѹ, Маркѹ Аѹреліе Коммоd, кърѹіа ѧнкъ ѧн анѹл 175, ѧї dedесе пѹтере трібѹніціе, че ера фоарте маре dерегъторіе ла Романі.

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 180. Ѧн анѹл ачеста токма кънd бътеа маї таре пре Квадї ші пре чеїлалці Nемці, ші Маркѹ Аѹреліе Антонін Філософѹл, din мѹлтъ четіре кѹ каре ш'аѹ пъскѹт мінтеа, dар ш'аѹ слъбіт трѹпѹл ші сънътатеа, аѹ мѹріт ѧн Бечіѹ, че се нѹміа атѹнчі Віndобона, ѧн 17 zіле але лѹї Мартіе, ѧн 59 de анї аї върстеї сале [1]), dѹпъ че аѹ ѧмпъръціт анї 18, лѹнї 11, zіле 14 [2]), ферічіт de n'ар фі авѹт ціnере ші соцѹ пре Лѹкіе Верѹ, фііѹ ші ѹрмъторіѹ пре Маркѹ Аѹреліе Коммоd Антонін, кареле ѧнкъ аколо ѧн Бечіѹ ѧndатъ і-аѹ ѹрмат [3]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Eccardus in Corp. Hist. medii aevi T. I. Catal. 5. Impp. Rom. [3]) Idem Katona ibidem.

Анѹл 181. Ѧмпъратѹл Коммоd лъсънd ръсбоїѹл чел кѹ Квадіі, кареле пѹціn de нѹ се іспръвісе, нѹмаї dекът с'аѹ ѧнтѹрнат ѧн Рома ла тріѹмф; ѹnde апоі с'аѹ dат dесмерdърілор, ші тоате блъстъмъціїле ле-аѹ пліnіт [1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 184. Nѹ ѧнzъdар се zіче: Regis ad exemplum totus pervertitur orbis, adекъ: dѹпъ пілda Країѹлѹї лѹмеа се прілостеще; пентрѹ къ Іѹліе Лівіе Вікторін Квесторіѹл

Dакіеї, кареле ѫн анѹл трекѹт 183 фѹсесе Консѹл [1]), ѫн анѹл ачеста ѹрмънd стъпънѹлѹї съѹ Kommod Ѫмпърат, аѹ ръdікат іаръшї Коллеціѹл Icideї Міріоанеї ѫн Dакіа [2]), каре Коллеціѹ пентрѹ спѹркъчїѹніле че се фъчеа ѫнтр'ѫнсѹл, ѫнкъ de пе времеа Консѹлілор Пісон ші Габініе, маї наінте de нащереа Domнѹлѹї Хс. фѹсесе опріт, ші пънъ акѹма нѹмаї de Ѫмпъратѹл Domітіан маї фѹсесе скормоніт [3]).

[1]) Fasti Consulares Idatiani apud Graevium T. II. [2]) Inscriptio Dacica 33. [3]) Fridvalski in hanc Inscriptionem.

Анѹл 192. Ѫмпъратѹл Маркѹ Аѹреліе Kommod Антонінѹ, чїѹма, стрікареа ші маї перdереа Ромеї, врънd съ омоаръ пре вр'о къціва dінтре аї съї, de ачещіа фѹ оморѫт ѫн 31 de zіле але лѹї Dекемвріе, фіindѹ'ї върста de 31 de анї [1]), dѹпъ че аѹ пъкъжіт пре Романї ѫн 16 анї, 8 лѹнї ші 12 zіле [2]). Маї маре сфаdъ аѹ фост ѫн Сенатѹ, dекът чеа dѹпъ моартеа лѹї Kommod, къ ѹнії пофтеа съ'л спънzѹре аша морт, алції съ'л арѹнче ѫн Тібере; чі тоцї ѫмпреѹнъ ѫнтрѹ ачееа с'аѹ ашеzат, ка нѹмеле съ і-лѹ щеаргъ de претѹтіndенеа, статѹеле съ і ле ресіпеаскъ, ші лѹніле каре ле нѹмісе dеспре сіне съ ле нѹмеаскъ ка ші маї наінте [3]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Eccardus in Corp. Hist. medii aevi T. I. Catalogo 5. Impp. Romanorum. [3]) Baronius ad h. a.

Анѹл 193. Dѹпъ моартеа лѹї Kommod, Сенатѹл аѹ алес Ѫмпърат пре Пѹбліе Елвіе Пертіначе Префектѹл Ромеї, фъръ воіа лѹї, кареле врънd съ ѫndрепте челе тѹрбѹрате ші стрікате прін Ѫмпъратѹл Kommodѹ, аѹ къzѹт ѫн пізма мѹлтора, ші фѹ оморѫт de осташії чеї неѫndестѹліцї ѫн 28 Мартіе, фіind de 67 de анї [1]), dѹпъ че аѹ ѫмпъръцітѹ нѹмаї 75 de zіле [2]).

Лѹї Пертіначе і-аѹ ѹрмат Маркѹ Didie Іѹліан I. кареле прекѹт аѹ кѹмпърат ѫмпъръціа кѹ банї, аша аѹ лѹат ші фолосѹл еї, пентрѹ къ оастеа чеа din афаръ аѹ алес треї Ѫмпъраці, ѫн треї латѹрї ѫмпротіва лѹї; аdекъ чеа din Паннонія, Dакіа ші Месіа пре Септіміе Северѹ I. чел de віцъ din Афріка; чеа din Брітаннія пре Клоdіе Албінѹ; чеа din Сіріа пре Пескеннie Негрѹ. Ѫн контра лѹї Северѹ аѹ лѹкрат Іѹліан, de Сенатѹл л'аѹ ціѹdекат dѹжманѹ, dар апої с'аѹ ѫмпъкат, ші пре Северѹ л'аѹ прімiт соцѹ шіе; чі нѹ мѹлт аѹ цінѹт аічї пачеа, нічї соціетатеа; къчї пре Іѹліан л'аѹ ѹрѫт аї съї, ші л'аѹ оморѫт 1. Іѹніе, кънd ера de 56 de анї [3]), dѹпъ че аѹ ѫмпъръціт іаръшї нѹмаї 65 de zіле [4]).

Мънтѹіndѹсе Ѫмпъратѹл Северѹ I. de Didie Іѹліан, ѫнтъіѹ аѹ трас ѫн партеа са пре Клоdіе Албінѹ, нѹміndѹ'л Кесаріѹ, апої аѹ порніт асѹпра лѹї Пескеннie ѫн Сіріа [5]).

Кѹм къ стръмошілор ноотрі ѫнкъ нѹ ле аѹ фост ръѹ ѫн Dакіа сѹпт Ѫмпъратѹл Септіміе Северѹ, dеаколо пѹтем ціѹdека, къ се афлъ мѹлте інскріпції ѫнтр'ѫнса пе времеа Ѫмпъратѹлѹї ачестѹіа фъкѹте, din каре кіар се веdе, къ нѹ мікъ гріже аѹ авѹт de Dакіа; аша се четеще ѫн Бълградѹ о інскріпціе сѹпт Консѹлатѹл лѹї Фалконѹ ші а лѹї Кларѹ, (каре каdе ѫн анѹл 193 [6]) de Маркѹ Ѹлпіе Мѹкіан фъкѹтъ, ѫн каре zіче, къ ел ѫнсѹшї аѹ zіdіт о бісерікъ кѹ чеас ѫн чінстеа лѹї Іѹпітер, пентрѹ сънътатеа Іѹліеї

Августей[7]), despre care scrie Fridvaski[8]) kъ aŭ fost trimis de Împъratъlъi Severŭ, mъşehъ Împъratъlъi Karakalla, şi mъrъ Împъratъlъi Geta.

[1]) Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Eccardus in Corp. Hist. med. aevi Tom I. Catalogo 5. Impp. Rom [3]) Idem Katona ibidem. [4]) Idem Eccardus ibidem. [5]) Idem Katona ibidem. [6]) Fasti Consulares Idatiani apud Graevium. T. II. [7]) Inscriptio Dacica. [8]) In notis ad dictam Inscriptionem.

Anъl 194. În anъl aceasta bъtъ oastea Împъratъlъi Severŭ pre Pescennie de treĭ orĭ, întъiŭ la Kizik, a doua la Nikea, a treia la Ise, unde l'aŭ şi otorjt[1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Anъl 196. Četatea Bizantiĭlъi, ce se numeşte akъma Cariград, dupъ o bъtъrie de treĭ anĭ, fu luatъ de Împъratъl Severŭ, şi de tot strikatъ, pentru ce aŭ ţinut kъ Pescennie. Tot întru aceast anŭ Împъratъl Severŭ aŭ numit Cesarĭŭ pre Karakalla fiiul sъŭ cel maĭ mare[1]).

[1]) Katona in Synopsi Chron.

Anъl 198. Nemъrund sъferi sъ aibъ soţŭ strъin Împъratъl Severŭ, în anъl aceasta treče în Galliа, bate pre Klodie Albinŭ la Lugdun, şi groaznik gonind pre pъrtaşiĭ lui, numeşte pre fiiĭ sъi Karakalla Augustŭ, iaru pre Geta Cesarĭŭ[1]).

În Dakia înkŭ s'aŭ fъkъt doue inskripţiĭ sъrt Konsulatъl lui Nubile Fabie Catrinŭ, karele kade în anъl aceasta[2]); una e fъkъtъ de Lelie Maksimilianŭ Dekrionъl Kolonieĭ[3]); ceealaltъ de Orellie Aţiътъtoriul Bulgarul Kolonieĭ[4]). Din amъndoue, (fiind kъ amъndoue se afluu în Aiud[5]) s'ar nъtea nisdeka, kъ în Aiud înkъ aŭ fost Kolonie Romъneaskъ.

[1]) Katona l. c. [2]) Fasti Consulares Idatiani apud Graevium T. II. [3]) Inscriptio Dacica 101. [4]) Inscript Dacic. 102. [5]) Fridvalski ad has Inscript.

Anъl 200. Sъnt al doilea Konsulat al Împъratъlъi Severŭ, (kare kade în anъl 200[1]) iaru s'aŭ fъkъt treĭ inskripţiĭ în Dakia: una în Turda de Kaiŭ Klaudianŭ, Legatul Augustal, în kareа se pomeneşte Legionul al çinçelea Makidonesk[2]); alta în Bъlgrad de Markŭ Valeriе Longin, Legatul Legionъlъi XIII. celъi Geamъn, karele în inskripţia aceasta se numeşte Severian[3]); a treia în satul Ostrokh de Kolonia Ulpia Traiana Dakika Sarmizegetusana[4]), kareа tokma luĭ Severŭ s'aŭ fъkъt, pentru grijeа luĭ ceа bun.

[1]) Fasti Cons. Idatiani. [2]) Inscript. Dac. 59. [3]) Inscr. Dac. 39. [4]) Inscript. Dacica 12.

Anъl 201. Împъratul Severŭ merse în Palestina asupra Idovilor, karii ţinuse kъ Pescennie; şi fiiul sъŭ, luĭ Karakalla, dupъdze trimfŭ de Idovi[1]). Iaru în Dakia Kolleţiul Arrarilor (sъnt Konsulatul luĭ Maksianŭ şi al luĭ Fabianŭ, kare aŭ kъzut în anul 201[2]), fače în satul Petrişanŭ, lungъ Zlagna, o inskripţie foarte mъndrъ, pentru sъnътatea şi bun sporul Împъratъlъi Severŭ[3]); din kare kiar se vede, kъ de bъĭ înkъ aŭ nъrtat grije Împъratul Severŭ.

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Fasi Cons. Idatiani apud Graev. T. II. [3]) Inscript. Dacica 65.

Анул 202. Пагубъ, ші лукъ таре! къ Împъратul Северъ n'aŭ fost taĭ bun kъtръ Kreщinĭ, pre karii ln anul aчesta a чinчea oarъ aŭ lnчeput a'ĭ gonі[1]).

[1]) Baronius in Annalibus Eccl. ad h. a.

Анул 203. Împъratul Северъ dun trimisul kare l'aŭ щinut kъ atundoĭ feчiorii, aŭ lncurat pre Karakalla feчiorul чel taĭ таре, dundu'ĭ pre Plautilla, fata lui Plautian, pre kareле l'aŭ ші оторът ln anul lndatъ urmъtoriŭ 204, pentru piskarĭ prepuscurĭ[1]). Daръ Plautian aчesta aŭ fъkut inskripщia, kareа se afla lunгъ Turda, ші sunъ aша: „Am trъit, kund am trъit bine, akuma повестеа mea s'aŭ fъkut, akuшi se „va faче a воастръ, съ trъiщi ші съ въ bucurapi. Am trъit шесе-zeчi ші шепте de anі. „Salpikieĭ Moaшeĭ sa ie, Kaiŭ Plautian, ka unuĭ vredniче, i-aŭ pus.“[2])

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Inscriptio Dacica 48.

Анул 208. Împъratul Северъ faче pre Цeta al doilea fiчior al sъu, Augustъ, ші se anukъ de ръsboiul kъ Britanniĭ[1]).

[1]) Katona l. c.

Анул 211. Болнъvindusce Împъratul Lukie Septimie Северъ aŭ kĭetat pre Karakalla ші pre Цeta, fiчiorii sъi, la sine, ші dunъ чe i-aŭ lndemnat съ trъiaскъ lntre sine kum se kuvine fraщilor, arътundule ші aчeea, kъ el toate aŭ fost, ші akuma nimika lĭ folosesck, aŭ murit ln Eborak, четатеа Galliei, ln 4 Februarie, ln вrstъ de 66 de anі[1]), dunъ чe kъ atъta lusdu ar fi Împъrъщit (de n'ar fi fost aша de groaznik) anі 17, lunі 11, zile 28[2]), kът doarъ pre тощi Împъrapii, kъщi aŭ fost пunъ akuma, i-ar fi lntrekut; kъчi numaĭ de dunsul s'aŭ zis ln kotun: Saŭ пuscut, saŭ mort съ nu fie fost[3]). Împъrътeaca Iulia (despre kare am kuvъntat la anul 193) lnkъ aша aŭ dozenit pre fiiĭ sъi, Împърапii Karakalla ші Цeta, dunъ moartea bъrbatului sъu, a lui Северъ: „Fiiĭ meĭ, apĭ aflat modru de a Împърщi пътunтul ші mareа, daръ „pre mine mata воастръ kum mъ veщi Împърщi?[4])

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Eccardus in Corp. Hist. med. aevi T. I. Catalogo 5. Impp. Rom. [3]) Katona l. c. [4]) Herodianus Lib. 4.

Анул 212. Karakalla otoarъ pre fratesъu Цeta, kund era aчesta ln вrstъ de 23 de anі[1]), ші Împъръщise dunъ moartea tutunesъu lunі 10, zile 10[2]); apoĭ porunчeщe съ se taie din kasnichii, ші ostashii lui Цeta 20,000[3]).

[1]) Katona l. c. [2]) Eccardus l. c. [3]) idem Katona l. c.

Анул 217. Karakalla, kareле prekum ашi dучea lnчepereа la treĭ Neatърі, adekъ: nuщereа la Galli, viцa de pre tatъ la Afri, iaръ de ne mutъ la Sirĭ, aша aveа ші ръutъщile lor toate, mergund din Edesca ln Karra, kъ viklenug fu чuc de Makrin Prefektul Preturiului ln 8 Aprilie, ln вrstъ de 29 de anі[1]), dunъ чe aŭ Împъръщit de la moartea tutunesъu anі 6, lunі 8, zile 18[2]).

Lui Karakalla tot lntru aчest anŭ i-aŭ urmat Makrin uчigutoriul lui, kareле alec de ostashі, dunъ чe fu lntърit de Senat, pre Diadumen fiiul sъu lndatъ l'aŭ nu-

mіт Кесаріў, ші бътѹт фіind de Артавіп Краіѹл Партілор, пачеа de ла dъпсѹл о аў кѹmпърат кѹ банї[3]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Eccardus l. c. [3]) Idem Katona ibidem.

Анѹл 218. Потолindѹсе ръсбоїѹл кѹ Партії, ѧпчепе чел din лъѹнтрѹ; пентрѹ къ Меса, моаша лѹї Еліогавал, (алтmінтрелеа Елагавал,) кѹ банії ші кѹ mещешѹгѹріле еї фаче, de оастеа креde, къ непотѹ-съў Еліогавал есте фічіорѹл лѹї Каракалла, ші dрепт ачееа ѧл алеџе Ѧmпърат, ѧmпротіва Ѧmпъратѹлѹї Макріп, пре кареле dѹпъ че л'аў ѧпвінс ла Іmmас ѧп Капаdокіа ѧmпреѹѹъ кѹ Diadѹmen, пре кареле ѧл фъкѹсе ші Аѹгѹст, ѧл оmорѫ ѧп 3 zіле але лѹї Іѹніе, ѧп върстъ de 54 de анї, dѹпъ че аў ѧmпъръцiт анў 1, лѹнї 7, zіле 2[1]).

[1]) Dion in Macrinum. Eccardus, et Katona ll. cc.

Анѹл 219. Ѧmпъратѹл Еліогавал dѹче ѧп Роmа пре Zеѹл съў, кіпѹл саў статѹа Соарелѹї, de ла каре с'аў ші пѹmіт, къ алтmінтрелеа ѧї ера пѹmеле Маркў Варў Антоніп, ші'ї џертвеще оаmенї, че пѹ се маї аѹzісе ѧптре Роmанї[1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 221. Еліогавал прімеще пре върѹсъў Алексіан, ші mѹтъndѹ'ї пѹmеле ѧп Алексаndрѹ, ѧл фаче Кесаріў[1]).

[1]) Idem Katona ibidem.

Анѹл 222. Еліогавал, оmѹл чел маї de nіmіка, лешѹіnd dѹпъ віеаца Кесаріѹлѹї Алексаndрѹ, ѧптр'о ръскоалъ de оаmенї фѹ ѹчіс ѧп 6 Мартіе, ѧп върстъ de 18 анї dѹпъ че аў ѧmпъръцiт анї 3, лѹнї 9, zіле 3, dѹпъ коmпѹтѹл лѹї Катона[1]); аша dаръ п'аў ѧmпъръцiт анї 6, лѹнї 8, zіле 18, прекѹm воеще Еккарd[2]). Dѹпъ моарте, Еліогавал, кареле маї mѹлте спѹркъчїѹнї аў фъкѹт ѧп Роmа, dекът оарекъnd Сарdанапал ѧп Ninіве, фѹ арѹпкат ѧп Тівере, ші статѹа Zеѹлѹї Еліогавал скоасъ din Роmа, нічї с'аў ѧпгъdѹіт маї mѹлт, ка Ѧmпъратѹл Еліогавал съ се пѹmеаскъ Антоніп, чі л'аў порекліт Тіверінў[2]).

Іаръ Кесаріѹл Алексаndрѹ, фъкъndѹсе акѹmа Аѹгѹст, саў ѧmпърат deплін, пѹ прімеще Тітѹлї de Антоніп, нічї de Маре, чі ръmъне: Маркў Аѹреліе Северў Алексаndрѹ, ші ѧndатъ кѹръцеще ші Сенатѹл ші Полата чеа ѧmпърътеаскъ de оаmенї ръї, ші блъстъmацї; крещінілор, de mama са Маmmеа (прекѹm се креde, ка de о крещінъ) фіind ѧndеmnат, ле пъртінеще: пре чеї бѹнї ѧї dърѹеще, пре чеї сърачї ѧї mілѹеще, de чеї ѧпвъцацї се теme ші'ї чінстеще, пѹmаї ка съ пѹ скріе ръў deспре dъпсѹл, dаръ пре оаmенії чеї фъръ de леџе, ші маї алес пре тълхарї, фоарте греў ѧї пеdепсеще, ачесте кѹвінте авъnd пѹрѹреа ѧп гѹръ: че ціе, ші алтѹіа; аdекъ: че ціе вреї, фъ ші алтѹіа, каре кѹвінте ле аў фост ѧпвъцат de ла крещінї[4]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) in Corpore Historico medii aevi. [3]) Idem Katona l. c. [4]) Baronius ad h. a. Katona l. c.

Анѹл 223. Ѧп Бълградѹл Арdеалѹлѹї се афлъ о інскріпціе ѧп піатръ ѧптъіатъ[1]), каре о аў фъкѹт Аѹреліеї Аполлоніеї, mаmеї чеї преа іѹвіте, Тітў Еліе Лѹпў Бѹл-

Inv. 49768/68
BIBLIOTECA CENTRALA UNIVERSITAR.
C 2006/354

гърѹл Колоніеї din Апѹлѹт, (прекѹт гъndеск) пе времіле ачестеа, de пѹ ші токма ѫнтрѹ ачест анѹ̆; пентрѹ къ кѹ zече анї dѹпъ ачееа, adекъ ѫн анѹл 232, Тітѹ̆ Еліе Лѹпѹ̆ аѹ̆ фост Консѹл [1]), ші маї nainte аѹ требѹіт съ фіе Бѹлгър ѫн Dакіа, dекът Консѹл ѫн Рома.

[1]) Inscript. Dacic. apud Fridvalski 24. [2]) Fasti Cons. Idat. apud Graev. T. 11.

Анѹл 226. Артаксерсе Персіанѹл с'аѹ̆ ръdікат кѹ ръсбоіѹ̆ асѹпра Краіѹлѹї Артавін, ші ѫнвінгъndѹ'л ѫн треї бътъї, тоатъ стъпъніреа Партілор о аѹ̆ стрікат, ші аѹ̆ ѫнторс стъпъніреа іаръші ла Персіанї [1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 228. Dінтрѹ ѫнчепѹт аѹ̆ фост, ші пънъ ѫнсфършіт ва ръмънеа, ка ші сѹпт Ѫмпъраціі чеї бѹнї, прін dерегъторії чеї ръї съ се факъ пелеціѹірї. Токма аша с'аѹ̆ ѫнтъмплат ші кѹ Ѫмпъратѹл Алексаndрѹ, кареле ѫн сіне ера бѹн, ші крещінілор (прекѹт ам скріс маї nainte ла анѹл 222) ле пъртініа, dаръ Міністрії лѹї ера ръї, ѫнтре карії ѹнѹл ера Максімін, че і-аѹ̆ ші ѹрмат.

Максімін ачеста ера Пресес Месіеї de жос, adекъ ал Бѹлгаріеї, аѹ̆ ѫнчепѹт а шесеа гоанъ асѹпра крещінілор, кареа апої ка ѫмпърат о аѹ̆ ѫнтъріт, прекѹт воіѹ̆ аръта ла времеа са; ѫн гоана din анѹл ачеста аѹ̆ требѹіт се пътімеаскъ ші чеї din Dакіа крещінї, фіind къ ера ѫн вечінътате, чі de dъншії скріс n'am афлат; dаръ фоарте с'аѹ̆ гоніт крещінї ѫн Месіа, маї въртос ла Dръщор, ѹnde аѹ̆ пътімiт ѫнтре чеіалалцї СС Пассікрат, Валентіон, Іѹліе ші Ессокіе, а кърора лѹпте пре ларг сънт скрісе de Баронie [1]), Целасін ші Adon [2]).

[1]) In annal. ad. an. 228. nunc in Martyrologiis suis.

Анѹл 229. Артаксерсе, Краіѹл Персілор, връnd съ къщіце церіле, каре оарекънd ле цінѹсе Персії, ѫн анѹл ачі кѹргъторіѹ̆ се гатъ ѫн контра Романілор, ші Ѫмпъратѹл Алексаndрѹ асѹпра лѹї [1]). Ѫн Dакіа Каіѹ̆ Іаволен Modестѹ̆, сѹташ Легіонѹлѹї XIII. аѹ̆ фъкѹт о інскріпціе ѫнтрѹ чінстеа Меркѹрії саѹ̆ а лѹї Меркѹріе [2]), каре інскріпціе акѹма ѫнкъ тръеще ѫн Бълграd.

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Inscript. Dacica 44.

Анѹл 230. Ѫмпъратѹл Алексаndрѹ, ѫнвінгънd пре Артаксерсе ѫн 25 але лѹї Септемвріе токма мінѹнат тріѹмфѹ̆ ціне de Персї [1]).

[1]) Katona l. c.

Анѹл 234. Мішкъndѹсе Nемціі ѫн контра Романілор, Алексаndрѹ Ѫмпърат мерце асѹпра лор [1]).

[1]) Idem Katona ibidem.

Анѹл 235. Фъ біне ші ащеаптъ ръѹ̆. Аша і с'аѹ̆ ѫнтъмплат ші бетѹлѹї Алексаndрѹ Ѫмпърат: къчї аѹ̆ ръdікат пре Максімін I. ѫн мѹнціі Тракіеї din пърінцї варварї пъскѹт, кареле апої ла Могѹнціа фіind ѫмпреѹнъ кѹ Ѫмпъратѹл Алексаndрѹ, аѹ̆ ѫнтърѫтат о самъ de осташї de л'аѹ̆ оморѫт ѫн 14 zіле але лѹї Мартіе, ѫн върстъ de 29 de анї [1]); dѹпъ че аша аѹ̆ ѫмпъръціт анї 13, лѹнї 8, zіле 9 [2]), кът кѹ лакръмї аѹ̆

фост ţеліт de тоатъ Рома. Ѧнтрȣ а кърȣіа лок аȣ ѧмбръкат порфіра фъръ щіреа Сенатȣлȣї Максіmin I. чел кȣмпліт, кареле ѧн скȣртъ време dȣпъ ачееа фаче пе Максіm I. фіїȣл съȣ Кесаріȣ, ші ѧнчепе гоана асȣпра тȣтȣрор, dар маї въртос ѧмпротіва преоцілор челор крещінещї[3]),

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Io. Georg. Eccardus in Corp. Hist. med. aevi Tom. 1. Catalogo 5. Impp. Rom.[3]) Baronius ad h. a.

Анȣл 236. Ѧмпъратȣл Максіmin стръмторжnd пре Ţермані ла ніще бълцї ѧї ѧнвінţе, ші тоатъ ţеара лор о пръdеazъ[1]).

[1]) Idem Katona l. c.

Анȣл 237. Максіmin ѧмпъкънd Ţермаnіа, мерţе ѧн Сірміȣ, ȣnde се поартъ маї мȣлт ка тіраn, de кът Ѧмпърат: dрепт ачееа оастеа din Афріка алеţе ѧмпъраţї фъръ de воіа лор пре doї Гордіанї, пре татъл ші пре фечіор, ѧн контра кърора скȣлъndȣсе Капелліаn кȣ Маȣрії, пре Гордіаn чел маї тінер ѧл бате, ші'л омоаръ; кареа ѧнцелегънd'о Гордіаn чел маї бътрън, ѧнсȣші пре сіне се сȣгрȣмъ, dȣпъ о ѧмпъръţіе de треї лȣнї, кȣм скріе Katona[1]); іаръ кȣм zіче Георгіе Еккарd[2]) dȣпъ 20 de zіле.

Аȣzind Сенатȣл de моартеа Гордіанілор, аȣ нȣміт Ѧмпъраţї пре М. Клоdіе Пȣпіеn, ші пре D. Келіе Балбіn, іаръ Кесаріȣ пре Гордіаn ал треілеа, каре ера непот din фатъ лȣї Гордіаn челȣї dінтъіȣ, ші лȣї Пȣпіеn і-аȣ ѧнкреdінţат ръсбоїȣл асȣпра тіранȣлȣї Максіmin[3]).

[1]) In Synopsi Chron. [2]) in Corpore Historico medii aevi T. 1. [3]) Calvisius in opere Chron. Baronius in Annalibus.

Анȣл 238. Nȣмаї анȣл 69, ѧн каре аȣ періт ѧмпъраţії Галба, Отон ші Вітелліе[1]), аȣ фост асемене анȣлȣї ачестȣіа, ѧн кареле іаръші треї Ѧмпъраţї с'аȣ стінс, аdекъ: Максіmin I. Пȣпіенȣ ші Балбінȣ.

Максіmінȣ, кареле кȣ тірънiа ѧнтречеа несъцioаса са мънкаре, ші търімеа трȣпȣлȣї, кънd бътеа четатеа Аквілеа, фȣ ȣчіс de осташії съї ѧн 16 Мартіе, dȣпъ че аȣ тірънiт анї 3, zіле 2[2]), нȣ анї 3, лȣнї 4, zіле 2, прекȣм скріе Екбарd[3]).

Dȣпъ ȣчіdереа лȣї Максіmінȣ ші а фіїȣлȣї съȣ Максіm[4]), Пȣпіенȣ кȣ Балбінȣ аȣ тръіт оарекътва пріетенеще, чі нȣ ѧndелȣнг; dрепт ачееа dȣпъ 29 de zіле але ѧмпъръţіеї лор[5]), амъndої фȣръ тъіаţї ѧн Рома, ші с'аȣ нȣміт Аȣгȣстȣ ѧн локȣл лор Кесаріȣл М. Антоніе Гордіаn ал треілеа, фіind нȣмаї de 16 анї[5]); атъта ѧл іȣбіа оастеа пре Гордіаn,

[1]) Dion Cassius in dictos Impp. [2]) Katona in Synopsi Chron. [3]) in Corpore Hist. med. aevi T. 1. [4]) Idem Eccardus ibidem. [5]) Katona l. c. Calvisius item in Opere Chronologico.

Анȣл 241. Мȣрind Артаксерсе Краіȣл Персілор чел dінтъіȣ, і-аȣ ȣрмат Сапоре I. кареле мȣлтъ пагȣбъ аȣ фъкȣт Романілор[1]). Ѧмпъратȣл М. Антоніе Гордіанȣ, маї наінте de а порні ѧмпротіва лȣї Сапоре, с'аȣ късъторіт; лȣънd пре Фȣріа Савіna, фата лȣї Місітеіȣ, пре кареле ка пре ȣн ѧнцелепт л'аȣ ші пȣс Префект Преторіȣлȣї[2]), апоі аша аȣ порніт. Мергънd Гордіаn асȣпра лȣї Сапоре, поате къ аȣ трекȣт прін Dакіа: пентрȣ къ сȣбт ал doілеа Консȣлат ал лȣї, каре токма ѧн анȣл ачеста каdе[3]), се афлъ маї

мѫлте інскріпціі фъкѫте ѧн Dакіа, dінтре каре чеа din пъретеле бісерічіі чеї марї din Тѫрda, сѫнъ аша: „Ѧмпъратѫл Кесаріѫл Антоніе Гордіан, Піѫл, Ферічітѫл, неѧнвінсѫл Аѫгѫстѫ, бісеріка леціілор, ші . . . . . .“[4]). Че аѫ маї фост ѧнтъіат ѧн пеатра ачеаста, нѫ се поате четі, dрепт ачееа нічї се поате отърж, ѧн че лок/ар фі фост zidітъ бісеріка ачеаста а леціілор[5]). Інскріпціа din Остров[6]), е фъкѫтъ de „Колоніа Ѫлпіа Траіана Аѫгѫста Dакіка Сарmizегетѫсана Мітрополітана, пентрѫ порочіреа ші спорірea Ѧмпъратѫлѫї ші Кесаріѫлѫї М. Антоніе Гордіанѫ, ѧнтрѫ ал doілеа Консѫлат.“ Сънт ші маї мѫлте інскріпціі din анѫл ачеста ѧн Dакіа, прекѫм ле поцї четі ла Фрідвалскі[7]), каре ачі нѫ ле маї adѫк, нѫмаї кът ѧнсъмнѫ, къ пънъ акѫма стръмошіі пострі ѧнкъ нѫ къzѫсе din флоареа, ші din ферічіреа са, кареа dѫпъ моартеа лѫї Гордіан ал треілеа аѫ ѧнчепѫт ѧнтъіѫ а о перde, прекѫм веї четі ла аніі вііторї.

[1]) Zosimus Comes in Gord. III. [2]) Calvisius in opere Chron. [3]) Fasti Consulares Idatiani apud Graev. T. 11. [4]) Inscript. Dac. 52. [5]) Fridvalski in Collectione Inscriptionum Dacic. [6]) Inscriptio Dacica 15. [7]) Fridvalski l. c.

Анѫл 242. Ѧмпъратѫл Гордіан прін сокрѫл съѫ Місітеіѫ ѧн маї мѫлте ръndѫрї фрънце коарнеле лѫї Сапоре[1]), чі М. Іѫліе Філіпѫ чел маї бътрън, нѫ ѧнчеатъ а пѫне кѫрсе лѫї Місітеіѫ, пънъ че л'аѫ ші репѫс[2]).

[1]) Calvisius in opere Chronologico. [2]) Katona in Synopsi Chron.

Анѫл 244. Маркѫ Іѫліе Філіппѫ чел маї бътрън, dѫпъ че аѫ репѫс пре Місітеіѫ сокрѫл лѫї Гордіан, атъта с'аѫ лінгъріт пре лънгъ Ѧмпъратѫл, пънъ че аѫ ѧнкъпѫт а фі Префект Преторіѫлѫї, ѧн каре dірегъторіе de сѫрг с'аѫ сіліт, ка пре стъпънѫл съѫ чел тѫнър, пре Ѧмпъратѫл Гордіан ал треілеа, съ'л adѫкъ ѧн ѫра тѫтѫрор: dрепт ачееа ѧнтъіѫ аѫ бъгат фоатеа ѧн оасте, апої аѫ фъкѫт de с'аѫ dат коллегъ, саѫ соцѫ лѫї Гордіанѫ, zікънd: къ ачеста пентрѫ тінерецеле сале, нѫ есте ѧн стат, нічї dестоїнік, сінгѫр de а пѫтеа окърмѫі ѧмпъръціа; маї пре ѫрмъ аѫ порѫнчіт de аѫ оморѫт пре біетѫл Ѧмпъратѫл Гордіан, ѧн сфършітѫл лѫї Апріліе, кънd ера de 22 de анї, 5 лѫнї, 5 zіле[2]). Фост'аѫ Гордіан ал треілеа весел, прокопсіт ѧн тоате ѧнвъцътѫріле, ші пентрѫ віртѫціле сале ла тоцї іѫбіт, ѧнкъ ші de осташї (маї наінте de а'ї прілості пре ачещіа Філіппѫ), ші adесеорї zічеа, къ мішел есте Монархѫл de ла кареле се аскѫnde adевърѫл[3]).

Dѫпъ моартеа лѫї Гордіан Сенатѫл пѫне Ѧмпъраці пре Маркѫ ші пре Остіліанѫ, чі перінd ачещіа кѫ моарте гроаzнікъ маї наінте de а апѫка скіптрѫл, ачелашї Сенат аѫ ѧнтъріт пре Філіппѫ, пре кареле маї наінте ѧл алесесе осташії. Аша Філіппѫ ѧнтъріndѫсе ѧн стъпъніре, фаче паче неащептатъ кѫ Краіѫл Сапоре, ші гръбінd ла Рома, аколо пре фііѫл съѫ, іаръшї Філіппѫ кіемат, ѧл нѫмеще Кесаріѫ, dъndѫ'ї ші трібѫнеаскъ пѫтере, каре че ѧнсемнеаzъ ѧцї вор спѫне Неѫпорт[4]), Хофман, ші Брѫzен[5]); веzї ші Історіа Романілор партеа I. §. 15.

[1]) Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Georg. Eccardus in Corp. Hist. medii aevi T. 1. [3]) Katona l. c. [4]) De Ritibus Rom. [5]) in Lexicis.

Анѹл 245. Ѧмпъратѹл Філіппѹ, dѹпъ че аѹ пѹміт пре фіiѹл съѹ Кесаріѹ, пре Пріскѹ фрателе съѹ л'аѹ пѹс престе оастеа din Сіріа ші de ла ръсъріт, іаръ лѹї Северіан ціпере съѹ і-аѹ ѧнкредінцат ощіле челе din Месіа ші Макідоніа, гъndind къ аша се ва ѧнръdъчіна, ші ѧмпъръціа о ва фаче статорнікъ[1]); чі таре с'аѹ ѧншелат, ші de ла скопѹл съѹ фоарте аѹ скъпътат, пѹ dѹпъ мѹлтъ време, нічї фъръ прічінъ, (прекѹм се ва аръта deачі ѧнаінте); пентрѹ къ dерегъторіiле пѹ требѹіа ѧмпърціте dѹпъ сънце, чі dѹпъ вреdнічіе, къ аша се ціп ѧмпъръціiле.

[1]) Zosimus Comes Lib. I. in Philippum Aug.

Анѹл 247. Плінindѹсе о міе de анї de ла zidіреа Ромеї, стъпънеї оарекънd а тоатъ лѹмеа, ші Маічеї Ромънілор, Ѧмпъратѹл Філіппѹ і-аѹ пръzнѹіт ші сербат ѹрzіреа кѹ чеа маї лѹмінатъ помпъ, кареа аѹ пѹтѹт фі; ші пре фіiѹл съѹ Філіппѹ Кесаріѹл, л'аѹ фъкѹт Аѹгѹстѹ[1]).

[1]) Zosimus Comes Lib. I. in Philippum Aug. Calvisius in Opere Chron. Katona in Synopsi Chron.

Анѹл 248. Анѹл ачеста, прекѹм есте чел dінтъіѹ, dінтрѹ а doѹа міе de ла zidіреа Ромеї; токма аша есте ѧнчепѹтѹл тѹтѹрор ръѹтъцілор ші ал пекаzѹрілор, каре de ачі ѧнаінте аѹ требѹіт съ ле сѹфере Романії чеї din Dакіа, adекъ стръмошії пострі аї Ромънілор челор de акѹм: пентрѹ къ ѧн анѹл ачеста с'аѹ скѹлат асѹпра Романілор чеї че се пѹмескѹ de Zocim Комітѹл[1]) Карпї, de Паѹл Діаконѹл[2]) ші Еѹтропіе Готї, de Георгіе Сінгеллѹл[3]), Кеdрен[4]), ші Zонора[5]) Скіте ші Готї, ші аѹ ѧнчепѹт а пръdа локѹріле челе вечіне Dѹнъреї, adекъ Dакіа: ѧмпротіва кърора мергънd Аѹгѹстѹл Філіппѹ, варварії п'аѹ пѹтѹт нічї чеа dінтъіѹ пъвъліре а о сѹфері, чі тръгънdѹсе ла оарекаре четате, і-аѹ ѧнкѹнцїѹрат, ші атъта і-аѹ стръмторіт Романії, кът ле-аѹ къѹтат а фаче паче, ші а се ѧнтоарче ла локѹріле сале, прекѹм ші Ѧмпъратѹл с'аѹ ѧнторс ла Рома[6]).

[1]) Lib. I. in Philippum Aug. [2]) Lib. 10. [3]) pag. 376. [4]) T. I. p. 258. [5]) T. I. p. 627. [6]) Zosimus Comes l. c.

Анѹл 249. Ѧн анѹл ачеста Готії (dеспре карії четеще пре Прокопіе[1]), Бораніі (dеспре карії веzї пре Баѹdрand[2]), Ѹрѹгѹndії (dеспре карії веzї пре Константін Порфірогеннета[3]), ші Карпії (dеспре карії веzї пре Брѹzен[4]), іаръші аѹ пъпъdіт ѧн Dакіа, ба ші престе Dѹнъре ѧн Месіа, ѧмпротіва кърора фіind тріміс Месіе Dекіе, оастеа ѧл стрігъ Ѧмпърат. Dрепт ачееа Ѧмпъратѹл Філіппѹ лъсънdѹші фічіорѹл ѧн Рома, порнеще ѧн контра лѹї Dекіе, чі фъръ de порок; пентрѹ къ аціѹнгънd ѧн Верона фѹ ѹчіс, прекѹм ші фіiѹл съѹ фѹ ѹчіс ѧн Рома, dѹпъ кѹм скріе Калвісіе[5]), ѧнтрѹ ал шептелеа анѹ ал ѧмпъръціеї лор, іаръ dѹпъ алціі, ѧнтрѹ ал шеселеа анѹ. Еккарd апріат скріе[6]), къ Філіппії аѹ фост ѹчішї dѹпъ че аѹ ѧмпъръціт анї 5, лѹнї 5, zіле 29, кърора ле аѹ ѹрмат Месіе Dекіе, кѹ фіiѹл съѹ Етрѹскѹ, кареле ера пръсіт din ціпѹтѹл Сірміѹлѹї, din сатѹл Бѹбаліа саѹ Ківале, din віцъ бѹпъ ші лѹмінатъ[7]); пагѹбъ къ аѹ гоніт аша таре пре крещінї[8]).

[1]) De bello Vandalico Lib. 1. c. [2]) Geograchiae T. 1. [3]) Lib. 2. de Thematibus [4]) in Dictionario.

[5]) in opere Chronologico. [6]) in Corp. Hist. medii aevi T. 1. [7]) Katona in Synopsi Chron. [8]) Lactantius de mort. Persec. Nro. 4.

Апȣл 250. Месіе Dекіе фъкъndȣсе Аȣгȣст тоцї тітȣлії чеї маї лȣminaцї, прекȣm ера Консȣлатȣл, пȣтереа трібȣніцie, ші алцii, і-аȣ ѧнторс Сенатȣлȣї, ка съ'ї dea кȣї ва вреа: Фіiȣл съȣ Еренніе Dекіе, кареле ші Етрȣскȣ с'аȣ пȣmіт[1]), ѧнкъ п'аȣ врȣт съ поарте кȣпȣпъ, dȣпъ че с'аȣ фъкȣт Кесаріȣ[2]).

[1]) Jornandes de rebus Geticis. [2]) Katona in Synopsi Chron.

Апȣл 251. Кȣmкъ Ѧmпъратȣл Месіе Dекіе ѧп апȣл ачеста с'аȣ бътȣт кȣ варварії, карії пȣ пȣmаї Dакіа веке, чі ші Месііле, кȣ алте църї dе прін преціȣрȣл лор ле пръdасе, тоцї аȣторії mъртȣрісеск; dаръ че фелiȣ dе неаm ар фі фост, ші кȣm с'ар фі кіеmат варварії ачеіа, ашіжdереа ȣnde с'аȣ бътȣт, ші ȣnde аȣ періт Dекіе ѧmпреȣпъ кȣ фічіорȣл съȣ, ѧп ворбе пȣ се ловеск: пентрȣ къ Zocim Комітȣл ѧї пȣmеще Скіте, ші zіче, къ аȣ веніт dе престе Tanaid, ші къ лъпгъ Tanaid аȣ ші періт Dекіе. Паȣл Diaконȣл[1]), Георгіе Сінгеллȣл[2]) ші Кеdрен[3]) ѧї пȣmескȣ Скіте саȣ Готї; Zonapa[4]), кȣ Калвісіе[5]), ѧї пȣmескȣ пȣmаї Варварї; чі Лактанціе[7]) ѧї кіаmъ Карпї; маї пре ȣрmъ пȣmітȣл Zocim Комітȣл ѧптр'алт локȣ[8]), ѧї кіаmъ Готї, Боранї, Ȣрȣгȣndї ші Карпї, (dеспре карії с'аȣ ворбіт ла апȣл 249); dȣпъ Стріттер[9]) Ȣрȣгȣndї с'аȣ zіс, карії dȣпъ ачеіа с'аȣ кіеmат Бȣлгарї. Боранії ші Карпії mі се въd а фі фост dе о віцъ кȣ Готії; чі фіе кȣm ва фі кȣ пȣmеле варварілор ачестора, dаръ Історіа, dȣпъ аȣторії ачі аdȣшї, аша аȣ фост:

Ѧmпъратȣл Dекіе ѧпцелегъnd, къ варварії аȣ кȣпрінс Dакіа ші Месіа[10]), кȣ алте църї вечіне[11]), пре фіiȣл съȣ Еренніе Етрȣскȣ Dекіе л'аȣ пȣmіт Аȣгȣстȣ[12]), апої тȣрбъnd ѧmпротіва крещінілор[13]), аȣ пȣрчес асȣпра варварілор, пре карії і-аȣ ші ѧпвінс ла Авріт четачеа Месіеї dе ціос, че се пȣmеще ші Форȣm Теребронiȣлȣї, тъind din dъпшії треїzечї dе mії, mъкар къ ел ѧпкъ фоарте mȣлцї осташї аȣ піерdȣт, маї въртос din Тракї ші Філіппопоіȣл ѧпкъ л'аȣ кȣпріпс варварії[14]) dе ачеа dатъ; чі перъсбіnd ачещіа кȣ Dекіе, і-аȣ фъгъdȣіт къ вор ѧптоарче праdа, ші вор ѧптȣрпа ла локȣріле сале, dаръ Dекіе п'аȣ прімiт фъгъdȣінца варварілор, чі врънd съ'ї істовеаскъ dе тот, аȣ трімiс пе Каіȣ Галлȣ, Тревоніан Сенаторȣл, ка съ ле ѧmпіеdече трекȣтȣл Dȣпърії саȣ ал Ністрȣлȣї, къчї ал Tanaidȣлȣї, прекȣm скріе Zocim Комітȣл[15]), ар фі фост преа dепарте. Тревоніан mергъnd ȣnde фȣсесе трімiс, с'аȣ ѧпцелес кȣ варварії ѧп контра лȣї Dекіе, ші dȣпъ че аȣ гоніт ачеста пре варварї пъпъ ла о балтъ, л'аȣ сфътȣіт ка съ треакъ прін балтъ асȣпра варварілор; че фъкъnd Dекіе din преȣпъ кȣ фічїорȣл съȣ, пещіind фіреа бълції, ѧптр'жпса с'аȣ пороіт аmъndої кȣ осташії кȣ тот, аша кът нічї трȣпȣріле пȣ лі с'аȣ афлат маї mȣлт. Ѧптрȣ ачеаста къцї аȣторї аm аdȣс ла ачест апȣ, тоцї се ловеск, ші тоцї zік (афаръ dе Zocim Комітȣл, кареле аȣ фост пъгъп), къ пентрȣ гоапа крещінілор аȣ петрекȣт аша.

Періт'аȣ Dекіе ѧп сфършітȣл лȣї Noеmвріе, ѧп върстъ dе 50 dе анї[16]), dȣпъ че аȣ ѧmпъръціт апȣ 1, лȣпї 11, zіле 18[17]); ші і-аȣ ȣрmат Каіȣ Галлȣ Тревоніан, кареле аȣ

фъкѹт пре Волѹсіан фіiѹл съѹ̆ Кесаріѹ̆, ші кѹ варварії паче, dаръ токма пъгѹбоасъ ші рѹшіноасъ Романілор [18]).

[1]) Lib. 1. in Decium. [2]) Lib. 10. [3]) pag. 376. [4]) T. I. p. 258. [5]) T. I. p. 627. [6]) in opere Chron. [7]) De mortibus persecutor Nro 4. [8]) l. c. [9]) in Bulgaricis. [10]) Lactantius l. c. [11]) Paulus Diac. l. c. [12]) Katona in Synopsi Chr. [13]) Lactant. l. c. [14]) Paul. Diac. l. c. Georgius Syncellus l. c. [15]) l. c. [16]) Katona l. c. [17]) Georgius Eccardus in Corp. Hist. [18]) Zonaras T. I. p. 628.

Анѹл 252. Ѧмпъратѹл Тревоніан фаче Аѹгѹстѹ̆ пре фіiѹл съѹ̆ Каіѹ̆ Вівіе Волѹсіан [1]); іаръ Готії ші Боранії, Ѹрѹгѹndії ші Карпії іаръ пръdеазъ четъціле din Еѹропа, ръпіnd орї че маї ръмъсесе ѧнтр'ѫнселе, zіче Zосім Комітѹл [2]). Прічіна пентрѹ каре с'аѹ̆ скѹлат варварії ачещіа асѹпра Романілор, маї въртос ачелора din Dакіа, аdекъ а стръмошілор пострі, аѹ̆ фост къ Ѧмпъратѹл Каіѹ̆ Галлѹ̆ Тревоніан п'аѹ̆ dат Готілор къте фъгъdѹісе [3]); іаръ Карпії, Ѹрѹгѹndії саѹ̆ Бѹлгарії, ші Боранії вреа ші еї атъта съ аїбъ кът Готії; къчї zічеа, маї алес Карпії, къ еї сънт маї dе фрѹнте dе кът Готії [4]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Lib. 1. in Trebonianum Gallum. [3]) Zonaras T. I. p. 628. [4]) Petrus Patricius et Magister de Leg. p. 24.

Анѹл 253. Емілie Емілianѹ̆ Повъцѹіторіѹл Легіоанелор челор din Месіа, въzіnd ѧndръzнеала варварілор каре о авеа асѹпра Романілор челор din Dакіа, аѹ̆ фъгъdѹіт осташілор, къ dе се вор бате ші вор ѧнвінце пре Готї, тоате къте се плътіа Готілор, ле ва плъті лор. Dрепт ачееа кѹ о іnімъ с'аѹ̆ скѹлат осташії, ші бътъnd пре Готї, пре Емілianѹ̆, кареле dе віцъ ера Маѹрѹ̆ din Афріка, л'аѹ̆ ръdікат Ѧмпърат [1]); асѹпра кърѹіа порнind dе ла оdіхнъ din Рома Аѹгѹстѹл Галлѹ̆ Тревоніан кѹ фіiѹл съѹ̆ Вівіе Волѹсіан, фѹръ ѹчішї ла Інтерамна [2]), dѹпъ че аѹ̆ ѧмпъръціт анї 2, лѹнї 4, zіле 9 [3]). Іаръ Аѹгѹстѹл Емілie Емілianѹ̆ ѧнzъdар аѹ̆ фъгъdѹіт Сенатѹлѹї, къ ші din Тракіа ва скоате пре варварї; пентрѹ къ маї наінте dе а ѧмпліні чева, Пѹбліе Корнеліе Валеріан Повъцѹіторіѹл Легіоанелор челор din Галліа, dѹпъ моартеа лѹї Тревоніан ші а лѹї Волѹсіан, аѹ̆ ръвніт а фі Ѧмпърат [4]), ші осташії карії се скърбісе dе бътъіле челе dінтре dъншії, аѹ̆ оморѫт пре Емілie Емілianѹ̆ Ѧмпъратѹл ла Сполет четатеа Італіеї [5]), dѹпъ че аѹ̆ ѧмпъръціт zіле 88 [6]). Акѹм ръмъіnd Ѧмпърат Валеріан, пре фіiѹл съѹ̆ Пѹбліе Лікініе Галліен, пре кареле Сенатѹл ѧл пѹмеще Кесаріѹ̆, ѧл фаче Аѹгѹст, ка съ поатъ маї лесне лѹкра ѧн контра Немцілор, карії dе тоате пърціле ѧл ѧнкѹнцїѹра [7]). Крещінілор ѧнкъ ле аѹ̆ dат паче ѧн 5 анї [8]).

[1]) Joannes Zonaras T. I. p. 628. [2]) Katona in Synopsi Chron. [3]) Eccardus in Corp. Hist. med. aevi. T. I. Catal. 5. Impp. Rom. [4]) Zonaras l. c. [5]) Katona l. c. [6]) Eccardus l. c. [7]) Katona l. c. [8]) Baronius ad h. a.

Анѹл 254. Прекѹм ші се наре, ѧн анѹл ачеста с'аѹ̆ ѧнтъмплат, каре се скріѹ̆ dе Георгіе Сінгеллѹл [1]), кѹ кѹвінтеле ачі ѹрмътоаре, аdекъ: „Ѧмпъръцінd Валеріан ші „Галліен, Скітеле аѹ̆ трекѹт Істрѹл саѹ̆ Dѹнъреа, ші dе іzнов пръdъnd Тракіа, аѹ̆ трекѹт „ла Тессалоніка, четатеа Іллірiѹлѹї, пре кареа ѧнzъdар о аѹ̆ ѧнкѹнцїѹрат, къчї dе чеї din „лъѹнтрѹ с'аѹ̆ гоніт ѧndъръпт. Гречії спъїмънтъndѹсе аѹ̆ пѹс пазъ ла Термопіле; чеї

„din Atina aŭ ⁂ noit zidu, чел de пре вретеа луї Сілла стрікат; чеї din Пелопонес de „ла таре пънъ ла таре аŭ ⁂ търіт Істмул кu zid: іаръ Скітеле ⁂ кърцаці кu жафурі, „с'аŭ ⁂ турнат ла каселе лор.“ Ачестеа скріе ші Zonara[2]), dinпревъ кu Анастасіе Бібліотекарул[3]), каре фііnd аша, daръ біецій стръмошій пострі че п'аŭ требуіт съ пътіmeаскъ ⁂ n Dакіа?

[1]) Pag. 381. [2]) T. I. p. 629. [3]) pag. 22.

Anul 257. ⁂ n anul ачеста Валеріan лась ⁂ n Рота пре Галліеn фіiul съŭ, ка съ аібъ гріже de ⁂ mпъръціе de кътръ апус ші miazъ-noапте; іаръ ел порнеще ⁂ n контра Персілор[1]), ші тергънd пънъ ла Царіград, аколо се ⁂ пшалъ de Макріan, de гоneще пре крещіні, (ачеаста аŭ фост гоana a onta[2]); пентру каре фаптъ Dumnezeŭ ⁂ пкъ nu i-аŭ аџіутат; чі аŭ порніт іаръшї варварії асupра Romanilor; къчї ziче Zocim Komiтul[3]), къ: „Борапії, ші Готії, ші Карпії, ші Бургundії (съnт nателе neaтърілор каре nu „локuіа departe de Dunъре) nu лъса вре о парте, нічї a Італіеї, нічї a Іллірікулуї пеже„фuітъ, пръdund тоате фъръ de нічї o ⁂ mпротівіре. Ші Борапії се сіліа съ треакъ ші „⁂ n Асіа, прекum аŭ трекut, de фрікъ фъкund пре Восфорапї съ ле dea корuбіі ші съ „ле фіе повъцuіторі ла трекut.“ Ръutатеа варварілор ачестора маї тuлцї апї аŭ цinut asupra Romanilor маї въртос asupra челор din Dакіа, прекum din каре вор urma поцї келеце.

[1]) Joannes Zonaras T. I. p. 631. [2]) Katona in Synopsi Chron. [3]) Lib. I. in Valer. et Gallien.

Anul 259. Dumnezeŭ n'аŭ ⁂ nтърziat a бате ші пре Валеріan ⁂ mпъратul, пентру въгсареа сънцелуї крещіnеск, къчї ачелашї Макріan, карele ⁂ l aџuцase asupra крещініlор, л'аŭ сфътuit съ теargъ ⁂ nсuшї фъръ de oaсте ла Сапоре Краiul Персілор, съ'шї фак претешuг кu dънсul. Каре сфат primindu'l Валеріan, ші тергънd, fu princ de Сапоре, ⁂ n zeче апї батціокоріт, ші маї пре urmъ кu греле кinurї оторжт, ⁂ n въръстъ de 51 de апї[1]). ⁂ mпъmplundуce къdереа луї Валеріan, фіiul луї, Галліеnŭ ⁂ mпъратul, аŭ ⁂ nчепut a гопі пре крещіnї, daръ пре татъl съŭ, тъкар къ лесne ar фі пutut фаче, de ла Персї nu л'аŭ рескumпарат, чі с'аŭ dat кu тотul dестердърілор. Drept ачееа Аureol ⁂ n Іллірік, Макріan ла ръсъріт ръпеск тірънia[2]).

[1]) Zosimus Comes Lib. I. Orosius Lib. 7. Katona in Synopsi Chron, [2]) Orosius, et Katona II. cc. Sextus Aurelius Victor in Breviario.

Anul 260. Nu прічеn кut ar путea съ фіе адевърат че скріе Zonara[1]) despre Галліеnŭ ⁂ mпъратul, зікund: „Галліеnŭ, fiind лъсат ла апус de татъсъŭ, кund аŭ терс „asupra Персілор, ші пре Херulі, neam Скітіческ ші Готіческ, i-аŭ бътut.“ Пентру кu Валеріan аŭ терс ⁂ nкоптра Персілор ⁂ n anul 257, ші de atunчї Галліеnŭ пънъ ла anul ачеста, нічї o бірuінцъ n'аŭ фъкut, ба аŭ перdut; къчї ші ⁂ n anul ачі кurгъторіŭ, Валенте I. ⁂ n Ахаіа, Пісоn ⁂ n Тессаліа, іаръ Постum ⁂ n Галліа с'аŭ ръdікат asupra луї Галліеn, ръunind a'ї ръпі ⁂ mпъръціа [2]).

[1]) T. I. p. 631. [2]) Zosimus Comes Lib. 1. Katona in Synopsi Chron.

Anul 261. Афаръ de варварі, карії неⁿпчетат пъvъліа de тоате пърціле asupra

Romanilor, când toată vrtrea în care aŭ împărăţit Galliен, treizeчi de Tirannі c'aŭ sculat împrotiva lui, dintre carii unii aпăra, alţii strika împărăţia. Aşa în anul de acum, după че aŭ ţvis Avreolŭ pre Makrian şi pre fechorul lui, iar Odenat pre Kvietŭ: Emilian în Egiptŭ, Trevellian în Isavria, Kelsŭ în Afrika, şi Satŭrnin la răsărit prітesk porfira [1]).

[1]) Zosimus Lib. I. Paulus Orosius. Lib. 7. Victor in Breviario, Katona in Synopsi Chron. Calvis. in opere Chron.

Anul 262. Din tot timpul între care aŭ împărăţit Galliен, anul aceasta aŭ fost cel mai neferічit Romanilor, pentru kă în anul aceasta, după kum scrie Sekstŭ Avreliе Viktor [1]): „Galliенŭ, după običeiul oamenilor, desfătăndose între feričirі „ku fiiul său Solonin, kărăia îi dedese ціnste de Kesarіŭ, între atâta prітeждie aŭ „pus toată împărăţia Romanilor, kât Gotіі fără de vre o împedekare păşind, aŭ „kuprins Trakia, pre Makidonenі, pre ceі din Ahaia, şi kâte era otrăjte ku Asia; „kuprins'aŭ Partіі Mesopotamia: şi preste răsărit aŭ domnit hoţіі caŭ o tuіere. Ale- „mannіі străbătuse în Italia; Frănчіі după че aŭ prădat Galliа, stăpâniа Ispaniа, „bătând, şi mai prădând orăşul Tarakonenilor, timpurіŭ aŭ kâpătat korăbіі, şi o „parte dintre dânşіі aŭ străbătut până în Afrika: şi s'aŭ pierdut preste Dunăre, „kâte kăţigase Traian.“ Aşiждereа scrie şi Paul Orosie [2]) zikând: „Când împăra- „tul Galliенŭ, Germanіі trekând munţіі, şi prăpădind Retia, şi Italia, vin până la „Ravenna. Alemannіі alergând prin Galliа în Italia ca trek. Ţeara Grecească, „Makidonia, Pontul, Asia, prin năvăliреа Gotilor se istoveşte. Pentru kă Dakia „preste Dunăre de a purureа se ieа. Kvadіі şi Sarmatele prădeazŭ Pannoniile, Ger- „manіі ceі mai din kolo kuprind Ispania. Partіі iaŭ Mesopotamia, şi ţefuesk Siria.“ Mai pe skurt, şi mai pe înţelesu scrie Eutropie [3]), zikând: „Dakia, kareа din kolo „de Dunăre se adăugase de Traian, atunчі c'aŭ pierdut, ţeara Grecească, Makidonia, „Pontul, Asia c'aŭ prădat prin Gotі, Sarmatele şi Kvadіі aŭ ţefuit Pannonia.“

Iată adeseoрі че scrie Viktor, Orosie şi Eutropie, din prejos kă Paul Diakonul, şi kă Sekstŭ Rufŭ [4]) din kuvânt în kuvânt pentru aceasa, pentru kă [5]) Iosif Karol Eder, kritikul Instanţiei Românilor celor din Ardeal, kareа o aŭ fost datŭ acestіа împăratului Leopold II. în anul 1791., toată puterea sa între autorіі acestіа, şi în Flavie Vopiskŭ, a kărăia kuvinte le voiŭ adуce la anul 272. o aŭ pus, ka să poată arăta, kătkă Românіі n'aŭ fost stăpânіі Ardealului kând aŭ venit Ungurіі; ci tâkar kât c'aŭ silit D. Eder a arăta че doriа, nimika aŭ isprăvit; pentru kă de şi zik numaі autorі, mai ales Orosie, kă Dakia de purureа aŭ fost perdută când împăratul Gal- lienŭ, ziса lor aşa trebue înţelеasă, kât kă kolonіа Romanilor veа din Dakia lui Traian, de pe vrtrea lui Galliенŭ n'aŭ mai rămas în Flоareа în kare aŭ fost până la dânsul. Kât kă aşa trebue înţelеasă ziса, voiŭ arăta la anіі următorі.

[1]) In Breviatio Historiae Romanae. [2]) Lib. 7. Cap. 22. [3]) Lib. 8. [4]) Lib. 10. in Gallienum. [5]) in Breviario Rerum Romanar.

Анѹл 263. Ымпъратѹл Галліен (decептѣndѹce ка dintr'ѹn comnѹ dѹnъ атъта стрікаре а ымпъръцієї, кѫтъ се фъкѹce пънъ акѹm, маї вѣртос ын анѹл трекѹт 262); ын анѹл ачеста фаче Повъцѹіторіѹ ръсъріторілѹї пре Odenat Палміреанѹл [1]), карєле ымпедекъ кътва бірѹінцеле Краілѹї Персілор, а лѹї Сапоре, ші іеа ындъръпт de ла дънсѹл четъціле Ніcіві ші Каррас [2]).

[1]) Georgius Syncellus p. 382. [2]) idem ibidem et Katona in Synopsi Chron.

Анѹл 264. Пѹбліе Антоніе Сатѹрнін, каре аѹ фъкѹт Інскріпціа 32, de la Фрідвалскі, ка Декѹріонѹл Колоніеї din Анѹлѹm, ын анѹл ачеста аѹ фост Консѹл [1]). Ымпъратѹл Галліенѹ ціне тріѹмф de Персі, ші пре Odenat, карєле і-аѹ фост ынвінс, ын фаче Авгѹстѹ [2]).

[1]) Fasti Consulares Idatiani. [2]) Katona in Synopsi Chron.

Анѹл 265. Персіі, Скітеле ші Тірапнії тот пъкъжеск ымпъръціа Романілор [1]), чі Odenat Авгѹстѹл бате пре Персі, іса de la дъншіі Ктесіфонтѹл, ші порнеще ынтрѹ аціѹторіѹл Асієї чеї тічї, пре каре о пъкъжіа Борапії, ші алцї варварі [2]).

[1]) Katona l. c. [2]) Georgius Syncellus l. c.

Анѹл 266. Ымпъратѹл Галліенѹ пре фрате-съѹ II. Лікініе Валеріанѹ ын фаче ынтъіѹ Кесаріѹ, dѹnъ ачеea Авгѹст [1]); Odenat Авгѹстѹл трекънd прін Каппадокіа de грабъ сѹоаръ ла Ераклеа din Понт, ші кънd вреа фъръ de вестє съ ловеаскъ пре Борапї, ші пре чеіалалцї варварі, фѹ кѹ віклешѹг оторжт de ѹnѹл, карєле ашіждереа се кіема Odenat. Іаръ Скітеле неащептънd венірea лѹї Odenat, зіче Георгіе Сінгелѹл [2]) прін Понтѹ с'аѹ ынторс ла локѹріле сале.

[1]) Katona l. c. [2]) loco citato.

Анѹл 267. Перінd Odenat Авгѹстѹл прін віклешѹгѹл тірапнѹлѹї Менie Odenat, мѹіереа лѹї, Zenoвіа, кѹ інітъ бърбътеаскъ аѹ окърмѹіт ръсъріторілѹ ын локѹл фіілор съї а лѹї Еренніan ші алѹї Тітолаѹ, карії ера тінері de върстъ [1]).

[1]) Eutropius Lib. 8. Katona in Synopsi Chron.

Анѹл 268. Ачеста есте анѹл, ын карєле с'аѹ тънтѹіт ымпъръціа стръмошілор пострі de Галліенѹ стрікъторіѹл ші перzеторіѹл еї; пентрѹ кът ын анѹл ачеста порнінd Галліен кѹ оастє асѹпра тірапнѹлѹї Авреол, dѹnъ че аѹ аціѹнс ла Mediolan, фѹ ѹчіс de Повъцѹіторії ощірілор сале Маркіанѹ ші Кекропіе ын 19. Мартіе, ын върстъ de 50. de анї [1]), dѹnъ че аѹ ымпъръціт анї 14., лѹнї 4., зіле 28. [2]) Пънъ че аѹ ымпъръціт Галліен, п'аѹ фъкѹт вре ѹn біне, dar фііnd пѹрѹреа спре ціокѹрї ші спре десфътърї, маї алес dѹnъ че аѹ къzѹт ла робіе татъ-съѹ Валеріан; чі маї наінте de ашї върса сѹфлетѹл, атъта аѹ фъкѹт, кът аѹ пѹтіт Ымпърат пре Клаѹdіе II., карєле ера пъскѹт ын Іллірікѹ, ші фѹ dѹnъ ачеea ынтъріт Ымпърат ші de Сенат ші de оастє. Ачеста пре Авреол тірапнѹл л'аѹ стінс dенпре фаца пътънтѹлѹї, dаръ пре чеіалалцї тірапнї і-аѹ лъсат пънъ ла алт тімп [3]); къчї зічеа: кът а стінце тірапніа есте фолоѹл лѹї, іаръ а стінце варварії е фолосѹл ымпъръцієї [4]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Eccardus in Corp. Hist. med. aevi. [3]) Katona l. c. [4]) Zonaras T. I. p. 635.

Anul 269. Întâmplările din anul acesta mai mulți autori leau scris tocma deatârpitul, ci eu cuvintele tuturor nu le pociu aduce înainte, ca cu nu fiu prea lung în vorbă. Aşa dară ași putea cuvintele lui Zosimu Comitul le voiu întoarce spre Rumânie, ši unde vor fi încălcite, le voiu tâlcui la sfârşit cu cuvintele altor Autori. Tu drept aceea, Cetitorule! primeşte cuvintele lui preacurat urmează: „În vremea aceasta (zice el, cartea I. în Claudie II.) Scitele, cari mai rămăsese din bătaile cele dinainte, mândrindu-se pentru porocul ce avusese până acuma, s'au unit cu Herulii a.), cu Peucinii, (Reucini b) ši cu Goții c) ši strângându-se la râul Tira d), careле se varsă în mare peagură, cu suse mii de luptători sau corăbii, ši cu 320.000 de oameni, au luptat ne mare până la oraşul ce se chiamă Tomii e), dela careле (fiind cu era tare înfiorat) fără fărâmă; de aci luptându-se până la Marcianopoiu f), cetatea Mesiei, ši pici pre aceasta nătându-o una, fiind cu vântul în sfoara în spate, luptia mai înfocat. După ce au sosit la strâmtoarea Propontidei g), pentru cu corăbiile pentru mulțimea lor nu încăpea, au început a se lovi la olaltă, ši strângându-se una de alta, ocârmuitorii încă au lăsat cârmele, ši unele s'au înecat cu oameni cu tot, altele goale s'au aflat la mărmure, perind mulțime ši de oameni, ši de corăbii. Pentru pricina aceasta barbarii de la strâmtoarea Propontidei au luptat către Chizic, ši ne isprăvind ceva, după ce au trecut preste Elespont la muntele Ato, sau Sfetagora, acolo ș'au curmat luptele, ši au încunjurat Cassandra ši Tesalonica, ši până au fost de nu le au luat, ci încelegându-se cu se apropie Împăratul cu oştile, s'au trasu mai la mijlocu către locurile cele mai înalte, ši prada ținutul dintru Dober ši Pelagonia, în care loc 3.000. de oameni se împunară, iară ceialalți mulțime s'au lovit cu oştile cele de Împăratul povăduite.

Începând războiul, după ce ar fi căzut mulți din ambe părțile, Romanii s'au dat la fugă, dară pre cei, pre care nu-i puteau oameni, ši lovind fără de veste pre barbari, pe cei de mii au tăiat dintre dânşii.

Barbarii, ceі ce au rămasă din războiul, careле s'au ținut de dânşii, ši de Claudie Împăratul, la Naic h) au întărindu-se prin preclur se silia cu tearga în Macidonia, ci lipsindule zăharea, carea de foame ši ei ši dobitoacele lor. Iară tergând ei, călărimea Romanilor le au eşit înainte, ši tăind mai mulți dintre dânşii, pre ceialalți. i—au strâmtorit către muntele Emu, unde împrecurându-se de Romani, mulți au perit Iară după ce i-au plecat Împăratului, ca nu-i pedestrașii cu se bat cu barbarii, (cărora se făcuse prâne înainte pedestrași ši înainte călărași), începând groaznic bătaie, vrea da dosul Romanii, dintre carii nu puteau cădea unii, de nu va sosi călărimea, cu a căreia venire aşa s'au îndreptat stindeala, de nu s'au simțit mai multu pagubă, pusu-i mai nainte Scitele, ši goniudu Romanii. Carii încunjurase ostroavele Creta, sau Candia, ši Podul cu corăbiile, nefăcându-i vreo vrednic de pomenire, s'au întărnat îndărăpt; ši întrându-i vistia înainte acei barbarii, unii au perit în Tracia

алцїї ꙟп Макidonia, іаръ къцї аѹ ремас чітовї, саѹ с'аѹ скріс ꙟп легіоапеле Романілор, саѹ с'аѹ dат спре лѹкрареа пътъптѹлѹї" Ачеаста есте, че скріе Zocim Комітѹл, пре кареле ка съ'л ꙟпцелецї, требѹе съ щїї, къ:

a) Херѹлїї ера de ачееашї віцъ de каре ші Готїї; пѹтаї кѹ пѹтеле ші кѹ оаре каре обічеіѹрї се осебіа de ла олалтъ [1]).

b) Пеѹкіпїї ашіждереа ера тот de ѹп неам кѹ Готїї. кѹ Херѹлїї, кѹ Бастарпеле, кѹ Карпїї ші кѹ Боранїї, карїї ачі се пѹтеск Скіте [2]).

c) Готїї ера de о віцъ кѹ неамѹріле ꙟndатъ маї сѹс zice ші кѹ Вandалїї, кѹ Лонгобардїї, кѹ Гепіdеле, кѹ Таіфалїї ші кѹ алцїї, adекъ тоцї ера Nемцї, ешіцї din Скandinавіа саѹ Свеціа [3]); акѹма кѹпрінсесе, de пѹ тоатъ Dакіа веке, ꙟпкаї о парте а еї, прекѹм поцї кѹпоаще din каре с'аѹ zic ла апїї трекѹцї.

d) Тіра есте Nістрѹл, кареле деспарте Молdова de ла Полоніа. саѹ de ла Рѹссіа, ші de ла Подоліа [4]).

e) Томїї есте четатеа Баба din Бѹлгаріа саѹ din Добродіцї [5]).

f) Маркіапопоіѹл се кіамъ акѹма Преслава, четатеа Бѹлгаріеї, лъпгъ мареа неагръ [6]). Везї ꙟп Лексікоапе Marcianopolis.

g) Пропонтіda се кіамъ Мареа dінтре Босфорѹл Тракіеї ші dінтре Елеспонт, че се zіче акѹма Маре de Мармара [7]).

h) Naісѹл есте четатеа Сербіеї deакѹм, ла ржѹл кареле ашішdереа се пѹтеще; ꙟптр'жпса с'аѹ пъскѹт Ꙟмпъратѹл Константін че маре, ші се кіамъ акѹма de Сербіанї Nікова, de Італіанї Nizza, de Фржпчї Nice [8]).

Къте аѹ скріс Zocim Комітѹл ла апѹл ачеста, пѹ пѹтаї ле ꙟптъреще Требелліе Полліан [9]), чі маї adaогъ din преѹпъ кѹ Калвісіе [10]): къ dѹпъ че аѹ ꙟпвінс Романїї пре варварї. пѹ ера осташѹ кареле съ пѹ фіе авѹт роабе мѹіерї Готічещї ші къте треї, нічї аѹ фост лок ꙟптрѹ ꙟмпъръціа Ромеї ꙟп кареле съ пѹ фіе фост роб dінтре Готї.

Іоann Zonapa [11]) ші ачеста скріе, къ фіind фѹгъріцї Готїї de ла Тессалоніка аѹ кѹпрінс Атіна, ші престе алте жафѹрї аѹ стрінс тоате кърціле ла олалтъ ка съ ле ардъ, чі маї наінте de а'шї ꙟмпліні еї воіа, с'аѹ афлат ѹпѹл dінтре dъпшїї маї ꙟпцелепт de кът чеіалалцї, кареле аѹ dат сфат съ пѹ ле ардъ: пентрѹ къ Гречїї, пъпъ кънd се кѹпрінd кѹ кърціле, пѹ се deпрінd ꙟп мещешѹгѹріле de оасте, dрепт ачееа маї лесне се пот ꙟпвінце. Фрѹмоасе ꙟпвъцътѹрї de ла ѹп варварѹ. Dаръ оаре adевърат аѹ фост, саѹ ба? къчї пре времіле меле, каре неам аѹ фост маї ꙟпвъцат de кът Фржпчїї ші Англїї, тотѹшї нічї пре ачещіа пе апъ, нічї пре ачеіа пре пъмънт, і-аѹ бірѹіт чінева ꙟпкъ пъпъ акѹма.

[1]) Procopius de bello Goth. Lib. 3. c. 33. Joan. Zonaras T. I. p. 631. [2]) Tacitus de moribus Germ. c. 46. Hofmannus in Lexico. [3]) Procopius de bello Vandalico. Lib. 1. c. 2. [4]) Baudrand in Geographia. Bruzen in Dictionario. Hofmannus in Lexico. [5]) Iidem ll. cc. [6]) Idem ll. cc. [7]) Drumelli in Dictionario. [8]) Baudrand, Bruzen et Hofmanus ll. cc. [9]) in Claud. II. c. g. [10]) in opere Chron. [11]) Tom. I. p. 636.

Anul 270. Împăratul Claudie, după ce au învins pre Goți și pre ceilalți barbari ne aș și ne scat, în mai mulțe latări ale împărăției, din trupurile celor tăiați bolnăvindusce în Sirmiŭ, ținutul Slavoniei de acum, au murit [1]), în săptămâna lui Octomvrie [2]), în vrestă de 66. de ani [3]), după ce au împărățit ani 2., luni 7, zile 12. [4]), iar nu ani 9. zile 14., precum se scrie Eccard [5]), cau dioptositorul Kărților lui. Fost'au Claudie din fire spre aceea fiind ca să vindece toate, căte se întâmplase cătr Gallien, pentru viețuța de i-ar fi fost mai lungă [6]). În locul lui după cum scrie Zonara [7]), au urmat Aureliane, careле era născut din părinți mai de gios, ci foarte vestit pentru vetețiе [8]), și alte lucruri ce au făcut, precum se va arăta în cele ce vor urma. Katona [9]) scrie, că în locul lui Claudie îndată au urmat Chintil frate-său, și au stăpânit numai 17. ziле, pentru pentru, cau de mâna ca, cau de fierul oștilor săi; ci Zonora aspriat zice [10]): bolind în Sirmiŭ Claudie, după ce s'au sfătuit cu mai marii oștilor despre următoriŭ, au zis, că Aureliane este vrednic de a fi Împărat.“ Așa dară Aureliau nu de oaste, ci de înțelepciune Claudie au fost numit

[1]) Zonaras Tom. I. p. 626. Katona in Synopsi Chron. [2]) Katona l. c. [3]) Chronicon Paschale. p. 273. [4]) Conspectus hujus Chronici. [5]) in Corp. Hist. med. aevi. T. I. Catal. 5. Imp. Rom. [6]) l. c. [7]) l. c. [8]) Idem Katona l. c. [9]) l. c. [10]) l. c.

Anul 271. „În anul (zice Paul Diacon în Cartea 10) de la zidirea Romei 1024, Aureliau s'au făcut al 32-le Împărat după Augustul Octaviau. Aceasta s'au născut din tată de mijloc, și precum zic unii din Colonul lui Aureliе Senatorului celui preа vestit din Dakia cea rămoasă, care este între Dakia, și între Makidonia, bărbat nutrenic în războiŭ, de o inimă nestrămutată, și cat plecată spre vărsare de sânge, careле ca oștirdie au învins pre Goți în două rânduri, și Împărăției Romanilor au întors orașele cele mai de demult. Deacolo întorcându-se la răsărit, pre Zenovia, carea după moartea bărbatului său, a lui Odenat, cuprinsese Siria, mai mult ca frică decât ca bătaie o au supus. Pe Tetrik însă, — careле în Galia nu putea alina gâlcevile oștilor săi, ci i scriesese: Eripe me his invicte malis; adecă: scoate-mă nedreptățile din rătăcirile acestea, și drept aceea ca pre un vânzătoriŭ al oștilor mele, — făr mănunchi l'au biruit. Așa ca un cuștigătoriŭ al doilea al răsăritului și al meazănoaptei ca mare împărat au fost triumf.“ Din cuvintele lui Paul Diacon chiar se vede, că Aureliau n'au fost născut în Sirmiŭ, precum scrie Katona [1]), ci în Dakia cea rămoasă, adecă în partea Meciei, care s'au numit după aceea Dakia rămoasă, precum se va arăta la anul 274.

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Anul 272. Care le am adus la anul trecut din Oroscie, nu toate s'au făcut în anul acela, ci în trei ani după olaltă s'au întâmplat, precum mărturisește Vopisc [1]); adecă: pre Goți i-au bătut Aureliau și atunci, și în anul de acum; pre Zenovia o au supus în anul acesta; pe Tetrik l'au învins în anul 273 [2]).

[1]) in Aureliano. [2]) Calvisius in Opere Chron. Katona in Synopsi Chronol.

Анѹл 274. Ачеста есте анѹл чел ѧнсемнат, ші ѧнкъ ші de пріче ѧнтре mine ші ѧнтре D. Dіректорѹл Edep, кареле преа аспрѹ аѹ скріс ѧн контра черереї саѹ Інстанціеї чеї ѧн анѹл 1791, dатъ Ѧмпъратѹлѹї Леополд II. de Ромъніі din Арdеал. Ѧн крітіка са аѹ воіт нѹмітѹл D. Edep съ арете, кѹм къ Ромъніі ар фі de віцъ варварї, нѹ Романї, пентрѹ къ (ziче ел) пре колоніа de Траіан dѹсъ ѧн Dакіа веке, Ѧмпъратѹл Аѹреліан ѧн анѹл ачеста о аѹ трекѹт Dѹнъреа, ші о аѹ ашеzат ѧн партеа Месіеї de сѹс ші а Dарdаніеї, прекѹм скріѹ Флавіе Вопіск[1]), Еѹтропіе[2]), Паѹл Діаконѹл[3]), Секстѹ Рѹфѹ[4]), Калвісіе[5]), Брікціе[6]), ші алціі.

Кѹм къ Ѧмпъратѹл Аѹреліан, врънd а мерце ѧмпротіва Персілор, ѧн анѹл ачеста аѹ скос легіоанеле din Dакіа веке, ші о парте а колоніеї, ші ле аѹ ашеzат dеа dреапта Dѹнъреї, нѹ съ поате тъгъdѹі, dар ѧнгъdѹі ѧнкъ нѹ почіѹ, кѹм къ тоатъ колоніа о ар фі трекѹт ѧн Dакіа чеа ноѹъ: пентрѹ къ чеї маї мѹлцї dінтре колонї аѹ тръбѹіт съ фіе dацї спре економіе, каре аша лесне щіѹ къ нѹ о аѹ лъсат, маї въртос dѹпъ атъта мѹлціме de време, кът аѹ фост ѧнтре Траіан ші ѧнтре Аѹреліан, прекѹм скріе ші Сарнікіе. Din челе че вор ѹрма ла аніі вііторї ѧнкъ се ва dовеdі, къ пънъ ла веніреа Бѹлгарілор, Романіі статорнічеще аѹ стъпъніт ші dеа стънга Dѹнъреї, каре арътъndѹ'о се аратъ кѹм къ нѹ тоатъ колоніа аѹ фост трекѹтъ de Аѹреліан ѧн Dакіа чеа ноѹъ.

Din партеа колоніеї каре аѹ ремас ѧн Dакіа веке, с'аѹ пръсіт тоцї Ромъніі къцї сънт dеастънга Dѹнъріі, кѹм кѹръ ѧн мареа неагръ; іаръ din партеа колоніеї, каре аѹ трекѹт Dѹнъреа, ші с'аѹ ашеzат ѧн Dакіа чеа ноѹъ, ашіждереа ші din Романіі, пре каріі і-аѹ dѹс Мареле Константін ѧн Тракіа, с'аѹ пръсіт Романіі чеї че сънт dеа dреапта Dѹнъріі, каріі с'аѹ нѹміт dѹпъ ачееа амѹ Влахї[8]), амѹ Котzо- саѹ Кѹzо-Влахї[9]), іаръ маї пре ѹрмъ Ціпцарї[10]); токма кѹм с'аѹ нѹміт ші чеї че аѹ ръмас dеа стънга Dѹнъріі, ѧнтъіѹ Романї[11]), апоі Аботріцї[12]), dѹпъ ачееа Романї ші Паціпакіте[13]), маї пре ѹрмъ Мѹнтенї, Молdовенї, Мърціненї, Мокапї, Фрътѹцї[14]); чі орї кѹм с'аѹ нѹміт, саѹ се нѹмеск ші акѹм, тот de о віцъ ші пороdіцъ сънт, аdекъ Романї de сънце, прекѹм фіреа ші вѫртѹтеа ѧї мъртѹрісеще, ші еѹ ла аніі вііторї тот маї пе ларг воіѹ аръта, пентрѹ къ ла анѹл ачеста нѹмаї Dакіа чеа ноѹъ о воіѹ маї скріе; аша dаръ:

Dакіа чеа ноѹъ, dѹпъ кѹм мъртѹрісеще Флавіе Вопіскѹ, Секстѹ Рѹфѹ ші Еѹтропіе[15]), аѹ фост dеа dреапта Dѹнъріі, ашеzатъ de Аѹреліанѹ Аѹгѹстѹл ѧнтр'о парте а Месіеї de цїос, ѧн алтъ парте а Месіеї de сѹс, ші ѧнтр'о парте а Dарdаніеї; ші аѹ фост ѧмпърцітъ ѧн dоѹъ, аdекъ ѧн Dакіа чеа рѫпоасъ, се ѧнтіndеа пре лънгъ цермѹріі Dѹнъріі, нѹмаї прін Dѹнъре фіind деспърцітъ de Dакіа лѹї Траіан, саѹ чеа веке; се окърмѹіа прін Консѹларіѹ, кареле авеа сѹпт стъпъніре'шї маї мѹлте четъцї, ѧнтре каре чеа маї de фрѹнте аѹ фост Раціаріа[16]), че се нѹмеще акѹма Арезар[17]), саѹ Нікопоіѹл Бѹлгаріеї[18]): Dакіа чеа de міжлок къdеа маї dепарте de Dѹнъре спре Dарdаніа, окърмѹіndѹсе іаръші прін Консѹларіѹ, ші авънd Мітрополіе четатеа Сарdікеї[19]), кареа фѹ вестітъ пентрѹ соборѹл че с'аѹ цінѹт ѧнтр'ѫнса ла анѹл 346. ші акѹм се кіамъ Тріаdіціа[20]).

[1]) In Aurelianum. [2]) Lib. 9. [3]) Lib. 10. [4]) in Breviario Rerum Rom. [5]) in Opere Chron. [6]) in Chron. Univ. [7]) de Rep. Goth. Lib. 4. c. 4. [8]) Choniates Lib. 1. de Isacio Angelo. c. 6. [9]) Cantacuzenus Lib. 3. c. 5. 3. Anna Comnena Alexiados Lib. 5. Zonaras Lib. 18. Nro. 23. [10]) Usus. [11]) Auctores sub quatuor prioribus num. citati. [12]) Eginhardus ad ann. 824. Lucius Lib. 1. c. 15. [13]) Zonaras, Anna Comnena, Cantacuzenus et Gregoras ll. cc. [14]) Usus. [15]) ll. cc. [16]) Hierocles in Notis Imperii Orient. [17]) Hofmannus in Lexico. [18]) Niger in Georg. [19]) Hierocles l. c. [20]) Bruzen in Dictionario.

Anȣл 275. Біне аȣ лȣкрат, саȣ ръȣ Ѧтпъратȣл Аȣреліан, кънd аȣ лȣат легіоанеле ші о парте а колоніеї din Dакіа чеа веке ші ле аȣ ашеzат ѧп чеа поȣъ, прекȣт с'аȣ арътат ла анȣл трекȣт, пȣ am de a zіче; чі ачеаста о ѧпсемп, къ Ромъніі чеї dea стънга Dȣпъріі, маї въртос чеї din Арdеал, пънъ астъzї помепеск пре Ѧтпъратȣл Аȣреліан, кънтънd кȣ ціале: Хаї Лером Doamne: adекъ: Хаї Аȣреліане Doamne! кънd колindъ ла Кръчїȣн.

Dȣпъ че аȣ ашеzат лȣкрȣріле Dакіілор Ѧтпъратȣл Аȣреліан, ѧп анȣл ачеста аȣ порніт асȣпра Персілор кȣ легіоанеле, а кърора фаміліі ле ашеzасе ѧп Dакіа чеа поȣъ, ка съ пȣ каzъ ѧп тъніле варварілор, пънъ се ва ѧптȣрна кȣ легіоанеле, ші аціȣнгънd ла Ераклеа Тракіеї, фȣ ȣчіс de лібертінȣл съȣ, анȣме Мпестеіȣ, ѧп локȣл че се zіче Четатеа Noȣъ, ἐν τῷ καινῷ λεγομενῷ φρουριῷ [1]), ѧп 20 Мартіе [2]), dȣпъ че аȣ ѧтпъръціт анї 5, лȣнї 4, zіле 20 [3]). Аȣреліан п'ар фі фост ръȣ Ѧтпърат, пȣтаї de ар фі фост маї мілос, ші de п'ар фі порніт а поȣа гоанъ асȣпра крещінілор. Dȣпъ 6 лȣнї фȣ de ла Сенат пȣміт, ѧп локȣл лȣї Аȣреліан, Ѧтпърат М. Клаȣdіе Тачітȣ [4]).

[1]) Georgius Syncellus p. 385. Zonaras Tom. I. p. 637. [2]) Katona in Synopsi Chron. [3]) Jo. Georg. Eccardus in Corp. Histor. medii aevi, T. I. Catal. 5. Impp. Rom. [4]) Katona l. c.

Anȣл 276. Ѧп анȣл трекȣт dȣпъ моартеа лȣї Аȣреліан, легіоанеле de с'аȣ ші ѧптȣрнат ѧп Dакіа, фіind къ пентрȣ моартеа Ѧтпъратȣлȣї бътаіе кȣ Персії п'аȣ авȣт, dаръ ѧп анȣл de акȣт іаръ ле аȣ скос Ѧтпъратȣл Тачітȣ, ші ле аȣ трекȣт ѧп Асіа, ȣnde dȣпъ че аȣ ѧпвінс пре Скіте, аȣ мȣріт ші Тачітȣ ѧп 13 Апріліе [1]), dȣпъ че аȣ ѧтпъръціт лȣнї 8, zіле 12 [2]). Фост'аȣ Ѧтпъратȣл Тачітȣ, кареле ѧшї dȣчеа віца са ла Тачітȣ Історікȣл, пре кареле dес ѧл чітеа, аша dedат спре ѧпвъцътȣръ, кът пȣ тречеа вре о поапте, ѧп каре съ пȣ четеаскъ саȣ съ скріе чева [3]).

Dȣпъ моартеа Ѧтпъратȣлȣї М. Клаȣdіе Тачітȣ, фрате-съȣ Маркȣ Клаȣdіе Флоріан, ка ші кънd і-ар фі фост de мошіе ѧтпъръціа, о аȣ ръвніт фъръ de воіа ощілор саȣ щіреа Сенатȣлȣї, dрепт ачееа нічї аȣ ѧтпъръціт маї мȣлт de 88 de zіле [4]) фіind ȣчіс, пȣ се щі de чіне, ла Тарсȣ [5]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Eccardus in Corp. Hist. medii aevi T. 11. Catal. 5. Impp. Rom. [3]) Katona l. c. [4]) Eccardus l. c. [5]) Katona l. c.

Ла анȣл тот ачелашї, adекъ de ла Хс. 276, іаръ de ла zіdіреа Ромеї 1029, dȣпъ ȣчіdереа Ѧтпъратȣлȣї Флоріан, ощіле de ла ръсъріт пре Маркȣ Аȣреліе Пробȣ, а кърȣіа вітеціе о щіеа dȣпъ времеа Ѧтпъраціілор Клаȣdіе, Аȣреліан ші Тачітȣ, кȣ сіла л'аȣ фъкȣт Ѧтпърат, тъкар къ ера din мікъ віцъ ѧп Сірміȣ пъскȣт [1]).

[1]) Zosimus Comes in Probum, Katona in Synopsi Chron. Calvisius in opere Chron.

Анȣл 277. Ѧмпъратȣл Пробȣ ѧн анȣл ачеста бате варварії, карії кȣпрінсесе Галіїле; ші Галліїле іаръші ле ȣнеще ѧмпъръцієї [1]).

[1]) Zosimus Comes in Probum, Katona et Calvisius ll. cc.

Анȣл 279. Dȣпъ че аȣ тъіат Ѧмпъратȣл Пробȣ ѧн анії трекȣцї 200,000, de немцї ѧн Галлії [1]), ші Галліїле ле аȣ ȣніт ѧмпъръцієї, прекȣм скріе Флавіе Вопіскȣ [2]): Ѧмпъратȣл Пробȣ аȣ кълъторіт прін Тракії, ші тоате попоареле (неамȣріле) Цетічещї, каре ера пентрȣ вестеа лȣкрȣрілор спъїмънтате, ші пентрȣ пȣтереа нȣмелȣї челȣї de demȣлт апъсате, саȣ ле аȣ сȣпȣс, саȣ ле аȣ прімiт ѧн пріетешȣг. Кȣ мȣлт маї кіар ворбеще Zocim Комітȣл ачестеа скріind деспре Ѧмпъратȣл Пробȣ: „пре Бастернї, карії ера de неам Скітіческ, ші с'аȣ сȣпȣс лȣї, прімindȣї і-аȣ ашезат ѧн Тракіа, ші ле аȣ dат пъмънтȣрї саȣ мошії. Ачещіа dȣпъ ачееа аȣ віецȣіт dȣпъ леціле, ші обічеіȣріле Романілор.“ Іатъ къ Ѧмпъратȣл Пробȣ аȣ ѧнвінс пре Цецї, ші пе Бастернї, чі Цеції ачещіа ші Бастернії ера de о віцъ кȣ Карпії, ші кȣ Готії, кȣ Боранії, ші кȣ тоцї чеіа че ера Немцї саȣ Швецї de віцъ, ші ѧн анȣл de акȣм локȣіа саȣ ѧнтр'о парте а Dакієї чеї векї, саȣ dінколо de dънса песте Ністрȣ [3]); аша dаръ Романії пънъ акȣм нȣ перdȣсе Dакіа веке, саȣ de аȣ фост ші піерdȣт вр'о парте din dънса, ѧн анȣл ачеста іаръші о аȣ dобъndіт ѧнапої. Кареа фіind аша, кіар се dовеdеще къ Ѧмпъратȣл Аȣреліан нȣ тоатъ колоніа лȣї Траіан, фъръ нȣмаї о парте а еї о аȣ трекȣт престе Dȣнъре ѧн патріа са, прекȣм с'аȣ арътат ла анії 271, 274 ші 276. Міе мі съ веde, къ Ѧмпъратȣл Аȣреліан н'аȣ воіт алта прін тречереа ȣнії пърцї а колоніеї dеа dреапта Dȣнърії, фъръ нȣмаї ка съ'шї факъ шіе помеnіре, ші се ѧмподобеаскъ цеара, din каре ера пръсіт.

[1]) Hofmanus in Lexico Univ. [2]) in Probum. [3]) Hofmanus l. c. Bruzen in Dictionario Geogr. Baudrand in Geograph.

Анȣл 280. Ашезънd лȣкрȣріле Dакіілор ші пре Бастернї ѧн Тракіа, Ѧмпъратȣл Пробȣ de ачі аȣ трекȣт ла ръсъріт, ші ѧн анȣл de акȣм аȣ бътȣт ѧн Ісаȣріа пре тълхарї, ѧн Егіпт пре Сатȣрнін тіраннȣл, ѧн Етіопіа пре Влемї [1]).

[1]) Flavius Vopiscus in Probum, Eutropius Lib. 9. Aurelius Victor in Breviario Rerum Romanarum. Katona in Synopsi Chronol.

Анȣл 282. Ѧнтȣрнъndȣсе de ла ръсъріт ла апȣс Ѧмпъратȣл Пробȣ, аȣ ѧнвінс ѧн Галліа пре тіраннї Прокȣл (Proculus), ші Вопосȣ (Bonosus), апої de Цермані ші de Влемї аȣ цінȣт маре тріȣмф; dȣпъ ачееа врънd а се скȣла кȣ харцȣ асȣпра Персілор, аȣ аціȣнс пънъ ла Сірміȣ, ȣnde фȣ оморѫт de ніскаї осташї, карії се ȣрѫсе кȣ лȣкрȣл, ѧнтрȣ каре съ се deпрінzъ требȣіа пȣрȣреа [1]). Ачеаста с'аȣ ѧнтъмплат ла ѧнчепȣтȣл лȣї Аȣгȣст din анȣл deакȣм [2]), dȣпъ че аȣ ѧмпъръціт анї 6, лȣнї 2, zіле 12 [3]).

Ѧмпъратȣлȣї Пробȣ, кареле сінгȣр аȣ фост харнік съ ціе кът къщігасе чеї маї deнаінте, ѧнтрȣ ачесташї анȣ і-аȣ ȣрмат Маркȣ Аȣреліе Карȣ (Carus), кареле фъкънd пре фіії съї Карін ші Нȣмеріан Кесарї, ѧndатъ аȣ ѧнвінс пре Сармате [4]), карії локȣіа de ла Dакіа веке престе Ністрȣ [5]). Аша dаръ ші пе времеа Ѧмпъратȣлȣї Карȣ ѧнкъ ера сȣпт Романї Dакіа веке.

[1]) Vopiscus in Probum. Aur. Victor in Brev. Rer. Rom. Eutropius Lib. 9. Katona in Synopsi Chron. etc. [2]) Iidem ll. cc. [3]) Eccardus in Corp. Hist. medii aevi. [4]) Vopiscus, Victor, Zosimus Comes. Eutropius, Katona ll. cc. [5]) Plinius Lib. 4. Baudrand in Geogr. Hofmannus in Lexico Univ. Bruzen in Dictionario.

Anul 283. Ân anul aceasta, carele este de la zidirea Romei 1036, Împăratul Carŭ, vrând a se bate cu Persii, pre amândoi fiii săi, adecă ši pre Carin, ši pre Numerian îi numește Împărați, ši pre Carin îl trimite cu alte oștire în Galiile, iar pre Numerian îl duce cu sine asupra Persilor.

[1]) Vopiscus in Carum. Eutropius Lib. 9. Aurelius Victor in Breviario Rer. Rom. Eusebius in Chronico. Katona in Synopsi Chronologica etc.

Anul 284. Împăratul Carŭ, după ce au învins pre Persi, ši au luat Mesopotamia de la dânșii, au aședzat pânză la Ktesifont[1]), cetatea cea părăsită de oameni ši fără norocu Romanilor, ši aproape au perit la miezul verei[2]); unii dintre autorii cei la anul trecut zic, că s'ar fi bolnăvit ši apa ar fi perit; ši Flavie Vopiscŭ în cartea despre Împăratul Carŭ aprinde scrie, că au perit trăsnit fiind de fulger. Fost-ar fi bun Împăratul Carŭ, de n'ar fi nemerit ši lucrat după cine Augustu pre fiiul său Carin[3]). Împărățit'au Carŭ de al treilea anŭ[4]); iar nu 10 luni, ši 5 zile, prekum scrie Eckard[5]). Numerian Augustul foarte s'au scârbit pentru moartea tătâne-său, ši atâta au plânsu, pânză ce s'au bolnăvit la ochi; drept aceea sokru-său Arrie Aper, când boliia, l'au otorât tot întru acesta anŭ, în luna lui Septemvrie, în carul cu carele îl purta; nici voia Aper cu i ce știe fără de leșiire, ši împăținduse trupul, din nemoarea aceea au prichenat ostașii cu Numerian este mort, ši deskoperind carul au aflat peleșiire lui Arrie Aper.

Drept aceea Dioklitian (Diocletianus) cel kemplit, carele era unul dintre ostași, prosit din Dalmația, din orașul Dioklația, de lângă Solona, cetatea cea vestită, din părinți sirimani, ši bun ostaș, kurtia îi prorocise odinioară o babă teșeră sau bosorkae (strigoae) cu atunci se va face Împărat, când ucișu va vide un gligan, ce se zice latineșe Aper, vâzând pre Numerian Augustul vâis de Arrie Aper, s'au skulat ši au vâis pre Aper, pentru kare fapt oastea toată l'au rădikat Împărat în 17 Septemvrie din anul kurgătoriŭ, ši el, adecă Dioklitian în 20 Noemvrie au nemit Kesariŭ pre Erkulie Maksimian[6]).

[1]) Eusebius in Chronico. [2]) Katona in Synopsi Chronologica. [3]) Idem ibidem. [4]) Vopiscus in Carum Augustum. [5]) in Corpore Historico medii aevi. T. I. Catal. 6. Impp. Rom. [6]) Vopiscus in Numerianum, Eutropius Lib. 9. Aurelius Victor in Breviario, Eusebius in Chron. Katona l. c.

Anul 285. Augustul Carin, după ce au învins pre tirannul Iulian Sabinul nu departe de Verona, ši l'au otorât, au purces împrotiva lui Dioklitian în Mesia, pre carele l'au ši învins în bătaiea cea dintâiŭ; ši semțindusе după aceea Carin, ši cu lukomie gonind pre ostașii lui Dioklitian, fu de ostașii săi vândut ši tâiat la închenatul lui Augustu[1]); după ce pâkâțise pre Romani ani 2, luni 11, zile 2[2]). Zi-

сат къ аў пъкъцiт пре Романї, пентрȣ къ пре чеї бȣнї, пре ȣнiї i-аў оторѫт, пре алцiї i-аў сȣргȣнiт, шi Полата Ѧмпъръtеаскъ о аў ѧмплȣт de Мiмї (чiȣфї), de кънтърецї шi de Лепонї саў Вотрi; нiчї аў фост лȣкрȣ de рȣшiне, каре съ нȣ се фiе афлат ѧнтр'ѫнсȣл[3]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Eccardus in Corp. Hist. medii aevi T. I. Catal. 5. Impp. Rom. [3]) Vopiscus in Carinum, Eutropius Lib. 9. Eusebius in Chronico. Katona l. c.

Анȣл 286. Перind ѧн анȣл трекȣт Ѧмпъратȣл Карiн, ръмас'аў Dioклiтian сiнгȣр Аȣгȣст, кареле dрепт ачееа ла ѧнчепȣтȣл лȣї Апрiлiе ал анȣлȣї deакȣм, пре Кесарiȣл Еркȣлiе Максiмian, чел пъскȣт ѧн Сiрмiў din пърiнцї de цiос, dаръ фоарте вiтеаz, ѧл фаче Аȣгȣст[1]).

Тот ѧнтрȣ ачест анў аў пътiмiт ѧн Dръщор саў Сiлiстрiа СС. Мȣченiчї Максiм, Dada шi Квiнтiлian, а кърора вiеацъ о скрiе Годефрiд Хеншенiе[2]). Din вiеаца Сфiнцiлор ачестора се dовedеще, къ ѧн Dакiiле лȣї Аȣрелiан пе време ачеаста аў фост Про-Консȣлї Гавiнiе шi Тарвiнiе, чi каре, ѧн кареа Dакiе аў фост Про-Консȣл нȣ се отъреще.

[1]) Victor in Brev. Katona in Synopsi Chron. [2]) Godefridus Henschenius in Continuatione Bollandi ad 13. Apr.

Анȣл 287. Dȣпъ че шi Dioклiтian аў сiлiт пре Нарсеў Краiȣл Персiлор съ чеаръ паче, шi Еркȣлiе Максiмian аў ѧнфрънт Цермaнiї, карiї пъвълiсе ѧн Галлiа, атъndoї се сокотiа, кȣм ар пȣтеа потопi пре Караȣсiе, кареле ѧмбръкасе порфiра ѧн Брiтаннiа[1]).

[1]) Eusebius in Chronico. Katona in Synopsi Chron.

Анȣл 288. Еркȣлiе Максiмian (Herculius Maximianus) фоарте таре фȣ бътȣт пре маре de Караȣсiе (Carausius[1]); iаръ Dioклiтian бате Готiї, карiї трекȣсе Dȣнъреа, шi'ї ѧнтецеще съ се роаце de паче de dънсȣл; афаръ de ачееа фаче треї четъцȣiчї спре паzа вadȣрiлор Dȣнъриї[2]).

[1]) Eusebius in Chron. Katona in Synopsi Chron. [2]) Ammianus Marcellinus apud Calvisium ad h. a.

Анȣл 289. Nimiка пȣтънd стрiка лȣї Караȣсiе, се сокотiръ Еркȣлiе шi Dioклiтian съ факъ паче кȣ dънсȣл, прекȣм аў шi фъкȣт, dъndȣ'ї тiтлȣл de Аȣгȣст, шi лъсъndȣл съ облъdȣеаскъ Брiтаннiа[1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 290. Възѫnd Ахiлеў (Achilleus) порокȣл лȣї Караȣсiе, ел ѧнкъ ѧмбракъ[1]) порфiра ѧн Егiптў; iаръ Нарсеў (Narseus) Краiȣл Персiлор стрiкъ пачеа, шi се апȣкъ de прada ръсърiтȣлȣї.

[1]) Eusebius in Chronico. Katona in Synopsi Chron.

Анȣл 291. Ѧн анȣл ачеста, кареле есте de ла zidiреа Ромеї 1044, Dioклiтian шi Еркȣлiе с'аў ѧмпреȣнат ла Мedioлан, шi с'аў сфътȣiт кȣм ар пȣтеа апъра ѧмпъръцiа de атътеа реле шi протiвнiчї, шi маї пре ȣрмъ аў афлат къ есте лiпсъ de аціȣторiў: dрепт ачееа ѧн

Анȣл 292. Ѧнтъiа zi а лȣї Мартiе, Dioклiтian din преȣнъ кȣ Еркȣлiе аў нȣ-

mіт Кесаріў пре Флавіе Константіе I. Хлорў (Flav. Valer. Constantius Chlorus), татъл Марелўї Константін, ші пре Галеріе Максіміан (Galerius Maximianus) Арментаріўл [1]), деспре каре Галеріе, аша скріе Аўреліе Віктор [2]): „Іаръ Галеріе аў фост (тъкар къ кў „неіскўсітъ ші проастъ dірептате) dестўл de а се лъўda, фрўтос ѧн тр п, преа бўн ші „порокос осташў, пръсіт din пъріnцї прощї (пъсторї de чўрzї), de ўnde с'аў порекліт „Арментаріў. Пръсіт аў фост din Dакіа чеа рѫпоасъ ші ѧнтр'ѫнса с'аў ші ѧнгропат, „ла локўл, кареле л'аў фост нўміт Ромўліан, de пре нўтеле Ромўлеї mameї сале. А„честа кў фалъ аў ѧndръzніт а zіче, къ мўтъ-са, ка ші Олімпіаda, мўта Марелўї А„лексаndрў, de стеў аў фост ѧнкълекатъ, кънd л'аў zъмісліт пре ел.“ Чі Лактанціе [3]) кў мўлт маї алтміntрелеа скріе деспре Галеріе, zікънd: „Ера ѧн бестіа ачеаста фіреа„скъ варваріе, ші феріme стреінъ de сънцеле Романескў. Нічї е de а те міра, пентрў „къ мўтъ-са Трансdанўбіанъ (de престе Dўнъре) фіind, кънd цефўіа Карпії, атўнчї тре„кънd апа, фўцісе ѧн Dакіа чеа ноўъ.“ Ші іаръшї тот Лактанціе скріе [4]) деспре ачелашї Галеріе, zікънd: „Къте аў фъкўт чеї бътрънї din къdінца ощіреї ѧн контра челор „ѧнвіншї, ші ел аў кўтеzат а ле фаче ѧн контра Романілор ші а сўпўшілор лор; пен„трў къ пъріnцїї лўї фўсесе сўпўшї dърії, кў каре Траіан ка бірўіторіў пеdепсіа пре Dакї, „пентрў челе мўлте ребелії але лор.“

Ѧн кўвінтеле лўї Лактанціе, каре с'аў аdўс ачі, фоарте фрўтоасе ѧнсемнърї фаче Стефан Балўzіе, din каре нўмаї къте сънт спре скопўл меў ле воіў кўлеце, ші da ѧнаінте. Аша dаръ zіче Балўzіе [5]), къ Ромўла, мўта лўї Галеріе аў фўціт din Dачеа веке ѧн чеа ноўъ ѧн тімпўл, кънd аў фъкўт Аўреліан Dакіа чеа ноўъ; чі ачеаста нў съ поате креde, пентрў къ de ар фі фост атўнчї вре о прічінъ de а фўцї din Dакіа чеа веке ѧн чеа ноўъ, кўм с'ар фі гътіт ші порніт Аўреліан токма атўнчї асўпра Персілор? Аша dаръ dўпъ ачееа аў требўіт Ромўла съ фўгъ ѧн Dакіа лўї Аўреліан, din Dакіа лўї Траіан, чі de есте аdевърат, прекўм ші есте, din Лактанціе ѧнкъ се аdевереаzъ, къ Dакіа веке н'аў фост голітъ прін Аўреліан de тоцї колонії лўї Траіан.

Ѧнкътў'ї деспре dареа (трібўт) de Лактанціе аша помеnітъ, ка кўм ар фі фост de Траіан арўнкатъ пре Dакї, аша скріе Балўzіе [6]): „Ксіфілін din Dіон помеnеще амъndоўъ „порніріле лўї Траіан асўпра Dакілор, dар нікъірї нў помеnеще de dареа каре с'ар „фі порўнчіт лор. Нўмаї атъта zіче, къ Dакіа с'аў фъкўт провінціе, че ші Флавіе Во„піскў мъртўрісеще ворбіnd деспре Аўреліан, чі фіind къ ачееа регўлъ авеа Романії, ка „тоате църіле, каре се реdўчеа ѧн провінцїї, съ фіе сўпт dаре, ші Маціcтратўлўї попо„рўлўї романеск сўпўсе, прекўм аратъ Сігоніе ѧн Картеа 1. деспре къdінцеле провін„цїілор, нў е нічї о ѧndоеалъ, къ Dакіа н'аў фост сўпт dаре, маї въртос пентрў къ „Лактанціе апріат ѧнтъреще ачеаста.“ Пънъ аічеа Балўzіе, чі еў мъ ѧнторк аколо, de ўnde м'ам фост абътўт.

Кът с'аў нўміт Кесаріў Константіе ші Галеріе, ѧndатъ с'аў ѧмпърцїт ші Ѧмпъръціа ѧн патрў пърцї, аша прекўм ўрмеаzъ, ка съ о апере, аdекъ: лўї Константіе

і с'аŭ dат Галліле кŭ тоате църіле de песте Алпес; лŭї Еркŭліе Італіа ші Афріка; лŭї Діоклітіан ші лŭї Галеріе Паппоніа, Іллірікŭл, Месііле, Dакііле, Тракіа, ші тот ръсърітŭл. [7])

[1]) Aurelius Victor in Breviario Rer. Rom. Katona in Synopsi Chron. [2]) in Breviario ubi de Galerio. [3]) De mortibus persecutorum Nro. 9. [4]) Ibidem N.22 [5]) in notis ad Nrum. 9. Lactantii. [6]) ibidem ad Nrum. 22. [7]) Paulus Orosius Lib. 7. c. 25. Eusebius in Chronico. Katona in Synopsi Chronologica.

Апŭл 293. Аллектŭ ѧп Брітаніа отоаръ пре Караŭсіе, деспре кареле ат ворбіт ла апŭл 289. ші гоніnd афаръ пре Романї кŭпріnde тоатъ Брітаппіа, кареа о аŭ стъпъніт пъпъ ла апŭл 296. прекŭт се ва аръта de ачі ѧпаінте [1]); іаръ Галеріе бате пре Nарсеŭ Краіŭл Персілор, ші ѧптŭрпъndŭсе ѧп Месопотаміа кŭ фоарте таре чінсте се прітеще de Діоклітіан [2]).

[1]) Eusebius in Chronico. Katona in Synop. Chron. [2]) Orosius Lib. 7. c. 25.

Апŭл 294.. Ла апŭл ачеста скріе Стефан Катона [1]): „Галеріе фіінd тріміс de Діо-„клітіан ѧп контра Бастерпілор, а Карпілор ші а Сартателор, і-аŭ ѧпвінс ла Акінк." Іаръ Паŭл Оросіе [2]) кŭ тŭлт таї кіар ворбеще, ачестеа скріінd, ла апŭл deакŭт: „Dŭпъ „че аŭ ѧпвінс Nарсеŭ Краіŭл Персілор, Максіміан (Галеріе) се ѧптоарпъ (ѧп апŭл „трекŭт 293) ѧп Месопотаміа ші de Діоклітіан кŭ фоарте таре чінсте се прітеще. „Ачееашї повъцŭіторї кŭ осърdіе с'аŭ бътŭт dŭпъ ачееа кŭ Карпії ші кŭ Бастерпії. Апої „аŭ ѧпвінс пре Сартате, dін карії преа тŭлтъ тŭлціте аŭ прінс, ші і-аŭ ѧппръщіеат „прін четъцŭіле челе че ера пре тарцініле Ѧтпъръціеї Романілор;" іатъ къ Галеріе с'аŭ бътŭт кŭ Карпії ші кŭ Бастерпії, карії ера de о віцъ кŭ Готії (прекŭт с'аŭ аръ-тат ла апŭл 279), пŭ ѧп Dакіа, чі zіче Катона ла Акінк, каре четате dŭпъ табла лŭ Пеŭтінгер аŭ фост ѧп Паппоніа кŭ тŭлт таї ѧп ціос de Сікатвріа, adекъ Бŭda чеа веке. Сартателе ѧпкъ лъкŭіа престе Nістрŭ, прекŭт тоцї Аŭторії търтŭрісеск, кŭ карії пŭ с'ар фі пŭтŭт бате Галеріе Кесаріŭл, de п'ар фі авŭт Романії Dакіа чеа веке сŭпт стъпъніреа лор пе времіле ачестеа.

[1]) in Synopsi Chronologica. [2]) Lib. 7. c. 25.

Апŭл 296. Константіе Кесаріŭл трекънd ѧп Брітаппіа, пре Аллектŭ Тіраппŭл ѧл бате, ші'л отоаръ, ші Брітаппіа о къщігъ ѧпапої, пъпъ аŭ фъкŭт ачестеа Константіе, Еркŭліе Аŭгŭстŭл аŭ апърат Галіле, іаръ Діоклітіан Аŭгŭстŭл кŭ Галеріе Кесаріŭл терг ла ръсъріт, ші Деоклітіан ѧп Егіптŭ ѧпвінце пре Ахілеŭ Тіраппŭл, пре кареле прінzъndŭ'л ѧп Алексаndріа, ѧл арŭпкъ феарелор, dаръ Галеріе п'аŭ авŭт порок ѧппротіва лŭї Nарсеŭ Краіŭл Персілор, пентрŭ каре непорочіре греŭ фŭ пеdепсіт de Діоклітіан, пентрŭ къ і-аŭ къŭтат се фŭгъ пеdестрŭ пре лъпгъ ръdванŭл саŭ карŭл лŭї Діоклітіан вре о кът-ва лок [1]).

[1]) Eusebius in Chronico. Zosimus Comis in Galerium, Katona in Synopsi Chron. Calvis. in opere chron.

Апŭл 297. Галеріе Кесаріŭл ръпіт фіінd de рŭшінеа ѧп апŭл трекŭт петрекŭтъ, ѧп апŭл ачеста ка ŭп леŭ аŭ терс асŭпра Персілор, пре карії аша і-аŭ бътŭт кът аŭ

требꙋіт съ се роаце de паче. Константіе Кесаріꙋл ꙟнкъ аꙋ ꙟнвінс пре Алеmannї, ші Еркꙋліе Аꙋгꙋстꙋл пре Маꙋрітанї [1]).

[1]) Iidem Auctores, qui ad annum priorem.

Анꙋл 298. Ꙟмпъраціі ші Кесаріі Романілор ꙟн анꙋл ачеста daꙋ пачеа, de каре се рꙋга Nарсеꙋ Краіꙋл Персілор [1]).

[1]) Katona l. c.

Анꙋл 300. Dꙋпъ че с'аꙋ ꙟнтълніт ꙟн анꙋл трекꙋт ꙟн Mediолан Dіоклітіан Аꙋгꙋстꙋл кꙋ Еркꙋліе Аꙋгꙋстꙋл, ꙟн анꙋл ачеста Dіоклітіан с'аꙋ апꙋкꙋт de zidipea Тертелор (скълdътоареї) челор din Рома [1]), каре пънъ астъzї се нꙋmескꙋ але лꙋї Dіоклітіан, прекꙋm ꙟнсꙋmї ле am възꙋт.

[1]) Idem Katona ibidem.

Анꙋл 301. Ꙟн анꙋл ачеста Dіоклітіан Ꙟмпъратꙋл пентрꙋ порокꙋл че'л авеа, ꙟнтрꙋ атъта с'аꙋ mъріт, кът ші ꙟнкълцъmінтеле ші ле аꙋ ꙟнпоdобіт кꙋ петрі скꙋmпе, ші чінсте zееаскъ аꙋ ръвніт [1]).

[1]) Eusebius in Chronico. Zosimus Comes Lib. 2. in Diocletianum. Katona in Synopsi Chron.

Аніі 302 ші 303. Ꙟн Nікоmedia іерпънd Dіоклітіан Аꙋгꙋстꙋл, пр'н Галеріе Кесаріꙋл ла ачееа се adꙋче, de порнеще а zечеа гоанъ ꙟн протіва Крещінілор. Каре гоанъ ꙟн 23 Февр. с'аꙋ порꙋнчіт; апої с'аꙋ dꙋс ла Рома, de аꙋ цінꙋт тріꙋmф de Персі [1]).

[1]) Eusebius, Zosimus et Katona ll. cc.

Анꙋл 305. Маї minꙋнат de кът анꙋл ачеста нꙋ требꙋе съ фіе: пентрꙋ къ спъріат фіind Dіоклітіан Аꙋгꙋстꙋл de Кесарꙋіл Галеріе, аꙋ скріс Аꙋгꙋстꙋлꙋї Еркꙋліе, ка ші ел съ се ласе de а маї окъртꙋі Ꙟмпъръціа: dрепт ачееа amъndoї ꙟнтр'о zі аꙋ dесбръкат порфіра, Dіоклітіан ꙟн Nікоmedia, іаръ Еркꙋліе ꙟн Mediолан, ші Кесаріі Флавіе Константіе Хлорꙋ, ші Каіꙋ Галеріе Максіmіан ла ꙟнчепꙋтꙋл лꙋї Маіꙋ с'аꙋ фъкꙋт Аꙋгꙋстї, каріі ꙟndатъ аꙋ нꙋmіт Кесарї пре Флавіе Валеріе Северꙋ, непот din сора лꙋї Галеріе, ші пре Каіꙋ Валеріе Максіmін II., ші аꙋ ꙟмпърціт тоатъ ꙟмпъръціа ꙟн патрꙋ пърцї ꙟнтре сіне, ка съ щіе фіе-кареле, каре парте аре de а о апъра [1]).

[1]) Zosimus Lib. 2. Eusebius in Chronico. Eutropius Lib. 10. Katona in Synopsi Chron.

Анꙋл 306. каре есте de ла zidipea Ромеї 1059. Ꙟн анꙋл ачеста Мареле Константін, фечорꙋл чел маї маре ал Аꙋгꙋстꙋлꙋї Константіе I., възжnd лацꙋріле челе de Галеріе лꙋї ꙟнтінсе, пре афꙋрішꙋ ласъ кꙋртеа лꙋї Галеріе, терце ꙟн Брітаnnіа ла татъл сеꙋ, пре кареле ꙟн четатеа Еворак ꙟл афлъ болнав de моарте ші таре dꙋіос а веdеа пре фіꙋл сеꙋ Константін, ка съї поатъ комъnda ші фаmіліа, ші ꙟмпъръціа кътъ облъdꙋіа. Dрепт ачееа кът аꙋ сосіт Константін, ꙟndатъ с'аꙋ ръdікат din пат Константіе, ші плінind челе че dоріа, dꙋпъ скꙋртъ време аꙋ ръпосат, нефіind ботеzат, чі фъкънd тоате къте се кꙋвін ꙋнꙋї крещін; пентрꙋ къ dънсꙋл кънd алціі гоніа пре крещінї пре ачещіа ꙟн кът пꙋтеа, ꙟї апъра, нічї сꙋферіа слꙋціторіі ꙟн полата са, каріі нꙋ ера крещінї [1]).

Мѹрind Константіе, оастеа пре Константін ѫndатъ л'аѹ стрігат Аѹгѹстѹ, чі Аѹгѹстѹл Галеріе с'аѹ ѫmпротівіт ші аѹ пѹmіт Аѹгѹстѹ пре Северѹ пепотѹл съѹ din соръ, іаръ пре Константін de фрікъ л'аѹ ѫnгъdѹіт съ фіе Кесаріѹ [2]). Пънъ кънd се лѹкръ ачестеа, Максентіе, фечорѹл лѹї Еркѹліе, кареле dесбръкасе порфіра ѫn апѹл трекѹт, ші ці-переле лѹї Галеріе ѫn Рома ѫn 27. Октомвріе ръпеще ѫmпъръціа, ші кіемънd пре татъл съѹ Еркѹліе ѫї ѫnтоарпъ порфіра [3]).

[1]) Eusebius in vita Constantini Lib. 1. [2]) Zosimus Lib. 2. Katona in Synopsi Chron [3]). Eutropius Lib. 10. Katona l. c.

Апѹл 307. Аѹгѹст Северѹ, фіind тріміс de Галеріе ѫn Італіа асѹпра лѹї Максентіе, прін віклешѹгѹл лѹї Еркѹліе фѹ лъсат de аї съї ші ѹчіс. Кареа съвършіndѹ-о Еркѹліе аѹ трекѹт ѫn Галліа, ші пре фата са Фаѹста о аѹ мърітат dѹпъ Мареле Константін, кареле ера въdѹвѹ, пентрѹ къ мѹрісе Мінервіна мѹма Кесаріѹлѹї Кріспѹ, ачелѹї d'інтъіѹ фічїор ал Марелѹї Константін, ші мърітъndѹ-о, пре ціпере-съѹ Константін л'аѹ пѹmіт Аѹгѹст [1])

Галеріе ѫnкъ аѹ пѹmіт Аѹгѹст пре Лікініан Лікініе, кареле ера пръсіт din Dакіа, adекъ din Ромънї, ка ші Галеріе кѹ Мареле Константін [2]).

Каіѹ Валеріе Максіmін ѫnкъ ѫnтрѹ ачест апѹ аѹ ръпіт ѫmпъръціа, ші аша ла апѹл ачеста с'аѹ пѹmърат афаръ de Dіоклітіан, кареле тръіа пріват, шепте Аѹгѹстї ѫn тоатъ Ѫmпъръціа Романілор, adекъ Еркѹліе, Галеріе, Северѹ, Мареле Константін, Максентіе, Лікініе, ші Максіmін [3]) пънъ че тоцї аѹ періт кѹ време, ші пѹmаї Мареле Константін аѹ ремас сінгѹр Аѹгѹстѹ, прекѹm се ва аръта ла аніі віїторї.

[1]) Zosimus Lib. 2. Eusebius in vita Constantini. Katona in Synopsi Chron. [2]) Iidem ll. cc. Eutropius Lib. 10. Calvisius in opere Chron. sed tribus annis tardius, Baudrand. [3]) Katona l. c.

Апѹл 308. Еркѹліе тіnde кѹрсъ Марелѹї Константін, ка ші фічїорѹл съѹ, лѹї Максентіе, ѫn апѹл трекѹт, кареа прічепъndѹ-о Константін, ка ѹn ціпере плін de фріка лѹї Dѹmnezeѹ, алта пѹ фаче, фъръ пѹmаї ѫл dесбракъ de порфіръ, ші'ї порѹнчеще съ тръіаскъ ка ѹn пріват [1]).

[1]) Katona l. c.

Апѹл 310. Еркѹліе Максіmіан ѫn апѹл ачеста іаръші аѹ ѫnтінс кѹрсъ Марелѹї Константін, каре лѹкрѹ щіindѹ'л фіїка са Фаѹста, мѹіереа Марелѹї Константін, л'аѹ спѹс бърбатѹлѹї: пентрѹ ачееа лѹї Еркѹліе фѹ ѫnгъdѹіт de ціпере-съѹ съ се omoape пре сіне, кѹ че феліѹ de моарте ва вреа, ел dрепт ачееа с'аѹ спънzѹрат пре сіне ѫnсѹші ѫn орашѹл Массіліа, кънd ера de 60 de анї [1]), dѹпъ че аѹ ѫmпъръціт ѫmпреѹнъ кѹ Dіоклітіан анї 21, лѹнї 11, zіле 12 [2]), іаръ а doѹа оаръ de а треілеа апѹ, ачест сфършіт аѹ авѹт върсъторіѹл de сънце крещіneск Еркѹліе.

[1]) Zosimus Lib. 2. Eutropius Lib. 10. Katona in Synopsi Chron. [2]) Eccardus in Corp. Hist. medii aevi Tom. I. Catalog. 5. Impp. Rom.

Апѹл 311. Галеріе Арментаріѹл ѫnкъ аѹ періт ѫn апѹл ачеста ѫn орамѹл Da-

кіеї чеї de міжлок, ꙟn Cardіка, пѹтрезъndѹ'ї карnеа, ꙟn върстъ de 60 de anї [1]), dѹпъ че аѹ облъdѹіт ка Кесаріѹ 14, ка Аѹгѹст 6 anї [2]).

[1]) Katona in Synopsi Chron. [2]) Contextus hujus Operis.

Анѹл 312. Ал треілеа гоніторіѹ ал крещінілор ера Максентіе, ꙟn контра къpѹіа порnіnd ꙟn анѹл ачеста Мареле Константіn, і с'аѹ арътат пе черіѹ сеmnѹл сфінтеї Крѹчї кѹ інскріпціа ачеаста: ἐν τѹτῳ νικὰ; ꙟнтрѹ ачеаста ꙟnвінце; ші ачеаста с'аѹ ꙟnтъmплат пе ла ameazъ-zі фііnd соареле, деспре каре веdере гъndіnd ел dѹпъ ачееа ꙟn поаптеа че аѹ ѹрmат, і с'аѹ арътат ꙟn віс Domnѹл Хс. ші і-аѹ порѹнчіт, ка оастеа кѹ сеmnѹл пре черіѹ възѹт съ шї-о ꙟнтъреаскъ, къ аша ва ꙟnвінце, прекѹm ꙟnсѹшї Мареле Константіn аѹ повестіт лѹї Еѹсевіе, кареле скріе ачестеа [1]). Dрепт ачееа ꙟнтъріndѹшї оастеа кѹ сеmnѹл сфінтеї Крѹчї, аѹ пѹрчес ꙟn Італіа, ші пре повъцѹіторії лѹї Максентіе і-аѹ ꙟnвінс ла орашеле Таѹріn ші Верона [2]), іаръ пре ꙟnсѹшї Максентіе л'аѹ ꙟnвінс ла Рома ꙟn пѹнтеа Тівереї, кареа аша о ꙟнтокmісе Максентіе, ка съ се стріче, ші съ се ꙟnече ꙟn апа Тівереї Мареле Константіn, кънd ва вреа съ треакъ кѹ оастеа, чі nѹ і-аѹ аціѹтат лѹї Максентіе Dѹmnezeії пре карії чінстеа, пентрѹ къ ꙟnсѹшї аѹ къzѹт de пре подѹ, ші с'аѹ ꙟnекат ꙟn Тівере, ꙟn 27 Октомвріе, dѹпъ че аѹ тіръніт 6 anї деплін. Іаръ пре Мареле Константіn л'аѹ апърат Хс. ꙟнтрѹ кареле кредеа, ші Рома о аѹ мънтѹіт прін дънсѹл [3]).

[1]) Eusebius in vita Constantini Lib. I. c. 28. seqq. [2]) Zosimus Lib. 2. Eutropius Lib. 10. Katona in Synopsi Chron. [3]) Zosimus, Eutropius et Katona ll. cc. Orosius Lib. 7. c. 28.

Анѹл 313. ꙟn анѹл ачеста Мареле Константіn аѹ мърітат пре Константіа сора са dѹпъ Аѹгѹстѹл Лікініе [1]). Іаръ ал патрѹлеа гоніторіѹ ал крещінілор Діоклітіан чел кѹmпліт, спъїmънтъndѹсе de картеа Марелѹї Константіn, ꙟn каре і се лъѹdасе кѹ ръѹ, ꙟn Салона орашѹл Dалmаціеї аѹ бъѹт (прекѹm zік ѹніі) отравъ, ші аѹ періт ꙟn върстъ de 68 de anї, dѹпъ че аѹ фост ꙟmпъръціт ꙟmпреѹnъ кѹ Еркѹліе anї 21, лѹnї 11, zіле 12 [2]), ші аѹ тръіт ка пріват anї 9 деплін [3]).

Маї кѹста ал чінчілеа гоніторіѹ ал крещінілор Максіmіn II. тіраnnѹл, чі ачеста ꙟnкъ ꙟnвінс фііnd de Лікініе Аѹгѹстѹл ꙟnтре Ераклеа ші Odрііѹ, аѹ фѹціт ꙟn Тарсѹ, ші аколо бънd венін, с'аѹ отръвіт пре сіне, ші аѹ періт ꙟnтре челе маї марї кінѹрї [4]), dѹпъ че аѹ ꙟmпъръціт anї 9, лѹnї 8, zіле 6 [5]); ші аша с'аѹ мънтѹіт бїеціі крещінї de гоана кареа аѹ цінѹт zече anї [6]).

[1]) Joannes Bollandus ad 13-am Januarii. [2]) Eccardus in Corp. Hist. medii aevi Tom. I. Catal. 5. Impp. Rom. [3]) Katona in Synopsi Chron. [4]) Orosius Lib. 7. c. 28. Katona l. c. [5]) Eccardus l. c. [6]) Katona l. c.

Анѹл 314. Dѹпъ че аѹ бірѹіт Аѹгѹстѹл Лікініе ꙟn анѹл трекѹт пре Максіmіn тіраnnѹл, аѹ кѹпріnс тоате църіле лѹї, ші ле аѹ цінѹт пентрѹ сіне. Ачеаста неплъкъndѹ'ї Марелѹї Константіn, аѹ пофтіт de ла Лікініе, ка църіле съ ле ꙟmпартъ ꙟn доѹъ ꙟnтре дънші, чі Лікініе n'аѹ воіт. Dрепт ачееа Мареле Константіn с'аѹ скѹлат кѹ оасте асѹ-

пра лȣї Лікіnіе, ші ловіndȣсе ѧn Паnnоnіа ла Ківале ѧn кътпȣл Марdіеї, аȣ ѧnвіnс Коnстаnтіn, ші аȣ кȣпріnс тот Сірmіȣл; іаръ Лікіnіе аȣ скъпат кȣm аȣ пȣтȣт[1]).

Nȣ dȣпъ mȣлтъ вреmе Лікіnіе ш'аȣ кѫрпіт оастеа, ші ѧn Тракіа іаръші аȣ ешіт ѧn коnтра лȣї Коnстаnтіn, чі nе авънd пъdежdе dе бірȣіnцъ, аȣ тріміс солї, ші с'аȣ ѧmпъкат кȣ Коnстаnтіn, сȣпт коndіцііле че ȣрmеазъ, аdекъ: ка Лікіnіе съ се ѧndестȣлезе dіnкоаче dе mаре nȣmаї кȣ Тракіа, іаръ dіnколо съ аїбъ тот ръсърітȣл ші Егіптȣл, ші съ оmоаре пре Валеnте, пре кареле ѧл nȣmісе Кесаріȣ, ка съ'л аїбъ соцȣ ѧn коnтра лȣї Коnстаnтіn[2]). Аша dаръ Марелȣї Коnстаnтіn і-аȣ веnіт Макіdоnіа, Тессаліа, Архіпелагȣл, Месііле, Dакііле тоате челе dе пре лънгъ Dȣnъре, тот Іллірікȣл, ші къте церї mаї ера престе ачестеа спре апȣс[3]).

[1]) Zosimus Lib. 2. Calvisius in Opere Chron. Orosius Lib. 7. c. 28. [2]) Eutropius Lib. 10. Zosimus et Calvisius ll. cc. [3]) Sozomenus Lib. 1. c. 7. Katona in Synopsi Chron.

Анȣл 315. Іоаn Боллаnd ѧn віеаца Сфіnцілор, ла 13 зіле але лȣї Іаnȣаріе скріе, къ Сфіnціі Ермол ші Стратоnік чеї dіn орашȣл Сіnгіndоn, че се nȣmеще акȣmа Сеmеndріа, ѧn аnȣл ачеста ар фі пътіmіт сȣпт Лȣкіnіе, чі ачеаста nȣ се поате лъса, пеnтрȣ къ ѧn аnȣл ачеста Сіnгіndоnȣл ера сȣпт стъпъnіреа Мърелȣї Коnстаnтіn. Аша dаръ ла аnії чеї трекȣцї требȣе трекȣтъ ші пътіmіреа Сфіnцілор, карії аȣ фост кіар Ромънї dе аї nострі[1]).

[1]) Joannes Bollandus ad diem 13-am Januarii.

Анȣл 316. Ѧn аnȣл ачеста Мареле Коnстаnтіn mерце ѧn коnтра Сарmателор, ші пре Краіȣл ачестора Раȣсіmоd ѧл бате, кареле афлънd прілецїȣ трече Dȣnъреа ші Паnnоnііле фъръ nічї о mілъ ле цефȣеще, чі Коnстаnтіn гоnіnd пре цефȣіторї, пре ачеіа ѧnкъ'ї ѧnвіnце ші'ї скоате dіn Паnnоnіа. Dечї mергънd ѧn Тессалоnіка, аколо zіdеще лімаnȣл," zіче Калвісіе[1]) dіn Zосіm Комітȣл[2]).

[1]) Calvisius in Opere Chronologico ad hunc annum. [2]) Zosimus Lib. 2. in Constantinum M.

Анȣл 319. Dе аnȣл ачеста mі се въd а се цінеа, каре ле скріе Оросіе[1]) dеспре М. Коnстаnтіn, zікънd: „Dȣпъ ачееа пре nеаmȣріле Готілор челе преа тарї, ші преа mарї ѧn ѧnсȣл сѫnȣл пъmъnтȣлȣї челȣї вървъреск, аdекъ ѧn цінȣтȣл Сарmателор ле аȣ щерс dе пре пъmъnт." Іатъ къ М. Коnстаnтіn ѧn Сарmатіа с'аȣ ощіт кȣ nеаmȣріле Готілор, каре ера mаї mȣлте прекȣm с'аȣ арътат ла аnії трекȣцї; чі Сарmатіа ера престе Nістрȣ, dрепт ачееа ші престе Dакіа чеа веке, аша dаръ пе вреmеа ачеаста, nȣ nеаmȣріле Готілор, чі Ромънії чеї dіn колоnіа лȣї Траіаn пръсіцї ера ѧn Dакіа чеа веке; чі nеаmȣріле Готілор, аdекъ: Вісіготії, Остроготії, Боранії, Карпоdакії, Карпії, Бастерnії, Таіфалії, Віктофалії, Гепіdії ші чеіалалцї dе віцъ nеmцеаскъ, карії тоцї ѧn комȣn dе Гречї се nȣmіа Скіте, іаръ dе Латіnї се кіаmъ Готї[2]), mаї аdесе орї аȣ пъвъліт ѧn Dакіа веке престе біецїї стръmошії nострі, пеnтрȣ каре пъвълірї Dакіа лȣї Траіаn саȣ чеа веке, пре вреmеа М. Коnстаnтіn се кіеmа Готіа, іаръ mаї търzіȣ с'аȣ nȣmіт Гепіdіа, тот пе вреmеа nеаmȣрілор ачестор готічещї[3]); къчї dȣпъ ачееа пре тіmпȣріле алтор nеаmȣрї,

алте пѫте аѹ авѫт атъndоѹъ Dакiiле, adекъ шi а лѫї Траiан шi а лѫї Аѹреліан, прекѫт се ва аръта ла анiї вiiторї.

Ачеаста пѫпъndѫ-о, adѫк ачi кѫвiнтеле лѫї Daniiл Папеврокiе, ла каре воiѹ респѫnde апої; аша dаръ ачеста аша скрiе [4]): „Dѫпъ че ар фi ѫнвiнс Ѫмпъратѫл Константiн пре Скiтеле, карiї локѫiа dinколо de Dѫнъре, ѫн анѫл 319 кѫ маре бiрѫiнцъ, шi ка съ ле алiне сiмцiреа перdереї че авѫсесе, с'ар фi мiлостiвiт а фаче паче шi легътѫрї кѫ dъншiї, ка шi кѫ чеї че п'аѹ перdѫт din пѫтере, кредiнца чеа крещiнеаскъ ѫнтрѫ атъта с'аѹ лъцiт ѫн Готiа, кът ал шеселеа анѹ dѫпъ презiса бiрѫiнцъ се афлъ а фi венiт din тр'ѫнса ла Niкееа, шi а се фi iскълiт оръndѫелелор Соборѫлѫї аколо цiнѫт, Теофiл ал Мiтрополiеї Готiеї Епiскоп. Чi de аѹ фост Мiтрополiе ѫн Готiа, аѹ п'аѹ требѫiт съ фiе шi Епiскопiї сѫппѫсе Мiтрополiеї; dрепт ачееа шi Епiскопї маї мѫлцї? dаръ ѫн ръnd некѫрмат токма деспре времеа Сф. Апостол Andреiѹ, кърѫiа кѫм къ Скiтiа i с'аѹ dат кѫ соарте, кънd аѹ ѫмпърцiт Апостолiї лѫмеа ѫнтре сiне, din традiцiе саѹ преданiе de обще креde бiсерiка. Чi фiе ачеаста кѫм ва фi, ачееа мi се веde, къ пѫ с'ар пѫтеа тъiнѫi, кѫм къ фiind гоанеле крещiнiлор de сѫбт ѫмпърацї, маї въртос чеа de пре ѫрмъ, шi de кът тоате маї гроаснiкъ de сѫбт Dioклiтiан, пѫ с'аѹ пѫтѫт ѫнтъмпла, ка крещiнiї din Тракiа, съ фiе фѫцiт ѫн Готiа, ка съ'шї поатъ маї фъръ de прiмеждiе мъртѫрiсi кредiнца ѫнтре варварї, de кът ѫнтре аї лор, кѫ маре фолос ал локѫiторiлор; мъкар къ кръiшорiї шi боерiї Готiлор кѫ чеа маї маре парте а попоарелор ар ремънеа ѫн пъгѫнътатеа чеа пърiнцеаскъ."

Пънъ ачi Папеврокiе, шi пѫ ръѹ, ѫнкътѫ'i деспре Сф. Апостол Andреiѹ, нiчї ѫнкътѫ'i деспре Мiтрополiе, деспре Епiскопiї шi деспре крещiнiї чеї че ар фi фѫцiт dоаръ сѫбт гонiрiле неамѫрiлор de алцї ѫмпърацї ѫн Готiа саѹ Dакiа лѫї Траiан, пѫ пѫмаї din Тракiа, кѫм скрiе dъпсѫл, чi шi din Dакiа лѫї Аѹреліан шi din амъndоѹъ Месiiле, пре каре пѫмаї Dѫнъреа ле деспърцiа; чi Папеврокiе съ сокотеаскъ ѫнтъiѹ, кѫм къ Аѹреліан пѫ тоатъ колонiа лѫї Траiан о аѹ трекѫт ѫн Dакiа чеа поѹъ, прекѫм с'аѹ арътат ла анѫл 274. А доѹа требѫiа ел съ щiе, кѫм къ ѫнтре колонiї de Траiан dѫшї ѫн Dакiа чеа кеке, аѹ требѫiт съ фiе мѫлцї крещiнї; пентрѫ къ маї пре ачеле времї скрiе Тертѫліан [5]): „Локѫрї лѫї Хс. сѫппѫсе ѫнтре алтеле сънт але Сармателор, але Dакiлор, але Церманiлор шi але Скiтелор, ѫн каре локѫрї ѫн тоате пѫмеле лѫї Хс. „кареле аѹ венiт акѫм, ѫмпъръцеще." Аша dаръ требѫiа Папеврокiе съ зiкъ: dinтре колонiї лѫї Траiан мѫлцї ера крещiнї, шi ка крещiнї ръмъind ѫн Dакiа веке, пре маї мѫлцї i-аѹ ѫнторс ла кредiнцъ ѫнкъ шi din Готї, поате къ сѫбт гонiрiле ѫмпърацiлор маї мѫлцї крещiнї с'аѹ adѫнат ла dъншiї шi din алте църї, dаръ маї въртос din Dакiа поѹъ, а къреiа локѫiторї ера фрацiї лор, шi ал ачестора Мiтрополiт аѹ фост Теофiл чел че аѹ фост ѫн соборѫл чел dinтъiѹ.

[1]) Orosius Lib. 7. cap. 28. [2]) Henricus Valesius in notis ad Eusebii Lib. 4. c. 5. in Vita Constantini M. [3]) Jornandes de rebus Geticis. [4]) Daniel Papebrochius in actis Sanctorum Tom 2. mensis Aprilis p. 87. [5]) Tertullianus in libro adversus Iudaeos.

Anul 321. M. Constantin în anul acesta foarte aspru bătaie aŭ ținut cu Sarmatele, pre a cărora Craiŭ, adecă pre Rascimod, dupu ce aŭ trecut Dunărea, l'aŭ învins, ši în fugă l'aŭ ši omorît; iară Sarmatelor, ca unor învinși le aŭ dărăpănat pace, ši s'aŭ întărnat în Tessalonika [1]).

[1]) Zosimus Comes Lib. 2. in Constantinum M. Calvisius in opere Chronologico ad h. an.

Anul 324. Augustul Lichinie fiind omŭ nestatornic, aspru, scumpŭ, ši ași de ne'nvățat cătră nu numai deadins nutea iscălí poroncele ši orînduelele care le da el, ci învățătura luă o numia vistia împărăției [1]), (pagubă, că aŭ fost diaosu Romînu! vezi ce s'aŭ scris la anul 307), părăsea lucra împrotiva creștinilor ši a cumpătatul sŭ a M. Constantin; drept aceea în anul acesta aŭ merse cu arme ši răsboiŭ asupra M. Constantin, în care răsboiŭ M. Constantin aŭ învins pre Lichinie întîiŭ la Odriŭ saŭ Adrianopoiŭ, apoi la Calchidon [2]); ci la rugămintea sororei sale a Constantiei, muierei lui Lichinie, întîiŭ aŭ ertat pre Lichinie, dară închisund iarăși lucrări posu Lichinie [3]), precum scrie Evsevie: „dupu lepădarea răsboaielor, l'aŭ trimis cu toții ceĭ ce l'aŭ îndemnat la ră [4]).“ Ši așa aŭ venit toată împărăția Romanilor la singur M. Constantin [5]). Perît-aŭ Lichinie în vîrstă de 60 de anĭ [6]), dupu ce aŭ împărățit anĭ 15, luni 4, zile 16 [7])

Zosim Comitul [8]) despre M. Constantin, dupu ce aŭ închinat singur a împărăți, ši acestea scrie: „Deci înainte nu s'aŭ mai auzit, ci întru atîta s'aŭ lenevit, cît învălind Taifalii, ceĭ de neamŭ Scitičescŭ, cu cîinĭ sute de călărași, nu numai nu le-aŭ nisc oaste împrotivă, ci nerzind partea cea mai mare a ostașilor, cînd aŭ văzut, cî protivnicii pănă la șapcă toate le prădeazŭ, bucros ș'aŭ cătat mîntuința cu fuga.“ Însă cum cî nu este adevărat, ce scrie aci Zosim, se va vedea din cele următoare fapte ale M. Constantin.

[5]) Katona in Synopsi Chron.[2]) Eusebius in vita Constantini Lib. 2. Arelius Victor in Breviario. [3])Katona l. c. [4]) Eusebius Lib 2. c. 18. [5]) Eusebius Lib. 2. c. 19. seqq. Victor l. c. Zosimus Lib. 2. in Constantinum M. [6]) Katona l. c. [7]) Eccardus in Corp. Hist medii aevi. [8]) l. c.

Anul 325. M. Constantin, dupu ce aŭ rămas singur Împărat, mai întîiŭ pretutindene aŭ vestit prin cărți, cî singur Hristos este dătătoriŭ de birăinț, apoi aŭ închinat a îndrepta lucrările creștinilor celor de la răsărit, cele prin Lichinie stricate: drept aceea aŭ porunchit dregătorilor tutror ținutilor, ca pre ceĭ pentru Hristos isgoniți, ši prin ostroave ši alte locuri surghiuniți sînt slobozĭ, bunurile lor, care saŭ prin fisc, saŭ prin alții s'aŭ fost cuprins, să li se întoarcă, Bisericile să le dereagă, cu un cuvînt toate, cîte se mutase ši schimbase prin Lichinie, să se nună în statul cel mai din nainte, precum acestea pre larg le scrie Evsevie în a doua carte, despre viața lui Constantin. [1]).

Nici cu atîta s'aŭ îndestulat, ci dragostea ši mîrea între creștini a o ținea cî s'aŭ siliț, pentru cu îndelegînd sfada, care se pornise între Alexandru Patriarhul ši Arie preotul, amîndoi ai Alexandriei din Egiptŭ, nu numai prin solĭ,

чі прін пропріа са скрісоаре ѫнкъ dестѫл с'аѹ стръdѫіт а'ї ѫмпъка, dаръ токма nіmіка аѹ іспръвіт[2]): dрепт ачееа ѫн анѫл ачеста аѹ стрінс Соборѫл чел dінтъіѹ а тоатъ лѫmеа ла Nікеа, ѫн каре Соборѹ аѹ фост dе фацъ 318. СС. Пърінцї, ѫнтре карії dінтрѫ аmъndоѹъ Dакііле, аdекъ dінтре Ромънї, ачещіа Мітрополіцї ші Епіскопї аѹ фост:

Din Dакіеа лѫї Траіанѹ саѹ чеа веке, каре пе времеа Соборѫлѫї ачестѫіа, прекѫm с'аѹ арътат ла анѫл 319. се нѫmіа Готіа, аѹ фост Мітрополітѫл Теофіл, dѫпъ кѫm mъртѫрісеще іскълітѫра лѫї[3]); фост-аѹ кѫ Мітрополітѫл Теофіл ші Ѹлфіла преотѫл, кареле апої і-аѹ ші ѫрmат[4]); чі фіind къ Теофіл се іскълеще пре сіне, нѫmаї ал Мітрополіеї Готіеї, mаре ѫнтребаре есте, а къреіа четъцї Мітрополіт аѹ фост? mіе mі се веdе къ ар фі фост ал Българаdѫлѫї din Арdеал, пентрѫ къ ѫнчепѫтѫл Мітрополіеї чеї ромънещї din Българаd аіѫрілеа нѫ'л афлѫ, тѫрzіѹ сфѫршітѫл еї с'аѹ фъкѫт ѫн анѫл 1721, кънd с'аѹ mілостівіт Іnnокентіе Папа dе ла Рома а не dърѫі кѫ Епіскопіа Фъгърашѫлѫї ѫн локѫл Мітрополіеї Българаdѫлѫї, пентрѫ ачееа пентрѫ къ не-аmѹ ѫніт кѫ Бісеріка Ромеї[5]).

Din Dакіа лѫї Аѫреліан, саѹ чеа ноѹъ, ачещіа с'аѹ афлат dе фацъ ѫн Соборѫл чел dінтъіѹ dе ла Nікеа:

Протоген ал Сарdікеї, че се кіаmъ акѫmа Тріаdіца, прекѫm с'аѹ арътат ла анѫл 274. Лѫї Протоген ачестѫіа, прекѫm скріе Геласіе Кіzікінѫл[6]), с'аѹ порѫнчіт, ка къте аѹ іспръвіт Соборѫл съ ле вестеаскъ Бісерічілор челор din Dакіа, din Калабріа, din Dарdаnіа ші din церіле челе вечіне. Віеаца лѫї Протоген, mаї пре ларг о скріе Леквіен[7]).

Пістѹ ал Маркіанопоіѫлѫї[8]), че се кіаmъ акѫmа Преслава[9]), ші Маріе ал Комесеї, dеспре кареле zіче Леквіен[10]), къ нѫmеле ѫнкъ 'л аратъ а фі Роmаn.

Іаръ С. Теофан Патріархѫл Царіграdѫлѫї ла анѫл ачеста аша скріе: „Пе времеа ачеаста mѫлте неаmѫрі аѹ веніт ла ботеz пентрѫ mінѫніле че се фъчеа dе ніскаї преоцї, каре ѫнкъ dе пре времеа Ѫmпъратѫлѫї Галліенѹ фѫсъсе робіцї dе Готї, dе Келте ші dе Галлії Еѫперії, карії атѫнчеа пъвъліа асѫпра Роmаnілор; іаръ акѫm сѫбт бірѫіторіѫл Константін непѫmъраці dінтрѫ dѫншії скъпънd ла Хс. с'аѹ лѫmінат.“[11]). Іатъ къ ѫн тіmпѫл лѫї Галліен ера преоцї крещінї ѫн Dакіа лѫї Траіан, ѫн кареа пъвълісе Готії. Аша dаръ нѫ Ромънії аѹ лѫат кредінца лѫї Хс. dе ла Готї саѹ dе ла Словенї, чі Готії ші Словенії с'аѹ лѫmінат прін Ромънї. Батър ш'ар фі цінѫт Ромънії ші літеріле! пентрѫ къ атѫнчї кѫ словеле Кірілещї нѫ с'аѹ пѫтѫт фолосі, фіind къ нічї ера пе лѫme.

[1]) Eusebius in vita Constantini Lib. 2. c. 30. seqq. [2]) Idem ibidem c. 64. seqq. [3]) Apud Labbaeum Tom. 2. Conciliorum. [4]) Conradus Ianningus Tom. 5. Iunii. p. 185. Papebrochius Tom. 2. Aprilis p. 87. [5])Bulla Erectionalis Eppatus Fogarasienis. [6]). Gelasius Cyzicenus in Hist. Concilii Nicaeni. [7]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. pag. 302. [8]) Idem Tom. 1. pag. 1217. [9]) Bruzen in Dictionario, Hofmannus in Lexico [10])Lequien Tom. 1. p. 1216. [11]) S. Theophanes in Chronolog. ad. an. Constantini M. 20

Анѫл 326. Пілdъ поате фі фапта М. Константін тѫтѫрор тътънілор, карії авънd о mѫіере ші прѫнчї кѫ dънса, се ѫнсоаръ а доѹа-оаръ! М. Константін кѫ Мінервіна

тѹіера са чеа dintъіѹ, аѹ авѹт ѹп фечор апѹте Кріспѹ. апоі тѹрind Minервіna, с'аѹ ѫпсѹрат а doѹа-оаръ, лѹъnd пре Фаѹста фата Аѹгѹстѹлѹі Еркѹліе ші а Еѹтропіеі. Кѹ Фаѹста аѹ авѹт треі фечорі, пре Константin, Константіе ші Константе, тѹцї-патрѹ фечорї, ші і-аѹ іѹбіт ка пре аі съї, ші пре тѹцї-патрѹ кѹ време і-аѹ фъкѹт Кесарї, dаръ пре ръnd ші dѹпъ вѫрстъ. Ачеаста непѹтъnd сѹфері Фаѹста Аѹгѹста тащеха Кесаріѹлѹі Кріспѹ, с'аѹ ѫнторс ла тещешѹгѹл dръческ (тъкар къ еа ера крещінъ, ші тѹтъ са Еѹтропіа преа сфѫнтъ тѹіере), ші din пістъ аѹ пърѫт пре Кесарѹл Кріспѹ тътъне-съѹ, ка кѹт ар фі врѹт съ о рѹшіneze. Dрепт ачееа М. Константin ѹртъnd леціlор ші челор фірещї ші челор dѹтnezeещї, ка ѹп таі таре Ѫтпърат, аѹ порѹнчіт, de с'аѹ ѹчіс Кесаріѹл Кріспѹ, фііѹл съѹ чел таі таре. Чі п'аѹ трекѹт тѹлт, ші іатъ сънцеле чел невіноват ал лѹі Кріспѹ аѹ стрігат ла черіѹ, ші піста Фаѹстеі с'аѹ въdіт. Пентрѹ ачееа бърбатѹл съѹ Константin (ка ѹп Ѫтпърат, кърѹіа і с'аѹ dат сабіа, ка съ факъ dрептате) аѹ порѹнчіт, de пре dъnса о аѹ оторѫт тот ѫнтрѹ ачест ап [1]).

[1]) Zocimus Lib. 2. in Constantinum. Fasti Idatiani Constantino Aug. VII et Constantino Caesare Coss

Апѹл 327 Сѫнта Іленъ таіка Марелѹі Константin плінъ фіind de бѹнътъцї, ѫп вѫрстъ de 80 de анї, dѹпъ че аѹ фъкѹт dіатъ деспре тоате аверіле сале, аѹ ръпосат ѫп Domnѹл [1]); чі тѹріт-аѹ ѫп апѹл ачеста, саѹ ла сфѫршітѹл апѹлѹі трекѹт? ѫнтребаре есте ѫнтре чеї ѫнвъцацї; ашіждереа ші ѹnde аѹ фостѹ ѫнтъіѹ ѫнгропатъ? тѹ четеще пре Валесіе [2]).

Іаръ фііѹл съѹ Мареле Константin ѫп апѹл ачеста аѹ ѫнчепѹт а zidi подѹл чел de пеатръ de престе Dѹнъре, (прекѹт скріе С. Теофан [3]), кареле ла апѹл 22 ал М. Константin скріе лѹкрѹрї de таі тѹлцї анї; пентрѹ къ подѹл с'аѹ фъкѹт ѫп треї анї, adекъ с'аѹ съвѫршіт ѫп апѹл 330 [4]), de пѹ кѹтва ші ѫп апѹл ачеста аѹ фост ръсбоіѹ кѹ Готії, прекѹт аѹ требѹіт съ фіе; къчї Готії с'ар фі стръdѹіт съ ѫтпеdече фачереа подѹлѹі, чі тотѹшї партеа чеа таі de пре ѹртъ а подѹлѹі ѫнтре Готї а о гъта, прекѹт скріе С. Теофан ѫп апѹл ачеста п'аѹ пѹтѹт М. Константin.

[1]) Eusebius in Vita Constant. Lib. 3. c. 46. [2]) Valesius in notis ad hic citatum Eusebii locum. [3]) St. Theophanes in Chronogr. ad annum Constantini 22. [4]) Stritterus Tom. 1. p. 44.

Апѹл 328. Ла апѹл ачеста атъта ат афлат скріс: „Ла апѹл ѫтпъръціеі Марелѹі Константin 23. Indікт. 1. фіind Консѹлї Іанѹаріе ші Іѹстѹ, Константin чел кѹ Евлавіе таі de тѹлте орї аѹ трекѹт Dѹнъреа ші аѹ фъкѹт подѹ de пеатръ песте dъnса“ [1]). Токта че zіceіѹ ла апѹл таі dinainte, къ аѹ требѹіт варваріі съ ѫтпеdече фачереа подѹлѹі; dрепт ачееа Константin ѫнкъ аѹ требѹіт съ о апере.

[1]) Fasti Seculi ad annum Chr. 328.

Апѹл 329. Плъкъndѹ'ї М. Константin локѹл, ѫп каре ера Bizantіѹл чел векіѹ, dаръ таі тѹлт лаѹda ші поmeніреа кареа вреа с'о аібъ, прекѹт о ші аре, ѫнкъ ѫп апѹл 325, adекъ кѹ патрѹ анї таі'nainte аѹ ѫнчепѹт а ѫнтемеіа Bizantіѹл, ка апоі съ се пѹтеаскъ de пре пѹтеле съѹ [1]), ла а кърѹіа ѫнтемеіаре п'аѹ крѹцат вре о четате,

ѫпкъ пічї пре маїка ѫмпъръцієї четатеа Рома, чі орї къте аў пѹтѹт тоате ле аў кърат ѫп Bizantiў, пре кареа четате ѫптрѹ атъта о аў ѫпфрѹмѹсецат, маї въртос кѹ рарітъціле, каре с'аў кѹлес din капіщіле Idолілор челе стрікате [2]), кът пѹ ѫпzadap с'аў кіемат dѹпъ ачееа Рома поѹъ. Ка ші маї мѹлт съ се ѫпфрѹмѹсецеzе, ба ѫпкъ съ се ші ѫптъреаскъ четатеа ачеаста, ѫп анѹл акѹм кѹргъторіў М. Константін аў мерс ѫп Рома, ші пре маї мѹлцї сенаторї ші боієрї аў ѫпdемнат de аў трекѹт ѫп Трачіа, кърора тѹтѹрор ле аў dърѹіт марї мошії, мѹлцї банї, ші мѹлте бѹкате [3]). Din Романії ачещіа, ші din чеї de Аѹреліан трекѹцї престе Dѹнъре, с'аў пръсіт Влахії саў Ціпцарії de акѹм, adекъ Ромъніі чеї че сънт dea dреапта Dѹнърії. Din Рома Мареле Константін аў трекѹт ѫп Іллірік, ші аколо аў петрекѹт, прекѹм аратъ рескріптѹріле din анѹл de акѹм, авънd гріце ка съ се іспръвеаскъ подѹл [4]).

[1]) Katona in Synopsi Chronol. [2]) Eusebius in vita Constantini Lib. 3. c. 54. seqq. [3]) Zosimus Lib. 2. in Constant. Calvisius in opere Chronol. [4]) Idem Zosimus l. c.

Анѹл 330. Подѹл de престе Dѹнъре, каре аў фост din цїос de подѹл лѹї Траіан, л'аў фъкѹт Мареле Константін ка съ поатъ апъра Dакіа чеа веке, ші ѫмпінце ѫпdъръпт пре варварії, карії акѹшї акѹшї пъвъліа ѫптр'жпса; іаръ прекѹм скріе Zocim Комітѹл [1]), маї алес пентрѹ ачееа л'аў фъкѹт, ка ші кѹ подѹл съ ѫптреакъ пре Аѹгѹстѹл Траіан, пре кареле, кѹм скріе Паѹл Діаконѹл [2]), ѫл пѹміа: Herbam parietariam, іарбъ de пърете, пентрѹ тітѹлії че'ї скрісесе пре маї мѹлте късї. Чі іерте-мъ Сфънтѹл Константін, de ар фі авѹт Траіан dарѹл de сѹс, ка съ се факъ крещін, пре тоцї ѫмпърацїї і-ар фі ѫптрекѹт ѫптрѹ тоате. Подѹл ачеста dѹпъ кѹм скріе Стріттер [3]), ѫп анѹл deакѹм с'аў съвършіт, adекъ ѫптрѹ ал треілеа анў de ла ѹрzіреа лѹї.

[1]) Zosimus Lib. 2. in Constantinum. [2]) Lib. 11. in Constantinum. [3]) Stritterus Tom. 1. pag. 44. [4]) Katona in Synopsi Chron.

Анії 231 ші 332. Аѹторії, карії скріў deспре ачещї doї анї, аша аў ѫпкълчіт тоатъ Хронолоціа, кът ѫпсѹ'мї пѹ мъ почіў deсбъта, пічї почіў цїѹdека, de каре анў dintре ачещї doї се цінў, каре ачі ле воіў ѫпсемна. Dрепт ачееа ам пѹс амъndoї анії ла олалтъ. Аша dаръ гътindѹсе подѹл, М. Константін аў трекѹт кѹ оастеа, ші кѹм скріе Паѹл Діаконѹл [1]): „Пре Готї, неамѹріле челе преа тарї ші преа мѹлте . . . . . ѫп цінѹтѹл Сармателор ѫп мѹлте і-аў пъкъціт ші бътѹт, пънъ че маї пре ѹрмъ ле аў dърѹіт паче, пентрѹ каре маре пѹме ш'аў фъкѹт ла неамѹріле челе варваре.“ Сънтѹл Теофан [2]) пре скѹрт ачеаста скріе: „Ѫп анѹл ачеста, чел преа кѹ Евлавіе Ѫмпърат Константін трекънd Dѹнъреа, подў de піатръ аў фъкѹт престе dънса ші пре Скіте і-аў сѹппѹс.“ Маї біне ар фі zic С. Теофан: „аў трекѹт Dѹнъреа пе подѹл чел престе dънса de пеатръ фъкѹт ш. ч.“ Пентрѹ къ подѹл пѹ с'аў фъкѹт кънd аў трекѹт Dѹнъреа, чі маї 'наінте, пре кѹм ѫпсѹшї скріе ла анѹл 22 ал М. Константін. Ѫп Хронологіе ѫпкъ пѹ се ловеще кѹ алцїї, карії пѹп анѹл 27 ал ачелѹіашї Ѫмпърат. Ашіждереа сміптеще ѫп Хронологіе ші Кеdрен [3]) кънd скріе: „Ѫп анѹл 23, 24 ші 25, Константін трекънd Dѹнъреа,

пре Скіте і-аў сѫпѕс "; пентрѫ кѣ ѧл Фастіі лѫї Idatie [4]) апріат се зіче: „Fiind Консѫл Пакатіан ші Іларіон с'аў бірѫіт Готіі de оастеа Романілор ѧл церіле Сармателор ѧл 12 калende але лѫї Маіў;" іарѣ ачееа фѣрѣ de ѧndoеалѣ есте, кѣ Пакатіан ші Іларіон аў фост Консѫлі ѧл анѫл de ла Хс. 332.

Съ vedem акѫта че скріе ші алціі despre бірѫінцеле ачестеа але М. Константін. Ачі ѧнтъіў вот adѫче кѫвінтеле лѫї Еѫсевіе, але пріетенѫлѫї, апоі але Аѫгѫстѫлѫї Іѫліан Параватѫл але непотѫлѫї din фрате ал М. Константін, de кът карії маї біне а щі лѫкрѫріле Марелѫї Константін аў пѫтѫт nimine.

Аша даръ Еѫсевіе [5]) зіче: „Че ліпсъ есте а adѫче ачі прінтре еле, кѫт аў сѫпѕс „ел (Мареле Константін) ѧмпърѣціеї Романілор пре неатѫріле челе варваре? кѫт пре „челе не'нвінсе, ші а аскѫлта de чінева, не'ndетънате неатѫрі а ле Скітелор ші Сар„мателор чел маї dінтъіў ле аў пѫс сѫбт цізг, ші кѫ пѫтереа ла атъта ле аў adѫс, кът „фѣрѣ de воіа лор пре Романі і-аў кѫпоскѫт стъпънї. Скітелор ѧмпърацїі маї dінаінте „плѫтіа дare, ші Романіі варварілор кѫ adевърат слѫціа, ѧл тоцї анії dѫndѫле банї. Чі „ѧмпъратѫл п'аў пѫтѫт сѫфері некѫвіінца ачеаста, къчі аў сокотіт а пѫ фі фортос лѫї прінц „бірѫіторіў, съ dea ачелеа, каре ле da облъдѫіторії чеї маї dінаінте. Dрепт ачееа пѫнѫnd „пъdеждea ѧл Мънтѫіторѫл съў, ші сетпѫл бірѫінцеї асѫпра ачелора ѧнкъ dѫкѫndѫ'л, „ѧл скѫрт пре тоцї і-аў сѫпѕс, ші пре чеї че аў стат ѧмпротівъ, ші аў фост кѫ чер„віче таре, і-аў domоліт кѫ арме, пре чеіалалцї прін ѧнцелепте солії ѧмблънzіndѫ'і de „ла чea сълбатекъ ші некѫпоскътоаре de леџї віеацъ, і-аў adѫс ла чea отенеаскъ ші „політічеаскъ віеацъ, ші аша аў ѧнвъцат Скітеле а аскѫлта de Романі."

Іарѣ Іѫліан Аѫгѫстѫл [6]) ачестеа скріе: „Еў ѧнсѫ'мї (adекъ Мареле Константін) съпт кѫ тѫлт маї пре сѫс de кът ачещіа: de кът Макіdонеанѫл (Мареле Александрѫ) пентрѫ кѣ т'ат ощіт ѧмпротіва Романілор, а Цертанілор ші а Скітелор, пѫ ѧл контра варварілор челор din Асіа: de кът Чесарів ші Октавіан, пентрѫ кѣ еў п'ат лѫкрат ка ші еї асѫпра бърбацілор челор кѫ евлавіе ші кѫ віртуцї, чі ат пъвъліт ѧл тіраннії, чеї маї фѣрѣ de ѧndѫраре ші фѣрѣ de леџе. Маї тѫлт de кът Траіан ѧнтрѫ атъта, ѧнтрѫ кът т'ат пѫртат вітеџеще ші кѫ порок ѧл сѫрпареа тіраннілор, dѫпъ вреdніче требѫе съ фіў; іарѣ кът ат лѫат ѧndѣрѫпт цінѫтѫл, каре л'аў фост къщігат ел, пѫ ѧnzadар т'ашї цізdека асеminea: de пѫ кѫтва е маї тѫлт а лѫа ѧнапоі челе перdѫте, de кът а ле къщіга."

Іатъ кѣ мареле Константін аў лѫат ѧнапоі, каре ле къщігасе Траіан преste Dѫнъре, ші ера перdѫте; adекъ Dакіа чea веке, ѧл карea ші пе вретеа Марелѫї Константін, ка de алте орі пъвълісе Скітеле, adекъ Готіі, прекѫт аратъ Валесіе [7]), іаръшї о аў лѫат ѧнапоі. Рѫшінezесе аша даръ, карії бърфеск, кѣ Ѧмпъратѫл Аврeліан ѧл анѫл 274, тоатъ колоніа лѫї Траіан о аў трекѫт Dѫнъреа, ші кѣ Dакіа чea веке п'аў стѫтѫт маї тѫлт сѫбт стъпънірea Ромеї.

[1]) Paulus Diaconus Lib. 11. [2]) S. Theophanes in Chronogr. ad an. 24. Constantini M. [3]) Cedrenus Tom.

1. p. 295. [4]) Fasti Idatiani ad ann. Chr. 332. Selecta ad illustrandum Chronicon Paschale pag. 447. [5]) Eusebius in vita Constantini Lib. 4. c. 5. [6]) Iulianus Aug. et Apostata in Satyra. [7]) Valesius in notis ad Eusebii Lib. 4. c. 5. de vita Constantini.

Anii 333. ші 334. Ачі іаръшї дмпрежнъ дої анї, пентрѫ къ Калвісіе пѫ се ловеще дп Хронологіе кѫ Валесіе, адекъ ѫнъл пѫне ѫп анъ, алтъл алт анъ. Еѫ воіѫ а скріе кѫвінтеле аѫторілор карії аѫ скріс деспре ачещї доі анї. Тѫ апоі іѫвіторіѫле де четапіе! цінdекъ че веї вреа. Аша даръ зіче Калвісіе [1]) din a доѫа карте а лѫї Zосімѫ Комітѫл деспре М. Константін: „Дп анѫл де ла Хс. 333, Готіі (маї біне ар фі скріс Сармателе) ка съ поатъ да осташі дмпъратълѫї, пре слѫціле сале, ле дпвацъ а се оці ші ле даѫ арме. Dімпротівъ шербіі аѫ дпторс артеле дп стъпънії съї, ші і-аѫ алѫпгат din скаѫнеле сале; стъпънії фѫцind аѫ черѫт де ла М. Константін лок, дп каре съ локѫіаскъ, кареле і-аѫ ші пріміт дп церї, ші пре ѫнії і-аѫ скріс дптре осташі. Ачеаста фъкъndѫо ші алцї дмпъраці dѫпъ ачееа, маре прімежdіе аѫ прічінѫіт дмпъръцієї.“

Алтмінтрелеа скріе Еѫсевіе [2]) зікъnd: „Іаръ пре Сармате дпсъші Dѫmnezеѫ і-аѫ сѫпѫс сѫбт пічоареле Марелѫї Константін, ші осташі чеї кѫ тъndріе варвареаскъ дпфлацї аша і-аѫ сѫпѫс, пентрѫ къ атѫнчї, къnd Скітеле с'аѫ скѫлат кѫ ръсбоіѫ асѫпра лор, Сармателе ка съ стеа дп контра протівнічілор ш'аѫ дптр'армат шербіі. Шербіі dѫпъ че аѫ дпвінс пре петічї, аѫ дпчепѫт а дптоарче артеле дп контра Domніторілор съї, ші пре тоцї і-аѫ ісгоніт din скаѫнеле челе пъріптещї. Іар ачещіа алт ліman de тънтѫіре п'аѫ афлат, фъръ пѫтаї пре Константін, кареле фііnd dедат а цінea оамені, пре тоцї і-аѫ пріміт дп дмпъръціа Romanілор, ші пре ачеіа, карії ера вредніч і-аѫ скріс дптре осташі; іаръ челоралалцї спре ківерпісіреа вієції ле аѫ dат тошіі; аша кът еї дпшішї търтѫрісіа, къ непорочіреа ле аѫ фост спре фолос, пентрѫ къ сълбътъчіа чеа варвареаскъ о аѫ пѫтат дп слобozеніа романеаскъ.“

Дп капѫл ачеста ал лѫї Еѫсевіе ачестеа скріе Валесіе [3]): „Скѫлареа ачеаста а Сармателор асѫпра Domніторілор съї, с'аѫ дптъмплат дп анѫл де ла Хс. 334.“ Дп Фастії, каре с'аѫ пѫміт de Іаков Cірmond Idatianї, аша есте скріс: „Фііnd Консѫлї Оптат ші Паѫлін, Сармателе шербї, тоцї дмпрежнъ, пре Domніторіі съї і-аѫ ісгоніт дп Romaніа“. Ачеаста зіче ші Іероніт дп Хроніка са.

[1]) Sethus Calvisius in opere Chronol. [2]) Eusebius in vita Constantini M. Lib. 4. c. 6. [3]) Henricus Valesius in notis ad Eusebii Lib. 4. c. 6. de vita Constantini M.

Анѫл 337. Пентрѫ пъвъліріле, че фъкѫсе Персії ла ръсъріт сѫбт Кесарілѫ Константін II. татъл ачестѫіа Мареле Константін, dѫпъ че аѫ дпвінс пре Готї ші пре Сармате, прекѫт с'аѫ зіс маї'наінте, ші аѫ дмпъкат лѫмеа de челелалте пърцї, аѫ стрѫнс тоате оціле, ші кътръ сфършітѫл вієції сале аѫ порніт асѫпра Персілор [1]), карії пѫ і-аѫ ащептат вепіреа, чі трімецind солії, с'аѫ рѫгат de паче, кареа о аѫ ші dобъndіт [2]). Іаръ Мареле Константін пѫ тѫлтъ врете dѫпъ ачееа с'аѫ болнъвіт, ші мергънd дп Ілепопоіѫ, четатеа de пре пѫтеле маїчеї сале аша зісъ, ші аколо (кѫт скріе Еѫсевіе [3]) зъбовind

тълт ân бісеріка тъчепічілор с'ăў ръгат лъї Дъмнезеў, ші сімцind къ і се апропіе сфършітъл, ăў сокотіт къ ăў сосіт вретеа ân кареа съ се къреце de тоате пъкателе кâте ăў фъкът ân віеацъ; крезънd фоарте таре, кът къ тоате ân кâте ăў грешіт ка отъ, і се вор іерта прін пътереа къвінтелор челор de таїнъ ші прін С. Ботез. Ачестеа кънетънd ântръ сіне, аколо ân бісерікъ ăў ânцепънкіат ла пътънт, ші къ змілінцъ ăў черът іертаре de ла Дъмнезеў, търтърісіндъ'шї пъкателе, ân каре локъ діптъіашї dатъ с'ăў ânvrednічіт а прімі ământърея тъпелор къ обічнъітеле ръгъчіънї: dечї тергънd ла ощезеле Nікомедіеї, ші кіетънd Епіскопії аша ăў гръіт кътръ дъншії, adекъ прекът скріе ачелашї Евсевіе ân капъл 62, с'ăў ръгат de Епіскопї съ'л ботезе кът л'ăў ші ботезат. Аша dаръ Мареле Констаптін пъ с'ăў ботезат ân Рома, ші ân бісеріка С. Іоан din Латеран, прекът бърфіа чеї че'шї аръта баптістеріъл ân кареле с'ар фі ботезат de Сілвестръ чел діптъіў Папъ de ла Рома.

Ботезат фііпd Мареле Констаптін с'ăў dат къ тотъл спре лаvda лъї Дъмнезеў, пънъ че ăў ръпосат ân 22 de зіле але лъї Маіў, токта ân зіоа de Ръсалії, пе ла amіazъ-зі ân вързтъ de 65 de анї, dънъ че ăў ământърціт 30 de анї [4]). Фост-ăў Мареле Констаптін фортос ла трън, ші вітеаz, dаръ къ тълт маї фортос ла съфлет пептръ віртъціле, каре ле ăў авът; пептръ каре ântръ Сфінцї с'ăў ші пътърат de тоатъ бісеріка ръсъріталъї. Бісеріка апъсталъї ântръ Сфінцї пъ'л пътърът, пептръ ачелеа каре ле ат скріс ла апъл 326.

Кесарівл Констаптіе II. фечіорвл лъї чел тіжлочіў, і-ăў dас трънвл din Nікомедіа ân Царіград, ачі л'ăў ашезат ân бісеріка СС. Апостолї [5]), тъкар къ се кат ământротівіа Сепатъл кареле воіа съ се dъкъ ân Рома [6]).

Астръкъndъсе трънвл М. Констаптін, пъ тълт ăў трекът, ші оастеа тоатъ пре Кесарії фііі лъї пре Констаптін II, Констаптіе II. ші пре Констапте I, і-ăў пътіт Авгъстї, adекъ ământърацї dеп.ііп [7]); карії adънъndъсе тоцї треї ân Паппопіа ân 9 зіле але лъї Септемвріе, ământърціа de татъл лор ретасъ аша о ăў ământърціт ântре сіне, ка ръсъріталъ съ фіе ал лъї Констаптіе II, апъсъл ал лъї Констаптін II, ші челе de ла тіжлок съ ле окъртвіаскъ Констапте I.

Ământърціреа ачеаста пъ тълт ăў цінът ântре фрацї, прекът се ва аръта ла апіі віїторї [8]).

[1]) Sextus Ruffus in Breviario. Papebrochius in actis Sanctorum Tom. 2. Aprilis p. 87. [2]) Eusebius in vita Constantini Lib. 4. c. 57 [3]) Idem Eusebius ibidem c. 61. [4]) Idem Eusebius ibidem c. 64. Katona in Synopsi Chronol. [5]) Eusebius c. 66. [6]) Aurelius Victor in Breviar. [7]) Eusebius Lib. 4. c. 68. [8]) Katona in Synopsi Chron.

Апъл 340. Деавіа ăў цінът ământърцеала ământърцієї треї анї ântре фрацї, саў фечорії М. Констаптін, ші фічіорвл чел маї маре Констаптін II, пе'ndестълънdъсе къ Галіїле ші церіле de преете Алпї, ân апъл ачеста ăў ântрат ân Італіа къ оасте, врънd съ о іа къ пътере de ла Констапте фрателе съў чел маї тік. Дрепт ачеea Констапте

дпкъ аѫ трімісъ осташі дп контра лѣї Констанпіп II, карії л'аѫ дпвінс лъпгъ Аквілеа ші л'аѫ тъіат ла дпчепѣтѫл лѣї Апріліе дп вързтъ de 25 de anї, dѣпъ че аѫ дтпъръцит doї anї, 7 лѣнї, ка Аѵгѵстѫ [1]). Фост'аѫ Констанпіп ал II. фоарте маре апърътопіѫ ал православіеї; пагѫбъ, къ аѫ лъкомітъ а авеа маї тѫлте церї сѫвт стъпъніреа са, пентрѫ кареа лъкоміе ш'аѫ пердѫт віеацъ ші тоате къте аѫ авѫт [2]).

[1]) Eutropius Lib. 11. Aurelius Victor in Breviario. [2]) Katona in Synopsi Chronologica.

Апѫл 345. Констанпіе II, фечіорѫл чел тіжлочіѫ ал М. Констанпіп, ка дтпъратѫл ръсъріторѫлуї, дп апѫл ачеста с'аѫ ощіт кѫ Персіі ла четатеа Сінгара, din кареа с'аѫ пръсіт Ціганіі [1]), ші dінтъіѫ аѫ дпвінс пре Персі, іаръ dѫпъ ачееа аѫ пердѫт [2]).

[1]) Baronius ad ann. 363. [2]) Katona in Synopsi Chronologica.

Апѫл 346. Фііпd къ Констанпіе II. с'аѫ тѫлт дпшелат de ѫпіі Епіскопі, карії ціпеа dогтеле чеде реде але лѣї Аріе, ші ле пріпdеа парте маї алес дтпротіва С. Марелуї Атанасіе Патріархѫл Алексапdріеї, кареле фоарте с'аѫ певоіт пентрѫ кредінца чеа православнікъ, дп апѫл ачеста 346, іаръ пѫ дп апѫл 347, прекѫт скріе Інхофер [1]), іаръшї с'аѫ стржнс СС. Пърінцї кѫ пѫтерѫл 376, дп четатеа Сардіка [2]), че се пѫтеще акѫта de Сербіанї Тріадіца [3]), каре ера Мітрополіе Дакіеї чеї de тіжлок [4]). Дп каре собор dінтре Архіереїї Ромънілор ачещіа с'аѫ афлат: *Πρωτογένης Ἀρχιεπίσκοπος Σαρδίκης*, Протоген Архі-Епіскопѫл Сардікеї, кареле аѫ фост ші дп соборѫл de ла Nікеea [5]). Гаѫdепtіе de ла Дакіа, din Naісѫ, патріа М. Констанпіп [6]); Калѫ ші Вітал din Дакіа чеа рѫпоасъ, Калѫ de ла Castrum Martis че се кіамъ акѫта Марота [7]), іаръ Вітал de ла Акве [8]), че пѫ ера dепарте de пѫптеа лѣї Траіан dea dреапта Dѫнърії [9]). Требѫіт-аѫ съ фіе фост de фаць дп соборѫл de ла Сардіка оаре-карії Архіереї ші din Дакіа лѣї Траіан; чі dеспре ачеаста пѫ афлѫ скріс, фърь пѫтаї атъта, кѫт къ пърінцїї din соборѫл de ла Сардіка маї тоцї аѫ фост ші дп соборѫл чел dінтъіѫ de ла Nікеea. Дрепт ачееа пічї с'аѫ сокотіт соборѫл de ла Сардіка ал доілеа собор а тоатъ лѫтеа, чі пѫтаї ѫнѫл кѫ чел dінтъіѫ de ла Nікеea. Везі пре Лаввеіѫ [10]).

[1]) Inchofer in Breviar. Chronico ad ann. 347. [2]) Idem Inchofer ibidem. [3]) Bruzen in Dictionario. [4]) Notitia utriusque imperii. [5]) Gelasius Cyzicenus Lib. 2. c. 20. [6]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. p. 313. Baudrand in Geographia. [7]) Bruzen in Dictionario. [8]) Epistola Concilii Sardicensis ad Ecclesiam. Sozomenus Lib. 9. c. 5. [9]) Tabula Peutingeriana. [10]) Labbaei Concilia.

Апѫл 350. Магненпіе дп Галлія се апѫкъ de тірънніе ші пре Констанпе ал оторъ дп 18 зіле але лѣї Іанѫаріе, дп вързтъ de 30 de anї, dѫпъ че ар фі дтпъръцит anї 12, лѣнї пѫ dепліп 5. Аша с'аѫ стінс ші ал патрѫлеа фііѫ а М. Констанпіп! кареа дпцелегъпdѫо Ветраніон Повъцѫіторіѫл Паннопіеї, дптъіа zі а лѣї Мартіе дтбракъ порфіра дп орашѫл Мърса, кареле акѫта се пѫтеще Ессек. Ашіпdереа фаче ші Непотіан, непотѫл М. Констанпіп, дп Рота дп 2 зіле але лѣї Ієліе; чі пѫ дпdелѫпг аѫ dопіт атъпdоі: пентрѫ къ пе Непотіан л'аѫ оторѫт Магненпіе 'прін Анікет, дптъіа zі а лѣї Ієліе; іаръ пре Ветраніон л'аѫ dесбръкат de порфіръ Констанпіе II, дп 25 de зіле але

лѣї Dекемвріе [1]), ші аша аѣ ръмас облъdѣіторіѣ нѣмаї Аѣгѣстѣл Константіе, ші тіраннѣл Магнентіе, dаръ нѣ ѧndелѣнг; пентрѣ къ ѧн

[1]) Ammianus Marcellinus Lib. 14. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѣл 351, кареле есте de ла zidipea Ромеї 1104. Константіе пре върѣл съѣ, пре Галлѣ, фечїорѣл лѣї Константіе ал фрателѣї М. Константіи, л'аѣ фъкѣт Кесаріѣ, ші і-аѣ ѧнкреdінцат ръсърітѣл, іаръ ел ѧнсѣші аѣ пѣрчес ѧн контра лѣї Магнентіе, пре кареле ла Ессекѣл deакѣм, че се нѣміа атѣнчї Мѣрса, аша л'аѣ ѧнвінс, кът ѧнтр'о zі аѣ пікат атъціа осташї de ѧмбе пърціле, къцї ар фі фост харнічї а бате ші а сѣппѣне лѣмеа тоатъ [1]). Bezї кѣм с'аѣ мънкат Романії пре сіне ѧнсішї!

[1]) Ammianus Marcellinus et Katona ll. cc.

Анії 352, ші 353. Бірѣіторіѣ фіind Константіе Аѣгѣстѣл ла Мѣрса ѧн Паннонія, н'аѣ ѧнчетат de а фѣгърі ші маї ѧнколо пре Магнентіе тіраннѣл, пре кареле л'аѣ скос din тоатъ Італіа, ші ла Лѣгdѣн ѧн Галліа ѧнкъ л'аѣ бътѣт фоарте ръѣ. Dрепт ачееа Магнентіе ѧн анѣл 353, ѧнсѣші пре сіне с'аѣ оморѫт [1]).

[1]) Ammianus et Katona ll. cc.

Анѣл 354. Галлѣ Кесаріѣл нѣ біне с'аѣ пѣртат ла ръсъріт; dрепт ачееа фѣ кіема т ѧнапої ші ѣчіс din порѣнка Аѣгѣстѣлѣї Константіе [1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анѣл 355. Ѧн анѣл ачеста оаре-кареле dінтре повъцѣіторії ощілор din Галліа, анѣме Сілван, аѣ ѧмбръкат порфіра фъръ de воіа Аѣгѣстѣлѣї Константіе, кареа о аѣ ші маї рошіт кѣ сънцеле съѣ dѣпъ 28 de zіле; пентрѣ къ аѣ фост ѧнвінс ші тъіат de осташії лѣї Константіе. Аѣгѣстѣл Костантіе dрепт ачееа ка кѣ атъта маї лесне съ поатъ апъра Галліа ші de тіраннї ші de немічї, ѧн 6 zіле але лѣї Ноемвріе аѣ нѣміт Кесаріѣ пре Іѣліан Параватѣл саѣ Апостатѣл, кареле і-аѣ фост вър прімар din doї фрацї ші фрате бѣн кѣ Кесаріѣл Галлѣ, ші л'аѣ тріміс ѧн Галліа [1]).

[1]) Ammianus Marcellinns Lib. 17. Katona in Synopsi Chronol.

Анѣл 357. Аѣгѣстѣл Константіе II, dѣпъ че аѣ ѧndрептат ѧн анѣл 356, adекъ чел трекѣт, тоате къте фѣсесе тѣрбѣрате прін тіраннї, ѧн анѣл de акѣм маре тріѣмф аѣ цінѣт ѧн Рома de пре Магнентіе; іаръ Кесаріѣл Іѣліан II, апої Апостатѣл, аѣ ѧнвінс пре Алеманнї ші і-аѣ алѣнгат din Галліа [1]).

[1]) Ammianus et Katona ll. cc.

Анѣл 358. Квadії de о парте ші Сармателе de алтъ парте акѣм нъпъdісе цінѣтѣріле Романілор, маї въртос Паннонііле; Аѣгѣстѣл Константіе dрепт ачееа аѣ пѣрчес ѧнсѣші асѣпра лор, ші прімъвара трекънd Dѣнъреа, цінѣтѣріле Квadілор ші але Сармателор ле аѣ сѣппѣс Романілор, пентрѣ каре вітеціе ші Сарматік с'аѣ нѣміт Аѣгѣстѣл Константіе [1]).

[1]) Ammianus Marcellinus Lib. 17. c. 12. Sethus Calvisius in opere Chronol. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 359. Сапоре II. Краіѹл Персілор din сфатѹл оаре-кърѹіа Антоninѹ, кареле фѹцісе ла dъnсѹл, аѹ пръdат Месопотаmіа ші аѹ кѹпрінс Amida [1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 360. Аѹгѹстѹл Константіе аѹ mерс ѧn контра лѹї Сапоре; іаръ Кесаріѹл Іѹліan II. Параватѹл аѹ ѧnтърътат осташії din Галліа de л'аѹ стрігат Аѹгѹстѹ фъръ de щіреа Аѹгѹстѹлѹї Константіе. Ачеаста dѹпъ че о аѹ фъкѹт Іѹліan, n'аѹ ѧndръсnіт а zъбові ѧn Галліа, чі de фріка лѹї Константіе с'аѹ трас ѧn Dакіа чеа поѹъ, de ѹnde nічї с'аѹ mішкат пъnъ ла mоартеа лѹї [1]). Іаръ Сапоре фоарте вітецеще се пѹрта ѧn контра Аѹгѹстѹлѹї Константіе, пентрѹ къ ѧn анѹл ачеста аѹ лѹат Сінгара ші Фенікa кѹ пѹтере de ла Романї [2]).

[1]) Ammianus Marcellinus Lib. 21. c. 5. [2]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 361. Фіind ѧn Dакіа Іѹліan II. Параватѹл се deпрindea кѹ deadinсѹл ѧnтрѹ гъчітѹрї, черкъnd deаmърѹnтѹл mацеле пасерілор dѹпъ обічеіѹл пъгъnеск, ші nіmіка ѧnцелегъnd deспре порокѹл съѹ, пентрѹ къ се temea ка nѹ кѹmва съ'ї спѹnъ гъчіторії бърфеле dѹпъ пофта лѹї (аша гръеще Ammian Маркелліn [1]), кареле аѹ фост осташѹ сѹбт dъnсѹл), mаї пре ѹрmъ (zіче ачелашї Ammian) dіnтрѹ ачееа аѹ кѹnоскѹт, къ аѹ mѹріт Константіе II, пентрѹ къ връnd съ ѧnкалече пе кал, фечїорѹл кареле ціnеа de скърї, аѹ къzѹт ла пъmъnт ка ші кѹm л'ар фі ісбіт чіnева; din кареа ѧnтъmпларе Іѹліan Параватѹл аѹ ціѹdекат ші стрігат къ аѹ mѹріт чіnе л'аѹ ѧnълцат пре dъnсѹл [2]).

Іаръ mоартеа Аѹгѹстѹлѹї Константіе II, (ѧn кареле с'аѹ стіnс віца ші сѫmъnца nѹmаї а М. Константіn, dаръ nѹ ші а тътѫnе-съѹ а лѹї Константіе челѹї dіnтъіѹ, каре с'аѹ стіnс ѧn Іѹліan Параватѹл) аша с'аѹ ѧnтъmплат: Фіind ел ла оасте ѧn контра лѹї Сапоре, кѹm с'аѹ zіс ла анѹл трекѹт, ші аѹzіnd къ върѹл съѹ Кесаріѹл Іѹліan аѹ ѧmбръкат порфіра фъръ nічї о ѧnгъdѹіnцъ а са, аѹ лъсат пре Сапоре ші с'аѹ ѧnтѹрnат асѹпра лѹї Іѹліan Параватѹл; чі nѹ deпарте аѹ аціѹnс, пентрѹ къ сосіnd ѧn Кілікіа ла орашѹл Мопсѹестіа, л'аѹ ловіт фрігѹріле ші dіnтрѹ ачелеа аѹ ші mѹріт ѧn 3 zіле але лѹї Noеmвріе ѧn върстъ de 44 de анї [3]); dѹпъ че аѹ ѧmпъръцiт анї 24, zіле 49. [4]) Фост-аѹ Константіе ѧn сіnе din фіре блъnd, nѹmаї асѹпра тіраnnілор ера аспрѹ, асѹпра кърора mаї ферічіт ші mаї порокос аѹ фост, de кът асѹпра nеmічілор челор din афаръ. Пагѹбъ къ с'аѹ ѧnшелат прін Аріанї, de ле-аѹ фоарте mѹлт пъртіnіт [5]).

Мѹріnd прекѹm скрісеіѹ, Константіе Аѹгѹстѹл, ї-аѹ ѹрmат Флавіе Клаѹdіе Іѹліan II, фечіорѹл лѹї Константіе, ал фрателѹї М. Константіn, кареле с'аѹ порекліт Парават саѹ Апостат; пентрѹ къ аѹ ѹрцісіт крещінътатеа ѧn кареа аѹ фост крескѹт, ші с'аѹ фъкѹт пъгъn. Ачеста кът аѹ ѧnцелес de mоартеа върѹ-съѹ а лѹї Константіе Аѹгѹстѹлѹї, ѧndатъ аѹ трекѹт din Dакіа ла Царіграd, ші ѧn 2 zіле але лѹї Dекеmвріе аѹ кѹпрінсѹ скаѹnѹл чел ѧmпърътеск [6]).

[1]) Ammianus Marcellinus Lib. 22. c. 1. [2]) Idem ibidem. [3]) Katona in Synopsi Chronologica. [4]) Contextus operis huius. [5]) Katona l. c. [6]) Katona l. c. Calvisius in opere Chronologico.

Фіind акȣта ѧн анȣл 362, deплін ѧмпърат Іȣліан II, ѧнтъіашdатъ аȣ орънdȣіт кȣртеа чеа ѧмпърътеаскъ, ші тоате къте ера ѧнтр'ѫнса маї алтмінтрелеа, de кȣм фȣсесе сȣбт Константіе мошȣл съȣ, сȣбт М. Константін ȣнкіȣл съȣ, ші іаръші сȣбт Константіе върȣл съȣ, ле-аȣ ѧнтокміт; adекъ аȣ кȣръцiт тоатъ кȣртеа de крещінї, о аȣ ѧмплȣт de пъгънї, ші ел ѧнкъ аіавеа с'аȣ арътат а фі пъгънȣ, апої аȣ ѧнчепȣт а гоні крещінії, dаръ нȣ ка чеї маї dinainte ѧмпърацї, пентрȣ къ ле пісмȣіа кȣнȣніле мȣченічіеї, чі ѧї гоніа мȣлкомішȣ ші пре фȣрішȣ, къчї нȣ'ї прімія ла dерегъторії, ші ѧнвъцъріле ѧнкъ ле ера опріте [1]), de кът каре че ръȣ маї маре се пȣтеа гъndі асȣпра крещінілор? Чі мъкар къ опрісе Іȣліан Параватȣл а оморѫ пре чінева нȣмаї пентрȣ ачееа, пентрȣ къ ера крещінȣ, окърмȣіторії церілор (фіind къ тоцї ера пъгънї), пре мȣлцї крещінї і-аȣ тріміс ла черіȣ. Аша с'аȣ ѧнтъмплат кȣ С. Емілian, а кърȣіа помініре о пръzнȣім ѧн 18 Іȣліе. Сфънтȣл ачеста Емілian фіind din Dоростор, че се кіамъ акȣма Dръщор саȣ Сілістріа [2]), пентрȣ къ аȣ сȣрпат піскарї idолї [3]), фȣ прінс ѧмпреȣнъ кȣ шепте соцї, а кърора віеацъ о веzї ла Солеріе [4]), ші din порȣнка лȣї Капітолінȣ Вікаріȣл Тракіеї, фȣ арȣнкат ѧн фок, ѧн кареле с'аȣ ші съвѫршіт ѧнтрȣ ал doілеа ан ал лȣї Іȣліан Параватȣл [5]).

[1]) Baronius ad hunc ann. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Lequien in oriente Christiano Tom. 1. pa- 1227. [3]) Petrus Boschius Tom. 4. Iulii p. 370. seqq. [4]) Ioann. Bapt. Solerius Tom. 4. Iulii p. 360 [5]) Fasti Siculi ad h. ann.

Анȣл 363. De ар фі ръмас Іȣліан II. Аȣгȣстȣл ѧн кредінца крещінеаскъ, ѧн кареа аȣ фост крескȣт, пентрȣ талаnцїї че'ї авеа, ар фі пȣтȣт фі чел маї вестіт ѧмпърат [1]); чі ѧншелат фіind мішелȣл de Лівакіе ші Максімȣ ораторії чеї пъгънї, ла атъта аȣ аціȣнс, кът нȣ нȣмаї кредінца о аȣ пъръсіт, чі нȣмеле чел С. ал лȣї Хс. а'л щерце ѧнкъ аȣ воіт. Dрепт ачееа аȣ врȣт съ zideаскъ Бісеріка Іерȣсалімȣлȣї чеа de Соломон фъкȣтъ [2]), de Вавілонені стрікатъ [3]), de Zоробабел іаръші діреасъ [4]), ші маї пе ȣрмъ de ȣн осташ Роман фъръ щіреа ші воіа ѧмпъратȣлȣї Тітȣ [5]), кареле с'аȣ кіемат Deliciae generis humani [6]), desфътареа неамȣлȣї омeneск, с'аȣ апрінс ѧн анȣл 70. кънd с'аȣ робіт Іерȣсалімȣл, ші аша аȣ арс, кът н'аȣ ръмас піатръ пе піатръ, прекȣм аȣ фост пророчіт Domнȣл Хс [7]). Бісеріка ачеаста zік, аȣ врȣт Іȣліан Параватȣл, съ о zideаскъ de нoȣ, ка ѧнълцѫнd іаръші лецеа веке, съ стріче чеа нoȣъ, чі Dȣмнеzеȣ чел а тот пȣтернік ачеаста н'аȣ ѧнгъdȣіт; пентрȣ къ кът се zidea zioa, тот се стріка ноаптеа, прекȣм мъртȣрісеще Рȣффін [8]), кареле токма ѧнтрȣ ачееашї време аȣ фост ѧн Іерȣсалім.

Фаптеле лȣї Іȣліан Аȣгȣстȣл Domнȣл Хс, пре кареле 'л аȣ фост пъръсіт, нȣ ле аȣ лъсат непеdепсіте, пентрȣ къ мергънd Іȣліан ѧн контра Персілор, спріціоана са о аȣ трас de ла dънсȣл; dрепт ачееа аȣ ші періт Параватȣл саȣ кълкъторіȣл de леце ѧн 26 Іȣніе 363, фіind ѧн върста чеа маї фрȣмоасъ de 32 de анї [9]). Амміан zіче [10]) къ аȣ фост adȣс de Персї ѧн лок неѧмблат ші фоарте прімеждіос, de ȣnde врънd съ се ѧнтоарне, повъцȣіnd оастеа, л'аȣ німеріт о съцеатъ, ші аша аȣ пікат; чі алцїї zік, кȣм

къ съцеата ачееа ар фі фост трімісъ din черіў, ші къ dѹпъ че с'аў съцетат Іѹліан Апостатѹл аў стрігат: Vicisti Galilaee, adекъ: Ѧнвінс-аї Галілеанѹле; пентрѹ къ аша кіема ел пе Domнѹл Хрістос. Bezї пре Баронie ла ачесташї ан.

Dѹпъ моартеа лѹї Іѹліан Параватѹл оастеа аў алес ѧмпърат пре Флавіе Іовіанў, кареле аў фост de нащере din Сінгідѹнў, adекъ din Семандріа [11]). Ачеста н'аў прімiт порфіра пънъ че нѹ'ї аў фъгъdѹіт осташії, къ пънъ ѧнтр'ѹнѹл се вор фаче крещінї. Фъкъndѹсе аша dаръ ѧмпърат Іовіан, ші възънd къ оастеа с'аў фоарте шікшорат ші ма ере de фоаме, аў фъкѹт паче кѹ Персії пъгѹбоасъ ші рѹшіноасъ Романілор, dар' і-аўї къѹтат а о фаче [12]). Zіceіў пъгѹбоасъ, пентрѹ къ аў къѹтат съ dеа Персілор чінчї четъцї, ѧнтре каре аў фост ші Сінгара, чі нѹмаї гоале фъръ de локѹіторї, къчї локѹіторії і-аў dѹс престе апа Еѹфратѹлѹї, ші і-аў ашеzат прін бірѹінца Романілор [13]). Ѹnde с'аў ашеzат локѹіторії din патрѹ четъцї се щіе, чі деспре чеї din Сінгара німіка се афлъ скріс, dаръ се афлъ къ маї търzіе време аў веніт ѧн Царіград ѹн неам некѹноскѹт, кареле dѹпъ ачееа плініа слѹцбеле ѧн кѹртеа чеа ѧмпърътеаскъ. Баронie скріе ла анѹл 363, кѹм къ неамѹл ачеста аў пѹтѹт съ фіе локѹіторії din Сінгара, din карії апої с'аў пръсіт Цігаnії с'аў Сінгарії. Пъререа ачеаста а лѹї Баронie [14]) нѹ е фъръ de темеіў, пентрѹ къ пе цігаnї, карії dѹпъ латініе се нѹмескў Сінгарї, нѹмеле ѧнкъ 'ї аратъ а фі din Сінгара, четатеа чеа вестітъ de престе Еѹфрат.

[1]) Katona in Synopsi Chronol. [2]) Regum I. c. 6. [3]) Paralipomenon II. c. 3. [4]) Esdrae c. 6. [5]) Iosephus in Antiqu. [6]) Suetonius in Titum. [7]) Matthaei [8]) Ruffinus Lib. l. c. 38 et 39. [9]) Katona l. c. [10]) Ammianus Marcellinus Lib. 23 [11]) Katona l. c. Hofmannus in Lexico. Bruzen in Dictionario. Baudrand in Geographia. [12]) Katona l. c. [13]) Ammianus Lib. 25. [14]) Baronius ad ann. 363.

Анѹл 364, кареле есте de ла zidіреа Ромеї 1117. Ѧн анѹл ачеста врѫnd ѧмпъратѹл Іовіан съ се ѧнтоарне ла Царіград, аў веніт пънъ ѧн Дагастана, ші аколо de пѹтоареа піскърора кърбѹнї апрінші болнъвіndѹсе аў ръпосат ѧн 16 Феврѹаріе, ѧн върстъ de 33 анї [1]). Фост-аў Іовіан Аѹгѹстѹл ѧмпоdобіт кѹ фрѹмѹсецеа трѹпѹлѹї, dаръ маї ѧмпоdобіт аў фост кѹ віртѹціле сѹфлетѹлѹї; пагѹбъ къ н'аў тръіт маї ѧndелѹнг, zік скрііторії чеї de пе ачеле времї [2]) ші чеї маї търzії [3]).

Dѹпъ моартеа Аѹгѹстѹлѹї Іовіан венind оастеа пънъ ла Нікееа, аколо аў алес ѧмпърат пре Флавіе Валентініан чел dінтъіў, кареле ера de нащере din Ківале, четатеа Славоніеї, кареа акѹм се нѹмеще Вінкоц [4]). Іаръ Валентініан фъкъndѹсе Аѹгѹст нѹ мѹлт аў zъбовіт ші аў нѹміт пре фрате-съў, пре Валенте II, ашішdіреа Аѹгѹст, dъndѹ'ї ръсърітѹл, ка съ'л окърмѹіаскъ.

[1]) Katona in Synopsi Chronol. [2]) Ammianus Lib. 25. Zosimus Lib. 4. [3]) Baronius ad h. a. Katona l. c [4]) Breviarium Eccl. Diacovariensis, quod 11°. Aprilis 1807. fuit approbatum a Pio Septimo ad 13am Maii.

Анѹл 365. Ѧмпърацїї Валентініан ші Валенте dѹпъ че аў петрекѹт іарна ла о лалтъ, трекънd прін Тракіа, ѧмпреѹнъ с'аў dѹс ла Naісў, орашѹл Dакіеї чеї ноѹъ de міжлок, патріа М. Константін, прекѹм ші аіѹрілеа ам кѹвънтат, кареле акѹм се нѹ-

теще Nicca din Сервіа [1]), ші аколо ка чеї че вреа съ се деспартъ de ла олалтъ, аў дмпърціт дптре сіне къртенії ші осташії, адекъ пре дрегъторії політічещї ші пре повъцъіторії мілітърещї. Лъї Валентініан дънъ а къръіа воіе се лъкра тоате, і с'аў веніт Іовін ші Dагалаіф; іаръ лъї Валенте Віктор ші Аріптеіў, ка чеї маї de фрънте. Dintre чеї маї de ціос каре къї і-аў веніт, чіне ва вреа съ щіе, чітеаскъ пре Ammian [2]). Дмпърцind ші ощіле ші venind amъndoї фрацїї дп Сірміў аў дмпърціт ші кърtea, апоі Валентініан аў терс дп Mediolan, іаръ Валенте дп Царіград. Аша къргънd лъкръріле, къ пътере de префекцї ачещіа окърмъіа цінътъл Romanilor: Салъстіе окърмъіа тот ръсъріtъл, Мартіп Італіа, Африка ші Іллірікъл; іаръ Цертаніан Галліile [3]).

[1]) Baudrand in Geographia, Bruzen in Dictionario. [2]) Ammianus Marcellinus Lib. 26. c. 5. [3]). Idem Ammianus ibidem.

Анъл 366. Прокопіе вньл dintre фръцііле лъї Іъліан Параватъл [1]), дпкъ дп анъл трекът с'аў скълат асъпра Авгъстълъї Валенте, прін дърї тръгънd оасташії ла сіне, ші дънъ че аў кънпінс Царіградъл, Вітініа дпкъ о аў лъат de ла Валенте [2]). Dънъ ачеea аў тріміс пре вніі бърбацї de фрънте престе Dънъре дп Dакіа веке, ла Атанарік краіъл Готілор, карeле дп вретеа de атънчї стъпъніа о парте a Dакіеї векї, ші прін соліа ачеea аў dовъндіt дптрь аціsторіў zече мії de осташї din чеї маї тарї ші маї вітеzї [3]). Кь ощіле ачестеа, прекът am zic, с'аў скълат Прокопіе асъпра лъї Валенте Авгъстъл, чі пь тълт аў споріт, прекът акъшї се ва ведеа.

Валентініан Авгъстъл токта атънчї кънd с'аў рідікат Прокопіе асъпра лъї Валенте, терсесе ла Паріс дп Галліа, вnde дп лъна лъї Noемвріе a анълъї 365, л'аў дптітніпат Еквітіе Повъцїторіъл, карeле пътаї атъта л'аў дпщііпцат, кът дпцелесесе de ла Антоніе Трівънъл, карeле ера дп Dакіа чеа de міжлок, адекъ, къ Прокопіе аў ръпіт тіръпніа; дарь ачеea п'аў дпщііпцат, тръещe дпкъ Авгъстъл Валенте, саў пь? Дрепт ачеea Авгъстъл Валентініан тълт се дпвъліа къ гъndъріле, че ва съ факъ, маї пре вртъ пре Еквітіе л'аў фъкът Маціstрь, карea dіregъторіе атъта ера, кът съпт дп вретеа деакъта Маршалії, ші л'аў тріміс съ пъzeаскъ Іллірікъл ші Паннопііле, ка пь кътва съ ле кънпінzъ Прокопіе тіранъл, карeле пънъ ачі ера фоарте гроаснік, дарь гроснічіа лъї пь тълт аў цінът; пентрь къ дп анъл ачеста фь вndът de аї съї, ші прінс фііnd din порънка лъї Валенте, і с'аў тъіат капъл [4]).

[1]) Katona in Synopsi Chronol. [2]) Idem Katona ibidem [3]) Zosimus Comes Lib. 4. in Valentinianum, et Valentem Augg. [4]) Ammianus Marcellinus Lib. 26. c. 5 Katona l. c.

Анъл 367. Дп анъл ачеста болънъвіndъсе фоарте Авгъстъл Валентініан, пре фііъл съў, Флавіе Граціан, дл пътеще Авгъст, ші прін Teodosie чел маре, карeле пътаї повъцъітор ера дп вретеа ачееа, кънpінde o парге a Брітаніеї, саў a Англіеї de акът, каре пентрь ачееа пънъ астъзї Валентіа се пътеще [1]).

Іаръ Авгъстъл Валенте аў трекът дп Месіа de ціос саў дп Българіа, ка съ афле пре Готії карії порнісе дптрь аціsторіъл лъї Прокопіе тіранъл, чі неафлъndъї с'аў зъбовіт кътва дп Маркіанопоіў, саў дп Преслава, апоі не іарп с'аў дпторс дп Царіград [2]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica [2]) S. Theophanes in Chronographia. ad ann. 3. Valentiniani, Sethus Calvisius in opere Chronol

Анѹл 368. Кѹт къ ѫтпъратѹл Валенте ѫн анѹл ачеста аѹ врѹт съ треакъ ѫн Dакіа веке, чі н'аѹ пѹтѹт пентрѹ Готї, скріѹ Ammian[1]), Сетѹ Калвісіе[2]), dрепт ачееа аѹ ерпат ѫн Маркіанопоіѹ

[1]) Ammianus Marcellinus Lib. 27. Cap. 5. [5]) Sethus Calvisius in Opere Chronologico,

Анѹл 369. Аѹгѹстѹл Валенте ѫнтрѹ ал треілеа ан ощіndѹсе кѹ Готії, карії асѹпрісе пре Романії чеї dеа стънга Dѹнърії ръташї, аѹ іерпат ѫн Маркіанопоіѹ, апої прітъвара тергънd спре Dѹнъре, о аѹ трекѹт, ші пре Атанарік Краіѹл Готілор л'аѹ ѫнвінс[1]), чі кѹт? dѹпъ че аѹ трекѹт ѫтпъратѹл Dѹнъреа, Готії н'аѹ кѹтеzат а dа фацъ, чі с'аѹ аскѹнс прін лакѹрї ші прін пъdѹрї, кареа възънd'о ѫтпъратѹл пре осташї і-аѹ опріт ѫн лок, ші кѹлегънd локѹіторії църії, аdекъ пре Ромънї, ле-аѹ фъгъdѹіт пентрѹ тот капѹл dе Готѹ о сѹтъ dе банї, карії стръбътѫнd лакѹріле ші пъdѹріле атъціа Готї аѹ оморѫт, кът аѹ къѹтат лѹї Атанарік а се рѹга dе паче, кареа і с'аѹ ші dат кѹ чінстеа Романілор, ші Аѹгѹстѹл Валенте с'аѹ ѫнтѹрнат ѫн Царіграd[2]). Ammian Маркеллін[3]) скріе, къ Атанарік аѹ ціѹрат къ нѹ ва маї трече Dѹнъреа, dаръ н'аѹ ціпѹт ціѹръмънтѹл, пентрѹ къ гоніт фіind dе сѹпѹшії съї, аѹ терс ѫн Царіграd ші аколо аѹ мѹріт.

Пънъ с'аѹ бътѹт Аѹгѹстѹл Валенте кѹ Готії, Сапоре Краіѹл Персілор аѹ прінс пре Арсак Краіѹл Арменіеї, ші л'аѹ оморѫт[4]).

[1]) Ammianus Marcellinus Lib. 27. c. 5. Sethus Calvisius in opere Chronol. S. Theophanes in Chronographia ad ann. 4. Valentiniani I. [2]) Zosimus Comes. Lib. 4. [3]) Ammianus l. c. [4]) Katona in Synopsi Chronol.

Анѹл 370. Анѹл ачеста ѫмї dъ а лѹкра, мъкар къ фоарте мѹлте ам ѫнсемнате dеспре dънсѹл. Аша dаръ, четіторіѹле! нѹ те міра dе кѹт-ва ѫмї воіѹ мѹта ростѹл, ші алтмінтрелеа, dе кѹт ам обічнѹіт воіѹ скріе. Кънї афаръ dе ѫнтъмплъріле ѫтпъръціеї, ачі ѫцї воіѹ аръта крещінътатеа ѫнкъ кѹт с'аѹ бъгат ѫнтре Романї, нѹ прін Словенї, прекѹт еї ар вреа съ арете, (пентрѹ къ кѹ време стръмошії пострі ле-аѹ прімiт мѹлте кѹвінте, ѫнкъ ші літеріле), чі маї zік къ прін Романї с'аѹ крещінат ѫнтъіѹ Готії, апої Словенії. Тѹ dрепт ачееа, четіторіѹле! тоате кѹ лѹаре амінте ле четеще, пентрѹ къ еѹ ці ле воіѹ dа ѫнаінте прекѹт ле-ам афлат ѫн аѹторії чеї бътрънї, чеї dе міжлок, ші чеї маї dе кѹрънd, ші:

Ѫнтъіѹ ѫцї воіѹ спѹне ѫнтъмплъріле ѫтпъръціеї, каре аша аѹ фост. Скріе Калвісіе[1]), кѹт къ ѫн анѹл ачеста Комітѹл Еквітіе ші Леонтіе аѹ фъкѹт о четъцѹікъ лънгъ Dѹнъре, ка съ ѫтпеdече тречереа Готілор, прекѹт інскріпціа аратъ.

Пънъ ачі се аратъ ѫнтъмплъріле челе політічещї але ѫтпъръціеї стръмошілор; dаръ крещінътатеа лор ѫн анѹл ачеста маї мѹлт се аdевереаzъ; пентрѹ къ

Атанарік Краіѹл Готілор, пентрѹ перdереа ѫн анѹл трекѹт 369, dе ла стръмошії пострі сѹферітъ, ші пентрѹ къ Фрідігерн, алт Краіѹ ал Готілор, кареле ѫнвінс фіind dе Атанарік, фѹцісе ла Романї престе Dѹнъре, с'аѹ скѹлат асѹпра крещінілор din Dакіа веке,

карії п'аў нѹтѹт съ фіе алцїї, фъръ пѹтаї стръмошії пострі (колопії лѹї Траіап) пре карії Аѹреліап пѹ і-аў фост трекѹт Dѹпъреа. Везї каре ле ат скріс ла а. 274.

Кѹт къ крещінії пре карії і-аў гоніт Атапарік п'аў фост Готї, чі Ромънї, се поате adeвері din каре ѹрmeazъ, adeкъ: ѫптъіў пептрѹ къ Атапарік кѹ Готії съї ѫпкъ ера пъгъп, прекѹт мъртѹрісеще Cozomen [2]), zікъnd: къ Атапарікў аў порѹпчітў, de ісгоніторії аў пѹс статѹъ (кіп чїопліт) ѫртр'ѹп ръdвап (хіптеў, карў), ші о аў пѹртат прін тоате локашѹріле ачелора, карії се zічеа а фі крещінї, порѹпчіndѹле съ се ѫпкіпе еї, ші съ'ї цертфеаскъ. А doѹа пептрѹ къ Атапарікў, — прекѹт скріе С. Ісіdор [3]) ѫп Хропікъ: — „пре мѹлцї карії п'аў врѹт а цертфі idолілор, і-аў фъкѹт Мѹчепічї, іаръ пре чеіалалцї „мѹлт пъкъжіndѹ'ї, dѹпъ че пептрѹ мѹлцітеа лор, с'аў ѫпгроzіт а'ї оморѫ, і-аў сіліт а „еші din бірѹінца лѹї, ші а трече сѹпт стъпъпіреа Ромапілор." — De п'ар фі фост Ромънії, крещінії чеї de dъпсѹл (de Атапарік) ѫпгроzіцї, кѹт і-ар фі пѹтѹт ісгоні din бірѹінца са? Аў doаръ пебѹп аў фост Атапарік ка съ'шї ѫтмікшореze пеатѹл пептрѹ кредінца крещіпеаскъ, кареа ел ѫпсѹшї о аў прімiт кѹ тот пеатѹл съў пѹ dѹпъ мѹлтъ време, мъкар къ прін Аріанї, прекѹт ачеаста маї кіар се ва doвedi ла апії ѹрмъторї. Ачі, пъпъ ѹпа ші алта, те сфътѹеск съ четещї пре Рѹінарт [4]), пре Хепшеніе [5]), пре Папеброкіе [6]), din карії лесне веї ѫпцелеце adeвърѹл, ші веї щі ші мѹчепічії чеї ромънещї, карії de тоатъ бісеріка се чіпстеск. Везї ші ачелеа каре ле ат ѫпсемпат ла апѹл 325.

[1]) Sethus Calvisius in Opere Chronol. Cuspiniano. [2]) Sozomenus Lib. 6. Hist. Eccles. Cap. 37. [3]) Isidorus Hispalensis in Chronico aera 407. [4]) Theodoricus Ruinart in Admonit. ad Martyrium S. Sabae Gothi. [5]) Godefridus Henschenius ad 26-am Martii. [6]) Daniel Papebrochius ad 12-am Aprilis.

Апѹл 371. Кънd гоніа Атапарік Краіѹл Готілор пре крещінії din Dакіа веке, карії dѹпъ кѹт ат кѹвъптат ла апѹл трекѹт, ера, de пѹ тоцї, маї маре парте Ромънї ші adeвърацї Православнічї [1]); Аѹгѹстѹл Валепте ѫптрѹ ачееашї се сіліа, ка пре тоцї Православнічії съї факъ Аріанї; dрепт ачееа ѫп апѹл ачеста аў мерс ѫп Скітіа чеа мікъ, ѹnde локѹеск акѹма Тътарії, че се пѹмеск Доброцепї, іар латіпеще Dobroditii, кареа zаче ѫптре Бѹлгаріа ші мареа Неагръ ла deскъркареа Dѹпърії [2]), ші аціѹпгънd ла четатеа Tomos, че се пѹмеще акѹма Баба, ші ѹnde аў фост сѹргѹпіт Овіdіе Поета [3]), аў врѹт съ трагъ пре С. Вретаппіоп Епіскопѹл локѹлѹї, а кърѹіа помепіре ѫп Мартірологіѹл чел din Рома се фаче ѫп 25 Іапѹаріе, ѫп партеа Аріапілор; чі пімікa аў іспръвіт, къ Съптѹл і-аў стат ѫп копгръ апърънd dогмеле соборѹлѹї челѹї dіптъіў de ла Нікееа [4]).

[1]) S. Basilius M. Epist. 338. S. Augustinus Lib. 18. de Civ. Dei cap. 52. S. Ambrosius Epist. 15. et 16. [2]) Peutinger in Tabula Geographica. [3]) Hofmannus in Lexico. Bruzen in Dictionario, [4]) Sozomenus Lib. 6. Hist. Eccl. cap. 20. Nicephorus Lib. 11. c. 29. Baronius ad an. Christi 371. Nro. 114. et 115. Lequien in Oriente Christiano Tom. I. p. 1213.

Апѹл 372. Цінънd ѫпкъ гоапа чеа de Атапарік асѹпра біецілор стръмошілор пострі ѫпчепѹтъ, ѫп апѹл ачеста аў пътімiт doї вітецї аї лѹї Хс. СС. Нікіта, а кърѹіа

помепіре о пръzпѹім ѫп 15 Септемвріе, ші Сава, а кърѹіа помепіре се фаче ѫп 24 Апріліе dѹпъ патропѹл меѹ Мареле Мѹчепік Георгіе.

С. Nікіта dѹпъ мѹлте кіпѹрї аѹ фост арс de віѹ[1]), а кърѹіа моаще се пѹртаръ ѫптъіѹ ѫп Кілікіа ѫп четатеа Мопсѹестіа, ѹnde ші бісерікъ і с'аѹ zidіт; іаръ dѹпъ ачееа се трекѹръ ѫп Венеціа ші се ашеzаръ ѫп бісеріка Съптѹлѹї Nіколае[2]). Локѹл ѫп каре аѹ пътіміт аѹ фост Молdова, Бѹцеакѹл, саѹ цеара Мѹптепеаскъ[3]). Еѹ гъndеск къ аѹ фост цеара Мѹптепеаскъ, пептрѹ къ ші С. Сава аколо аѹ пътіміт, прекѹм ѫndатъ вом веdеа. С. Сава ѫп апѹл dіптъіѹ ал гоапеї аѹ фост лепъdат dіп сатѹл съѹ ші сѹргѹніт, апої іаръ кіемат ѫndъръпт, ѫптрѹ ал dоілеа апѹ аѹ фост прінс ші іаръші слобоzіт; ѫптрѹ ал треілеа, аdекъ ѫп апѹл 372, аѹ фост ѫпекат ѫп рѫѹл Мѹсеѹ[4]), каре рѫѹ спалъ Рѫмпікѹл[5]), dіп кареле фіind скос кѹ време прін Іѹніе повъцѹіторіѹл Скітіеї мічї, фѹ тріміс ѫп Каппаdокіа de ѹnde ера Іѹніе[6]).

[1]) Menologium Basilianum. [2]) Petrus a Natalibus. [3]) Joannes Stiltingus ad 15-am Septembris. [4]) Epistola Ecclesiae Gothicae. [5]) Theodoricus Ruinart in notis ad Epist. Eccl. Gothicae. [6]) Epist. Eccl. Gothicae.

Апѹл 373. Къте скріе Калвісіе[1]) ла апѹл ачеста dіп С. Ісіdор тоате съпт бърфеле; пептрѹ къ С. Ісіdор скріе, прекѹм ам арътат ла апѹл 370, Паѹл Dіакопѹл[2]) ѫпкъ се ѫпшалъ, къnd ѫп коптра Сѫпцілор Марелѹї Васіліе, а лѹї Аѹгѹстіп ші а лѹї Амвросіе, пре карії і-ам аdѹс ла апѹл 371, zіче: къ СС. Мѹчепічї, карії аѹ пътіміт ѫп Готіа, аdекъ ѫп Dакіа чеа веке, сѹбт Атапарікѹ Краіѹл Готілор, аѹ фост Аріапї. Тѹ четеще каре съпт ла пѹмітѹл апѹ скрісе, къчї еѹ ла апѹл ачеста маї мѹлте пѹ воіѹ съ скріѹ, фъръ пѹмаї къ ѫп апѹл ачеста с'аѹ івіт ѫптъіѹ de престе Волга ші Тапаіс dіп фѹndѹл Сармателор челор dіп Асіа, Хѹппії, вітежії чеї марї[3]), карії dѹпъ ачееа (прекѹм вом веdеа ла апії віїторї) сѹбт Аттіла Краіѹл лор аѹ фоарте пъкъціт пѹ пѹмаї пре стръмошії пострі, чі тоатъ Еѹропа. Хѹппії ачещеа фост-аѹ Ѹпгѹрї саѹ de алт неам? воіѹ гръі ѹnde'ї ва фі локѹл ші сорокѹл.

[1]) Sethus Calvisius in Opere Chronol. [2]) Paulus Diaconus, sive Author Miscellae Lib. 12. in Valentem [3]) Ammianus Marcellinus Lib. 31. cap. 3. Calvisius l. c. Thuroczius Part. 1. cap. 10.

Апѹл 374. Аѹгѹсгѹл Валепте ѫпкъ, кареле dіп апѹл 370 пъпъ акѹм аѹ апърат пре Пара, фіїѹл лѹї Арсаке, Краіѹлѹї Арменіеї, ѫп коптра лѹї Сапоре Краіѹлѹї Персіеї, ѫп апѹл ачеста пре ачелашї Пара, кѹ віклешѹг ѫл омоаръ. Іаръ Аѹгѹстѹл Валептініап прін Теоdосіе чел бътръп, татъл лѹї Теоdосіе челѹї Маре, фѹгъреще пре Фірмѹ тіраппѹл dіп Афріка, пре Квадї, карії пъпъdісе ѫп Паппопії, ѫпкъ ѫї остоіеще прін Мареле Теоdосіе, ка прін ѹп повъцѹіторіѹ ал съѹ[1]). Чі de кът ачестеа, маї de а се помені есте вепіреа Хѹппілор ѫп Еѹропа, кареа аша о скріе Ammian[2]) ла апѹл de акѹм:

„Хѹппії пъвълінd ѫп церіле Алапілор, карії фіind вечіпії Греѹтѹпцілор, се пѹмеск „Тапаіте, пре мѹлцї dіптре dъпшії аѹ тъіат, пре алцїї і-аѹ цефѹіт, іаръ пре чеіалалцї „ѫпкреdіпцindѹ'ї deспре паче, ші і-аѹ фъкѹт соцї, ші ѫмпреѹпъndѹсе ла олалтъ, кѹ маї ма-

„ре ѧndръzнeaлъ penede aѳ пътрѳнс ѧn сателе челе тѳлте ші богате але лѳї Ертепік „(Краіѳлѳї Гревтѳнціlор), de карeле пентрѳ тѳлте ші вітецещї але лѳї фапте, тоате „neaтѳріle вечіне се тетеа. Ачеста спѣітъптѳndѳce de віфорѳл пегъndіт, тъкар къ „тѳлт с'аѳ певоіт ка съ рътъпъ пеклътіт, тотѳшї вестіndѳce грozпічіа Хѳппілор, ка съ „се тъптѳeаскъ de релеле віітоаре, ѧпсѳшї пре сіне с'аѳ оторжт. Dѳпъ а кърѳіа тоарте „фъкъndѳce Краіѳ Вітітірѳ, пѳцінъ време аѳ стътѳт ѧмпротівъ, ѧпкrezіndѳce Алапілор ші „Хѳппілор, пре карії кѳ сітѳріе і-аѳ фост трас ла сіне, чі dѳпъ тѳлте перdері че аѳ „сѳферіт, аѳ къzѳт ѧn ръсбоіѳ de пътереа артелор ѧпвінс. De Вітітірѳ аѳ рътас ѳn „прѳпкѳцѳ апѳте Віdерікѳ, а кърѳіа тътелъ о аѳ прііміт Алатеѳ ші Сафрізѳ повъцѳіторі „фоарте вестіцї пентрѳ търіmea лор, карії dѳпъ че с'аѳ апърат пънъ ла о време, маї „пре ѳрмъ перzіndѳ'шї пъdежdea de a маї пътea ста ѧn контра Хѳппілор, пре ѧпчет с'аѳ „трас спре Ністрѳ, каре кѳреа пре тѳлте кътпѳрї ѧntre Dѳпъре ші Ворістенѳ.“

„Кѳт къ ачестеа фъръ de пъdежde аша с'аѳ ѧптъмплат, ѧпцелегъnd Атапарікѳ ціѳ„dеле Тервінціlор (ѧmпротіва кърѳіа прекѳт с'аѳ zіс маїnаінте, с'аѳ ощіт Валенте маї „de dетѳлт пентрѳ аціѳторіѳл лѳї Прокопіе трітіс), вреа съ стеа петішкат ші съ се скоа„ле кѳ пътерї, de кѳтва ші ел с'ар ръсколі ка чеіалалцї. Dрепт ачееа ашezъndѳ'шї оа„стеа лъпгъ Ністрѳ, апроапе de валеа Гревтѳнціlор, аѳ трітіс пре Мѳndерікѳ, (карeле „dѳпъ ачееа аѳ фост повъцѳіторіѳ ѧn Аравіа кѳ Логартіан) ші кѳ алцї боіерї, пънъ ла а „20-а пеатръ, ка съ вazъ de вепіреа протівнічілор; ел ѧntрѳ ачееа ѧпсѳшї ѧntокmіа „оастеа, de піmенеа фііnd ѧmпedекат; чі алтmінтрелеа с'аѳ ѧптъмплат, de кѳт гъndіа: „пентрѳ къ Хѳппіі, прекѳт съnт істецї ла фіре, сокотіnd къ маї деnарте требѳе съ фіе „маї маре тѳлціme, ші лъсънd пре карії въzѳce, аѳ стат de лок ѧntрѳ odіхпъ, пънъ „че аѳ ръсъріт лѳna, ла а кърeіа лѳmінъ ѧntрънd вadѳл Ністрѳлѳї, ші трекънd, че ле аѳ „фост маї спре фолос, аѳ алес, ші темънdѳce ка пѳ кѳтва чеї ѧnаінте трітішї съ ле „вінъ ѧn спате, обл ѳ ші репede аѳ терс асѳпра лѳї Атапарікѳ, пре карeле кѳ пъвълі„реа dіптъіѳ л'аѳ спъріат ші тъіnd вр'о къціва dіптре а лѳї Атапарікѳ, пре ел л'аѳ сі„літ а фѳці ла тѳцї. Спѣітъптат фііnd Атапарікѳ, de о ѧптъмпларе ка ачеаста ші те„мънdѳce маї de реа de ла спрънчеапеле Іерасѳлѳї (адекъ але Прѳтѳлѳї), пънъ ѧn Dѳ„пъре, цінѳтѳл Таїфалілор л'аѳ ѧпкѳнцѳрат ші zіdѳріле ле аѳ маї ѧnълцат, карea репede „фъкъndѳ'о, гъndіа къ ва авea секѳрітате ші скъпаре. Чі кънd лѳкра, Хѳппіі пе ѧпче„тат ѧї гоніа ші de п'ар фі стътѳт пентрѳ прадъ, ар фі асѳпріт пре чеї че лі се ѧп„протівіа. Маї пре ѳрмъ лъціndѳce вестеа пріn челелалте пеатѳрї але Готілор, кѳт „къ ѳn пеат карeле маї маїnте ера пекѳпоскѳт, акѳта ібіndѳce dіn чea маї dіn лъѳntрѳ „парте (а Скітіеї) ка ші повоіѳл, че кѳр de пре тѳцїї чеї ѧnалцї, тоате ле сърпъ ші „ле стрікъ, партеа чea маї тare а попорѳлѳї, карea лъсасе пре Атапарікѳ, въzъndѳ'л а„ша слъбіт, черка лъкашѳ deнъртат ші пещіѳт de варварї, ші ѧndелѳпг сокотіnd че ло„кърї ш'ар алеце, аѳ, цінdекат кѳт къ Тракіа пентрѳ доъ прічіnї ар фі маї ѧndътъпъ, „пентрѳ къ пъшѳпе аре дестѳл, ші пріn лъцітеа Dѳнърїї се деспарте de варварії карії

„пъвъліce ка фълцерэл: ші ачеаста о аў цізdекат ân котэп ші чеї че маї рътъсесе „лъпгъ Атапарікў.“

Пъпъ ачі съпт кэвінтеле лэї Ammian, dintre каре âncеатпъ, къ Гревтэнцій саў Протінцій кэ Тервінцій ші кэ Таіфалій аў фост de эп неат, adекъ Готї [3]); а doэa къ Dапастрэл лэї Ammian есте Ністрэл, іаръ Іерасэл есте Прэтэл [4]). Аша dаръ Протінцій аў стъпъпіт престе Ністрэ; Тервінцій ші Таіфалій ântre Ністрэ ші Dэпъре, adекъ ân Молdова, Бессарабіа ші ân цеара Мэнтенеаскъ, прекэт мъртэрісеще ші Іоан Стілтінг ла 15 зіле але лэї Септемвріе. Ân Apdeал âпкъ аў пъвъліт маї adесе орї Готії, dрепт ачееа с'аў ші пэміт Готіа, прекэт с'аў арътат ла апэл 325. Чі ân апэл ачеста пэ се вzd а фі Готї ân Apdeал, пентрэ къ Фрітігерп кэ Улфіла ерхтъторівл Съптэлэї Теофіл маї наінте трекэсе Dэнъреа, de эnde кэ dрептате почіў âпкide: къ пэтаї Ротъпії ера ân апэл ачеста ân Apdeал ші ân чееалалтъ парте а Dакіеї пъпъ ân Тіса.

[1]) Katona in Synopsi Chronol. [2]) Ammianus Marcellinus Lib. 31. cap. 3. [3]) Baudrand in Geographia. Hofmannus in Lexico. Bruzen in Dictionario. [4]) Iidem ll. cc.

Апэл 375. Хэппії сэпт Краівл лор Балатбер кіемат [1]) пэ âпчета а пъкъці ші гопі пре Готї, карії ân апэл ачеста âпкъ стъпъпіа пътъптэл кът есте ântre Прэт ші ântre Dэнъре [2]). Іаръ Авгэстэл Валептініап I. лъсъnd пре фііэл съў чел маї маре, пре Авгэстэл Граціап ân Тревірі четатеа Галліеї, аў терс ân Карпэпт четатеа Паппопіеї, кареа п'аў фост dепарте de Пожоп престе Dэнъре, (везї пре Пеэтінгер), ші цефэind пре Квадї ші пре Сармате, карії пъпъdісе ân апії трекэцї ân Паппопіа, с'аў погорэт ân Брецетіоп четате іаръ а Паппопіеї, че п'аў фост dепарте de Іаврін [3]), аколо л'аў ântімпінат солії Квadілор ші аї Сармателор, чеї пентрэ пане трімішї, пре карії ântребъnd эї Ампъратэл Валептініап: „Аў doаръ тоцї Квadії ші Сармателе аша съпт фъкэцї ân трэп?“ Еї аў ръспэнс: „Ампърате! ачі аї пре чеї маї воінічї ші маї фрэтошї ла статэръ din неатэріле поастре.“ Атэнчі Ампъратэл с'аў тірат, кэт кэтеазъ ніще оатепї тішеї ка ачеіа, а се ръdіка асэпра Романілор, ші бътъnd ân пълтї аша de таре аў стрігат, zікъnd: „Рэў de Романії! dакъ пе вретеа лэї Валептініап, эпії ка ачещіа се скоалъ асэпра лор,“ кът і с'аў рэпт о въпъ, din каре кэрънd мэлт съпце, аў мэріт ântрэ ал эпспрезечелеа апў ал Ампъръцієї сале [4]) ân 17 Ноетвріе, ân вэрстэ de 55 de анї [5]). Фост-аў Валептініап фортос ân трэпў, кэ мінте маре, іскэсіт ла ворбъ ші de тоцї іббіт, пэтаї ачееа і-аў стрікат, къ аў крезэт оатепілор челор пекредінчіошї ка ла ніще кредінчіошї [6]).

[1]) Katona in Synopsi Chronol. [2]) Ammianus Marcellinus Lib. 31. Cap. 4. Sethus Calvisius in Opere Chronol. [3]) Tabula Peutingeriana. Katona l. c. [4]) Paulus Diaconus Lib. 12. in Valentinianum I. [5]) Katona l. c. [6]) Idem Katona l. c.

Апэл 376. Готії маї de мэлцї анї фііnd ântецінї de Хэппї, ші ân апэл ачеста пе маї пэтъnd сэфері асэпріріле лор, аў тріміс пре Улфіла Мітрополітэл Apdeалэлэї ші ерхтъторівл Съптэлэї Теофіл (везї че с'аў скріс ла апэл 325) ла Ампъратэл Валепте,

карєле ân timpвл ачеста петречеа ân Antioxia [1]), ка прin міжлочіреа лві съ dобъndeaскъ, съ поатъ трече Dвnърea ші съ се ашeze ân Тракіа ші ân вечінеле църї, фъгъdвind Âmпъратвлві, къ de ле ва ângъdві ачеаста, еї âпкъ вор фі гата а се оці ân контра тътврор петічілор âmпърцієї [2]). Мергънd dрепт ачееа Влфіла ла Âmпъратвл Валенте, аў dобъndіт че пофтеа Готіі, кв карії аў ші трекът, лъсъndв'ші тврта чеа ротъneаскъ ân Dакіа лві Траіан; чі ръў с'аў ântъmплат крещінътъцеї кв терцереа Мітропкітвлві Влфіла ân Antioxia; пентрв къ Евdоксіе ші Акакіе Влъdічіі, карії ера Аріанї, аў сфътвіт пре Авгвствл Валенте, ка Готілор съ нв ле dea черереа, de нв се вор фаче Аріанї [3]). Аша с'аў фъкът Влфіла Аріан кв тоцї чеї че аў трекът кв dънсвл Ротънії ші Готї; іаръ de Ротънії карії аў ремас ân Dакіа веке свnт стъпънірea Хвннілор, п'ат афлат съ се фіе фъкът Аріанї, пентрв ачееа маї ферічіцї аў фост de кът чеї че аў трекът. Влфіла ачеста аў ântорс С. Скріптъръ ân літва Готічеаскъ, лвънd афаръ кърціле Âmпъраціlор [4]), карea літъ dвn ачееа ân Італіа аў тънкат пре чea лътіneаскъ, токma прекът аў фост тънкат'о маї наінте ân Dакіа. De ачі вine, къ Ротънії авет твлте кввінте, каре de ла Латініе нв се пот adвче, ші ân літва Італіeneаскъ тотвші се афлъ.

Маї вine аў терс Âmпърцієї апвсвлві ân апвл ачеста, пентрв къ dвn тоартea Авгвствлві Валентініan I. оастea ân Акінкъ, четатea Панноніеї, че се нвмеще акvта Бvda веке [5]), аў нвміт Авгвст пре фіівл лві чел маї мік пре Валентініan II. карeле кв фрате-съў Авгвствл Гратіan аў âmпърціт ân апвл deакът ântре сine âmпърціа апвсвлві [6]).

[1]) Theodoretus Lib. 4. c. 37. [2]) Ammianus Marcellinus Lib. 31. c. 4. Sethus Calvisins in Opere Chronologico. [3]) Theodoretus l. c. S. Theophanes p. 53. Selecta ad illustrandum Chronicon Paschale p. 448. Enapius de Legationibus p. 19. Stiltingus ad diem 15-am Septembris. [4]) Socrates Lib. 2. c. 41. Jornandes de Rebus Gothicis. Lequien in Oriente Christiano. [5]) Tabula Peutengeriana. Katona in Synopsi Chronol. [6]) Idem Katona ibidem.

Апвл 377. Авгвствл Валенте, прекът с'аў арътат ла апвл трекът, аў пріміт пре Готіі чеї че фвцісе de Хвннї ân Тракіа ші ân вечінеле церї фъръ нічї о легътвръ, ка âпкъ нічї артеле нв ле аў лвat de ла dъншіі, ка кв атъта маї таре съ се dепъртeze тоатъ прімежdіа чеа кътръ dъншіі [1]). Dвnъ ачееа флътънzind Готіі, аў черът храпъ de ла Префекцій лві Валенте, карії ân лок de храпъ аў тріміс кънї Готілор, dаръ аша, ка пентрв тот кънеле съ dea вn роб. Токтаї атвнчі аў порвнчіт Âmпъратвл Валенте, ка пре Готі съ'і треакъ преste Елеспонт ân Асіа, de че Готіі нв с'аў феріт, нвтаї кът аў пофтіт, съ лі се dea de кале ші тънкаре пе dоъ zіле, чі аў dобъndіт о нітіка, ба чеї маї твлт âпкъ і-аў ші бътът, dънdвле бастоане (бжте, фвщі) ân лок de челе че авea опв. Dрепт ачееа Готіі Краівлві Атанарікъ, карії се âmпърціа ân Таіфалі, Віктофалі, Скорі ші Карподакі [2]), с'аў вніт кв Краівл Фрітігерн, (despre карeле везї че ат кввънтат ла апвл 370,) ші аў âпквпцізрат Одріівл; чі пе авvnd вnелте de а бате четъцї, л'аў лъсат ші аў терс съ прade Тракіа. Повъцвіторії чеї âmпъртещі аў стрінс оастea ân контра Готілор, dаръ ântъіашї dатъ аў ръмас ânвінші, ші Готіі с'аў âmбръкат ân артеле

челор къzъцї. Dъпъ ачеаста cocind ощї de ла Аъгъстъл Гратіан, къ ачестеа ші къ челелалте ощї але лъї Валенте къ таре върсаре de сънце с'аў лъптат Готії пънъ поаптеа, кънd с'аў ѧнкънцїърат de Ромънї, ші пънъ атънчї аў ръмас ѧнкънцїърацї, пънъ че с'аў кіемат ощіле de Гратіан трімісе ѧн Галліа. Dъпъ мерцереа ощілор ачестора ѧн Галліа, Готії не маї пътънd съфері фоамеа, аў кіемат ѧнтръ аціъторіў пре Хъннії ші пре Аланї, ші сбъкнind афаръ, фоарте ръў аў пръdат Тракіа, Месііле ші Dакііле лъї Аъреліан, adекъ пре Ромънії чеї dea dреапта Dънърії, къчї пре чеї че ера dea стънга Dънърії, маї наінте ѧї асъпрісе Хъннії, dъпъ че аў фъгъріт пре Готї [3]).

[1]) Paulus Orosius Lib. 7. c. 33. [3]) Sextus Aurelius Victor in Gratianum Aug. Zosimus Comes Lib. 4 in Theodosium M. et Gratianum Augg. [3]) Ammianus Marcellinus Lib. 31. c. 5. Selecta ad illustrandum Chronicon Paschale p. 448. Calvisius in Opere Chronol.

Анъл 378. Ѧнтъмплъріле din анъл deакъм токма акърат ле скріе Калвісіе [1]) къ къвінтеле ъртътоаре: „Ѧн анъл 378“ — zіче ел, — „Ѧмпъратъл Валенте прекъм „скріе Сократес, аў веніт ѧн Царіграd ѧн 30 de zіле але лъї Маіў, ъnde венind, de „тот попоръл аў фост окърѫт, пентръ къ аў прімiт пре Готї ѧн Тракіа, карії ші още„zеле (събтърбііле) Царіградъл ъї ѧнкъ ле аў пръdат; пентръ каре окаръ мъніindъсе Ва„ленте. аў ешіт din Царіград ѧн 11 zіле але лъї Іъніе. Іаръ Готії темъndъсе, аў трі„міс пре Влъdіка (Ѹлфіла) солў de паче ла Валенте, кареле ѧнzъdар аў кълъторіт, пен„тръ къ Валенте ръвнind іzбѫndъ нічї оастеа de ла Гратіан трімісъ, каре нъ ера de„парте, нъ о аў ащептат, чі ѧн 9 zіле але лъї Аъгъст с'аў ловіт къ Готії, ъnde Готії „din леашў ѧнвінгънd пре кълъраші, пе педестраші ѧнкъ і-аў adъс ла стръмтоаре ші „і-аў тъіат, мъкар къ нъ фъръ ші de а са перdере. Чеї маї сdравенї бърбацї аў періт „ѧн бътаіа ачеаста, ші din оасте deабеа аў скъпат а треіа парте. Валенте ѧнкъ лъ„сат фіind de аї съї, нічї авънd вр'ънъл чіне съ'л апере, dъпъ че аў фост ръніт de о „съцеатъ, с'аў пъртат ѧнтр'о касъ проастъ, чі біне ѧнгръdітъ, кареа фіind ѧнкънцїърат de немічї, фіind къ чеї din лъънтръ вітіцеще се апъра, маї пре ъртъ adъкънd сърчеле о „аў апрінс, ші пре Ѧмпъратъл ѧнкъ л'аў арс de віў нещіind чіне есте ѧн лъънтръ. „Іаръ чеї че аў скъпат din фок, ші аў фост прінші, аў повестіт варварілор тоатъ ѧн„тъмплареа. Періт'аў Аъгъстъл Валенте dъпъ че аў ѧмпъръцїт анї 14, лънї 4, zіле 9.“ Катона zіче [2]), къ аў періт ѧн върстъ de 50 de анї; Оросіе adaогъ [3]), къ de ѧнгропаре ѧнкъ аў фост ліпсіт, ка съ фіе пілdъ челор ъртъторї, кът есте de гроаzнік а мъніа пре D-zеў

Къте аў скріс ѧndатъ маї наінте Калвісіе деспре Аъгъстъл Валенте, тоате ле скріў ші С. Теофан, Іоіл, Zонара, Кеdрен, Свіdа ші Константін Манассе [4]), нъмаї кът zіче С. Теофан: „Къ оаре-каре кълъгърў, анъме Ісакіе, кънd скотеа Валенте ощіле din Ца„ріграd, і-аў прінс dолоцїї калълъї, ші л'аў ѧнтребат ъnde мерце а се ощі ѧн контра „лъї Dъмnezеў? кареле фъръ de zъбавъ ѧл ва педепсі. Пентръ каре ворбе мъніindъсе „Валенте, аў порънчіт, de аў ѧнкіс пре Ісакіе, ші і с'аў лъъdат, къ de се ва маї ѧн„тоарче, ѧл ва оморѫ.“

Іаръ Готіі, dѹпъ періреа Ѧмпъратѹлѹі Валенте, ші а ощілор лѹі, аѹ ѧнкѹнцiѹрат Ѳdріiѹл (de каре нѹ dепарте аѹ фост бътаіа ѧн каре аѹ періт Валенте); чі ѧнzъdар, къ de ла Царіграd ѧнкъ аѹ фост алѹнгацї. Dрепт ачееа аѹ нъпъdіт тоатъ Тракіа, Месіа, Dакіа лѹі Аѹреліан ші Паннонiа, пре каре църі фоарте ле аѹ цефѹіт. Din протівъ Аѹгѹстѹл Гратіан мергънd ѧн Паннонiа, de тоате пърціле аѹ стрінс ощіле, ші аѹ кіемат пре Теоdосіе, чел dѹпъ ачееа Маре нѹміт, din Спаніа, ѹnde мерсесе de фріка лѹі Валенте; апоі фъкънd Консѹлї пре Аѹсоніе Dаскалѹл съѹ, ші пре Олівріе de анѹл віiторіѹ, Аѹгѹстѹл Гратіан аѹ іернат ѧн Паннонiа [5]).

Nѹ е de а се тъчеа ачі, че скріе С. Ісіdор деспре крещініі чеі de Атанарікѹ лепъdацї din Dакіа веке [6]), деспре карії ам скріс ла анѹл 370. Ачеста dѹпъ че аѹ повестіт de періреа Ѧмпъратѹлѹі Валенте ка ші аѹторії чеі маі наінте аdѹші, аша скріе деспре Готї: „Іаръ Готіі ѧн ръсбоіѹл ачела, аѹ гъсіт пре мъртѹрісіторії чеі маі „din наінте din Готіа, пре карії маі de demѹлт ѧі ісгонісе din цеара са пентрѹ креdінцъ, „ші аѹ врѹт а маі ѹні ла прадъ, карії невръnd а прімі ѧнвітареа, пре ѹніі dінтре dъншіі і-аѹ тъіат, чеіалалцї фѹцінd ла мѹнцї ші локѹрї de скъпаре, прекѹм аѹ пѹтѹт, ші къ„щігънdѹ'ші аdъпост, нѹ нѹмаі аѹ ръмас крещінї православнічї, чі ші кѹ Романії, de „карії маі наінте фѹсесе прімiцї аѹ ръмас ѧн паче.“ Din кѹвінтеле ачестеа але С. Ісі„dор доѹъ се ѧнсамнъ: ѧнтъіѹ къ крещініі чеі din Dакіа веке ісгоніцї н'аѹ врѹт съ се ѹнеаскъ кѹ Готіі, dаръ пентрѹ че? Еѹ zік, прекѹм ам маі zіс ла анѹл 370, къ пентрѹ ачееа нѹ с'аѹ ѹніт, пентрѹ къ ера de неам din колоніі лѹі Траіан, аdекъ Ромънї. А доѹа, къ аѹ скъпат ла мѹнцї ші аколо с'аѹ ашеzат: чі щіѹт лѹкрѹ есте, кѹм къ ѧн мѹнтеле Емѹс, маі търzіе време аѹ локѹіт Влахії, карії сънт Ромънії чеі de а dреапта Dѹнъріі, прекѹм маі лѹмінат се ва аръта ла аніі віiторї: аша dаръ кѹ dрептате ам скріс тоате къте сънт скрісе ла аніі 325 ші 370.

[1]) Sethus Calvisius in Opere Chronol. [2]) Katona in Synopsi Chronol. [3]) Paulus Orosius Lib. 7. c. 33. [4]) S. Theophanes in Chronologia ad ultimum Valentis annum. Joel in Chronographia compendiaria, Zonaras Tom. 2. p. 31. Cedrenus Tom. I. p. 313, 314. Suidas T. I. Hist. Byzant. p. 64. Constantinus Manasses p. 50. [5]) Socrates Lib. 2. c. 42. Calvisius l. c. [6]) Isidorus Episcopus Hispalensis Aera 416

Анѹл 379. Аѹгѹстѹл Гратіан възѫnd кѹм къ Готіі, Таіфаліі, Хѹнніі ші Аланіі, карії dѹпъ переа лѹі Валенте ші а ощілор лѹі, фоарте се ѧнтърісе кѹ каіі ші артеле Романілор [1]), аѹ кѹпрінс тоатъ Тракіа, Dакіа чеа ноѹъ, ші Месііле кѹ алте църї вечіне din преѹнъ, ші ле мощенеск ка патріа са, аѹ кіемат ѧнкъ ѧн анѹл трекѹт, прекѹм с'аѹ скріс, din Іспаніа пре Теоdосіе, ші кѹ воіа тѹтѹрор л'аѹ нѹміт Аѹгѹст, кънd ера ѧн върстъ de 33 de анї [2]) ѧн четатеа Сірміѹ ѧн 16 Іанѹаріе ал анѹлѹі de акѹм [3]). Катона скріе [4]) кѹм къ Теdосіе аѹ фост нѹміт Аѹгѹст ѧн 19 Іанѹаріе, ші кѹм къ аѹ фост de неам Спаніол, прекѹм ші Аѹгѹстѹл Траіан.

Іоанн Zонора [5]) аша скріе деспре Теоdосіе чел маре: „фіінd къ Скітеле dѹпъ періреа Ѧмпъратѹлѹі Валенте с'аѹ фост преа ѧнълцат, ші Тракіа кѹ церіле de прін прецiѹр

„пекѹрматѹ цефѹind'о, пѹ се пѹтеа ѧпфржпа, Аѹгѹстѹл Гратіанѹ аѹ кіемат пре Тео-„docie Спаніолѹл, ка пре ѹп бърабат таре, ші фоарте кѹ евлавіе, ші фъкъndѹ'л Аѹгѹстѹ „ѧл трімите ѧп контра варварілор, кареле бірѹind, таре парте а Скітелор о таіе, го-„nind пре чеїлалцї, карії ѧпсѹші de cine саѹ de бірѹіторї ѧп фѹгъ аціѹпші, тъіацї, „аѹ періт. Аша dаръ перind варварії ачещіа маї тоцї, ші Теоdосіе лъсъnd оастеа ѧп-„протіва челор че маї ръмъсесе, ѧпсѹші аѹ гръбіт ла Аѹгѹстѹл Гратіан, кареле зъ-„бовіа ѧп Паппоніа, съ'ї спѹпъ ѧптъмпларea: чі тотѹші пѹ і с'аѹ крезѹт маї ѧптъіѹ „нічї ѧпвінцереа, нічї періреа варварілор, ші пентрѹ пріпа ѧптъшплърії, ші пентрѹ „щіінца чеа преа таре а Скітелор de а се ощі; іаръ dѹпъ ачееа adeверindѹсе лѹкрѹл, „Ѧппъратѹл (Гратіан) міръndѹсе de пріпа лѹї Теоdосіе, къте се фъкѹсе ле-аѹ лъѹdат." Ашішdереа скріѹ: С. Теофан[6]), Анастасіе бібліотекаріѹл[7]), Іоіл[8]), Константін Манассе[9])

Іаръ Zосім Комітѹл[10]) бірѹінца Марелѹї Теоdосіе о скріе кѹм ѹрмеазъ, zікъnd: „Dѹпъ че непѹмърате ощї але Скітелор челор dінколо de Dѹпъре, zік але Готілор „ші але Таіфалілор ші але алтор неамѹрї, че локѹіа ѧптре ачещіа, аѹ трекѹтѹ ржѹл „(Dѹпъреа), ші пентрѹ ачееа аѹ фост сіліцї съ фіе греѹтатеа орашелор челор de сѹбт „стъпъніреа Романілор, пентрѹ къ Хѹппії кѹпрінсесе церіле de dъпшії маї паінте локѹіте; „Ѧмпъратѹл Теоdосіе кѹ тоате ощіле се гъта асѹпра лор. Іаръ неамѹрілор ачестора, „dѹпъ че аѹ кѹпрінс Тракіа, стръжарії de прін четъцї ші ораше п'аѹ ѧпdръzніт але „еші ѧп контръ; ѹпѹл Моdарес, кареле ера пъскѹт ла Скіте dін съмънцъ кръіаскъ, ші пѹ „de мѹлт трекѹсе ла Романї, de ла карії пентрѹ кредінчіоаса ветеціа са dобъndіее Мъе-„стріа (маціcтеріѹл) ѧп оасте, аѹ повъцѹіт о парте de оасте ѧптр'ѹп deал каре ера „ла вжрв петеd ка ші ѹп пъмънт аръторіѹ, dаръ аша се ѧптіndеа ѧп лѹпг, кът мѹл-„те ші лате къмпѹрї авеа сѹпт сіне; аколо шеdеа пещіindѹ'л варварії. Іаръ оdініоаръ „ѧпцелегъnd къ немічії ѧп къмпѹріле ла поалеле deалѹлѹї ачелѹіа ашеzате, ръѹ тръіnd „кѹ zъхъреаоа чеа de пре къмп ші dін сателе челе неѧпгръdіте стрінсъ, zак морцї. „de беацї; ѧп таїнъ аѹ порѹнчіт осташілор, ка лѹъnd кѹ сіне пѹмаї сабіїле ші павъzеле „съ deа пъвалъ асѹпра варварілор челор прін deсфътърї мѹіацї. Каре порѹнкъ ѧмплі-„nind'о оастеа ѧп мікъ парте а zілії, пре тоцї варварії і-аѹ оморжт, ші апої аѹ пор-„ніт асѹпра мѹіерілор ші а прѹнчілор, ші аѹ прінс патрѹ мії de карре кѹ атъціа робії „къцї се кѹвініа а пѹрта кѹ атътеа карре, афаръ de ачеіа, карії педестрі ѹрма карреле „Шї аша аѹ ръмас Тракіа ѧп ліпіще.

[1]) Paulus Orosius Lib. 7. c. 34. [2])Sextus Aurelius Victor in Gratianum Aug. [3])Sethus Calvisius in Opere Chronol. Selecta ad illustrandum Chronicon Paschale p. 449. [4]) Katona in Synopsi Chron. [5])Joannes Zonaras T. 2. p. 33. 34. [6])Sanctus Theophanes p. 56. [7])Anastasius Bibliothecarius. p. 33 [8]) Joel p. 169. [9]) Constantinus Manasses p. 5. [10]) Zosimus Comes Lib. 4. in Theodosium. M.

Анѹл 380. Ѧп анѹл трекѹт пѹмаї о парте а Готілор о аѹ фост ѧпвінс мареле Теоdосіе, аdекъ пре чеї че кѹпрінсесе Тракіа; іаръ Готії карії трекѹсе ѧп Макіdоніа, ръмъсесе ѧптреці; dрепт ачееа ѧппротіва ачестора аѹ трімис Аѹгѹстѹл Гратіан ѧп анѹл de

акѹт пре чеї маї ѧнцелепцї ші маї вітецї повъцѹіторї аї съї кѹ оасте, ка съї скоатъ din Макідоніа ші din Дакіа чеа ноѹъ, ашішдереа ші din амъндоѹъ Месіїле, ші din Поннонія съ'ї ръсіпеаскъ. Карії повъцѹіторї аша с'аѹ пѹртат, кът Готілор ле-аѹ къѹтат а фаче паче кѹ Аѹгѹстѹл Гратіан, кареа паче Аѹгѹстѹл Теодосіе ѧнкъ о аѹ ѧнтъріт, дѹпъ кѹт аратъ Калвісіе [1]) din Сігоніе.

Маї маре невоіе аѹ авѹт Романії кѹ Хѹннії, карії ѧн тімпѹл де акѹт стъпъніа Дакіа лѹї Траіан; дрепт ачееа авеа сѹпѹшї шіе пре біецїї стръмошії пострії, пентрѹ къ Баламбер, Краіѹл Хѹннілор неѧндестѹлъндѹсе кѹ Дакіа веке, маї мѹлте реле фъчеа Романілор, каре реле Пріскѹ Реторѹл ле скріе кѹ кѹвінтеле ѹрмътоаре [2]), зікънд: „Фіind „къ Баламбер Скіта, стрікънд пачеа, цефѹіа църіле Романілор, ші мѹлте четъцї сдро„біа кѹ тотѹл, Романії аѹ тріміс солї ла дъпсѹл, ка съ се целѹіаскъ пентрѹ стрікареа „пъчії; ші ка де чі ѧнаінте съ се остоае (съ се ашезе, аліне) а маї пръда църіле Ро„манілор, і-аѹ фъгъдѹіт пе ан доі-спре-зече фѹнцї де аѹрѹ; пентрѹ къ зічеа, къ мѹлці„меа попорѹлѹї съѹ пентрѹ ліпса ачелѹіа аѹ порніт ла ръсбоіѹ."

[1]) Sethus Calvisius in Opere Chronol. adducit haec e Sigonio. [2]) Priscus Rhetor in Excerptis de Legationibus p. 74.

Анѹл 381. Неплъкънд Готілор пачеа ѧн анѹл трекѹт фъкѹтъ кѹ Романії, пре Краіѹл съѹ Атанарікѹ, дѹпъ че аѹ фост 12 анї де дъпсѹл окърмѹіцї, л'аѹ лепъдат, ші аѹ пѹс ѧн локѹл лѹї Краіѹ пре Аларікѹ, кареле аѹ стъпъніт, дѹпъ кѹт скріе Калвісіе [1]) din С. Ісідор, треї-зечї де анї. Іаръ Атанарікѹ дѹпъ лепъдареа са е'аѹ дѹс ѧн Царіград, ші дѹпъ скѹртъ време аколо аѹ ші мѹріт [2]), фіind Консѹлї Евагріе ші Еѹхеріе. Тот атѹнчї (адекъ кънд аѹ мѹріт Атанарікѹ), Марелѹї Теодосіе ші алте бірѹінце і с'аѹ ѧнтъмплат; пентрѹ къ (дѹпъ кѹт мъртѹрісеще Зосім Комітѹл [3]): „пре Скорї, ші пре Кар„подакї, карії ера аместекацї кѹ Хѹннії, і-аѹ ѧнтіріт, ші ѧнвінгъндѹ'ї і-аѹ ѧнтецїт а трече „Дѹнъреа, ші а се ашеза ла локѹріле лор, челе маї дінаінте." Аша даръ дрепт скріе Калвісіе din С. Ісідор [4]), къ Аларікѹ ѹрмъторіѹл Краіѹлѹї Атанарікѹ, аѹ стъпъніт песте Дѹнъре, саѹ ѧн Дакіа веке.

Де воещї а щі чіне аѹ фост Скорії ші Карподакії, пре карії ѧї помепеще Зосімѹ Комітѹл ѧндатъ маї наінте, четеще пе Брѹзен [5]), ші веї афла къ аѹ фост Готї де неам, нѹмаї кѹ порекла осебіндѹсе де олалтъ. Везї анѹл 397.

Нѹ ера дестѹл амарѹл, кареле сѹферіа Стръмошії пострі, ші чеї din Дакіа веке, ші чеї din чеа ноѹъ, де ла варварї ші пъгънї, чі де ла ерітічї ѧнкъ требѹіа съ сѹфере мѹлте реле, дімпреѹнъ кѹ чіалалцї Православнічї крещінї. Пентрѹ къ немънтѹіндѹсе біне де Аріанї, карії пре фііѹл лѹї Дѹмнезеѹ ші кѹвънтѹл Татълѹї ѧл фъчеа зідіре, с'аѹ ръдікат асѹпра Сънтѹлѹї Дѹх спѹркатѹл Еѹноміе кѹ аї съї, ші вреа а мікшора. Ѧмпротіва ачестора дрепт ачееа ѧн анѹл де акѹт с'аѹ стрінс ѧнтъіашї-датъ ла Царіград собор екѹменік саѹ а тоатъ лѹмеа, каре соборѹ ѧн ръnd ѧнтре челе екѹменіче есте ал доілеа, пентрѹ къ чел din анѹл 346. де ла Сардіка четатеа Дакіеї чеї ноѹъ,

се сокотеще ѹнѹл, кѹ чел dintъiѹ de ла Nікеа din анѹл 325.[7]). Ѧн Соборѹл ачеста ал doілеа аѹ шеzѹт din Скітіа чеа mікъ саѹ Доброцiа, Терентіе Архі-Епіскопѹл Баббеї[8]), кареле аѹ ѹрmат Влъdікъї Вретаnnion[9]); din Месіа de цiосѹ, Мартѹріе ал Преславеї Мітрополіт[10]); din Dакіа чеа поѹъ пѹ maї adѹк аmінте, чіне ар фі mерс ла соборѹл саѹ adѹпареа ачеаста; чі deспре партеа Dакіеї лѹї Траіан аѹ фост de фацъ Ѹлфіла[11]), deспре кареле am кѹвънтат ла анѹл 325. Лѹї Ѹлфіла, прекѹm скріе Cozomen, картеа 7. кап. 17. і-аѹ ѹрmат Севінас саѹ Селенас кѹ вреme, dаръ Севінас ачеста трекѹт'аѹ кѹ Аларікѹ Dѹнъреа, саѹ пѹ, ѧн Аѹторї п'am афлатѹ, прекѹm пічї ачееа п'am гъсіт, чіне аѹ ръmас Влъdікъ ла Ромънії din Арdеал dѹпъ dѹчереа лѹї Ѹлфіла de ла еї.

[1]) Sethus Calvisius in Opere Chronol. [2])Paulus Orosius Lib. 7. c. 34. Selecta ad illustrandum Chronicon Paschale p. 44. Calvisius l. c. [3]) Zosimus Comes Lib. 4. in Theodosium M. et Gratianum Augg. [4]) Calvisius l. c. [5]) Bruzen in Dictionario. [6]) Labbaeus in Concil. [7]) Lex Theodosii M. quam III. Kalend. Augusti dedit ad Ausonium Pro-Consulem Asiae, Coss. Eucherio et Syagrio. [8]) Le quien in Oriente Christiano T. I. p. 1213. [9]) Idem Lequien ibidem T. I. p. 1218. [10]) Conradus Janningus in AA. SS. T. 5. Junii p. 185.

Анѹл 383, кареле есте de ла zidіреа Ромеї 1136. Ѧн анѹл ачеста ѧн 19 Іанѹаріе, Мареле Теоdосіе аѹ пѹmіт Аѹгѹстѹ пре фііѹл съѹ чел maї mаре, пре Аркаdіе, кънd ера ѧн връстъ de 6. анї; іаръ Максіmѹ II. Тіраnnѹл ѧн Брітаnnіе аѹ ѧнбръкат порфіра, ші трекънd ѧн Галліа, ѧн четатеа Лѹгdѹн аѹ оmоржт пре Аѹгѹстѹл Гратіанѹ ѧн 25 Септеmвріе, кънd ера de 24 de анї, ші ѧmпъръцісе шесе-спре-zече анї престе тотѹ[1]).

Максіmѹ Тіраnnѹл dѹпъ че аѹ ѹчіс пре Гратіанѹ Аѹгѹстѹл, аѹ тріміс солї ла Аѹгѹстѹл Теоdосіе чел Маре, черънd ка съ ѧmпъръцеаскъ dimпреѹпъ: чі Теоdосіе п'аѹ воіт, dаръ ѧmпротіва лѹї ѧndатъ ѧнкъ п'аѹ порніт, пентрѹ къ токmа атѹнчї с'аѹ івіт престе Dѹнъре ѹн неam Скітіческѹ, de челелалте неаmѹрї варваре ѧнкъ пекѹпоскѹт, каре неam се пѹmіа Протінцї, de алцїї Грѹтѹнцї[2]), Гаѹтѹнї[3]), Трѹтѹнцї[4]), Іотѹнцї, da doаръ ші maї біне Готѹнцї, къчї се въd а фі е шіт din Готлаndіа de акѹm. Протінцїї ачещіа фіind mѹлцї, біне ѧнтр'аrmацї, ші оаmенї тарї, фъръ пічї о ѧmпеdекаре аѹ стръбътѹт піntре тоцї варварії, карії ера ѧнтре Dѹнъре ші ѧнтре dъншії, ші аціѹнгънd ла цеrmѹріле Dѹнърії, аѹ пофтіт съ лі се ѧнгъdѹе съ треакъ ѧн челалт цінѹт ал Ромаnілор, іаръ Промотѹ Маціcтѹрѹл ощілор din Тракіа, Месіа, ші Dакіа чеа поѹъ, п'аѹ ѧнгъdѹіт, чі adѹпънd тоате ощіле ла чел deаdреаnта цеrmѹре ал Dѹнърії, mѹлтъ вреme ле-аѹ стат ѧн контръ. Ѧнтрѹ ачееа Промотѹ аѹ алес піскаї бърбацї шіе креdінчошї, карії щіа лімба Протінцілор ші'ї аѹ тріміс съ ѧншеле пре варварї. Трекънd аша dаръ бърбацїї чеї de Промотѹ алешї, Протінцілор ле-аѹ фъгъdѹіт, къ, de ле вор плъті бінішор, пѹ пѹmаї пе Маціcтрѹл Промотѹ, чі тоатъ оастеа лѹї лі о вор dа ѧн mънъ. Барбарії фоарте с'аѹ бѹкѹрат de фъгъdѹінца ачеаста ші mъкар къ лі се пъреа mѹлт, кът пофтіа спіонії чеї префъкѹцї, maї пре ѹрmъ с'аѹ ѧнтокmіт кѹ dъншії ѧн mаре сѹmъ de банї, каре сѹmъ ле-аѹ ші плътіт maї ѧнаінте de а'шї ѧmплінi ачещіа фъгъdѹінца. Авънd акѹmа пре mънї банії спіонії чеї

префъкѹцї ші ѧнвъцѫнd пре Протінцї, кънd ші кѹт съ се апѹче de Romanї, с'аѹ ѧнтѹрнат ла Промотѹ ші л'аѹ ѧнщіінцат deспре тоате, кареле ѧнцелегънd ісправа аша аѹ ѧнтокміт лѹнтріле Romanілор ѧн Dѹнъре, кът, кънd аѹ врѹт Протінцїї съ треакъ поапте фъръ de лѹнъ, пре тоцї саѹ і-аѹ тъіат саѹ ѧнекат ѧн Dѹнъре. Dѹнъ ачееа аѹ трекѹт ѧн Dакіа веке ші аѹ прінс тѹіеріле Протінцілор кѹ копілашії ші кѹ чеї че терсесе кѹ еле, ші пре тоцї і-аѹ dѹс ла Мареле Teodocie, кареле пре тоцї і-аѹ слобоzіт ші dърѹіт пентрѹ къ авеа онѹ de аціѹторіѹл лор асѹпра лѹї Максімѹ Тіраннѹл; іаръ Промотѹ аѹ фост лъѹdат, чінстіт ші ѧнтъріт ѧн dрегъторіа са. Аша скріе ѧнтътпларea ачеаста Zocim Комітѹл[6]), кареле маї ѧнаінте токмаї аша скрісесе de оаре-каре повъцѹіторіѹ ал Скіцілор апѹте Tedoтеіѹ чел че dѹпъ ачеаста аѹ фостѹ повъцѹіторіѹл Протінцілор.

Тот ѧнтрѹ ачеста ап с'аѹ цінѹт собор нѹмаї Патріархіческѹ ѧн Царіграd de Патріархѹл С. Nектаріе, ѧн каре соборѹ аѹ фост de фацъ Епагатѹ Мітрополітѹл Преславеї[7]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica [2]) Ammianus Marcellinus Lib. 27. c. 12. Claudianus de quarto Consulatu Honorii. [3]) Flavius Vopiscus in Probum cap. 8. [4]) Trebellius Pollio in Claudium II. c. 6. [5]) Ammianus Marcellinns l. c. [6]) Zosimus Comes Lib. 4. in Theodosium M. et Valentinianum II. [7]) Lequien in Oriente Christiano T. I. p. 1218.

Анѹл 384. Ѧн анѹл ачеста аѹ ѹрмат лѹї Ѹлфіла Севінас саѹ Селенас, Мітрополітѹл, deспре кареле с'аѹ ворбіт ла анѹл 381. Севінас ачеста п'аѹ фост нѹмаї Аріан ші Еѹnomian, чі аѹ фост, dѹпъ кѹт скріѹ Сократе[1]) ші Cozomen[2]), Псахтіріан; іаръ Псахтіріанії ѧнтрѹ ачееа грешіа, къчї zічеа къ Dѹmnezeѹ Татъл аѹ фост аdевърат татъ ші маї ѧнаінте de а фі фііѹл. Bezї пре Леквіен[3]).

[1]) Socrates Lib. 5. cap. 23. [2]) Sozomenus Lib. 7. cap. 17. [3]) Le quien in oriente Christiano Tom. I pag. 1243.

Анії 385, 386 ші 387. Ла анії ачещіа осебіте ѧнтътплърї скрісе ла аѹторї п'ат афлат; къчї М. Teodocie ера ѧнвълѹіт кѹ лѹкрѹріле варварілор челор din Dакіа лѹї Траіан ші кѹ гътіреа асѹпра лѹї Максімѹ тіраннѹл; іаръ ачеста ѧшї тъна ѧнаінте тірънніа ші споріа а'шї ѧнтърі Domnia; прекѹт поцї прічепе din челе че с'аѹ скріс ші се вор скріе.

Анѹл 388. Пънъ акѹма атъта спорісе Максімѹ тіраннѹл, кът нѹ нѹмаї цінѹтѹл ръпосатѹлѹї Аѹгѹстѹлѹї Гратіан ѧл стъпъніа ѧн паче, чі ѧн анѹл ачеста пре Аѹгѹстѹл Валентініан ал П. кѹ тамъ-са Іѹстіна ѧнкъ л'аѹ фѹгъріт din цінѹтѹл лор, пре карії М. Teodocie кѹ чінсте і-аѹ прімiт, ші ѧndатъ аѹ стрінс ощї din Хѹннї, Готї, Аланї ші Протінцї, кѹ карії ловінd пре Максімѹ тіраннѹл ла Сісчіа четатеа Савіеї, че ера ла сбокатѹра рѫѹлѹї Колапіс ѧн апа Савѹлѹї[1]), аdекъ ѧн Кроаціа deакѹт, л'аѹ ѧнвінс, апої ла Аквілеа л'аѹ прінс ші л'аѹ оморѫт[2]).

[1]) Tabula Peutingeriana. [2]) Zosimus Comes Lib. 4. in Theodosium M. et Valentinianum II. Calvisius in opere Chronol. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 389. Боносѹ Мітрополітѹл Сарdікеї че се нѹмеще акѹма Тріаdіца[1]), ал четъцеї чеї маї de фрѹнте а Dакіеї de міжлок[2]), апъра ересѹл лѹї Елвіdіе, пентрѹ каре

апъраре С. Damac Патріархъл Pomeĭ л'аŭ афърісіт [3]). Апоĭ лъъndъсе каъса лъĭ Бопосŭ ѧn соборъл de ла Капъа, тот соборъл аŭ ц̣іъdекат ка каъса лъĭ Бопосŭ съ се ц̣іъdече de Anicie Мітрополітъл Тессалопікеĭ ші de Епіскопіĭ Макіdопіеĭ [4]).

[1]) Baudrand in Geographia. Bruzen in Dictionario. Hofmannus in Lexico. [2]) Notitia utriusque Imperii. [3]) Marius Mercator in Appendice ad Contradictionem Anath. 12. [4]) Michael Lequien in oriente Christiano Tom. 2. pag. 302.

Анъл 390. Тессалопікапіĭ оmорѫсе пре Вотерікŭ, пентръ каре фаптъ mъпіindъсе Мареле Teodocie аŭ порънчіт de аŭ тъіат 7000 din dъпшіĭ. Ѧnц̣елегъnd ачеаста Сѫптъл Амвросіе Архіепіскопъл Medіолапълъĭ, къnd аŭ mерс Ѧmпъратъл ла бісерікъ, пъ л'аŭ лъсатŭ съ ѧnтре, пъпъ къnd пъ с'аŭ покъіт ші къръц̣іт de върсареа сънц̣елъĭ невіноват; ѧmпъратъл Мареле Teodocie ѧnкъ къ dрагосте ші къ ъmілінц̣ъ аŭ плініт порънка Сѫптълъĭ Архіпъсторіŭ [1]), спре пілda тътърор облъdъіторілор челор че сънт крещінĭ; dіnтре каріĭ ѧn времеа deакъm оаре къц̣ĭ ар ърmа mарелъĭ Teodocie?

[1]) Guilielmus Cave in Historia Literaria. Katona in Synopsi Chronologica. Baronius in Annalibus Eccl. ad h. a. etc.

Анъл 392. Ѧn 15 zіле але лъĭ Маіŭ din анъл ачеста Арвогасте аŭ съгръmат пре Аъгъстъл Валентіnіan II. ѧn Віеnna Галліеĭ, къnd ера ѧn върстъ de 20 de анĭ [1]), ші ачеаста о аŭ фъкът ка съ поатъ фі Аъгъст Еъц̣еnіе тіраnnъл, пре къm се ва веdеа din челе ърmътоаре. Іаръ Іосіф Сіmоnіе Ассеmаnĭ [2]) скріе, къm къ Българіĭ ѧn анъл ачеста с'аŭ івіт ѧnтъіашĭ dатъ, каріĭ dъпъ къm скріе Паъл Dіакопъл [3]) ѧnтр'о поапте аŭ пъвъліт престе Лонгобарdĭ ші пре Ац̣елmъnd чел dіnтъіŭ Краіŭ ал ачестора л'аŭ оmорѫт, робіndъ'ĭ ші фата пре кареа о аŭ dъс къ dъпшіĭ.

[1]) Baronius in Annalibus Eccl. ad h. a. Calvisius in opere Chronol. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Iosephus Simonius Assemani in Kalendario Ecclesiae Universae Tom. II. Part. 2. cap. 2. [3]) Paulus Lib. 1. de Gestis Longobardorum cap. 16.

Анъл 393. Аъгъстъл Мареле Teodocie, фъръ de mъсъръ съпърънdъсе пентръ ъчіdіреа Аъгъстълъĭ Валентіnіan II, пре соліĭ лъĭ Еъц̣еnіе тіраnnъл і-аŭ слобоzіт фъръ de апріат респънс de ла сіne, ші ѧn 10 zіле але лъĭ Іанъаріе пре Опоріе фііъл съŭ чел maĭ тъпър л'аŭ пъmіт Аъгъст [1]).

Ѧnсеаmпъ Леквіеn [2]) къm къ ла анъл ачеста аŭ скріс Сѫптъл Іеропіmŭ [3]): „Теотіmŭ Епіскопъл четъц̣іĭ Томос (ал Бабеĭ de акъm) din Скітіа аŭ скріс ка піще dіалоц̣ĭ dъпъ ѧnц̣елепчіънеа чеа веке, скърте ші коmmатіче трактатърĭ. Аъd, къ ші алтеле скріе." Іаръ Cozomen [4]) деспре Сѫптъл Теотіm ачестеа скріе: „Ѧn тот тіmпъл ачела, къnd шеdеа ѧn скаъпъл Патріархіеĭ Хрісостоmŭ, ші dъпъ ачееа, Теотіmŭ ѧndрепта бісеріка четъц̣іĭ Томос din Скітіа, кареле аŭ фост бърбат крескът ѧn філософіе; а къръіа віртъте въzіndъо Хъnnіĭ чеĭ че локъіа лъnгъ Dъnъре, пре dъnсъл ѧл пъmіа Zеъл Романілор; пентръ къ zеещĭ віртъц̣ĭ прічепъсе ѧnтр'ѫnсъл, чі ші къ оспец̣е ші dарърĭ mълц̣ъmіndъ'ĭ, ѧmблънzісе пре Хъnnĭ.

Dintрȣ ачестеа поцї кȣлеце, къ сѫнтȣл Теотімȣ п'аȣ фост Мітрополітȣл Dакіеї чеї векї, прекȣт с'аȣ фост скріс ѫн інстанціа Ромънілор din Арdеал, чеа ѫн анȣл 1790, dатъ Ѫмпъратȣлȣї Леополd II; de ачі тотȣшї пȣ ѫнкіde, къ С. Теотімȣ п'аȣ фост Ромън; пентрȣ къ о парте а колоніеї лȣї Траіан de ла анȣл 274, локȣіа deadреапта Dȣнъріі, ші dintрȣ ачеіа се веde а фі фост Сѫнтȣл Теотімȣ.

[1]) Zosimus Comes Lib. 4. in Theodosium M. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Lequien in Oriente Christiano Tom. I. pag. 1214. [3]) S. Hieronymus de Scriptoribus Ecclesiasticis. [4]) Sozomenus Lib. 7. c. 26.

Анȣл 394. Ѫн анȣл ачеста М. Теоdосіе ѫнсоцindȣ'шї шіе пре Хȣннї, пре Готї ші пре алте неатȣрї варваре, каре акȣт кȣпрінсесе таре парте а Dакіеї векї, кȣ ачещіа ші кȣ тоатъ пȣтереа че авеа сȣбт сіне, аȣ трекȣт тȣнцїї, ші ла Аквілеа ѫнвінгънd пре Еȣценіе тіраннȣл, л'аȣ ші тъіат; іаръ Арвогасте ȣчігъторіȣл Аȣгȣстȣлȣї Валентініан II, dȣпъ че аȣ възȣт тоартеа ші перdереа тіраннȣлȣї Еȣценіе, ѫнсȣшї пре сіне с'аȣ оторѫт. Аша аȣ веніт тоатъ ші ѫнтреагъ ѫмпъръціа Романілор ла ȣнȣл Мареле Тоodосіе, кареле dрепт ачееа пȣ с'аȣ тъndріт, чі кȣ тȣлт таї бȣн ші таї тілостів аȣ фост, нічї ръсбоае аȣ фъкȣт пънъ аȣ таї тръіт, фъръ пȣтаї de каре пȣ с'аȣ пȣтȣт апъра [1]).

[4]) Zosimus Comes Lib. 4. in Theodosium M. Baronius in Annalibus Eccl. ad. h. an. Sethus Calvisius in Opere Chronol. Katona in Synopsi Chronologica etc.

Анȣл 395. Аȣгȣстȣл М. Теоdосіе, dȣпъ че аȣ ѫнвінс пре Еȣценіе тіраннȣл ші тоатъ ѫмпъръціа Романілор о аȣ сȣпȣс шіе, пȣ тȣлт аȣ віецȣіт, къчї болнъвіndȣсе, аȣ тȣріт ѫн Меdіолан ѫн 17 zіле але лȣї Іанȣаріе, ѫн върстъ de 60 de анї, dȣпъ че аȣ ѫмпъръціт 16 анї [1]). Маї ѫнаінте de а репоса Мареле Теоdосіе аȣ кіемат пре атъndої фііі съї ѫн Меdіолан, ші доценіndȣ'ї ші ѫndемнъndȣ'ї ка съ тръіаскъ крещінеще ші фръцеще ѫнтре сіне, ле аȣ ѫмпърціт ѫмпъръціа, (батър de пȣ о ар фі ѫмпърціт! къ dін ѫмпърціреа ачеаста, ші dін тречереа скаȣнȣлȣї ѫмпърътеск ѫн Царіграd, чеа прін М. Константін фъкȣтъ, аȣ ȣрмат апої ші стрікареа ѫмпъръціеї стръмошілор пострі, ші dесбінареа бісерічії крещінещї, прекȣт се ва аръта ѫн челе че вор ȣрма de акȣт ѫн коло), аdекъ Аȣгȣстȣлȣї Аркаdіе і-аȣ dат ръсъріт ȣл сȣбт тȣтела лȣї Рȣфінȣ, а кърȣіа фатъ о авеа тȣіере Аркаdіе, ші Аȣгȣстȣлȣї Онорie апȣсȣл сȣбт тȣтела лȣї Стілікон, а кърора скаȣне ера а лȣї Аркаdіе ѫн Царіграd, іаръ а лȣї Онорie ѫн Рома. Чі пȣ тȣлт аȣ цінȣт dрагостеа ѫнтре Аȣгȣстȣл Аркаdіе ші тȣторіȣл съȣ Рȣфінȣ; пентрȣ къ Аркаdіе ȣрънd пре фата лȣї Рȣфінȣ о аȣ лепъdат ші аȣ лȣат шіе тȣіере пре Еȣdоксіа. Пентрȣ кареа фаптъ а лȣї Аркаdіе бȣрсȣкъndȣсе Рȣфінȣ, пре Хȣннї і-аȣ ѫнвітат ѫн Асіа, іаръ пре Готї ѫн церіле гречещї; ші віindȣ'ї ѫнтрȣ аціȣтор Стілікон тȣторіȣл лȣї Онорie пре ел ѫнкъ л'аȣ цефȣіт кȣ ѫншелъчіȣне de таре парте а ощілор de Онорie трімісе. Пентрȣ каре ръȣтъцї тъніindȣсе осташії пре Рȣфінȣ ка пре ȣн бечіспік л'аȣ оторѫт [2]).

[1]) Zosimus Comes Lib. 4. in Theodosium M. Katona in Synopsi Chronol. Calvisius in opere Chronol.
[2]) Idem Zosimus Lib. 5. in Arcadium Aug. Katona et Calvisius ll. cc.

Анȣл 396. Лȣї Рȣфінȣ і-аȣ ȣрмат Еȣтропіе, чел de кът Рȣфінȣ кȣ тȣлт таї ръȣ, кареле атъта с'аȣ тещешȣціт ла ѫмпъраціі Аркаdіе ші Онорie, пънъ че аȣ вестіт пре

Стілікоп dѹшman ѫтпъръцієї, de карea окаръ Стілікоп пѹ dѹпъ тѹлтъ време с'аѹ кѹръціт, прекѹт се ва веdеа, din челе че се вор zіче ла аніі ѹртъторі [1]).

Ѫп Афріка Цілdо аѹ ѫтбръкат порфіра; чі тіраппіа лѹї пѹтаї doї анї аѹ ціпѹт; пептрѹ къ ѫп апѹл 398 Мосеzіл фрате съѹ, с'аѹ скѹлат кѹ оасте асѹпра лѹї, ші пре оастеа лѹї Цілdо а фрате-съѹ кѹ тотѹл о аѹ ѫпфрѫпт [2]).

[1]) Zosimus Comes Lib. 5. in Arcadium et Honorium Augustos. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Idem Katona l. c.

Апѹл 397. Пе вреmеа ачеаста чеї таї вестіцї Архіереї ѫптре Ромъпї ера Сѫпцїї Теотіm ші Нікіта, деспре Сѫптѹл Теотіm ат кѹвъптат ла апѹл 393, ші воіѹ таї кѹвъпта ѹпdе се ва кѹвепі. Ла апѹл de акѹт пѹтаї деспре С. Нікіта вреѹ а ворбі, а кърѹіа лаѹdе С. Паѹліп Нолапѹл ѫп фоарте фортоасе версѹрї лътіпещї ле аѹ кѹпріпс. Тѹ четеще деспре Сѫптѹл Нікіта пре Іоапп Боллапdѹл [1]), къ еѹ воіѹ ѫпсетпа ачі, че скріѹ ші алцїї деспре dъпсѹл, ші воіѹ скѹрта челе че пре ларг аѹ скріс ѫп картіпеле сале Сѫптѹл Паѹліп.

Аша dаръ деспре С. Нікіта требѹе щіѹт ѫптъіѹ, къ аѹ фост Епіскопѹл Ремесіапеї четъцеї Dакіеї de міжлок; а dоѹа, къ аѹ фост отѹ фоарте ѫпвъцат; а треіа къ аѹ фост пъскѹт ѫп Ремесіапа, ші dрепт ачееа діаош Ромъп; а патра воіѹ аръта, пре че пеатѹрї ле аѹ dѹтеріт ші ѫпвъцат леџеа крещіпеаскъ.

Кѹт къ С. Нікіта аѹ фост Епіскопѹл Ремесіапеї търтѹрісеще (афаръ de С. Паѹліп Нолапѹл ші алцї аѹторї сіпхропі) Цеппаdіе [2]), а кърѹіа кѹвіпте акѹшї ле воіѹ аdѹче: іаръ кѹт къ Ремесіапа саѹ Ромаціапа аѹ фост четатеа Dакіеї de міжлок, ѫптре Наісѹ ші тѹптеле Етѹлѹї, ѫп партеа Dарdаніеї ашеzатъ ші zіdітъ, аратъ Пеѹтіпгер ші алцїї [3]).

Деспре ѫпвъцътѹра Сѫптѹлѹї Нікіта ворбеще С. Паѹліп ѫп а zечеа епістолъ кътръ Северѹ; іаръ Цеппаdіе ла локѹл таї сѹс аdѹс ачестеа скріе: „Нікіта Епіскопѹл Ремесіапеї аѹ скріс кѹ кѹвіпте петеdе шесе кърцї пептрѹ чеї че вреа съ се ботеzе:“ Пагѹбъ къ п'аѹ ѫпсетпат Цеппаdіе, ѫп че лімбъ аѹ скріс С. Нікіта ачеле шесе кърцї, лътіпеще саѹ гречеще? Пептрѹ къ щіѹт лѹкрѹ есте, къ Архіереїї Ромъпілор пе времіле de атѹпчї пѹ щіа фъръ пѹтаї лътіпеще, прекѹт таї кіар се ва аръта ла апѹл 458.

Къ аѹ фост пъскѹт ѫп Ремесіапа С. Нікіта, аратъ С. Паѹліп [4]) zікъпd: Donec optato patriam vehatur laetus ad urbem; аdекъ, пъпъ че кѹ плъчере ва терџе ла четатеа пъріпцеаскъ, ші іаръшї: Esto nobiscum licet ad paternam veneris urbem, аdекъ: фіі кѹ поі, тъкар къ аї сосіт ла четатеа чеа пъріптеаскъ. Dрепт ачееа кѹ кале ѫпкіd еѹ, къ Сѫптѹл Нікіта аѹ фостѹ пръсіт din партеа колоніеї лѹї Траіап чеа de Аѹреліап трекѹтъ de а dреапта Dѹпъреї, аdекъ къ аѹ фост пръсіт din пъріпцї Коцовлахї саѹ Ціпцарї.

Акѹта съ веdем че пеатѹрї аѹ ѫпвъцат ші dѹтеріт Сѫптѹл пострѹ? Ачелаш Сѫпт Паѹліп ѫп пропетікѹл таї сѹс аdѹс пѹтъръ пре Dакї, пре Готї, пре Бессї, пре Цете ші пре Скіте саѹ Хѹппї, dіптре карії, Dакії ера Ромъпії чеї de Аѹреліап трекѹцї ѫп Dакіа чеа рѫпоасъ ші чеа de міжлок, прекѹт с'аѹ арътат ла апѹл 274.

Бессії чіне аў фост поцї ведеа din Хофmann[5]), маї пре ўрмъ поате фі, къ Бессії din Тракіа, ўnde локўіа маї ѧnainte, аў трекўт ѧn партеа Dакіеї векї, че се кіамъ акўma Бўцiак ші къ de ла dъnшії с'аў nўmiт ачеаста Бессарабіа. Біссенії карії се пўn ѧnпреўnъ кў Ромъnії ѧn Dіплоmатўл лўї Andреіў II, Краіўл Ўnгаріеї[6]), се въd а фі фост ремъшіце de а Бессілор; чі deспре ачестеа маї mўлте ла аnії віiторї.

Цетеле ші Готії, се въd а фі фост nўmаї ўn neam, deспре карії аша скріе Прокопіе[7]): Маї mўлте neamўрї Готічещї аў фост ѧn времіле de demўлт ші астъzї ѧnкъ сънт; чі ѧnтре ачестеа Готії (Стріттер zіче: „пре карії алцїї ѧї nўmеск Остроготї, Бizantiniї nўmаї Готї ѧї кіамъ“[8]), Вandaлії, Вісіготії ші Цепідії сънт ші маї mўлцї ші маї de фрўnте. De demўлт се кіема Саўроmатї ші Меланхленї, ўnії ші Цете і-аў nўmiт. Кў nўmеле прекўm с'аў zіс, тоцї се осебеск de ла олалтъ, іаръ алтmіnтрелеа нічї кўm. Къчї тоцї сънт кў пеле албъ, кў пър галбеn, ѧnалцї ѧn трўn, кў фацъ веселъ, ачелеашї леці ші ачееашї реліціе аў, adекъ чеа Аріаneаскъ ші о лімбъ ворбеск, пре кареа о nўmіm Готічеаскъ; аша кът цiўdек къ оаре кънd nўmаї ўn neam аў фост, ші dўnъ ачееа с'аў осебіт прin nўmеле чел de ла повъцўіторії лор ѧmпрўmўтат. Локашўріле лор челе бътръне аў фост престе Dўnъре. Маї пре ўрмъ Цепідії аў кўпрінс Сінгідонўл ші Сірmіўл кў тот цінўтўл, ші de о парте ші de алта de Dўnъре, ўnde ші акўm локўеск. Ашішdереа скріў Сѫnтўл Теофан[9]), Анастасіе Бібліотекарўл[10]) ші Константін Порфіроцепетўл[11]), веzї ші ачелеа каре с'аў скріс ла анўл 381 ші маї ѧnainte.

Маї пре ўрмъ четіторіўле! ѧnсеаmnъ къ Сѫnтўл Nікіта de доўъ орї аў кълъторіт ѧn Італіа ла С. Паўлін I, ѧn анўл de акўm, dўnъ кўm аратъ Баронie ла анўл 397, nўmерўл 10, (mъкар къ Антоніе Паці кълъторіа dіnтъіў о пўne ла анўл 396), а доўа dўnъ патрў анї, къчї zіче С. Паўлін[12]) quarto mihi redditus anno, ѧnтрў ал патрўлеа анў mie іаръшї dат.

[1]) Ioannes Bollandus ad 7-am Ianuarii. [2]) Gennadius in Catalogo Scriptorum Eccl. [3]) Peutinger in Tabula Geographica. Notitia utriusque Imperii sub Arcadio et Honorio Augg. conscripta. Hierocles Grammaticus, Notitia imperii orientalis. Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. p. 305. [4]) S. Paulinus Nolanus in Propemptico ad S. Nicetam in Daciam revertentem. [5]) Hofmanus in Lexico. [6]) Andreas II, in diplomate Saxonibus anno 1224 impertito. [7]) Procopius de bello Vandalico Lib. 1. c. 2. seu p. 178. [8]) Stritterus Tom. 1. p. 58. [9]) S. Theophanes p. 81. [10]) Anastasius Bibliothecarius p. 39. [11]) Constantinus Porphyrogenneta de administratione imperii cap. 25. seu pagg. 78, 79. [12]) S. Paulinus in natalitio S. Felicis nono.

Анўл 399. Гаіna Готўл прin mіжлочіреа лўї Трібіціл аў фъкўт ѧn анўл de акўm mаре ресmіріцъ ѧn ѧmпъръціа ресърітўлўї ші пре Еўтропіе mіnістрўл ѧmпъратўлўї Аркаdіе л'аў оmорѫт[1]), прin а кърўіа періре de mаре nевоіе с'аў mъnтўіт тоатъ ѧmпъръціа.

[1]) Zosimus Comes Lib. 5. in Arcadium et Honorium Augg. Katona in Synopsi Chronol.

Анўл 400. Гаіna ne'ndестўлъndўсе кў mоартеа лўї Еўтропіе, ш'аў бъгат ѧn кап, съ кўпрінzъ тоатъ ѧmпъръціа ресърітўлўї; чі въdіndўісе кўцетўл, Аўгўстўл Аркаdіе аў тріміс асўпра лўї пре Фраіўт повъцўіторіўл, кареле аў стръmторат пе Гаіna ѧn Керро-

пес ші фоарте таре л'аў фржпт. Dрепт ачееа, прекѹт скріе маї ѧпколо Zосім Комітѹл [1]), пе Фраіѹт, dѹпъ че аў ѧпвінс пре Гаіна, л'аў фъкѹт Консѹл. Іаръ Гаіна перzъnd таре парте din оастеа са ѧп Керронес, прекѹт с'аў zіс, кѹ оастеа че маї авеа аў гръбіт кътръ Dѹпъре, ші афлъnd Тракіа цефѹітъ прін пъвъліріле челе маї dінаінте, орї къте і-аў веніт ѧпаінте, тоате ле аў ръпіт. Dечї темъndѹсе ка пѹ кѹтва съ'л ѹрmеzе алтъ оасте Ромъцеаскъ ші пре варварії съї, карії пѹ ера тѹлцї, съ'ї dържте. Ромъпілор карії ѧл ѹрта ѧпкъ пеѧпкреdінцъndѹсе, пре Ромъпї, карії п'аў прічепѹт сфатѹл, пъпъ ѧптр'ѹпѹл і-аў тъіат, іаръ кѹ варварії аў трекѹт Dѹпъреа, кѹцетъnd съ се ѧптоарпе ла але сале, ші аколо съ петреакъ dе ачі ѧпаінте.

Къnd аша лѹкреаzъ Гаіна, Ѹлdес ал Хѹппілор пе времеа ачееа повъцѹітор аў сокотіт а фі кѹ прімеждіе съ ѧпгъdѹе ѹпѹї варвар, кареле аре оастеа са, съ локѹіаскъ престе Dѹпъре. Афаръ dе ачееа пъndінd къ Ѧмпъратѹл Аркаdіе ѧпкъ ѧї ва фаче пре воіе, dе ва алѹнга пре Гаіна, с'аў гътат ла ресбоіў асѹпра лѹї, ші аdѹпъndѹ'шї ощіле ле аў пѹс ѧп ръnd ѧп контра пеmікѹлѹї. Ашішdереа ші Гаіна, кареле нічї ла Романї а се ѧптѹрпа, нічї dе пъпъdіреа лѹї Ѹлdес а скъпа алтмінтрелеа пѹ пѹтеа, ѧптр'арmъnd пре а'ї съї, аў пѹрчес ѧп контра Хѹппілор, кѹ карії ловіndѹсе ѧп вр'о кътева бътъї осташії лѹї Гаіна, пре ѹрmъ тѹлцї аў періт dінтре dъншії, ші Гаіна ѧпкъ с'аў оморжт вітеџеще ші dін інітъ цііnd ръсбоіў. Сфъртъndѹсе ресбоіѹл кѹ моартеа лѹї Гаіна, Ѹлdес Прінцѹл Хѹппілор аў тріміс капѹл лѹї Гаіна ла Ѧмпъратѹл Аркаdіе, dе кареле фііnd чінстіт кѹ формоасе dарѹрї аў фъкѹт конфеdерацie кѹ Романії."

Іаръ Аларікѹ Краіѹл Готілор ѧп апѹл dе акѹт аў трекѹт ѧп Італіа ші фоарте таре вражбъ аў фъкѹт ѧптр'жпса [2]). Тот ѧптрѹ ачест апѹ, прекѹт скріе Палладіе [3]) с'аў аdѹпат Епіскопії ші бътръпії Асіеї (кѹ карії аў фост dе фацъ ші Сжптѹл Теотім Мітрополітѹл Бабеї, dеспре кареле ам кѹвъптат ла апѹл 393) ѧп Царіграd ла Сжптѹл Іоапп Хрісостомѹ, пептрѹ маї тѹлте требї, dаръ маї въртос съ осъndеаскъ кърціле лѹї Оріґенѹ, пре кѹт ле аў ші осъndіт, пофтіnd ачеаста маї въртос Сжпції Теофіл ал Алексаndріеї ші Епіфаніе ал Константіеї dін Кіпрѹ; чі Сжптѹл Теотім ал Бабеї dе акѹт тѹтѹрор ле аў стат ѧп контръ, dеспре кареле Сократе [4]) аша скріе: „Кіемъnd Епіскопії ла олалтъ, Епіфаніе ле аў гътат dекретѹл, кареле осъndіа кърціле лѹї Оріґен. Dрепт ачееа п'ам dе а zіче, dаръ ачеаста о zік, къ аў плъкѹт лѹї Епіфаніе ші лѹї Теофіл а осъndі кърціле ачестеа. Ѹпії dінтре Епіскопії карії чінстіа пре Епіфаніе с'аў іскъліт ѧп dекретѹл ачелѹіа, іаръ чеї маї тѹлцї п'аў врѹт а се іскълі, dінтрѹ а кърора пѹтър аў фост ші Теотім Епіскопѹл Скітіеї, кареле аша аў ръспѹнс лѹї Епіфаніе: Еў, Епіфаніе! пѹ вреў нічї пре ѹп омѹ маї dе dемѹлт морт а'л dефъїма, нічї кѹтеz а фаче о пелеџіѹіре ка ачеаста, ка съ осъndеск кърціле, пре каре маї марії пострії пѹ ле аў осъndіт, маї алес къ пѹ афлѹ нічї о ѧпвъцътѹръ реа ѧптр'жпселе. Dрепт ачееа аdѹкъnd о карте а лѹї Оріцепѹ, о аў четіт ші аў арътат къ тълкѹіреа С. Скріптѹрї, кареа се кѹпрінdеа ѧптр'жпса е асеменеа креdінцеї бісерічії. Dѹпъ ачееа аў аdъогат ачесте ворбе: „Карії dефъїмеаzъ ачестеа, ачеіа dефъї-

meazъ лѹкрѹріле деспре каре сънт скрісе кърціле ачестеа. Ачестеа аѹ респѹнс лѹї Епіфаніе Теотім чел де мѹлцї лъѹдат пентрѹ віеаца ші евлавіа са.“

Маї скріе Cozomen [5]) деспре Сѫнтѹл Теотім, къ ѹн бърбат де фрѹнте ꙟнтре Хѹннї, възънд дарѹріле Сѫнтѹлѹї аѹ сокотіт къ аре мѹлтъ авѹціе. Дрепт ачееа ш'аѹ гътат павъза са кѹ лацѹ, кѹм мерцеа асѹпра немічілор, ші ворбінд о діпіоаръ кѹ Сѫнтѹл аѹ врѹт съ'л прінзъ кѹ лацѹл ші съ'л треакъ ла Хѹннї; чі кънд вреа съ факъ ачеаста, ꙟндатъ і-аѹ аморціт мъна кѹ кареа ціпеа лацѹл, нічї с'аѹ десморціт, пънъ че нѹ с'аѹ рѹгат С. Теотім лѹї Дѹмнезеѹ пентрѹ дънсѹл.

[1]) Zosimus Comes Lib. 5. in Arcadium et Honorium Augg. [2]) Idem Zosimus l. c. Katona in Synopsi Chronologica. [3]) Palladius in Dialogo de vita S. Ioannis Chrysostomi. [4]) Socrates Lib. 6. cap. 11. [5]) Sozomenus Lib. 7. cap. 25.

Анѹл 401. Ачеста есте анѹл ꙟнтрѹ кареле с'аѹ ѹрзіт ачелеа пентрѹ каре апоі аѹ къзѹт блестем пе віца Аѹстѹлѹї Теодосіе челѹї Маре; пентрѹ къ ꙟн анѹл ачеста аѹ ꙟнчепѹт ꙟмпърътеаса Еѹдоксіа мѹіереа лѹї Аркадіе Аѹгѹстѹл сфада кѹ сѫнтѹл Іоан гѹръ-де-аѹрѹ [1]); тот ꙟнтрѹ ачест ан ꙟн зече зіле але лѹї Апріліе с'аѹ пъскѹт Теодосіе чел тънър саѹ II, фііѹл лѹї Аркадіе ші ал Еѹдоксіеї [2]).

Сѫнтѹл Іоан гѹръ-де-аѹрѹ ꙟнкъ ꙟнтрѹ ачеста ан аѹ ціпѹт собор, дін кареле аѹ трімісѹ пе треї Архіереї: пре Дімітріе ал Пісінѹнтѹлѹї, пре Еѹсевіе ал Аппаміеї ші пре Лѹнікін ал Аппіаріеї дін Дакіа чеа рѫпоасъ [3]), ꙟн Калкідоніа ла Теофіл Патріархѹл Александріеї, съ'ї спѹнъ съ вінъ ꙟн Царіград ші ачі съ ръспѹндъ ла челе че ера пърѫт; прекѹм ачеаста ꙟнсѹ'шї С. Іоан Хрісостом о мъртѹрісеще ꙟн Епістола кареа аѹ трімісѹ лѹї Інокентіе I, Патріархѹлѹї Ромеї.

[1]) Zosimus Comes Lib. 5. in Arcadium et Honorium Augg. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Sethus Calvisius in Opere Chronologico. Katona l. c. [3]) Hierocles Grammaticus in notitia Imperii Orientalis, Itinerarium Antonini.

Анѹл 402. Стілікон Міністрѹл ші Ценераріѹл Аѹгѹстѹлѹї Онорие ꙟн анѹл ачеста ла четатеа Поленціа кіематъ бате пре Аларікѹ краіѹл Готілор, кареле ꙟнтрѹ ал треілеа анѹ прадъ Італіа; іаръ Аѹгѹстѹл Аркадіе нѹмеще Аѹгѹстѹ пре фііѹл съѹ Теодосіе чел тънър, кънд ꙟнкъ ера ꙟн леагън [1]).

Скріс-аѹ ші Інокентіе I. Патріархѹл Ромеї [2]) лѹї Маркіан Епіскопѹлѹї Наісѹлѹї дін Дакіа чеа де міжлок, че се нѹмеще акѹма Нісса ꙟн Сервіа [3]), ка пре преоціі ші діаконіі пре каріі і-аѹ фост сѫнціт Бонос Мітрополітѹл Сардікеї, де се вор лъса де ересѹл лѹї, съ'ї прімеаскъ ꙟнтрѹ ѹніреа бісерічіі. Ачеста е аша даръ (зіче Леквіен [4]) ачел Маркіан пре кареле тот ачелашї Інокентіе ꙟн Епістола 22, ꙟл нѹмеще чел маї де пре ѹрмъ дінтре Епіскопіі Макідоніеї ші аї Іллірікѹлѹї.

[1]) Zosimus Comes l. c. Baronius ad. h. a. Katona l. c. [2]) Innocentius Papa I. Epistola 28. [3]) Baudrand. in Geographia. [4]) Michael Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. p. 313.

Анѹл 404. Ла анѹл 376 ам ꙟнсемнат къ Ѹлфіла Мітрополітѹл Ардеалѹлѹї кѹ о парте а Готілор ші доаръ ші а Ромънілор де фріка Хѹннілор аѹ трекѹт ꙟн Тракіа, ші пре тоцї чеї че аѹ трекѹт

кȣ dъпсȣл, і-аȣ фъкȣт Аріанї; іаръ Ромъпії карії аȣ ремас сȣпт Хȣппї ѫп Молdова, ѫп Бесарабіеа ші ѫп цеара Мȣнтепеаскъ, сȣбт Готї саȣ de cine ѫп Арdеал ші пъпъ ѫп Тісса, аȣ пъzіт кредінца чеа православнікъ, карії dрепт ачееа аȣ требȣіт съ аїбъ Мітрополіт ѫп локȣл лȣї Ȣлфіла; чі, чіне аȣ ȣрматȣ пеміжлочіт лȣї Ȣлфіла, п'ам афлат, фъръ маї търzіȣ, аdекъ, ѫп анȣл de акȣм Сѫнтȣл Іоанн Хрісостом ачестеа скріе[1]) кътръ въdȣва Олімпіаdа: „Мі аȣ повестіт кълȣгърії Марсещї ші Готічещї, ла карії Епіскопȣл Серапіон пȣрȣреа с'аȣ аскȣнс, къ аȣ веніт ла dъпшії dіакопȣл Моdȣаріе ші ле-аȣ спȣс, къ Ȣніла Епіскопȣл чел мінȣнат, пре кареле пȣ de мȣлт л'ам сфінцітȣ ші трімісȣ ѫп Готіа (Аша се кіема Арdеалȣл ѫп тімпȣл de атȣнчї), dȣпъ мȣлте ші марї фапте аȣ аdорміт ȣ, ші къ аȣ аdȣсȣ Епістола краіȣлȣї, прін кареа пофтеще, ка съ се трімітъ ла dъпшії алт Епіскопȣ." Пъпъ ачі С. Хрісостом, кареле пентрȣ сіргȣінца са чеа прін мещешȣцірілe ѫмпърътесеї Еȣdоксіеї прічінȣітъ, ѫпdатъ п'аȣ плініт черереа краіȣлȣї Готілор[2]); dрепт ачееа пȣ почіȣ щі, чіне аȣ ȣрмат пеміжлочітȣ мітрополітȣлȣї Ȣнілъ. Dаръ ачесте dоȣъ лȣкрȣрї пȣ съпт de а се тъчеа: ѫптъіȣ, къ ѫмпърътеаса Еȣdоксіа dȣпъ сȣргȣніреа С. Іоанн Хрісостом ла треї лȣнї аȣ мȣріт[3]); ші аdоȣа, къ Раdагаіс аȣ пъвъліт ѫп Італіа кȣ 200,000 пре кареле Стілікон стрімторъпdȣ'л ѫптре мȣнції Фессȣлеї, л'аȣ ѫпвінсȣ ші л'аȣ омържт[4]).

[1]) Sanctus Ioannes Chrysostomus Epistola 14. ad Olympiadem viduam. [2]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 1. p. 1243. [3]) Katona in Synopsi Chronol. [4]) Zosimus Comes Lib. 5. in Arcadium et Honorium Augg. Katona l. c.

Анȣл 406. Стілікон dȣпъ атътеа бірȣінце мъпdрindȣсе, аȣ кȣцетат съ факъ ѫмпърат пре Елевтеріе фііȣл съȣ; dрепт ачееа аȣ кіемат ѫп Галліа пре маї мȣлцї варварї[1]).

[1]) Zosimus Comes et Katona ll. cc.

Анȣл 407. Аланії, Ваndалії ші Свевії, dȣпъ кȣм і-аȣ фост ѫпвітат Стілікон ѫп анȣл трекȣт, ѫп анȣл de акȣм аȣ пъпъdіт ѫп Галліа; іаръ Брітаннії dȣпъ Маркȣ ші dȣпъ Гратіан ѫшї алег шіе стъпъніторіȣ пре Константін[1]).

[1]) Idem Zosimus et Katona ll. cc.

Анȣл 408. Аdорміce ѫп анȣл трекȣт ѫп сȣргȣніре С. Іоан Хрісостом, прекȣм скріе Палладіе[1]), кънd ѫп анȣл de акȣм кȣ шепте лȣнї dȣпъ репосареа лȣї аȣ мȣріт ші Аркаdіе ѫмпъратȣл ѫп ѫптъіа-zі а лȣї Маіȣ, ѫп върстъ de 31 de анї, dȣпъ че аȣ ѫмпъръцiт dȣпъ моартеа тътѫне-съȣ, а лȣї Теоdосіе челȣї Маре, 13 анї, 3 лȣнї ші 14 zіле, пре кареле мȣіереа са Еȣdоксіа ѫмпърътеаса л'аȣ аdȣс ла тоате релеле; къчї алтмінтрілеа ар фі фост бȣн ѫмпърат. Ѫмпъратȣлȣї Аркаdіе і-аȣ ȣрмат фііȣл съȣ Теоdосіе II, сȣбт тȣтела лȣї Антіон Персȣл ші а лȣї Антеміе. Іаръ Онорiе Аȣгȣстȣл апȣсȣлȣї, dовеdіndȣ-се прін Олімпіе пекредінца лȣї Стілікон, пре ачеста л'аȣ оморѫт, dȣпъ а кърȣіа моарте Аларікȣ краіȣл Готілор ѫпкъ маї кȣ ѫпdръспеалъ аȣ ѫпкȣнцiȣрат Рома[2]).

[1]) Palladius in Dialogo de vita S. Ioannis Chrysostomi. [2]) Baronius et Fleury ad h. a. Katona in Synopsi, et Calvisius in Opere Chronologico. Zosimus Lib. 5. in Arcadium Aug.

Анȣл 409. Пъпъ кънd аȣ тръіт Аркаdіе Аȣгȣстȣл ші Стілікон повъцȣіторіȣл

ымпъратълуї Оноріе, варварії н'аŭ ындръзнїт атътеа; чі дупъ тоартеа лор, ваї! къте певоі аŭ венїт асупра Романилор! пентрŭ къ Аларікŭ краіул Готилор, карєле ындръзнісе ун анул трекут а ункъпъінра Рома, ун анул де акут маї маре аŭ черкат асупра ымпъратълуї Оноріе, нумінd Аугуст пре Аттал. Констаптін Тіраннул ункъ кŭ путереа аŭ сторсŭ порфіра, де ла Оноріе Августул [1]). Цінdекъ акут четіторіле! кът аŭ фолосіт Романилор тречереа скаунълуї ымпърътеск din Рома ун Царіград? адекъ аŭ dат прілеюіŭ, ка Рома стъпъна неатърілор ші Doamna лътеі съ фіе роаба варварілор, прекут веї вedea ла анії уртъторі.

[1]) Baronius ad h. a. Zosimus Lib. 5. in Honorium Aug. Katona in Synopsi Chronol. Sethus Calvisius in Opere Chronol

Анул 410. Ун анул ачеста Аларікŭ краіул Готилор аŭ кунрінс Рома кŭ віклешуг ші прін вънzаре, ші фоарте ръŭ о аŭ пръdат; апоі пе dупъ тълт тімп аŭ търіт ун четатеа Конценюіеї, лъсънd крътеа луї Атаулф [1]).

[1]) Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chronl.

Анул 411. Ун Галлія пе вретеа ачеаста се афла маї тълцї тіраннї, dинтре карії пре Констапте л'аŭ оторът Геронтіе, пре Констаптін, Констаптіе; іаръ Аттал аŭ лепъdат порфіра, карea o аŭ ымбръкат Цiовін [1])

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анул 412. Ун трŭ ымпъръюіа ръсъріталуї ун анул de акут маре тътаре с'аŭ фъкут; пентрŭ къ пре Антіон Тъторіул луї Teodocie II. л'аŭ лінсіт din dрегъторіа са трімiцindŭ'л ун Персіda, ші ымпъръюіа с'аŭ ункредінцат Пулхеріеї сороре Августулуї Teodocie II, карea фоарте кŭ унцелепчіune аŭ обълъдвіт, ші кŭ ачеeашї унцелепчіune аŭ крескут ші пре фрате-съŭ. Чі ымпъръюіа апусулуї ункъ н'аŭ петрекут фъръ de тътърі, пентрŭ къ Атаулф краіул Вісіготилор супъръndŭ-се пре Цiовін Тіраннул din Галлія, аŭ фъкут паче кŭ Оноріе Августул ші кŭ тоатъ путереа Вісіготилор аŭ стръбътут ун Галлія [1]).

[1]) Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chronol.

Анул 413. Ла атъта венісе акута ымпъръюіа апусулуї, пентрŭ толіtеа Августулуї Оноріе, кът маї тълт о сфъртіка Тіраннїї de кът о стъпъніа dупсул; пентрŭ къ Галлія о апукасе Цiовін ші Севастіан; Африка о цінеа Еракліан, карії тъцї-треї фъръ оторъюї ун анул de акут, ші Бургундії се ашезаръ унтр'о парте a Галлієї [1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анул 414. Dоъ с'аŭ унтъмплат ун анул ачеста, каре сънт вредніче de a се адъче унаінте; уна ла ръсъріт, каре есте, къ Пулхеріа ун 4 зіле але луї Іупіе аŭ прітіт съ се путеаскъ Августъ: алта ла апус, карea есте, къ Плакідіа сора луї Оноріе Августул, с'аŭ търіtат dупъ Атаулф краіул Вісіготилор, пре карєле Констаптіе л'аŭ алунгат ун Спаніа ымпреунъ кŭ Аттал, карєле іаръшї ымбръкасе порфіра [1]).

[1]) Idem Katona l. c.

Анул 415. Вісіготії ун анул de акут аŭ оторът пре Атаулф краіул лор, унтрŭ ал къртіа лок аŭ алес унтъіŭ пе Сігерік, апоі пре Валлія [1]).

[1]) Idem Katona loco citato.

Анȣл 416. Валліа краіȣл Вісіготілор ѧн анȣл de акȣм аȣ фъкȣт паче кȣ Романії, ші пре Плакіdіа мȣіереа лȣї Атаȣлф ѧмпреȣнъ кȣ Аттал Тіраннȣл і-аȣ тріміс ла Онорie Аȣгȣстȣл, кареле dȣпъ ачееа пре Плакіdіа о аȣ мърітат dȣпъ Кȣнстантіе повъцȣіторіȣл съȣ, кареле алȣнгасе пре Атаȣлф din Італіа ші Галліа[1]).

[1]) Baronius ad h. a. Calvisius in Opere Chronol. Katona l. c.

Анȣл 418. Фарамȣnd краіȣл Фрънчілор, че се нȣмеск акȣма Францоzї, ѧн анȣл ачеста с'аȣ ашеzат ѧнтъіȣ ѧн Галліа, ші аȣ пȣс темеіȣ кръімеї францоzещї; прекȣм ші Валліа тот ѧнтр'ачеста ан аȣ пȣс темеіȣ кръімеї Вісіготічещї ѧн Толоса[1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 420. Варарапес краіȣл Персілор маре гоанъ порнісе асȣпра крещінілор, пентрȣ кареа Теоdосіе ал doілеа ѧнкъ с'аȣ скȣлат кȣ ръсбоіȣ асȣпра лȣї, нічї фъръ de фолос; пентрȣ къ Арdавȣріе повъцȣіторіȣл ощілор лȣї Теоdосіе ѧн анȣл de акȣм аȣ ѧнвінсȣ пре Варарапес[1]).

[1]) Katona l. c.

Анȣл 421. Фіind Теоdосіе Аȣгȣстȣл ал II ѧн върстъ de 21 de анї, сорȣ-са Пȣлхеріа Аȣгȣста л'аȣ ѧndемнат съ се ѧнсоаре, ші съ нȣ іеа пре алта, фъръ пре Еȣdокіа, че с'аȣ кіемат маї 'наінте Атенаіdа; фіind еа din Атена фатъ de філософ, пре кареа о аȣ ші лȣат Аȣгȣстȣл Теоdесіе II ѧн анȣл de акȣм, прекȣм аратъ Баронie[1]).

Іаръ Аȣгȣстȣл Онорie аȣ нȣміт Аȣгȣст пре кȣмнатȣ съȣ Константіе III, аdекъ пре бърбатȣл Плакіdіеї, пре кареле Аȣгȣстȣл Теоdосіе II нȣ л'аȣ кȣноскȣт Аȣгȣстȣ. Dрепт ачееа Константіе с'аȣ гътіт кȣ ръсбоіȣ асȣпра лȣї Теоdосіе; чі маї 'наінте de а се ръсбоі, аȣ мȣріт ѧн 2 zіле але лȣї Септемврie, лъсънd dȣпъ сіне ȣн фечіорашȣ din Плакіdіа пъскȣт, кареле с'аȣ кіемат апої Валентініан III.[2])

[1]) Baronius in Annalibus Eccl. ad hunc annum. [2]) Idem Baronius ibidem. Katona in Synopsi, et Calvisius in opere Chronologicis.

Анȣл 423. Аȣгȣстȣл Онорie ѧн анȣл de акȣм аȣ лепъdат пре сорȣ са Плакіdіа din Італіа, кареа с'аȣ dȣс ѧмпреȣнъ кȣ фііȣл съȣ Валентініан ла Аȣгȣстȣл Теоdосіе II. Апої болнъвіndȣсе ѧн Равенна, аȣ мȣріт ѧн 15 zіле але лȣї Аȣгȣст, ѧн върстъ de 39 de анї, dȣпъ че, нȣ zік, къ аȣ ѧмпъръціт, чі с'аȣ dесмерdат ші аȣ некъжіт ѧмпъръціа Апȣсȣлȣї ѧн 28 de анї. Dȣпъ а кърȣіа моарте порфіра о аȣ ѧмбръкат Іоанн Тіраннȣл[1]).

[1]) Baronius, Calvisius et Katona locis citatis.

Анȣл 424. Ѧн анȣл ачеста Ѧмпъратȣл Теоdосіе II. аȣ нȣміт Кесар пре върȣл съȣ Валентініан фечіорȣл Плакіdіеї, ші пре Аспаре повъцȣіторіȣл л'аȣ тріміс кȣ ощї ѧн контра Тіраннȣлȣї Іоанн; іаръ Іоанн аȣ тріміс ла Аеціе, кареле ѧнкъ din анȣл 411 ера кіzеш ла Мȣndzȣк прінцȣл Хȣннілор ші татъл лȣї Аттіла, ші і-аȣ порȣнчіт, ка пре банї съ'ї аdȣкъ аціȣторіȣ de ла Хȣннї, прекȣм і-аȣ ші аdȣс[1]); чі ѧнzаdар:

[1]) Marcellinus Comes in Chronico. Calvisius in opere, Katona in Synopsi Chronologicis.

Анȣл 425. Пентрȣ къ ѧн анȣл de акȣм Аспаре аȣ ѧнвінс пре Іоанн Тіраннȣл ші прінzіndȣл ѧн Равенна, л'аȣ dȣс ѧн Аквілеа ші аколо і-аȣ тъіат капȣл; іаръ пре Кеса-

рівл Валентinian III, фііѳл лві Констаптіе ал III, din Плакidia сора лві Onopie Аѳгѳстѣл, прекѳт с'аѳ маї zic, л'аѳ ръdікат Дтпърат дп Рота дп 23 de zіле але лві Октомвріе [1]).

[1]) Marcellinus Comes, Calvisius et Katona ll. cc.

Апѳл 426. Хѳппіі карії атъта се дтпѳтерпічісе преспе вієцїї стръмошї Ротъпілор дп Dакіа чеа веке, кът тоате пеатвріле готічещї ле алѳпгасе dintр'жпса (adекъ пе Цепizі і-аѳ алѳпгат дп Сірміѳ [1]) ші пре Остро-Готї дп Паппопіа [2]), дп апѳл de акѳт аѳ трекѳт Dѳпъреа ші аѳ пръdат пъпъ дп Тракіа, de ѳпde dѳпъ че ле аѳ періт повъцѳіторівл de тръспіт, тетъпdѳсе ші de чівтъ, с'аѳ дпторс дпdърънт [3]).

Іаръ Остро-Готії, карії (прекѳт скріе С. Теофап [4]) маї дптъіѳ dобъпdісе Паппопіа, дп ал повъ-спре-zечелеа апѳ ал дтпъръцієї лві Теодосіе челві маї тънър, аша воіnd ел, аѳ локѳіт дп цінѳтвріле Тракієї 58 de апі, апої с'аѳ фъкѳт стъпънї дтпъръцієї Апѳсілві.

[1]) Procopius de bello Vandalico. Lib. 1. cap. 2. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad annum 19 Theodosii II. [3]) Sethus Calvisius in opere Chronologico ex Theodoreto. [4]) S. Theophanes l. c. Auctor Miscellae Lib. 14.

Апѳл 427. Дп апѳл ачеста атъта с'аѳ тещешѳціт Аеціе, кът аѳ adѳс дп препѳс пре Боніфатіе окърпѳіторівл Афрічеї; пептрѳ ачееа Аѳгѳста Плакidia, карea дшї окърпѳіа тоатъ дтпъръціа, фііnd дпкъ тънър Валептinian III, с'аѳ скѳлат кѳ ръсбоіѳ асѳпра лві Боніфатіе [1]).

[1]) Marcellinus Comes in Chronico, Katona in Synopsi Chronologica.

Апѳл 428. Мѳрind Мѳпdzѳк стъпънѳл Хѳппілор, і-аѳ ѳрмат дої фрацї аї лві, Хоттар ші Рѳас [1]).

[1]) Pray in Annalibus Hunnorum, Katona in Synopsi Chronol.

Апѳл 429. Боніфатіе окърпѳіторівл Афрічеї аціцат фііnd de ощіле Плакідеї челе асѳпра лві трімісе, аѳ кіемат дптрѳ ацівторіѳ пре Цепсерік краівл Bandалілор din Паппопіа, карелe фоарте ръѳ аѳ пръdат тоатъ Афріка [1]).

[1]) Marcellinus Comes in Chronico, Calvisius in opere Chronologico.

Апѳл 430. Въzind песпѳса прадъ а Bandалілор лві Боніфатіе і-аѳ пърѳт ръѳ къ аѳ кіемат пре Цепсерік дп Афріка, ші с'аѳ певоіт дп тот тодрѳл съ скоатъ пре Bandалї dintр'жпса. Чі дпzadap і-аѳ фост тоатъ певоіпда; пептрѳ къ лѳпѳл апевоіе ласъ тіелѳл пре карелe л'аѳ ръпіт одатъ: аша ші Цепсерік пѳ пѳтаї п'аѳ ешіт din Афріка, чі маї тарe аціцъпdѳсе аѳ дпкѳпцівrат Іппопѳл четате а Афрічеї, дп карea аѳ пъсторіт С. Аѳгѳстіп Епіскопѳл [1]). Хоттар стъпънѳл Хѳппілор пере дп ръсбоівл кѳ Бѳргѳпdіі [2]).

[1]) Marcellinus Comes in Chronico, Baronius in Annalibus, Katona in Synopsi Chronol. [2]) Pray in Annalibus Veterum Hunn. Katona l. c.

Апѳл 431. Боніфатіе пе маї пѳтъпd сѳфері, къте фъчеа Bandалії, с'аѳ дптрарmат асѳпра лор, чі фѳ дпвінс de Цепсерік. Dрепт ачееа аѳ скъпат ла Плакidia Аѳгѳста, карea л'аѳ пріміт кѳ бѳкѳріе, ші тоатъ чінстеа і-аѳ дпторс [1]); іаръ Bandалії de ачі дпаінте аѳ стъпъніт Афріка, пъпъ ла Іѳстinian I, прекѳт се ва ведea din челе че вор ѳрта.

Маї ферічіть ар фі фост пе вретеа ачеаста дмпъръцїа Ръсъріть-лї, къ Хѣппії дпdecстѣлъпdѣce кѣ Dакїа чеа веке, пѣ о пъпъстѣїа, de пѣ о ар фі тѣрбѣрат ересѣл лї Несторіе Патріархѣлї din Царіград, дмпротіва кърѣїа дп апѣл de акѣт Аѣгѣстѣл Teodocie II, аѣ стрінс ал III, собор екѣтепік дп Ефесѣ; дп каре собор dintre Архіереїї Ромъпещї ачещїа аѣ фост de фаць: Тітотеіѣ Епіскопѣл четъцїї Томос din Скітїа [2]), Доротеіѣ Мітрополітѣл Преславеї [3]), Маркіап Епіскопѣл Аврітѣлї [4]), Іаков Епіскопѣл Дръщорѣлї саѣ ал Сілістреї [5]), Петропіе Епіскопѣл Новелор [6]), Ілїап Мітрополітѣл Cardікеї саѣ ал Трїadiцеї din Dакїа de міжлок [7]), Еѣстатіе Епіскопѣл Ніссеї [8]), карії тѣцї шепте с'аѣ іскъліт тѣdѣмъпеї Епіскопілор ачестора, карії тѣdѣмъпїа, съ пѣ дпчеапъ С. Кірїл Алексandреапѣл соборѣл дмпротіва лї Несторіе, пъпъ че пѣ ва сосі Іоап Антіохеапѣл кѣ Епіскопїї Ръсъріть-лї. Din тѣdѣмапа ачеаста апої пѣ пѣціпе реле аѣ вепіт асѣпра впо dintre дъпшїї; пептрѣ къ Доротеіѣ Мітрополітѣл Преславеї с'аѣ пѣс цїос din Архіерie, ші с'аѣ сѣргѣпіт дп Кесаріа Каппadокіеї [9]), Іаков Епіскопѣл Сілістрієї с'аѣ афѣрісіт de Сжптѣл собор [10]); пре Ілїап Мітрополітѣл Cardікеї дпкъ л'аѣ афѣрісіт соборѣл ал треілеа екѣтепік пептрѣ ачеea пептрѣ къ прindea партеа лї Несторіе, дп каре пебѣпіе ръпъпъnd, din скаѣп дпкъ с'аѣ істопіт, прекѣт скріе Іреперѣ din Тірѣ, кап 190. Маї дпцелепцеще аѣ лѣкрат Тітотеіѣ Архіепіскопѣл четъцїї Томос din Скітїа, саѣ ал Бавеї de акѣт, карeле с'аѣ дпторс ші с'аѣ іскъліт соборѣлї din Ефес [11]). Маркіап ал Аврітѣлї кѣ Петропіе ал Новелор ші кѣ Еѣстатіе ал Ніссеї пѣ се четеск а фі фост афѣрісіцї. Дрепт ачеea пѣтет сѣппѣпе, къ еї дпкъ с'аѣ дпторс de ла пебѣпіа лї Несторіе; ба дпкъ Маркіап аѣ архіеріт пъпъ ла апѣл 458. Везї пре Леквіен [12]). Nѣ вреѣ а тъчеа ачі къ дп локѣл лї Доротеіѣ Мітрополітѣлї Преславеї аѣ фост пѣс прin соборѣл ал III. екѣтепік Сатѣрпin, деспре карeле маї тѣлте воіѣ кѣвънта ла апѣл 448.

[1]) Marcellinus Comes in Chronico. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Lequien in Oriente Christiano Tom I p. 1214. [3]) Idem ibidem p. 1218. [4]) Idem ibidem p. 1220. [5]) Idem ibidem p. 1227. [6]) Idem ibidem p. 1221. [7]) Idem Tom 2. p. 303. [8]) Idem Tom 2. p. 313. [9]) Collectio Synod. Irenaei Tyri cap. 190. [10]) Eadem Collectio cap. 7. 13. 28. [11]) Lequien Tom 1. p. 1214. [12]) Idem ibidem p. 1220

Апѣл 432. Боніфатіе вепінd іаръшї ла чінстеа чеа маї dinainte, с'аѣ скѣлат кѣ ръсвоіѣ асѣпра лї Аецїе, пре карeле л'аѣ ші дпвінсѣ, чі ел din рапа, че о аѣ къпътат дп ресвоіѣл ачела, пѣ dѣпъ тѣлтъ врете аѣ тѣрітѣ; іаръ Аецїе аѣ пъzѣіт ла Рѣас, фрателе лї Мѣпdzѣк ші впкіѣл лї Аттіла, стъпъпѣл Хѣппілор, карeле дп

Апѣл 433, аѣ ші аціѣтат пре Аецїе, ка пре вп кѣпоскѣт ал съѣ, кѣ фрѣтоасъ оасте: кѣ оастеа ачеаста дрепт ачеea Аецїе аѣ репѣс пре Севастіап повъцѣіторіѣл ощілор лї Валептініап ІІ, ші іаръшї ш'аѣ къщігат тоатъ чінстеа чеа маї dinainte [1]).

[1]) Baronius in Annalibus Eccl. Pray in Annalibus veterum Hunnorum. Katona in Synopsi Chronologica.

Апѣл 434. Dѣпъ че аѣ тѣріт Рѣас ал doілеа фрате ал лї Мѣпdzѣк стъпъпѣлї Хѣппілор, Аттіла ші Бледа атъndoї фічорії лї Мѣпdzѣк аѣ ретас краї престе Хѣппї, карії аша аѣ фъкѣт паче кѣ Аѣгѣстѣл Teodocie II, ка дп тот апѣл съ ле dea трібѣт саѣ ха-

рачї, кȣ каре, кȣт аȣ фост ашезат dintрȣ ꙟнчепȣт, нȣ с'аȣ ꙟndестȣлат; чі din анȣ ꙟн анȣ л'аȣ тот маї сȣіт, прекȣт се ва аръта ла анії віїторї [1]).

[1]) Marcellinus Comes in Chronico. Pray in Annalibus veterum Hunnorum, Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 435. Ценсерік краіȣл Вandалілор стрінс фіind de ощіле Романілор, фаче паче кȣ dъншії ші ціȣръ къ о ва ціnea [1]).

[1]) Baronius in Annalibus Eccl. ad. h. a. Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 436 ші 437. Ꙟн анȣл 436, кънd Хȣннії се ощіа кȣ Бȣргȣndії, Теоdорік краіȣл Вісіготілор стрікънd пачеа кȣ Романії, аȣ ꙟнкȣнцiȣрат Nарбона ꙟн Галліа, de ла а къреіа батере ꙟн анȣл 437 л'аȣ алȣнгат повъцȣіторіȣл Літоріе кȣ аціȣторіȣл Хȣннілор [1]).

[1]) Marcellinus Comes in Chronico, Pray et Katona ll. cc.

Анȣл 438. Аȣгȣстȣл Валентіnіан III, кареле ꙟн анȣл трекȣт лȣасе шіе тȣіере пре Еȣdоксіа фата Аȣгȣстȣлȣї Теоdосіе II [1]), ꙟн анȣл deакȣт аȣ трімiс пре Аеціе ꙟн Галліа ꙟмпротіва Вісіготілор, пре карії і-аȣ ші бътȣт кȣ маре ꙟнвінцере [2]). Аȣгȣстȣл Теоdосіе II, ꙟнкъ ꙟн анȣл deакȣт аȣ вестіт картеа леціlор чеа de пре нȣмеле съȣ нȣмітъ [3]).

Маї реле сънт каре ле аȣ фъкȣт ꙟн анȣл ачеста Аттіла ші Блеdа краії Хȣннілор асȣпра біецілор стръмошілор нощрі; пентрȣ къ din порȣнка лор, прекȣт скріе Пріскȣ Реторȣл [4]): „Скітеле (аdекъ Хȣннії) пе времеа, кънd се ціnea търгȣ маре ꙟнтре Скіте ші ꙟнтре Романї аȣ мерс кȣ оасте асȣпра Романілор ші пре мȣлцї аȣ ȣчісȣ dintр'жншії. Пентрȣ ачееа Романії аȣ трімiс солї ла Скіте, каре съ се черте кȣ dъншії пентрȣ копрінdереа четъцȣїчеї ші стрікареа пъчії. Іаръ Скітеле аȣ респȣнс къ еї н'аȣ фъкȣт ачеаста ка съ ꙟнчеапъ ресбоіȣ, чі ка съ'шї ісбънdеаскъ dосъdziле de ла Романї фъкȣте лор. Пентрȣ къ Епіскопȣл четъцїї Маргȣлȣї аȣ трекȣт ꙟн отареле лор, ші черкънd мортънтȣріле ші вістеріїле краілор лор, ле аȣ цефȣіт. Dрепт ачееа, de нȣ вор dа пре Епіскопȣл ачеста ꙟн мънеле лор, нічї вор dа пре чеї фȣцiцї (карії ера мȣлцї ла Романї) ꙟndъръпт, прекȣт ціnea пачеа, еї се вор апȣка de ръсбоіȣ. Ачестеа а фі аdевърате не'нгъdȣіndȣле Романії, ші Скітеле тот ȣна ціnънd ачестеа, н'аȣ врȣт съ аїбъ цiȣdекатъ dеспре челе че ера сȣбт пжръ; чі с'аȣ апȣкат de ръсбоіȣ. Dрепт ачееа трекънd Dȣнъреа мȣлтъ пагȣбъ аȣ фъкȣт орашелор ші четъцілор че ера лънгъ цермȣрії Dȣнърії, ші ꙟнтре челелалте аȣ кȣпрінс Віminакіȣл четатеа Месілор din Іллірік. Ꙟнтъмплънdȣсе ачестеа, ші мȣлцї zікънd, къ требȣе dат Епіскопȣл, ка нȣ пентрȣ ȣн омȣ тоатъ ꙟмпъръціа съ се пȣнъ ꙟн прімеждіе: Епіскопȣл темънdȣсе, ка нȣ кȣмва съ се dеа ꙟн мъїнеле Скітелор, фъръ de щіреа тȣтȣлор челор din четате, аȣ фȣцiт ла немічї ші аȣ фъгъdȣіт, къ ле ва dа четатеа, de се вор аръта ші краії Скітелор кȣ мілъ ші кȣ аціȣторіȣ кътръ dънсȣл. Ла ачестеа фъгъdȣіndȣсе тоате, къте пофтіа, нȣмаї de ва ꙟмплiні че zісесе, dънd мъїнеле, ші ꙟнтърінd фъгъdȣінцеле de ꙟмбе пърціле кȣ цiȣръмънт, Епіскопȣл кȣ маре мȣлціме de барбарї с'аȣ ꙟнтȣрнат ꙟн отареле Романілор. Аколо аціȣнгънd, тоатъ мȣлцімеа барбарілор о аȣ аскȣнс ꙟн челалалт цермȣре ші ел аȣ трекȣт ші аȣ ꙟнтрат ꙟн четате, de ȣnde ꙟнтр'о поапте

dъnd cemn, aŭ eшiт, шi четатеа о aŭ dат ѫn тъпеле nemiчiлор шi de атъnчĭ лъкрърiле варварiлор din zi ѫn zi aŭ спорiт.“

Пънъ ачi Прiскŭ Реторъл, кареле ѫn челе кълесе din Iсторiа Готiлор [5]) deспре четатеа Маргълъĭ аша скрiе: „Iаръ Маргъл есте четатеа Месiлор din Iллiрiк, лънгъ Dъnъре, zidiтъ ѫn dрептъл Константiеĭ, четъцъĭчеĭ чеĭ ѫn челалалт цертъре фъкъте.“ Табла лъĭ Пеътiнгер пъпе Маргъл ѫнтре тъnтеле ѫнтраърiт шi Вiminакiŭ; iаръ deспре Вiminакiŭ ziче Nigep [6]), къ с'ар кiema акъma Bidin.

Маĭ пре ъртъ кътъ къ ачестеа каре ле-am скрiс къ къвiнтеле Реторiълъĭ Прiскŭ, nъ ѫнтр'алт an, чi ѫнтръ ачест de акътъ с'аŭ ѫнтъmплат, аратъ Праi [7]) шi Стрiттер [8]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica [2])Baronius in Annalibus Ecclesiasticis ad h. a. [3])Katona l. c. [4])Priscus Rhetor in Libro de Legationibus. [5])Idem Priscus in Exceptis ex Historia Gothica. [6])apud Bruzen in Dictionario Geographico [7])Pray in Annalibus veterum Hunnorum pag. 108. [8])Stritterus, Tom. 1. pag. 482.

Анъл 439. Теоdорiкŭ краiъл Вiсiготiлор ѫn анъл ачеста аŭ ѫnвiнс пре Лiторiе шi къ Аецiе аŭ фъкът паче; iаръ Цепсерiкŭ краiъл Вandалiлор аŭ кънрiнс Картагъл, четатеа чеа maĭ de фрънте а Афрiчеĭ [1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronol. Author. Miscellae Lib. 14.

Анъл 440. Цепсерiкŭ ѫn анъл de акътъ аŭ трекът din Афрiка ѫn Сiкiлiа шi фоарте ръŭ о аŭ пръdат, ѫn контра къръiа Аъгъстъл Теоdосiе II, аŭ трiмiс треĭ повъцъiторĭ ѫn Афрiка. Dаръ Цепсерiкŭ, фъкъndъ-се къ воеще а фаче паче къ Романiĭ, пре тъцĭ-треĭ повъцъiторiĭ i-аŭ ѫnшелат de аŭ iспръвiт nimiка [1]).

[1]) Author Historiae Miscellae, et Katona ll. cc.

Анъл 441. Ѫn анъл ачеста Аттiла шi Влеdа, прекътъ скрiе Маркеллiн Комiтъл [1]), краiĭ Хъnniлор къ тълте miĭ de осташĭ аŭ пъвълiт ѫn Iллiрiкŭ, шi аŭ стрiкат din пътънт Naiссъл (акътъ Nicca), шi Сiнгidонъл (акътъ Сеmendрiа) къ maĭ тълте алте четъцĭ шi ораше але Iллiрiкълъĭ. Ашiшdереа скрiŭ Сiгонiе [2]) шi Паъл Diаконъл [3]).

[1]) Marcellinus Comes in Chronico Indictione 9. Cyrosolo Cos. [2])Sigonius apud Calvisium in Opere Chronol. [3])Paulus Diaconus Lib. 14.

Анъл 442. Валентiнiан III ѫmпъратъл апъсълъĭ възъnd мерцереа ѫnаiнте а лъĭ Цепсерiкŭ краiълъĭ Вandалiлор, аŭ фъкът паче къ dънсъл, лъсъndъ'ĭ тоатъ Арiка, nъmaĭ Маърiтанiа шi Nъmidiа цiнъndъле пентръ сiне [1]).

Iаръ Аттiла шi Влеdа краiĭ Хъnniлор ѫn анъл ачеста iаръшĭ аŭ пръdат тот Iллiрiкъл шi Тракiа [2]); dрепт ачеса шi Dакiiле dinпреъnъ къ Месiiле, къ алmiнтрелеа nъ пътеа трече ѫn Тракiа; ръŭ а фост аша dаръ ѫn анъл de акътъ de тоцĭ Ромънiĭ, nъ nъmaĭ de чеĭ че ера de а стънга, чi шi de чеĭ че ера de а dреапта Dъnъреĭ.

[1]) Author Historiae Miscellae Lib. 14. Katona in Synopsi Chronol. [2])Marcellinus Comes in Chronico Indict. 10. Eudoxio et Dioscoro Coss. Chronicon Paschale p. 314.

Анъл 443. Фiind къ Аттiла шi Влеdа аша аŭ фост бътът ѫn анъл трекът пре doĭ повъцъiторĭ аĭ ощiлор ѫmпъратълъĭ Теоdосiе челъĭ тънър, пре Арnецiсл шi пре Iоаnn ла Керсонесъл Тракiеĭ, кът maĭ тоате четъцiле Dакiiлор, але Месiiлор, але Dарdанiеĭ,

але Макідонієї ші але Тракієї ле-аў фост кыпрінс ын анюл de акум, і аў къутат ымпъратълуї Teodocie a кытпъра пачеа de ла дъпшії кз 6000 de фунцї de аврў, ка дъпъ ачееа пре фіеще-каре ан съ ле dea къте 1000 de фунцї [1]). Гъndeще ші ціздекъ четіторіле! ла че аў ацінс въртутеа Romanілор?

[1]) Paulus Diaconus Lib. 14. Baronius in Annalibus Eccl. ad. h. a. Katona in Synopsi Chronol. S. Theophanes in Chonographia.

Анюл 445. Аттіла краіюл Хунніlор din несъцioaса ръвнъ de a стъпъні сінгур ын анюл de акум аў оторжт пре Бleda фраце-ле съў, ші неатърїле каре ле-аў стъпънїт маї 'наінте Бleda ші ле-аў адъоцїт шіе [1]). Пагубъ къ п'ат афлат преste каре неатърї аў domnіт Бleda ші преste каре Аттіла, автюрюл Місчеллеї [2]) пуmаї атъта скріе, къ Аттіла ші Бleda аў domnіт ын тоатъ Дакіа веке ші ын Паннонія.

[1]) Marcellinus Comes in Chronico Indict. 13. Valentiniano VI et Nomo Consulibus, Author Historiae Miscellaneae Lib. 15. [2])Eadem Historia Miscellanea l. c.

Анюл 446. Дъпъ че аў стътут Аттіла сінгур краіў Хунніlор, кз тюлт маї таре с'аў сутецїт асупра Romanілор, пентрз къ, дъпъ кум скріе Прискў Реторюл [1]) ла анюл ачеста: „Сфет ымпъратюл Teodocie чел маї тънър Аттіла краіюл Хунніlор аў ынтрарmат пре аї съї ші аў скріс епістолъ ла ымпъратюл пентрз чеї фунцї ші пентрз дърї, пофtind ка пре чеї фунцї пре карії пз і-ар фі dat ындъръпт кз прілецюл ръсбоіюлуї челуї маї dinaінte, ка кът маї кърънd съї трімцъ ынапоі. Iar ын къте-ї фз пентрз дърї, ка кът маї репede съ трімцъ солї, карії съ ле скріе, ка пз кутва zъбовind, Скітеле съ се порнеаскъ ла ръсвоіў. Пентрз къ апоі de ар ші вреа, пз ар фі маї тюлт ын путереа люї а ынфръна тюлцітеа Скітелор. Ымпъратюл дъпъ че аў четіт епістола, аў zіс, къ пз ва da пре Скітеле карії аў скъпат ла дъпсюл, чі dимпрежнъ кз еї аре ын інімъ съ ащепте че ва адъче ръсбоіюл, іаръ солї ва тріміте карії съ ындрепте челе de сфет пъръ. Ачестеа прекум се ашezасе ла Romanі, ынцелегънdз-ле Аттіла с'аў мъніат ші аў трекут ын отареле Romanілор, унde дъпъ че аў стрікат вр'о къте-ва четъцуїчї, маї пре урмъ аў луат Раціаріа четатеа чеа маре ші плінъ de оатенї." Врънd маї тюлте а ші despre Раціаріа четатеа чеа къпетенеаскъ a Дакіеї чеї рупоасъ, везї каре с'аў ынсемнат ла анюл 274.

[1]) Priscus Rhetor in Libro de legationibus p. 34.

Анюл 447. Непорочіт ан аў фост ачеста пентрз Аугустюл Teodocie II; пентрз къ пз пуmаї Аттіла спорія а пекъжі ымпърцюія ръсъріт юлуї, чі кутретърюл пътънтюлуї ынкъ фоарте аў стрікат Царіградюл. Афаръ de ачестеа Пюлхеріа Аугуста пентрз тюлте docъдзї, че сферіа de ла Eздокія кытпатъ-са саў тътъішъ-са, ынкъ аў лъсат къртеа фрате-съў, а люї Teodocie челуї маї тънър, ші дзкънdз-се еа і-аў дзс dимпрежнъ ші порокюл [1]); пентрз къ, дъпъ кум скріе Маркеллін Комітюл [2]), гроазнік ръсбоіў, ші маї таре de кът чел маї dinaінte аў порніт Аттіла краіюл асупра Romanілор, карелe маї тоатъ Европа о аў рас, стрікънd ші пръдънd четъціле еї. Аттіла краіюл аў пръdат тоате пънъ

ла Термопоіў; іар Арнеџісл Маџістрȣл ощілор din Dакіа чеа ржпоасъ, ла ржȣл Ȣтȣлȣї ощіndȣ-се кȣ Аттіла краіȣл ші пре преа мȣлцї тъіnd, вітеџеще аў къzȣт.“

Кȣm поате фі аша dаръ adевърат че скріе Калвісіе[3]) din Сіronіе, кȣm къ Арнеџісл dȣпъ че аў стръmторіт кȣ соцȣл съў кȣ Антеміе повъцȣіторіȣл пре Аттіла лънгъ Сарdіка четатеа чеа къпетенеаскъ а Dакіеї de міжлок (deспре кареа веzї, каре с'аў скріс ла анȣл 274), аў фȣџіт ла Хȣннї ші прін фȣга са тоатъ бірȣінца о аў лъсат краіȣлȣї Аттіла? Стефан Катона скріе[4]), къ Аттіла кȣ прілеџіȣл ачеста шепте-zечї de четъцї ші ораше аў џефȣіт.

[1]) Katona in Synopsi Chronol. [2]) Marcellinus Comes in Chronico Indictione 15. Ardabure et Callepio Consulibus. [3]) Calvisius in opere Chronologico. [4]) Katona l. c.

Анȣл 448. Аттіла, кареле маї ѧпаінте пȣмаї ѧп Dакіа чеа веке ші ѧп Паннопіа аў domніт статорнічеще, прекȣm с'аў zіс ла анȣл 445, ѧп анȣл трекȣт аў кȣпрінс ші Dакіа поъ, adекъ пре тоцї Ромъніі саў колоніі лȣї Траіан і-аў сȣппȣс шіе, апої ѧп анȣл de акȣm іаръші аў тріміс солї ла Аȣгȣстȣл Теodосіе II, каре соліе аша о скріе Пріскў Реторȣл[1]): „Edекопў бърбат Скітъ, кареле преа марї лȣкрȣрї фъкȣсе ѧп ръсбоіў, іаръші „аў веніт сол кȣ Оресте. Ачеста фіind de віцъ Роман локȣіа ѧп Паннопіа чеа ла ржȣл „Савȣлȣї ашеzатъ, кареа din легътȣра чеа кȣ Аеџіе повъцȣіторіȣл Романілор челор de „ла Апȣс фъкȣтъ о стъпъніа варварȣл. Ѧнтрънd аша dаръ Edекопў ѧп полатъ, аў dат „Ѧмпъратȣлȣї картеа лȣї Аттіла, ѧп кареа се џелȣіа къ пȣ і с'аў ѧнторс чеї фȣџіцї, „каріі de пȣ і се вор ѧнтоарче, ші Романіі пȣ вор ѧнчета de ла лȣкрареа пътънтȣлȣї че„лȣї кȣ арме сȣппȣс шіе, се лъȣdа кȣ ръсбоіў. Іаръ пътънтȣл лȣї Аттіла сȣппȣс ера de „а лȣнгȣл Dȣнъреї de ла Паннопіа пънъ ла Новеле Тракіеї ѧп лȣнџіме, ші ѧп лъџіме „кале de чінчї zіле. Нічї лъса съ се факъ търгȣріле ка маї'наінте, лънгъ цермȣріі Dȣ„нъріі, чі ѧп четатеа Наісȣлȣї, кареа о стрікасе dȣпъ че о аў лȣат (de ла Романї), ші „ера dепарте de Dȣнъре, кале de чінчї zіле омȣлȣї бȣн de пашї. Четатеа ачеаста о „пȣпеа отар Скітелор ші цінȣтȣлȣї съў. Ачееа ѧнкъ пофтіа ка съ се трімітъ ла dънсȣл „солї, пȣ din тот ръndȣл, чі dінтре Консȣларї dȣпъ воіе, кȣ каріі съ се поатъ ѧнцъле„џе deспре челе de сȣбт пжръ, пентрȣ а кърора прімірe се ва погорж ѧп Сарdіка.“

Din тоатъ спȣнереа Реторȣлȣї Пріскў, кареле ѧнсȣші аў фост солў кȣ Максімін Консȣларіȣл de астъ dатъ, поцї кȣлеџе, къ Аттіла стъпъніа ѧп тімпȣл de каре се ворбеще ачі, тоатъ Dакіа чеа поъ ѧмпреȣнъ кȣ амъndоъ Месііле ші кȣ Dарdаніа, афаръ de Паннопіа, de Dакіа чеа веке ші de алте церї, че ера маї ѧп коло de Dакіа спре меаzъ поапте.

Zісȣ-с'аў ла анȣл 431, къ соборȣл III екȣменік de ла Ефес аў пȣс-џіос пре Dоротеіў Мітрополітȣл Маркіанопоіȣлȣї саў ал Преславеї deакȣm, пентрȣ къ ера Несторіан ачі арът къ ѧп локȣл лȣї Ѳоротеіў ачелашї собор аў оръndȣіт пре Сатȣрнін, пре кареле Плінта Маџістрȣл осташілор л'аў ші ашеzат ѧп Преслава ѧнтрȣ ачелашї анў[2]); чі пȣ мȣлт аў шеzȣт ѧп скаȣп ші с'аў лепъdат de попореніі лȣї, пентрȣ къ аў ѧнвъцат, къ,

къте аȣ пътіміт Domnȣл Хс. ка отȣ, ле аȣ сітцiт ка Dȣmnezeȣ [3]). Ѧнсъ п'аȣ требȣіт Сатȣрпінȣ ѧndелȣнгȣ съ ръмѫнъ лепъdат; пентрȣ къ ѧп анȣл ачеста 448, ѧп каре ѧптъіашї dатъ с'аȣ вестіт еретік Еȣтікіе de соборȣл чел ѧп Царіграd цінȣт, маї ѧптъіȣ Сатȣрпін с'аȣ іскъліт соборȣлȣї, прекȣм ȣрмеазъ: *Σατȣρνίνος Ἐπίσκοπος Μαρκιανȣπώλεως* [4]).

Маріе негȣцiторіȣл [5]) кареле ѧп анȣл deакȣм скріе ѧп контра Несторіанілор ші а Еȣтікіанілор ѧпкъ не ѧпвацъ къ лȣї Тімотеіȣ Архіепіскопȣлȣї Баббеї de акȣм, і-аȣ ȣрмат Іоанн, кареле мȣрісе маї 'наінте de а скріе Маріе. Везї пре Леквіен [6]).

[1]) Priscus Rhetor in Libro de legationibus. [2]) Dorotheus in Epistola ad Clerum Constantinopolitanum. [3]) Collectio Synodica Irenaei Tyrii cap. 117. [4]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 1. p. 1219. [5]) Marius mercator in libro contra Nestorianos et Eutichianos. [6]) Lequien loco citato pag. 1215.

Анȣл 449. Пънъ кънd аȣ зъбовіт Edекопȣ солȣл лȣї Аттіла ѧп Царіграd, Хрісафіе ȣнȣл din чеї маї din лъȣнтрȣ ла Ѧмпъратȣл Теodосіе II, с'аȣ мещешȣцiт ка кȣ банї съ'л аdȣкъ съ омоаре пре Аттіла. Чі ѧпторкъndȣсе Edекопȣ кȣ солії лȣї Теodосіе, кȣ Максімін Консȣларіȣл ші кȣ Пріскȣ Реторȣл, аȣ въdіт лȣкрȣл лȣї Аттіла, кареле мъніindȣсе пентрȣ ачееа, прекȣм се ші кȣвеніа, пре Біцiла кареле щіа de тоатъ треаба ачеаста, л'аȣ пȣс ла прінсоаре, нічї л'аȣ слобозіт пънъ че п'аȣ плътіт 100 de фȣнцї de аȣр; іаръ пре солї нȣ і-аȣ слобозіт ла сіне, dȣпъ ачееа тотȣшї аdесеа орї і-аȣ оспътат, ші легънd паче кȣ Ѧмпъратȣл мȣлцї робї аȣ слобозіт фъръ de вре ȣн прецȣ. Аша скріе Пріскȣ Реторȣл [1]), кареле маї пре ȣрмъ іаръшї зіче: „Ѧмпръщіindȣсе аdȣнареа чеа пентрȣ ноі цінȣтъ, ам рȣгат пре Онецесіе (чел dінтъіȣ Маціcтрȣ ал лȣї Аттіла), ка пре мȣіереа лȣї Сілла ші пре фічорії еї, карії ѧп лȣареа Раціаріеї ѧмпреȣнъ кȣ мȣмъса се робісе, съ'ї слобоаdъ. Нічї се преа тръцеа de ла слобозіреа лор, нȣмаї кът пофтіа маре сȣмъ de банї пентрȣ dъншії. Dрепт ачееа ноі іаръшї не амȣ рȣгат, ка съ'шї аdȣкъ аміnте ші съ кȣмпънеаскъ ферічіреа лор чеа de маї 'наінте ші порочіреа чеа de акȣм. Аша аȣ слобозіт пре фемее пентрȣ чінчї сȣте de галбенї, ші пре фечіорї нȣмаї de чінсте і-аȣ трімiс ла Ѧмпъратȣл."

Dінтрȣ ачестеа маї de пре ȣрмъ кȣвінте але лȣї Пріскȣ Реторȣлȣї поцї цiȣdека, че фамілії аȣ фост ѧнтре колонії лȣї Траіан, аdекъ de челе маї de фрȣнте; къчї чіне нȣ щіе, че аȣ фост Сілла ѧп Рома?

Лас de а скріе тоатъ кълъторіа солілор Ѧмпъратȣлȣї Теodосіе пънъ ла Аттіла, ші пентрȣ лȣнцiмеа еї, ші пентрȣ къ е фоарте конфȣсъ; чі тȣ о чітеще ѧп Пріскȣ Реторȣл ші ѧп Георгіе Праі [2]), кареле вреа а аръта ші кȣрцiле лȣї Аттіла ȣnde аȣ фост.

Тот ѧнтрȣ ачест анȣ с'аȣ цінȣт собор ѧп Царіграd сȣбт Патріархȣл Флавіан ал ачеіашї четъцї іаръшї ѧмпротіва лȣї Еȣтікіе, ѧп каре собор аȣ фост de фацъ Алексаndрȣ Архіепіскопȣл Баббеї ȣрмъторіȣл лȣї Іоанн кареле ші ѧп ал IV екȣменік собор de ла Калкіdоніа с'аȣ іскъліт [3]), ші Секȣndін ал Новелор [4]) четъцеї Dакіеї чеї ржпоасе, деспре кареа четате аша скріе Прокопіе [5]): „De ла четатеа Віміnакіȣ маї ѧп кол (ѧп цiос)

„тергънd сънт треї четъцѹічї ѧн цертѹріле Dѹнъреї: Пікнѹл, Кѹпѹл ші Nовеле, каре „маї 'наінте нѹмаї din къте ѹн тѹрнѹ кѹста; чі акѹма Іѹстіnіan Аѹгѹстѹл атътеа олате „ші бащії аѹ фъкѹт ѧнтр'ѫнселе, кът нѹ ѧнzadap се кіамъ четъцї."

[1]) Priscus Rhetor in Libro de Legationibus. [2]) Georgius Pray in Annalibus veterum Hunnorum. [3]) Michael Lequien in Oriente Christiano Tom 1. p. 1215. [4]) Idem Lequien ibidem p. 1221. [5]) Procopius de aedificiis Lib. 4. cap 6.

Анѹл 450. Dѹпъ че аѹ фъкѹт паче ѧн анѹл трекѹт кѹ Аттіла, Аѹгѹстѹл Теоdосіе чел маї тънър саѹ ал П, ѧн анѹл de акѹм с'аѹ къіт, къ din сфатѹл лѹї Хрісафіе Еѹнѹкѹл, ші ал Ѧмпърътесеї Еѹdокіеї, аѹ ѹрцісітѹ пре Аѹгѹста Пѹлхеріа сорѹ са, de с'аѹ dѹс din кѹртеа чеа ѧмпърътеаскъ. Dрепт ачееа пре Ѧмпърътеаса Еѹdокіа о аѹ лепъdат din кѹрте ші пре сорѹ са о аѹ кіемат ѧнапої, пъdъждѹіnd къ кѹ ѧнтоарчереа еї і се ва ѧнтѹрна ші порокѹл, каре ѧл авѹсесе маї ѧнаінте. Чі алтміntрелеа с'аѹ ѧнтъмплат; пентрѹ къ dѹпъ ѧнтоарчереа Пѹлхеріеї пѹцін тімп аѹ трекѹт ші аѹ мѹріт Теоdосіе Аѹгѹстѹл ѧн 28, саѹ прекѹм скріе С. Теофан[1]) ѧн 20 de zіле але лѹї Іѹліе, ѧн върстъ de 49 de анї [2]), не лъсънd вре ѹн мощеан dѹпъ сіне; пентрѹ каре ѧнтъмпларе тронѹл ѧмпърътеск л'аѹ мощеніт Аѹгѹста Пѹлхеріа, каре аѹ dат скіптрѹл лѹї Флавіе Маркіан ѹнѹї воїнік de маї марї талентѹрї, dекът de віцъ, прімindѹл соцѹ ші de късъторіе ші de ѧмпъръціе [3]). Аттіла ѧнтр' ачестеа н'аѹ dорміт чі кът аѹ ѧнцелес моартеа лѹї Теоdосіе, ѧndатъ аѹ тріміс солї ші ла Маркіанѹ ші Валентініанѹ III, ші ѧмпротіва лѹї Валентініан с'аѹ гътіт ѧнкъ ѧн анѹл ачеста, прічінѹіnd къ Валентініан нѹ'ї dъ пре сорѹ са Онорія мѹіере, dѹпъ кѹм і-аѹ фост фъгъdѹіт [4]).

Тот ѧнтрѹ ачест анѹ с'аѹ цінѹт ал П-ле собор ла Ефес de Dіоскор Патріархѹл Алексаndріеї ѧн партеа лѹї Еѹтікіе ші ѧмпротіва С. Флавіан Патріархѹлѹї Царіграdѹлѹї, каре собор ѧн анѹл ѧndатъ ѹрмъторіѹ de соборѹл ал IV екѹменік de ла Калкіdоніа с'аѹ вестіт а фі пелеціѹіт пентрѹ мѹлте прічінї, каре ле веzї ла Бініе ші ла Баіл [5]). Ла соборѹл ачеста аѹ фост de фацъ Діоценіанѹ Епіскопѹл Ремесіанеї din Dакіа de міжлок [6]), Dоротеіѹ Мітрополітѹл Преславеї, Іаков Епіскопѹл Сілістреї ші Маркіанѹ Епіскопѹл Абрітѹлѹї, dеспре карії ам гръіт ла анѹл 431 [7]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad ultimum annum Theodosii junioris. [2]) Katona in Synopsi Chronol. [3]) Author Miscellae Lib. 15. Baronius ad h. a. [4]) Baronius et Katona ll. cc. [5]) Severinus Binius et Ludovicus Bail in Collectione Conciliorum. [6]) Lequien in Oriente Christiano Tom 2. pag. 305. [7]) Severinius Binius in recensione Conciliabuli Ephesini.

Анѹл 451. Еѹтікіе Архімаndрітѹл din Царіграd кѹ атъта ръвнъ с'аѹ порніт асѹпра лѹї Nесторіе, кареле ѧнвъца къ ѧн Domнѹл пострѹ Іс. Хс. сънт dоѹъ феце, ѹна dѹмnezееаскъ алта оміnеаскъ, кът ѧнсѹшї с'аѹ алѹнекат ѧн маї маре пръпасте пентрѹ къ врънd съ арете къ ѧн Domнѹл Хс. нѹмаї о фацъ есте ші ачееа Dѹмnezееаскъ, фіріле аша ле аѹ аместекат, кът фіреа чеа оменеаскъ маї пре ѹрмъ о аѹ мѹтат ѧн чеа dѹмnezееаскъ [1]).

Ѧмпротіва ересѹлѹї ачестѹіа Аѹгѹстѹл Маркіан ѧн анѹл de акѹм аѹ стрѫнсѹ соборѹл

ал IV екѹменік ѫп Калкidonia, ла каре собор с'аѹ adѹnат 636 de Архіереї, adекъ de doѹъ орї маї мѹлцї de къцї аѹ фостѹ ла соборѹл чел dintъіѹ екѹменік de ла Nікееа[2]), ѫптре карії аѹ требѹіт съ фіе ші архіереї Ромънещї, с'аѹ doаръ ачещіа п'аѹ пѹтѹт мерце, пентрѹ къ Dакііле амъndoѹъ, ші чеа веке, ші чеа поѹъ, прекѹм с'аѹ арътат ла анѹл 448, ера сѹбт стъпъніреа лѹї Аттіла. Din Скітіа чеа мікъ ші din Месіа de ціосѹ тотѹшї аѹ фост de фацъ Алексаndрѹ Архіепіскопѹл Баббеї[3]), ші Харітон Епіскопѹл Варнеї[4]).

Ачестеа кънd се фъчеа ѫп ѫмпъръціа Ръсърітѹлѹї, цемеа ѫмпъръціа Анѹсѹлѹї, пентрѹ къ Аттіла, dѹпъ че аѹ adѹnат ощї din тоате неамѹріле, къте авеа сѹбт стъпъніреа са, аѹ трекѹт Ренѹл ші dѹпъ че аѹ стрікат de тот маї мѹлте четъцї ѫп Галліа, аѹ аціѹнсѹ маї пре ѹрмъ ѫп къмпії Каталаѹнічї, ѹnde фоарте гроаznік ръсбоіѹ аѹ цінѹт кѹ Аеціе повъцѹіторіѹл ощілор лѹї Валентініан III ші Теоdорікѹ I краіѹл Вісіготілор, ѫп каре ръсбоіѹ пѹ се потѹ спѹне къцї аѹ періт de ѫмбе пърціле; чі маї спре сеаръ с'аѹ трас Аттіла ші аѹ фѹціт поаптеа, dѹпъ кареле ѫnzadар аѹ алергат Тірісмѹnd фечіорѹл краіѹлѹї Теоdорікѹ, врънdѹ съ ісбъndеаскъ моартеа тътъне-съѹ, кареле къzѹсе ѫп ръсбоіѹ. Zік Аѹторії, карії аѹ скріс деспре ръсбоіѹл ачеста, къ Аттіла аѹ фостѹ стрінсѹ тоате шеіле гръмаdъ, ка dекѹмва л'ар ѫпвінце, съ пѹ каdъ ѫп мъна лѹї Аеціе, чі de віѹ съ се арdъ пре сіне[5]).

[1]) S. Leo I. Papa in Epistola 10. Ludovicus Bail in recensione Concilii Chalcedonensis [2])Nicephorus Lib. 15. cap. 2. [3])Binius in recensione ejusdem Concilii. [4])Collectio Conciliorum jussu Pauli V edita [5])Author Miscellae Lib. 15. Jornandes de rebus Geticis. Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chron. Calvisius in opere Chronologico.

Анѹл 452. Аттіла ѫптѹрнат ѫп Паппоніа аѹ adѹnатѹ оасте поѹъ ші трекънd мѹнцїї аѹ ѫпкѹнціѹрат Аквілеа, пре кареа о аѹ ші лѹат dѹпъ doѹъ лѹнї. De ачі аѹ ѫптратѹ ѫп Італіа ші фоарте о аѹ пръdат; іаръ врънd съ прade ші Рома і-аѹ ешіт Съптѹл Леон Папа ѫп ѫптімпінаре ші л'аѹ фъкѹт de с'аѹ ѫпторс аколо de ѹnde венісе[1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 15. Baronius ad. h. a. Katona in Synopsi Chronol.

Анѹл 453. Ѫп анѹл ачеста аѹ ръпосат Съпта Пѹлхеріа ѫп 18 zіле але лѹї Февръаріе[1]); іаръ Аттіла се гъта ла ръсбоіѹ ѫп контра Аѹгѹстѹлѹї Маркіан; пентрѹ къ пѹ вреа съ пліпеаскъ фъгъdѹінцеле Аѹгѹстѹлѹї Теоdосіе челѹї маї тънър, de ла каре ръсбоіѹ л'аѹ ѫмпеdікатѹ моартеа каре і с'аѹ ѫптъмплат ѫп анѹл ѫndатъ ѹрмъторіѹ[2]).

[1]) Baronius ad. h. a. Katona in Synopsi Chronol. [2]) S. Theophanes in Chronographia p. 92. Katona l. c

Анѹл 454. „Аттіла (zіче Маркелліп Комітѹл[1]) краіѹл Хѹппілор, стрікъторіѹл Еѹропеї, поаптеа с'аѹ оморѫт de мъна ші кѹ кѹцітѹл ѹнеї мѹіерї. Іаръ алцїї zікѹ къ с'аѹ ѫпекат de сънцеле че і-аѹ кѹрс." Іаръ С. Теофан[2]) маї пре ларгѹ ші аша скріе деспре моартеа краіѹлѹї Аттіла. „Ѫп анѹл ачеста (454) асѹпра лѹї Маркіан, кареле пѹ сѹферіа съ се dеа трібѹтѹл de Теоdосіе фъгъdѹіт, Аттіла се гътіа кѹ ръсбоіѹ. Ѫптр'ачееа с'аѹ апрінс de dрагостеа ѹнеї фете преа формоасе, кѹ каре цінънd пѹнтъ, ші бънd преа мѹлт він, апої аdорміnd, і-аѹ бѹждіт фъръ de сеамъ мѹлт сънце пе нас ші пе гѹръ,

ші с'аȣ ѧпекат. Іаръ фечіорії лȣї, карії аша de маре стъпъніре мощенісе de ла татъл лор, непȣтъndȣ-се ѧndемъна ѧнтре сіне, лесне с'аȣ пȣтȣт ѧнвінце dȣпъ ачееа." Прекȣт с'аȣ ші ѧнвінс кȣт се ва веdеа ла анії віїторї.

Маї ръȣ аȣ лȣкрат Валентіnіan III ѧмпъратȣл апȣсȣлȣї, пентрȣ къ ѧн анȣл de акȣт пентрȣ ворбеле ȣнор міnчіnошї, карії аȣ пѫрѫт пре Аеціе чел вітеаz ші стълпȣл ѧмпъръціеї апȣсȣлȣї, къ вреа съ ръпеаскъ порфіра, аȣ кіемат пре Аеціе ла сіне ші ѧнсȣшї кȣ мъна са л'аȣ оморѫт[3]).

[1])Marcellinus Comes in Chronico, indictione 7. Aëtio et Suidio Coss. [2]) S. Theophanes in Chronographia pag. 92. [3])Author Miscellae Lib. 15. Baronius ad. h. a. Katona in Synopsi Chronol.

Анȣл 455. Zіс-ам ла анȣл трекȣт, къ ръȣ аȣ лȣкрат Аȣгȣстȣл Валентіnіan III. оморѫnd пре Аеціе, акȣма zік, къ ел ѧнкъ ш'аȣ прімiт сфършітȣл ѧн анȣл de акȣт, ші тоатъ слава лȣї Теоdосіе челȣї Маре, а мошȣлȣї съȣ, о аȣ ѧнгропатȣ кȣ сіне; пентрȣ къ пріетеніі лȣї Аеціе dіn ѧndемнȣл сенаторіȣлȣї Петроніе Максімȣ, л'аȣ оморѫт ѧн 26 Мартіе, ѧн върстъ de 36 de анї, dȣпъ че аȣ ѧмпъръціт анї 29, лȣнї 4, zіле 23, dіnтъіашї dатъ сȣбт тȣтела мъне-са а Плакіdіеї, апої сінгȣр, dȣпъ а кърȣіа моарте Петроніе Максім аȣ ръпіт нȣ нȣмаї ѧмпъръціа апȣсȣлȣї чі ші пре Еȣdоксіа мȣіереа лȣї Валентіnіan III ші фата лȣї Теоdосіе II, кареа, сілітъ фіind а се мъріта dȣпъ Максімȣ, аȣ кіемат ѧнтрȣ аціȣторіȣ пре Ценсерік краіȣл Вандалілор dіn Афріка. Ценсерікȣ н'аȣ zъбовіт а мерце ѧнтрȣ аціȣторіȣл Еȣdоксіеї; dрепт ачееа ла веніреа лȣї, локȣїторії Ромеї пре Максімȣ л'аȣ бътȣт кȣ петрі, ші ѧн 12 Іȣніе л'аȣ арȣпкат ѧн Тівере. Іаръ Ценсерікȣ dȣпъ че аȣ цефȣіт Рома, с'аȣ ѧнторс ѧн Афріка ші аȣ dȣс кȣ сіне пре ѧмпъръtеаса Еȣdоксіа кȣ dоȣъ фете а еї. Dȣпъ dȣчереа лȣї Ценсерік фȣ нȣміт Аȣгȣстȣ ѧн 10 Іȣніе тот ѧн анȣл de акȣт Мекілліе Авіт, пре кареле ші Маркіанȣ Аȣгȣстȣл ѧнкъ л'аȣ ѧнтъріт[1]). Асеменеа лȣкрȣрї с'аȣ ѧнтъмплат ѧнтре Хȣннї dȣпъ моартеа лȣї Аттіла; пентрȣ къ сфъdіndȣ-се ѧнтре сіне Еллак, Dенгесік ші Ірнак, треї фечіорї аї лȣї Аттіла, неамȣріле пре каре ле бірȣісе ші сȣпȣсесе татъл-съȣ, с'аȣ скȣлат асȣпра лор ші маї ѧнтъіȣ Арdарікȣ краіȣл Ценіdzілор аȣ тъіат пре Еллакȣ, ші пре Хȣннї і-аȣ ѧнпінс спре мареа Неагръ. Валамір краіȣл Острототілор ѧнкъ аȣ ѧнвінс пре Dенгесік ші пре Ірнакȣ, ші і-аȣ ѧнтеціт de с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Хȣннівар[2]), dеспре кареа четате аша скріе Прокопіе[3]). „Ѧн ржпа ржȣлȣї (а Dȣнъреї) четъції, кȣт се кіамъ, чеї векї а Хȣннілор, ші „алтеле ші zіdȣрї і-аȣ фъкȣт (Іȣстіnіan Аȣг.). Nȣ dепарте de ла четатеа Хȣннілор, Dȣ„нъреа фȣсесе ѧнтърітъ кȣ dоȣъ четъцȣїчї, ȣна каре ера ѧн Іллірікȣ с'аȣ кіемат Пала„ціол, іаръ чеа dіn dрептȣл Палаціолȣлȣї Сікіvіdа, пре ачестеа фіind de векіме стріка„те, ѧмпъратȣл Іȣстіnіan ле-аȣ dрес, ші аша аȣ опріт нъпъdіреа варварілор ѧн пърціле ачелеа." Dіn кȣвінтеле лȣї Прокопіе поцї кȣлеце, кȣт къ Хȣнніварȣл, кȣт ѧл кіамъ Праі ші Катона[4]), саȣ четатеа Хȣннілор, аȣ фост лънгъ Dȣнъре ѧн Бȣлгаріа de акȣт, саȣ маї біне съ zікȣ ѧн Dобродіціа. Аша dаръ, Остроготії аȣ ѧнтеціт пре Хȣннї dіn

amъndoъ Dакiiле, прекъm i-аў фост алъnгат maї nainte Ţeпidziї din Cipmiў. Bezї ші алте кърцї але лъї Прокопiе[5]).

[1]) Author Historiae Miscellaneae Lib. 15. Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Jornandes de rebus Geticis. Pray in Annalibus veterum Hunnorum. Katona l. c. [3]).Procopius de aedificiis Lib. 4. cap. 6. [4]) Pray et Katona ll. cc. [5]). Procopius de bello Vandalico Lib. 1. cap. 2. et de bello Gothico Lib 3. cap. 33. et 34.

Anъл 456. Ѧmпъратъл апъсълъї Авiт Аъгъстъл ѧn anъл ачеста прin Teodopiкў бате пре Свевї ші прin Ракimер ѧnтiреще пре Bandaлї; чi кърънd dъпъ ачееа Ракimер с'аў скълат ѧn коnтра лъї Авiт ші прinzъndъ'л л'аў фъкът de аў лепъdат порфiра ѧn 17 ziле але лъї Маiў[1]).

[1]) Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chronol.

Anъл 457. Ѧn anъл ачеста, токma кънd се гъта къ ръсбоiў асъпра Bandaлiлор Аъгъстъл Маркiаn ѧmпъратъл ръсърiтълъї аў mъpiт ѧn 31 lanъapie, ѧn върстъ de 65 de anї, къръiа i-аў ъpmат Леоn l, кареле ші чел Маре с'аў nъmiт пеnтръ вiртъцiле сале. Ачеста ера nъскът ѧn Тракiа, ші Аъгъст с'аў фъкът прin miжлочiреа повъцъiторiълъї Аспаре[1]).

Ѧmпъръцiа апъсълъї ѧnкъ nъ авеа облъdъiторiў токma de атъnчї de кънd десбръкасе порфiра Авiт Аъгъстъл ѧn anъл трекът; dрепт ачееа dъпъ zече лъnї ші шепте-спрезече ziле de nестъпъnipe, сеnатъл Ромеї ші осташiї dimпреъnъ аў алес Аъгъст пре lълiе Маiорiаn, ѧnтръ ѧnтъiа zi а лъї Апрiлiе[2]).

Dъпъ че аў dобъndiт ші ръсърiтъл ші апъсъл ѧmпъраціï съї, краiї Хъnniлор Denгесiкў ші lрnакў аў трimiс солiе ла Аъгъстъл Леоn I ѧmпъратъл ръсърiтълъї, деспре кареа солiе аша скрiе Прiскў Реторъл[3]): „Веniт-аў ші ла Леоn ѧmпъратъл солiе de ла фечiорiї лъї Аттiла, ка, ъїтъndъ-се тоате сфъziле челе maї dinainte, съ се факъ паче, dрепт ачееа Романiї, dъпъ къm обiчnъiсе maї de demълт, съ mеаргъ пъnъ ла Dъnъре ші аколо съ цѫnъ тѫрг, din кареле къте ле-ар фi de лiпсъ, ѧmбе пърцiле съ къmпере. Чi солiа ачееа с'аў ѧnторс dешартъ. Пеnтръ къ сокотind ѧmпъратъл бiнеле чел de обще, n'аў цiъdекат а фi бiне съ dea Хъnniлор фолосърiле Романiлор, пре карiї maї 'nainte къ атътеа пръzї ші ъчiderї ѧї nекъцiсе. lаръ фечiорiї лъї Аттiла, dъпъ че аў ѧnцелес солiа, nъ с'аў nъръвiт ѧnтре сiне, пеnтръ къ Denгесiкў, dъпъ че с'аў ѧnтърnат солiї фъръ de niчї о iсправъ, вреа съ dea ръсбоiў Романiлор, къръiа lрnакў ѧї ста ѧmпротiвъ, ziкънd, къ nъ е de фолосў а се ощi афаръ de патрiа лор. Denгесiкў тотъшї аў порniт къ ръсбоiў асъпра Романiлор ші с'аў сiлiт съ къпрinzъ Dъnъреа.“ Чi прекъm скрiе maї ѧnколо Прiскў Реторъл аў фост ѧnкъnцiърат de Романї ші фоарте ръў бътът.

Din къвiнтеле лъї Прiскў, че ле-am adъс ачi, dаръ maї алес din челе че скрiе Прокопiе[4]), ѧn картеа III деспре ръсбоiъл Готiческў, кап 33 ші 34, кiар се веde къ Хъnniї dъпъ moартеа лъї Аттiла de Остроготї, карiї аў цinът Dакiа чеа noъ, ші de Ţeпidzї, карiї ѧn anъл de акъm цiнеа Сiрmiъл ші о парте а Dакiеї чеї векї, adекъ Ар-

deалъл ші кът есте ѫнтре ел ші ѫнтре Тісъ, аў фост стрімторіцї спре тареа Neагръ ѫн Молdова, Бесарабіа, цеара Ромънеаскъ ші поате фі къ ші ѫн Dобродіціа, пентрѹ къ ѫнтр'ачеаста се веde а фі фост Хѹнніварівл, деспре кареле ат ворбіт ла анѹл 455, ші пентрѹ стрімторареа ачеаста ле-аў къѹтатў а трімите соліа чеа dinainte zісъ.

[1]) Theophanes in Chronographia. Katona in Synopsi Chronol. Ioannes Iacobus Hofmannus in Lexico Universali. [2])Author Miscellae Lib. 15. Baronius in Annalibus. Katona l. c. [3])Priscus Rhetor pag. 44. 45. [4])Procopius de bello Gothico Lib. 3. cap. 33. 34.

Анѹл 458. Еретічії пріетенії лѹї Dіоскор, кареле фѹсесе Патріарх Алексаndріеї, ші аї Архімаndрітѹлѹї Еѹтікіе, оторѫсе пре С. Протеріе чел din Алексаndріа; а кърѹіа моарте ѫнцелегъndѹо Аѹгѹстѹл Леоn I, аў скріс ла тоцї Архіереії Ръсърітѹлѹї деспре dънса.

Ѫнтре Архіереії ла карії аў скріс се афлъ: Валеріаn ал Преславеї, Ѹрсіnіn ал Скопіеї, Zосім ал Сарdікеї ші Теотім П ал Баббеї[1]), ла кареа епістолъ а Ѫмпъратѹлѹї Леоn пѹ тоцї Архіепіскопії маї сѹс пѹміцї аў респѹнс: еў dрепт ачееа вреў а ворбі маї ѫнтъіў деспре чеї че аў респѹнс, апої деспре чеї че п'аў респѹнс. Аша dаръ Теотім П ал Баббеї аў респѹнс аша: „Domnѹлѹї челѹї преа кѹ евлавіе ші преа крещін ѫмпъратѹлѹї пострѹ Леоn, Теотім ѹміліт Епіскоп ал Скітіеї[2]).“ Ѹрсіnінў ал Скопіеї, кареле de Епіфаніе Сколастікѹл[3]) се пѹмеще Ѹрсіліе, аў респѹнс кѹ сіnоdѹл съў чел din Dарdаnіа, кърѹіа сіnоd саў собор с'аў іскъліт ші Dалматіе Епіскопѹл Nіссеї din Dакіа de міжлок[4]). Респѹнсѹл лѹї Zосімў Мітрополітѹлѹї Сарdікеї ші ал соборѹлѹї лѹї пѹ се афлъ[5]), Валеріаnў Мітрополітѹл Преславеї ѫнкъ пѹ се афлъ іскъліт Епістолеї, кѹ кареа аў респѹнс сіnоdѹл din Месіа de ціос, че ера сѹбт Мітрополіа Маркіаnопоіѹлѹї саў а Преславеї[6]), dоаръ аў фост болнавў, zіче Карол de ла С. Павел[7]), ші пентрѹ ачееа с'аў іскъліт ѫн локѹл лѹї; Маркіаnў ал Абрітѹлѹї, ка чел маї бътрън Епіскопў.

Епістолеї, кѹ кареа аў респѹнс сіnоdѹл Месіеї de ціос Ѫмпъратѹлѹї Леоn, с'аў іскъліт шесе Епіскопї, прекѹт ѹрмеаzъ: Маркіаnѹ ал Абрітѹлѹї, Марціал ал Аппіаріеї. Моnофіл ал Dръщорѹлѹї, Маркел ал Nікопоіѹлѹї, Петрѹ ал Nовелор ші Dітта ал Odіссеї[8]).

Ла епістола ачеаста а сіnоdѹлѹї din Месіа de ціос ачестеа скріе Міхаіл Леквіеn[9]): „Лімба лътіnеаскъ ера маї de обще, dекът чеа гречеаскъ ѫн мѹлте локѹрї але Месіеї de ціос: ші ачеаста о аратъ іскълітѹріле епістолеї сіnоdѹлѹї dінтр'ѫнса, чеї трімісе ла Ѫмпъратѹл Леоn деспре моартеа Сънтѹлѹї Протеріе челѹї din Алексаndріа, ші деспре соборѹл din Калкіdоnіа, dѹпъ каре іскълітѹрї есте скріс: „Ші епістола ачеаста фіind скрісъ ѫн лімба лътіnеаскъ, de пе лътіnіе с'аў ѫнторс пе гречіе, апої de пе гречіе іаръші с'аў ѫнторс пе лътіnіе.

Nічї е de а те міра къ ѫн маї мѹлте локѹрї але Месіеї de ціос аў фост пе тімпѹл ачеста маї de обще лімба чеа лътіnеаскъ de кът чеа гречеаскъ; пентрѹ къ ѫн локѹріле ачелеа локѹіа стръмошії Ромънілор, пре карії Аѹреліаnў Аѹгѹстѹл і-аў фост трекѹт de а dреапта Dѹнъреї, прекѹт с'аў арътат ла анѹл 274.

Маї пре ѹртъ ла анѹл ачеста ѧнсеатнъ къ din Dакіа чеа ржпоасъ ші din Dакіа чеа веке нічї ѹн Епіскоп н'аѹ скріс ла Ѧмпъратѹл Леоп I, пентрѹ ачееа, пентрѹ къ пре ачестеа атѹнчеа ле стъпъніа варварії, adекъ пре Dакіа чеа ржпоасъ о стъпъніа Остро-Готії; іаръ пре Dакіа чеа веке о бірѹіа ѧнтр'о парте Ценidzії, ѧнтр' алта Хѹнніі, прекѹм с'аѹ арътат ла анѹл 457, de карії нѹ кѹтеzа а скріе ла Ѧмпъратѹл Романілор біецїї Ромъніі чеї dінтр'жнселе.

[1]) Collectio Conciliorum jussu Pauli V Papae edita. [2]) Lequien in Oriente Christiano Tom 1. pag. 1215. [3]) Epiphanius Scholasticus in sua Collectione. [4]) Lequien Tom. 2. pag. 313. [5]) Lequien Tom. 2. pag. 303. [6]) Lequien Tom. 1. pag. 1220. [7]) Carolus a S. Paulo in Geographia Sacra Lib. 8. num. 28. [8]) Collectio Conciliorum jussu Pauli V edita. [9]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 1. pag. 1217.

Анѹл 460. Аѹгѹстѹл Маіоріанѹ Ѧмпъратѹл Апѹсѹлѹї dестѹл de ферічіт аѹ фост ѧн анѹл ачеста; пентрѹ къ пре Вісіготї ръѹ і-аѹ бътѹт ѧн Галліа [1]). Nѹ аша і-аѹ ѹмблат порокѹл лѹї Dенгесік краіѹлѹї Хѹннілор; пентрѹ къ скѹлъndѹсе іаръші асѹпра Остроготілор, de ачещіа ѧн Dакіа чеа ржпоасъ ѧнтрѹ атъта с'аѹ ѧнфрънт, кът de ачі ѧнаінте Остроготії аѹ фост спаїма Хѹннілор [2]).

[1]) Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Sethus Calvisius in opere Chronologico.

Анѹл 461. Кънd се гъта кѹ оасте асѹпра Вandалілор челор din Афріка Аѹгѹстѹл Маіоріан фѹ ѹчіс de Ракімер ѧн 7 zіле але лѹї Аѹгѹст, dѹпъ а кѹї моарте ѧмпъръціа Апѹсѹлѹї аѹ ремас фъръ de облъdѹіторіѹ 4 лѹнї, апої аѹ ѧмбръкат порфіра Лібіе Север II, кареле ера пъскѹт din Лѹканіа [1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 463. Остроготії, ѹръndѹсе а сѹфері пъпъdіріле Ценidzілор ші але Хѹннілор, ѧнкъ doаръ ші ръскоалеле Ромънілор челор din Dакіа чеа ноѹъ, пофтіа съ поатъ трече ѧн Тракіа, кареа пофтъ не'нгъdѹіndѹлісе, аѹ ценфѹіт Іллірікѹл. Dрепт ачееа спъїмънтънdѹсе Леоп ѧмпъратѹл, ле аѹ тріміс dарѹрї, ші аѹ dобъndіт de ла Теоdомір краіѹл лор, de і-аѹ dат пре Теоdорікѹ фііѹл съѹ, кареле ера нѹмаї de опт анї, ка ѹн кіzешѹ [1]).

[1]) Sethus Calvisius in opere Chronologico e Sigonio.

Анѹл 465. Ракімер, кареле потопісе маї'наінте пре doї Ѧмпъраці аї Апѹсѹлѹї, пре Авітѹ ші пре Маіоріанѹ, ѧн 15 zіле але лѹї Аѹгѹст din анѹл deакѹм аѹ потопіт ші пре Север II кѹ отравъ, dѹпъ а кърѹіа моарте аѹ стътѹт ѧмпъръціа Апѹсѹлѹї фъръ de облъdѹіторіѹ doѹъ-zечї de лѹнї [1]).

[1]) Baronius in Annalibus ad h. a. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 467. Ѧн анѹл ачеста ѧн 12 zіле але лѹї Апріліе, Антеміе фечіорѹл лѹї Прокопіе din Царіграd, din бѹнъ-воінца Аѹгѹстѹлѹї Леоп I, ші кѹ аціѹторінца лѹї Ракімер се фаче Ѧмпърат Апѹсѹлѹї [1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 15. Baronius in Annalibus Ecclesiasticis ad h. a. Katona l. c.

Анѹл 468. Аспаре, кареле аціѹтасе пре Леоп I, съ се факъ Ѧмпърат, ѧн анѹл de акѹм мъніindѹсе пре dънсѹл, пре Васіліскѹ, кареле фѹсесе тріміс ѧн контра Вandалілор ѧн Афріка кѹ 1100 de коръбії, ѧл аціцъ ѧмпротіва лѹї, ші фъгъdѹіndѹ'ї къ'л ва фаче

Împărat în locul lui Leon, ші атъта ел adъче, de тоатъ oастеа o vinde, пре кареа Цепсерікъ краіул o пръпъдеще, арзънd тоате коръбіile. Іаръ Августул Леон, пътаї ка съ ашеze пре Васіліскъ, пре Патрікіе Фечіорул lui Аспаре ел фаче Кесаріў, ші търіт dупъ ел пре Леонціа фата са чea din Верina [1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia. Baronius in Annalibus Eccl. ad h. a. Katona in Synopsi Chronol.

Anul 469. „Остроготіі ші Хъннії (zіче Калвісіе [1]), în Панноніа кu каре de каре съ o anъче се батъ între сine, ші вірзind Остроготіі, пре Денгесікъ фіiul lui Аттіла ел таіе în ръсвоіў ші'і тріміт капul în Царіград.“ (din Хроніка lui Маркеллін Комітул). „În Панноніа zіче Калвісіе, къ с'аў întâmplat тоартea lui Денгесікъ; чі маї вine ar fi zic, în Дакіа чea поuъ; пентрu къ dупъ кът с'аў арътат la anul 457, Остроготіі локuіа atunчі în Дакіа чea поuъ, ші Хъннії în партea Дакіеї векі чea de кътрe тареа Неагръ, токта деспарте de Панноніа.

Чі ші алтеле аў пътът спінті Калвісіе, прекът ші Катона [2]) аў греші̆т în anъ, de съпт adевърате че скріе Хроніка Пащілор [3]) аша кuвънтънd: „În anul Олімпіadeї 311, al патрulea ал lui Леон XI, indіктіonul 6, fііnd Антеміе Августул a doua oaръ Консul. Денгесікъ fііul lui Аттіла с'аў тъіат de Апагаст Маџістрul оштілор din Тракіа, a кърuіа капъ с'аў adus în Царіград токmaї кънd се фъчea џіокuріле черкulуї (Ludi circenses), ші пъртъndu'l prin міжлокul четъцеї, l'аў dus la Ксілокірк, ші пъпъndu'l în цеапъ, вр'o кътева zіле аў стат între'мпсa, de l'аў въzът тоатъ четатea.“ Din спuперea Хронічеї Пащілор ачі adus кіар се vede, къ пре Денгесікъ, пре кареле vnіі ел пътеск Динстрікъ, алціі Динсірікъ, чеealалці Гінеірікъ саu Денсікъ, кът арatъ Стріттер [4]), пu l'аў тъіат Остроготіі, чі Апагастъ.

[1]) Sethus Calvisius in Opere Chronologico. [2]) Katona in Synopsi Chronologica Hunnorum. [3]) Chronicon Paschale pag. 323. [4]) Stritterus Tom. 1. pag. 537.

Anul 470. Еврікъ краіul Вісіготілор, кареле în anul 466 otoarъ пре фратесъ Теодорік II, ръпindu'і кръіа ші пре Романі îі lepъdace din Спаніа, în anul aчеста aў dикuціврат Арверnul în Галліа [1]).

[1]) Iornandes de rebus Geticis. Katona in Synopsi Chronol. Visigothor.

Anul 471. Аспаре în anul aчеста іаръші aў dпчепът a вікleні асupra Августулуї Леон I; чі Împăratul вікleшuгріле lui Аспаре кu вікleшuг le aў întrекът, ші пре Аспаре dimпreunъ кu фечіорії lui l'аў otorът [1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia. Katona in Synopsi Chronologica.

Anul 472. Теодомір краіul Остроготілор în anul aчеста fііnd întâmpinatъ Dunъреа aў трекът din Дакіа чea поuъ, ші бътънd пре Свеві (кът zіче Калвісіе, іаръ міе mi се vede, къ aў требuіт съ zікъ, пре Лонгобарді, къ ачещіа ера atunчі маї апроапе de Дакіа чea поuъ), dикъркат кu praf с'аў întors în Панноніа. Фечіорul lui Теодомірў, Теодорікъ, пре кареле ел словозіce Августул Леон la татъл съў, dикъ aў бътът пре Сарmate. Dupъ ачестеа пuцінъ време трекънd aў търіт Теодомірў, ші i-aў urmat Теодорікъ în кръіме [1]),

Маї minвnate лвкрврї с'аѣ дптътплат дп дмпърацїа Апвсвлвї, пентрв къ Ракітерѣ вчігъторівл de Дмпърацї с'аѣ скълат кв оасте асвпра Авгвствлвї Антемїе, ші prinzindвл, л'аѣ оторжт, дп Рома дп 11 зіле але лвї Івліе; дптрв а кървїа локѣ аѣ пвс Дмпърат пре Анікіе Оліврїе бърбатвл Плакідіеї; чі пв твлт с'аѣ бвкврат Ракітерѣ de дмпъратвл чел поѣ, пентрв къ аѣ тврїт двпъ 40 de зіле, ші Авгвствл Оліврїе дпкъ аѣ тврїт дп 23 de зіле Октомврїе, de воалъ саѣ алтмінтрелеа, пв се щіе [2]).

[1]) Sigebertus in Chronico ad h. a. Sethus Calvisius in opere Chronologico. [2]) Author Miscellae Lib. 15. Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chronologica.

Анвл 473. Глікерїе вивл dintre сепаторїї din Рома дп анвл ачеста дп 5 зіле але лвї Мартїе аѣ дмбръкат порфіра Апвсвлвї, чі пв твлт аѣ дмпърцїт, прекът се ва аръта ла анвл вїторїѣ [1]); кът аѣ дмпърцїт дпкъ п'аѣ фост дп одіхнъ, пентрв къ Віndomірѣ, вивл dintre країї Остроготілор, аџцат de Ценсерік краївл Bandalілор, аѣ порнїт кв оасте асвпра Італіеї, чі порокл дмпърцїеї Апвсвлвї, къ пре кале аѣ тврїт Віndomірѣ, кървїа і-аѣ врмат фечіорвл съѣ іаръшї Віndomірѣ кіемат, пре карелe кв дарврї ла атъта л'аѣ adвс Авгвствл Глікеріс, кът лъсънd Італіа аѣ терс дп Галлїа ші с'аѣ вніт кв Віcіготїї [2]). Теодорікѣ челалалт країѣ ал Остроготілор аѣ пъвълїт дп Іллірік, ші двпъ ачеea дп Тессаліа, пре карелe ашіндереа кв дарврї л'аѣ коптепїт Авгвствл Леоп I, de п'аѣ квпрінс тоатъ цеара Гречеаскъ [3]).

[1]) Baronius in Annalibus Eccl. ad h. a. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Sethus Calvisius in Opere Chronologico ex Evagrio. [3]) Idem ibidem ex Sigonio.

Анвл 474. Авгвствл Леоп I, ка вивл че се апропіа de тоарте, дп анвл de акът доі дмпърацї аѣ фъкът; пре Леоп II непотвл съѣ, фечіорвл лвї Zinon, Ресърітвлвї, ші пре Івліе Непот, карелe лвасе пре непоатъ-са, Апвсвлвї; апоі пвцінтел трънd аѣ тврїт дп 13 Февруаріе. Леоп II, кът аѣ тврїт Авгвствл чел dintъїѣ, пре татъл съѣ пре Zinon дndатъ л'аѣ пвмїт Авгвст, апоі дптрв а zечea лвнъ а дмпърцїеї сале дп върстъ de 17 анї аѣ тврїт, ръмънънd татъ-съѣ Zinon дп локвл лвї, карелe нічі аѣ ащептат алтъ ръдікаре ла тронвл дмпърцїеї. чі с'аѣ dat кв тотвл дестердърілор:

Івліе Непот дп 24 Івніе аѣ алерґат пре Авгвствл Глікеріе din Італіа ші аѣ ретас ел дмпърат, чі п'аѣ авът дndелвнгъ одіхнъ de Еврікѣ краївл Віcіготілор. карелe с'аѣ скълат кв ръсвоіѣ асвпра лвї [1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 15. Baronius in Annalibus ad h. a. Katona in Synopsi Chronologica.

Анвл 475. Остроготїї пе'ndестълънdвсе кв Dакіа чea рзпоасъ дп анвл de акът аѣ квпрінс маї тълте четъцї але Іллірікълвї; нічі с'аѣ одіхніт пънъ че п'аѣ dовънdit de ла Авгвствл Zinon Павталіа [1]) деспре карea аша скріе Леквіен [2]): „Пре Павталіа Іерокле о сокотеще дптре четъціле Dакіеї de тіжлок, пре карea Птолотеѣ ші Стефап о пвнѣ дп Тракіа чea веке; іаръ Прокопіе дп картеа 4 деспре олате, кап дптъіѣ, о пвне дп Іллірікѣ, ші zіче, къ Івстініan о аѣ dирес; чі чіокоїї гречещї ръѣ аѣ скріс Папталіа дп лок de Павталіа тътънd υ дп ν, пентрв къ дп пвмісте кіар се zіче: Θυλπίας Παυταλίας.

Вісіготії ѫнкъ аша с'аў пѹртат ѫн Галліа кът і-аў къѹтат Аѹгѹстѹлѹї Іѹліе Nепот а ле da Арвернѹл, четатеа чеа de мѹлте орї de dъншії ѫнкѹнцїѹратъ. Dѹпъ а къреіа dаре спре nепорочіреа са Аѹгѹстѹл Іѹліе Nепотў аў пѹс повъцѹіторіў ощілор сале челор din Галліа пре Оресте, кареле ѫн скѹрт тімп с'аў ръdікат асѹпра ѫмпъратѹлѹї съў, ші ѫн 28 Аѹгѹст л'аў фѹгъріт ѫн Салона, іаръ пре фііѹл съў Ромѹлў л'аў фъкѹт ѫмпърат, пре кареле Романії л'аў порекліт Augustulus, пентрѹ къ ера тінърѹцў, ка съ се пліneаскъ ѫнтр'ѫнсѹл амъndоѹъ нѹмеле ші а лѹї Romulus ѹрzіторіѹлѹї Ромеї, ші а лѹї Аѹгѹстў ѹрzіторіѹлѹї ѫмпъръцієї, прекѹм с'аў ѫмплініт ѫн Костантін ал VIII, кареле аў перdѹт Царіградѹл, нѹмеле лѹї Константін челѹї Маре, пентрѹ къ ші ѹнѹл ші алтѹл аў фост фііѹл Іленеї, прекѹм се ва веdеа ла анѹл 1453[3]).

[1]) Author Miscellae Lib. 15. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Michael Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. pag. 307. [3]) Author Miscellae et Katona ll. cc. Baronius ad h. a.

Анѹл 476. Ачеста е анѹл чел de целе, ѫн кареле Рома бірѹітоареа неамѹрілор ші стъпъна лѹмеї, къреіа асеменеа н'аў фост, нѹ есте, нічї ва фі, аша аў къzѹт, кът нѹ с'аў маї скѹлат, нічї се ва маї скѹла маї мѹлт; пентрѹ къ ѫн анѹл ачеста аў кіемат чеї че прindеа партеа лѹї Іѹліе Nепот, пре Одоакер краіѹл Ерѹрілор ѫн Італіа асѹпра лѹї Ромѹлў Аѹгѹстѹлѹ, кареле мергънd кѹ Ерѹлії, кѹ Трікілінцїї ші кѹ алте неамѹрї, аў бътѹт Тічінѹл четатеа Італіеї, аў оморѫт пре Оресте ѫн Плаченца, пре Паѹл ѫн Равенна, ші пре Ромѹлѹ Аѹгѹстѹлѹ dесбръкъndѹл de порфіръ, л'аў сѹргѹніт ѫн Лѹкѹланў четатеа Кампаніеї; dаръ пре Іѹліе Nепот тот нѹ л'аў пѹс іаръші ѫмпърат, чі стъпъніреа Ромеї ші а Італіеї о аў цінѹт шіе, ѫndестѹлъndѹсе кѹ тітлѹ нѹмаї de краіў. Nічї аў маї авѹт Рома de ла Одоакер ѫнчепънd, пънъ акѹма, ѫмпърацїї съї, пентрѹ къ Карол чел Маре, ші ѹрмъторії лѹї, нѹмаї кът с'аў нѹміт ѫмпърацїї Ромеї, dаръ Рома нѹ о аў стъпъніт[1]).

Аѹгѹстѹл Zinon ѫмпъратѹл ресърітѹлѹї, ѫнкъ нѹ біне аў ѹмблат ѫн анѹл ачеста, пентрѹ къ Васіліскў, dеспре кареле с'аў ворбіт ла анѹл 468, с'аў ръdікат асѹпра лѹї, ші л'аў фѹгъріт din тронў, іар пре Маркў фііѹл съў л'аў нѹміт Кесаріў[3]).

[1]) Author Miscellae Lib. 15. Cassiodorus in Chronico. Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chronol. [2]) S. Theophanes in Chronographia. Katona l. c.

Анѹл 477. Аѹгѹстѹл Zinon тръгънd ѫн партеа са пре повъцѹіторії лѹї Васіліскў, пре Ілў, пре Прокѹndў ші пре Арматіе, іаръші аў dобъndіт ѫмпъръціа; чі ѫнторкъndѹсе ѫн Царіграd, пре Арматіе ка пре ѹн кълкъторіў de цїѹръмънт, л'аў оморѫт, ші пре Басіліскў л'аў сѹргіѹніт ѫн Каппаdокіа[1]), Одоакер, акѹма краіѹл Італіеї, ѫнкъ аў тріміс ѫн анѹл ачеста солї ла Аѹгѹстѹл Zinon[2]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia. Katona in Synopsi Chronolog. [2]) Cassiodorus in Chronico ad h. a. Katona l. c.

Анѹл 478 ші 479. Теоdорікў фечіорѹл лѹї Тріаріе ші ѹнѹл dінтре краії Остроготілор се скоалъ асѹпра Аѹгѹстѹлѹї Zinon кѹ ръсбоіў, ѫн контра кърѹіа Zinon аціцъ

пре Теоdорікȣ Аmалȣ, челалалт краіȣ ал Остроготілор, кърȣіа ѧпкъ пȣ і-аȣ dат, че і-аȣ фост фъгъdȣіт. Пептрȣ кареа ѧпшелъчіȣне Теоdорікȣ Аmалȣ ꙋефȣеще Тракіа [1]).

[1]) Marcellinus Comes in Chronico Indict. 1. S. Theophanes in Chronographia. Katona l. c.

Анȣл 481. Ѧп анȣл ачеста аȣ mȣріт Теоdорікȣ фііȣл лȣї Тріаріе, ші ȣпȣл dінтре краіі Остроготілор, ші аȣ ремас пȣmаї челалалт краіȣ ал Остроготілор, Теоdорікȣ Аmалȣ, кареле ші Вероніе с'аȣ пȣmіт dȣпъ ачееа. Ачеста аȣ фъкȣт паче кȣ Аȣгȣстȣл Zinon, ші пъпъ ла о вреmе аȣ ші ꙋінȣт пачеа, петрекъnd ѧп Dакіа чеа ржпоасъ [1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 15. Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 482. Ілȣ, кареле маї'паінте фȣсесе повъꙋіторіȣ ла Васіліскȣ Тіраппȣл, ѧп анȣл dе акȣm с'аȣ ръdікат асȣпра ѧmпъратȣлȣї Zinon, ші Веріна въdȣва Аȣгȣстȣлȣї Леон I, пре Леонтіе I, л'аȣ пȣmіт Аȣгȣст ѧп контра лȣї Zinon [1]).

[1]) Author Miscellae, et Katona ll. cc.

Анȣл 483. Dеспре Теоdорікȣ Аmалȣ краіȣл Остроготілор Маркелліп Комітȣл [1]) аша скріе ла анȣл ачеста: „Ачелашї Теоdорікȣ, краіȣл Готілор, маї ѧmпъкат фіінd пептрȣ dарȣріле Аȣгȣстȣлȣї Zinon, ші пептрȣ ачееа къ'л фъкȣсе маꙋістрȣ dе оасте, ші'л пȣmісе консȣл пре анȣл вііторіȣ, партеа Dакіеї чеї ржпоасе ші а Месіеї dе ꙋіос, чеа лȣї ѧпкреdінꙋатъ кȣ осташії съї о аȣ ꙋінȣт пъпъ ла о вреmе.“ Аdекъ аȣ ꙋінȣт Dакіа чеа ржпоасъ ші о парте а Месіеї dе ꙋіос пъпъ ла анȣл 489, кънd с'аȣ гътат съ mеаргъ ѧп Італіа, прекȣm маї ларгȣ се ва спȣне ла пȣmітȣл анȣ.

[1]) Marcellinus Comes in Chronico, Indictione 6. Fausto solo Cos.

Анȣл 484. Леонтіе I. ші Ілȣ, dȣпъ че с'аȣ бірȣіт dе оастеа Аȣгȣстȣлȣї Zenon, се omоаръ [1]):

[1]) Author Miscellae Lib. 15. Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 487. Грешеаще Сіꙋеберт [1]) кънd скріе, къ ѧп анȣл ачеста аȣ бътȣт Теоdорікȣ Аmалȣ краіȣл Остроготілор пре Ꙋепіdzї ші пре Бȣлгарї; пептрȣ къ ачееа с'аȣ ѧптъmплат ѧп анȣл 489. Ѧп анȣл ачеста dȣпъ кȣm скріе Маркелліп Комітȣл [2]): „Теоdорікȣ краіȣл Готілор песътȣръndȣ-се кȣ dарȣріле Аȣгȣстȣлȣї Zinon, кȣ mаре ші ѧmпротівнікъ mȣлꙋіmе dе алор съї аȣ веніт пъпъ ла ѧmпърътеаска четате ші орашȣл Мелептіаdа, ші преа mȣлте арzінd кȣ фок, с'аȣ ѧптȣрпат ла четатеа Новелор dе ȣnde веніce.“ Dін каре кȣвінте але лȣї Маркелліп Комітȣл пȣ пȣmаї ачееа се веdе, къ Теоdорікȣ Аmал ѧп анȣл ачеста пȣ с'аȣ бътȣт кȣ Ꙋепіdzії ші кȣ Бȣлгарії, чі ші ачеаста къ ел аȣ лъкȣіт ѧп четатеа Новелор, кареа ера четатеа Месіеї dе ꙋіос ѧптре Трімаппеȣ ші Секȣріска [3]) ѧп ꙋертȣріле Dȣпъреї zіdітъ, че се кіаmъ акȣmа Новомонт, ȣnde аȣ фост ашеzат леꙋіонȣл чел Італіенеск [4]).

[1]) Sigebertus in Chronico. [2]) Marcellinus Comes in Chronico Indict. 10. Boetio solo Cos. [3]) Tabula Peutingeriana [4]) Hofmannus in Lexico, Bruzen in Dictionario.

Анȣл 489. Аȣгȣстȣл Zinon пеmаї пȣтънd mȣлкȣmі алтmінтрелеа пре Теоdорікȣ Аmал краіȣл Остроготілор, ѧп анȣл ачеста л'аȣ ѧndеmпат съ треакъ ѧп Італіа ші съ о

ia de ла Odoакер краіл Ерулілор ші съ фіе ел краіў преcте дънса: каре дупелегъндъ'л Odoакер, аў тріміс солі къ фрътоасе дарърі ла Тріопстіла, саў кът дл пътеще Сіцеберт [1]), Трансіла краіл Цепідзілор, ші ла Бъса краіл Булгарілор, ръгъндъ-се de еї ка съ дмпедече пре Teodopікъ de ла трecереа дн Італіа, карії амъндої аў плініт черереа лъї Odoакер, чі спре непорочіреа лор, пентрь къ амъндої фъръ дпвінші ші тъіаці de Teodopікъ [2]), ші дп ръсвоіеле ачестеа аў трекът тот анъл ачеста [3]). Аша дарь пь дп анъл 489, прекът скріе Aссemani [4]) ші Катона [5]), чі дп чел вііторіў 490, аў терс Teodopікъ Амал дп Італіа.

[1]) Sigebertus in Chronico, sed erronee ad an. 487. [2])Author Historiae Miscellae Lib. 15. Sigebertus l. c. [3]) Sethus Calvisius in opere Chronologico ex Sigonio [4])Jos. Simonius Assemani in Kalend. Eccl. Universae Tom. 2. Part. 2. cap. 2. [5])Katona in Synopsi Chronologica Herulorum.

Анъл 490. Къте с'аў дптъмплат дп анъл ачеста, маі пре скърт ші маі кіар пь ле пот скріе, de кът ле-аў скріс Калвісіе [1]), зікънd: „Дп анъл de ла Хс. 490. Teo„dopікъ Амал, карele дънъ ачеea с'аў пътіт Веропес, ла тіжлокъл ерпіі есе din Me„сіа (de ціосъ ші din Дакіа чea ръноасъ, вezі анъл 483), ъртънdъ'л тот попоръл Го„тіческ къ тъіеріле ші прънчіі ші къ тоате аверіле лор, Odoакер din протівъ дптъре„ще тънцій че се кіамъ Alpes, къ стръжі; чі Teoderікъ бате стръжіле ші ла рънъл Соп„тіе дпвінце пре Odoакер ші прinde табъра дп 28 Мартіе. Дънъ ачеea іаръші вірве пре „Odoакер ла верона, дп карea дndатъ аў ші дптратъ, ші de аколо с'аў пътітъ Веропес. А тре„іа оаръ аў двінсъ пре Odoакер ла рънъл Абdъа; de ънde Odoакер аў фъціт ла Рота, чі Романіі „карії лъасе карте de ла дмпъратъл Zinon, съ аібъ краіў пре Teodopікъ, пь л'аў прііміт. De „аколо аў скъпат ла Равенна, ънde ашішdереа дл дпкіdea афаръ; чі дп 10 ілліе 'шї аў фъ„кът кале къ сабіа ші аў къпрінс четатea, de ънde апоі атестекат с'аў бътът, пънъ че къ„тръ сфършітъл анълъї Teodopікъ аў дпкънцірат Равенна," din Сігоніе. Din кънінтеле ачестеа але лъї Калвісіе лесне поцї дпцелеце, кът с'аў дешертат Дакіа чea повъ ші Месіа de ціосъ de Остроготі, ші аў веніт іаръшї дп тъпа дмпъръцієї ръсърітълъї, сът каре аў рътас, пънъ кънd ле-аў къпрінс Булгарії, прекът се ва аръта ла анії вііторі.

[1]) Sethus Calvisius in opere Chronlogico ex Sigonio.

Анъл 491. Дмпъратъл Zinon, дънъ че с'аў мънтъіт de Остроготі, с'аў dат спре тоате dестерdъчібнеле ші маі въртосъ спре беціе, din каре ші моартea і-аў ърmат дп 9 Апріліе, дп въръстъ de 61 de анї; къръіа і-аў ърmат Аріadna Аъгъста. Кedрен скріе [1]), къ пре дмпъратъл Zinon беат фііnd л'аў дпгропат de віў. Іаръ Аріadna мърітънdъ-се дънъ Анастасіе І Dікор, пре ачеста л'аў фъкът Аъгъст [2]).

[1]) S. Cedrenus Tom. 1. pag. [2]) S. Theophanes in Chronograph. Katona in Synopsi Chronologica.

Анъл 492. Дп анъл ачеста аў дмбръкат порфіра Лопцін дп Іса&ріа, скълънdъ-се къ оасте асъпра дмпъратълъї Анастасіе, dеспре акърбіа моарте се ва фаче къвънт ла анъл 496.

[1]) S. Theophanes in Chronographia, Katona in Synopsi Chronologica.

Анъл 493. Кънd се бътea Dіоцеп повъцъіторіл ощілор дмпъратълъї Анастасіе

ân anъl de akъm kъ Lonțin Tirannъl ân Isaврia [1]), Българiĭ prъdeazъ toatъ Traкia [2]). A-ша daръ ші Meсia de ȝiosъ kъ Daкia чea nouъ, kъ altmintreле kъm ar fi trekъt din Daкia чea веке ân Traкia?

Teodorikъ Amal ânkъ dъnъ че aъ ȝinъt treĭ anĭ ânkis ân Равenna пре Odoakep, фаче паче kъ dъnsъl ân 27 Февруарiе аша, ka Равenna ші Italia съ о стъпънeaскъ ла о лалтъ; чi Teodorikъ n'aъ ȝinъt пачea, пентрu kъ kietъnd ла оспъцъ пре Odoakep ân 5 Мартiе l'aъ otorжt dъnъ че aъ стъпънit Italia 17 anĭ, ші аша c'aъ stinc стъпънiреа Ерulilop ân Italia ші aъ ânчепът a Остроготilop [3]).

[1]) S. Theophanes et Katona ll. cc. [2])Author Miscellae Lib. 15. Assemani in Kalend. Tom. 2. c. 2. [3])Cassiodorus in Chronico ad h. a. Katona l. c.

Anul 496. Ân anъl de akъm c'aъ cфършit ръсboiъl din Isaврia, ші Lonțin Ti-rannъl ântpeвnъ kъ alțiĭ karĭ ȝinъce парte c'aъ otorжt din порънка ântъратuluĭ Ana-стасie [1]).

[1]) S. Theophanes et Katona ll. cc.

Anul 499. De aвia c'aъ тънтъit ântpъrъția ръсъritъluĭ de ъn фелiъ de варварi, ші eatъ alțiĭ варварi noi c'aъ ръdikat acъupra eĭ, adekъ Българii, despre karii аша скріе Mar-келлin Komitъl [1]) ла anъl de akъm: „Apist повъțъitoriъl oștilor din Illirikъ, c'aъ dъcъ ân kontra Българilor karii пръda Traкia, kъ 15000 de oсташі ші 500 de карре ân-кърkate kъ арте, че съnt de linсъ ла ръсboiъ, ші ръсboiъl aъ ȝinъt лънгъ ржul Zърta, unde aъ perit dintrъ aĭ nострi ân фъгъ, caъ ân ржъ maĭ вine de патрu miĭ. Aколо c'aъ stinсъ вirtъtea чea Illiriчeaскъ a осташilor, kъzund Komitiĭ Nikострат, Innokentie ші Akilin. Aшiшdepeа скріъ Kalвisie [2]), Accemani [3]) ші Паție [4]).

Грешеаște аша daръ Katona [5]) ân doъ: ъna e, kъ пре Apist ân nъteaște Apistie, алта kъ ziче, kъ ân anъl de akъm c'aъ kъnoskът ântъiъ Българii de Romanĭ, ла kареа ântreб, daръ ân anъl 492, aъ n'aъ kъnoskът Romanii пре Българĭ? Чi maĭ ръъ грешеаște Шеплебен [6]), kареле ръсboiъl ân anъl ачеста фъkът ântre Apist ші ântre Българĭ ân тът ла anъl 501, „ânшелат фiind de nепрiчепътеле kъвinte але авторiълuĭ Miскеллеĭ [7]) kареле пъ скріе“ ân anъl ачеста ântъiашĭ datъ “ чi скріе „ші ân anъl ачеста..,

[1]) Marcellinus Comes in Chronico Indictione 7. Gibbo solo Cos. [2])Sethus Calvisius in opere Chronol [3])Assemani in Kalend. Tom. 2. Part. 2. cap. 2. [4])Pagius ad an. 499 Num. 4. [5])Katona in Synopsi. Chronol. [6])Ioan. Ludovicus Schönleben in Historia Carnioliae Tom. 1. Part. 3. [7])Author Historiae Miscellanae Lib. 15.

Anul 500. Teodorikъ Amal краiъl Остроготilop ân anъl de akъm ântъiашĭ datъ ântrъnd ân Poma, dъ лецĭ фоарте kъвioасе, ші ȝiздекъторilop kъ deadinсъl ле порънчеще съ ȝinъ dрептатea [1]).

[1]) Cassiodorus in Chronico ad h. a. Katona in Synopsi Chronologica.

Anul 501. „Ші ân anъl ачеста (ziче авторiъl Miскеллеĭ [1]), adekъ ân al XI an ал ântъръțieĭ лuĭ Anастасie, ânkъ aъ пъвъliт Българii ân Illirikъ ші ân Traкia, ші maĭ 'nainte de a се kъnoaște гроаспік o aъ prъdat.“ Aшiшdepeа скріъ ші алțiĭ авторi [2]).

[1]) Author Historiae Miscellae Lib. 15. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad ann. 11. Anastasii. Annastasius Bibliothecarius in Hist. Eccl. pagina 5. Cedrenus Tom. 1. pag. 358. Zonaras Tom. 2. p. 55.

Anul 502. Bulgarii în anul aceasta iarăși aŭ prădat împrăcuia răsăritului, despre carii aşa scrie Marcellin Comitul [1]): „Obicinuitul neamŭ al Bulgarilor, pre Tracia cea de multe ori prădatŭ, nestrămutat-le împrotivă pre-unul dintre ostaşii Romanilor, iarăși o aŭ prădat.“ Care cuvinte ale lui Marcellin sokotindu-le, precum se cuvine a le sokoti, ciar se vede, kă de aŭ prădat Bulgarii Tracia, mai 'nainte aŭ prădatŭ Dakii-le, prin care aŭ trecutŭ cu treacă în Tracia.

Pre-acestea anilor mai pe urmă-le sferi împăratul Anastasie, pre Bulgari i-aŭ domolit cu darurĭ, și i-aŭ îndemnat cu se întoarcă spre apus [2]), carii asculta-se aŭ trecut în Pannonia și aŭ cuprinsŭ Sirmiul, împingându pre Goții în strămtorile Pannoniei cei de susŭ [3]).

[1]) Marcellinus Comes in Chronico, Indictione 10. Probo et Avieno Cos. [2])Sethus Calvisius in opere Chronologico. [3])Schönleben in Historia Carnioliae Tom. 1. Part. 3.

Anul 504. Teodorikŭ Amal craiul Ostrogotilor și al Italiei, pesfăcându-se lucrea Sirmiului, la care avea cădințu din anul 489, când aŭ bătut și cuprinsŭ ție pre Tenidzi, în anul de acum aŭ trimis pre Petru Comitul, nu pre Petamin, cum în mutare Katona în Sinope, kă oaste în contra Bulgarilor, carele vitează dându resvoiŭ, pre craiul Tenidzilor și pre al Bulgarilor i-aŭ tăiat, și Sirmiul încă l'aŭ cuștigat Italiei, precum scrie Marian Scotŭ [1]), Kacciodor [2]) și Calvisie [3]). Așișderea scrie și Herman [4]), numai cât acestea nune anul 501, adecă zice, kă acestea s'aŭ întâmplat kă trei ani mai 'nainte.

[1]) Marianus Scotus in Chronico. [2])Cassiodorus pariter in Chronico. [3])Sethus Calvisius in opere Chronologico ex Sigonio. [4])Hermannus Contractus apud Assemani in Kalend. Tom. 2. Part. 2. cap. 2.

Anul 505. Mundon, carele mai rămăsese dintre Goți în Dakia veke, unindu-și și pre Romănii din Dakia cea nouă, s'aŭ rădikatŭ asupra împăratului Anastasie și aŭ prădatŭ Makidonia și Tessalia; împrotiva kărții trimițundu-se Sabinian Konsulul, aŭ perit kă oaste kă totă. Drept aceea pentru kă artele sta împrotivă, împăratul Anastasie dupu obiceiul lui aŭ făcut pace kă banĭ [1]).

[1]) Sethus Calvisius in Opere Chronologico.

Anul 508. Teodorikŭ Amal craiul Ostogrotilor și al Italiei, pre Visigotii, carii rătăsese în Galia, în strîmtu la o laltă, și cetățile Karkasul kă Arelatul; le mărtue de încungiurareа Frăncelor [1]).

[1]) Cassiodorus ad h. ann. Katona in Synopsi Chronologica.

Anul 511. Teodorikŭ Amal lucrând stăpânirea sa până la Drivanția, și Visigotilor le dă craiŭ pre Alaarikŭ nepotul său [1]); iară Anastasie Avgustul scrisnește pre Makidonie Patriarhul Cariградului pentru kredința cea pravoslavnikă [2]).

[1]) Cassiodorus in Chronico. Katona l. c. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 20. Anastasii Augusti.

Анѹл 513. Православнічії чеї din Скітіа, din Месіа de ціосѹ ші Dакіа чеа поѹъ, adекъ Ромънії маї кѹ самъ, възънd ересѹріле ѧмпъратѹлѹї Анастасіе, с'аѹ ворбіт ла о лалтъ ка кредінца чеа adевъратъ съ о апере кѹ арме ѧмпротіва ѧмпъратѹлѹї. Dрепт ачееа ш'аѹ алес повъцѹіторіѹ пре Віталіан, фечіорѹл лѹї Патрікіон Комітѹл федерацілор, кареле ера діаошѹ Ромън. Віталіан ачеста аша dаръ лѹънd Ромънії ші пре алте неамѹрї кѹ сіне, с'аѹ ѧнтъмпінат кѹ Іпатіе, фечіорѹл Патріахѹлѹї Секѹndін ші непотѹл din соръ ал ѧмпъратѹлѹї Анастасіе, кареле повъцѹіа оастеа чеа ѧмпърътеаскъ, ші ловіndѹсе ла о лалтъ, нѹмаї ѧнтр'о бътаіе аѹ тъіат Віталіан шесе-zечї ші чінчї de мії din оастеа чеа ѧмпърътеаскъ, ші пре Іпатіе ѧнкъ л'аѹ прінс віѹ, ші л'аѹ цінѹт сѹбт пазъ ѧн Месіа пънъ ла анѹл віїторіѹ. Ѧн ръсбоіѹл ачеста аѹ dобъndіт Віталіан немъсѹратъ сѹмъ de банї, кареа о трімісесе ѧмпъратѹл съ се плътеаскъ оастеа, пенѹмърате арме, ші тот феліѹл de zъхареа [1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad ann. 22. Anastasii Dicori.

Анѹл 514. Ѧн анѹл ачеста (скріе С. Теофан [1]) Віталіан кѹпрінzънd тоатъ Тракіа, Скітіа ші Месіа (аша dаръ ші Dакіа), ші авънd кѹ сіне преа маре мѹлціме de Хѹннї ші de Бѹлгарї, аѹ лѹат Анхіалѹл ші Odессопоіѹл, ші пръdънd тоате пънъ ѧн Царіграd, пре Кіріл Маціcтрѹл ощілор din Тракіа ѧнкъ л'аѹ прінс. Чі пъртінind Царіградѹлѹї, табъра ш'о аѹ ешеzат ла локѹл че се кіамъ Сістеніе. Іаръ Анастасіе деспъdъждѹind деспре тоате, аѹ тріміс пре ѹнії dінтре сенаторї, съ се роаце de паче, ші аѹ ціврат кѹ тот сенатѹл, кѹм къ ва кіема ѧн Ераклеа Тракіеї пре Епіскопії чеї сѹргѹніцї. Віталіан аѹ маї пофтіт, ка прінцїї саѹ къпетеніїле фіеще-кърії скоале, ѧнкъ съ цівре пе ачееа, ші ка пре Макіdоніе Царігръdеанѹл ші пре Флавіан съ'ї ѧнтоаркъ ѧн скаѹнеле сале din каре кѹ неdрептѹл фѹсесе лепъdацї, ші чеелалцї Епіскопї ѧнкъ съ се ѧнтоаркъ ѧн епіскопіїле сале, апої аша съ се стрінгъ собор, ла каре соборѹ съ се кіеме ші Патріархѹл Ромеї кѹ тоцї епіскопії, ка аша кѹ цівdекатъ de обще съ се ѧнdрепте челе че фъръ de кале се оръndѹісе асѹпра православнічілор. Цівръnd пре тоате ачестеа ѧмпъратѹл, сенатѹл ші алцїї din Маціcтратѹрї ші din попор, ші ѧнкредінцънd кѹм къ аша се вор пліні тоате, с'аѹ фъкѹт паче, ші Віталіан с'аѹ ѧнтѹрнат а касъ."

„Патрікіѹл Секѹndін, кѹмнатѹл лѹї Анастасіе de пе соръ ші татъл лѹї Іпатіе, ѧнкъ къzънd ла пічіоареле лѹї Віталіан, кѹ мѹлте лакръмї аѹ къпътат слобоd ші сънътос пре фіїѹл съѹ Іпатіе din легътѹріле ѧн каре се цінеа ѧн Месіа."

„Ѧнтр'ачееа Хормісdа Епіскопѹл Ромеї ѧнтецат de Теоdорікѹ ші ка съ ръсплътеаскъ лѹї Віталіан, пре Евоdіе Епіскопѹл ші пре Віталіан Архіdіакопѹл і-аѹ тріміс ла соборѹл ѧн Ераклеа кіемат. Веніт-аѹ ші алцї епіскопї din маї мѹлте локѹрї, ка ла dоѹъ сѹте, карії ѧншелъndѹ-се ші de проклетѹл ѧмпърат ші de Тімотеѹ епіскопѹл Царіградѹлѹї, фъръ de ісправъ с'аѹ ѧнтѹрнат de ѹnde венісе. Пентрѹ къ проклетѹл ѧмпърат стрікънd тоатъ ѧнтокміреа, пре аскѹнс ѧнщіінцасе пре Папа de ла Рома, съ нѹ вінъ: къ сакра, кѹ каре се фъчеа а кіема пре Папа ла соборѹл че ера а се фаче ѧн Ераклеа, о dъdѹсе лѹї Віталіан съ о трімітъ ѧн Рома.

Аміндереа скріе Анастасіе Бібліотекарівл [2]), Кедрен [3]), Маркелліп Комітвл [4]) ші авторівл Міскеллеї [5]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad ann. 23. Anastasii Dicori. [2]) Anastasius Bibliothecarius p. 54. [3])Georgius Cedrenus Tom. 1. pag. 360. [4])Marcellinus Comes in Chronico Indictione, Seccatore solo Cos. [5])Author Historiae Miscellae Lib. 15.

Анвл 515. „Ан анвл ачеста (іаръ С. Теофан [1]) скріе) аџіџат фііnd Віталіан de ціврътъптвріле челе стръмбе але лві Анастасіе, тълте реле аў фъкът ан ощіле лві ші ампротіва ампъръцієї; пентрв кв пекъжіndвї кв звідерї, кв рънірі ші кв лепъдърі din пътървл остаміlор, маї пре врмъ спре маї маре батџіокврь віndea останій къте анвл пе къте ан обол саў бънвџ."

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad ann. 24. Anastasii Dicori.

Анвл 516. Міхаіл Леквіен [1]) ла анвл ачеста adвче квінтеле лві Маркелліп Комітвлві, din каре аратъ, кв Анастасіе Авгвствл ан анвл de акът аў кіематў ампаінтеа са пре маї тълцї Архіереї, ампре карії аў фостў ачещіа dінтре Ромънї: Domnion ал Сардікеї саў Тріадиџеї, Гаіан ал Наісвлві саў Ніссеї, Алкіс ал Нікопоівлві ші Евапцел ал Паваталіеї; чі пре Domnion ші пре Евапцел андатъ і-аў словозіт а касъ, пентрв кв се темеа de останій чеї православнічі din Іллірікў.

[1]) Michael Lequien in oriente Christiano. Tom. 2. pag. 307.

Анвл 517. Фііnd кв ампъратвл Анастасіе Dікорвл пв се лъса de стръмбътъџіле сале, Віталіан Ромънвл ампкъ пв ампчета de a се ръсвоі кв дънсвл: дрепт ачееа ан анвл de акът аў прєdат Макіdоніа ші Тессаліа, аџівпгънd пънъ ла Термопіле ші ла Епірвл чел векіў. Ан ръсвоівл ачеста пре атъџіа аў ровіт останій лві Віталіан, пре къџї п'аў пътът ръскътпъра трімішії ампъратвлві кв банії dінтр'о міе de фвнџї de аврў бътџї; пентрв ачееа останій, маї алес кълърітеа Цетічеаскъ, карії фост-аў Хвнні саў Ромънї, прін Іоапп Префектвл Ілліріквлві, ліпсіndвї кв че, саў і-аў dвс ровї ампрезпъ кв каспічії лор, саў і-аў тъіат пре zідвріле четъџілор челор ампкісе [1]).

[1]) Marcellinus Comes in Chronico, Indictione 10. Anastasio et Agapito. Coss.

Анвл 518. Ачеста е анвл чел ферічіт, ампрв карєле маї въртос ръсърітвл с'аў тъптвіт de ампъръџіа лві Анастасіе челї фъръ de пічі о кредінцъ, карєле твпънd червл, фвџеа dінтр'о кіліе ампр'алта, врънd съ се аскvndъ, чі пвтереа de свсў маї таре аў фост de кът паza отенеаскъ, пентрв кв Анастасіе Dікорвл аў пікат морт, de фвлџер фііnd лovіт саў de тръснет? пв се щіе. Ачеаста се щіе кв аў періт ан 9 Івліе, ан въртъ de 88 de анї, dвпъ че аў ампъръџіт 27 de анї, лвнї 3; ампрв а кървіа лок оастеа ші сепатвл аў алес ампърат пре Івстін I, карєле аў фост пъскът ан Іллірікў din пърінцї тішеї; чі пащереа чеа de тік стат о аў ампъріт кв віртвџіле сале [1]).

Nв е de a се тъчеа че с'аў ампътплат кв Віталіан dвпъ тоартеа ампъратвлві Анастасіе, деспре карєле аша скріе С. Теофан [2]): „Іаръ пвтітвл de асвпра Віталіан dвпъ тоартеа лві Анастасіе аша de прітіт с'аў фъкът Марелві Івстін, кът аў dовъndіt

дрегъторіе de маціstръ de оасте, ші мергънd ân Царіградъ с'аў фъкът Консъл ші Коміт de пресент, καὶ Κόμητα Πρεσέντι, шіântръ атъта граціе ера ла âmпъратъл, кът аў лепъdат âmпъратъл пентръ dънсъл пре Север. ші аў порънчіт de л'аў вчіс."

Герман din Капва[3]) âпкъ аша скріе despre Патерпў Архіепіскопъл Баббеі, ші despre Віталіан: „Преа мілостівъл âmпърат, âп adънареа чеа de обще, âп карea ші поі am фост de фаць, пре епіскопъл Патерпў ші пре лъmінатъл бърбат Віталіан і-аў пріміт âп граціа са, іаръ пърторілор ле-аў порънчіт съ се роаце епіскопълві съў de ертаре." Пърторіі ачещіа ера monахіі din Скітіа, карії фъчеа пре Патерпў Архіепіскопъл съў Несторіан, пентръ къ пе ле âпгъdзіа съ проповедзіаскъ: „къ впъл din преа Съпта Троіцъ аў пътіміт пентръ поі."

Тот ântръ ачеста an аў скріс соборъл din Царіград Патріархълві іаръші din Царіград, лві Ioann, despre Север Патріархъл Антіохіеі ші despre алці ерітічі, despre але кързіа âпщіінцърі ші іскълітърі Левкіен[4]) аша скріе: „с'аў іскъліт: Amantie mікъл епіскоп ал четъціі Nікопоіълві din Mecia a doъa кв тъna ca. Карea іскълітъръ гречеще пе се афлъ, фъръ пътаі лътінеще, de вnde се поате âпкide, къ Amantie пътаі лътінеще с'аў іскъліт." Еў adaог къ пътаі лътінеще аў ші щіът Amantie, пентръ къ ера Ротън din колоніа лві Traian прісіт. Вezі че с'аў zic ла anъл 458.

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad ult. an. Anastasii Dicori. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Idem S. Thophanes ibidem ad an. primum Iustini I. Aug. Germanus Capuensis in Epistola hoc anno missa ad Hormisdam Papam. [4])Lequien in Oriente Christiano Tom. 1. pag. 1223.

Anъл 519. „Âп anъл ачеста (zіче С. Теофан[1]) Віталіан кв віклешъг с'аў оторжт ἐδολοφονήθη, de Царігръdenї din тжніа каре о авеа асъпра лві, пентръ вчідіріле челе тълте че се фъкъсе кънd с'аў ръdікат âп контра лві Анастасіе." Чі Катона[2]) zіче, къ Віталіан с'аў оторжт de Іъстініan пріп віклешъг. Еў пе щіў de вnde о аў съпт ачеаста Катона? карeле ші тоартеа лві Віталіан âпкъ о ântърzіе кв вп anў.

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 2. Iustini I. Aug. [2])Katona in Synopsi Chronologica.

Anъл 522. Кавad краіъл Персілор се скоалъ кв ръсвоіў âmпротіва âmпъртълві Іъстіп, ал къзіа спорій се âmпedікъ de Белісаріе ші de Сітта повъцвіторіі ощілор âmпъратълві Іъстіп[1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 5. Iustini I. Aug. [2]) Katona in Synopsi Chronologica.

Anъл 524. Âmпъратъл Іъстіп гоneще еретічіі пентръ карії âпzadар се роагъ Теодорікъ Аталъ краіъл Остроготілор ші ал Італіеі пріп солъл съў a нвme Ioann[1]). Теодорікъ âпкъ се абате de ла вънътъціле сале, ші âп anъl de акъта отоаръ пре Боеціе, іаръ âп anъl вііторій пре Сіттакъ сокръл лві Боеціе, оатені de фрънте din Рома[2]).

[1]) S. Theophanes ad an. 7. Iustini I. Aug. Katona l. c. [2]) Cassiodorus in Chronico.

Anъл 526. Теодорікъ Аталъ краіъл Остроготілор ші ал Італіеі, с'аў къіт къ аў оторжт пре Боеціе ші пре Сіттакъ, ші ântръ атъта с'аў тървърат ла фіре кът і с'аў пъзъріт къ вede капъл лві Сіттакъ пре черій âп семпъл пещелві, de карea пъзъріре спъітъптъndзce ші волпъвіndзce аў

тѹрітѹ ѫн 30 Аѹгѹст ѫн върстъ de 70 de anї, кърѹіа і-аѹ ѹрмат Аталанікѹ непотѹ-съѹ din фатъ, чі фіindѹ къ Аталарікѹ ера преа тінърѹ, тѹтела лѹї о аѹ пѹртатѹ тѹмъ-са Аmаласѹнта, кареа аѹ пѹс отар ѫнтре стъпъніріле Остроготілор ші а Вісіготілор ржѹл Podanѹлѹї [1]).

[1]) Cassiodorus in Chronico. Baronius in Annalibus Eccl. ad. h. an. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 527. Ѫмпъратѹл Іѹстін I ѫн анѹл de акѹм аѹ пѹміт Аѹгѹст ші Коллегъ шіе пре Іѹстініан I, апої ла а патра лѹнъ dѹпъ ачееа аѹ тѹріт ѫнтрѹ ѫнтъіа zі а лѹнеї лѹї Аѹгѹст, ѫн върстъ de 77 de anї. Dѹпъ тоартеа лѹї Іѹстін п'аѹ маї требѹіт съ се факъ поѹъ алеџере de ѫмпърат, пентрѹ къ ера de фаџъ Іѹстініан фечіорѹл лѹї Саватіе ші ал Вігленіцеї сѹрореї репосатѹлѹї ѫмпъратѹлѹї Іѹстін, кареле аѹ ші ѫнчепѹт сінгѹр а облъdѹі тоатъ ѫмпъръціа Ръсърітѹлѹї [1]).

Ѫнцелегънd ачеаста тѹма ші тѹтріца лѹї Аталарік, Аmаласѹнта, кѹ грабъ аѹ тріміс солї de паче ші de пріетешѹг ла Іѹстініан Аѹгѹстѹл; апої аша воінd Остроготії, аѹ лепъdат dаскалії de лънгъ фііѹл съѹ Аталарік, ка съ пѹ ѫнвеце, пърънdѹлісе къ ѫнвъцътѹра се ѫмпончішаzъ кѹ вітеzшѹгѹл [2]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 1. Iustiniani Aug. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Author Historiae Miscellae Lib. 16. Baronius in Annalibus Eccl. ad h. an. Katona l. c.

Анѹл 528. Dеспре ѫнчепереа ѫмпъръціеї Аѹгѹстѹлѹї Іѹстініан I, ѫн dоѹъ кърцї але лѹї ворбеще Прокопіе; ѫн чеа dінтъіѹ [1]) zіче: „Кънd аѹ dобънdіт ѫмпъръціа Іѹсті-„ніан, ѹнкіѹл лѹї Герман, Антеле, вечінії Словенілор трекънd Dѹнъреа, кѹ маре оасте „аѹ пъпъdіт ѫн отареле Романілор. Іаръ Герман пре кареле пѹмаї de кѹрънd ѫл фъ-„кѹсе ѫмпъратѹл маџістрѹ ощілор din Тракіа, ловінdѹсе кѹ ощіле немічілор пре еле „ле аѹ ѫнвінс ші маї ле аѹ стінс.“ Ѫн чееалалтъ карте [2]) аdекъ ѫн історіа чеа аскѹнсъ маї амар скріе dеспре Іѹстініан zікънd: „De кънd аѹ ѫнчепѹт Іѹстініан а ѫмпъръці, „Хѹннії, Словенії ші Антеле маї ѫн тоцї анії аѹ џефѹіт преа фъръ de мілъ Іллірікѹл ші „тоатъ Тракіа, цеара Гречеаскъ, Керсонесѹл ші тоате църіле ші пороаdеле къте сънт „ѫнтре мареа Егеѹлѹї ші ощеzеле Царіградѹлѹї. Ашѹ креdе къ ѫн фіе-каре пъпъdіре „маї мѹлцї de къте dоѹъ сѹте de мії de Романї саѹ с'аѹ тъіат, саѹ с'аѹ робіт, ѫнтрѹ а-„тъта, кът ѫн церіле ачестеа пѹ е de а веdе фъръ пѹмаї пѹстіетатеа Скітіеї. Чі Хѹннії „ші Словенії ші алцї варбарї ѫнкъ пѹ с'аѹ ѫнторс ѫнтреџї акасъ; пентрѹ къ ѫн атта-„кѹрї, ѫн батеріле четъцілор ші ѫн ръсбоіеле челе фъръ de порок мѹлтъ върсаре de „сънџе аѹ сѹферіт ші еї, ка пѹ пѹмаї Романії, чі ші варварії съ кѹноаскъ інima чеа ръв-„нітоаре de сънџе а лѹї Іѹстініан.“ Пънъ ачі Прокопіе, dінтрѹ а кърѹіа кѹвінте dоѹъ поцї кѹлеџе, ѹна къ колонії лѹї Траіан, біецїї стръмошії пощрі, ѫнкъ п'аѹ ремас неџе-фѹіцї de барбарії de Прокопіе пѹміцї, алта, къ Хѹннії п'аѹ фостѹ осебіцї ѫн віцъ de Сло-венї, прекѹм ачеаста о аратъ ші Шеплебен [3]) ѫн Історіа Карніолієї.

[1]) Procopius de bello Gothico Lib. 3. c. 40. [2]) Idem Procopius in Historia Arcana cap. 18. sive p. 52. [3]) Ioannes Ludovicus Schönleben in Historia Carnioliae Tom. 1. Part. 3.

Анѹл 529. Іѹстініан Аѹгѹстѹл ѫн анѹл ачеста аѹ dат афаръ картеа леџілор чеа

despre пътеле луї пътіть, карea пъпъ ля тіпъл пострь се цine ші се лпвацъ ля тоате ънівersітъціле, ка ън ісвор a тътърор леціlор отінещі [1]).

[1]) Baronius in Annalibus Eccl. ad h. a. Katona in Synopsi Chronologica.

Anъл 530. Белісарie ші Сітta, карії лпкъ de лмпъратъл Iъстinian фъсесе трімішї лмпротіва луї Кабad краіълуї Персілор, ля анъл de акът фоарte вітеjеще с'аў пърtат, пentrь къ Белісарie аў лпвinс пre Перозь ля Месопотамia, іаръ Сітta пre Мерторое ля Персартenia [1]), карії ера повъцъіторії луї Кабad.

Іаръ Българії ля анъл ачеста аў пръdат Тракіа, лмпротіва кърора гръbind Мъndon повъцъіторіъл ощілор din Іллірік, despre карele, кът mi се паре, с'аў ворвіт ла анъл 505. пre чіпчї съte і-аў тъіat, пre чіелалцї і-аў фъгъріт [2]).

Ля Афріка Целімер фііъл луї Целарid стръпепотъл луї Цепсерік краіъл Bandaлілор лпкъ с'аў скълат асъпра краіълуї Хілderік, ші л'аў despoiat de кръітеа Bandaлілор, карea кръіте апоі ля Целімер аў авът сфършітъл [3]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad a. 4. Iustiniani Aug. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Marcellinus Comes in Chronico Indictione 8. Lampadio et Oreste Coss. [3]) Procopius de bello Vandalico. Katona l. c.

Anъл 531. Маї непорокосъ аў фост Белісарie ля анъл de акът; пentrь къ сіліт фііnd de аї съї, съ се батъ, с'аў бірвіт de Азарет повъцъіторіъл луї Кабad. Кабad краіъл Персілор лпкъ аў търіт, къръіа і-аў ърмат Хосрое [1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 5. Iustiniani Aug. Katona in Synopsi Chronologica.

Anъл 532. Царіградenії не'ndестълъndъce кь пъртареа Азгъстълуї Iъстinian, аў ціврат асъпра луї, а кърора ръскоалъ о аў ашezат лмпъратъл тъind треї-зъчї de mії dintre dъншії [1]).

Лмпротіва Амаласъntеї лпкъ аў ціврат ънії dintre Остроготї; dрепт ачеea Амаласъnта аў ашezат кь Азгъстъл Iъстinian, кът съ фъгъ ла dънсъл, ші dъпъ ачеea оторжnd пre треї dintre концівраці, аў потоліт ръскоала [2]).

[1]) Author Miscellae Lib. 16. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Iidem. ll. cc.

Anъл 533. Лмпъратъл Iъстinian фаче паче кь Хосрое краіъл Персілор, апоі пре Белісарie ля тріміте ля контра Bandaлілор ля Афріка, карele аў лпвінс пre Целімер ші аў луат ля апоі четатea Картагълуї. Чі Целімер с'аў лмпрежнат кь фрате съў Цанон, ші ловindъce кь Белісарie іаръші с'аў лпвінс, пierzind тоатъ табъра, ля карea фоарte мълтъ благъ аў афлат Белісарie [1]).

[1]) Procopius de bello Vandalico, Katona in Synopsi Chronologica.

Anъл 534. Целімер краіъл Bandaлілор dъпъ перdереа табереї чea din анъл трекът фъцісе ля пътеле Паппъа, ънde лпкъпціврат фііnd de Фара ценерарїъл луї Белісарie, ла атъта фоатете аў въніг, къt ля анъл ачеста і-аў къътат съ се dea прінс; пre карele Белісарie л'аў dус ля Царіград ші фортос трівмф аў цінът despre ел. Аша с'аў стінс ші кръітеа ші пътеле Bandaлілор ля Афріка [1]).

Iаръ Аmаласѫнта тѫрiндѫ'i фечiорѫл Аталарiк краiѫл Остроготiлор шi ал Iталiеi дп вързтъ de 16 анi, с'аѫ тѫрiтат dѫпъ Teodat фечiорѫл Аmалафрidei сорореi лѫi Teodорiк Аmал, шi аѫ фъгъdѫiт дmпъратѫлѫi Iѫстiniaп къ'i ва da Iталiа, шi Teodat аѫ фъгъdѫiт къ'i ва da Тоскана. Чi Teodat п'аѫ цiпѫт фъгъdѫiпца, шi пре Аmаласѫнта вара шi тѫiереа са прiп каре аѫ фост дпълцат ла кръiме, дпкъ о аѫ оторѫт [2]).

[1]) Procopius de bello Vandalico. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Author Miscellae Lib. 16. Katona l. c

Aпѫл 535. Пентрѫ ѵчidiреа Аmаласѫнтеi шi пентрѫ къ пѫ ш'аѫ цiпѫт фъгъdѫiпца, съ dea дndърънт Romaпiлор Iталiа шi Тоскана, Teodat краiѫл Остроготiлор, Аѵгѫстѫл Iѫстiniaп i-аѫ поропчiт ръсвоiѫ, шi Белiсарiе аѫ кѫпрiпс Сiкiлiа; dаръ Остроготii аѫ бiрѫiт пре Mѫndѫ повъцѫiторiѫл Romaпiлор дп Dалmацiа [1]).

Бѫлгарii дпкъ трекѫсе дп Месiа de цiос, пре карii i-аѫ бътѫт Цiтта Патрiкiѫл ла рѫѫл Iатрѫлѫi [2]), каре ла Niкопоiѫ се варсъ дп Dѫпъре [3]).

[1]) Procopius de bello Gothico. Author Miscellae Lib. 16. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Marcellinus Comes in Chronico Indictione 13. Belisario solo Consule. [3]) Hofmannus in Lexico Universali. Bruzen in Dictionario Geographico.

Aпѫл 536. Teodat дпцелегъnd дпвiпцереа че о авѫсесе Остроготii de Mѫndѫ повъцѫiторiѫл Romaпiлор дп Dалmацiа, аѫ стрiкат тоате легътѫрiле кѫ дmпъратѫл Iѫстiпiап, пентрѫ кареа фапт, dаръ маi въртос, пентрѫ къ Белiсарiе аѫ кѫпрiпс Neaполѫл шi Roma, Остроготii л'аѫ пѫс цiос din кръiме, шi аѫ алес дп локѫл лѫi пре Вiтiце, кареле аѫ тъiат пре Teodat, кънd фѫцea кътре Равенна, шi дпсърндѫсе аѫ лѫат шiе тѫiере пре Матасѫнта фата Аmаласѫнтеi; апоi аѫ тъпат дпаiпте ръсвоiѫл кѫ Romaпii [1]).

[1]) Procopius de bello Gothico Lib. 3. Author Miscellae Lib. 16. Katona in Synopsi Chronologica.

Aпѫл 537. Вiтiце краiѫл Остроготiлор дп апѫл ачеста аѫ дпкѫпцiърат Roma кѫ 150,000 de осташi, кареа вiтiцеще о аѫ апърат Белiсарiе пѫтаi кѫ чiпчi мii de осташi [1])

Атѫпчi аѫ дпкѫпцiърат Белiсарiе Roma кѫ zidѫ, каре пъпъ дп zioa de астъзi кѫстъ, пiчi е ка алте zidѫрi обѫ ла порi, чi ръстѫрпiш дп афаръ, ка съ пѫ се поатъ ѫрка дп лъѫптрѫ варварii, de каре zidiѫ тѫлт m'am тirат, кънd л'am въzѫт.

[1]) Procopius, Author Miscellae, et Katona ll. cc.

Aпѫл 538. Дп Iталiа Белiсарiе аѫ трiмiс пре Ioann съ кѫпрiпdъ Аriмiпѫл, iаръ Вiтiце аѫ лъсат дпкѫпцiърареа Romei шi с'аѫ кърат dѫпъ Ioann, чi Белiсарiе аѫ дпвiпс пре Остроготii карii фѫцia de ла Roma, шi пре чеi че дпкѫпцiърасе Аriмiпѫл, кѫ вепiреа са i-аѫ спъriат шi i-аѫ фѫгъriт de лъпгъ Аriмiп [1]).

Алтмiптрелеа аѫ кърс лѫкрѫriле Romaпiлор дп Скiтiа чеа тiкъ шi Месiа de цiос; пентрѫ къ доi край аi Бѫлгарiлор Волгер шi Dрѫпго карii бiрѫiа о парте a Dакiei чеi векi, фiiпd повъцѫiторi ощiлор Romъпещi дп Месiа Iѫстiп, iаръ дп Скiтiа Баѫdарiе, аѫ трекѫт Dѫпъреа шi аѫ дпчепѫт a пръda атъпdоѫ цъriле, кърора ещiпdѫле дп контръ пѫтiцii повъцѫiторi, Iѫстiп аѫ пiкат дп ръсвоiѫ, дптрѫ ал кърѫiа лок аѫ фост пѫс Констаптiп фечiорѫл лѫi Флорептiе; iаръ Бѫлгарii аѫ пътрѫпс пъпъ дп пърцiле Тракiei. Кареа дпцелегъnd'о

Акȣm Хȣnnȣл Маџістрȣл ощілор din Іллірік, кърȣіа ѧї фȣсесе ѧn ботеz пънашȣ ѧmпъратȣл Іȣстіnіаn, аȣ гръбіт ѧmпротіва Бȣлгарілор ші ѧnкȣnџіȣръndȣ'ї фоарте ръȣ і-аȣ фрънт, оmоръndȣле аmъndої краіі, ші лȣъnd de ла еї тоатъ прada; чі кънd се ѧnтȣрnа акȣm ші Ромаnіі веселї ші фъръ de вро фрікъ, аȣ nеmеріт алцї Бȣлгарї каріі аȣ бірȣіт пре Ромаnї ші ѧnтре чеілалцї аȣ прінс кȣ лацȣл пре Акȣm, пре Констаnтіn ші пре Гоdіла; чі Гоdіла аȣ тъіат лацȣл кȣ сабіа ші аȣ скъпат, Констаnтіn с'аȣ ръскȣmпърат кȣ о mіе de nȣmї, dаръ пре Акȣm Хȣnnȣл л'аȣ dȣс Бȣлгаріі кȣ сіnе робȣ [2]).

[1]) Procopius de bello Gothico Lib. 3. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad. an. 12. Iustiniani I. Aug. Author Miscellae Lib. 16. Georgius Cedrenus Tom. 1. pag. 371. Anastasius Bibliothecarius pag. 62.

Аnȣл 539. Dȣпъ че аȣ робіт Бȣлгаріі пре Акȣm Хȣnnȣл Маџістрȣл ощілор din Іллірік; Мȣndȣ кареле de віцъ ера Џеnіd, аȣ mерс ѧn Царіграd, ȣnde фȣ прімiт de ѧmпъратȣл Іȣстіnіаn кȣ mаре чінсте ші dрагосте nȣ nȣmаї ел, чі ші фечіорȣл лȣї; dечї л'аȣ nȣmіт Маџістрȣ ощілор ші л'аȣ трімiс ѧn Іллірік ѧn локȣл лȣї Акȣm, кърȣіа кънd mерџеа (zіче Съnтȣл Теофаn [1]) nічї ера dепарте de Іллірік, і-аȣ ѧnкіс калеа о оасте nеnȣmъратъ а Бȣлгарілор, чі ел ш'аȣ dескіс калеа кȣ феррȣл, ші пъвълінd ѧn nеmічї, пре тоцї і-аȣ щерс de пре лȣmе. Пре повъцȣіторіі чеї mаї алешї кȣ mаї mȣлцї робї і-аȣ трімiс ѧn Царіграd, ȣnde батџіокорінdȣ'ї ѧn тот кіпȣл, і-аȣ трекȣт прін черкȣл (чел mаре). Dȣпъ ачееа ѧn Тракіа аȣ фост аdъnкъ паче, nічї аȣ mаї ѧndръсnіт Хȣnnіі (mаї zіч'ашȣ: Бȣлгаріі, de n'аȣ фост тот de о віцъ Хȣnnіі кȣ Бȣлгаріі, прекȣm с'аȣ zіс ла аnȣл 528) de ачі ѧnаіnте а трече Dȣnъреа; че есте mаї mȣлт, пре робіі чеї din Бȣлгарї і-аȣ трімiс ѧmпъратȣл ѧn Арmеnіа ші ѧn Лаzіка de і-аȣ скріс ѧnтре осташї. Ашішdереа скріȣ Георгіе Кеdреn [2]), ші Сетȣ Калвісіе [3]) dеспре Мȣndȣ ші dеспре Бȣлгарї.

Ѧn Італіа Остроготіі ѧn аnȣл de акȣm аȣ стрікат Меdіолаnȣл, іаръ Белісаріе аȣ лȣат Фесȣлеле ші Аȣксіmȣл, апої аȣ ѧnкȣnџіȣрат пре Вітіџе ѧn Равеnnа [4]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad ann. 13. Iustiniani I. Aug. [2]) Georgius Cedrenus Tom. 1. p. 372. [3]) Sethus Calvisius in Opere Chronol. [4]) Author Miscellae Lib. 16. Katona in Synopsi Chronol.

Аnȣл 540. Хосрое краіȣл Персілор аціцат фіінd de солії лȣї Вітіџе краіȣлȣї Остроготілор, рȣmпе пачеа кȣ Ромаnіі ші арdе четъціле Сȣра, Вереа ші Аnтіохіа [1]), іаръ Вітіџе nе mаї nȣтъnd сȣфері фоаmеа ѧn Равеnnа, с'аȣ dат пре сіnе лȣї Белісаріе роб, пре кареле dȣкъndȣ'л Белісаріе ѧn Царіграd, Іȣстіnіаn Аȣгȣстȣл л'аȣ фъкȣт патрікіȣ, dаръ nȣ mȣлт аȣ тръіт ка патрікіȣ, dȣпъ dої аnї аȣ mȣріт [2]).

[1]) S. Theophanes ad an. 14. Iustiniani I. Aug. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Author Miscellae Lib. 16. Baronius ad h. a. Katona l. c.

Аnȣл 541. Dȣпъ че аȣ прінс Белісаріе пре Вітіџе, Остроготіі бȣкȣрошї ар фі пріімiт краіȣ лорȣшї саȣ пре Белісаріе, саȣ пре Ȣраіа, чі еї n'аȣ прімiт кръіmеа; dрепт ачееа ш'аȣ алес краіȣ пре Хілdебалd фечіорȣл лȣї Теȣd, краіȣлȣї Вісіготілор, кареле аȣ оmоржт пре Ȣраіа Остроготȣл кȣ віклешȣг; чі Хілdебалd ѧnкъ nȣ о аȣ mъnат ѧndелȣnгȣ пеnтрȣ къ ѧn аnȣл ачеста фȣ ȣчіс, кърȣіа і-аȣ ȣрmат Ерарік, алес фіінd de рȣdіі nеаmȣл

съ̆, пре карелe дъпъ чінчі лъві ашіщдереа л'аъ̆ оторжт Остроготіі ші аъ̆ алес дп локъл лъі пре Тотіла пепотъл лъі Хілдебалд din Фрате, карелe аъ̆ вindекат лъкръріле Остроготілор челe фрънте; пентръ къ тот дптръ ачест апъ̆ аъ̆ дпвінс пре Романі ла Фавенціа, ші аъ̆ лъат дпдърънт маі мълте четъці дп Італіа [1]). Ачестеа ші каре вор вrта с'аъ̆ дптъмплат Романілор, пентръ къ пре Белісаріе л'аъ̆ тріміс дп контра Персілор [2]).

[1]) Procopius de bello Gothico. Baronius in Annalibus Eccl. ad h. a. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Author Miscellae Lib. 16. Katona l. c.

Анъл 542. Белісаріе алънгъ пре Персі din отареле дмпъръціеі Ръсъріталъі; чі дп Італіа Тотіла краіъл Остроготілор маі de мълте орі ші дп маі мълте локърі пре Романі дї бате [1]).

[1]) S. Theophanes ad an. 16. Iustiniani I Aug. Katona l. c.

Анъл 543. Тотіла краіъл Остроготілор кънpinde Неаполъл. Iъстinian Авгъстъл тріміте дп локъл лъі Белісаріе пре Мартin, пре карелe дл бат Персіі.

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анъл 544. Авгъстъл Iъстinian іаръші тріміте пре Белісаріе дп Італіа асъпра Остроготілор, карії дп анъл ачеста аъ̆ лъат Тіберіл, четате а Італіеі пъ departe de Рома [1]).

[1]) Idem Katona l. c.

Анъл 545. Тотіла дп анъл ачеста аъ̆ кънpінс Фірмъл, Аскълъл, Сполетъл, Ассіссіъл ші алте четъці але Італіеі, ші маі пре вртъ аъ̆ дпкънціврат Рома [1]).

[1]) Idem Katona l. c.

Анъл 546. Белісаріе дпzъdар се сілеще съ дъкъ zъхъреа дп Рома, пентръ къ ощіле din Іcаврія аъ̆ въndът Рома лъі Тотіла [1]).

[1]) Idem Katona l. c.

Анъл 547. Белісаріе пепътъnd съфері перdереа Ромеі. дп анъл ачеста de поъ̆ аъ̆ дпкънціврат'о ші о аъ̆ лъат дпапоі de ла Тотіла, къ мълт маі таре дптърindъо de кът о дптърісе дп анъл 537. Чі перzъnd кълърітеа дъпъ ачееа аъ̆ трекът дп Сікіліа [1]).

[1]) Procopius de bello Gothico. Author Miscellae Lib. 16. Katona in Synopsi Chronologica.

Анъл 548. Катона [1]) скріе ла анъл ачеста: „Дмпротіва лъі Iъстinian цівръ Арсаке ші Артавапе, Словепіі, Цепidzіі, Лонгобardіі ші Ерълії пръdеazъ отареле дмпъръціеі Романілор.“ Еъ̆ пъ мълт дпцелег din къвінтеле ачестеа, къчі съпт скърт ші преа дпкъркат скрісе; пентръ ачееа воіъ̆ адъче ачі къвінтеле лъі Прокопіе; тъкар къ Стіттер [2]) ле адъче ла ал вnспрезечелеа апъ̆ ал ръсбоіълъі къ Остроготіі, адекъ ла анъл 546; апоі воіъ̆ адъога че zік ші алці Авторі. Аша дарь Прокопіе zіче: „Атънчі Антеле, пре кът с'аъ̆ zіс, пре бърбатъл ачеста, (пре вnъл dintre дъпшіі, карелe фъсесе роб ла Словепі, ші алтъл dintre Ромъні, че ера роб ла Анте, пътаі ка съ скапе, дл търтърісіа а фі Хілъdie Маціствл оастеі Романещі), дп адънареа лор л'аъ̆ сіліт съ zікъ, къ ел есте Хілъdie Маціствл ощілор Романілор, лъdъndъice къ kazne, de пъ ва zіче аша. Кънd се лъкра ачестеа ла Анте, Авгъстъл Iъстinian трімецind соліе ла варварії ачещіа, аъ̆ пофтіт ка съ треакъ тоці дп четатеа чеа бътрънъ че се кіатъ Търп, карea фііnd

ашеzатъ dinколо de Dѹпъре ші zidітъ de ѧмпъратѹл Траіан, de мѹлцї анї ера гоалъ, пръdатъ фіind de варварії чеї din вечінї. Аѹгѹстѹл Іѹстініан аѹ фъгъdѹіт Антелор къ ле ва da четатеа ачеаста ші тот цінѹтѹл din преціѹр кѹ къdінца чеа веке, че о авеа Романії ла dънса, къ ва цінеа пріетешѹг кѹ dъншії, ші къ банї ѧнкъ ле ва da de біѹ нѹмаї de вор фаче кѹ dъncѹл легътѹръ, кѹм къ вор ста ѧмпротіва Хѹннілор, кънd вор вреа съ пръdеzе ѧмпъръціа Романілор.

Аѹzind ачестеа варварії, ла тоате с'аѹ легат, ѹна пофтind de ла ѧмпъратѹл, аdекъ съ ласе пре Хілбѹdіе съ локѹіаскъ ѧнтре dъншії пѹнъndѹл іаръші ѧн чінстеа чеа маї dінаінте de Маціcтрѹ ал ощілор Романілор, крezind ші еї, къ есте аdевърат Хілбѹdіе. Ѧнфлъndѹсе омѹл ачела кѹ пъdеждеа, ел ѧнсѹші вреа съ фіе ші се нѹміа пре сіне Хілбѹdіе Маціcтрѹл ощілор Романілор. Dрепт ачееа мергънd ел ла Царіграd, л'аѹ ѧнтімпінат Нарсес ѧн кале ші прінzind ворбъ кѹ dъncѹл, аѹ прічепѹт къ есте імпостор, мъкар къ ворбіа латінеще ші ѧнвъцат фіind деспре семнеле лѹї Хілбѹdіе, мѹлте мінціа din тр'ѫнселе; пентрѹ ачееа прінzindѹл Нарсес, л'аѹ ѧнтеціт, de аѹ спѹс тоатъ текна, ші аша л'аѹ dѹс кѹ сіне ѧн Царіграd.

Din кѹвінтеле ачестеа але лѹї Прокопіе кѹлеце ѧнтъіѹ, къ Антеле, Словенії ші Хѹннії ѧн анѹл ачеста стъпъніа цеара Мѹнтенеаскъ, Молdова ші Бѹцеакѹл саѹ Бессарабіа; а doa, къ сѹбт кѹвінтеле ачестеа: „Ші тотѹ цінѹтѹл din преціѹрѹ," прічепе пре Dакіа чеа веке, че ші маї кіар се ва аръта ла анії вііторї, ѹnde воіѹ кѹвънта деспре челе de ѧмпъратѹл Іѹстініан, de а стънга ші de а dреапта Dѹнърії, zidіте.

[1]) Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Stitterus Tom. 1. pag. 542. [3]) Procopius de bello Gothico Lib. 3. cap. 14.

Анѹл 549. Кът с'аѹ ѧнтѹрнат din Італіа Белісаріе, Тотіла краіѹл Остроготілор ѧнdатъ аѹ лѹат Рома [1]); іаръ Хосрое краіѹл Персілор ш'аѹ тріміс оастеа ѧн Лаzіка [2]).

Алтмінтрелеа с'аѹ ѧнтъмплат тоате ѧнтрѹ амъndоѹъ Dакііле, вреѹ а zіче ші ѧн чеа веке ші ѧн чеа ноѹъ; пентрѹ къ dѹпъ кѹм скріе Прокопіе [3]): „Ценіdzії, карії аѹ цінѹт маї de demѹлт Сірміѹл ші тоатъ Dакіа, кът аѹ лѹат Іѹстініан Аѹгѹстѹл цеара ачееа de сѹбт стъпъніpер Готілор, пре Романії карії ера ѧнтр'ѫнса і-аѹ dѹс ѧн робіе ші пъшind маї 'наінте, аѹ пръdат ѧмпъръціа Романілор. Пентрѹ кареа фаптъ а лор, ѧмпъратѹл de ачі ѧнаінте нѹ ле аѹ маї плътіт че обічнѹісе а къпъта маї de demѹлт de ла Романї."

„Іаръ dънd Аѹгѹстѹл Іѹстініан Лонгобарdілор четатеа Норікѹл ші четъціле Паннонієї, ші алте локѹрї, афаръ de ачееа преа мѹлцї банї, еї аѹ лъсат патріа лор, ші трекънd Dѹнъреа, с'аѹ ашеzат нѹ deпарте de Ценіdzї."

„Ѹнеле алте локѹрї але Dакієї спре Сінцідон ле аѹ dат ѧмпъратѹл Ерѹлілор, ѹnde локѹеск акѹма."

Маї аdѹче ачелашї Прокопіе [4]) ші zічереа солілор Лонгобарdzілор, каре о аѹ авѹт ѧнаінтеа ѧмпъратѹлѹї Іѹстініан, ші сѹнъ аша: „Маї 'наінте време, кънd Готії стъпъніа

Dакіа (чеа поѹъ) Ц̣епidziї се тръсесе dinколо de Dѹнъре, ѹnde шезѹсе maї de de mѹлт кѹ тоцїї, аша de таре темъndѹсе de пѹтереа Готілор, кът n'аѹ кѹтезат вре о dатъ а трече Dѹнъреа. Атѹнчї конфеdерацїї ші чеї maї mарї пріетенї аї Романілор, кънd сѹбт пѹмеле пріетеншѹгѹлѹї ші de ла ѧмпърацїї чеї maї dinainте ші de ла тіне чел че ашішdереа ещї фъкъторіѹ de біне, ѧn тоцї анїї прімія концїарїї (чінсте de оасте саѹ оспеце). Акѹма бѹкѹрошї і-am ѧнтреба пре dъншїї, че аѹ ръсплътіт Романілор пентрѹ атътеа фачерї de біне? Аdевърат нічї пѹцін, нічї mѹлт пот аръта. Пънъ кънd n'аѹ авѹт кѹ че съ въ ватеме, пънъ атѹнчї с'аѹ контенiт maї mѹлт de сілъ, de кът de воіе. Пентрѹ къ тоате, къте сънт престе Dѹнъре, ле цінеацї перdѹте, ші de ла челе dinкоаче de Dѹнъре, ѧї опріа пре dъншїї фріка че авеа de Готї. Пентрѹ къ іатъ Ц̣епidziї, кът аѹ възѹт, къ Готїї с'аѹ ісгоніт din тоатъ Dакіа ші къ вої сънтецї ѧмпеdекацї кѹ ръсбоіѹ, ѧndатъ аѹ ѧndръсніт, ка ніскаї фъръ de леце а пънъdі ѧn цінѹтѹл вострѹ, ... Сірміѹл ѧл цінѹ Ц̣епidziї, о ѧмпърате! ші пре Ромънї ѧї dѹк ѧn робіе, фълindѹсе, къ еї бірѹеск тоатъ Dакіа; dѹпъ каре ѧnвінцере а ѹnѹї ръсбоіѹ, саѹ пентрѹ воі, саѹ кѹ воі, саѹ ѧмпротіва воастръ.?„

Ка съ поцї maї лесне ѧnцелеце тоате къте скріе ла анѹл ачеста Прокопіе, пофтореще, къте am скріс ла анїї 457 ші 490; апої іа сеаmа, къ Остроготїї, біне къ аѹ голіт Dакіа чеа поѹъ, ші аѹ кѹпрінс Італіа, тотѹшї Сірміѹл, ші dрепт ачееа ші Паннонiа, аѹ авѹт сѹбт сіне пънъ ла ръсбоіѹл лѹї Іѹстініан кѹ dъншїї, dѹпъ кѹm с'аѹ арътат ла анѹл 504.

Тот ѧнтрѹ ачест анѹ, саѹ ѧn чел ѧndатъ ѹрmъторіѹ, тръіа Віталіан Архіепіскопѹл Баббеї, кътръ кареле аѹ скріс Патріархѹл Ромеї Віцїліе епістола че с'аѹ четіт ѧнтрѹ ал V собор екѹменік din Царіград II, везї пре Леквіен [5]).

[1]) Procopius de bello Gothico Lib. 3. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Author Miscellae Lib. 16 Katona l. c. [3]) Procopius de bello Gathico Lib. 3. cap. 33. [4]) Procopius ibidem cap. 34. [5]) Lequien in Oriente Christiano Tom. I. pag. 1216.

Анѹл 550. Шеплебен[1]) ла анѹл ачеста аша скріе: „Ѧn тімпѹл ачела ѧn Іллірік, de е de а се креde лѹї Марѹл ші лѹї Діоклеат, стъпъніа dѹпъ Остроіл, Севіолаd, din ръmъшіцеле Готілор de віцъ, кареле кѹ порокѹл артелор ѧлї лъцісе кръімеа пънъ ѧn Валахіа ші ѧn отареле Полоніеї de акѹm, сѹбцїѹгънd ші Далмацїа.„ Нічї сmінтеще Шеплебен, кънd скріе ачестеа; пентрѹ къ Ц̣епidziї, карії ера de о віцъ кѹ Готїї, кѹm с'аѹ арътат ла анѹл 397, пе времеа ачаста кѹ аdевърат стъпъніа Арdеалѹл ші чееалалтъ парте а Dакіеї чеї векї че есте ѧнтре Арdеал ші ѧнтре Тісъ, афаръ de Сірміѹ ші de Іллірік, прекѹm аї пѹтѹт ѧnцелеце din челе че с'аѹ скріс ла анїї чеї maї dinainте. Dрепт ачееа аѹ требѹіт съ лі се лъцеаскъ кръімеа пънъ ѧn Валахіа, ші Полоніа саѹ Галіціа de акѹm.

Ла ръсъріт Гѹваz краіѹл Лазілор, ші повъцѹіторії Аѹгѹстѹлѹї Іѹстініан, тот ѧнтрѹ ачест анѹ аѹ бътѹт пре Хоріан повъцѹіторіѹл лѹї Хосрое краіѹлѹї Персілор; іаръ ла Апѹс Тотіла краіѹл Остроготілор аѹ пръdат Сікіліа [2]).

[1]) Ioannes Ludovicus Schönleben in Historia Carnioliae Tom. I. Part. 3. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an 24. Iustiniani I. Aug. Author Miscellae Lib. 16. Katona in Synopsi Chronologica.

Анул 551. Тотила връндуце а се маї бате кў Романіі, чере паче de ла ампъратул Іустиниан, карея недобъндиндуо ампъцівръ Анкона, чі Дзадар [1])

[1]) Author Miscellae et Katona ll. cc.

Анул 552. Ан анул ачеста доі краї аў періт: Гуваz ал Лазилор ші Тотила ал Остроготилор; пре Гуваz л'аў оморът повъцуіторій луї Іустиниан кў маре недрептате пумаї din пістъ; іаръ Тотила, карele п'аў фост маї пуцін de кът Теодорік Амал ампъиул краіў ал Італіеї, аў къзут ан ръсвоіул че аў авут кў Нарсес [1]).

[1]) Procopius de bello Gothico Lib. 4. S. Theophanes ad an. 26. Iustiniani Aug. Autor Miscellae et Katona ll. cc.

Анул 553. Остроготіі дупъ моартеа луї Тотила аў пус краіў пре Теіа, карele кулегунd оциле чele ръсіпіте але Остроготилор, ан анул ачеста с'аў ловіт кў Нарсес ан Кампаніа, чі фъръ de порок; пентрў къ пітеріт фііnd de o съцеатъ аў пікат морт ан ръсвоіў, ші аша с'аў стинс кў Теіа ші кръітеа ші пуmеле Остроготилор [1]).

Тот ампрў ачест анў с'аў цінут ал II собор ан Царіград, че аў фост ал V екуменік, ла карele с'аў стрінс 160 de Архіереї dimпреунъ кў Віціліе Папа de ла Рома пентрў треї капете саў лукрурі каре ле поцї вedea ла Баіл [2]) ші ла алцї Теолоцї. Ан соборул ачеста dinтре Архіереіі Ромъпилор ачеція се чітеск а фі фост de фаць: Василіск мітрополітул Сардикеї [3]), Проіект епископул Наісулуї [4]), ші Павел епископул Елпіанулуї din Dакіа de міжлок [5]).

[1]) Procopius de bello Gothico Lib. 4. Author Miscellae Lib. 16. [2]) Ludovicus Bail in summa conciliorum ubi de quinta Synodo Oecumenica. [3]) Facundus Hermianensis contra Mocianum, Pag. 205. [4]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. pag. 309. [5]) Idem Lequien Tom. 2. pag. 311.

Анул 554. Нарсес ан анул de акум пре Остроготіі, карії маї ръмъсесе ай трімите ан Царіград, ші ел ка ун повъцуіторіў окъртуеще Італіа ан 15 анї [1]).

[1]) Procopius et Author Miscellae ll. cc. Katona in Synopsi Chronologica.

Анул 557. Ла анул ачеста, аша скріе Паул Diаконул [1]), саў тъкар чіне е, карele аў скріс Міскелла: „Ан анул ал треізечілea ші нуул ал ампъръцієї луї Іустиниан, аў ампрат ан Царіград ун неам некунoскут, ші неашептат, dinтре ачіea че се зік Аварі; ла а кърuіа вedere аў ешіт тоатъ четатea ка чеї че ну маї възуце неам ка ачела; пентрў къ авea пър фоарте лунг, dar андъръит, ампletіт ші легат кў петеке; іаръ челалалт порт ал лор ера асемenea портулуї Хунnілор. Ачеція фуіnd din цeara лор аў venіт ан пърціле Скітіеї ші але Месіеї (de цioc) ші аў трімис солї ла Іустиниан ругъндуce ка съ се пріітеаскъ.“ Апоі dереа скріе ші Съпцул Теофан ан Хронографіе ла ачелаш анў ал Августулуї Іустиниан.

[1]) Paulus Diaconus Lib. 16.

Анул 558. Пре локуіторіі Царіградулуї ан анул ачеста dупъ кутremурul пътъпtулуї і-аў пъкъжіт чіута ші venіреа Хунnілор пънъ ла дунъреа [1]); къчі Хунnіі, карії локуіа ан Бъцеакул ші цінутul Оцаковулуї de акум, прекум с'аў арътат ла анії чеї маї

dinainte, ші се поате ведеа din Прокопіе [2]), аȣ пръdат Доброdіцiа ші Тракіа пънъ ѧн Царіграd.

[2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 32. Iustiniani I. Aug. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Procopius de bello Gothico Lib. 4.

Анȣл 559. Белісаріе възind прada че се фъчеа de Хȣннї, с'аȣ ръdікат асȣпра лор ші кȣ стратаџетъ мілітъреаскъ і-аȣ ѧнвінс; Іȣстініан тотȣшї аȣ кȣмпърат пачеа кȣ банї de ла dъншії [1]), dȣпъ обічеіȣл чел ръȣ маї ал тȣтȣрор ѧмпъраціlор ресърітȣлȣї, кȣ кареле маї пре ȣрмъ аȣ ші мънкат ѧмпъръціа стръмошілор нощрі, карії нȣ кȣ банї чі кȣ пептȣл ста ѧнаінтеа варварілор.

[1]) Procopius in Historia Arcana. Author Miscellae Lib. 16. Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣс 563. Ѧн анȣл ачеста маї мȣлцї аȣ ціȣрат асȣпра Аȣгȣстȣлȣї Іȣстініан I, ѧнтре карії сȣппȣнъndȣсе а фі ші Белісаріе de тоатъ чінстеа с'аȣ dеспоіат прін Іȣстініан [1]).

[6]) S. Theophanes ad. an. 36. Iustiniani I Aug. Katona l. c.

Анȣл 564. Аварії віind ѧн Еȣропа маї мȣлте неамȣрї ѧшї сȣппȣн шіе, пънъ ші пре ръмъшіцеле Хȣннілор, че аȣ фост сȣбт Аттіла, кȣ карії ші кȣ сȣпȣнереа Ценіdzілор аȣ кȣпрінс маре парте а Dакіеї чеї векї; zік маре парте, пентрȣ къ ѧнтр'о парте а Dакіеї векї, аdекъ ѧн Валахіа de акȣм, аȣ ремас Бȣлгарії, Словенії ші Антеле, прекȣм се ва аръта ла анії вііторї [1]). Ачі сокотеще, кът ръȣ н'аȣ сȣферіт стръмошії Ромънілор, кънd de сȣбт ȣнії варварї тречеа сȣбт алцїї!

[6]) Author Miscellae Lib. 16. Katona in Synopsi Chronologica Avarum.

Анȣл 565. Ѧн анȣл 563, Белісаріе н'аȣ фост орбіт de окї, прекȣм аȣ бърфіт оаре карії скріїторї de сатірї; чі нȣмаї кът аȣ фост ліпсіт de тоате dерегъторііле ші тоатъ чінстеа, пентрȣ препȣсȣл че авеа ѧмпъратȣл Іȣстініан асȣпра лȣї. Dрепт ачееа кȣноскънd Іȣстініан невіновъціа лȣї Белісаріе, ѧн анȣл ачеста і-аȣ ѧнторс тоате, dаръ Белісаріе dȣпъ ачееа нȣ мȣлт аȣ тръіт, чі аȣ мȣріт ѧн бȣне кърȣнтеце, пре кареле dȣпъ шепте лȣнї л'аȣ ȣрмат Аȣгȣстȣл Іȣстініан чел dінтъіȣ; пентрȣ къ ші ел аȣ мȣріт ѧн 13 Ноемвріе, ѧн върстъ de 83 de анї, dȣпъ че аȣ ѧмпъръціт анї 38, лȣнї 3, zіле 13 [1]).

Лȣї Іȣстініан челȣї dінтъіȣ і-аȣ ȣрмат ѧнтрȣ ѧмпъръціе Іȣстін II, кареле ѧї ера непот din соръ, чі н'аȣ фост аша de порокос ка ȣнкіȣл съȣ, прекȣм се ва аръта ла анії вііторї [2]).

Zікъ чіне че вреа деспре Аȣгȣстȣл Іȣстініан I, пентрȣ къ аȣ ціnȣт сȣбт регȣлъ пре тоцї Архіереії, ѧнкъ ші пре Патріархії Ромеї, dаръ еȣ ѧнсȣмї zік, нȣ din мine, чі din аȣторії пре каре і-ам четіт, къ Іȣстініан dінтре тоцї ѧмпъраціі ръсърітȣлȣї нȣмаї сінгȣр се афлъ кареле маіестатеа Романілор нȣ нȣмаї ѧн тімпȣл съȣ о аȣ ціnȣт, къщігънd ѧнdъръпт Афріка ші Італіа, чі пънъ ѧн времеа ноастръ о аȣ ѧнтемеіат кȣ леціле, деспре каре ам кȣвънтат ла анȣл 529. Афаръ de ачеаста, четъцї ші ораше ѧнкъ атътеа саȣ аȣ zidіт саȣ аȣ dірес, къте алтȣл нічї ȣнȣл. Dінтре каре четъцї ші ораше, челе че се цін de амъndоȣъ Dакііле, ле ашȣ фі аdȣс ла анії ѧн каре с'аȣ zidіт саȣ с'аȣ dірес; чі Про-

копіе, карелe аѣ скріс despre dъnceле, n'аѣ дncemnat anii. Drept aчeea eѣ дnkъ ле adѣk ла anѣл чел маї de пре ѣртъ a лѣї Iѣstinian.

Aша daръ скріе Прокопіе[3]) despre четъцiле шi орашеле лъngъ Dънъре aшezate (къчї челе маї denarte de Dънъре aчi nѣ ле воіѣ adѣче), прекът ѣртeazъ zikъnd:

„Маї de demѣлт дmnъpaцii Romanilor, ka съ дmnediче пре варварії чеї dinkolo de Dънъре aшezaцї de ла трeчереa eї, дnkѣnцiѣpace църтѣpiї Dънъpeї kѣ ораше шi kѣ четъцѣїчї шi de o парте шi de алта. Daръ aчестea nѣ aша ле zidice ka съ nѣ ce noaтъ anponia чеї че вреа съ ле бaтъ, чi nѣmaї ka съ nѣ фie kѣ тотѣл фъръ пazъ рѫna Dънъpeї; пentpѣ kъ варварії чеї че локѣia дn пърцiле aчелea, ce дngrozia de бaтerea zidѣpilor. Маї mѣлте дntърірї kѣста nѣmaї dintr'ѣn тѣрnѣ, de ѣnde бine ce ziчea monoпirгii, дn каре пѫцintеї стръжарї ce цinea; шi aчeasta дn тimnѣл de atѣnчї era destѣл, ka съ ce teamъ варварії a ce anѣka de Romanї. Iаръ dѣnъ aчeea Аттіла kѣ преа маре oaсте пъвъlind, дntърiрiле aчелea kѣ пѫцinъ остепeaлъ ле-аѣ стрікатѣ, шi дmnърѫцia Romanilor o аѣ пръdат, nimenea стъndъ'i дmnротivъ. Маї пре ѣртъ Aѣгѣстѣл Iѣstinian челе стрікате ле-аѣ dipec, nѣ дn форта чea dintъiѣ, чi дn алтъ фортъ, ka съ фie kѣ mѣлт маї тарї: преste aчеле noѣъ дnkъ маї mѣлте аѣ фъkѣt.„

„Dънъpea e pѫѣл чел маї anpoape de Dakia, кареа осiбеще пре варварії чеї че сънт de a стъпга eї de ла Romънii каре сънт de a dpeanta. Drept aчeea пре Dakia aчeasta Romanii o nѣmeск pѫnoacъ, пentpѣ kъ kѣvънтѣл лътineск Ripa, дncemneaзъ църтѣpe (de pѫѣ) саѣ pѫnъ. Дn pѫna Dънъpeї дntъia четате (a Dakieї чеї pѫnoace) аѣ фост Cinцidonѣл (акѣт Cemendpia саѣ Zendepoвѣл[4]) дn Сербia) пре каре четате лѣndѣ-o варварії, пънъ din пътънт o аѣ фост стрікатѣ, ka шi пре алте четъцї. Пре четатea aчeea Aѣгѣстѣл Iѣstinian o аѣ dipec kѣm аѣ фост маї 'nainte, шi o аѣ дnkѣnцiѣpat kѣ zidѣpї фoарте тарї, кът iаръшї e четате de фрѣnte шi вестiтъ.„

„Афаръ de aчeea аѣ фъkѣt o четъцѣїкъ noѣъ преа дntърітъ шi onт miлѣpi denarte de Cinцidon, кареа kѣ dpeптate c'аѣ nѣmiт пentpѣ aчeea Октав *Οκτάβον*.„

„Маї дn коло ера Biminakiѣл, четатea чea бътръnъ din фѣndътмънт стрікатъ; четатea aчeasta aша o аѣ dipec дmnъpatѣл, кът ce вedea a фi noѣъ.„

Despre Bimинakiѣ nѣ ce вѫжеск aѣторії, kѣm c'ар kiema дn тimnѣл de akѣm; чi mie mi ce bede, къ Nігер[5]) аре dpeпт кареле ziче, къ есте Bidinѣл.

Мерце маї дnkoло Прокопіе[6]) шi ziче: „De ла четатea Bimинakiѣ маї дnkoло mergънd дn цертѣpiле Dънъpeї сънт treї четъцѣїчї: Пікnѣл, Кѣnѣл, шi Новеле (акѣта Novomont[7]) дn Бѣлгaріa, ѣnde аѣ фост aшezат лецionѣл чел dintъiѣ italiенеск), a кърора шi zidipea шi nѣmeле nѣmaї dintr'ѣn тѣрnѣ era маї 'nainte, чi акѣта Iѣstinian Aѣгѣстѣл атътea олате шi тѣрnѣpї аѣ фъkѣt дntr'жnceле кът nѣ дnzadar ce nѣmeск четъцї.

„Дn dpeптѣл Новелор de чealалтъ парте a Dънъpeї era ѣn тѣрn маї de de mѣлт пърѣciт, a nѣme Літерата, Леderата o аѣ nѣmiт чеї бътрънї. Din тѣрnѣл ачела маре шi преа таре четате аѣ фъkѣt дmnъpatѣл nострѣ.

„Dȣпъ Nове сънт четъцiле ачестеа: Каптавазателе, Сторпеле, Кампселе, Тапателе, Zерпеле шi Dȣкепратȣл, шi ѧп ржпа чеа dinколо тȣлте алтеле, каре ле-аȣ zidiт din фȣndъмжпт.

„Ȣрmeazъ четатеа чеа de Аȣгȣстȣл Траian фъкȣтъ, че се кiатъ Capnt bovis (Капȣл Боȣлȣї); dȣпъ ачееа орашеле Zanec, каре тоате прiнцȣл пострȣ ле-аȣ ѧпгръdiт фоарте таре шi ле-аȣ пȣс ѧп стат de а пȣ се пȣтеа лȣа.

„Nȣ deпарте de орашȣл Zanec есте четъцȣїка че се пȣтеще Пȣпте, Pontes. Тъindȣ-се ачi ржȣл о парте пȣ преа таре а ржпеї о ѧпкȣпцiȣръ, апої ѧпторкъndȣ-се ла албiа са, iаръшї се аmестекъ..... Iаръ de ȣnde се кiатъ локȣл Пȣпцiї шi кȣт се сiлеще Dȣпъреа ла албiа са акȣта воiȣ спȣпе. Аȣгȣстȣл Траian ка ȣп бърбат харпiкȣ пепȣтъnd сȣферi съ i се отъраскъ ѧтпъръцiа прiп Dȣпъре, с'аȣ гръбiт а фаче пod престе dъnса, ка съ поатъ фъръ de ѧтпеdiкаре трече, de къте орї ва вреа съ треакъ ѧтпротiва варварiлор челор dinколо. Dаръ съ пȣ тъ сiлескȣ а спȣпе кȣт с'аȣ фъкȣт подȣл ачеста, чi спȣпъ Аполлоdор Damaскiпȣл, кареле аȣ фост архiтектȣл подȣлȣї. Ѧпсъ подȣл ачеста Романiлор dȣпъ ачееа пȣ тȣлт аȣ фолосiт; пептрȣ къ кȣ вреme шi пептрȣ ѧпкȣпцiȣрареа Dȣпъреї шi пептрȣ векiреа лȣї с'аȣ ȣрлȣiт (вezї апȣл 104). Атȣнчї Траian аȣ фъкȣт doȣъ четъцȣїчї ѧптр'атъndoȣъ ржпеле Dȣпъреї, шi преа чеа din партеа чеа dinколо (de кътре Dакiа веке) о аȣ пȣтiт Теоdора, iаръ пре чеа din Dакiа (чеа поȣъ) dȣпъ лътiпiе Пȣпте, Pontem. Чi фiind къ кȣ ȣрлȣiтȣрiле шi фȣndъмжптȣл Подȣлȣї аша с'аȣ ȣтплȣт Dȣпъреа, кът пре аколо пȣ пот трече лȣптрiле, dрепт ачееа требȣе съ'шї тȣте кȣрсȣл шi iаръшї съ шi'л ѧптоаркъ ѧп албiа са, шi съ рабde лȣптрiле. Стрiкъndȣ-се четъцȣїчiле ачестеа атъndoȣъ шi de векiме шi de варварї, Аȣгȣстȣл Iȣстiпiапȣ, Пȣптеа каре ера de а dреапта о аȣ zidiт de поȣ шi о аȣ dipec кȣ преа таре фабрiкъ, апъръnd Iллiрiкȣл деспре партеа ачеаста; чi de Теоdора, кареа е de чеелалтъ парте, п'аȣ авȣт грiце, ка de ȣпа че ера de 'ndъmъпъ варварiлор.„

De ла подȣл лȣї Траian ѧп цiосȣ пъпъ ѧп тареа Neагръ, маї тȣлте четъцї шi ораше аȣ zidiт, саȣ аȣ dipec ѧтпъратȣл Iȣстiпiап I, прекȣт скрiе ачелашї Прокопiе[8]), чi еȣ ачелеа ле лас ка съ пȣ фiȣ преа лȣпг ла апȣл ачеста, dаръ ле воiȣ аdȣче ла апiї вiiторї, ȣnde mi се ва dа прiлецiȣ. Ачестеа каре ле-ат скрiс ачi, пȣтаї пептрȣ ачееа ле ат скрiсȣ, ка съ поцї веdеа къ Dакiа чеа ржпоасъ din сȣс аȣ ѧпчепȣт de ла Сiпцidon.

[1]) S. Theophanes ad ult. an. Iustiniani I. Aug. Baronius ad h. an. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Autor Miscellae Lib. 16. Baronius et Katona ll. cc. [3]) Procopius de aedificiis Lib. 4. cap. 5. [4]) Baudrand in Geographia. Bruzen in Dictionario. [5]) Niger apud Bruzen in Dictionario Geographico. [6]) Procopius de aedif. Lib. 4. cap. 6. [7]) Hofmannus in Lexico, Bruzen l. c. [8]) Procopius ibidem cap. 6. et 7.

Апȣл 567. Iȣстiп II ѧтпъратȣл ръсърiтȣлȣї, шi чел маї de пре ȣрmъ ѧтпърат dinтре Романї ал Iталiеї ѧптрецї, din сфатȣл Софiеї тȣiереї сале ѧп апȣл ачеста аȣ отържт съ кiеme пре Nарсес Еȣпȣкȣл din Iталiа, каре отържре ѧпцелегъndȣ-о Nарсес, аȣ ѧпчепȣт а се ѧпцелеце кȣ Лопгобардiї, карiї de ла апȣл 549, стъпъпiа Папоппiа. Лоп-

гобардіі dрепт ачееа ѫп анѹл ачеста с'аѹ ѫптокміт кѹ Аварії, ка трекънd еі ѫп Італіа съ ле ласе лор Панонніа[1]).

[1]) S. Theophanes ad an. 2. Iustini II Aug. Author Miscellae Lib. 17. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 568. Nарсес фіind кіемат ѫп Італіа, ка съ'л пѹпъ ла фѹс кѹ мѹіеріле, пре кѹм і с'аѹ фост лъѹdат ѫмпърътеаса Софіа, ѫп анѹл ачеста аѹ торс гіемѹл, пре кареле пічі lѹстіп ал II. пічі алцї ѫмпърацї аі ръсърітѹлѹі л'аѹ пѹтѹт ръсѹчі; пентрѹ къ ешind ел din Італіа, аѹ слобоzіт ѫптр'ѫпса пре Албоін краіѹл кѹ Лонгобардіі лѹі, кареле ѫпdатъ аѹ кѹпрінс Аквілеа; іаръ Аварії dѹпъ токмеала че фъкѹсе кѹ Лонгобардіі аѹ кѹпрінс Панонніа.[1]).

[1]) Author Miscellae et Katona ll. cc. Baronius ad h. an.

Анѹл 569. Аѹгѹстѹл lѹстіп II ѫптъреще пріетепшѹгѹл кѹ Тѹрчії[1]); Албоін краіѹл Лонгобарділор кѹпрінde Венеціа[2]); Бѹлгарії пръdеаzъ Тракіа, ѫп контра кърора тріміс фіind Тіберіе, кареле аѹ ѫмпъръцїт dѹпъ lѹстіп II, пре Бѹлгарї ѫї бате ші'ї алѹпгъ престе Dѹпъре[3]).

[1]) S. Theophanes ad an. 4. Iustini II Aug. [2]) Author Miscellae Lib. 17. [3]) Sethus Calvisius in Opere Chronologico ex Gerund.

Анѹл 570. Албоін краіѹл Лонгобарділор кѹпрінde Лігѹріа[1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 17. Katona l. c.

Анѹл 571. Арменіа чеа маре трече сѹбт стъпъніреа Романілор, пентрѹ кареа се стрікъ пачеа кѹ Персії, Албоін краіѹл кѹпрінde Етрѹріа саѹ Тоскана ші Ѹмбріа[2]):

[1]) S. Theophanes ad an. 6. Iustini II Aug. [2]) Author Miscellae et Katona ll. cc.

Анѹл 574. Ла анѹл ачеста аша скріе С. Теофан[1]): „Ѫп анѹл ачеста Аварії аѹ пръdат церіле de лъпгъ Dѹпъре, каре лѹкрѹ ѫпцегѫndѹ'л ѫмпъратѹл, аѹ тріміс ѫп контра лор пре Тіберіе Комітѹл пъzіторілор de кѹрте, кареле dъndѹ ръсбоіѹ, с'аѹ асѹпріт пре пещіѹт de Аварї, ші піерzъnd пре мѹлцї dінтре аі съі с'аѹ ѫптѹрпат." Ваі de колоніі лѹі Траіан, біецїі стръмошії Ромънілор! къ ачещіа лъкѹіа ѫп церіле de лъпгъ Dѹпъре.

Тот ѫптрѹ ачеста ан, прекѹм аратъ Стефан Катона[2]), аѹ пебѹпіт Аѹгѹстѹл lѹстіп II, ші Тіберіе с'аѹ пѹміт Кесаріѹ, ка съ окърмѹіаскъ ѫмпъръціа. Лѹі Албоін краіѹлѹі Лонгобарділор, dѹпъ че аѹ кѹпрінс Італіа, ѫпкъ пѹ біне і-аѹ кѹрс лѹкрѹріле, пентрѹ къ с'аѹ оморѫт ѫп Верона прін віклешѹгѹл Росімѹndеі мѹіерії сале, кърѹіа і-аѹ ѹрмат Клефо, кареле фоарте аѹ асѹпріт пре фрацїі пощрії чеі din Італіа[3]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an 9. Iustin II. Aug. [2]) Katona in Synopsi Chronol. [3]) Baronius in Annalibus Eccl. ad. h. a.

Анѹл. 578. Аѹгѹстѹл lѹстіп II венindѹ'шї ѫп фіре, пре Тіберіе II. din Кесаріѹ ѫл фаче Аѹгѹст, апої пѹ мѹлт тръеще, чі моаре ѫп 5 Октомвріе, dѹпъ че аѹ ѫмпъръцїт анї 12, лѹнї 10, zіле 22, іаръ Тіберіе II пре ѫмпърътеаса Софіа пентрѹ віклешѹгѹл еі ѫп-

dатъ о пѹне ла рѫnd, ші Аварілор плътеще обічїnѹітеле опт-zечї de mії de галбенї, nѹmaї съ nѹ рѹmпъ пачеа[1]).

[1]) S. Theophanes ad an. 1. Tiberii II Aug. Baronius in Annalibus Eclesiacticis ad hunc. annum.

Анѹл 579. Аварії карії стъпъnia акѹm тоатъ Dакіа чеа веке ші amъndoѹъ Панопііле, врънd съ кѹпріndъ Сірmіѹл de ла Ценidzї ѫn анѹл ачеста с'аѹ фъкѹт а се скѹла асѹпра Словенілор челор че локѹіа престе Панопnia de сѹс спре mареа Adріеї, ші сѹбт претестѹл ачеста аѹ фъкѹт пod престе апа Савѹлѹї[1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 17. Katona in Synopsi Chronol. Avarum.

Анѹл 580. Аѹгѹстѹл Тіберіе II пѹне повъцѹіторіѹ ощілор de ла ръсъріт пре Маѹрікіе, кареле о парте а ощілор о трімітe ѫmпротіва Персілор[1]).

[1]) S. Theophanes ad an. 2. Tiberii II. Aug.

Анѹл 581. Аварії кѹпріnd Сірmіѹл de ла Ценidzї фъръ нічї о бътаіе[1]); пентрѹ къ Ценidzії ера ѫnгроzіцї de Аварї, de кънd перdѹсе кът бірѹіа din Dакіа чеа веке.

[1]) S. Theophanes ad an. 3. Tiberii II. Aug. Author Miscellae Lib. 17.

Анѹл 582. Аѹгѹстѹл Тіберіе II ѫn 5 zіле а лѹнеї лѹї Аѹгѹст nѹmеще пре Маѹрікіе Кесаріѹ ші dѹпъ опт zіле ѫл фаче Аѹгѹст, adекъ ѫmпърат deплin; dѹпъ ачееа логоdеще пре фата са Константіna лѹї Маѹрікіе ші moаре ѫn 14 zіле але nѹmітеї лѹnї, dѹпъ че аѹ ѫmпъръцїт anї 3, лѹnї 10, zіле 9; dѹпъ акърѹіа moарте Аѹгѹстѹл Маѹрікіе, кареле ера de віцъ diaошѹ Роman din Аравісса четатеа Капаdокіеї, аѹ цінѹт формоасъ nѹnтъ кѹ Константіna логоdnіка са[1]).

Nѹ е de а се тъчеа ачі, че і с'аѹ ѫnтъmплат Аѹгѹстѹлѹї Тіберіе II пентрѹ Евлавіа лѹї. Ачеста въzънd odinіoаръ, къ о піатръ пре каре ера ѫnтъіат сеmnѹл С. Крѹчї, се калкъ кѹ пічіоареле de чеї че тречеа пре лънгъ dънса, аѹ порѹнчіт de с'аѹ рідікат піатра, сѹбт каре аѹ афлат о mіе de mъжї de аѹр[2]). Ціnереле лѹї Тіберіе, Аѹгѹстѹл Маѹрікіе, n'аѹ фост аша de порокос ка съ афле коmорї, чі din коmоріле челе афлате de алцїї аѹ требѹіт съ ѫndестѹлеzе пре Аварї; пентрѹ къ dѹпъ кѹm скріе Паѹл Diакоnѹл[3]) ѫn анѹл de ла nащереа Domnѹлѹї 582 (nѹ 577) Аварії карії nѹ de mѹлт лѹасе Сірmіѹл четатеа чеа вестітъ din Еѹропа, аѹ тріміс солї ла ѫmпъратѹл Маѹрікіе, пофтіnd ка ла челе опт-zечї de mії de галбенї, каре обічїnѹісе але лѹа de ла Роmanї ѫn фіеще-каре an, съ лі се maї adaоце doѹъ-zечї de mії de галбенї. Ѫmпъратѹл ръвnіnd пачеа ле аѹ dат ачестеа.

Каганѹл Аварілор dѹпъ ачееа аѹ черѹт съ'ї трімітъ спре веdере ѹn елефант, фіаръ din India, кърѹіа і-аѹ тріміс пре чел maї mаре, пре кареле dѹпъ че л'аѹ въzѹт л'аѹ тріміс ѫnапої ла ѫmпъратѹл. Ашішdереа аѹ черѹт съ'ї трімітъ ѹn пат de аѹр, съ'л вadъ; ші пат de аѹр ѫnкъ і-аѹ тріміс, іаръ ел въzъndѹ'л іаръші л'аѹ тріміс ѫndъръпт. Маї пре ѹрmъ аѹ пофтіт ка ла сѹта de mії de галбенї чеа de maї 'naінте съ'ї maї adaоце алте doѹъ-zечї de mії de галбенї, каре пофтъ nе'mплінindѹ-о ѫmпъратѹл, Каганѹл аѹ стрікат Сінцidonѹл ші аѹ кѹпріnс maї mѹлте четъцї din Іллірікѹ. Dрепт ачееа

ѫмпъратȣл аȣ трimic ла dъncȣл солї пре Елпidie Патрікіȣл ші пре Коментіол, ѫпаintea кърора варварȣл фъцърпічеще с'аȣ фъгъdȣіт къ ва ціnea пачеа." Ашішdереа скріȣ С. Теофан[4]), Menandep[5]), Теофілакт[6]) Кedpen[7]), ші Zonapa[8]).

[1]) S. Theophanes ad ult. an. Tiberii II. Aug. Katona in Synopsi Chronologica. [2])Katona l. c. [3])Paulus Diaconus Lib. 15. [4]) S. Theophanes ad an. 1. Mauricii Aug. [5])Menander pag. 175. [6]) S. Theophanes Lib. 1. cap. 3. [7])Georgius Cedrenus Tom. 1. pag. 394. [8]) Zonaras Tom. 2. pag. 73.

Анȣл 583. Ѫn ал doїлеа an ал ѫмпъръціеї лȣї Маȣрікіе, Каганȣл Аварілор (скріе Паȣл Diaконȣл[1]) се гръбіа съ стріче пачеа, пентрȣ къ аȣ ѫнтрармат неатȣріле Склавінілор ѫмпротіва Тракіеї, карії аȣ терс пънъ ла zidȣріле челе лȣнцї, фъкънd тȣлтъ піерzаре. Чі ѫмпъратȣл скоцѫnd осташії чеї че пъzіа полата ші тȣлте глоате din четате ле-аȣ порȣнчіт съ апере zidȣріле челе лȣнцї, ші пре Коментіол орѫndȣindȣ'л повъцȣіторіȣ л'аȣ трimic ѫn контра варварілор, кареле пъвълind фъръ de щіреа варварілор асȣпра лор, пре тȣлцї аȣ оторѫт din еї, ші пре чеілалцї і-аȣ фȣгъріт. Іаръ кънd се ѫнтȣрна кътре Odpiiȣ с'аȣ ѫнтълніт кȣ Adpагаст, кареле повъцȣіа тȣлціme de Склавінї, ші dȣчеа таре прадъ, ші dънd пъвалъ ші асȣпра ачестȣіа, пȣ пȣтаї пре чеї робіцї і-аȣ тънтȣіт чі ші бірȣінцъ аȣ dобъndіт." Ашішdереа скріе ші С. Теофан[2]).

[1]) Paulus Diaconus Lib. 17. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 2. Mauricii Augusti.

Анȣл 586. Філіппікȣ повъцȣіторіȣл ощілор челор de ла ръсъріт ѫn анȣл ачеста ла Amida фоарте таре аȣ бътȣт пре Персї, ші тȣлте церї але лор аȣ пръdат.

Анȣл 587. Ла ръсъріт ѫn анȣл ачеста dестȣл de біне аȣ кȣрс порокȣл Романілор пентрȣ къ Ераклie, ȣнȣл dінтре повъцȣіторії ощілор de ла ръсъріт аȣ ѫнвінс пре Персї ші аȣ кȣпрінс Маzарȣл орашȣл Персілор[1]); таї ръȣ с'аȣ ѫнтъмплат de кътръ тіаzъ-поапте, таї алес біецілор стръмошілор пострі; пентрȣ къ dȣпъ кȣт скріе С. Теофан[2]): „Ѫn анȣл ачеста Каганȣл Аварілор стрікънd пачеа, Месіа (ѫнцелеце de ціос кȣ Dакіа чеа рѫпоасъ) ші Скітіа кȣ атар ръсбоіȣ ле пъкъжіа; іаръ четъціле Раціаріа, Кононіа, Акіса (Аȣторȣл Міскеллеї таї біне скріе, Bononiam, Aquas), Доростолȣл, Zandana ші Маркіанопоіȣл ле-аȣ ръсіпіт din фȣndъмѫнт. Іаръ Коментіол сосind ѫn Анхіал пре осташії чеї таї бȣнї і-аȣ алес dінтре чеї таї слабї, ші оастеа чеа таї требнікъ, ка ла 40,000 de оаменї о аȣ пȣс съ апере табера, іаръ пре чеї алешї, ка ла 6,000, dȣкъndȣ'ї кȣ сіне, dоȣъ тії аȣ dат лȣї Кастȣ, пре атъціа лȣї Мартін, челелалте dоȣъ тії ле-аȣ повъцȣіт ел, ші аȣ пȣрчес ѫn контра варварілор. Кастȣ аціȣнгънd ла Цапарdа ші ла Хетȣ ші афлънd пре варварї петрекъndȣ'шї тімпȣл фъръ de гріце ші фъръ de стрежї, пре тȣлцї аȣ оторѫт dінтре дънші, апої пре робї ші прada чеа dобъndітъ о аȣ dат осташілор съ о пъzеаскъ. Іаръ Мартін тергънd ла локȣріле че ера вечіне четъції Баббеї (de акȣт), ші фъръ de весте пъвълind асȣпра Каганȣлȣї, тȣлте ощї але лȣї кȣ тотȣл ле-аȣ стінс, ші пре ел л'аȣ сіліт съ се тънтȣіаскъ кȣ фȣга. Мартін dȣпъ че аȣ фъкȣт ісбънdа ачеаста, с'аȣ ѫнтȣрнат аколо, ȣnde ле zісесе повъцȣіторіȣл къ'ї ва ащепта; чі Коментіол de фрікъ се тръсесе ѫn Маркіанопоіȣ. Неафлънd Мартін ші Кастȣ пре Коментіол,

'шї аȣ ȣніт ощіле ші с'аȣ трас кътре гȣра Етȣлȣї. De ачі Мартін възънd къ Каганȣл трече рѫȣл с'аȣ ѫнтȣрнат ла повъцȣіторіȣ. Кастȣ трекънd рѫȣл ші ѫнтълнindȣ-се кȣ тергъторії ѫнаінте аї немічілор пре ачеіа і-аȣ ѫнвінс; dаръ dȣпъ ачееа фъръ вре о прічінъ аȣ прецетат а се ѫнтȣрна ші а се ȣні кȣ повъцȣіторіȣл. Dрепт ачееа adoȣa-zi, ѫнкіzindȣ'ї тоатъ ешіреа, Каганȣл ѫл ѫнвінце; de ȣnde оастеа чеа ръсіпітъ, прекȣт аȣ пȣтȣт фіеще-кареле аȣ фȣціт прін мȣнцї, ші прін пъdȣрї. Ȣнії, пре карії ка пре фіере ѫї вѫнасе варварії, аȣ възȣт, ȣnde есте Кастȣ аскȣнс, пре кареле dȣпъ ачееа варварії л'аȣ прінс віȣ, ші ѫнкȣнцїȣръndȣ'л кȣ цїокȣрї ші кȣ глȣме, ѫшї аръта бȣкȣріа пентрȣ бірȣінцъ.

„De ачі Каганȣл аȣ порніт спре amiazї ші мȣтънd ръсбоіȣл ѫн Тракіа, с'аȣ апропіат de zidȣл лȣнгȣ. Іаръ Коментіол акоперіт ші аскȣнс фіind ѫн пъdȣріле Етȣлȣї, нȣмаї de кът есе ла ларгȣ кȣ Мартін ѫмпреȣнъ, ȣnde афлънd негътіт пре Каганȣл пентрȣ къ мȣлцімеа варварілор ера ѫмпръщіатъ прін Тракіа, de кȣ ноапте с'аȣ dȣс ѫн контра лȣї, ші пȣтеа фаче маре ісбъndъ, de нȣ л'ар фі ѫншелат порокȣл чел слаб. Пентрȣ къ пікънd цїосȣ повара de пре оаре-каре dобітокȣ ал ȣнȣї осташȣ, алт осташȣ ѫн лімба пъріntеаскъ аȣ стрігат пре стъпънȣл dобітокȣлȣї, съ ръdіче повара чеа къzȣтъ zікънd: *Τόρνα φράτρε!* (adекъ ѫнтоарнъте фрате [1])! чі стъпънȣл мȣшкоіȣлȣї (саȣ ал катъркȣлȣї) н'аȣ аȣzіт кȣвънтȣл, dаръ аȣzindȣ'л чеіалалцї осташї ші гъndind къ немічії ѫї ѫмпресоаръ, аȣ ѫнчепȣт а фȣцї, стрігънd: *Τόρνα τόρνα* (Теофілакт ла локȣл че се ва adȣче акȣшї, zіче, къ аȣ стрігат: *Ρετόρνα ρετόρνα*). Чі Каганȣл ѫнкъ спъїмънтънdȣ-се, аȣ ѫнчепȣт а фȣцї, аша, кът ші Романії ші варварії фȣцеа німенеа гонindȣ'ї."

„Каганȣл dȣпъ ачееа кȣлегънdȣ'шї ощіле аȣ ѫнкȣнцїȣрат четатеа Апіаріа ші прінzind пре Бȣса, кареле ера пȣс маї маре престе махінеле четъцеї, вреа съ'л потоапъ; іаръ Бȣса се рȣга съ'шї поатъ рескȣмпъра віеаца кȣ маре сȣмъ de банї; dрепт ачееа легат л'аȣ dȣс ѫнаінтеа четъцїї, кареле нȣмеръnd фачеріле de біне кȣ тоцї четъценії, се рȣга съ'л рескȣмпере; dаръ ȣн четъцеан, кареле (прекȣм ера вестеа) се цінеа кȣ мȣіереа лȣї Бȣса, аȣ dесмънтат пе четъценї de ла рескȣмпъраpеа Бȣсеї. Ачеаста възindȣ-о Бȣса, аȣ фъгъdȣіт Каганȣлȣї къ'ї ва dа четатеа, ші фъкънd о махінъ че о нȣмеск бербече, аȣ лȣат четатеа. Ѫнвъцънd варварії а фаче махініле dȣпъ ачееа маї мȣлте четъцї аȣ сdробіт, ші кȣлегънd неспȣс нȣмър de робї, с'аȣ ѫнтȣрнат ѫнапої." Ашішdереа скріȣ: аȣторіȣл Міскеллеї [3]), Анастасіе бібліотекаріȣл [4]) ші Теофілакт [5]).

Dін кȣвінтеле С. Теофан ші але челоралалцї ѫнсеамнъ ѫнтъіȣ, къ осташії de сȣбт повъцȣіреа лȣї Коментіол аȣ фост маї маре парте діаошї Ромънї; пентрȣ къ лімба лор чеа пъріntеаскъ: „торна фратре" е ромънеаскъ: ѫнтоарнъ фрате! а doȣa, къ четъціле каре се нȣмеск de аȣторії маї сȣс нȣміцї, маї тоате аȣ фост але Dакіеї чеї рѫпоасе, ѫн каре локȣіа ѫн тімпȣл ачела о парте а Ромънілор саȣ а колонілор лȣї Траіан, пре карії і-аȣ фост трекȣт de а dреапта Dȣнърії Аȣреліан. Деспре четъціле ачі adȣсеам. ворбіт ла анії маї dінаінте, афаръ de Zandапа ші Цапарdа, деспре каре токма німіка щіȣ

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 5. Mauricii Aug. [2]) Idem S. Theophanes ibidem. [3]) Author

Miscellae Lib. 17. [4]) Anastasius Bibliothecarius pag. 74. [5]) Theophilactus Lib. 2. a capite 10 usque 6.

Анȣл 591. Ла анȣл ачеста скріе аȣторіȣл Міскеллеї [1]) деспре лȣкрȣріле ѧнтъмплате маї въртос ѧн Dакіа чеа ноȣъ; къчї чеа веке маї de demȣлт о стъпъніа ші некъжіа Каганȣл Аварілор zікънd: „Ѧн ал zечелеа анȣ ал ѧмпъръцієї лȣї Маȣрікіе, Каганȣл черка съ і се ѧмтȣлцеаскъ харачіȣл, ші ѧмпъратȣл нȣ воіа. Dрепт ачееа Каганȣл іаръші аȣ ѧнчепȣт ръсбоіȣ ші пръdънd Сінцідонȣл, ш'аȣ порніт табъра асȣпра Сірміȣлȣї. Іаръ ѧмпъратȣл аȣ порȣнчіт лȣї Пріскȣ Преторȣлȣї din Еȣропа, съ'ї еасъ ѧнаінте; кареле трімiцінd ѧнаінте пре сȣбпреторȣл Сілвіан, аȣ порніт ші ȣрzінd ресбоіȣл аȣ ѧнвінс Романії. Dеспре каре бірȣінцъ ѧнщіінцindȣсе Каганȣл, ш'аȣ стрънс тоате пȣтеріле ші с'аȣ гръбіт ла ресбоіȣ; іаръ Сілвіан възънd мȣлцімеа ші ѧнгроzindȣсе с'аȣ ѧнтȣрнат ла Пріскȣ. Каганȣл ѧнцелегънd абатереа Романілор, с'аȣ трас спре мареа Неагръ, ші аціȣнгънd ла орашȣл С. Алексаndрȣ л'аȣ арсȣ. De ачі аȣ трекȣт ла Dіріпера, ші врънd съ стріче тоатъ ѧмпъръціа, аȣ фъкȣт ȣнелте de стрікат. Іаръ локȣіторії четъцїї Dіріпера мъкар къ ера преа ѧнфрікошацї, маї ѧнdелȣнг с'аȣ лȣптат кȣ Аварії, ші стънd пре лънгъ порцї се лъȣdа къ вор бате пре варварї. Нічї ѧнzаdар фіінd къ оаре-че пȣтере Dȣмнеzееаскъ і-аȣ спріжініт пре еї; пентрȣ къ лі с'аȣ пърȣт варварілор, къ din четате есȣ маї мȣлте пȣтерї съ се батъ кȣ dъншії; dрепт ачееа спъїмънтънdȣсе кȣ несътȣратъ фȣгъ аȣ фȣцїт пънъ ла Перінк. Іаръ Пріскȣ нічї а пріві н'аȣ ѧнdръсніт спре мȣлцімiле варварілор, чі аȣ ѧнтрат ѧн четатеа Zȣрȣл ші аȣ ѧнчепȣт а о ѧнтърі; Каганȣл аȣ ѧнкȣнцiȣрат четатеа ші се сіліа съ скоатъ пе Пріскȣ dінтр'жнса, каре лȣкрȣ аȣzindȣ'л Маȣрікіе, нȣ щіа че се факъ Маї пре ȣрмъ бȣн сфат і-аȣ веніт а мінте, ка ȣнȣіа dінтре стръжарії de Кȣрте съ'ї фъгъdȣіаскъ че ва пофті, нȣмаї съ меаргъ dінтр'аdінс ла варварї, ші ачелȣіа і-аȣ dат о епістолъ скрісъ лȣї Пріскȣ, ѧнтрȣ ачест кіп: „Преа мърітȣлȣї Преторȣлȣї Пріскȣ. Нȣ те спъїмънта de сілінца варварілор чеа реа, пентрȣ къ спре перzареа лор се сілеск; къчї съ щії къ кȣ рȣшіне се ва ѧнтȣрна Каганȣл ѧн цеара са, кареа і с'аȣ dат лȣї de Романї. Пентрȣ ачееа Мъріреа та ръмънъ статорнікъ, фъкънd пре варварї съ алерце пре лънгъ Zȣрȣл, къ вом трімiте коръбії пре маре ші вом робі фамілііле лор, ші се ва ѧнтецї а се ѧнтȣрна ла але сале ѧнкъркат de рȣшіне ші кȣ пагȣбъ. Кареа епістолъ лȣъndȣо ші четіndȣо Каганȣл, с'аȣ ѧнфрікошат ші трімiцінd ла Пріскȣ кȣ пȣціне ші невреdніче dарȣрї. с'аȣ ѧмпъкат ші кȣ чеа маї маре пріпъ с'аȣ ѧнторс ѧн цеара са."

Ашішdереа скріȣ С. Теофан [2]), Теофілакт [3]), Кеdрен [4]), Zонара [5]) ші Анастасіе [6]).

Треї четъцї се нȣмеск de аȣторії маї сȣс нȣміцї: Dіріпера, Перінкȣл ші Zȣрȣлȣл; деспре Dіріпера нȣ афлȣ скріс, ȣнde ар фі фост ші кȣм с'ар кіема акȣма; деспре Перінк ѧнсȣмї цiȣdек, къ ар фі Ераклеа Тракієї; Zȣрȣлȣл есте ѧнтре Оdріiȣ ші ѧнтре Царіграd, деспре кареле веzї пре Баȣdрand [7]).

[1]) Author Miscellae Lib. 17. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad ann. 10 Mauricii Augusti. [3]) Theophanes Lib. 6. Cap. 3. 4. et 5. [4]) Cedrenus Tom. 1. pag. 397. [5]) Zonaras Tom. 2. pag. 76. [6]) Anastasius Bibliothecarius pag. 77. [7]) Baudrand in Geographia.

Анѹл 592. Іаръшї ачелаш аѹтор ал Міскеллеї[1]) ла анѹл ачеста аша скріе: „Ѧнтрѹ ал ѹнспрезечелеа анѹ ал ѧтпъръцієї лѹї Маѹрікіе, ачелашї ѧтпърат аѹ тріміс пре Пріскѹ кѹ тоате пѹтеріле Романещї ла Dѹнъре, ка съ ѧтпеdіче пре неатѹріле Склавінілор dе ла тречереа еї. Венind Пріскѹ ла Dѹнъре, аѹ ѧнцелес Каганѹл, ші трімецind солї, с'аѹ целѹіт къ Романії ѧнчеп ръсбоіѹл; dаръ Пріскѹ зічеа къ н'аѹ веніт асѹпра лѹї, чі асѹпра Склавінілор. Dе ачі аѹзind Пріскѹ, къ Арdагаст (Съптѹл Теофан ѧл пѹтеще Аdрагаст) аѹ ѧтпръщіат пре Склавінї ла пръdаре, а міазъ поапте аѹ трекѹт Dѹнъреа, ші неащептат аѹ пъпъdіт престе Аdрагаст, кареа възind Аdрагаст, пре пърѹл калѹлѹї аѹ скъпат. Романії dѹпъ че аѹ оторѫт пре Склавенї ші аѹ цефѹіт ціпѹтѹл лѹї Аdрагаст, тѹлтъ прадъ аѹ тріміс ла Царіграd прін Татемер. Чі Татемер пре кале с'аѹ dат ла бъѹтѹръ ші ла dестерdърї; dрепт ачееа Склавінії аѹ пъвъліт спре dънсѹл, іаръ ел спъїтъптат аѹ фѹцїт ла Царіграd. Чі Романії, карії ера кѹ dънсѹл, фіind преа апрінші асѹпра Склавінілор, аѹ бірѹіт токма слъвіт пре варварї, ші пре чеї прінші ѧнтрецї і-аѹ dѹс ла ѧтпъратѹл. Пріскѹ ѧнкъ ѧнdръсnind аѹ ѧнтрат маї ѧн лъѹнтрѹ ѧн пърціле Склавінілор. Іаръ Піпес, бърбат крещін, фѹгънd ла Романї, ші ѧнтрареа о аѹ арътат Романілор ші пре варварї і-аѹ контеніт. Dрепт ачееа прін вънzареа лѹї Піпес, трекънd рѫѹл, Пріскѹ аѹ афлат пре Мѹсакіе краіѹл варварілор морт dе беат, пентрѹ къ фъчеа помапъ фрате съѹ, пре кареле л'аѹ прінс віѹ, ші тъind пре варварї аѹ dобъndіт тѹлтъ прадъ, чі dѹпъ ачееа с'аѹ dат ла бъѹтѹръ ші ла тънкаре; кареа възind варварії с'аѹ аdѹнат ші пъвълind асѹпра бірѹіторілор ар фі ръсплътіт ѹчіdереа чеа маї dінаінте, dе н'ар фі опріт Генzо кѹ пеdестрімеа Романілор пъвала варварілор вітіцеще лѹптъndѹсе кѹ dънші.

Ашішdереа скріѹ С. Теофан ѧн Хронографіе ла ал ѹнспрезечелеа анѹ ал ѧтпъратѹлѹї Маѹрікіе, ші Теофілакт ѧн картеа 6, кап 6; dінтрѹ але кърора zісе лесне поцї кѹлеце, ѧнтъіѹ къ Каганѹл Аварілор ѧн тімпѹл dе атѹнчї кът dе кът стъпъніа пре Цепіdzї ші пре Склавінї; а dоѹа къ, Склавінії локѹіа ѧн Валахіа, Молdова ші Бѹцеакѹл dе акѹт; пентрѹ къ Пріскѹ аѹ трекѹт Dѹнъреа пе ла Dръщор саѹ Сілістріа, кънd аѹ пѹрчес асѹпра лор; а треіа къ Склавінії пѹ ера сѹбт ѹн стъпъп; чі ѹнії ера сѹбт Аdрагаст, алцїї сѹбт Мѹсакіе. Пагѹбъ къ н'аѹ пѹтіт рѫѹл, каре л'аѹ трекѹт Романії, кънd аѹ прінс пре Мѹсакіе, къчї алт рѫѹ се веdе а фі фост, пѹ Dѹнъреа.

[1]) Author Miscellae Lib. 17.

Анѹл 593. Пріскѹ повъцѹіторіѹл Романілор, ѧн анѹл ачеста іаръшї аѹ трекѹт Dѹнъреа ші ѧнвінгънd dе поѹ пре Склавінї, тѹлтъ прадъ аѹ тріміс ѧтпъратѹлѹї Маѹрікіе; іаръ ѧтпъратѹл прін Татемер аѹ порѹнчіт лѹї Пріскѹ, ка съ ерnеzе кѹ ощіле ѧн ціпѹтѹл Склавінілор, каре ера о парте а Dакієї чеї векї, прекѹт с'аѹ zіс ла анѹл трекѹт[1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 12. Mauricii Augusti. Author Miscellae Lib. 17.

Анѹл 594. Че і-аѹ веніт ѧн кап ѧтпъратѹлѹї Маѹрікіе, че пѹ? къ ѧн анѹл ачеста пе Пріскѹ Преторѹл Тракієї, кареле ера кѹ оастеа ѧн Dакіа веке, л'аѹ пѹс ціос dін Претѹръ, ѧн локѹл лѹї аѹ пѹс Претор пре фрате-съѹ Петрѹ, каре лѹкрѹ ѧнцелегъndѹ'л Пріскѹ,

n'aȣ ащептат venіреа лȣї Петрȣ фрателȣї лȣї Маȣрікіе, чі тоатъ оастеа Romanілор о аȣ трекȣт de a dреапта Dȣнъреї. Каре тречере ѧнцелегъndȣо Каганȣл Аварілор, с'аȣ mірат, ші аȣ тріміс ла Пріскȣ de л'аȣ ѧнтребат пентрȣ че аȣ фъкȣт ачеаста, черънd ші парте din прada че о dȣчеа Пріскȣ de ла Склавінї. Пріскȣ, пентрȣ къ л'аȣ лъсат, de аȣ трекȣт ѧн паче ші фъръ de прімеждіе, пре Склавініїї чеї робіцї і-аȣ dат Каганȣлȣї, іаръ чееалалтъ прадъ о аȣ dȣс кȣ сіне [1]).

[1]) S. Theophanes ad an. 13. Mauricii Augusti. Author Miscellae Lib. 17.

Анȣл 595. С. Грігоріе Діалогȣл саȣ чел mаре, Патріархȣл Ромеї, ѧн анȣл ачеста аȣ скріс лȣї Фелікс, Мітрополітȣлȣї Сарdікеї саȣ Тріаdіцеї, съ аскȣлте de Іоанн Архіерсȣл Ахріdеї ші Вікаріȣл Скаȣнȣлȣї Апостоліческ [1]).

[1]) Michael Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. p. 303.

Анȣл 596. Петрȣ, фрателе ѧмпъратȣлȣї Маȣрікіе, de кънd аȣ ȣрmат лȣї Пріскȣ пънъ акȣmа аȣ боліт [1]); іаръ ѧн анȣл ачеста zіче С. Теофан [2]), venind ла Маркіанопоіȣ саȣ Преслава, аȣ тріміс о mіе de осташї ѧнаінтеа са, карії ѧнтълнindȣсе кȣ Склавініїї, че dȣчеа mȣлтъ прадъ, din цінȣтȣл Romanілор, аȣ фȣгъріт пре варварї. Чі варварії оmоржnd пре робї, кȣ чееалалтъ прадъ каре ера фоарте mаре, с'аȣ ѧнтȣрнат din цінȣтȣл Romanілор."

[1]) Author Miscellae Lib. 17. Katona in Synopsi Chronol. [2]) S. Theophanes ad annum 14. Maurici Augusti.

Анȣл 597. Ла анȣл ачеста аша скріе аȣторіȣл Місчеллеї [1]) „Ѧн ал чінчї спрізечіле ан ал ѧмпъръціеї лȣї Маȣрікіе Петрȣ Преторіȣл Тракіеї трімітe о mіе de осташї ѧнаінтеа са, карії афлъ о mіе de Бȣлгарї, чі Бȣлгарії ѧнкреdінцindȣ-се пъчії кареа о авеа Каганȣл Аварілор кȣ Romanії, петречеа фъръ de гріце, dаръ Romanії аȣ нъвъліт асȣпра лор; атȣнчеа Бȣлгарії аȣ тріміс шапте бърбацї ла Romanї съ'ї dожепеаскъ нȣ съ стріче пачеа. Аȣzind ачеаста чеї че mерсесе ѧнаінте, аȣ ѧнщіінцат пре Петрȣ Преторіȣл, кареле аȣ респȣнс: къ de ар venі токmа ѧмпъратȣл, ѧнкъ нȣ ва ерта пре Бȣлгарї. Dрепт ачееа ловindȣ-се ла о лалтъ, аȣ фȣгъріт Бȣлгарії пре Romanї, чі нȣ і-аȣ гоніт dепарте, темъndȣ-се ка нȣ кȣm-ва съ кадъ ѧн прімеждіе."

Ашішdереа скріе С. Теофан [2]) кареле maї adaогъ ла челе de аȣторіȣл Міскеллеї zісе, каре ȣрmеаzъ, zікънd: „De ачі Петрȣ аȣ пȣрчес асȣпра лȣї Перегаст Префектȣл Склавінілор; чі варварії ѧнтімпінъndȣ'л ѧн цертȣріле ржȣлȣї (пагȣбъ къ нȣ нȣmеще ржȣл, къчї нȣ е Dȣнъреа), вреа а'л ѧмпеdіка de ла тречереа лȣї. Romanії dімпротівъ din лȣнтріле челе de трекȣт съцетънd, аȣ алȣнгат пре варварї. Кънd фȣціа варварії Перегаст с'аȣ ръніт ѧнтр'о спржнчеанъ ші аȣ mȣріт. Dрепт ачееа трекънd Romanії, фоарте mаре прадъ аȣ кȣлес, чі врънd съ се ѧнтоарне ла але сале, повъцȣіторії (кълъȣzії) аȣ грешіт калеа чеа dреаптъ, ші абътъndȣ-се ла локȣрї сечї ші фъръ de апъ, оастеа о аȣ пȣс ѧн mаре прімеждіе. Dечї ноаптеа кълъторind аȣ аціȣнс ла ржȣл Ілвакіȣ, περιτυγχάνουσι τῷ Ἰλβακίῳ ποταμῷ (Ілвакіȣл аȣ нȣ есте Іаломіца, ржȣл церії

Мънтепещї?) Іаръ варварії din леашъріле de преcте рѫѣ ѫп каре ера аскънші, съцета пре Романії чеї че терцеа ла апъ, ші оторѫnd пре тълцї dинтре dънші, маї пре ъртъ аѣ бірѣіт варварії, ші Романії аѣ прінс а фъці. Ѫнцелегънd ачестеа Маврікіе, пе Петрѣ л'аѣ decпоіат de dрегъторіе, ші пре Прієкѣ іаръші л'аѣ фъкът Претор Тракіеї.“

Тот ла апъл ачеста Ѫнcеатпъ Леквіен[3]) din С. Теофан, къ локъіторії Новелор четъцїї Dакіеї чеї рѫпоасе, чеї маї de фрънте кѣ епіскопъл лор, а къръіа пъте пѣ се щіе, аѣ ешіт ѫнаінтеа Преторълъї Петрѣ, кънd вреа се треакъ Dънъреа, ка съ теаргъ асъпра Българілор, ші къ Петрѣ Преторъл пентрѣ ачееа, пентрѣ къ локъіторії Новелор п'аѣ воіт съ се пътере ѫнтре остащії лъї Петрѣ, пре епіскопъл лор л'аѣ опріт ла сіне, пентрѣ каре опрелщще четъценії Новелор ѫпкъ аѣ ѫнтіріт пре Скрівоп солъл лъї Петрѣ кѣ рѣшіпеа лъї de ла сіне. Аша dаръ Преторъл Петрѣ пре ла четатеа Новелор, саѣ ѫп вечіпътатеа еї, аѣ трекът Dънъреа, кънd аѣ терс ѫп Валахіа асъпра Българілор ші а Склавіпілор.

[1]) Author Miscellae Lib. 17. in Mauricium Augustum. [2]) S. Theophanes in Chronographia. ad an. 15 Mauricii Augusti. [3]) Leguien in Oriente Christiano Tom. 1. pag. 1221.

Апъл 598. Каре с'аѣ ѫнтъмплат ла апъл ачеста ѫнтре Романї ші ѫнтре Аварї, Българї ші Склавінї, Аѣторіъл Міскеллеї[1]) ле скріе кѣ кѣвінтеле ърмътоаре: „Ѫп ал шасе-спре-zечелеа ап ал ѫмпъръцієї лъї Маврікіе, Прієкѣ преторіъл Тракіеї adънънd тоате оцїле, аѣ веніт ла Dънъре токта ла четатеа Новелор; чі аѣzind Кагапъл Аварілор, аѣ тріміс ла Прієкѣ, de л'аѣ ѫнтребат, пентрѣ че аѣ веніт? Іаръ Прієкѣ аѣ респънс, къ аѣ веніт ла вѫпат. Ла респънсъл ачеста Кагапъл аѣ zіс, кѣ пѣ се каде а вѫна ѫп локъл алтъіа. Dімпротівъ Прієкѣ zічеа, къ локъл есте ал съѣ. Dрепт ачееа варваръл аѣ стрікат zідъл Сіпцidonъл ші аѣ інтрат ѫп цінътъл Романілор. Ѫнцелегънd ачеаста Прієкѣ аѣ веніт ла островъл Dънъреї ші лъънd кълърії, аѣ терс ла Копстантіола, ънde ера Кагапъл, ка съ ворбеаскъ кѣ dънсъл: ші венінd Кагапъл ла цертърі ле рѫълъї, Прієкѣ кѣ ѫнтрістаре ворбеще кѣ ел. Іаръ Кагапъл аѣ zіcѣ кътре dѫнсъл: Аzzї Прієке! че аї тѣ кѣ цеара теа? аѣ доаръ вреї съ о іеї din мъїпеле теле? цізdіче Dътпезеѣ ѫнтре тіпе ші ѫнтре ѫмпъратъл Маврікіе, ші чеаръ съцеле оастеї Романілор ші ал оастеї теле din мъїпеле лъї. Dімпротівъ Прієкѣ zічеа: Dъ ѫнапої Романілор четатеа Сіпцidonъл. Ла ачеаста ръспънде Кагапъл: О четате вреї съ іеї de ла noї? ѫп скъртъ врете веї ведеа чінчі-zечі de четъцї Ромънещї сънсце Аварілор. Чі Прієкѣ трекънd рѫъл спре Сіпцidon, четатеа ачеаста о аѣ пръdат, ші пре Българї і-аѣ гоніт dінтр'ѫнса.“

Ашіщderса скріе ші С. Теофан[2]); dінтрѣ а кърора кѣвінте кълеце къ Прієкѣ пре. ла четатеа Новелор, карea къdea ѫп Месіа de ціосѣ, ші се цінea de Dакіа чеа рѫпоасъ (прекът аратъ табла лъї Пеутінгер[3]) аѣ трекът преcте Dънъре ѫп Валахіа de акът, карea атънчі о стъпъніа Склавінії ші Българії сѣбт тътела Аварілор, ші къ din Валахіа аѣ трекът Dънъреа, de аѣ пръdат Сіпцidonъл саѣ Семендріа de акът, карea ера маї de сѣс четате a Dакіеї чеї рѫпоасе, прекът с'аѣ арътат ла апъл 565.

[1]) Author Miscellae Lib. 17. [2]) S. Theophanes ad an. 16. Mauricii Augusti [3]) Peutinger in Tabula Geographica.

Anii 599 ши 600. Каре с'аў дптътплат ла ачещі доі ані, пе ле вей дпцелеце маі бине де кът din Авторіял Міскеллеі, ши din алціі каре ці'і даў ачі. Аша даръ скріе авторіял Міскеллеі [1]) прекът ертеазъ: „Ла апял ал опт-спре-зечелеа ал дппъръцієї луі Маврікіе, Прискъ лъснd кв сіне пътеріле (Тракіеї) аў веніт ла Сіпцidon. Іаръ Кагапял кълегъндв'шї пътереа дndатъ аў дптрат дп Месіа ши с'аў сіліт съ кънріндъ четатеа Котеа. Дрепт ачееа Прискъ аў лъсат Сіпцidonял, ши аў терс съ апере четатеа ачеаста. Іаръ фііnd сърбъторіле Пащелор ши неавънd Ромапії храпъ, Кагапял аў скріс ла Прискъ съ'і трімітъ карре, ка съ ле дакъ бякате, съ поатъ петрече Пащеле кв бякріе. Аў трімис Прискъ 40 (саў кът скріе С. Теофап 400) de карре, ши ле аў дпкъркат кв бякате Кагапял. Прискъ дпкъ аў трімис Кагапялуї спецієшърі din India, адекъ: піпер, фрънзъ din India кост ши косіе, кв маі мълте фелібрі de ачестеа че се чеаркъ. Фііnd Кагапял лънгъ Сіртіў ши лъснd ачестеа, фоарте с'аў бякрат дптр'жнселе, ши пънъ че аў трекът сърбъторіле Ромапії аў локбіт дмпрежнъ кв варварії. Дънъ че аў трекът сърбъторіле, варварії с'аў осебіт de Ромапі ши шергънd ла Dipiziпера аў прядат четатеа ачеаста, ши аў апрінс Бісеріка Съптълуї Александрв, decпoindв'і ши морминтял de коперішял чел de арцint, чі ші трънял мячепікълуї дпкъ л'аў батціокоріт ши добъndind мълтъ прадъ din Тракіа, се оспъта фоарте свтецъ фііnd асупра Ромапілор."

„Іаръ дупъ че аў сосіт Котептіол (Преторіял Асіеї) дп Царіград, фоарте маре спаймъ с'аў фъкът дп четате, дптрв атъта кът се сфътбіа съ ласе Европа ши съ фугъ дп Асіа ши дп Калкідопіа; дмпъратял дпкъ кв о парте а стръжарілор de кърте аў дптъріт zidял чел лънг. Іаръ порodял пъzіа четатеа ши сепатял сфътбіа пре дмпъратял съ трімітъ солї de пане ла Кагапял."

„Іаръ Дътпезеў фъкъnd іспъndъ пептрв Мячепікял Александрв, аў трімис чіътъ дптре варварі, ши дптр'о zі пре шепте фечіорі аї Кагапялуї дпріп фрігърї ши пріп боаль din лъптрв і-аў оторжт кв маі мълцї спъркацї, дптрв атъта, кът дънъ бякріа de бірвіпцъ целе фъръ de тънгъіере аў кънріпс пре варварі."

„Атънчі сепатял іаръшї аў рвгат пре дмпъратял съ тріміцъ соліе de пане ла Кагапял. Дрепт ачееа аў ші трімис пре Артazon кв мълте дарврі ла Кагапял дп Dipiziпера, ка ші кв кънінте съ дмблънzеаскъ пре осташі. Чі пе вреа Кагапял, фііnd фоарте свпърат пептрв тоартеа фііlор съї: чі zічеа кътръ сол: Цівдече Дътпезеў дптре тіпе ші дптре дмпъратял Маврікіе. Іаръ еў робіі лї дпторк луї, съ'тї dea пептрв фіе-каре сьфлет о пътістъ. Іаръ Маврікіе п'аў врът съ dea. Іаръшї аў черът Кагапял съ і се dea пътаї къте бп пътъ пептрв фіе-каре сьфлет. Чі дмпъратял п'аў врът, ба пічі патрв сілікве п'аў дпгъдбіт съ се dea. Атънчі Кагапял тънііndвсе, пре тоцї робіі і-аў оторжт ші с'аў дптврпат ла але сале, дънъ че аў фъгъдбіт Ромапії къї вор плъті дп тот апял къте чінчі zечі de мії de галбепі. Ачеаста дпкъ о аў фъгъдбіт Кагапял, къ пе ва маі трече Дънъреа. Di.трв ачестеа с'аў врзіт вра дмпротіва луї Маврікіе."

Ашішdереа скріў: С. Теофап [2]), Теофілакт [3]), Апастасіе Бібліотекарія [4]), Кедрен [5]).

Despre четъцiле Сiртiлъ шi Cinцidonлъ am ворвiт ла anii маi dinainte; despre Котea zik Леквieн [6]) шi Брлzen [7]), къ аз фост лn Dакiа чea рзnоасъ; Dipiziпera аз фост четатea Тракiei. Din каре iаръшi клецe, къ Кaгaнлъ Аварiлор, сзбт a кързia тзтелъ ера Цепidzii, Българii шi Склавinii, стъпъniа тоатъ Dакiа веке.

[1]) Author Historiae Miscellae Lib. 17. in Mauricium Augustum. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 18. Mauricii. [3]) Theophylactus Lib. 7. c. 13. pag. 181. [4]) Anastasius Bibliothecarius p. 81. [5]) Cedrenus Tom. 1. p. 399. [6]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 1. p. 1226. [7]) Bruzen in Dictionario.

Aнлъ 601. Анлъ ачеста ар фi фост ферiчiт тзтзрор Ромъniлор, вреz a ziче, шi челор din Dакiа чea вeве шi челор din чea поъ, dакъ ар фi авзт тiнте Авгзстълъ Маврiкiе, пентрз къ авторлъ Мiскеллеi аша [1]) скрiе: „Ла анлъ ал поъ-спре-zечелea ал лтнъратълъi Маврiкiе Коммептiол (Преторлъ Асiei) iаръшi лзънd пре чеi лнтрартацi аз вепiт ла Dзнъре, шi зnindзce кз Прiскз (Преторлъ Тракiei) ла Cinцidon, аз стрiка тнaчea кз Аварii. Кареа стрiкънdз-о аз терс ла четатea Вiтiнакiз, каре e таре остров ал Dзнъреi. Каре авzindзle Кaгaнлъ, аз пзрчес спре къtнзрiле Ромъnещi. Dрепт aчeea пе патрз фечiорi аi съi, dънdзle алте пзтерi, i-аз рънdзit съ пъzeаскъ вадзрiле Dзнъреi. Чi Романii, фъкънdз'шi лзнтрi, с'аз бътзт кз фечiорii Кaгaнлълъi. Пентрз къ Коммептiол, болнав фiind, шedea лn островлъ Вiтiнакiз, шi цinънd тзлтъ врете бътаia, оторжndзce шi trei сзте de Романi пънъ ла анзсзл соарелъi, dintre варвари аз къzзт патрз тii. Aшiшdереа бътънdзce шi a treia zi, Романii de ла локзрiле челе маi лналте аз пъвъliт лn контра варварiлор шi пре ачещia лнторкънdз'i лнтр'зn локз шi фзгъrind пре Аварi, пре тзлцi dintre dъншii i-аз лнекат, лнтре карii шi фечiорii Кaгaнлълъi аз перiт, шi Романii с'аз лтврькат кз вестiтъ лнвiцere.

„Iаръ Кaгaнлъ adзнънd пзтерi тзлте лнсзшi пзрчede асзпра Ромапiлор; чi цinънd ръсвоiз, Романii лнвinг пре Аварi, шi вirзinца ачeаста аз фост чea маi лнсетнатъ de кът тоате. Лнтр' ачeea Прiскз аз трiмiс патрз тii съ треакъ Тiса, порзnчindзle съ черчетезе че фак варварii. Чi петiка цiind варварii despre ачeea че се лнтъмпласе, цinеа сървътоаре шi се оспъта dimпрезнъ: ла ачещia aцizпгънd Романii, пре аскзпс таре фрiкъ аз фъкзт; пентрз къ треi-zечi de тii de Цепidzi шi de алцi варварi аз оторжт, шi къпътънd таре добънdъ с'аз лнтзрпат ла Прiскз.

„Iаръ Кaгaнлъ стръпгънdз'шi iаръ пзтериле аз вепiт ла Dзнъре, шi бътънdзce с'аз лнвinс варварii, шi с'аз лнекат лn апа Dзнъреi, шi аз перiт кз дъпшii фоарте тзлцi шi din Склавini; iаръ вii с'аз прinс din Аварi 3000, din Склавini 800, din Цепidzi 3200; афаръ de ачещia лнкъ алте 2000 de варварi. Кaгaнлъ въzънd ачeаста, трiмite ла лнтъратлъ Маврiкiе солi, рзгънdзce съ капете лнапоi пре чеi прiншi, шi лнтъратлъ пе цiind кзтниlita лнвiцere a Ромапiлор шi перdереа варварiлор, скрiе лзi Прiскз ка пзтаi пре Аварiсъ'i лнтоаркъ Кaгaнлълъi.“

Aшiшdереа С. Теофан скрiе [2]), din кареле се вede авторлъ Мiскеллеi a фi скрiс

історіа са. Дрепт ачееа ѕnde аре аѕторѣл Міскеллеї Тірса, еѣ am пѕс din С. Теофан Тіса; маї въртос пентрѕ ачееа, пентрѕ къ Тірса ла алцї аѕторї пѕ се афлъ; поате фі къ дп аѕторѣл Міскеллеї дпкъ е грешалъ de тіпаріѣ.

Din каре ле скріе аѕторѣл Міскеллеї ші С. Теофан ла апѣл ачеста, аша даръ поцї кѣлеце, къ Романіі трекѣnd пре ла Вітпакіѣ дп цеара Ромъпеаскъ, ші аціѕпгѣnd пъпъ ла Тісъ, ба трекѣnd ші Тіса кѕ ескѕрсіа лор, с'аѣ таре дмпѕтерпічіт дп Дакіа чеа веке. Дрепт ачееа аѣ фост тъпгѣіт пре стрътошіі пострі de ціѕгѣл варварілор. Батър de ар фі лъсат дмпъратѣл Маѕрікіе dѕпъ Преторѣл Пріскѣ! Варварії din карії с'аѣ прінс челе 2000, маї пре ѕртъ дпсетпате, ті се вѣd а фі фост Бѣлгарі, къ ачещіа дпкъ локѕіа дптр'о парте а Дакіеї чеї векі, дптре Цепidzї ші дптре Склавінї, прекът с'аѣ арътат ла апіі de маї'наінте.

[1]) Author Miscellae Lib. 17. in Mauricium Aug. [2]) S. Theophanes in Chronogr. ad an. 19. Mauricii Aug.

Апѣл 602. Апѣл ачеста есте чел маї de пре ѕртъ ал дмпъръцієї лѣї Маѕрікіе Аѕгѕстѣл, доаръ ші чел маї de пре ѕртъ de а маї пѕтеа дмпъраціі Ръсъріт'ѣлѣї стъпъні Дакіа чеа веке ші пре Колопіі лѣї Траіап чеї дптр'жпса реташі. Епокъ каре е de а се дпсетпа! пентрѕ къ (dѕпъ кът скріѣ С. Теофан [1]), ші аѕторѣл Міскеллеї [2]), дмпъратѣл Маѕрікіе дптрѕ ал доѕ-zечелеа апѣ ал дмпъръцієї сале дп локѣл лѣї Пріскѣ челѣї вітеаz аѣ пѕс Претор пре Петрѕ Фрателе съѣ, кърѕіа і-аѣ порѕпчіт съ ерпеze кѕ оастеа дп цінѕтѣл Склавінілор, адекъ дп Молдова ші дп цеара Мѕптепеаскъ саѣ Валахіа de акѕт; къчї ачестеа ле стъпъніа атѕнчї Склавінії дмпрежпъ кѕ Бѣлгарії; Ардеалѣл ші кът есте пъпъ дп Тіса Цепidzії, Бессарабіа Хѕппії, прекът с'аѣ арътат ла апіі маї dinаінте, маї алес ла апѣл 455. Порѕпка ачеаста п'аѣ плъкѕт осташілор, ші пентрѕ лінса храпіі каілор, ші пентрѕ къ авеа кѕ сіне тѣлъ прадъ пре кареа се тетеа а о цінe дп тіжлокѣл варварілор; къчї стрътошіі пострі колопіі Аѕгѕстѣлѣї Траіап ераѣ фоарте ръѣ сторшї de варварі, пентрѕ каре стоарчере ера слабї de а пѕтеа аціѕта осташілор, de с'ар фі скѣлат іарпа дп коптра осташілор, кънd ачещіа п'ар фі авѕт zахараоа чеа de лінсъ, дрепт ачееа нічї аѣ прітіт порѕпка. Іаръ Преторіѣл Петрѕ ші маї таре аѣ пебѕпіт пре осташі, пентрѕ къ с'аѣ трас дпдърпт de ла табъръ 20 de тілѣрі, ші дптрѕ ачееа аѣ фост плоі фоарте тѣлте ші фріг таре. Чі дмпъратѣл пѕ дпчета а скріе Преторіѣлѣї пѕтаї съ ерпеze дп Дакіа веке, ші съ кѣлеагъ zахараоа de іарпъ de ла Склавінї. Іаръ Преторіѣл кіетънd ла сіне пре ѕп цепераріѣ апѕте Гѕndѕіп, і-аѣ zіс: Преа греа ті се вede тіе порѕпка дмпъратѣлѣї карele порѕпчеще съ ерпът дп цінѕтѣл стреіп; чі греѣ есте а аскѣлта, маї греѣ а пѕ аскѣлта. Нічї ѕп біне пѕ фаче скѕтпетеа тѕта тѕтѕрор ръѕтъцілор, de карea стъпъніт фііnd дмпъратѣл, ел есте каѕза релелор, че вор ѕрта, ші кіетънd пре маї марії ощілор, ле аѣ спѕс порѕпка. Ачестеа аѕzindѕле осташії, аѣ дпчепѕт а фаче гълчеавъ, карea ѕzindѕo ѕнії din чеї маї de фрѕпте, аѣ фѕціт ла Петрѕ Преторіѣл, іаръ оастеа аѣ ръdікат дмпърат пре Фока сѕташѣл. Чі аѕzind Петрѕ Преторіѣл, аѣ фѕціт ла фрате-съѣ Маѕрікіе de і-аѣ спѕс.

Аѹzind ачеаста Маѹрікіе Аѹгѹстѹл, аѹ фѹцiт ѫн Калкidonia, ѹnde прinzindѹ'л Фока Тіраннѹл, аѹ порѹнчіт de л'аѹ оторѫт, dѹпъ че аѹ възѹт de фацъ моартеа фіілор съї, карії ера чінчї кѹ нѹтърѹл. Маѹрікіе Аѹгѹстѹл фѹ тъіат ѫн анѹл деспре кареле скріѹ акѹт ѫн 27 Noeтвріе, ѫн върстъ de 63 de анї [3]); іаръ пре ѫтпърътеаса кѹ треї фете але еї маї търzіѹ ле аѹ потопіт ачелашї Тіраннѹ, прекѹт се ва веdеа ла анѹл 605.

Фока кареле ера de віцъ din Капаdокіа, dѹпъ че аѹ апѹкат ѫтпъръціа, ка съ 'шї-о ѫнтъреаскъ, пре тѹлцї аѹ оторѫт, шї тетъndѹсе ка нѹ кѹтва съ'л афѹрісеаскъ Патріархѹл Царіграdѹлѹї пентрѹ ѹчіdереа ѫтпъратѹлѹї Маѹрікіе, аѹ скріс ла Патріархѹл Ромеї, ѫн кареа епістолъ dъ Патріархѹлѹї Ромеї тітлѹл de Екѹменік, аdекъ престе тоцї Патріаршії шї Архіереії; каре тітлѹ dѹпъ ачееа л'аѹ шї цінѹт тоцї Патріаршії Ромеї пънъ ѫн zіоа ѫн каре скріѹ ачестеа. Батър de нѹ л'ар фі цінѹт! пентрѹ къ тітлѹл ачеста аѹ стрікат dрагостеа ѫнтре ръсърітенї шї ѫнтре апѹсенї. Чі деспре ачеаста веzї пре Флеѹрі [4]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 20 et ultimum Mauricii Aug. [2]) Author Miscellae Lib. 17 in Mauricium. [3]) Katona in Synopsi Chronologica. [4]) Fleury in Historia Ecclesiastica ad h. a.

Анѹл 603. Nѹ тѹлт ѫтпъръцї Фока, шї Nарсес повъцѹіторіѹл ѫн анѹл ачеста се скѹлъ асѹпра лѹї; Хосрое ал II, краіѹл Персілор, ѫнкъ аѹ порніт ръсбоіѹ асѹпра Романілор, сѹбт претест, ка кѹт ар вреа съ ісбъndеаскъ моартеа лѹї Маѹрікіе [1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 18. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 605. Фока ѫтпротіва цiѹръмѫнтѹлѹї съѹ оmоаръ пре Nарсес, кареле се ѫтпъкасе кѹ dъncѹл. Пре ѫтпърътеаса Константіна, тѹіереа ѫтпъратѹлѹї Маѹрікіе, шї пре треї фете але еї ѫнкъ ле потопеще [1]).

[1]) Idem Author Miscellae, et Katona ll. cc.

Анѹл 610. De ла моартеа лѹї Маѹрікіе неміка ат деспре Романії чеї din Dакіа, іаръ деспре Романї ѫн комѹн ачеаста есте de а се ѫнсетна, къ токма ръѹ ле аѹ кѹрс лѹкрѹріле сѹбт Фока Тіраннѹл, пентрѹ къ тоате се фъчеа кѹ маре сілнічіе. Dрепт ачееа Пріскѹ, маї 'наінте Преторіѹл, кареле авеа тѹіере пре фата тіраннѹлѹї Фока, аѹ кіемат пре Іракліе din Афріка ѫн контра сокрѹлѹї съѹ, кареле венind ла Царіграd аѹ ѫнвінс пре тіраннѹл ѫн 5 zіле але лѹї Октомвріе din анѹл ачеста, шї і-аѹ тъіат капѹл, ѫтбръкънd ѫнсѹшї порфіра, dѹпъ а къреіа ѫтбръкаре Іракліе с'аѹ кѹнѹнат кѹ Еѹdокіа фата ѹнѹї боіеріѹ din Афріка [1]).

[1]) Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 611. Хосрое краіѹл Персілор, тъкар къ перісе Фока тіраннѹл, асѹпра кърѹіа с'аѹ фост скѹлат пентрѹ ѹчіdереа ѫтпъратѹлѹї Маѹрікіе, прекѹт с'аѹ zіс маї 'наінте, тотѹшї н'аѹ ѫнчетат а се ощі ѫн контра Романілор. Чі ѫн анѹл ачеста фѹгъріnd пре Романї, аѹ кѹпрінс Edесса шї Апатеа [1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad a. 2. Heraclii Aug. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 614. Анѹл ачеста аѹ кѹрс спре окара тѹтѹрор крещінілор; пентрѹ къ Персії аѹ лѹат Іерѹсалімѹл, шї С. Крѹче, пре каре с'аѹ ръстікніт тънтѹіторіѹл лѹтеї Domнѹл пострѹ Ісѹс Хрістос, о аѹ dѹс роабъ ѫн Персіdа [1]).

[1]) S. Theophanes l. c. Baronius ad hunc annum.

Анȣл 615. Аȣгȣстȣл Іраклiе трiмiте солї de паче ла Хосрое, пре карiї Хосрое ѫн контра къdiнцеї неатȣрiлор ѫї пȣне ла опрелiще [1]).

[1]) Idem S. Theophanes l. c.. Katona l. c.

Анȣл 618. Ла анȣл ачеста аша скрiе С. Нiкiфор Патрiархȣл [1]): „Dȣпъ ачестеа пȣцiнъ време трекънd, аȣ венiт ѫн Царiграd Domнȣл Хȣннiлор, ὁ τῶν Ὄυννων τȣ̃ ἐθνȣς Κύριος, кȣ боiерiї съї, шi мȣлцї осташї; шi аȣ пофтiт de ла ѫмпъратȣл (Іраклiе), ка съ'ї ботеzе; каре пофтъ а лор прiмiндȣсе, боiерiї Хȣннiлор с'аȣ dȣс ла ботеz прiн боiерiї Ромънещї, шi мȣiерiле лор прiн мȣiерiле ачестора. Dечї dȣпъ че с'аȣ ботеzат, пре тоцї i-аȣ чiнстiт Аȣгȣстȣл кȣ dарȣрї ѫмпърътещї шi кȣ dерегъторiї. Пентрȣ къ пре повъцȣiторiȣ л'аȣ фъкȣт Патрiкiȣ, шi кȣ маре оменiе i-аȣ слобоziт ѫн цiнȣтȣл Хȣннiлор. πρὸς τὰ Ὄυννικα ἤθη.

Хȣннiї ачещiа се въd а фi фост Секȣiї din Арdеал, пре карiї челелалте неатȣрї i-аȣ алȣнгат din Бессарабiа, ȣnde-ї ѫнтiрiсе Ценidziї dȣпъ моартеа лȣї Атгiла (прекȣм с'аȣ арътат ла анȣл 455) шi i-аȣ стрiмторiт ѫнтре мȣнцiї Арdеалȣлȣї, ȣnde локȣеск пънъ ѫн zioa ѫн каре скрiȣ ачестеа.

[1]) S. Nicephorus Patriarcha in Brev. Hist. ad a. Christi 618.

Анȣл 619. Каганȣл Аварiлор, кареле de ла моартеа Аȣгȣстȣлȣї Маȣрiкiе ѫнвълȣiт фiind кȣ Склавiї чеї de кътре Венецiа, п'аȣ трекȣт Dȣпъреа ѫн контра Романiлор, ѫн анȣл ачеста аȣ трiмiс солї de паче ла Іраклiе Аȣгȣстȣл. De каре солiе бȣкȣръndȣсе Ѫмпъратȣл, пентрȣ къ се гътiа асȣпра лȣї Хосрое, кȣ мȣлте шi марї dарȣрї аȣ чiнстiт пре Каганȣл, шi ашiшdереа аȣ трiмiс ла dънсȣл солї пре Анастасiе Патрiкiȣл шi пре Косма Квесторȣл, ка съ спȣнъ воiнца са Каганȣлȣї. Чi ера фъцарнiк, къчї пре солї i-аȣ прiмiт кȣ кȣвiнте dȣлчї шi с'аȣ арътат амiк Романiлор, ѫнтърiнd шi ачееа къ ва мерце съ се ѫнтълнеаскъ кȣ ѫмпъратȣл, шi съ факъ легътȣръ кȣ dънсȣл. Ѫнтȣрнъndȣсе солiї, аȣ спȣс ачестеа тоате ѫмпъратȣлȣї, de каре бȣкȣръndȣсе Іраклiе Аȣгȣстȣл, с'аȣ гътат съ еасъ ѫнаiнтеа Каганȣлȣї кȣ маре помпъ ла Іраклеа, каре четате о ашеzасе солiї кȣ Каганȣл лок de ѫнтълнiре; шi трiмецiнd ѫнаiнте гътiрiле челе de комедiе, къчї вреа съ'л прiмеаскъ кȣ цiок de кълъреці, аȣ трiмiс шi вестмѫнтȣрї скȣмпе шi мȣлте, шi пре сеама Каганȣлȣї шi пре сеама челор че вор фi кȣ dънсȣл. Венiнd ѫмпъратȣл ѫн Іраклiа, престе треї ziле аȣ сосiт шi Каганȣл кȣ фоарте мȣлцї осташї, пре карiї лȣънd кȣ сiне, пре чеї маї бȣнї i-аȣ ѫмпърцiт прiн пъdȣрiле, каре сънт deасȣпра zidȣрiлор челор лȣнцї, ка, околiнd пре ѫмпъратȣл шi пре чеї че ера кȣ dънсȣл, съ'ї поатъ прiнde. Ȣн лȣкрȣ неащептат ка ачеста ѫнцелегънdȣл Іраклiе Аȣгȣстȣл, аȣ лепъdат порфiра, с'аȣ ѫмбръкат ѫн хаiне проасте, шi легънd корона чеа ѫмпърътеаскъ de капȣл съȣ, ѫн рȣшiноасъ фȣгъ с'аȣ dат, шi de абiа аȣ скъпат ѫн Царiграd. Іаръ Аварiї кȣ iнiмъ гонiнd пре чеї че фȣцiа, аȣ венiт пънъ ла кътпȣл че се кiамъ ал шептелеа, шi аколо с'аȣ ашеzат кȣ табъра. De аколо с'аȣ ѫмпръщiат пънъ ла пȣнтеа че ера престе рѫȣл Варнiссȣлȣї шi тоате ле аȣ пръdат шi робiт фъръ нiчї о бънтȣiалъ. Ѫнтрȣ ачееа вешт-

тънтȣл ѫтпърътеск ші вешттънтȣріле каре се гътісе пре сеата Каганȣлȣї, ші пре сеата боіерілор лȣї, кȣ тоате гътіріле челелалте ші кȣ пȣртъторії лор, аȣ ремас ѫн тъїніле варварілор. Пре ȣртъ кȣ неспȣсъ тȣлціте de робї с'аȣ ѫнтȣрнат ла локȣріле сале. Din спȣнереа ȣнор робї, карії аȣ скъпат, се сокотеск а фі фост нȣтърȣл робілор, пре карії і-аȣ dȣс атȣнчї Аварії, бърбацї ші тȣіерї ка ла 270,000. Аша скріȣ ѫнтътпларea ачеаста: С. Нікіфор[1]), С. Теофан[2]), ші аȣторȣл Міскел·еї[3]).

De аȣ фъкȣт Аварії ачестеа ѫн Тракіа, че нȣ вор фі фъкȣт ѫн Dакіа чеа ноȣъ? кънї пре Dакіа чеа веке dȣпъ тоартеа лȣї Маȣрікіе ѫndатъ о аȣ ѫнгіцiт. Ваї аȣ фост de біецiї стръмошії нощрі! пънъ че Dȣmnezeȣ і-аȣ тънтȣіт, прекȣт се ва аръта ла анії віїторї.

[1]) S. Nicephorus Patriarcha C. P. in Drevianio Hist ad an. Christi 619. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 9. Heraclii Aug. [3]) Author Miscellae Lib. 18. in Heraclium Augustum.

Анȣл 620. Ѫн анȣл ачеста ші маї таре гътindȣсе Аȣгȣстȣл Іраклiе ѫн контра Персілор, ва съ рескȣтпере крȣчеа Domnȣлȣї, чеа робітъ de dъншії, прекȣт с'аȣ zic маї 'наінте, іаръші аȣ трімiс соліе ла Каганȣл Аварілор, тȣстръndȣ'л пентрȣ аттентатȣл din анȣл трекȣт, ші doцeнindȣ'л ка съ цінъ пачеа, кънї нȣ вреа ѫтпъратȣл съ аїбъ вре ȣн немік dȣпъ спате, пънъ се ва ощї кȣ Хосрое. Соліа ачеаста, dȣпъ кȣт скріе С. Теофан[1]), ші аȣторȣл Міскеллеї[2]), фоарте кȣ чінсте о аȣ пріімiт, ші търтȣрісind кȣт къ ѫї паре ръȣ de ачееа че аȣ лȣкрат ѫн анȣл трекȣт, с'аȣ фъгъdȣіт Каганȣл къ пачеа о ва цінеа кȣт се кȣвіне.

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 10. Heraclii Aug. [2]) Author Miscellae Lib. 18. in eundem.

Анȣл 622. Аȣгȣстȣл Іраклiе, фіind акȣта гата съ порнеаскъ ѫн контра Персілор, аȣ трімiс солї ла Каганȣл Аварілор, прін карії с'аȣ рȣгат de Каганȣл, съ аїбъ гріце ка ȣн амік de требіле Романілор, пънъ че се ва ѫнтȣрна dънсȣл de ла Персіdа, нȣmindȣ'л тȣтор фііȣлȣї съȣ. Каре черере а лȣї Іраклiе Каганȣл о аȣ прімiт, ші аȣ фъгъdȣіт къ о ва пліні, тъкар къ нȣ с'аȣ цінȣт de фъгъdашȣ, прекȣт вот веdеа ла анȣл 626. Dрепт ачееа ѫнкреdінцат фіind Аȣгȣстȣл Іраклiе de кътръ Каганȣл, аȣ порніт, ші пре кале кȣ тоатъ сіргȣінца аȣ ѫнвъцат ші deпрінс пе осташї ѫн лȣкрȣріле de ресбоіȣ, апої ѫнкъ ѫн анȣл ачеста аȣ ѫнвінс de оdатъ пре Персї[1]).

Анȣл ачеста, почіȣ zіче, къ е dінтре чеї маї ѫнсемнацї анї; пентрȣ къ ѫн анȣл ачеста ѫнчепе Хегіра саȣ фȣга лȣї Махȣmed пророкȣлȣї Тȣрчілор, карії deачі нȣтъръ анії, прекȣт пре ларг аратъ Леȣнклавіе[2]), пре кареле ѫл поцї афла лътінеще ші тȣрчеще.

[1]) Author Miscellae Lib. 18. in Heraclium Aug. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Leunclavius.

Анȣл 623. Іраклiе Аȣгȣстȣл нъdъжdȣind ѫн Хс, пентрȣ а кърȣіа крȣче се ощіа кȣ Персії, ѫн анȣл ачеста аȣ фȣгъріт пре Хосрое, ші апрінzind Газеȣл чінчї zечї de мії de робї аȣ слобоzіт[1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad a. 13. Heraclii Aug. Author Miscellae Lib. 18. in eundem Heraclium. Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 624. Іраклiе Аȣгȣстȣл тот спореще асȣпра Персiлор, пентрȣ къ бате пре doї повъцȣiторї аї лȣї Хосрое, пре Сарвар шi пре Саравланка; пре ачеста ѫл таiе, пре чел dintъiȣ ѫл фȣгъреще [1]).

[1]) Iidem ll. cc.

Анȣл 625. Іраклiе Аȣгȣстȣл ѫн анȣл ачеста аȣ трекȣт ѫн Кiлiкiа шi тъбърънd лънгъ рѫȣл Сарȣлȣї, кȣ вiртȣтеа са фоарте аȣ ѫнфрiкат пре Сарвар повъцȣiторiȣл лȣї Хосрое [1]).

[1]) Iidem ll. cc.

Анȣл 626. Ѫнтрȣ ал шеасе-спре-zечелеа анȣ ал ѫмпъръцiеї лȣї Іраклiе, adекъ ѫн анȣл ачеста, прекȣм скрiȣ СС. Нiкiфор [1]), шi Теофан [2]), шi Паȣл Diаконȣл [3]), Хосрое Краiȣл Персiлор, аȣ стрiнс оасте ноȣъ din стреiнї, din церанї шi din шербї. adекъ din тоате неамȣрiле шi din тоате фелiȣрiле, шi лȣънd din оастеа лȣї Сарвар ѫнкредiнцатъ чiнчї-zечї de мiї de осташї, i-аȣ adъогат кȣ оастеа чеа ноȣъ, шi i-аȣ ѫнкредiнцат Преторȣлȣї съȣ Сатiн, нȣмind тоатъ оастеа ачеаста ноȣъ грътъzї de аȣр, шi пре Сатiн л'аȣ трiмiс асȣпра ѫмпъратȣлȣї, iаръ пре Сарвар кȣ чеелалтъ оасте л'аȣ трiмiс асȣпра Царiградȣлȣї, ка ѫнсоцindȣсе кȣ Аварiї, кȣ Хȣннiї, карiї ера de кътръ аппȣс, кȣ Бȣлгагарiї, кȣ Склавiнiї шi кȣ Цепidzii, карiї ера ѫн Dакiа чеа веке сȣбт тȣтела Каганȣлȣї Аварiлор, прекȣм с'аȣ арътат ла анiї маї dinainte, dimпреȣнъ съ ѫнкȣнцiȣре четатеа чеа ѫмпърътеаскъ. Кънd аȣ ѫнцелес ачестеа Іраклiе Аȣгȣстȣл, ел ѫнкъ аȣ ѫмпърцiт оастеа са ѫн треї пърцї, dintре каре о парте о аȣ цiнȣт кȣ сiне, алта о аȣ трiмiс спре паzа Царiградȣлȣї, а треiа о аȣ dат фрате-съȣ Теоdор ѫн контра лȣї Сатiн, кареле аȣ шi ѫнвiнс пре Сатiн кȣ грътъziле челе de аȣр.

Сарвар кȣ оастеа са аȣ венiт ла Калкidонiа, iаръ Каганȣл кȣ неамȣрiле маї сȣс нȣмiте аȣ ѫнкȣнцiȣрат Царiградȣл пре маре шi пре пътънт, атътеа лȣнтрi dȣкънd din Dȣнъре, къте нȣ ѫнкънеа ѫн сiнȣл мърiї de лънгъ Царiград, шi аȣ бътȣт четатеа ѫн zече ziле нȣмаї ѫн zъdар; пентрȣ къ кȣ пȣтереа лȣї Dȣмnezeȣ прiн рȣгъчiȣнiле маїчеї чеї пȣрȣреа вергȣре, с'аȣ бiрȣiт Каганȣл кȣ аї съї шi пре маре, шi пре пътънт, шi кȣ рȣшiне шi ноȣъ пагȣбъ аȣ къȣтат неамȣрiлор маї сȣс zice а се ѫнтȣрна ла але сале. Че н'аȣ пътiмiт Ромънiї чеї din Dакiа чеа ноȣъ шi de астъ dатъ. Пентрȣ къ Аварiї н'аȣ пȣтȣт трече ла Царiград фъръ нȣмаї прiн Dакiа чеа ноȣъ.

[1]) S. Nicephorus in Breviario ad an. Christi 626. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 16 Heraclii Aug. [3]) Paulus Diaconus Lib. 18. [4]) Iidem ll. cc. Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 627. Dȣпъ че с'аȣ ѫнсоцiт Іраклiе Аȣгȣстȣл кȣ Тȣрчiї, фоарте ръȣ аȣ пръdат Персida; чi Тȣрчiї нȣ ѫнdелȣнг аȣ цiнȣт соцiетатеа. Dрепт ачееа Іраклiе сiнгȣр с'аȣ бътȣт кȣ Раzате повъцȣiторiȣл Персiлор, пре каре л'аȣ шi ѫнвiнс, рiсiпindȣ'i тоатъ оастеа [1]).

[1]) Iidem ll. cc.

Анȣл 628. Сiрое фiiȣл лȣї Хосрое въzind перdереа че се ѫнтъмпласе, аȣ потолiт пре татъл съȣ, шi фъкънd паче кȣ Аȣгȣстȣл Іраклiе, i-аȣ dат ѫнdъръпт Крȣчеа

Domnȣлȣĭ, пре кареа Аȣгȣстȣл пре ȣтеріле сале о аȣ̆ пȣртат пънъ ла локȣл еĭ, dȣпъ кȣт скріе Баронie[1]), пре кареле ѫл поцĭ вedea.

[1]) Baronius in Annalibus. ad h. an.

Анȣл 632. Ѫн анȣл ачеста ѫн 17 zіле аȣ̆ тȣріт Махȣтed ѫнтъіȣл Каліфъ ал Саракінілор ші Пророкȣл челор а кърора леце се нȣтеще de пре нȣтеле лȣĭ, ѫнтрȣ ал кърȣіа локȣ̆ Саракініĭ аȣ̆ алес пре Авȣвекрȣ[1]).

Baronius l. c. Katona in Synopsi Chronol.

Анȣл 634. Авȣвекрȣ ал doілеа Каліфъ ал Саракінілор dȣпъ че аȣ̆ ѫнвінс пре Романĭ ѫн анȣл ачеста, тоаре; іаръ Отар ȣртъторіȣл лȣĭ тȣлте четъцĭ кȣпрінde de ла Романĭ[1]).

Ѫнтрȣ ачелашĭ тімп (скріе С. Нікіфор[2]), adекъ ѫн анȣл 634) Кȣврат, върȣл лȣĭ Оргната, Domnȣл Хȣногȣndȣрілор (ал Бȣлгарілор) се скоалъ асȣпра Каганȣлȣĭ Аварілор, лепъdъnd цiȣгȣл ші пре осташіĭ, пре каріĭ ѫĭ цінеа ла dънсȣл Каганȣл, батцiокорindȣ'ĭ ѫĭ цінъ din цінȣтȣл съȣ̆. Dȣпъ ачееа трімiцind соліе ла Іракліе, аȣ̆ фъкȣт паче кȣ dънсȣл, кареа о аȣ̆ ші цінȣт пънъ ла сфършітȣл віецiĭ лор, пентрȣ къ Іракліе ші dарȣрĭ і-аȣ̆ трімiс ші Патрікіȣ̆ л'аȣ̆ фъкȣт.

Din кȣвінтеле ачестеа але С. Нікіфор кȣлеце, къ Аварілор de ачі ѫнаінте тот ръȣ̆ ле-аȣ̆ терс, пънъ кънd і-аȣ̆ стінс Карол чел таре, прекȣт се ва аръта ла анȣл 799.

[1]) Baronius et Katona ll. cc. [2]) S. Nicephorus in Breviario Historico ad annum Christi 634.

Анȣл 635. Отар ал треілеа Каліфъ ал Саракінілор ѫнвінце пре Теодор фрателе лȣĭ Іракліе ші пре Вахане, ші іеа de ла Романĭ Damaскȣл, Фінікіа ші Егіптȣл[1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 25. Heraclii Aug. Baronius ad h. a. Katona l. c.

Анȣл 637. Саракініĭ dȣпъ че аȣ̆ цінȣт ѫнкȣнцiȣрат Іерȣсалітȣл ѫн doĭ анĭ таĭ пре ȣртъ л'аȣ̆ лȣат ѫн анȣл ачеста; de ачі аȣ̆ трекȣт ѫн Персіda ші ѫнвінгънd ші фȣгърінd пре Ортісda Краіȣл Персілор чел таĭ de пре ȣртъ, прекȣт се ва аръта ла анȣл 651, Персіda о сȣппȣн шіе[1]).

[1]) S. Theophanes ad a. 27. Heraclii Aug. Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 640. Кроацiĭ ȣнindȣсе кȣ Сѫрбіĭ алȣнгъ пре Аварĭ din Далтацiа[1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica Avarum.

Анȣл 641. Іракліе Аȣгȣстȣл dȣпъ атътеа ѫнтътлърĭ че се фъкȣсе ѫн ѫтпъръцiа ръсітȣлȣĭ, кареа de пе времiле ачестеа da семне, къ ва ѫтбла ка ші ѫтпъръцiа апȣсȣлȣĭ, adекъ, къ кȣ време се ва стінце кȣ тотȣл, с'аȣ̆ болнъвіт ші аȣ̆ тȣріт ѫн 11 Феврȣаріе, саȣ̆ Мартіе (zіче Катона), ѫн върстъ de 66 de анĭ. Іракліе кȣт аȣ̆ фост вреdнік de лаȣdъ ѫнтрȣ ѫнчепȣт пентрȣ евлавіа са, аша аȣ̆ фост вреdнік de хȣлъ ѫнсфѫршіт пентрȣ ересȣл монотелітелор, пре каріĭ апъръndȣ'ĭ, пре Dȣmnezeȣ̆ л'аȣ̆ тъніат ші порніт асȣпра са[2]).

Лȣĭ Іракліе і-аȣ̆ ȣртат ѫн ѫтпъръцiе doĭ фечіорі аĭ лȣĭ, adекъ: Константін III, кареле ера пъскȣт din Еȣdокіа тȣіереа чеа dінтъіȣ̆, ші Іраклеона кареле ера пъскȣт din Мар-

тіna a doиa тъіepe. Пре Константіn III л'аў отръвіт тащіхъ-са Мартіna преste treї аънї але дтпъръцieї, дn въpстъ de 29 de anї; пре Іраклеona dъпъ шасе аънї л'аў тъzъліт сепатъл, ші дncетпъndъ'л ла пас, л'аў съргъніт дтпрeънъ кь тътъ-са Мартіna, къpeіa і-аў тъіат лімба, пентрь отръвіреа лъї Константіn III. Ачелаш сепат аў пъс дтпърат дn локъл лъї Іракліona пре Константе II, фечіоръл лъї Константіn III, карele п'аў сетъпат тътъпе-съў, чі тошь-съў лъї Іракліе, къ ел дпкъ аў прінс партеа Монотелітелор[3]).

[1]) Katona in Synosi Chronologica [2]) Baronius ad h. an. [3]) S. Theophanes ad annum ult. Heraclii Aug. Baronius et Katona l. cc.

Анъл 647. Отman ал патрълеа Каліфъ ал Сараkінілор кънpinde Афріка, ші дn анії вііторі іеа Кіпръл ші Ісакріа de ла Pomanї[1]). Аша кърea акът пороkъл Сараkінілор ші непорочіреа Pomanілор!

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анъл 651. Ормісda, Краіъл Персілор чел таї de пре ъртъ, тоаре дn анъл ачеста, ші кь дъпсъл се стіпце тоатъ бірънца персеаскъ, dъпъ че ар фі стътът дn флоареа са 425 de anї[1]).

[1]) Katona l. c.

Анъл 654. Сараkінії кънpind Арменіа de ла Pomanї, ші пре Константіn II дл біръескь ші фъгърескь пре таре.

[1]) Idem Katona l. c.

Анъл 658 Мавіа ал чінчілеа Каліфъ ал Сараkінілор, пентрь ръсбоіъл че се порніce дntре Сараkінї, фаче паче кь Константе II.

[1]) Idem Katona. l. c.

Анъл 659. Аъгъстъл Константе II, карele пре Константіn IV, фііъл съў чел таї таре таї 'наінте дл фъkъce Аъгъст, дn анъл ачеста пре чеілалцї доі фіі аї съї, адекъ: пре Тіверіе апоі III ші пре Іракліе дї пътеще Кесарї; іаръ пре Teodocie фрателе съў дл отоаръ[1]).

[1]) Baronius in Annalibus Eccl. ad h. an. Katona in Synopsi Chronol.

Анъл 663. Аъгъстъл Константе II пепътъndъ-се odixnі de дntітпъл кънощінцеї сьфлетълві съў ші пентрь ъчідереа фрателві съў, ші пентрь алте ръътъцї, дn каре дпота, аў тътат скаънъл дтпъръцieї din Царіград дn Сіраkъса четатеа Сікіліеї[1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 22. Constantis II. Augusti, Katona in Synopsi Chronologica.

Апъ пехотърът. Карele акът воіь adъче din аъторі вредніч de кредінць despre тоартеа лъї Кърват Domnълві Българілор, despre карele с'аў фъкът потеніре ла анъл 634 ші despre чінчі фечіорі аї лъї, de че an се цin, пь почіь отърж. Кът кь пе вретеа ачеаста с'аў дntътплат тоартеа лъї Кърват, пентрь кь скріе аъторівл Міскеллеї[1]) despre дъпса, прекът ъртеазъ: „Іаръ дn тітпъріле лъї Константе (II, пь Константін), карele аў дтпъръцit ла анъс, търind Корват (саў Кръват пь Орват) Domnъл Българієї, despre каре с'аў zic, саў ал Коптрацілор, ші лъсънd dъпъ сіne чінчі фечіорі леаў лъсат кь лімъ de тоарте, ка съ пь се despърцeаскъ кь лъкашъл de ла о лалтъ,

ші nimъnȣĭ съ слъцеаскъ. Чі ѧn пȣцin timп dȣпъ moартеа лȣĭ ачеĭ чінчĭ фечіорĭ с'аȣ deспърцiт de ла о лалтъ din преȣнъ кȣ порокȣл, пре кареле ѧл авеа фіеще-кареле сȣбтȣ cine.

Ші чел ѧнтъіȣ пъскȣт фіїȣ ал съȣ, а nȣme Вȣтаіа, пъzind порȣнка тътъне-сеȣ, аȣ ръmас ѧn цеара maĭ mapiлор съĭ пънъ астъzĭ. Ал doiлеа фрате, а nȣme Контараг аȣ трекȣт апа Tanaidȣлȣĭ ші maĭ ѧнтъіȣ аȣ deскълікат ѧn цinȣтȣл че ера dinпротіва фрате-съȣ, (Вȣтаіа). Ал патрȣлеа ші ал чінчілеа трекъnd Істрȣл саȣ Dȣнъреа, ȣнȣл с'аȣ ашеzат ѧn Паnnoniа чеа Авъреаскъ, сȣпȣindȣ-се кȣ тоатъ пȣтереа са Каганȣлȣĭ Аварілор (ѧn анȣл 666). Іаръ чела-лалтȣ (adeкъ ал чінчелеа) venind ѧn Пентапоіȣ (че се zіче акȣma Беневент[1]) nȣ deпарте de Равенна, аколо с'аȣ ашеzат сȣбтȣ крещінĭ (ѧn анȣл іаръші 666). Апоĭ ал треілеа dintрȣ ачещіа, кареле с'аȣ nȣmiт Харпарȣх трекъnd Danaпрȣл ші Danaстрȣл (adeкъ Nістрȣл) ржȣріле челе че сънт ѧнтре Dȣнъре ші ѧнтре miazъ-noaпте, аȣ venіт ла локȣл че се кіаmъ Хонглон ші аȣ локȣіт ѧнтре Dȣнъре ші ѧнтре nȣmітеле ржȣрĭ, въzind локȣл а фі фъръ прімеждіе ші de ѧmбе пърціле греȣ de а се ресбате; пентрȣ къ фіind бълтос ші de ржȣрĭ ѧnкȣnцiȣрат de тоате пърціле, mȣлтъ odixnъ фъчеа neamȣрілор кȣ ашеzареа са de кърe протівнічĭ.

Іаръ dȣпъ че с'аȣ ѧmпърціт ачещіа ѧn чінчĭ латȣрĭ, ші с'аȣ ѧmпȣцinат, аȣ ешіт ȣn neam mape ал Каzарілор, din чеа maĭ din лъȣнтрȣ парте а Берzіліеĭ din Сарmатіа чеа dintъіȣ, ші аȣ кȣпрінс тоате церіле пънъ ѧn mapea Neагръ, каре neam пре фрателе чел maĭ mape, пре Вȣтаіа Прінцȣл Бȣлгаріеĭ чеĭ dintъіȣ, л'аȣ сȣпȣс шіе, ѧmпȣнъndȣ'ĭ трібȣт, каре трібȣт пънъ астъzĭ ѧл плътеще."

Ашішdереа скріȣ Сънціĭ Теофан[2]) ші Nікіфор[3]), сmінтеще аша dаръ Сіцеберт[4]) кънd скріе къ Вȣтаіа аȣ кȣпрінс Молdова, Бессарабіа ші Валахіа кȣ Бȣлгаріĭ, ші ел аȣ трекȣт ѧn Месіа de ціосȣ ші ѧn Dакіа чеа поȣъ, adeкъ ѧn Бȣлгаріа de акȣm; пентрȣ къ Domnȣл Бȣлгарілор, каре аȣ пъстрат ачестеа, n'аȣ фостȣ Вȣтаіа, чі Харпарȣх.

[1]) Author Miscellae Lib 19. in Constantinum Pogonatum Augustum. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. II. ejusdem Constantini Aug. [3]) S. Nicehhorus C. P. Patriarcha ia Breviario Historico ad annum Christi 679 [4]) Sigebertus in Chronico ad a. Christi 680.

Анȣл 666. Прекȣm скріе Шеплебен[1]) ѧn анȣл ачеста аȣ трекȣт Алzеко ал чінчілеа фечіор ал лȣĭ Крȣват domnȣлȣĭ Контрацілор, din Вȣлгаріа чеа бътрънъ de лънгъ Волга, кȣ Бȣлгаріĭ съĭ ѧn Італіа, лȣънd слȣжбъ de ла Трімоалd краіȣл Лонгобарділор, аȣ dобъndiт Беневентȣл спре лъкашȣ.

Ал патрȣлеа фечіор ал лȣĭ Крȣват, ал кърȣіа nȣme dȣпъ anonimȣл Белеі аȣ фостȣ Реан, ѧnкъ ѧn анȣл ачеста аȣ трекȣт ѧn Паnnoniа ла Аварĭ[2]); веzĭ ші челеа каре ле-am скріс ла анȣл чел neотържт, чел ѧndатъ maĭ ѧnainте ші каре ле воіȣ скріе ла анȣл 889 din Anonimȣл Белеĭ.

[1]) Ioannes Ludovicus Schönleben in Historia Carnioliae Tom. 1. part. 3. seu ad an. 666. [2]) Stephanus Katona in Synopsi Chronologica Avarica.

Анул 667. Дитърindусе пътереа Аварілор къ адаоѫереа Българілор чеа din анул трекът, Аварії ди анул ачеста с'аў ръdікат ди контра луї Лъпъ повъѫзіторіулуї Фороіуліулуї, пре карєле л'аў dивінс, ші пътаї dиштелаѫї de Грітоалd краіул Лонгобарділор, аў лъсат Фіроіуліул [1]).

[1]) Katona l. c.

Анул 668. Константе II пентрў апърареа ереслуї Монотелітелор, ші пентрў алте фапте некувіоасе dитрў атъта връ аў веніт, кът нітенеа dл пътеа сфері. Дрепт ачееа оаре-каре Andреіў, кънd се скълda dи Сіракуса, четате а Сікіліеї, унde тътасе тропул чел dитърътеск, кът с'аў zіс ла анул 663, л'аў токат dи кап къ о съкуре, din каре ловіре аў ші търіт dи 16 Септемвріе, dи върстъ de 38 de anі [1]); dитрў ал кързіа локў аў стътът dитърат фііул луї чел маї маре, Константін IV, карєле с'аў пътіт Погонат, пентрў къ фоарте de тінер і-аў крескът барба. Константін Погонат аша dаръ, кът аў врмат тътъне-съў, dидатъ аў ісбъндіт вчідереа луї, ші пре Miziz Тірапнул л'аў щерс de пре пътънт [2])

[1]) Stephanus Katona in Synopsi Chronologica. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. ultimum Constantis II. Aug. Author Miscellae Lib. 19.

Анул 672. Сарацінії гатъ тълщіте de коръбії, ші dикунціврънd пре маре Царіградул, de а шептелеа анў dизadар dл батў [1]).

[1]) Author Miscellae et Katona II. cc.

Анул 678. Сарацінії dи анул ачеста, карєле ера ал шептелеа de кънd бътеа Царіградул, dупъ маре перdере а лор, с'аў dитъкат къ Августул Константін Погонатул, ші dичетънd а маї бате четатеа чеа dитърътеаскъ, с'аў dитърнат ла локуріле сале [1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 10. Constantini IV. Aug. dicti Pogonati. Katona in Synopsi Chronologica.

Анул 679. Вр'о къці-ва авторі скріў деспре лукруріле, каре ці ле воіў пъне dинаінте ла анул ачеста; чі ну се пъръвеск dитре сіне, нічі пътерул апілор, нічі пътеле повъѫзіторіулуї Българілор, карії аў веніт dи анул чел неотърнт, че л'ам нъс dупъ анул 663, dитр'о парте а Dакіеї чеї векі, ші унindусе къ Българії, карії ші маї'наінте ера dи Dакіа чеа веке сфът тътела Каганулуї Аварілор, ну пътаї пре Франції съї, пре Българі, чі пре Склавінї ші пре Ценidzі dикъ і-аў скос de сфът ціягул Аварілор. Еў, ка съ теаргъ лукрул маї респікат, dитъіў дці воіў аръта, dупъ обічеіул меў, din авторії чеї маї бътрънї, че с'аў dитъмплат dи анул ачеста къ Българії, Романії, ші dимпрації ресъріталуї; апоі воіў dескурка зіселе челорalалці авторі, ка съ се поатъ коноаще ші ші адевърул. Аша dаръ скріе авторул Міскеллеї [1]) прекът вртеазъ: „Іаръ dимъратул Константін (IV Погонат пътіт) dицелегънd къ ун неам de треї орі некърат ші спуркат песте Dунъре ла Хонглон 'шї-аў dитінс кортуріле, ші къ апропіиндусе de Dунъре, жефуеск ціпътул карєле акума се стъпънеще de дъпшії (адекъ Месіа de ціос. ші Dакіа чеа нов) с'аў dитрістат фоарте ші аў порунчіт съ трєакъ ошіле dи Тракіа ші фъкънd флотъ de маре, ші пре пътънт ші пре маре аў порніт асупра лор, врънd съї батъ къ арме, ші

împrotiva (tărîmeĭ) Hopлon, ші a Dънъреĭ, prin Epir (Albania de akъm) trimițind nedestrașii, pre Dънъре aŭ porъnчit съ вінъ koръвiile. De o grabъ ші mълțime ka aчeasta спъĭmъпtъndъce Българiĭ, aŭ скъпат la tărîmea maĭ със zicъ, ші c'aŭ împărțit de toate latъріle, ремънънd ân tărîmea aчeea treĭ саŭ patrъ zile, ші nічĭ Българiĭ kътezънd a eși, nічĭ Romanii ândrъznind a se kate kъ dъншii, pentrъ lakъріle че era prin preciър, aŭ prічepът mъršъvitъl neam kъ Romanii ш'aŭ perdът krapia, drept aчeea c'aŭ бъkrat, ші maĭ съmeți c'aŭ fъkът. Deчĭ împъratъl avънd boal mare de nічioare, ші silit fiind a terce ân Mesembria la skъldътoare, kъ чinчĭ koръвii, ші kъ oamenii съĭ c'aŭ împъrnat, ші lъsънd Maĭistratъl ші nonorъl (adekъ oastea) le aŭ porъnчit съ stea împrotiva Българiлор, de kъtva ar eși kъ lънчĭ съpetътoare, iar de nъ vor eși, съĭ bînъ ândkiși ші съĭ околeaskъ kъ tărîmĭ. Чi kълъreții stărnind kъ aŭ fъcut împъratъl, ші спъĭmъпtъndъce, aŭ plekat fъga de nimenea fiind gonițĭ.

Възънd aчestea Българiĭ, c'aŭ lъat dънъ dъншii, ші pre maĭ mълțĭ i-aŭ tъiat, pre mълțĭ i-aŭ rънit, alънgъndъ'i пънъ la Dънъре, kareа trekънdъ-o ші venind пънъ la четатea че се zиче Варна, nъ departe de Odicъ, ші възind локъл de prin preciър kъ este de mare апъраре, din dъrът pentrъ Dънъре, dinainte ші de pre delatъrĭ pentrъ mънtele Etълiĭ ші mareа Neagръ, maĭ въrtos kъ akът birъice ші стъпънiа ші neamърiле Склавinilor, чele de prin preciър, kare се zичea a fi шepte: pre Severĭ i-aŭ ашezat la стръmtoareа Etълiĭ, че era dinainte: pre Verețeborĭ de kътръ resъrit; iar de kътre miazъ-zi ші anъc пънъ la Avaria (adekъ Pannonia ші Iaziția) pre чelelalte шepte neamърĭ, kare era скиъсе lor. Deчĭ dънъ че c'aŭ lъțit Българiĭ ân lokъріle aчestea, c'aŭ съmeții ші aŭ prinчepът a стріka ші a prъda четъțile ші орашele чele de съът Romanĭ. Drept aчeea împъratъliĭ i-aŭ kъtat a face паче kъ dъншii, ші спре maĭ mare ръшine kareа Romanilor c'aŭ împътmplat pentrъ mълțimea пъkatelor lor, a le fъgъdui dare пре тот anъl."

Ашimdereа скріе CC. Teofan [2]) ші Nikifor [3]), тот la aчest anŭ. Aша dar гrешеще Sigeberт [4]), ші dънъ dънсъl Assemani [5]) kънd скріе, kъ ръсъoiъl aчesta c'aŭ împътmplat ân anъl ândatъ вrmътoriŭ 680, ші kъ повъțuitoriъl Българilor c'aŭ kiemat Bътaia; veзi anъl чel neotърнът dънъ anъl 663, nъc. Грешеще ші Kalvisie [6]), скriind aчestea la anъl 678, чi maĭ mult грешеще Sepлebeн [7]), pentrъ kъ toate le пъne kъ doĭ anĭ maĭ 'nainte, anoĭ пре повъțuitoriŭ ândkъ'l пътеще Bътaia; тъkar kъ Bътaia kъ Българii съĭ nъ c'aŭ mișkat din Бългaria чea veke de lънгъ Volga, prekът c'aŭ arътat maĭ 'nainte.

Тъ четitorъle! iea aminte, kъ de la anъl aчesta, пънъ la venireа Ungrilor, biețiĭ колопii lъĭ Traian ші чeĭ чe era ân Dakia чea veke, ші чeĭ din Dakia чea novъ, maĭ tot съът țiвгъl Българilor aŭ petът; zicеiŭ maĭ tot ші nъ nъръreа; pentrъ kъ voiŭ arъta la anъl 824, kът kъ колопii чeĭ din Dakia чea veke, adekъ стръmoшii Romънilor чelor че съnt dea стъnga Dънъреĭ, пе vremea aчeea съът пъte de Avotriț aŭ фост skътърат țivгъl Българilor.

[1]) Anthor Miscellae Lib. 19. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 11. Constantini IV seu Pogonati Aug. [3]) S. Nicephorus in Breviario Historico ad annum Christi 679. [4]) Sigebertus in Chronico ad an. 680. [5]) Assemani in Kalendario Ecclesiae Univ. Tom. 2. part. 2. cap. 2. [6]) Sethus Calvisius in Opere Chronologico. [7]) Shönleben in Histor. Carniolae Tom. 1. part. 3.

Anъл 680. Българiї дъпъ че аѫ кънpinc Mecia de цiосѣ шi атъпdoъ Dакiiле, вреѣ a зiче шi чea веке шi чea поъ, пъ с'аѫ дпdестълат къ трiбътъл ачела че авea de ла дтпъратъл Констaнтiн Погопатъл, чi дп anъл ачеста аѫ пръdат Тракiа. Dрепт ачееа i-аѫ къътат дтпъратълъї але adъога ла трiбътъл чел обiчнъit [1]).

Фортоасъ рефлексiе фаче преа вестiтъл Ioann Крiстian Енгел [4]) ла anъл ачеста despre неатърiле ачелеа, каре din дпчепът пъпъ ла veniреа Българiлор аѫ асълрiт пре колопiї лъї Traian, карea рефсексiе iатъ o скрiѣ ачi din къвънт дп къвънт:

„Дпкътъ'ї despre неатърiле (зiче ел). каре прiп Валахiа шi Молdова de акът аѫ пъвъliт дп църiле дтпърътцiеї Ръсърiтълъї, iарътї тъ дпторк ла челе че ат скрiс шi зiк, къ неатърiле ачестea пъпъ ла anъл 680, аѫ фост маї de тълте вiце шi пащерї; пептрь къ аѫ фост Nemцї събт пътe de Лонгобardї, Остроготї, Вiсiготї, шчл; аѫ фост Словенiї събт пътe de Венете, Анте, шi doаръ шi Сартате; Монголї събт пътe de Хъппї; Търчї шi Тътарї събт пътe deАварї шi deБългарї. Diптре тоате неатърiле ачестea челе маї diптъiѫ аѫ фост пътаї трекътоаре прiп Валахiа. Сiпгърї Българiї се афлъ дп Iсторiа чea веке a Дакiiлор съ фiе фост стъпънї de стътът дптр'жнселе a маї тълцї anї; пептрь къ еї аѫ дтпопорат дптъiашї-datъ Валахiа de акът, Apdeaлъл шi Бапатъл къ Блахї саѫ Ротънї."

Дестъл de фортос скрiе Енгел, чi кът къ Българiї ар фi фост de o вiцъ къ Търчiї шi къ Тътарiї, п'аѫ арътат; нiчї ва пътea аръта, пептрь къ лiтва Българiлор аратъ кът къ еї съпт de вiцъ Словенї. Ачееа дпкъ п'аѫ арътатѫ преа вестiтъл Енгел, кът къ Българiї аѫ дтпопорат Дакiа лъї Траian къ Ротънї; къчї прекът ат арътат ла anъл 274, шi воiѫ маї аръта ла anїї вiiторї, o парте a колопiеї лъї Traian, дпкъ doаръ чea маї таре, пъръреа аѫ ретас дп Дакiа чea веке. Dрепт ачееа п'аѫ дтпопорат din поѫ Българiї Дакiа чea веке, adекъ Молdова, Валахiа, Бапатъл, Apdeaлъл, Бъковiпа, Маратърушъл, шi къtѫ маї есте дптре Apdeaл шi дптре Тiсъ, къ Ротънї; чi аѫ маї adъс Ротънї ла чеї маї dinaiпte локъiторї Ротънещї, пъ пътаї din колопiї лъї Traian чеї din Дакiа лъї Аврелiанѫ, чi шi din Романiї ачеiа, пре карiї i-аѫ ашezат дп Тракiа шi Макidoniа Августъл Констaнтiн чел таре прекътѫ с'аѫ zic ла anъл 329.

[1]) Sigebertus in Chronico ad an. 680. Sethus Calvisius in opere Chronologico. [2])Ioannes Christianus Engel in Historia antiqua Valachiae part. 1. pag. 139. Calvisius l. c. Katona in Synopsi Chronol.

Anъл 681. Дптрь ачеста ап с'аѫ цiпът шi ал VI соbор екътепiкѫ дп Цариград, карele шi Трълlап се пътеще, de ла Трълла дп каре с'аѫ цiпът. Дп соборъл ачеста, афаръ de алте ашezътъпътърї, с'аѫ афърiсiт Монотолiтеле, adекъ ачеiа, карiї дпвъца, къ пътаї o воiе аѫ авът Domпъл Хс. тъкар къ аѫ авът doъ фiрi [3]).

Анѹл 683. Шеплебен[1]) ші ла анѹл ачеста аша скріе: „Ла анѹл 683, ѧнсеатнъ Антоніе Ѹранец, кѹт къ престе Бѹлгарі ші Склавіні domnia Тербелліе, кареле аѹ ѧнчепѹт кръітеа, doаръ аѹ ѹрматѹ повъцѹіторіѹлѹї Вѹтаіа.“ Чі еѹ ат арътат ла аніі чеї маї dinainte, кѹт къ Хаспарѹх аѹ фост Domnѹл Бѹлгарілор, кънd аѹ кѹпрінс ачещіа Dакііле ші Месіа de ціосѹ. Аша dаръ пѹ лѹї Вѹтаіа, чі лѹї Хаспарѹх аѹ требѹіт съ ѹрмеzе Тербелліе саѹ Тербел; веzі анѹл 700.

[1]) Schönleben in Historia Carniolliae Tom. 1. part. 3.

Анѹл 685. Аѹгѹстѹл Константін IV Погонатѹл, фъкънd паче кѹ Бѹлгаріі, ші Саракініі ѧнкъ сфъdіndѹ-се ѧнтре сіне, ѧн маї мѹлці ані аѹ тръіт ѧн лініще, ші ѧн анѹл ачеста ла ѧнчепѹтѹл лѹї Септемвріе аѹ ръпосат ка ѹн ѧмпърат че аѹ фост вреdнік de тоатъ лаѹdа; пентрѹ къ пѹ пѹмаї челе тѹрбѹрате прін татъл-съѹ Константін II, ле-аѹ ѧнdрептат, чі пре Монотеліте ѧнкъ і-аѹ ѧнфрънт, ѧнторкънd пачеа. Ѧмпъратѹлѹї Константін IV, і-аѹ ѹрмат фііѹл съѹ, Іѹстініан II, ѧн върстъ de 16 ані[2]), кареле мѹлте аѹ фъкѹт ші мѹлте аѹ ші петрекѹт, прекѹм се ва аръта ла аніі ѹрмъторі.

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. ult. Constantini IV. Pogonati, Baronius in Annalibus Eccl. ad. h. an. [2]) Iidem ll. cc. et S. Nicephorus in Breviario Histor. ad an. Christi 685. Katona item in Synopsi Chronologica.

Анѹл 686. „Ѧн ал doілеа ан ал ѧмпъръціеї сале (zіче аѹторѹл Міскеллеї[1]) Іѹстініан II аѹ стрікат пачеа чеа кѹ Бѹлгаріі фъкѹтъ, тѹрбѹржнd тоате къте біне ле оржndѹіce татъл съѹ, ші аѹ порѹнчіт, съ треакъ кълъреці ѧн Тракіа, врънd съ пръdеzе пре Бѹлгарі ші пре Склавіні.“ Ашішdереа скріѹ СС. Теофан[2]) ші Нікіфор[3]).

[1]) Author Miscellae Lib. 19. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an .2. Iustiniani II. Aug. [3]) S. Nicephorus in Brev. Hist. ad annum Christi 685.

Анѹл 687. Аѹгѹстѹл Іѹстініан II, dѹпъ че аѹ аdѹнат ѧн анѹл трекѹт тоате ощіле сале ѧн Тракіа, ѧн анѹл ачеста аѹ порніт асѹпра Бѹлгарілор ші а Склавінілор, каріі акѹма стъпъніа тоатъ Dакіа чеа веке, тоатъ Месіа de ціосѹ ші тоатъ Dакіа чеа поѹъ; аdекъ стъпъніа тот пътжнтѹл кът есте ѧнтре Тісъ, Ністрѹ, Мареа Неагръ, ші мѹнтеле Емѹлѹї; dрепт ачееа авеа сѹппѹшї шіе ші пре стръмошіі пострі. Ба, че'ї маї мѹлт, Склавініі мѹнтеле Емѹлѹї ѧнкъ'л трекѹсе пънъ ла Тессалоніка; пентрѹ къ скріе С. Нікіфор[1]) прекѹм ѹрмеаzъ: „Ачеста (Іѹстініан II) dобъndінd ѧмпъръціа, къте ѧнтокмісе татъ-съѹ de паче, ші de челелалте лѹкрѹрі de комѹн, тоате ле-аѹ тѹрбѹрат, ші пачеа кѹ Бѹлгаріі фъкѹтъ ѧнкъ о аѹ стрікат. Dечі трімiцінd кълъреціі ѧн Тракіа, аѹ пѹрчес ѧн контра Склавінілор, ші венінd пънъ ла Тессалоніка, аколо пре преа мѹлте неамѹрі але Склавінілор ле-аѹ сѹппѹс шіе, пре ѹнеле кѹ арме, пре челелалте сѹпѹіndѹ-се еле de бѹнъ воіа лор, пре каре ле-аѹ трекѹт мареа, пре ла Авіd, ші ле-аѹ ашеzат ѧн цеара Опсікіеї. Dін Склавініі ачещіа аѹ ѧнтрармат треї-zечі de міі, ші і-аѹ пѹміт оасте осебітъ, престе каре аѹ пѹс маї маре пре Цебѹл, пре ѹнѹл dінтре чеї маї de бѹн неам; ѧн оастеа ачеаста мѹлт пъdъжdѹінd аѹ рѹпт пачеа, каре о фъкѹсе татъ-съѹ кѹ Саракініі.“

С. Нікіфор аѹ тестекат ачі лѧкрѣрі че се ѕіи de маї тѧлцї анї, прекѣт din чеде zice ші din чеде че се вор ziче поцї прічепе. Еѫ пентрѫ маї маре дпцелецере а ръсвоіѧлї ачестѣіа адаог ачі кввінтеле авторѧлї Міскеллеї [2]), карепе аша гръеще деспре дъпсѧл: „Дп ал треілеа ап ал дмпъръцієї сале Іѹстініап II аѹ тріміс оастеа са дп контра Склавініеї ші а Бѧлгарієї, ші пре Бѧлгарії карії дл дптімпіпасе de астъ datъ і-аѹ дпвінс дпдъръпт. Іаръ мергѫпd ла Тессалопіка аѹ тъіат маре тѧлцїте de Склавінї, ші пре чеї че і-аѹ сѹппѹс лѹї, і-аѹ трекѣт тареа пре ла Авід дп Опсікіа, чі кѫпd се дптѣрпа din Бѧлгаріа, Бѧлгарії і-аѹ стат дп кале ла рѣптѣріле Емѧлѹї, ші стръмторѫпdѹ'і оастеа, пре тѧлцї осташї аї лѹї, саѹ і-аѹ тъіат, саѹ і-аѹ ръпіт, ші ел дпкъ de авіа с'аѹ пѣтѣт дптѣрпа.“

Апішdерea скріѹ С. Теофап [3]), Кедрен [4]) ші Zопара [5]). Сміптеще аша даръ Катопа [6]), пѣпѫпd ръсвоіѧл кѫ Бѧлгарії ла апѧл 689, адекъ кѫ doї anї маї тързіѹ.

[1]) S. Nicephorus in Brev. Hist. ad a. Christi 685 [2])Author Miscellae Lib. 19. [3])S. Theophanes in Chronographia ad an. 3. Iustiniani II. Aug. [4])Cedrenus Tom. 1. p. 441. [5])Zonaras Tom. II. p. 92. [6])Katona in Synopsi Chronologica.

Апѧл 691. Асгѣстѧл Іѹстініап II маї фъръ de вре о каѕъ дп апѧл ачеста аѹ стрікат пачеа ші кѫ Сараківії, ші прекѣт кѫ рѹшіпе аѹ врзіт ръсвоіѧл, пъдъждѹіпd дп челе треї-zечї de мії de Склавінї, деспре каре ам кввъпtат ла апѧл 687, кѫ маї маре рѹшіпе л'аѹ сфършіт, пентрѫ къ аѹ фост дпвінс, ші Хасап Сараківѧл аѹ лѹат четатеа Картацінепілор але къреіа zidѹрї ле-аѹ стрікат din пътжпт [1]).

[1]) S S. Theophanes et Nicephorus, Katona item II. cc.

Апѧл 693. Авгѣстѧл Іѹстініап II, пѫ с'аѹ дпдестѧлат, пічі с'аѹ дпвъцат кѫ ачелеа каре ле пътімісе пентрѫ стрікареа пъчіі de татъ-съѹ фъкѣтъ кѫ Бѧлгарії ші кѫ Сараківії; чі дп апѧл ачеста аѹ маї адъогат реле ла реле; пентрѫ къ аѹ пѫс Еділ (адекъ преспе челе че се zidіа) пре Стефап, ші вістіеріѹ пре Теодот пріетепіі съі, карії кѫ атъта пе'пдѹраре с'аѹ пѣртат дп дерегъторііле сале, кът пре фоарте тѧлцї і-аѹ тъпіат, спре періреа ші а са ші а дмпъратѧлї [1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 9. Iustiniani Aug. Katona l. c.

Апѧл 695. Ne маї пѣтѫпd сепатѧл ші попорѧл din Царіград сѹфері блъстемъціііле лѹї Стефап ші але лѹї Теодот, діппрезпъ ші але дмпъратѧлї Іѹстініап II, с'аѹ сфътѹіт ла о лалтъ ші аѹ алес дмпърат пре Леонтіе саѹ Леоп Патрікіѧл, карепе дпdатъ аѹ оторжт пре Стефап ші пре Теодот, деспре карії ам кввъпtат ла апѧл 693; іаръ пре Іѹстініап II л'аѹ дпсетпат ла пас ші л'аѹ сѹргѹпіт дп Керсопа саѹ Крітеа de акѹт [1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 10. Iustiniani II. Aug. Katona in Synopsi Chronologica.

Апѧл 696. Авгѣстѧл Леонтіе дп апѧл ачеста аѹ трімісѣ пре Іоапп кѫ маре флотъ de маре дп Афріка асѹпра Сараківілор, карепе аѹ ші дпвінс пре Сараківії, ші аѹ лѹатѣ дпdърът четатеа Картацінепілор de ла дъпшіі; чі дп апѧл ѹртъторіѹ 697 Іоапп аѹ пердѹт ші бътаіа ші Афріка, ші і-аѹ къѹтат съ се трагъ дп Кретѫ саѹ Kandia de акѹт [1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 20. Katona l. c.

Апѧл 698. Оастеа лѹї Іоапп дпкредінцатъ, пе'пдестѧлъпdѹ-се кѫ пѣртареа дмпъра-

тълъї Леонтіе, аѣ ръдікат дмпърат пре Апсімар, ѵѣминдѣ'л Тіверіе III, карєле тергънd ла Царіград, аѣ лъат четатеа кѣ віклешѣг, ші пре Леонтіе дпсетънdѣ'л ла пас, л'аѣ дпкіс дп тънъстіреа лъї Далматіе; dѣпъ ачееа аѣ пѣс преете тоате оцїле маї маре повъцъторіѣ пре Іракліе фрателе съѣ [1]).

[1]) S. Theophanes ad an. 1. Apsimari. Katona l. c.

Анѣл 699. Іракліе фрателе Авгѣстълъї Тіверіе Апсімар, трекънd дп Сіріа, аѣ пръдат'о ънъ ла Самосата, ші аѣ тъіат 200.000 de Сараківї [1]).

[1]) Iidem S. Theophanes in Chronographia ad an. 2. Apsimari Aug. et Katona l. c.

Анѣл 700. Дп анѣл ачеста Абдела Сараківл врънd съ дптоаркъ пагѣба ші съ ръсплътеаскъ ѵѣidереа Сараківілор чеа дп анѣл трекѣт дптъмплатъ, аѣ дпкѣпцїврат четатеа Антарадълъї, чі нїміка аѣ іспръвіт, пентрѣ кѣ кѣ рѣшіне с'аѣ дптърпат de ла дънса [1]).

Ам скріс ла анѣл 683, къ дп анѣл ачела лъї Хаспарѣх ла Българії чеї че кѣпріпсесе Дакіїле ші Месіа de цїосѣ, аѣ ѣртат domніторіѣ Тервелліе, деспре карєле атъта скріе Сіцеберт [2]) ла анѣл de акѣт. „Тервел domпеще пестє Българї.“ Din каре кѣвінте ръѣ дпкіde Ассемані [3]), къ Тервелліе дп анѣл ачеста аѣ ѣртат лъї Хаспарѣх. Алте фапте але лъї Тервелліе ле воіѣ дпсетпа ла апїї віїторї.

[1]) Author Miscellae Lib. 20. Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Sigebertus ad an. 2. Tiberii III Apsimari Aug. [3]) Joseph Simonius Assemani in Kalendario Eccl. Universae Tom. 2. part. 2. cap. 2.

Анѣл 702 — 704. Дп анѣл ачі кѣргъторіѣ domніторії Артепієї, лъсънd пре Сараківї, аѣ трекѣт сѣѣт спріцїпеала Авгѣстълъї Тіверіе Апсімар, пре карії пентрѣ ачееа фоарте греѣ і-аѣ педепсіт Моамед [1]).

Дпкътѣ-ї пентрѣ Іѣстініан II, de карєле ам кѣвънтат ла апїї маї dінаінте, іаръ маї алес ла анѣл 695, деспре dънсѣл аша скріе авторѣл Міскеллеї [2]) ла анѣл de акѣт: „Дптрѣ ал шеселеа анѣ ал дмпъръцієї лъї Апсімар, Іѣстініан II локѣінd лънгъ Керсона, ші фълінdѣ-се къ ел дпкъ ва маї дмпъръці, локѣіторії локѣрілор ачелора тетънdѣ-се, ка пѣ кѣтва съ dea de вре о прітежdіе din дмпъръція лъї, с'аѣ сфътѣіт, ка саѣ съ'л отоаре саѣ съ'л трімїтъ віѣ дмпъратълъї.

Каре сфат дпцелегънdѣ'л Іѣстініан аѣ фъцїт de аколо ші венінd дп Дара (четатеа Казаріеї че ера dінколо de Крімеа) аѣ пофтіт съ поатъ дптра ла Каганѣл Казарілор, карєле кѣпоскънd стъріле din дмпрецїр але лѣкрѣрілор лъї Іѣстініан, кѣ преа маре чінсте л'аѣ пріміт ші аѣ търітат пре сорѣ-са Теодора dѣпъ dънсѣл. Іаръ dѣпъ пѣцїнъ врете кѣ дпгъdѣінца Каганълъї, Іѣстініан с'аѣ погорѣт дп Фанагоріа (островл че есте дп коастеле Крімълъї [1]), ші аколо аѣ локѣіт кѣ Теодора. Авzінd ачестеа Апсімар, аѣ тріміс ла Каганѣл, ші і-аѣ фъгъdѣіт марї дарѣрї, деї ва трімїте пре Іѣстініан віѣ, саѣ барет капѣл лъї. Черереї (Авгѣстълъї Апсімар) дпгъdѣінd Каганѣл аѣ тріміс пъзіторї лъї Іѣстініан сѣѣт претест, ка пѣ кѣтва съ і се дптъмпле вре о прітежdіе de кътре локѣіторії локълъї, порѣпчінd лъї Фазіп, карєле ера аколо пѣс дп локѣл

съȣ̆. ші лȣї Благіzіn прінціпȣлȣї Восфорȣлȣї, ка атȣнчї, кънd ле ва zіче, съ omoape пре Іȣстіnіan. Dеспре тоате ачестеа ѧпщіінцатъ фіind Теоdора прін ȣn шерб ал Каганȣлȣї, ші еа dескоперіndȣле бърбатȣлȣї, Іȣстіnіan пре maї сȣс nȣmіцїї прінціпї Фаzіn ші Благіzіn і-аȣ̆ кіемат ла сіne сȣбт претест къ аре dе а ворбі кȣ dъnшії dеспре оаре-каре лȣкрȣрї dе таїнъ; ші веnіnd еї аȣ̆ порȣnчіт dе і-аȣ̆ сȣгрȣmат. Dечї Іȣстіnіan пре Теоdора ѧndатъ о аȣ̆ тріміс ѧn Каzарія, ші ел фȣціnd din Фанагоріа с'аȣ̆ погоржт ѧn Мен (локȣл Сарmатіеї чеї din Асіа[4]), ші афлънd гата о корабіе с'аȣ̆ сȣіт ѧнтр'жnса ші лȣnтріnd пре лънгъ цермȣрї аȣ̆ сосіт ла локȣл че се zічеа Сімбол лънгъ Керсона, ѧn кареа тріміціnd пре аскȣnс, аȣ̆ лȣатȣ̆ dінтр'жnса пре Варісвакȣріе ші пре фрателе лȣї, пре Саліва, ші пре Стефан, ші пре Моропаȣл dімпреȣnъ кȣ Теофіл, кȣ карії лȣnтріnd dе ла Керсона, аȣ̆ трекȣт Фарȣл, ші аша лȣnтріnd аȣ̆ трекȣт Nекропола, аdекъ сбокатȣріле Dанапрȣлȣї (саȣ̆ але Борістенȣлȣї dе акȣm) ші але Nістрȣлȣї; ѧn каре навігаре ѧnтъmплъndȣлі-се греа фортȣnъ, тоцї dеспъdъжdȣіndȣ-се dеспре mъnтȣіреа са. Іаръ Маіаке пріетенȣл лȣї Іȣстіnіan, аȣ̆ zіс кътре dъnсȣл: Іатъ перім Doamne! Фъгъdȣеще лȣї Dȣmnezeȣ̆ пентрȣ mъnтȣіреа та, къ dе'цї ва ѧnтоарче Dȣmnezeȣ̆ ѧmпъръціа, нічї о ісбъndъ веї лȣа dеспре nеmічії тъї. Чі ел ѧn mъnіе респȣnzжnd аȣ̆ zіс: Dе воіȣ̆ ерта пе вре ȣnȣл dінтре dъnшії, ѧn локȣл ачеста mъ ѧnече Dȣmnezeȣ̆! Ші ешіnd din фортȣna ачееа фъръ dе прімежdіе аȣ̆ веnіт ѧn Dȣnъре. Din Dȣnъре аȣ̆ тріміс пре Стефан ла Тербелліе domnіторіȣл Бȣлгаріеї, ка съ'ї трімітъ аціȣторіȣ̆ съ поатъ іаръші dобъndі ѧmпъръціа чеа пъріnтеаскъ, фъгъdȣіndȣ'ї къ'ї ва dа преа mарї dарȣрї ші къ'ї ва лȣа фата mȣіере шіе (Съnтȣл Nікіфор[6]) zіче, къ Іȣстіnіan аȣ̆ фъгъdȣіт къ ва dа фата са лȣї Тербелліе), ші къ 'ї ва фі ѧnтрȣ тоате сȣпȣс; каре фъгъdȣінцъ кȣ ціȣръmжnт о аȣ̆ ѧnтъріт. Пре кареле прімindȣ'л Тербелліе кȣ преа mаре чіnсте, аȣ̆ порnіт тот nородȣл Бȣлгъреск (поате къ ші пре Ромънї), ші ѧn анȣл ȣрmъторіȣ̆ с'аȣ̆ dȣсȣ̆ ла ѧmпърътеаска четате."

Ашішdереа скріе С. Теофан.[7]), din кареле кȣm am maї zіс, аȣ̆ лȣат історіа аȣторȣл Міскеллеї.

[1]) S. Theophanes ad an. 6. Tiberii Apsimari. Katona in Synopsi Chronologica [2]) Author Miscellae Lib. 20. in Apsimarum [3]) Stephanus in Geographia[4]) Bruzen in Dictionarie Geogr. [5]) Idem Bruzen ibidem. [6]) S. Nicephorus in Breviario Hist. ad an. Christi 702. [7]) S. Theophanes l. c.

Анȣл 705. Ла анȣл ачеста Сіцеберт[1]) аша скріе: „Іȣстіnіan кȣ аціȣторіȣл лȣї Тербелліе краіȣлȣї Бȣлгарілор, іаръші аȣ̆ dобъndіт ѧmпъръціа, апої пре Леоnтіе П ші пре Тіберіе, карії ръпісе ѧmпъръціа, ѧn міжлокȣл черкȣлȣї і-аȣ̆ оmоржт, іаръ пре Калінік Патріархȣл, скоціndȣ'ї maї 'naінте окії, л'аȣ̆ сȣргȣnіт." Dаръ maї кіар скріе аȣторȣл Міскеллеї[2]) ші ачеіа пре карії ѧї воіȣ̆ аdȣче dȣпъ dъnсȣл, zікъnd: „Ѧn анȣл ал шептелеа ал ѧmпъратȣлȣї Апсіmар, Іȣстіnіan ал П, веnіnd ла четатеа чеа ѧmпърътеаскъ кȣ Тербелліе ші Бȣлгарії ачестȣіа сȣппȣші, с'аȣ̆ тъбържт ла поарта Карсіȣлȣї ші пъnъ ла Влахерне, ші ѧn треї zіле ворбіnd кȣ чеї че ера ѧn четате, аȣ̆ фост батціокоріт dе dъnшії, nепрімindȣісе вре ȣn кȣвънт. Чі Іȣстіnіan кȣ пȣцȣnтеї dінтрȣ аї съї ощіndȣсе прін Апе-

дъсъл аў дптрат дп четате, ші фъкънd гълчеавъ, ші съпънd аў лъат четатea, апоі преcте пъцin аў дптinc кортъріле дп полата Влахерпелор. Deчі дп апъл dinтъіў ал дппъръцieї сале, adекъ кънd аў dобъndit іаръші дппъръціа Iъстinian II, тълте dарърі ші васе дппъртещі dънd лъї Терbелліе л'аў слобозіт дп пачe.“ Ашіndереа скріе C. Teoфан [3]), Ioіл [4]), Константin Manассе [5]), Кedрен [6]), Zonара [7]), Kodin [8]). Чі C. Nікіфор [9]) adaогъ треі лъкърі къtре челе zice de аъторії маі със пътіці, adекъ: Къ Iъстinian II, dупъ че ш'аў dобъndit іаръші дппъръціа, аў търітат пре фата са dупъ Терbелліе, аў фъкът пре Терbелліе Кесарів, пре Teodora тъіереа са ші пре Тіberіе фііъл съў і-аў кіетат din Кесарiа ла Цариград.

[1]) Sigebertus in Chronico ad an. 705. [2]) Author Miscellae Lib. 20. in Apsimarum. [3]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 7. ejusdem Apsimari. [4]) Ioel in Chronographia apud Acropolitam p. 175. [5]) Constantinus Manasses p. 81. [6]) Cedrenus Tom. 1. pag. 445. [7]) Zonaras Tom. 1. pag. 91. [8]) Codinus de Originibus CP. pag. 49. [9]) S. Nicephorus in Breviario Hist. ad an. Christi 702.

Апъл 708. Ла ал треілеа аній dупъ че іаръші аў дппъръціт, Iъстinian II, ш'аў зітат de фачереа de віпе a лъї Терbелліе Краіълъї Българілор ші ал Ротънілор, ші adъпънdъ'ші тоате ощіле дп Тракіа, аў порніт асъпра лъї Терbелліе, стрікънd пачea каре o авea къ dънсъл. Аў ші вепіт пре таре ші пре пътънт пънъ ла o четате Българілор сънъсъ (пагъбъ къ аътарії din карії скріў ачестea п'аў пътіт четатea!), ші къ коръбііле аў тъбърът лънгъ четате, іаръ пре кълъреці і-аў слобозіт съ'шї adъпе фънъ ші алт фел de пътрец саў zъхъреа. Ачеаста въzinдъ-o Българії, с'аў слобозіт ші ка пре піще оі че фрънzъреск, аў тъіат търта чea Ротаічеаскъ, лъънd тълтъ прадъ, каі ші арте de ла дънші, оторънd пре фоарте тълці dінтре еі. De ачі дппъратъл Iъстinian къ ачеіа карії аў скънат din тъіпеле Българілор (ші dоаръ ші але колопілор лъї Траіан, adекъ але Ротънілор, пептрь къ ачещіа дп тітпъл despre карeле скріў ера сънпъші Българілор), аў фъціт дп Анхіал четатea Тракіеї, ші аў дпкіс порціле, іаръ Българії аў дпкънціърат Анхіалъл. Въzънd дппъратъл Iъстinian къ Българії пъ се тішкъ de лънгъ Анхіал, преcте треі zіле аў тъіат дптъіаші dатъ вінеле калълъї съў, апоі аў порънчіт, ка тоці съ лъкреze аша, ші ашezънd такінеле челе de оасте пре zidъріле Анхіалълъї, поаптea с'аў съіт дптр'о скафъ, ші къ ръшіпе ші таре пёрdere аў фъціт дп Цариград. Ачестea тоате ле скріў: аъторъл Міскеллеї [2]) ші Нікіфор [3]), Апастасіе бібліотекарівл [4]), Zonара [5]), Шеплебен [6]).

Еў дпсетпў ачі, къ dупъ че аў кънpінс Българії Dакііле ші Месіа de ціос, пре дппъраціі din Цариград тълці аъторі пъ і-аў маі пътіт аї Ротапілор, чі аї Ротаікілор, прекът се пътеск пре сіпе Гречії de акът, къчі Гречії фъръ аціsторіь і Ротапілор п'аў пътът тощепі глоріа саў слава стрътошілор пощрі, dупъ кът се ва аръта ла апіі віторі.

[1]) Author Miscellae Lib. 20. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 3. Iustiniani II Aug. [3]) S. Nicephorus in Breviario Historico ad an. Christi 708. [4]) Anastasius Bibliothecarius pag. 121. [5]) Zonaras Tom. 2. pag. 96. [6]) Schönleben in Historia Carnioliae Tom. 1. Part. 3.

Апъ 709. Ла апъл ачеста аша скріе Свidac [1]): „Съът Iъстinian чел къ пасъл

тъіат (adeкъ ал doiлea) флоріа Тербелліе краіѹл Бѹлгарілор, ші Іѹстіnіan ші Константіn фечіорѹл лѹї Іракліе, ачестѹіа ѫї da трібѹт (саѹ харачіѹ). Пентрѹ къ ѫші ѫптіndea ціос скѹтѹл (саѹ павъza) пре кареле ѫл пѹрта кѹ сіne ѫn ръсбоіѹ, ші флацетѹл (саѹ корбачіѹл) кѹ кареле ѫші бътеа калѹл, ші пънъ кънd се акоперіа атъndoѹъ, ле къѹта (ѫтпъраціlор Константіn IV ші Іѹстіnіan II) съ тоарне бані. Кънd ѫші ѫтплънта ші сѹліца ѫn пътънт, требѹіа съ о ѫnвълеаскъ пънъ сѹс кѹ вештмѫнтѹрі de мътасъ, ші съ dea осташілор (лѹї Тербелліе) лъdъцѹїчї пліne de аѹр ші de арціnт, ѫтплънdѹ'ші dреапта кѹ аѹр, іаръ стънга кѹ арціт."

Пънъ ачі Свіdас. Тѹ іеа біne сеата ла ачелеа каре ле ат скріс ла апѹл ѫndатъ маї dinainте.

[1]) Suidas Eclog. Hist. de rebus Byzantinis pag. 37.

Аnіі 710 ші 711. Іѹстіnіan II, кареле нічї прін ферічірї, нічї прін непорочірї с'аѹ ѫndрептат; нічї прін ѹръ, нічї прін фачерї de біne с'аѹ ѫтблънzіт [1]), ѫn апѹл 710 с'аѹ порніт асѹпра локѹіторілор Керсонѹлѹї саѹ аї Крітѹлѹї de акѹт; пентрѹ къ фіind ел ѫn сѹргѹніре, і-аѹ фост тіnс кѹрсъ de періре, ші пре боіерії лор чеї маї de фрѹnте і-аѹ фріnт de віі, іаръ dіnтре прѹnчї ка ла 87000, і-аѹ ѫnпекат ѫn апъ [2]). Пентрѹ каре тіраnніе а лѹї Іѹстіnіan Керсоnітеле аѹ пъzѹіт ла Kazарі, ші кѹ аціѹторіѹл лор, аѹ пѹс ѫтпърат пре Філіппік Пергатеѹл, кареле ші Вардаnес с'аѹ кіемат [3]). Філіппік аша dаръ, dѹпъ че фѹ ѫnтъріт ші прін осташї, кат пе ла Dекетвріе ал апѹлѹї 711, аѹ трекѹт ла Царіграd, ші прінzіnd пре Іѹстіnіan II, кареле аѹ фост чел маї de пре ѹртъ dіn віца ѫтпъратѹлѹї Іракліе, ѫn върстъ de 42 de анї, і-аѹ тъіат капѹл, ші аша тъіат л'аѹ тріміс прін тоате четъціле, ка съ'л вазъ кѹ тоціі къ аѹ періт [4]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Hofmannus in Lexico Universali. Paulus Diaconus Lib. 20 [3]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 1-um Philippici Aug. S. Nicephorus in Breviario Hist. ad an. Christi 711. [4]) Katona. SS. Theophanes et Nicephorus ll. cc.

Апѹл 712. Аѹгѹстѹл Фііліппік ѫnшелат фіind de ѹn Монотеліт, кареле і-аѹ фост ѹрсіт віеацъ ші ѫтпъръціе ѫndелѹнгатъ, нѹмаї de ва стріка соборѹл чел ал шеселеа екѹменік, ѫnzъdар с'аѹ невоіт спре апъраpea Монотеліцілор ші стрікареа Ортоdоксілор; пентрѹ къ Dѹmnezeѹ ѫn апѹл ачеста doї nemічї і-аѹ ръdікат асѹпра, пре Саракінї ші пре Бѹлгарі, dіnтре каріі Саракініі і-аѹ лѹат de сѹбт ѫтпъръціа ръсърітѹлѹї Месіа чеа dіn Асіа [1]); іаръ Бѹлгаріі сѹбт повъцѹіторіѹл Філеа [2]) трекъndѹ Емѹл, аѹ пѹрчесѹ пънъ ла поарта чеа de аѹр а Царіградѹлѹї, de ѹnde кѹ атъта прадъ ші ѹчіdере с'аѹ ѫnторс ла локѹріле сале, кътъ нѹ се поате спѹне [3]).

[1]) Katona in Synopsi Chronol. Author Miscellae Lib. 20. in Philippicum Aug. [2]) Cedrenus Tom. 1. p. 448. Zonaras Tom. 2. p. 98. [3]) S. Nicephorus in Breviario Hist. ad an. Christi 712. S. Theophanes in Chronographia ad an 1-um Philippici Aug.

Апѹл 713. Філіппік Аѹгѹстѹл лесне аѹ пѹтѹт сімці, къ ѫтпъръцііле прін ересѹрї нѹ нѹмаї нѹ се ѫnтъреск, чі маї въртос се слъбеск; пентрѹ къ ѫn треї zіле але лѹї Іѹніе скоціndѹіce окіі, ѫтпъръціа о аѹ апѹкат Артеміе, кареле ка ѫтпърат с'аѹ нѹміт Анастасіе II [1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 20. Katona in Synopsi Chronologica.

Anii 714 ші 715. Ѧтпъратȣл Anастасіе II, dȣпъ че аȣ ѧнтъріт соборȣл ал шеселеа екȣменік, маре оасте de маре аȣ тріміс ѧн контра Саракінілор; чі оастеа ѧн островȣл Родȣлȣї пре повъцȣіторіȣл Іоанн л'аȣ оморѫт, ші пре Теодосіе III, чел din Адрамітȣл Троадеї, фъръ de воіа лȣї л'аȣ ръdікат ѧтпърат, апої аȣ ѧнкȣнцїȣрат Царіградȣл ші пре Anастасіе II л'аȣ ѧнкіс ѧнтр'ѫнсȣл [1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 20. Katona in Synopsi Chronologica.

Anȣл 716. Ѧтпъратȣл Anастасіе II dȣпъ че аȣ пердȣт Царіградȣл, с'аȣ фъкȣт кълȣгър, ші пентрȣ маї лінъ віеацъ с'аȣ мȣтат ѧн Тессалоніка кȣ лъкашȣл, іаръ Теодосіе III аȣ стътȣт ѧтпърат ѧн локȣл лȣї [1]), асȣпра кърȣіа с'аȣ скȣлат Леон III, чел din Ісаȣріа, ші Саракініі аȣ ѧнкȣнцїȣрат Пергамȣл [2]).

Тот ла ачест анȣ скріȣ С. Теофан [3]) ші Anастасіе Бібліотекаріȣл [4]), къ Кормесіе, саȣ (кȣм ѧл нȣмеще С. Теофан) Комерсіе, Домнȣл саȣ Краіȣл Бȣлгарілор, аȣ фъкȣт легътȣръ кȣ Аȣгȣстȣл Теодосіе III, ка прібецїї съ се ѧнтоарне de ѧмбе пърцїле, токма de ар фі віновацї ші ѧтпротіва Маіестатеї; а доȣа, ка негȣцїторіа ѧнтре ѧмбе пърцїле съ кȣръ; а треіа ка отареле ѧнтр'амъndоȣъ стъпъніїле съ фіе de ла Мелеонȣл Тракіеї; а патра ка съ і се dea лȣї Кормесіе ѧн тот анȣл вештмънтȣрї ші пеї рошії dȣпъ С. Теофан de 30, іаръ dȣпъ Anастасіе de 50 de фȣнцї de аȣр. Аша с'аȣ фъкȣт легътȣра ѧнтре Аȣгȣстȣл Теодосіе ші ѧнтре Комерсіе; чі Сіцеберт скріе [5]), къ легътȣра ачеаста нȣ с'аȣ фъкȣт кȣ Кормесіе, чі Тербелліе; пентрȣ къ Тербелліе аȣ тръіт ші стъпъніт пънъ ла анȣл 727, ші атȣнчї і-аȣ ȣрмат Кормесіе.

[1]) Author Miscellae Lib. 20. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Katona l. c. [3]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 1-um Theodosii III. [4]) Anastasius Bibliothecarius p. 178. [5]) Sigebertus in Chronico ad an. 727. Ios. Simonius Assemanus in Kalendario Eccl. Univ. Tom. 2. Part. 2. cap. 2.

Anȣл 717. Dȣпъ че аȣ бътȣт Саракініі, ші лȣат четатеа Пергамȣлȣї, ѧн анȣл ачеста сȣбт повъцȣіреа лȣї Мардасан аȣ ѧнкȣнцїȣрат Царіградȣл [1]), каре възindȣ-о Теодосіе III с'аȣ лъсат de ѧтпъръцїе ші ѧтпреȣнъ кȣ фечіорȣл с'аȣ кълȣгъріт, апої аȣ трекȣт ѧн Ефес, ші аколо ш'аȣ съвършіт віеаца; іаръ ѧн локȣл лȣї аȣ стътȣт ѧтпърат рівалȣл лȣї, Леон III, чел din Ісаȣріа кареле ші Ікономах с'аȣ нȣміт, пентрȣ гоніреа С. Ікоане. Леон ачеста кът с'аȣ фъкȣт ѧтпърат мȣлте коръбії але Саракінілор саȣ ле аȣ арс саȣ ле аȣ ѧннекат [2]).

[1]) Author Miscellae Lib. 21. Katona in Synopsi Chronol. [2]) Iidem ll. cc. item S. Theophanes in Chronographia ad an. 1-um Leonis Isauri Aug.

Anȣл 718. Саракініі мȣлт пътіmind лънгъ Царіград ші dінтре dъншії мȣлцї перind de фоаме, de бътаіе, ші de чіȣмъ, аȣ лъсат ѧнкȣнцїȣрареа чеа de ал треілеа анȣ а Царіградȣлȣї [1]), ші ѧнторкъndȣсе ѧн контра лȣї Тербелліе Краіȣл Бȣлгарілор ші ал Ромънілор (къчї Ромънії, прекȣм с'аȣ zіс ла анȣл 679, dȣпъ веніреа Бȣлгарілор пънъ маї търzіȣ аȣ фост сȣбт стъпъніреа лор), de dънсȣл ѧнкъ аȣ фост бътȣцї, тъіnd Бȣлгарії кȣ Ромънії доȣъ-zечї ші доȣъ de мії de Саракінї [2]), dȣпъ каре перdере а са Саракініі аȣ

фъцît дп коръбiiле сале, ші лъптрind дп алтъл търеї, de віфорл че с'аў стърпіт. фоарте тълцї аў періт, дпекъпdълісе саў стрікъпdълісе лъптріле [3]).

[1]) Paulus Diaconus Lib. 6. de Gestis Longobardorum cap. 47. Ioseph Simonius Assemanus in Kalend. Eccl. Univ. Tom. 2. Part. 2. cap. 2. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 1. Leonis Isauri. Author Miscellae Lib. 21. Cedrenus Tom. 1. p. 451. Zonaras Tom. 2. p. 101. [3]) Paulus Diaconus et Assemanus ll. cc. Sigebertus ad an. 718. Volfgangus Drechslerus in Chron. Saracenor. ad an. 718. Schönleben in Hist. Carnioliae Tom. 1. Part. 3.

Апъл 719. Аъгъстъл Апастасіе II despre карeле ам скріс ла апъл 716, къ с'аў фост къльгъріт, ърпnd къльгърія, іаръшї аў ръвпіт а фі дмпърат; чі прin Българї, къ ал кърора аціторіў вреа а'шї dобъпdi пофта, фъ въdit, ші прin Аъгъстъл Леон III оторжт [1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad annum 1-um Leonis Isauri. Katona in Synopsi Chronologica.

Апъл 721. Iezid ал шесе-спре-zечелеа Каліфъ ал Сарацінілор дп апъл ачеста dъ греа пърпкъ асъпра сфінтелор Ікоане [1]).

[1]) Idem S. Theophanes ad an. 4. Leonis Isauri. Katona l. c.

Апъл 726. Аъгъстъл Леон III бъпъ тергъторіў дпаінте ш'аў лъат пре Iezid Каліфа Сарацінілор; пентрь къ лъї ъртъпd аў дпченът а гоні CC. Ікоане [1]).

[1]) S. Theophanes et Katona ll. cc.

Апъл 727. Мърind Тервеллie Краіъл Българілор ші ал Ромъпілор, дп апъл de акът і-аў ърмат Кортесіе, карeле аў domnit пъпъ ла апъл 760 [1]).

[1]) Sigebertus Gemblacensis in Chronico. Ios. Simonius Assemanus in Kalend. Eccl. Univ. Tom. 2. Part 2. cap. 2.

Апъл 730. Аъгъстъл Леон III дп апъл ачеста dъ гроазпікъ порънкъ, ка CC. Ікоане съ пъ се маї чінстеаскъ ші пре неаскълтъторії de dъпса, адекъ пре крещінії чеї православнічї фоарте дї гонеще [1]) ші пекъцеще.

[1]) S. Theophanes in Chronographia. Katona in Synopsi Chronologica.

Апъл 741. Леон III чел din Iсаврія карeле ші Ікономах с'аў порекліт, dъпъ че пре тълцї аў оторжт, пре маї тълцї аў ісгопіт пентрь къ п'аў лепъdат чінстеа сфінтелор Ікоане, дп апъл ачеста ш'аў върсат съфлетъл дп 18 Іъпіе, къї і-аў ърмат фііъл съў Константін V, карeле ші Копронім с'аў порекліт, пентрь къ атъпчї къпd л'аў ботезат, аў спъркат апа din C. ботез, гъпoindъce дптр'жпса, къ ачеаста дпкъ прогностікънd, че от ва съ се алеагъ din дъпсъл [1]).

[1]) S. Nicephorus in Breviario ad h. a. S. Theophanes in Chronographia ad ult. an. Leonis Isauri. Katona in Synopsi Chronologica.

Апъл 743. Константін V Копронім дп апъл ачеста dъпъ че аў дпвінс de доъ орї пре Артабасd Тірапнъл, ші аў къпрінс Царіградъл, ачелъіашї Артабасd ші фечіорілор лъї ле аў скос окії [1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronol. S. Theophanes in Chronograph. Author Historiae Miscellae Lib. 22.

Апъл 753. Дмпъратъл Константін V Копронім дп апъл ачеста аў адънат ън собор din 338 de Епіскопї, дп каре собор чінстеа CC. Ікоане с'аў осъndit; чі соборъл а-

честа ка de еретічї цінѹт с'аѹ стрікат прін соборѹл ал шептелеа екѹменік, чел а доѹа оаръ цінѹт ѧн Nікеа, прекѹт се ва аръта ла анѹл віїторіѹ 787 [1]).

[1]) S. Nicephorus in Brev. Hist. ad ann. Christi 753. S. Theophanes in Chronogr. ad an. 13. Constantini Copronymi. Anastasius Bibliothecarius p. 146. Cedrenus ad an. 13. Copronymi.

Анѹл 755. Ѧмпъратѹл Константін Копронім дѹпъ че аѹ съвършіт соборѹл асѹпра СС. Іконе de дънсѹл цінѹт, прекѹт скріе С. Nікіфор [1]), „аѹ zidіт четъцѹїчї прін Тракіа, ѧн каре аѹ ашеzат пре Сірії ші Арменії чеї din четатеа Мелетіненілор ші din Теодосіоноіѹ адѹші, ші ачелора ле аѹ dат de біѹ тоате къте ле ера de ліпсъ. Четъцѹїчіле ачестеа ѧнкъ кънd се zidea, възіndѹле Бѹлгарії, аѹ черѹт трібѹт (хърачї, dаждіе) de ла ѧмпъратѹл, каре недъndѹле, еї кѹлегъndѹ'шї оастеа, аѹ пръdат Тракіа ші маї пънъ ла zidѹл чел лѹнг аѹ стръбътѹт. Чі ѧнтімпінъndѹ'ї ѧмпъратѹл ші ловіndѹсе кѹ еї, і-аѹ фѹгъріт, ші маї аспрѹ гоніndѹ'ї, мѹлцї Бѹлгарї аѹ оморѫт.“ Пънъ ачі С. Nікіфор деспре лѹкрѹріле ѧн анѹл ачеста ѧнтъмплате; къчї каре ле маї скріе тот ла ачест анѹ, се цін de алт анѹ, доаръ de анѹл ѧndатъ віїторіѹ, ла каре ле воіѹ ші скріе.

Алтмінтрелеа скріе С. Теофан ла анѹл ачеста деспре Бѹлгарї, але кърѹіа кѹвінте ѹрмеаzъ аша [2]): „Тот ѧнтрѹ ачелашї анѹ Бѹлгарії пентрѹ zidіреа четъцілор челор ноѹе, ноѹ трібѹт пофтеск, ші небъгъndѹсе ѧн сеатъ de ѧмпъратѹл солѹл лор, еї ка съ'шї ісбъndеаскъ хѹла ші батцїокѹра, с'аѹ порніт кѹ оасте біне гътатъ, ші аѹ стръбътѹт пънъ ла zidѹл лѹнг спре четате, ші фъкънd мѹлтъ моарте, кѹ мѹлцї робї с'аѹ ѧнтѹрнат невътъмацї ші неатіншї ла каселе сале.“

Ашішdереа скріѹ Анастасіе Бібліотекаріѹл [3]), ші Кеdрен [4]), dінтрѹ а кърора мъртѹріе поцї кѹлеце, къ ѧмпъратѹл Копронім de астъ dатъ н'аѹ фѹгъріт пре Бѹлгарї, dѹпъ кѹм скріе С. Nікіфор ла локѹл маї сѹс адѹс.

[1]) S. Nicephorus iu Brev. Hist. ad an. Christi 753. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 15. Copronymi. [3]) Anastasius Bibliothecarius p. 146. [4]) Cedrenus ad an. 15 Copronymi.

Анѹл 756. Ѧndатъ dѹпъ ачелеа, каре ле ам тълкѹіт ла анѹл маї dінаінте аша скріе С. Nікіфор [1]): „Dѹпъ ачееа кѹ преа маре оасте пре пътънт ші пре маре с'аѹ dѹс асѹпра лор (а Бѹлгарілор) ѧмпъратѹл. Ѧнсъ флота фіind de 500 de коръбії пре мареа Nеагръ аѹ аціѹнс ла Dѹнъре ші de аколо аѹ ѧнчепѹт а пръdа царініле Бѹлгарілор ші пре мѹлцї dінтре дъншії а'ї робі. Ѧмпъратѹл ѧнсѹшї ла Маркелле, каре четъцѹїкъ е лънгъ отареле Бѹлгарілор, бътъndѹсе аѹ фѹгъріт пре барбарї ші мѹлцї аѹ оморѫт dінтре дъншії. Dѹпъ атъта перdере Бѹлгарії аѹ тріміс солї de паче ші прѹнчії ші і-аѹ dат zълог.“

[1]) S. Nicephorus in Brev. Hist. ad a. Christi 753.

Анѹл 759. Ѧн анѹл ачеста, прекѹт скріе С. Теофан [1]), ѧмпъратѹл (Копронім) порнінd армеле асѹпра Бѹлгаріеї, аѹ веніт ла Берегава; чі Бѹлгарії ѧнтімпінъndѹ'л ла кѹрмътѹра Емѹлѹї, пре мѹлцї din осташії лѹї і-аѹ тъіат, ѧнтре карії аѹ фост Леон Патрікіѹл ші повъцѹіторіѹл осташілор челор din Тракіа, іаръші алт Леон логофътѹл Табелларілор (ал пощелор), ші din чеї de рънd ѧнкъ мѹлцї аѹ періт, але кърора арме лé аѹ лѹат Бѹлгарії, ші аша Романії батцїокоріцї с'аѹ ѧнтѹрнат ла але сале.“

Аѫіѫіdереа скріѕ Апастасіе Бібліотекарівл [2]), Кедрен [3]), ші Zонара [4]).

[1]) 8. Theophanes in Chronographia ad an. 19. Copronymi. [2]) Anastasius Bibliothecarius p. 146. [3]) Cedrenus Tom. 1. p. 464. [4]) Zonaras Tom. 2. pag. 109.

Анвл 760. Ан анвл ачеста аѕ тѣріт Кортесіе Краівл Българілор ші ал Ромъпілор чел че аѕ фост ѣртат лві Терѣелліе ан анвл **727**; антрѣ ал кърѣіа лок аѕ стътът Краіѕ Телесіе [1]).

[1]) Sigebertus in Chron. Ios. Simonius Assemanus in Kalendario Eccles. Univ. Tom. 2. part. 2. cap. 2.

Анії 762 ші 763. Каре ле ат скріс ла анвл 760 din Сіцеберт деспре ѣртареа лві Телесіе саѕ Телецін, ашторії гречещі алтмінтрелеа ле аѕ ансетнат; еѕ дрепт ачееа зіселе ачестора ле пѣп ла ачещі доі анї, ші але С. Теофан зісе [1]) ле пѣп din кѫвънт ан кѫвънт, прекѣт ѣртеазъ: „Българії ръдікъндѫсе асѫпра Домнілор съі, карії пъпъ акѣма тот dінтр'о віцъ аѕ стъпъніт. і-аѕ оторжт; ші пре ѕп Телецін отѕ де трей-зечі де анї ші кѕ пъраѕ ръѕ л'аѕ фъкѣт шіе повъцъіторіѕ. Пентрѣ ачееа dінтре Склавї де бѣпъ воіа са тълцї ш'аѕ лъсат патріа ші аѕ трекѣт ла ампъратъл (Копронім) пре карії ел і-аѕ ашезат ан Артана. Іаръ ан 17 Іѣніе ампъратъл аѕ пѣрчес спре Тракіа, трімецінd флотъ де маре де доѕъ мії де Хелandії кѕ къте 12 каї пре маreа Неагръ. Телецін аѕzінd къ с'аѕ гътат асѫпра лві пре ѫскѣт ші пре апъ, аѕ кіемат антрѣ аціѕторіѕ 20,000 din неатѣріле вечіне, ші ампърціндѫ'ші оастеа пріп локѣрі антъріте, ел ансѫші с'аѕ анкіс антр'о търіме, іаръ ампъратъл ш'аѕ ашезат оастеа лънгъ Анхіал. De ачі Телецін ан 30 de зіле але лві Іѣніе, ан Індіктіонъл dінтъіѕ, антр'а чінчеа зі а съптъмънії с'аѕ въzѕт а порні кѕ маре тълціме de аціѕтъторі, ші ловіндѫсе ощіле, преа тълт моарте с'аѕ фъкѣт de ампбе пърціле, пъпъ кънd с'аѕ фѣгъріт оастеа лві Телецін, ші ел анкъ аѕ фѣціт. Цінѕт-аѕ бътаіа de ла чінчі чеасѣрі пъпъ сеара ші преа тълцї Българї аѕ пікат антр'ажпса, тълцї с'аѕ прінс, іаръ алцїі de бѣпъ воіа лор аѕ трекѣт ла Ромаї. Ампъратъл тъndріndѫсе пентрѣ анвінцере, антрартат кѕ тоатъ оастеа кѕ трістф аѕ антрат ан четатеа (ампъръteаскъ), ші кѕ бѣкѣріе фііnd пріміт de тоатъ четатеа, пре Българї легацї і-аѕ dѫс антр'ажпса, ші dѫпъ ачееа і-аѕ скос dінаінтеа порцїі че се пѣтіа Хрісін (de аѕр), ш'аѕ порѫпчіт четъцепілор ка аколо съ ле таіе капетеле.

„Іаръ Българії фъкънd ръскоалъ ан контра лві Телецін (прекѣт зіче Сіцеберт [2]) ан анвл 762) л'аѕ оторжт кѕ тоцї боіерії лві ші ш'аѕ ръдікат повъцъіторіѕ пре Сабін ціпереле Краівлві Кортесіе. Сабін ачеста андатъ ѣѕ тріміс солї de паче ла ампъратъл; чі Българії адѫпъндѫсе і-аѕ стат ампротівъ зікънd: Българіа пентрѣ тіпе требѫе съ кадъ сѣѕт ціѕтвл Ромапілор? ангрошіндѫсе маї пре ѣртъ ръскоала, Сабін аѕ фѣціт ан Месетврія, ші de аколо с'аѕ dѫс ла ампъратъл; іаръ Българії аѕ фъкѣт ан локвл лві Краіѕ пре Пагап.“

Алтмінтрелеа скріѕ С. Нікіфор [3]) ші ашторвл Міскеллеї [4]), Сіцеберт зіче, кѫ пре Пагап л'аѕ ръдікат Краіѕ ан анвл **763**, ші кѫ аѕ domніт пъпъ ла анвл **770**.

[1]) S. Theophanes in Chronogr. ad an. 22. Copronymi. [2]) Sigebertus in Chronico. [3]) S. Nicephorus in Brev. Hist. ad an. Christi 763. [4]) Author Miscellae Lib. 22. [5]) Sigebertus l. c.

Ла анȣл 765. С. Nікіфор[1]) аша скріе: „Ѧн Indiктіонȣл ал треілеа, Константін (Копронім) пентрȣ ачееа пентрȣ къ Бȣлгарії лепъdънd пре Ȣтар, пре кареле Сабін ѧл пȣсесе повъцȣіторіȣ de оасте, ѧн локȣл лȣї аȣ пȣс пре Токт Бȣлгарȣл, фрателе лȣї Баіан, с'аȣ скȣлат кȣ оасте асȣпра Бȣлгарілор, карії ла вепіреа ѧтпъратȣлȣї с'аȣ трас ла пъdȣріле de лънгъ Dȣнъре, тотȣшї тȣлцї с'аȣ оторѫт, ѧнтре каре Токт кȣ фрате-съȣ Баіан ѧнкъ аȣ періт ші маї тȣлцї ѧтпреȣнъ. Іаръ Компаган, ȣнȣл dінтре повъцȣіторї фȣцінd ѧн Варна, ші скъпат цінъndȣ-се, фȣ оторѫт de шербії съї, ѧн каре тімп таре прадъ а Бȣлгаріеї фȣ арсъ, стрікатъ ші пръdатъ de Романї."

Чі маї пре ѧнцелес скріе аȣторȣл Міскеллеї[2]) ла ачещї doї анї, zікънd: "Ѧн анȣл 24 ал ѧтпъратȣлȣї Константін Копронім, Паган Domнȣл Бȣлгаріеї аȣ пофтіт ка съ поатъ ворбі de фацъ кȣ ѧтпъратȣл, ші лȣънd секȣрітате с'аȣ погорѫт кȣ боіерії съї. Іаръ ѧтпъратȣл шеzѫnd ѧтпреȣнъ кȣ Сабін, і-аȣ прімiт ші ле-аȣ ѧтпȣтат перѫndȣіала ші піста лор, каре о аȣ авȣт асȣпра лȣї Сабін, апої аȣ фъкȣт паче фъцарнікъ. Чі ѧтпъратȣл трімiцінd пре аскȣнс ѧн Бȣлгаріа, аȣ прінс пре Север прінцȣл Склавінілор, кареле тȣлте реле фъкȣсе ѧн Тракіа. Прінс-аȣ ші пре Крістін,..... кърȣіа ла С. Тома і-аȣ тъіат тъніле ші пічіоареле; апої аȣ adȣс dофторї съ черче алкътȣіреа оменеаскъ, ші аша л'аȣ арс dȣпъ ачеа. Престе ачееа фъръ de весте ешінd ѧтпъратȣл din Царіграd, ші афлънd Бȣлгаріа фъръ de пазъ пентрȣ пачеа чеа фъцарнікъ, прін кȣртътȣра Етȣлȣї, аȣ інтрат ѧнтр'ѫнса пънъ ла Zіте (С. Теофан скріе Гȣnzас), ші апрінzѫnd кȣрціле, с'аȣ ѧнтȣрнат фъръ вре ȣн фолос." Ашішdереа скріе С. Теофан[3]).

[1]) S. Nicephorus in Breviario Hist. ad an. Christ. 765. [2]) Author Miscellae Lib. 22. [3]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 24. Constantini Copronymi.

Анȣл 766. Ѧнтрȣ ачеста ан іаръшї аȣ порніт Копронім кȣ таре оасте асȣпра Бȣлгарілор, карії спъїтънтъndȣ-се аȣ ѧнчепȣт а ворбі de паче, чі пънъ а се фаче пачеа с'аȣ порніт ȣн вънт deспре тіаzъ-поапте ші тоате коръбііле лȣї Копронім, каре се ашеzасе ла Месетбріа ші Анхіал, ле-аȣ срікат, перінd тȣлцї осташї пентрȣ каре непорочіре ѧтпъратȣл ѧнкъ с'аȣ ѧнтȣрнат ла Царіграd фъръ нічї о ісправъ[1]).

[1]) S. Nicephorus in Breviario Hist. ad an. Christi 766. S. Theophanes in Chronographia ad an. 25 Constantini Copronymi. Anastasius Bibliothecarius p. 150. Cedrenus Tom. 1. p. 466. Zonaras Tom. 2. p. 111.

Анȣл 770. Ѧн анȣл ачеста аȣ тȣріт Паган краіȣл Бȣлгарілор ші ал Ромънілор ѧнтрȣ ал кърȣіа локȣ аȣ стътȣт краіȣ Теллерікȣ, кареле аȣ domніт пънъ ла анȣл 777[1])

[1]) Sigebertus in Chronico. Jos. Simon. Assemanus in Kalend. Ecclesiae Univ. Tom. 2. part. 2. cap. 2

Анȣл 771. Ла анȣл ачеста скріе Асceman[1]) din Сіцеберт, прекȣт ȣрмеазъ: „Ѧтпъръцінd престе Бȣлгарї Теллерікȣ, ѧн анȣл 771 Контантін ѧтпъратȣл врънd съ се батъ пе апъ кȣ Бȣлгарії, dȣпъ че і-аȣ стрікат вънтȣл бореа маї doȣъ мії de коръбії маї тоатъ оасте 'шї о-аȣ перdȣт."

[1]) Jos. Simonius Assemanus l. c.

Анȣл 774. Ла анȣл ачеста аша скріе аȣторȣл Міскеллеї[1]) деспре лȣкрȣріле ѧнтъмплате ѧнтре Константін Копроніт ѧмпъратȣл ръсърітȣлȣї ші ѧнтре Теллерікȣ краіȣл Бȣлгаріеї: „Ѧн анȣл 33 ал ѧмпъръцієї сале, ѧн Індіктіонȣл ал доі-спре-zечелеа, ѧн лȣна лȣї Мартіе Константін Копроніт аȣ порніт о флотъ де маре де доȣъ мії де коръбії асȣпра Бȣлгаріеї; ші сȣіндȣ-се ел ѧн корабіа чеа рошіе аȣ порніт съ інтре ѧн Дȣнъре, лъсънд пре Преторії кълърецілор афаръ де кȣрмътȣра Емȣлȣї, ка де кȣм-ва ар пъвълі Бȣлгарії ѧн контра лȣї, еї съ інтре ѧн Бȣлгаріа пре дін дъръпт. Іаръ венінд ѧмпъратȣл ла Варна се тсмеа ші гъндіа съ се ѧнтоарне; чі Бȣлгарії ашішдереа темъндȣ-се ші пісмȣінд ѧмпъратȣлȣї, аȣ тріміс солї де паче пре Хоіла ші пре Zігатан; пре карії въzъндȣ'ї ѧмпъратȣл с'аȣ бȣкȣрат ші аȣ фъкȣт паче, ціȣрънд ȣнȣл алтȣіа, ка нічї Бȣлгарії съ еасъ асȣпра Романілор, нічї ѧмпъратȣл съ се сілеаскъ а ѧнтра асȣпра Бȣлгаріеї; ші фъкънд деспре ачеаста zапісȣрї де ѧмбе пърціле, ѧмпъратȣл с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Царіград лъсънд кълъреції ѧн четъцȣїчіле каре ле фъкȣсе.

„Іаръ ѧн лȣна лȣї Октомвріе ѧнтрȣ ал доі-спре-zечелеа (нȣ ал ȣнспреzечелеа прекȣм скріе ȣїтъндȣ'ші мершії) Індіктіон, ѧмпъратȣл аȣ лȣат ѧнщіінцаре дін Бȣлгаріа де ла пріетеніі чеї аскȣнші (карії поате къ аȣ фост Ромънї, фіінд еї сȣбт ціȣгȣл Бȣлгарілор пе времеа ачеаста) кȣм къ Домнȣл Бȣлгарілор вреа съ трімітъ 12.000 дін пород кȣ ȣн Боілад (Ценерарїȣ) съ робеаскъ Берzіціа ші пре лъкȣіторії еї съ'ї адȣкъ ѧн Бȣлгаріа. Токма атȣнчі венісе солії Домнȣлȣї Бȣлгаріеї ла ѧмпъратȣл, кареле фъкъндȣ-се а мерце асȣпра Аравілор аȣ тріміс стеагȣріле, скȣлеле ші гътіріле ѧмпърътещї, ші слобоzінд пре солї, дȣпъ че с'аȣ ѧнщіінцат де ешіреа лор, ѧндатъ аȣ порніт, ші адȣнънд пре Траzіте ші пре Тракесіанї дінпреȣнъ кȣ чеїлалцї осташї, аȣ стрінс ла 80,000 ші мергънд ла локȣл че се кіамъ Літеоріа, фъръ де сȣрле ші бȣчін, аȣ пъвъліт асȣпра челор че ера трімішї ѧн контра Берzіціеї, ші фȣгъріндȣ'ї пре еї кȣ мȣлтъ прадъ ші робї, с'аȣ ѧнтȣрнат ка ȣн бірȣіторїȣ."

Ашішдереа скріȣ С. Теофан[2]) Кедрен[3]) ші Zонара[4]).

[1]) Author Miscellae Lib. 22. [2]) S. Theophanes ad an. 33. Constantini Copronymi [3]) Cedrenus Tom. 1 p. 467. [4]) Zonaras Tom. 2. pag. 112.

Анȣл 775. „Ѧн анȣл 34 ал ѧмпъръціеї сале (скріе аȣторȣл Міскеллеї[1]) Константін Копроніт стрікънд пачеа кȣ Бȣлгарії, іаръші аȣ фъкȣт маре флотъ де маре, ші бъгънд ѧнтр'ѫнса 12000 де кълъреці, пре тоцї преторії і-аȣ ашеzат ѧн дънса, іаръ ел темъндȣ-се аȣ ръмас кȣ кълъреції чеїлалцї; чі венінд флота пънъ ла Месемвріа ші інтрънд ѧнтр'ѫнса аȣ ѧнчепȣт а сȣфла таре вънтȣл де міаzъ-поапте, ші стрікънд коръбііле, преа мȣлцї осташї аȣ періт, дрепт ачееа с'аȣ ѧнтȣрнат ѧмпъратȣл фъръ де нічї ȣн фолос."

„Дечї прічепънд Домнȣл Бȣлгаріеї, къ прін пріетеніі съї і се въдеск сфатȣріле, аȣ скріс ѧмпъратȣлȣї zікънд: Ашȣ вреа съ фȣг ші він ла тіне, дрепт ачееа дъ'мї секȣрітате ші мъ ѧнщіінцеаzъ, пре карії аї аічї пріетенї, ка ѧнкреzѫндȣ-мъ лор съ вінъ кȣ міне. Іаръ ѧмпъратȣл слаб фіінд ла фіре і-аȣ скріс пре тоцї, ші щіindȣ'ї Теллерікȣ,

пре тоцї і-аў тъіат ѫп доъ; каре лъкрѹ аѹzindѹ'л Константін, пънъ ла о време 'шї аў стѹлт кърѹнтецеле сале."

Ашішдереа скріе С. Теофан[2]), Анастасіе Бібліотекаріѹл[3]), Кедрен[4]) ші Zонара[5]). Adaогъ Стефан Катона[6]), пѹ щіў din че аѹтор, zікънd: „Копроніт врънd съ теаргъ ѫп контра Бѹлгарілор, аў ѫпчепѹт а се арde de фок невъzѹт, ші стрігънd къ de віў есте ѫп флакъръ, аў тѹріт ѫп 13 Септемвріе, ѫп върстъ de 56 de анї, кърѹіа і-аў ѹрмат фііѹл съў Леон IV, кареле с'аў пѹміт Казар de пре віца тъне-са Іріпеї[7]).

[1]) Author Miscellae Lib. 22. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. ult Copronymi. [3])Anastasius p. 155. [4])Cedrenus Tom. 1. p. 465. [5])Zonaras Tom. 2. p. 112. [6])Stephanus Katona in Synopsi Chronologica [7])Idem Katona l. c.

Анѹл 777. „Ѫнтрѹ ал доілеа ан ал ѫтпъратѹлѹї Леон (zіче аѹторѹл Міскеллеї[1]) Теллерікў Домнѹл Бѹлгаріеї аў фѹцїт ла ѫтпъратѹл, кареле л'аў фъкѹт Патрікіў, търітънd пе вара тѹіереї сале а Іріпеї дѹпъ дънсѹл, ші дѹпъ че і-аў фост пънашў ѫп ботеz, тѹлт л'аў чінстіт ші л'аў іѹбіт."

Ашішдереа скріў С. Теофан[2]), Шеплебен[2]), Інхофер[4]) ші Сіцеберт[5]); пѹтаї кът къ Сіцеберт фѹга лѹї Теллерікў с пѹне ла анѹл 778, ші zіче къ ѫнтрѹ ачелашї ан Бѹлгарії ш'аў пѹс краіў ѫп локѹл лѹї Теллерікў пре Кардам, кареле аў тръіт пънъ ла анѹл 807.

[1]) Author Miscellae Lib. 23. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 2. Leonis IV. Chazari. [3])Ioann. Ludov. Schönleben in Hist. Carnioliae Tom. 1. part. 3. [4])Melchior Inchofer in Annalibus Eccl. Regni Hung. Tom. 1. p. 55. Sigebertus in Chronico.

Анѹл 780. Леон IV фііѹл лѹї Копроніт ші бърбатѹл Іріпеї ѫп анѹл ачеста аў ѫпчепѹт а гоні пре чінстіторії сфінтелор Ікоане, ші аў ръпіт корона din бісеріка С. Софії, кѹ кареа ѫпкѹпѹпънdѹсе аў къzѹт ѫп лѹнгоаре, ші ѫп 8 zіле але лѹї Септемвріе аў тѹріт ѫп върстъ de 30 de анї, кърѹіа і-аў ѹрмат фііѹл съў Константін VI, прѹнк de 10 анї кѹ тѹтъ-са Іріна, кареа аў десарmат пре ѹнкії фііѹлѹї съў, ші і-аў пѹс ла ръnd[1]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. ult. Leonis IV dicti Chazari. Katona in Synopsi Chronol.

Анѹл 781. Теодор пре Елпідіе, кареле ѫтбръкасе порфіра ѫп Сікіліа, ѫл ѫпвінце ші'л алѹнгъ ѫп Афріка; іаръ Іріна Аѹгѹста рескѹтпъръ пачеа кѹ аѹр de ла Саракінї[1])

[1]) Katona l. c.

Анѹл 787. Ѫтпърътеаса Іріна дѹпъ че аў десарmат пре протівнічії съї, ѫп анѹл ачеста аў адѹнат ал доілеа собор ла Нікеа, кареле ѫнтре собоареле екѹменіче аў фост ал шептелеа. Ѫп соборѹл ачеста с'аў афѹрісіт Ікопокластеле ші с'аў ѫнтъріт чінстеа сфінтелор Ікоане[1]).

Деспре соборѹл ал шептелеа ворбінd Леквіен[2]), аша скріе: „Се чітеще къ ѫп соборѹл ал шептелеа аў шеzѹт ші с'аў іскъліт Ѹрсў Епіскопѹл Абаріцілор. Нѹмеле Ѹрсў ѫпсемнеаzъ отў de лімбъ лътінеаскъ, ші прекѹт ші се паре пѹ фъръ фѹndament се сѹппѹне а фі фост Епіскопѹл Абрітѹлѹї din Месіа de ціос, маї алес афлънdѹсе іскъліт ші ѫнтрѹ а шептеа Актъ а соборѹлѹї ѫнтре Епіскопії Тракіеї." Din каре кѹвінте

але луї Леквіен поцї доуъ кълеце: дптъіѣ къ Ѳрсѣ аѣ фост Ромъп; а доуа, къ Българії пре Ромъпії щіе сѣпиѣшї пѣ і-аѣ гоніт пептрѣ кредінца крещінеаскъ, алтмінтрелеа кѣт ар фі пѣтѣт авеа Епіскопї?

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 7. Irenes Imperantis cum filio Constantino VI. Baronius ad h. an. [2]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 1. pag. 1221.

Анѣл 790. Дп анѣл ачеста прекѣт скріе С. Теофан [1]), авторѣл Міскеллеї [2]) ші Анастасіе Бібліотекаріѣл [3]), Константін VI аѣ лепъдат пре мѣтъ-са Ірina din дмпъръціе ші дп лѣна луї Апріліе аѣ порніт асѣпра луї Кардам Краіѣл Българілор, кѣ кареле ловіндѣсе de кътръ сеаръ ла четъцѣіка Проватѣлуї лъпгъ рѣѣл С. Георгіе, Ромапії, адекъ ръсъріtепії, с'аѣ сперіат ші de кѣ поапте фѣцind, кѣ рѣшіне с'аѣ дптѣрпат. Nѣ щіѣ даръ кѣт аѣ пѣтѣт Кедрен [4]) скріе ачестеа: „Дп анѣл дінтъіѣ дмпъратѣл (адекъ дп кареле аѣ лепъдат пре мѣтъ-са) порпінd дп контра Българілор, бірѣторіѣ с'аѣ дптѣрпат.“

[1]) S. Theophanes in Chronogr. ad an. 1. solius Constantini VI. [2]) Author Miscellae Lib. 23. [3]) Anastasius Bibliothecarius p. 163. [4]) Cedrenus Tom. 1. p. 472.

Анѣл 791. Деспре Константін VI, аша скріе авторѣл Міскеллеї [1]) ла анѣл ачеста: „Дп луна луї Іѣліе аѣ порніт кѣ оасте дп контра Българілор ші дерегънd четъцѣіка Маркеллілор дп 12 календe але луї Аѣгѣст, і-аѣ ешіт дпаінте Кардам Домнѣл Българієї кѣ тоатъ пѣтереа са, ші аѣ стат дп търімї. Іаръ дмпъратѣл дпкредінцат фііnd de пророчї мінчіноші, къ ва дпвінце, пебъгънd de сеатъ ші фъръ de рънd с'аѣ бътѣт, ші таре дпвінгъндѣсе ші фѣгърindѣсе, с'аѣ дптѣрпат дп четатеа дмпъръteаскъ, перzind пре мѣлцї пѣ пѣтаї din оаменіі чеї de рънd чі ші din чеї de фрѣпте. Дптре карії аѣ фост Маціstрѣл Міхаіл, Лахаподракоп, Барда Патрікіѣл, Стефан Протоспатаріѣл, Нікіта ші Теогпост фъкѣцї преторі, ші din оаменї кръещі пѣ пѣцінї, дпкъ ші Папкратіе пророкѣл чел мінчіпос, кареле і-аѣ фост пророчіт къ ва дпвінце. Іаръ Българії аѣ ръпіт тоатъ богъціа, банії, каїї ші скѣлеле de кѣрте кѣ тот гътітѣл дмпъръteск.“ Апіпdереа скріѣ С. Теофан [2]), Кедрен [3]) ші Zопара [4]).

[1]) Author Miscellae Lib. 23. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad a. 2. solius Constantini VI. [3]) Cedrenus Tom. 1. p. 472. [4]) Zonaras Tom. 2. p. 118.

Анѣл 796. Дптрѣ ал шеселеа анѣ ал дмпъръцієї луї Константін ал шеселеа сінгѣр (скріе авторѣл Міскеллеї [1]) ла ачест анѣ) Кардам Домнѣл Българієї аѣ порѣпчіт дмпъратѣлуї зікънd: Аѣ дмї дъ челе фъгъдѣіте, аѣ воіѣ вепі пъпъ ла поарта de аѣр ші воіѣ стріка Тракіа. Чі дмпъратѣл аѣ пѣс балегъ de кал дптр'о страіцъ ші і о аѣ тріміс зікънd: Че фъгъдѣінце ам сокотіт къ се кѣвіп ціе, ц'ам тріміс, даръ фііnd къ ешї бътрън, пѣ воіѣ съ те остепещї пъпъ ла локѣріле ачестеа, чі еѣ воіѣ терце пъпъ ла Маркелла, ші тѣ дпкъ ешї, ші орі че ва цідека Dѣmnezeѣ фъ; ші тріміцind дмпъратѣл дѣпъ оастеа чеа de преste таре, ш'аѣ стрінс попорѣл ші аѣ вепіт пъпъ ла Версікінія; Кардам дпкъ аѣ терс пъпъ ла пъдѣреа Аѣролева, ші тетъндѣсе аѣ ретас дп пъдѣре. Чі дмпъратѣл дпдетпънd пре попорѣл съѣ, аѣ терс пъпъ ла пъдѣреа Аѣролева, кіетънd

ла лѣптъ пре Кардам дп 17 зіле: даръ ачеста п'аѣ кѣтезат а еші, чі с'аѣ дпторсѣ фѣцінd ла але сале.“ Ашішдереа скріе С. Теофан [2]).

[1]) Author Miscellae Lib. 23. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 6. solius Constantini VI.

Апѣл 797. Дтпърътеаса Ірina дп апѣл ачеста пре маі мѣлцї din боіерії чеї de фрѣпте і-аѣ трас спре партеа са, ші прін тіжлочіреа лор аѣ скос окіі фііѣлві съѣ, аї лві Константін VI. ка съ поатъ сінгъръ domni; прекѣт аѣ ші domніт, чі пѣ дпделѣпг [1]).

[1]) Author Miscellae Lib. 23. Baronius in Annal. Eccl. ad h. annum. Katona in Synopsi Chronologica.

Апѣл 802. Карол чел маре врънd съ вneаскъ дтпъръціа Апѣсѣлві кѣ дтпъръціа Ресърітѣлві, се сіліа а се късъторі кѣ дтпърътеаса Ірina; пічі ера мѣлт дптре дтве пърціле, чі с'аѣ дтпедекат лѣкрѣл прін Аеціе, карele дптрѣ ачееа се певоіа ка съ факъ дтпърат пре фрате съѣ Леон; тотѣші Аеціе пѣ ш'аѣ добъndіт пофта, пентрѣ къ партеа чеа маі маре аѣ алес дтпърат пре Нікіфор I, карele ка съ поатъ маі лесне тірънні, пре Ірina о аѣ сѣргѣніт дп островѣл Лесвѣлві, вnde аѣ ші мѣріт біата дтпърътеаса Ірina dѣпъ скѣрт тімп, пліпъ de лаѣde, de неї лѣа афаръ, къ ш'аѣ орбіт фечіорѣл [1])

[1]) S. Theophanes in Chronogr. ad an. 1. Nicephori Aug. Author Miscellae Lib. 23. Baronius ad h. a Katona in Synopsi Chronologica.

Апѣл 803. Дп апѣл ачеста легіоапеле дтпъръцієї Ресърітѣлві аѣ ръdікат дтпърат пре Барda, пре карele дпвінгъndѣ'л дтпъратѣл Нікіфор, і-аѣ скос окіі, ші пре фііѣл съѣ Ставракіе л'аѣ пѣміт Аѣгѣст [1]).

[1]) Iidem Authores II. cc.

Апѣл 807. Дп апѣл ачеста прекѣт скріе Сіцеберт [1]), аѣ мѣріт Кардам краіѣл Бѣлгарієї, дптрѣ ал къръіа лок аѣ ѣрмат Крѣмнѣ саѣ Крѣт, дтпротіва къръіа, прекѣт мъртѣрісеще С. Теофан [2]) ші авторѣл Міскеллеї [3]), дптрѣ ал чіпчілеа анѣ ал дтпъръцієї сале аѣ порніт Аѣгѣстѣл Нікіфор, чі пѣтаї пъпъ ла Одріѣ аѣ пѣрчесѣ, пентрѣ къ de аколо с'аѣ дптѣрпат дп Царіград, съ ашеze пре чеї че вреа а се скѣла асѣпра лві.

[1]) Sigebertus in Chronico. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 5. Nicephori Aug. Author Miscellae Lib. 24.

Апѣл 809. „Дптрѣ ал шептелеа анѣ ал дтпъръцієї лві Нікіфор (зіче авторѣл Міскеллеї [1]) кънd се дърѣіа попорѣл лъпгъ рѫѣл Стрітопѣлві, пъвъліnd Бѣлгарії, аѣ ръпіт дарѣріле, ші ла о міе ші о сътъ de фѣпцї de аѣр, ші мѣлт попор аѣ оторѫт кѣ Преторѣл ші чеї маі de фрѣпте, къ ера аколо ші din алте Тематѣрї de чеї de фрѣпте бърбацї біне мѣлцї, карії тоцї аѣ періт аколо. Іаръ Бѣлгарії лѣънd тоатъ богаціа с'аѣ дптѣрпат.

Тот дптрѣ ачелашї анѣ дпаінтеа Пащілор Крѣмнѣ Краіѣл Бѣлгарілор кѣ оасте тергънd асѣпра Сардікієї, кѣ дпшелъчіѣпе аѣ кѣпрінс четатеа, ші din осташії Ромаічещї аѣ оторѫт 6000, фъръ de мѣлцімеа четъцепілор. Іаръ Нікіфор дтпъратѣл, ешінd дтпротіва лві Крѣмнѣ, тіеркѣрї дпаінте de Пащї, п'аѣ іспръвіт чева че с'ар пѣтеа повесті. Тотѣші Нікіфор дпторкъndѣсе, кѣ цібръмънтѣрї вреа съ адѣкъ пе Църігръdенї, съ креадъ, кѣт къ ел аѣ цінѣт Пащіле дп кѣртеа лві Крѣмнѣ.“ Ашішдереа скріе С. Теофан [2]) кѣ Іоапп Лѣдовік Шеплебен [3]).

[1]) Author Miscellae Lib. 24. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 7. Nicephori Aug. [3]) Ioannes Ludovicus Schönleben in Historia Carnioliae Tom. I. Part. 3.

Анȣл 811. „Nікіфор ѧн анȣл чел маї de пре ȣртъ ал ѧтпъръцієї сале (zіче аȣторȣл Міскеллеї[1]) кȣлегъndȣ'шї ощіле нȣ нȣмаї din Тракіа, чі ші din Темателе челе de песте маре, ші кȣ ачестеа пре сърачї ѧнкъ мънъndȣ'ї карії ѧл блъстъма, аȣ порніт ѧн контра Бȣлгарілор; іаръ Крȣмнȣ̆ темъndȣсе de мȣлцімї, кънd ера ѧтпъратȣл ла Маркелле, се рȣга de паче. Чі ѧтпъратȣл Nікіфор н'аȣ воіт пачеа, ші dȣпъ мȣлте околірї пре къї неѧтблате фъръ de сфат ѧndръснind ші кȣ фрікъ аȣ ѧнтрат ѧн Бȣлгаріа ѧн 13 калеnde але лȣї Аȣгȣст, токма ѧн канікȣлъ, містȣind тоате ші adесеа орї аша гръind: Чіне ва мерце ші ва ѧншела пре Ахав? пентрȣ къ саȣ Dȣмnezeȣ̆ саȣ протівнікȣл мъ траце фъръ de воіа меа. Ѧнсъ маї 'наінте de а ѧнтра ѧн Бȣлгаріа, Bizантіе шербȣл лȣї чел маї іȣбіт din Маркелле аȣ фȣцїт ла Крȣмнȣ̆, dȣкънd кȣ сіне вещмънтȣл ѧтпърътеск ші о сȣтъ de фȣнцї de аȣр, кареа фȣгъ мȣлцї о тълкȣіа спре періреа лȣї Nікіфор, пентрȣ къ dȣпъ бътъіле de треї zіле, dінтъіȣ̆ гъndind къ есте порокос, порокȣл нȣ'л цінеа de ла Dȣмnezeȣ̆ кареле і'л da, чі лъȣda нȣмаї сфатȣл фііȣлȣї съȣ̆, ал лȣї Ставракіе, ші ѧнгроzind кȣ реле пре боіерії карії ѧл опрісе а ѧнтра ѧн Бȣлгаріа, аȣ порȣнчіт съ омоаре фъръ de мілъ тоате dобітоачеле, прȣнчії ші тоатъ върста, лъсънd трȣпȣріле церапілор не'нгропате, ші нȣмаї а стрінце прada сърґȣindȣсе. Іаръ коморіле лȣї Крȣмнȣ̆, ка ші але сале пъzindȣле, ле ѧнкіdеа кȣ кеї ші кȣ печецї. Тъіа ші ȣрекіле кȣ алте пърцї але трȣпȣлȣї крещінілор, карії нȣмаї се атінцеа de чева прадъ, маї пре ȣртъ аȣ апрінс ші кȣртеа лȣї Крȣмнȣ̆, фіind ачеста фоарте ȣміліт ші zікъndȣ'ї: Іатъ аї ѧнвінс, іеа орї че'цї плаче ші те dȣ ѧн паче. Чі Nікіфор ка ȣн dȣшман ал пъчії, пачеа н'аȣ прімiт'о. Dрепт ачееа Крȣмнȣ̆ ѧнтърѫтъndȣсе, тоате потечіле прін каре се ѧнтра ші ешіа din цеаръ, ле аȣ ѧнтъріт кȣ лемне ші ле аȣ ѧмболdоріт кȣ сȣрчеле, каре лȣкрȣ ѧнцелегъndȣ'л Nікіфор, de спаїмъ нȣ щіа че съ факъ, ші челор de лънгъ сіне ле пророчіа перdереа, zікъndȣле: De амȣ̆ авеа пене, ѧнкъ съ нȣ нъdъжdȣіаскъ чінева къ ва скъпа de перdере. Гътіріле ачестеа с'аȣ фъкȣт ѧн doȣъ zіле, цioї ші вінерї; іаръ сътбътъ поаптеа пре лънгъ Nікіфор ші чеї че ера кȣ dънсȣл, с'аȣ аȣzіт сȣнет de мȣлціме ѧнтрарматъ, каре сȣнет тоате ощіле лȣї Nікіфор ле аȣ ѧмтъртȣріт. Іаръ ѧн ревърсатȣл zорілор венind варварії ла кортȣріле лȣї Nікіфор ші але челор че ера кȣ dънсȣл, пре Nікіфор ші пре чеіалалцї кȣ амар і-аȣ оморѫт, ѧнтре карії аȣ фост Патрікії Аецie, Петрȣ ші Сісініе Тріфілес, Патрікіȣл Теodосіе, Салівора, кареле мȣлте реле фъкȣсе ѧтпърътесеї Ірінеї, іаръшї Патрікіȣл ші Преторȣл Ресърітенілор Епарх кȣ маї мȣлцї Протоспътарї ші Спътарї ші Стръжарї de кȣрте ші къпетеніа ръndȣрілор саȣ Dронгаріȣл стръжеї ѧтпърътещї, dімпреȣнъ кȣ преторȣл Тракіеї ші мȣлте къпетеніі але Темателор кȣ непȣмърацї осташї, ѧнтрȣ атъта кът крещініі ш'аȣ перdȣт тоатъ нъdежdеа, армеле тȣтȣрор ѧнкъ аȣ періт ші васеле ѧтпъръцієї. Іаръ Крȣмнȣ̆ аȣ спънzȣрат капȣл чел тъіат ал лȣї Nікіфор пе лемн ѧн маї мȣлте zіле, спре арътареа неамȣрілор, каре веніа ла dънсȣл ші спре обіda поа-

стръ а тѫтѫрор. Dѫпъ ачееа лѫъnd ţіосѫ капѫл лѫї Nікіфор, л'аѫ кѫръţітѫ, ші ѫnвъ-лindѫ'л ѫn арţіnт пре din афаръ, de а фала adъпа dінтр'ѫnсѫл пе прінţії Склавінілор."

Ашішdереа скріѫ С. Теофан [2]), Анастасіе Бібліотекаріѫл [3]), Кеdрен [4]), Zонара [5]), Константін Манассе [6]), Іоел [7]), Гліка [8]) ші Сіţеберт [9]), пѫтаї кът къ ачеста пѫне пе-ріреа лѫї Nікіфор ла анѫл 810.

[1]) Author Miscellae Lib. 24. [2]) S. Theophanes in Chronographia ad an. 9 et ult. Nicephori Augusti. [3]) Anastasius Bibliothecarius p. 174. seqq. [4]) Cedrenus Tom. 2. p. 481. seqq. [5]) Zonaras Tom. 2. p 124. seqq. [6]) Constantinus Manasses p. 94. [7]) Ioël apud Acropolitam p. 178. [8]) Glycas p. 286 [9]) Sigebertus in Chronico.

Анѫл 812. Перind Nікіфор Аѫгѫстѫл, прекѫт с'аѫ zіс ла анѫл трекѫт ѫn 25 Іѫ-ліе [1]) пре ţінереле съѫ Міхаіл І, кареле с'аѫ порекліт Рапкаве, фъръ de воіа лѫї л'аѫ ръdікат ѫmпърат. Ачеста аѫ ѫndрептат тѫлте ѫn каре сmінтісе сокрѫл съѫ, чі ѫnтрѫ ачееа аѫ сmінтіт ѫnсѫші, къ ѫnтърind пачеа кѫ Карол чел Маре, пре Крѫmnѫ Краіѫл Бѫлгарілор ѫn анѫл de акѫm маї таре л'аѫ ѫnтърѫтат асѫпра ѫmпъръţіеї Ресърітѫлѫї: пентрѫ къ dѫпъ кѫm скріе С. Теофан [2]): „Ѫn 17 zіле але лѫї Іѫніе (ѫn Indіктіонѫл ал чінчілеа) Міхаіл тергъnd ѫn контра Бѫлгарілор, соţіе de dрѫm аѫ авѫт пре Прокопіа тѫ-іереа са пъnъ ла Цѫрѫл. Ѫnтрѫ ачееа Крѫmnѫ Краіѫл Бѫлгарілор ѫnкѫnţіѫръnd Dевелтѫл ші лѫъndѫ'л, пре четъţенї кѫ Епіскопѫл лор і-аѫ трекѫт ѫnтр'алтъ ţеаръ (престе Dѫnъре ла Колоніі лѫї Траіан). Іаръ осташії лѫї Міхаіл, маї алес чеї din Опсікіѫ ші Тракіа ѫn-demnaţї de сфетнічії чеї ръї аї ѫmпъратѫлѫї с'аѫ ѫnторс ла леашѫрі ші ла скърбе, пре каріі Міхаіл кѫ dарѫрї ші кѫ ворбе ѫmблънzindѫ'ї, і-аѫ adѫс ла ръnd. Іаръ Бѫлгаріі dѫ-пъ че аѫ прічепѫт, къ Романіі, пентрѫ фріка de а пѫтеа ţінеа бътаіе саѫ ѫn табъръ саѫ ѫn четъţї, с'аѫ тѫрбѫрат, аѫ пръdат Тракіа ші Макіdоніа маї ѫn лъѫнтрѫ."

De ачі маї ѫnколо скріе тот ачелашї С. Теофан, къ Крѫmnѫ аѫ тріміс сол ла ѫmпъ-ратѫл Міхаіл пре Dрагомер, прін каре аѫ пофтіт, ка съ се ţінъ кondіţііле ла анѫл 716 adѫсе, че се фъкѫсе ѫnтре Кормесіе ші Теоdосіе III; чі ѫmпъратѫл n'аѫ прімiт пофта лѫї Крѫmnѫ; dрепт ачееа Крѫmnѫ ла тіжлокѫл лѫпеї лѫї Октомвріе аѫ ѫnкѫnţіѫрат Месемвріа ші о аѫ ші лѫат ла сфършітѫл лѫпеї, nіmінеа стъndѫї ѫmпротівъ. Ашішdереа скріѫ Ке-dрен [2]) ші Zонара [3]), кареле adаогъ ші ачесте кѫвінте: „Іаръ Бѫлгаріі лѫъnd Месемвріа, тѫлте челе аѫ афлат ѫnтр'ѫnса, ѫnкъ ші фок греческ пѫ пѫţін." Фокѫл греческ ера ѫn фок, кѫ кареле апрindеа коръбііле пре апъ, чі мещешѫгѫл de а'л фаче ѫn тімпѫл de акѫm пѫ се щіе.

Анѫл 813. Ѫn Indіктіонѫл ал шеселеа, adекъ ѫn анѫл 813, ѫn лѫна лѫї Іѫніе Крѫmnѫ краіѫл Бѫлгарілор ші ал Ромънілор, ѫnгънфат de бірѫінţеле каре ле авѫсесе ѫn аніі трекѫţї, іаръші с'аѫ скѫлатѫ асѫра ѫmпъръţіеї Ръсърітѫлѫї, ѫmпротіва кърѫіа аѫ ешіт кѫ оасте біне ѫnтрарматъ Аѫгѫстѫл Міхаіл І. саѫ Рапкаве, ші ѫn 22 Іѫніе връnd а се лові кѫ оастеа лѫї Крѫmnѫ, пѫ dепарте de Odріѫ, осташії Аѫгѫстѫлѫї Міхаіл аша с'аѫ спъріатѫ кът тоţї аѫ фѫţіт, кареа фѫгъ Крѫmnѫ тъіашї dатъ о аѫ ţінѫт леашѫ,

ші дрепт ачееа пре остаціі съї дп пацінъ времте і-аў опріт де ла гоніреа петічілор; чі апої кнпоскънd адевървл, і-аў гоніт dіndърънпт, ші тълтъ тоарте аў фъкът, лъндвле тоате кътe аў авът дп табъръ[1]). Катопа[2]) зіче, къ пердереа ачеаста с'аў фъкът dіn вънzареа лві Леон Артеанвл, чі тъкар кът с'аў дптъмплат, Міхаіл Рапкаве аў требвіт съ dea порфіра лві Леон Артеанвл, кареле аў фост ал V Авгвст кв пътеле ачеста, ші ел с'аў кълвгъріт[3]). Адаогъ Шеплебен[4]), къ Прокопіа твіереа ші Теофілактъ кв Ігнатіе, доі фіі аі лві Міхаіл Рапкаве, дпкъ с'аў кълвгъріт кв dънсвл.

Іаръ Крвтнъ dвпъ дпвінцереа ачеаста аў лъсат пре фрате-съў съ дпквнцівре Одрівл ші dвпъ шесе зіле але дптпърацієї лві Леон Артеанвл аў терс асвпра Царіградвлві[5]), вnde къте аў пътрат Крвтнъ, авторвл чел пещіът[6]) аша ле скріе: „Аў вепіт аша dаръ Бвлгарії, пестънdв-ле чінева дптротівъ, пънъ ла поарта четъції, ші Крвтнъ dвпъ обічеіъ цертfіnd ла поарта чеа де авр оатенї, ші фоарте тълте dобітоаче, ла цертвріле търії спълънdв'ші пічоареле, с'аў скълdат кв тотвл; апої стропінd попорвл кв апъ, тощі і-аў стрігат съ тръіаскъ, ші трекънd прін тіжлоквл цітоарелор, де dънселе фв лъвdат ші чінстіт, възънd ачестea четъцепії de пре zіdвріле четъції ші пічі вnвл дпdръспінd а арвпка вре о съцеатъ асвпра лві. Ачестea пре воіа лві фъкънdв-ле, ші dвпъ кът рънdвісе іспръвіndв-ле, аў дпквнціврат четатea, ші de тоате пърціле о аў дпкіс, апої зъвовінd маї тълте зіле ші пръdънd локвріле, каре ера апроапе de четате, аў черът трівът пе ап авр ші вештмънтврї біне тълте; афаръ de ачееа аў пофтіт съ і се dea о сът таре de вергвре алесе. Дрепт ачееа Леон сфътвіndв-се кв чеї маї de фрвнте аї съї, аў дпцііпцат пре Крвтнъ, зікънdв'і: Кв пацінї пентрартацї вino пънъ ла църтвріле търії, ші поі іаръші фъръ de арте вот еші кв о лвптріцъ, ші ворвіndв-не, дцї воіъ dа че пофтещі. Ачестea аша фъкънdв-се, треї дптрартацї аў скос dіn четате ші ла Влахерне і-аў пітвлат дп каселе Галлеї, зікънdв-ле: Ноі ворвіnd кв Крвтнъ, вот dа оаре-че сетн, каре възънdв'л съріцї афаръ ші оторжцї пре Крвтнъ. А доза zі стънd Бвлгарії ла Бісеріка СС. Коста ші Dаміан афаръ de поарта четъції, Крвтнъ dвпъ токтеалъ аў терс кътре таре кв треї алції: адекъ кв логофътвл съў ші кв Константін фіівл лві Пацін, челві маї de тълцї апї фвціт дп Бвлгаріа, кареле авea de фацъ іаръші фііъ dіn сора лві Крвтнъ, ашіндереа Константін кіемат..... пещіінd лешвріле шіе пвсе. Ешіт-аў ші dіn четате кв лвптріца карії вреа съ ворбеаскъ кв Крвтнъ, ші dобъндінd секврітате, аў ешіт dіn лвптріцъ. Крвтнъ dескълікънd аў шезът ціосъ, цінъндв'і калвл кът ера дпшелат, дпфржпат, Константін фіівл лві Константін, ворвінd еї ла о лалтъ, оаре-кареле dіn четате аў dат сетн, ачела аў фост Ексаввлес, кареле кв тъна ш'аў dескоперіт капвл. Крвтнъ аў пріченът ачеаста ші спъітъптънdв-се, с'аў скълат, ші дпкълекънd аў пріпс а фвці. Възънd ачеаста попорвл de пре zіdврї аў дпченът а стріга: Крвчеа аў дпвінс. Фвцінd ел аў ешіт бърбацїї чеї асквпшї ші съцетънd dвпъ dънсвл, вреа съ'л ръпеаскъ. (Леон Граматіквл[7]) зіче, къ л'аў ръпіт, dаръ нв dе тоарте). Крвтнъ пвтаї сінгвр аў скъпат дп табъра са, чеї треї, карії рътъсесе

ла лѫнтріцъ, фѫръ цінѫцї ші пре логофът ѧndатъ л'аѫ оторѫт, іаръ пре Константін кѫ фечіорѫл лѫї і-аѫ цінѫт вії. Ачестеа аша ѧнтъmплъndѫ-се ші mъniidѫ-се Крѫmnѫ, аѫ порѫнчіт ка а doѫa-zi тот локѫл съ'л ардъ ші съ'л ръстоарне; ші dъnd фок, аѫ арс тоате бісерічіле къте ера dinколо de лimanѫ і четъцїї, ші ера dipece de lpina, Nікіфор ші Міхаіл, ашішdереа ші mънъстіріле, пълѫтеле ші каселе челе din ощеze, апої mергъnd ла С. Mamanте, пълѫтеле de аколо ѧнкъ ле-аѫ арс, колѫmпеле ле-аѫ фрънт, ші плѫmбѫл кът аѫ афлат, л'аѫ ръпіт, статѫеле dобітоачелор челе din черк ле-аѫ dѫс кѫ cine: пре робї і-аѫ оторѫт ші dобітоачелор ѧнкъ п'аѫ пъртініт. De ачі mергъnd ла лimanѫл Стенѫлѫї, ші стръбътъnd цінѫтѫл чел de сѫсѫ, аѫ апрінс коръбііле ші кѫ mѫлтъ прадъ с'аѫ ѧнторс. Dѫпъ ачееа прінzъnd партеа чеа dреаптъ а четъцїї de кътре ръсъріт, аѫ пѫс фок de ла поарта de аѫр, пънъ ла кѫртеа ѧmпърътеаскъ. De ачі mергъnd ла Атора, четъцѫїка de аколо о аѫ стрікат dimпреѫнъ кѫ пѫнтеа чеа преа таре. Мергъnd de ачі ла Селівріа аѫ стрікат кастелѫл, ші бісерічіле кѫ каселе ле-аѫ апрінс. Dѫпъ ачестеа аѫ стрікат кастелѫл Daonѫлѫї, ші dѫкъndѫ-се ла lраклеа, нічї пѫтъnd лѫа четатеа, каселе челе de кътре цермѫре ші тоате олателе челе de лънгъ четате ле-аѫ арс. Dѫпъ че аѫ пътрат ачестеа аѫ веніт ла Pedест, ші стрікъnd четъцѫїка, попорѫл тот л'аѫ оторѫт, ші непѫтъnd інтра ѧн четате тоате ле-аѫ апрінс. De аколо кълъторіnd кътре кастрѫл, че се пѫmеще Апрѫ, пре ачела ѧнкъ л'аѫ арс ші codomіт кѫ maї mѫлте четъцѫїчї ѧmпреѫнъ. Апої кале de zече zіле фъкъnd, аѫ сосіт ла mѫнцїї Ганѫлѫї, ѫnde афлъnd фоарте mѫлт попор ші maї тоате dобітоачеле Тракіеї, о парте din оamenї ші din dобітоаче о аѫ цїѫнгіат, іаръ чееалалтъ парте кѫ о mѫлціme de прѫнчї ші de mѫіерї о аѫ трекѫт ѧн Бѫлгаріа ла робіе. De аколо аѫ трекѫт пънъ ла Ексаmілоn ші Авоd, ші іаръші спре ръсъріт ші цінѫтѫл чел de сѫсѫ, ѧнторкъndѫ-се, тоате четъціле, de ла чеа maї mікъ пънъ ла чеа maї mаре, ле-аѫ codomіт пънъ ла Odріѫ. Іаръ Odріѫл фіind ѧнтъріт л'аѫ ѧнкѫнцїѫрат, ші непѫтъndѫ'л лѫа, ші mѫлтъ вреme л'аѫ цінѫт ѧнкѫнцїѫрат, ші фъкъnd mашіне, аѫ бътѫт Кастрѫл. Іаръ четъценії стръпшї фіind фъръ de аціѫторіѫ ші періnd de фоаme, с'аѫ dат пре cine, пре карії Бѫлгарії, фіind фоарте mѫлцї, кѫ тоате скѫлеле лор і-аѫ трекѫт ѧн Бѫлгаріа престе Dѫнъре." Пънъ ачі аѫторѫл чел нещіѫт. Іаръ Георгіе Монахѫл[8]) аша скріе деспре робіреа челор din Odріѫ: „Мергъnd Крѫmnѫ ші ла Odріѫ, аѫ лѫат четатеа, ші аѫ dѫсѫ робї 10,000 de бърбацї афаръ de mѫіерї, кърора ле-аѫ dат ашеzъmънт престе Dѫнъре."

С. Теофан деспре Odріанї аша скріе ка ші аѫторѫл чел нещіѫт, чі ашішdереа скріе ші Сimeon Маціcтрѫл ші Логофътѫл[10]); чі Кеdреn[11]) аша скріе: „Ѧн вреmеа ачееа кънd Крѫmnѫ..... аѫ лѫат Odріѫл ші пре тоцї чеї din четате, ѧнтре карії аѫ фост ші Еmanѫіл Епіскопѫл, і-аѫ dѫс ѧн Бѫлгаріа, пърінцїї лѫї Васіліе (Макіdoneanѫл) ѧнкъ аѫ трекѫт, фіind Васіліе ла цїце. Аколо ші пре лъѫdатѫл Епіскоп ші пърінцїї лѫї Васіле ші чееалалтъ mѫлціme цінъnd кредінца ѧн Хс. невътъmатъ, пре mѫлцї Бѫлгарї, че пѫ се ѧнтъmпласе maї 'наінте, і-аѫ adѫс ла леџеа чеа adевъратъ, ші прін Бѫл-

гаріа аѹ̆ сетънат ѫнвъцътѹра чеа крещінеаскъ.“ Лѹї Кедрен ѹрмеазъ Константін Порфірогенетѹл[12]).

[1]) S. Theophanes in Chronographia ad an. ult. Aug. Michaelis Rancabe. [2]) Katona in Synopsi Chronologica. [3])Idem S. Theophanes l. c. Sigebertus in Chronico ad h. an. [4]) Schönleben in Historia Carnioliae ad h. a. [5])Leo Grammaticus in Chronographia ad an. 1. Leonis Armeni. [6])Incertus Author in Chronographica narratione, quae exstat ad calcem S. Theophanis, ad an. 1. Leonis Armeni. [7])Leo Grammaticus l. c. [8]) Georgius Monachus p. 530. [9]) S. Theophanes ad a. 1. Leonis Armeni. [10]) Simeon Magister et Logotheta in Annalibus de Leone Armeno N-ris. 8 — 12. [11]) Cedrenus Tom. 2. p. 558. [12]) Constantinus Porphyrogenneta in vita avi sui Basilii I Macedonis p. 135. 136.

Анѹл 814. Ла анѹл ачеста іаръ скріе аѹторѹл чел нещіѹт[1]), прекѹт ѹрмеазъ: „Фіind серін престе тоатъ іарна ші скъzind апеле рѫѹрілор, Бѹлгаріі кѹ тотѹл ѫн ферѹ̆ ѫмбръкацї, ка ла 30,000 аѹ̆ ешіт, ші трекънd рѫѹл Реціана пѹміт, аѹ̆ веніт пънъ ла Аркаdіопоіѹ̆, ші фоарте мѹлт попор аѹ̆ робіт. Іаръ маї наінте de а трече робіі ѫн 18 zіле аѹ̆ плоат атъта кът рѫѹл с'аѹ̆ върсат ка мареа. Бѹлгаріі аѹ̆ пъzіт робіі непѹтънd трече, ші ѫн 15 zіле аѹ̆ ръмас лънгъ цермѹре. Леон (ѫмпъратѹл) рѹгат фіind съ трімітъ аціѹторіѹ̆, н'аѹ̆ бъгат сама, ші нічї ел аѹ̆ ешіт din Царіграd, нічї алт аціѹторіѹ̆ аѹ̆ тріміс. Ѫнтрѹ ачееа ѫнсерінъndѹ-се, ші скъzind рѫѹл, Бѹлгаріі аѹ̆ сіліт пре робї съ таіе пъdѹреа ші съ факъ поd; ші аша кѹ тоцї робіі, каріі ера ѫмпреѹнъ кѹ фемеіле ш кѹ прѹнчіі ла 50,000 аѹ̆ трекѹт рѫѹл, лѹънd тоате аверіле робілор пънъ ла страіѹріле арменещї ші тапетѹріле челе кѹ акѹл кѹсѹте, ші тот фелiѹл de вештміnте ші ѹнелтеле de касъ челе de аратъ, каре тоате ле-аѹ̆ ѫнкъркат пре карре: Лѹат-аѹ̆ ші чѹрdzї de боі кѹ тѹрме de оі ші аша аѹ̆ інтрат ѫн Бѹлгаріа“

Ашішdереа скріе ші Сімеон Маціcтрѹл ші Логофътѹл[2]). Тот ла ачеста ан пѹне Аѹторѹл чел нещіѹт[3]) моартеа лѹї Крѹмнѹ̆, zікънd: „Necocind прімъвара, прекѹт аѹ̆ спѹс ѹніі каріі аѹ̆ скъпат din робіа Бѹлгъреаскъ, пе ла Віnереа din съптъмъна чеа маре Крѹмнѹ̆ Прінцѹл Бѹлгаріеї чел вестіт, кареле вреа съ іеа Царіградѹл, ш'аѹ̆ съвършіт віеаца ціѹнгіат фіind de пѹтере невъzѹтъ, din каре рѫѹрї de сънце аѹ̆ върсат пре гѹръ, пърї ші пре ѹрекї, ші аша ѫн ръѹтъцї ш'аѹ̆ dат сѹфтетѹл.“ Чі Сіцеберт[4]) ші Стріттер[5]) zікѹ̆, къ Крѹмнѹ̆ аѹ̆ тръіт пънъ ла анѹл 820.

Грешеск аша dаръ Шеплебен[6]), ші Інхофер[7]) кънd ѫнтъреск, къ Крѹмнѹ̆ аѹ̆ орбіт, ші аша орб ѹрѫndѹ'л аї съї, л'аѹ̆ сѹгрѹмат кѹ о фѹне. Грешеск ші ѫнтрѹ ачееа къ zік, къ пре Еманѹіл Епіскопѹл Оdріѹлѹї л'аѹ̆ оморѫт Крѹмнѹ̆, щіindѹ-се din Кедрен[8]) ші din Константін Порфірогенетѹл[9]), къ нѹ Крѹмнѹ̆, чі Крітагон саѹ̆ Мѹтрагон л'аѹ̆ оморѫт.

[1]) Incertus Author in Chronographica narratione, quae extat ad calcem S. Theophanis ad an. 1. Leonis Armeni. [2]) Simeon Magister et Logotheta pag. 409, 410. [3])Idem incertus Author l. c. [4])Sigebertus in Chronico. [5])Stritterus Bulgaricorum cap. 7. [6]) Schönleben in Historia Carnioliae ad an. 813 [7])Melchior Inchofer in Annalibus Eccl. Regni Hungariae ad an. 814 [8])Cedrenus ad an. 1. Basilii Macedonis. [9])Constantinus Porphyrogenneta in vita avi sui Basilii Macedonis p. 136.

Анѹл 820. Ѹрмънd лѹї Сіцеберт ші лѹї Стріттер, пре карії і-am adѹc ла анѹл 814, моартеа лѹї Крѹмнѹ о пѹн ла анѹл ачеста, ші нѹ пре Zок, dѹпъ кѹм скріе Мелхіор Інхофер[1]), чі пре Крітагон ѫл пѹн ѹрмъторіѹ, кѹм фаче ші Kedpen[2]) zікънd: „Лѹї Крѹмнѹ і-аѹ ѹрмат Крітагон, кареле маї тіраннѹ аѹ фост de кът Крѹмнѹ. Ачеста възънd къ Бѹлгарії пре 'нчет се фак крещінї, фоарте с'аѹ мъніат ші пре Еманѹіл (Епіскопѹл Odріѹлѹї) кѹ соціїле лѹї кіемъndѹ'ї ла сіне, ѫнтъіѹ кѹ блънdеце і-аѹ сфътѹіт съ се лесе de кредінца чеа крещінеаскъ, dѹпъ ачееа сімцінd къ нѹ се плеакъ нічї кѹ фъгъdінце, нічї кѹ ѫнгрозірї, амар кінѹіndѹ'ї і-аѹ оморѫт."

Константін Порфірогенета[3]) аша скріе ка ші Kedpen, нѹмаї кът ѫн лок de Крітагон скріе Мѹтрагон, чі нѹ е de а те міра, пентрѹ къ ѫнсѹшї Kedpen пе Крітагон dѹпъ ачееа ѫл нѹмеще Міртагон, прекѹм веї веdеа de ачі ѫнаінте.

Тот ѫнтрѹ ачеста ан ѫн 25 Dекемвріе аѹ періт ші Леон V. Армеанѹл, тъіат фіind de чеї конціѹрацї токмаї ѫн бісерікъ, ѫнтрѹ ал кърѹіа лок тот ачеіашї конціѹрацї аѹ пѹс ѫмпърат пре Міхаіл II, чел гѫнгав, кареле ші Аморeѹ с'аѹ порекліт de ла патріа са[4]).

[1])Melchior Inchofer in Annalibus Eccl. Regni Hnngariae ad an. 813. [2])Cedrenus ad an. 1. Basilii Macedonis. [3]) Constantinus Porphyrogenneta in vita avi sui Basilii Macedonis p. 136. [4]) Cedrenus ad an. 1. Michaelis secundi dicti Balbi seu Amoriensis, Stephanus Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 822. Врънd Міхаіл II съ'шї факъ пріетенї ші пре ортоdоксї ші пре Ікономачї, оаре-каре Тома с'аѹ ръdікат кѹ оасте асѹпра лѹї, ші л'аѹ ѫнкіс ѫн Царіграd, deспре каре ѫнкіdере аша скріе Георгіе Kedpen[1]): „Сосіnd вестеа каре тоатъ лѹмеа о пътрѹнсесе ші ла Міртагон краіѹл Бѹлгарілор, кѹм къ пре ѫмпъратѹл Романілор ѫл цін ѫнкіс ѫнтре zіdѹрї, аѹ тріміс пре аскѹнс ла Міхаіл ші і-аѹ фъгъdѹіт къ'ї ва dа аціѹторіѹ. Чі ѫмпъратѹл саѹ пентрѹ къ'ї ера мілъ de попор, саѹ пентрѹ къ пъртініа банілор,.... лъѹdънd бѹнъ-воінца Бѹлгарѹлѹї, аціѹторіѹл нѹ л'аѹ прімiт. Міртагон тотѹшї ка ѹнѹл кареле се dесфъта ѫн бътъї, ші ѫн пръdzіле прін бътъї къщігате, ші ѫмпреѹнъ пофтіа съ цінъ легътѹра чеа de пе треї анї фъкѹтъ кѹ Леон Армеанѹл, с'аѹ скѹлат ѫн контра Томеї, ші інтрънd ѫн цінѹтѹл Романілор, табъра ші о аѹ ашеzат ла локѹл че се нѹмеще Аквіdѹкт. Тома кареле щіа веніреа Бѹлгарілор, прекѹм се къdеа, таре с'аѹ спъїмънтат, апої веніndѹ'шї ѫн орї, аѹ порѹнчіт ла аї съї съ пріndъ армеле. Ші възіndѹ-се пре сіне слаб, ші къ лесне поате перdе бътаіа, пентрѹ къ ѫшї ѫмпърцісе оастеа ѫн dоѹъ пърцї,... аѹ гънdіт, къ маї біне ва фі съ'ші трагъ оастеа de ла четате ші съ о dѹкъ асѹпра Бѹлгарілор, сокотіnd къ ва фі лор ѫнтокма ла пѹтере; ші аша ла Аквіdѹкт с'аѹ ловіт кѹ Бѹлгарії. Чі ѫн бътаіа ачееа, с'аѹ ѫнвінсѹ кѹ фоарте маре перdере, стрінгънdѹсе ачеіа карії кѹ фѹга ш'аѹ черкат мънтѹіреа, ла ѹн лок нестръбътѹт ші de аколо ѹїтънdѹ-се че ва съ фіе. Іаръ Бѹлгарѹл фоарте мѹлцї робї ші прадъ dѹкънd кѹ сіне, с'аѹ ѫнтѹрнат ѫнфлат ші фълос пентрѹ бірѹінцъ. Ашішdереа скріѹ Zонара[2]) скрііторіѹл dѹпъ Константін[3]) ші Георгіе Монахѹл[4]).

[1]) Georgius Cedrenus in Compendio Hist. ad an. 3. Michaelis Amorii Aug. [2])Ioannes Zonaras Tom. 2. p. 138. [3]) Constantini Continuator p. 41. 42. [4]) Georgius Monachus p. 513.

Анѣ 823. Пре Тома тіранѣл дѣндѣ'л четъцепіі din Odріѣ, дмпъратѣл Міхаіл II дл отоаръ [1]).

[1]) Cedrenus in Comp. Histor. Katona in Synopsi Chronologica.

Анѣл 824. Ла анѣл ачеста Еџінхард [1]), ші din Хроніка де ла Фѣлда [2]), аша скріе Шеплебен [3]): „Бѣлгарії локѣіторії Месіеї de џіос, престе карії domnia dѣнъ Хроніка de ла Фѣлда Отірмаг (алџії дл пѣтеск Ортомаг, маї въртос Анѣсепії, къчї Ръсъріtепії дл кіамъ Крітагон, Мѣтрагон, даръ маї кѣ сеамъ Міртагон), ла карії дпкъ пѣ ацівпсеесе артеле Фрънчілор, тъкар din че прічінъ аѣ тріміс солї ла Лѣдовік (чел кѣ евлавіе) кареле зъбъвіа дп Франкофѣрт, ка съ пофтеаскъ паче de пріетепшѣг. Соліа дптъіѣ с'аѣ възѣт предпікъ de а се бъга дп сеатъ, тотъшї ера препѣс деспре дъпса, пептрѣ къ de ла пеатѣл ачела пъпъ акѣта пѣ фѣсесе обічіпѣітъ, ші лесне се пѣтea гъпdі, къ пѣтаї пептрѣ ачеea с'аѣ тріміс, ка съ іскодеаскъ џеріле ші пѣтереа Фрънчілор; тотъшї дмпъратѣл пре солії кѣ чінсте пріміџі і-аѣ тріміс дпdърънт, ші ка маї преафѣпd съ поатъ стръбате сфатъріле лѣї Ортомаг, аѣ dат соцѣ de кале солілор пре оаре-каре Махелін саѣ Махелт din Баваріа, кареле алта фъкъпd de фацъ, съ черче сфатъріле ші пѣтереа пеатѣлѣї. Нічї с'аѣ дпшелат кѣ черкареа, пептрѣ къ Бѣлгарії кѣ Махелін аѣ ворбіт дпкълчіт, ші нічї отърѣте кондіцїї de легътъръ і-аѣ пѣс, нічї челе de дъпсѣл пѣсе ле-аѣ пріміт; de ѣnde с'аѣ кѣпоскѣт къ еї пѣтаї прілепіѣ чеаркъ, de а'шї лъџі џіпѣтѣл. Дпкъ пѣ трекѣсе анѣл ачеста, кѣпd іаръшї алџї солії аѣ вепіт дп Баваріа пе ла Кръчѣп de ла ачеіашї Бѣлгарї, кърора ле-аѣ порѣнчіт дмпъратѣл се рътъпъ аколо тоатъ іарпа, ші дпаіптеа лѣї а вепі пѣ і-аѣ лъсат.“

„Дптрѣ ачеea аѣ кіемат пре солії Аѣотріцілор, карії се пѣтіа маї кѣ сеатъ Предепекепті. ші фііпd вечіпї кѣ Бѣлгарії, лъкѣіа дп Dакіа лъпгъ Dѣпъре, карії се пелѣіа, къ de Бѣлгарї пѣ аѣ одіхпъ. ші череа аџіѣторіѣ асѣпра лор. Ачестора лі с'аѣ порѣнчіт съ се дптоарпе а касъ, ші съ віпъ ла вретеа Бѣлгарілор пѣсъ.“

Ашішdереа скріѣ Мелхіор Іпхофер [4]). Лѣкіе Dалмата [5]), ші Сетѣ Калвісіе din Аітопіе [6]).

Nѣ фъръ прічінъ ат фост скріс дп діалогѣл, пе кареле воіат а'л тіпърі кѣ Грамматіка чеа Ромъпеаскъ (чі пѣ т'аѣ дпгъдѣіт чепсѣра кѣрцеї чеї дмпъръцещї de ла Віепа), кът къ сѣбт пѣтеле Аѣотріцілор ачі віп колопії лѣї Траіап чеї дп Dакіа чеа веке ръташї. прекът с'аѣ арътат ла анѣл 274; пептрѣ къ de аѣ авѣт Одріапії чеї ла анѣл 813 робіцї de Крѣтпѣ краіѣл Бѣлгарілор повъцѣіторії съї дп Dакіа, кѣ тѣлт маї таре аѣ требѣіт колопії лѣї Траіап, карії пѣ ера робї, чі пѣтаї кѣпріпшї de Бѣлгарї, съ аібъ повъцѣіреа са, каре аѣ тріміс солї ла дмпъратѣл Анѣсѣлѣї Лѣдовік I. De те дпdоещї деспре къте ле зісеіѣ акѣта, четеще пре Леоп Грамматікѣл [7]), але кърѣіа кѣвінте ле воіѣ адѣче ла анѣл 837. Грешеще аша даръ преа вестітѣл Енгел, кѣпd вреа съ арате [8]), къ пре Ромъпї Бѣлгарії і-аѣ трекѣт дп Dакіа чеа веке, пептрѣ къ Ромъпії чеї дп Dакіа веке лъсаџї de Аѣреліап, пѣтаї кът с'аѣ споріт кѣ редѣчереа прін Бѣлгаріа а челор де дъпшії трекѣцї дп Dакіа чеа повъ.

[1]) Eginhardus in Annalibus ad an. 824. [2]) Annales Fuldenses ad annum 824. [3]) Ioann. Ludov. Schönleben in Historia Carnioliae Tom. 1. Part. 3. [4]) Melchior Inchofer in Annalibus Eccl. Regni Hung. T. 1.

P. 33. [5]) Lucius Dalmata Lib. 1. cap. 15. [6]) Sethus Calvisius in opere Chronologico ad. h. a. [7])Leo Grammaticus in Chronographia. [8])Ioannes Christianus Engel in antiquiore Historia Valachae Part. 1. p. 139.

Анꙋл 825. Трекънd іарна (ziче Шенлебен[1]), ѧн анꙋл ꙋрмъторіꙋ ѧмпъратꙋл Лꙋdовік пре солії Бꙋлгарілор, карії се опрісе ѧн Баваріа маї мꙋлт de патрꙋ лꙋнї, ѧн лꙋна лꙋї Маіꙋ і-аꙋ кіемат ла сіне ѧн Аквісгран, ші ле-аꙋ аскꙋлтат пофтеле; ворбітꙋ-с'аꙋ їаръ deспре отареле церілор, ші ѧмпъратꙋл скріind лꙋї Ортомаг (саꙋ Міртагон), deспре ачелеа каре і с'аꙋ пърꙋт, л'аꙋ ѧнщіінцат."

[1]) Ioannes Ludovicus Schönleben l. c.

Анꙋл 826. Аꙋгꙋстꙋл Міхаіл II, а doꙋа-оаръ късъторіndꙋ-се, фъръ de леце аꙋ лꙋат шіе мꙋіере пре Еꙋфросіна, кареа ера кълꙋгъріцъ; пентрꙋ каре фаптъ пънъ че аꙋ тръіт, тот непорокос аꙋ фост[1]).

[1]) Baronius in Annalibus Eccl. ad h. a. Katona in Synopsi Chronologica.

Анꙋл 827. Ла анꙋл ачеста аша скріе Шенлебен[1]): „Анꙋл ачеста аꙋ deскоперіт сфатꙋріле Бꙋлгарілор, карії фъръ de весте трекънd ржꙋл Dравꙋлꙋї, с'аꙋ скꙋлат асꙋпра Славілор, карії локꙋіа ѧн Паннонія, ші кꙋ сабіе ші кꙋ фок codomind тоатъ цеара, ѧн локꙋл Повъцꙋіторілор, карії авꙋсесе Славії, ле-аꙋ dат повъцꙋіторі Бꙋлгарї, гъndind къ аша вор аціца ла арме пре ѧмпъратꙋл (Лꙋdовік I) кꙋ кареле нꙋ се пꙋтꙋсе пъръві пентрꙋ пꙋнереа отарелор."

Ашішdереа скріе ші Інхофер[2]), dаръ міе мі се веde, къ нꙋ ѧн Паннонія, чі ѧн Dалмаціа аꙋ пъвъліт Бꙋлгарії ѧн анꙋл de акꙋм прекꙋм ші din анꙋл віїторіꙋ поцї кꙋлеце.

[1]) Ioannes Ludovicus Schönleben in Hist. Carnioliae Tom. 1. Part. 3. [2]) Melchior Inchofer in Annalibus Ecclesiae Regni Hungariae Tom. 1. p. 40.

Анꙋл 828. „Бꙋлгарії ѧн анꙋл трекꙋт (ziче Калвісіе[1]) din Aimonie), пръdасе Dалмаціа чеа de кътре ръсъріт; dрепт ачееа с'аꙋ цінꙋт adꙋнаре ѧн лꙋна лꙋї Феврꙋаріе ѧн Аквістран, ші Dꙋzꙋк Балdрев, пентрꙋ а кърꙋіа небъгаре de сеамъ інтрасе Бꙋлгарії, с'аꙋ mazіліт, ші Dалмаціа с'аꙋ ѧмпърціт ѧн патрꙋ префектꙋрї. Повъцꙋіторії чеї Спаніолещї, карії ѧн анꙋл трекꙋт zъбовісе кꙋ аціꙋторіꙋл, ѧнкъ с'аꙋ mazіліт."

Ѧмпъратꙋлꙋї Міхаіл II ѧнкъ нꙋ біне і-аꙋ ѧмблат ѧн анꙋл de акꙋм, пентрꙋ къ аꙋ перdꙋт Сікіліа, Калабріа ші Dалмаціа[2]).

[1]) Sethus Calvisius in Opere Chronologico ad annum 828. [2]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анꙋл 829. Аꙋгꙋстꙋл Міхаіл II, dꙋпъ мꙋлте непорочірї каре і с'аꙋ ѧнтъмплат dꙋпъ късъторіа кꙋ кълꙋгъріца, Еꙋфросіна, прекꙋм с'аꙋ zіс ла анꙋл 826, ѧн анꙋл de акꙋм ѧн лꙋна лꙋї Октомвріе аꙋ мꙋріт de dꙋререа мърꙋнтърілор, кърꙋіа і-аꙋ ꙋрмат фііꙋл съꙋ Теофіл. Ачеста врънd а се аръта іꙋбіторіꙋ de dрептате, аꙋ ꙋчіс пре чеї че фъкꙋсе пре татъл-съꙋ ѧмпърат, тотꙋші пре чінстіторії ікоанелор таре і-аꙋ пъкъціт[1]).

[1]) Cedrenus in Compendio Hist. ad an 1. Theophili Augusti. Katona in Synopsi Chronologica.

Анꙋл 834. Ѧмпъратꙋл Константін Порфірогенетꙋл[1]), врънd съ арате ꙋрzіреа Ꙋнгꙋрілор аша скріе: „Neамꙋл Тꙋрчілор маї de demꙋлт локꙋіа лънгъ Хаzаріа ѧн локꙋл, каре се нꙋміа Левеdіа, de ла Воївоdꙋл лор чел dінтъіꙋ, кареле de пе нꙋме се кіема Левеdіа, чі de пе dрегъторіе се zічеа Воівоd, ка ші чеїлалцї ꙋрмъторї аї лꙋї. Ѧн ло-

кȣл ачеста, adекъ ѧn Левеdia ера ȣn рѫȣ̆ че се кіеmа Хіцmас саȣ̆ Хіnгілȣс. Шї атȣnчї nȣ се кіеmа Тȣрчї, чі Савартіасфалї пеnтрȣ оаре-каре прічіnъ; шї ера nеаmȣріле лор шепте, каре n'аȣ̆ авȣт стъпъnіторї престе сіnе nічї dіnтрȣ аї съї, nічї стреіn, фъръ nȣmаї Воіvоdzї, ѧnтре карії чел dіnтъіȣ̆ аȣ̆ фост nȣmітȣл Левеdia. Ачещіа аȣ̆ локȣіт кȣ Хаzарії треї аnї, фіindȣ-ле соцї ѧn тоате ръсбоіеле: шї Каганȣл Domnіторіȣл Хаzарієї Воіvоdȣлȣї Тȣрчілор челор dіnтъіȣ̆, лȣї Левеdia, пеnтрȣ вірtȣтеа шї соціетатеа лор, і-аȣ̆ dат mȣіере пре о Хаzаръ dе бȣnъ віцъ, стръmторат фіind dе вестеа търіеї, шї а віецеї лȣї чеї лȣmіnате, ка съ аїбъ прȣnчї dе ла dъnсȣл, чі с'аȣ̆ ѧnтъmплат, dе Левеdia n'аȣ̆ авȣт прȣnчї dіn Хаzара ачееа. Іаръ Пацінакітеле, карії се порекліа Каnгар маї dе demȣлт (къчї nȣmеле ачеста Каnгар ла dъnшії ѧnсеmnеаzъ dе бȣnъ віцъ шї търіе) скȣлъndȣ-се ѧn коnтра Хаzарілор, фȣръ ѧnвіnшї, шї сіліцї а'шї лъса цеара, аȣ̆ требȣіт а кȣпріndе цінȣтȣл Тȣрчілор. Аша dаръ стърnіndȣ-се ръсбоіȣ̆ ѧnтре Тȣрчї шї ѧnтре Пацінакіте, карії се nȣmіа ѧn тіmпȣл dе атȣnчї Каnгар, аȣ̆ ѧnвіnс оастеа Тȣрчілор, ѧmпърціndȣ-се ѧn doȣъ пърцї, dіnтре каре ȣnа аȣ̆ апȣкат кътръ ръсъріт шї с'аȣ̆ ашеzат ѧnтр'о парте а Персіеї, карії пъnъ ѧn zіоа dе астъzї dе пе порекла чеа веке а Тȣрчілор се nȣmеск Савартіасфалї; іаръ ачееалалтъ парте кȣ Воіvоdȣл шї Повъцȣіторіȣл съȣ̆ Левеdia с'аȣ̆ ашеzат ѧn локȣріле че се nȣmеск Ателкȣzȣ̆, ȣnde локȣеск ѧn тіmпȣл dе акȣm Пацінакітеле."

Пъnъ ачі Аȣгȣстȣл Коnстаnтіn Порфірогеnетȣл, кареле фоарте аmестекъ nȣmеле шї фаптеле nеаmȣрілор, маї алес ачелор dе кътре mіаzі-поапте, шї хроnолоціа ѧnкъ nȣ о ціnе кȣ deadіnсȣл. Dрепт ачееа, четіторіȣле! гъndеск къ'цї ва фі спре фолос, dе воіȣ̆ аdъога nіскаї ѧnтъmплърї, прін каре съ се маї ȣшȣреzе ѧnцелесȣл аȣторȣлȣї ачестȣіа. Аша dаръ съ щії, кȣm къ прін Тȣрчї ѧnцелеце пре стръmошії Ȣnгȣрілор dе акȣm, прекȣm, фак маї mȣлцї dіnтре аȣторії векї, кареа ла аnії віїторї маї кіар се ва аръта. Nȣmеле чел маї бътръn ал Ȣnгȣрілор аdекъ Савартіасфалї, л'аȣ̆ коnтрас ачелашȣ̆ Коnстаnтіn Порфірогеnетȣл dіn nȣmеле Савірілор шї ал Ефталітелор, zіче Георгіе Праї[2]).

Dеспре Хаzарї аша скріе Хофmаn[3]): „Каzарії. Каzаn е четатеа Тътарілор, кареа о аȣ̆ кȣпріnс Іоаnn Васіліе, Мареле Повъцȣіторіȣ̆ ал Мȣскаnілор, zаче лъnгъ рѫȣл Каzаn, кареле се варсъ ѧn Волга; есте чеа маї dе фрȣnте четате а ѧmпъръціеї Каzаn zісе, каре zаче ѧnтре Бȣлгаріа (чеа веке) шї ѧnтре Керемісї. Ѧmпъръціа ачеаста с'аȣ̆ ȣрzіт dе оdатъ кȣ а Астраканȣлȣї шї а Nагоіȣлȣї dіn ѧmmікшорареа ѧmпъръціеї Тътарілор челор dіn Крішіа. Прін ръскоала че с'аȣ̆ фъкȣт асȣпра Тътарілор dіn Zаволха, челелалте хорdе ѧnкъ с'аȣ̆ dешdіnат шї фіеще каре 'шї аȣ̆ ръdікат краіȣ̆, ѧnтре карії аȣ̆ фост шї чеї dіn Каzаn, карії dестȣл dе лат аȣ̆ ѧmпъръціт: пеnтрȣ къ сȣбт ѧmпъръціа ачеаста с'аȣ̆ кȣпріnс Мордвії, Керемісії, Nагорнії, Логовії, шї Сіберіа. Чі dȣnъ ачееа ѧn аnȣл 1518, mареле Повъцȣіторіȣ̆ ал Рȣшілор Іоаnn Васіліе і-аȣ̆ фъкȣт трібȣтарї dъndȣ-ле краіȣ̆ пре Скеале. Іаръ dȣnъ че с'аȣ̆ dешбіnат Каzарії dе ла Рȣшї кътре Меndлі-Кіраіȣ̆ ѧn аnȣл 1521, шї ачеста ле-аȣ̆ dат краіȣ̆ пре фрате-съȣ̆ Сап-краіȣ̆.

Ioann Basilid ân anul 1551, iarăşi i-aŭ nuse sfat ţiind, ši de atunči sunt sfat stăpînirea Rumânilor.“ Din cuvinte luĭ Hofmann aci adusce lesne poţĭ prîcepe, cine aŭ fost Xazarii.

Aţiniakitele cine aŭ fost maĭ pre larg veĭ arăţa la anii viitorii, aci numaĭ atîta amîsatîn, cî maĭ pre urmă pre Romînĭ amîndoi i-aŭ numit Aţiniakite, ši amîndoi ši Romanĭ, an loc de Romanĭ, prekum ši aceasta se va arăta la anii viitorĭ, maĭ ales la anul 1160 ši 1284. Vezĭ ši pre Lukie Dalmata, karele amîndoi arăteşte aceasta ân karteа 6, kap 5. Levedia dzîs Engel[4]), aŭ fost ân Ukrainia de akum, ce mărturisesce ši Konstantin Porfirogenetul[5]) zikînd: „Lokul Aţiniakitelor, ân kare aŭ lokuit Turčii se numesce dela rîurile ce sunt akolo; iar rîurile sunt acestea: rîul cel dintîiŭ se kiamă Varux, al doilea Kuv, al treilea Trul, al patrulea Prutŭ (adekă Prutŭ), ši al cincilea Seret.“ Cele dintîiŭ trei rîurĭ, gîndesk eŭ, kă sunt ân Podolia ši Pokutia; iar Prutul ši Seretul sunt ân Moldova, prekum skrie ši Strittер[6]), karele se amîndoesce despre anul ân karele s'aŭ alungat Ungurii din Levedia, ci nu era kînd se amîndoi, pentru kă Konstantin Porfirogenetul[7]) maĭ 'nainte kiar skrisese, kă Aţiniakitele aŭ lokuit 55 de anĭ ân Levedia, ši apoĭ aŭ alungat ši din Atelkuzŭ pre Ungurĭ ân anul 889, dzîs kum iar skrie Porfirogenetul[8]). Grešesce aşa dar prea vestitul Engel[9]), kînd skrie, kă Ungurii aŭ fost alungaţĭ din Levedia ân anul 883, pentru kă ân anul 884, s'aŭ alungat de akolo, ši ân anul 889 din Atelkuzŭ.

[1]) Constantinus Porphyrogenneta de administrationne imperii cap. 38 [2])Pray in Annalibus veterum Hunnorum, Avar. et Hung. pag. 306. [3]) Hofmannus in Lexico Univ. [4])Ioannes Christ. Engel in antiqua Hist. Valachiae Part. p. 140. [5])Constantinus Perphyrogenneta l. c. [6])Stritterus Ungricorum T. 1. [7])Constantinus Porphyrogenneta cap. 37. [8])Constantinus Porphyr. ibidem cap. 40. [9])Engel l. c.

Anul 837. Krutnŭ Kraiul Bulgarilor ši al Romînilor ânkă ân anul 813 de la ânkunţiurareа Cariградului, skrie Leon Grammatikul[1]): „Aburundsce ân kontra Odriului, l'aŭ luat ku arme, ši robind 12000 de burbaţĭ afară de muierĭ, i-aŭ trekut peste Dunăre ši akolo i-aŭ ašezat. Dunъ aceea ne vremea ânpăratului Teofil era Maţistru militureск ân Makidonia Kordolеc. Aceasta avea fečior pre Barda arunči ân vîrstă burbătească, pre karele l'aŭ lăsat ân loku l său cu domneaскă preste Makidonenii čeĭ dinkolo de Dunăre. Iar el ku teşeşiug s'aŭ dus la ânpăratul Teofil, pre kareле ânpăratul ku bukurie l'aŭ priimit ši ânţelegundu-i hofta, aŭ norunčit cu i se dea koruĭi, ka cu ce poată Makidonenii întîrpa ân Cariград. Era atunči stăpînitoriŭ Bulgarieĭ Baldemir (eŭ zik Bogoris, kă aceasta s'aŭ numit Mihail dzîs če s'aŭ făkut krešţin) nepotul luĭ Krutnŭ ši tatăl luĭ Simeon. Iar multţimea robilor ku muierile, ši ku prunčii s'aŭ sfătuit ântrebînd despre întoarchereа ân Romanіa, ši tergînd Mihail Bulgarul spre Tessalonika, ku averile sale aŭ ânchenat a treče. Kare lukru ânţelegundu'l Komitul aŭ trekut Dunărea cu ce batь ku dușmanii. Makedonenii ân prîmezdie fiind, m'aŭ nuse povăţuitorĭ pre Canţas ši pre Kordelес, ši bătundsce ku Bul-

гарїї, пре унїї і-аŭ оторжт, пре алцїї і-аŭ робіт. Българїї карїї п'аŭ пътът трече дпапоі Дънъреа, ка съ спънъ че аŭ лъкрат Макідонепїї, с'аŭ абътът ла Унгарї (дп Молдова), дптр'ачееа аŭ сосіт ші коръбіile челе de дтпъратъл трітісе, съ dакъ робїї дпапоі; чі Унпї дпкъ с'аŭ івіт пепътрацї. Макідонепїї въzънd пре Унпї, кă лакрътї се въера, zікънd! Dътnezeŭле ал Съптълуї Adріan аціътъне! ші dинпреунъ с'аŭ гътат ла батаіе. Іаръ Търчїї zічеа: „Dацine аверіле воастре ші пъсацї унde воіцї.“ N'аŭ врът Макідонепїї, чі треї zіле dънъ о лалтъ аŭ стат гата ла ръсвоіŭ, іаръ а патра zі с'аŭ сбіт дп коръбїї. Ачеаста въzіndво Търчїї de ла ал чінчілеа чеас ал zілеї пънъ сеара с'аŭ бътът ші тълцітеа лор гопітъ фіінd de Макідонепї аŭ dат досъл. Дп zіоа че аŭ врмат гътіndвсе ла дрът Макідонепїї, Унпїї іаръ с'аŭ івіт гата ла бътаіе; чі dинтре Макідонепї оаре-каре Леоп din віца Гетоцілор, карeле dънъ ачееа аŭ фост Етеріархŭ, кă інітъ ле аŭ стат дтпротівъ, ші дтпревнъндвсе кă дъпсъл ші алцї Македонепї din чеї маї de фрънте, аŭ фрънт пе петічї, ші фъгъріndвї Макідонепїї с'аŭ сбіт дп коръбїї, ші тергънd ла дтпъратъл кă dрагосте с'аŭ прііміт de дъпсъл, апоі с'аŭ дптърпат дп Макідоніа, патріа са.

„Ера Васіліе (карeле аŭ дтпъръціт ла анъл 867), къпd с'аŭ дптърпат din робіе (дп каре аŭ фост сбът тоатъ дтпъръція лъї Леоп ші а лъї Міхаіл челъї din Аморіŭ) сбът Теофіл дп върста тіперецілор, адекъ de 25 de анї.“ Пънъ ачі Леоп Граттатікът, карeле сбът пътеле Унпілор ші ал Търчілор тот пе Унгарї дпцелеце. Дп лок de *Βαλδιμερ* кă аŭ требуіт съ скріе *Βογορις*, поцї прічепе din контест, кă апоі ал пътеще Міхаіл. Георгіе Кедрен [2]) аша скріе despre слобозіреа Макідонепілор din робіе: „Челорaлалцї робі маї пре врть Дътnezeŭ ле аŭ фъкът прілеціŭ de a се дптърпа дп патріа са; пентрă кă Прінцът Българілор, маї адесе орї фіінd дпвінс, нічї пътънd маї тълт а ста дп контра артелор Романілор, аŭ маї воіт пачеа dекът ръсвоіът, ші пре робї і-аŭ слобозіт, ла карїї, къпd ера адънацї ші гата de a плека, зітъндвсе, аŭ въzът пре Васіліе, карeле атънчї трекъсе din прънчіе ла върста тіперецілор ... ші кіетъндъ'л ла сіне л'аŭ прінс de мънъ ші сърътъндъ'л, л'аŭ дързіт кă ун мър фоарте маре.“ Аша Кедрен; чі міе мі се вede, кă маї адевърат скріе Леоп Граттатікът de кът дъпсъл, пентрă кă Кедрен ші кă повестеа мърълуї дпкъ вреа съ дпалце пре дтпъратъл Васіліе Макідонеапът.

[1]) Leo Grammaticus in Chronographia ad annum quo Michael III uxorem duxit. [2]) Georgius Cedrenus in Compendio Historico ad annum 1. Basilii I. Macedonis.

Анъл 842. Дтпъратъл Теофіл dънъ тълтъ перdере, каре о аŭ авът de ла Саракінї, дп анъл de акът мънкат de дптрістаре ші de боалъ, аŭ търіт дп 20 de зіле але лъї Іанuаріе, дптрă ал къріа лок аŭ стътът дтпърат фііът съŭ Міхаіл III, прънк de патрă анї; чі сбът тътела мънеса Теодореї, карea іаръші аŭ пус дп лок чіпстеа СС. Ікоане [1]).

Іаръ despre дпчепътът дтпъръцієї лъї Міхаіл III сбът тътела мънеса аша скріе Сітеон Маціструл ші Логофътът [2]): „Дтпъръцінd Теодора, Богоре Краіът Българілор дпцелегънd кă скіптрът дтпъръцієї Романілор дл ціне о тъіере, аŭ тріміс солї ла дъпса zікъндъї: кă ва рътпе пачеа ші се ва ощі кă дъпса. Къріа дъпса і-аŭ ръспънс

zікънd: Съ щії къ еў ѫнкъ воіў ръdіка оасте асѹпра та, ші am пъdежde къ те воіў dовъndі: de кѹтва пѹ ва фі аша, тотѹші те воіў dовъndі, ремъindѹ'мі ѫнвінцереа, пентрѹ къ веї ѫнвінце пре о мѹіере, іаръ пѹ пре ѹн бърбат. Кѹ респѹнсѹл ачела ѫмблънzindѹсе варварѹл, аў цінѹт пачеа ші аў ѫноіт легътѹріле."

Ашішdереа скріў контінѹаторіѹл лѹї Константін [3]), Кеdрен [4]), Zонара [5]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Symeon Magister et Logotheta in Annalibus de Michaele III. Nro. 21. [3]) Constantini Continuator p. 101. [4]) Cedrenus Tom. 2. p. 539. [5]) Zonaras Tom. 2. p. 155.

Анѹл 845. Dеспре анѹл ѫн каре с'аў фъкѹт крещін Богоре Краіѹл Бѹлгарілор ші ал Ромънілор, чел че с'аў пѹміт Міхаіл dѹпъ С. ботеzў, аѹторії пѹ се пъръвеск ѫнтре сіне, къчї ѹнії пѹн ѫнкрещінареа лѹї ла анѹл 859 саў 860, прекѹт фаче Сімеон Маціс-трѹл ші Логофътѹл [1]) кѹ Леон Грамматікѹл [2]), алції о пѹн ла анѹл 865, прекѹт Бертіnіан [3]) кѹ Аналіста din Фѹлda [4]) ші кѹ Сіцеберт [5]); алції zік, ші кѹ мѹлт маї біне, кѹт къ Богоре с'аў ботеzат ла анѹл 845, аша фак Іnхофер [6]), Шенлебен [7]) ші Леквіен [8]) пре карії ѫнсѹмї ѫї ѹрмеzў ѫн Хронологіе. Чі Історіа ѫнтоарчереї лѹї Богоре о пѹн din Кеdрен [9]) кареле поате къ аместекъ ѫнтр'ѫнса ѫнтъмплърї de маї мѹлцї анї zікънd: „Dѹпъ ачееа (аdекъ dѹпъ пачеа din анѹл 842) іаръші с'аў тріміс солї de ѫмбе пърціле, черънd ѫмпърътеаса Теоdора пре Теоdосіе Кѹфара бърбатѹл чел преа zdравън ші de фолос ѫмпъръціеї, кареле ера роб ѫн Бѹлгаріа; іаръ Богоре пре сора са, кареа прінтр'о пъвъліре се робісе ші de мѹлт се цінеа ѫн кѹртеа ѫмпърътеаскъ. Ачеаста dепрінсъ фіind ѫн ѫнвъцътѹра чеа крещінеаскъ ші ѫн алте щіінце, dѹпъ че с'аў тріміс а касъ, п'аў ѫнчетат а проповеdѹі фрателѹї съў креdінца чеа крещінеаскъ, ші а семъна лѹкрѹрї de евлавіе ѫн іnіма лѹї, кареле ші маї'наінте фѹсесе dепрінс ѫнтрѹ ачелеа прін Кѹфара. Чі Богоре dѹпъ че с'аў фъкѹт скімбѹл, ші ѫнторкънd пре Кѹфара ѫмпърътесеї, аў прімiт пре сорѹса, каре мъкар къ ера dепрінс ѫнтрѹ челе сфінте, тотѹші леџеа са чеа ѫнше-лътоаре пѹ о аў лепъdат. Чі dѹпъ че с'аў стърніт чіѹмъ фоарте маре ѫн Бѹлгаріа, нічї с'аў афлат вре ѹн леак ѫмпротіва еї, атѹнчї Богоре аў кіемат ѫнтрѹ аціѹторіў пре Dѹмnеzеѹл крещінілор ѫнтрѹ а кърѹіа креdінцъ фѹсесе dепрінс прін Кѹфара, сорѹ-са, ші мънтѹіndѹсе de чіѹмъ аў прімiт креdінца чеа аdевъратъ ші с'аў ботеzат кѹ маї мѹлцї аї съї. Патріархѹл, кареле аў фост тріміс аколо съ'ї ботеzе, аў пѹміт пе Краіў Міхаіл, de пе пѹмеле ѫмпъратѹлѹї.

„Алта ѫнкъ с'аў ѫнтъмплат, кареа л'аў аdѹс ла евлавіе ші л'аў ръdъчінат ѫнтр'ѫнса Dесмерdъndѹсе ел фъръ сатъ ѫн вънатѹрї, пофтіа ка пѹ пѹмаї кънd ешіа ла вънат, чі ші а касъ съ се поатъ dесмерdа; dрепт ачееа ш'аў фъкѹт касъ поѹъ, ші аў порѹнчіт кълѹгърѹлѹї Методіе, кареле ера пръсіт din Рома (къчї ера діаошў Ромън din колоніі лѹї Траіан), ші мещер ѫн zѹгръвіре, съ о ѫмпоdобеаскъ кѹ феліў de феліў de історії, ші din пропіа Dѹмnеzееаскъ п'аў пѹміт че феліў de фере вреа съ се zѹгръвеаскъ, чі л'аў лъсат dѹпъ кѹт ва вреа, пѹмаї съ фіе гроаzнікъ ѫнтіпѹіреа. Кълѹгърѹл аў zѹгръвіт а doѹа веніре а Domнѹлѹї Хрістос, щіind къ пѹ есте чева маї гроаzнік de кът ачееа. Краіѹл

вѣзънd de o парте пе чеї дрепцї, de алта пе чеї осъndiцї, zвгрѣвіцї ші тълкѣindѣї zвгравѣл че дпсътпеазъ ачестеа, дndатъ аѣ лепъdат боскоапеле, ші дпвъцънd Dвmnezeeщіле таїне, de ла Dвmnezeeскѣл Архіереѣ, прекът am zic, de кѣ поапте с'аѣ ботezат.“

Дпкътѣ-і despre Кѣфара, ші despre сора лѣї Богоре, ашішdереа скріе ші Cimeon Магістрѣл ші Логофътѣл [10]), пѣтаї zіче къ Кѣфара аѣ фост кълѣгър, ші с'аѣ кіемат Teodor, пѣ Teodocie.

[1]) Symeon Magister et Logotheta in Annal. Nro. 25. in Michaelem III. [2]) Leo Grammaticus in Chronogr. ad an. quo Bardas Caesar fuit creatus. [3]) Bertinianus ad an. 866. [4]) Annalista Fuldensis ad an. 866. [5]) Sigebertus in Chronico ad an. 865. [6]) Inchofer in Annal. Eccl. Regni Hung. Tom. 1. pag. 54. [7]) Schönleben in Historia Carnioliae Tom. 1. Part. 3. [8]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. p. 288. [9]) Cedrenus in Comp. Hist de Michaele III. [10]) Simeon Magister et Logotheta in Annalibus Nro. 22. in Michaelem III.

Анѣл 846. Каре скріе Кедрен, дndатъ dвпъ челе че ле ам скріс din dъпсѣл ла анѣл маї din наінте, пентрѣ ачееа ле пѣп ачі, пентрѣ кѣ ръскоала асѣпра лѣї Богоре, акѣт dвпъ ботez Міхаіл пѣміт, dвпъ кѣт скріе Cimeon Логофътѣл [1]), с'аѣ дптъмплат пентрѣ пікѣра de монахѣл Metodie фъкѣтъ, кареа ръскоалъ пѣ се поате пѣне ла анѣл 859, саѣ 860, пентрѣ кѣ атѣнчї пѣ дмпъръцїа Teodora, пе кареа о лепъdасъ фііѣл съѣ дпкъ дп анѣл 857, прекът аратъ Стефан Катона [2]). Іаръ Кедрен [3]) аша скріе: „Дмпротіва лѣї Богоре с'аѣ ръdікат боіерії Бѣлгарілор ші попорѣл, ші аѣ врѣт съ'л отоаре, пре карії ел кѣ пѣцінї осташї, пѣртънd дnаінтеа са сетнѣл Крѣчії, і-аѣ дпвінс, ші спъріindѣї, і-аѣ адѣс ла кредінца лѣї Хрістос.“

Маї пре ларг скріе Бертініан [4]) despre ръскоала Бѣлгарілор zікънd: „Краіѣл Бѣлгарілор, кареле дп анѣл маї dінаінте порніт фііnd de Dѣхѣл Съптѣ, ші прін сетне, ші прін мішълътъцїле попорѣлѣї съѣ стръмтърат, гъndіа съ се факъ крещін, с'аѣ ботezат; кареа фаптъ несѣферіndѣо чеї маї de фрѣпте din цеара лѣї, аѣ дпвітат попорѣл, ка съ'л отоаре. Dрепт ачееа къцї аѣ фост дп zече цінътърї, с'аѣ адѣнат дмпреціърѣл пълътеї лѣї. Іаръ ел кіемънd пѣтеле лѣї Хрістос дптрѣ ацїсторіѣ, пѣтаї кѣ 48 de оатенї с'аѣ dѣс асѣпра атътеї мълцімї, ші еmind прін поарта четъцеї, і с'аѣ арътат лѣї ші челор че ера кѣ dъпсѣл, шепте клерічї карії пѣрта фъклії de чеарѣ дп тъпіле сале, ші аша терцеа дnаінтеа Краіѣлѣї ші дnаінтеа челор че ера кѣ dъпсѣл. Іаръ ачелора, карії се скѣласъ асѣпра Краіѣлѣї, лі съ пъреа къ ѣп сат таре арзънd кade престе еї, ші къ каїї ачелора, карії ера кѣ Краіѣл, dвпъ кѣт лі съ пъреа неатѣрілор, ръdікацї не dоѣ пічїоаре терг, ші кѣ пічїоареле челе dінаінте лї ловеск пре еї. Din кареа пърере атъта фрікъ аѣ кѣпрінс пре петічї, кът пічї пѣтеа фѣцї, пічї а се апъра, чі къzѣцї ла пътънт пічї а съ мішка пѣтеа. Іаръ Краіѣл тъind пре 52 din чеї маї de фрѣпте, карії ацїцасе попорѣл, пре чеіалалцї і-аѣ лъсат певътъмацї. Апої трімїцънd ла Лѣdовік Краіѣл Цертаніеї, кѣ кареле авеа легътѣръ de паче, аѣ черът Епіскопї ші преоцї, ші пре чеї трімїшї кѣ чінсте і-аѣ прімїт.“ Din кѣвінтеле Бертініанѣлѣї поцї кълеце, къ ръскоала Бѣлгарілор пѣ с'аѣ дптъмплат дп анѣл дп каре с'аѣ ботezат Богоре, чі маї тързіѣ, адекъ ла анѣл de акѣт.

[1]) Symeon Magister et Logotheta in Annalibus Nro. 25. in Michaelem III. [2]) Stephanus Katona in Synopsi Chronologica. [3]) Cedrenus l. c. [4]) Bertinianus ad an. 866.

Анȣл 852. Къте скріе Леоп Граmmатікȣл [1]) ла анȣл ал ȣнспрезечелеа ал ѫmпъръtесеї Теоdореї, кареле каdе ѫп анȣл dе акȣm, dеспре бътаіа Бȣлгарілор кȣ осташії Теоdореї, ші съ въd а фі фост престе воіа лȣї Богоре челȣї ботезат, пȣmаї пеnтрȣ фоаmетеа че ера ѫп Бȣлгаріа, dеспре кареа аша скріе Сіmеоn Логофътȣл [2]): „Чі фоаmете фіind ѫп тоатъ цеара лȣї Богоре, аȣ требȣіт съ треакъ песте отаръле Роmаnілор.“

[1]) Leo Grammaticus ad annum 11. Theodorae Augustae. [2]) Symeon Magister et Logotheta Nro. 22.

Анȣл 857. Каре ле воіȣ аdȣче ачі din Кеdреn [1]), пеnтрȣ ачееа ле пȣп ла анȣл ачеста, пеnтрȣ къ Теоdора dȣпъ кȣm аратъ Катона [2]), mаї ѫndелȣnг п'аȣ ѫmпъръцiт, ші dрепт ачееа пȣ аȣ пȣтȣт dа Zагора Бȣлгарілор, прекȣm скріе Кеdреn, zікъnd: „Dȣпъ че с'аȣ ѫnторс тоцї Бȣлгарії ла крещіnътате, Богоре прін кърцї с'аȣ рȣгат Аȣгȣстеї, ка ла аї съї, чеї че пȣ авеа лок dе аціȣnс съ ле dеа кътва пъmъnт, пеnтрȣ къ ва ȣnі попоареле, ші пачеа о ва фаче вечнікъ. Кареа черере преа кȣ бȣкȣріе о аȣ прімiт Теоdора, ші аȣ dат Бȣлгарілор тот пъmъnтȣл, кът есте dе ла Сіdера отарȣл Роmаnіеї ші ал Бȣлгаріеї dе атȣnчї, пъnъ ла Dевелт, кареле атȣnчї ера dешърт, каре пъmъnт Бȣлгарії л'аȣ пȣmіт Zагора. Аша с'аȣ ѫnторс тоатъ Бȣлгаріа ла евлавіе, ші спре аппȣс аȣ фост аdъnкъ паче, ші аȣ ѫnфлоріт пачеа чеа аdевъратъ.“

Ашішdереа скріе ші Сіmеоn Логофътȣл [3]) dеспре Zагора, чі пȣmаї кът ѫnтъреще къ Міхаіл ал III, аȣ dат'о Бȣлгарілор ѫп ал патрȣлеа анȣ ал ѫmпъръцiеї сале чеї фъръ dе mȣmъ-са Теоdора, пре кареа ѫп анȣл 857, о аȣ ліпсіт dе ѫmпъръцiе. Dрепт ачееа ботезȣл лȣї Богоре ѫnкъ ѫл пȣnе ла ал патрȣлеа анȣ ал лȣї Міхаіл, аdекъ ла анȣл 859 саȣ 860, прекȣm фаче ші Леоп Граmmатікȣл ѫп Хроnографіа са [4]).

[1]) Cedrenus in Comp. Hist. [2]) Katona in Synopsi Chronol. [3]) Symeon Magister et Logotheta in Annal. Nro. 25. [4]) Leo Grammaticus in Chronogr. ad an. illum, quo Bardas Caesar fuit creatus.

Анȣл 861. Ла анȣл ачеста аша скріе Леквіеn [1]): (Ȣрmеазъ ѫnсеmnареа чеа Гречеаскъ, каре о аȣ къпътат Леквіеn din картеа Краіȣлȣї Галліеї, чеа dе сȣбт пȣmърȣл 1004). „Метоdіе фрателе Съnтȣлȣї Кіріл філософȣлȣї, кареле с'аȣ сфінцiт ѫп Роmа Архіепіскоп Моравіеї чеї din Паnnоnіа *Μοραβων της Παννονιας* dе Папа Nіколае, dȣпъ Аdріаn. Бȣлгарії токmа dе ла С. Кіріл філософȣл аȣ прімiт ѫnчепереа крещіnътъцiї, ба ѫnкъ ші dе ла фрате-съȣ С. Метоdіе, карії лъсъnd пре Бȣлгарї (ѫп анȣл 861), dȣпъ карії се бътеа Фотіе, аȣ трекȣт съ ѫnвеце пре Моравї.“ Ачесте Леквіеn. Nічї е dе а те mіра къ Съnцiї Кіріл ші Метоdіе пȣ с'аȣ сȣпȣс Патріархȣлȣї Фотіе: пеnтрȣ къ ачеста ера Грек, іаръ еї dіаошї Роmъnї, dіnтре колоніі лȣї Траіаn, кȣm с'аȣ арътат ла анȣл 845, карії фіind ȣnіцї кȣ Бȣлгарії, пре Гречї mаї ѫnтъіȣ пȣ'ї пȣтеа сȣфері стъпъnї. Пеnтрȣ ачеаста аȣ ѫnчепȣт ші Богоре, акȣmа Міхаіл, а трімiте солї акȣші ѫп Цермаnіа, акȣші ла Роmа веке, пеnтрȣ ѫnвъцъторї, dȣпъ кȣm се ва аръта ла аnії віiторї.

Ачі ѫnсаmnъ, къ Моравіа ла кареа аȣ трекȣт Съnцiї Кіріл ші Метоdіе, п'аȣ фост

Моравіа de акѹт; чі Славоніа de акѹт с'аѹ пѹміт атѹпчеа Моравіа чеа Маре, η μεγαλη Μοραβια; пентрѹ къ zіче Константін Порфірогенетѹл [2]): „Тѹрчілор (Ѹнгѹрілор) ле есте вечінъ despre amiazъ-zi Моравіа чеа Маре, цеара лѹї Сфендоплок." Апої іаръші [3]): „Ѧн локѹл ачела (ѹnde локѹіа атѹпчї Ѹнгѹрії) сънт піскарї ръмъшіце векї, ѧнтре каре сънт подѹл лѹї Траіан, ла ѧнчепѹтѹл Тѹркіеї ші Българаdѹл, каре е depарте кале de треї zіле de ла под, ѹnde есте тѹрпѹл Сънтѹлѹї ші Марелѹї ѧмпъратѹлѹї Константін." Ші іаръші: „Пе кѹрсѹл Dѹнъреї ѧн сѹс есте Сірміѹл, кареле е depарте de Българаd кале de doѹъ zіле; de аколо Моравіа чеа маре, чеа пе ботеzатъ, пре кареа о аѹ робіт Тѹрчії, ші ал кърѹіа Прінцѹ аѹ фост маї de demѹлт Сфендоплок."

Грешеск аша dаръ тоцї, карії цін, къ Сънцїї Кіріл ші Методіе аѹ трекѹт ѧн Моравіа de акѹт ші ѧн Бохеміа.

[1]) Michael Lequien in Oriente Christ. Tom. 2. p. 289. [2]) Constantinus Porphyrogenneta de Administratione Imperii Cap. 13. [3]) Idem Constantinus ibidem Cap. 40.

Анѹл 866. Ѧн анѹл ачеста ѧмпъратѹл Ръсърітѹлѹї Міхаіл ал III аѹ оморѫт пре Кесаріѹл Барdа, кареле ера фрате кѹ мѹмъ-са Теоdора, ші ѧн локѹл лѹї аѹ фъкѹт Кесаріѹ пре Васіліе Макіdoneанѹл [1]).

Іаръ Міхаіл Бѹлгаріѹл пепъръвіndѹсе кѹ Гречії, аѹ тріміс солї ші ла Лѹdовік ал II ѧмпъратѹл Апѹсѹлѹї, ші ла Ніколае Патріархѹл Ромеї, de ла амъndої черънd Епіскопї ші преоцї, пентрѹ ка съ ѧнвеце пре Бѹлгарі лецеа чеа крещіneаскъ [2]). Despre амъndoѹъ соліїле Бертініан ла анѹл 866, аша скріе: „Ші трімiцind (Богоре) ла Лѹdовік Краіѹл Церманіеї, кѹ кареле авеа легътѹръ de паче, аѹ черѹт Епіскопї ші преоцї, ші пре чеї трімішї кѹ чінсте і-аѹ прімiт. Іаръ Лѹdовік трімiцънd ла Карол фрателе съѹ, de ла dънсѹл аѹ черѹт пе сама клерічілор васе сфінціте, ші вещмънтѹрї бісерічещї. Dрепт ачееа Карол мѹлте кѹлегънd de ла Епіскопії din цеара са, ле аѹ тріміс съ ле ѧndрепте ла Краіѹл Бѹлгарілор."

„Краіѹл (Бѹлгарілор) аѹ тріміс пре фіїѹл съѹ кѹ маї мѹлцї боіерї de аї съї ѧн Рома; ші артеле кѹ каре аѹ фост ѧнчінс, кънd ѧн пѹмеле лѹї Хрістос аѹ ѧнвінс пре немічії съї, кѹ алте dарѹрї ле аѹ тріміс Сънтѹлѹї Петрѹ, ші маї мѹлте ѧнтребърї despre челе аскѹнсе але кредінцеї ѧndрептънd ла Папа Ніколае, аѹ черѹт de ла dънсѹл съї трімітъ Епіскопї ші преоцї, че аѹ ші dобъndіт."

Ашішdереа скріѹ: Анастасіе Бібліотекаріѹл [3]), кареле атѹпчеа тръіа, Інхофер [4]) ші Шеплебен [5]); dінтре карії ачещї doї маї de пре ѹрмъ вісеаzъ, къ пѹ Богоре, кареле с'аѹ пѹміт Міхаіл ѧн Сънтѹл ботеz, чі алт Міхаіл аѹ тріміс соліїле ачестеа.

[1]) Constantinus Porph. in vita Basillii Macedonis avi sui, Katona in Synopsi Chronol. [2]) Sigebertus in Chronico ad an. 865. Annalista Fuldensis ad an. 866. [3]) Anastasius Bibliothecarius in vita S. Nicolai I. [4]) Inchofer in Annal. Eccl. Regni Hung. Tom. 1. p. 72. [5]) Schönleben in Historia Carnioliae Tom. 1. Part. 3.

Анѹл 867. Кесаріѹл Васіліе чел dінтъіѹ, кареле с'аѹ порекліт Макіdoneанѹл,

възъnd пъртареа чеа реа а Аѹгѹстѹлѹї Міхаіл ал III, кареле ші Potor, adекъ беціѹ с'аѹ порекліт, dѹпъ че аѹ ѫмпъръціт ачеста zече anї фъръ de мѹмъ-са Teodopa, ѫn anѹл ачеста ѫn 24 Септемвріе ѫn връстъ de 30 de anї л'аѹ оморѫт, ші ѫncѹші аѹ стътѹт ѫмпърат ла Ръсъріт[1]). Nічї аѹ трекѹт мѹлт тімп, ші пре Фотіе л'аѹ лепъdат din скаѹnѹл Царіградѹлѹї, ѫnторкъnd іаръші ѫn скаѹnѹл ачела пре С. Ігnатіе Патріархѹл чел маї din nainte[2]).

Іаръ deспре Лѹdовік II ѫмпъратѹл Апѹсѹлѹї ачестеа скріе Annaліста din Фѹлda[3]): „Краіѹл Лѹdовік аскѹлтъnd черереа Бѹлгарілор, пре Епіскопѹл Ермепрік кѹ преоцї, ші diaконї л'аѹ трімiс ѫn Бѹлгаріа съ проповеdѹіаскъ кредінца чеа католічеаскъ; чі пънъ че аѹ аціѹnс еї аколо, Епіскопії de ла Патріархѹл Ромеї ѹмплѹсе тот пъмънтѹл ачела, проповеdѹind ші ботеzъnd, dрепт ачееа Ермепрік кѹ аї съї, лѹъndѹ'ші zіоа бѹnъ de ла краіѹл, с'аѹ ѫnтѹрnат ла але сале."

Deспре епіскопії de Патріархѹл Ромеї Nіколае чел dінтъіѹ трімішї ѫn Бѹлгаріа кѹ епістола чеа ръспѹnzътоаре ла 106 de ѫnтребърї але краіѹлѹї Міхаіл, аша скріе Анастасіе Бібліотекаріѹл ѫn віаца Патріархѹлѹї Nіколае: „Ѫndатъ аѹ ѫnчепѹт а ѫnвъца пре nopod, ші а ботеzа пре тоцї, de ла чел маї мік, пънъ ла чел маї маре, ѫnвъціndѹ'ї леџеа, ші обічеіѹріле, dѹпъ кѹм ле порѹnчісе Преасъnцітѹл Патріархѹ."

„Іаръ краіѹл кѹ аша de маре рѫвnъ спре кредінца крещіneаскъ с'аѹ апрінс, кът пре тоцї стръінії і-аѹ фѹгъріт din цеара са, adекъ пре Гречї ші пре Арменї, ші пре алцї ѫnшълъторї, кѹрії ѫnвъца алтмінтрелеа de кѹм ѫnвъца Бісеріка Ромеї, ші аѹ порѹnчіт, ка nѹмаї de ачеіа съ аскѹлте, карії ера трімішї de ла скаѹnѹл Апостоліческ."

Веzї кътъ рѫвnъ авеа Апѹсенії асѹпра Ръсъріteнілор! ѫмпротіва кърора тотѹші nімiка аѹ іспръвіт, пентрѹ къ ѫмпъратѹл Ръсъріtѹлѹї Васіліе чел dінтъіѹ Макіdoneanѹл, dѹпъ кѹм скріе Константін Порфірогенетѹл[4]), ші Кеdрен[5]), атъта с'аѹ невоіт, ші ѫnтр'ѹn тіпѹ ші ѫn алтѹл, пънъ че аѹ сѹпѹсѹ пре Бѹлгарї скаѹnѹлѹї Патріархіческѹ din Царіградѹ.

[1]) Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 1. Basilii Macedonis, Katona in Synopsi Chronol. [2]) Baronius ad h. a. [3]) Annalista Fuldensis ad an. 867. [4]) Constant. Porphyr. in vita Basilii Macedonis avi sui pag. 210. [5]) Cedren. Tom. 2. p. 589.

Анѹл 869. Ѫn anѹл ачеста с'аѹ ціnѹт ал оптѹлеа собор екѹменік ѫn Царіградѹ: кареле аѹ фост ал патрѹлеа dінтре собоареле екѹменіче, че с'аѹ ціnѹт ѫn четатеа ачеаста. Ѫn соборѹл ачеста Фотіе с'аѹ афѹрісіт, пентрѹ къ ръпісе скаѹnѹл Патріархіческ, пънъ кънd тръіа Сънтѹл Ігnатіе, іаръ nѹ пентрѹ алтъ чева; къчї Фотіе алтмінтрелеа ера бѹn крещін ші маре Православнік, nѹмаї кът ера ші преа ѫnвъцатѹ, ші прічепеа тоате маї мѹлт ші маї біne de кът тоцї, карії аѹ тръіт пе времеа лѹї: dрепт ачееа с'аѹ ші порніт а апъра кредінца Ръсътенілор ѫnпротіва Апѹсенілор, карії тоатъ окърмѹіреа Бісерічії лѹї Хс. о тръцеа ла сіne, кареа nѹ аѹ пѹтѹт dобъndі вре оdатъ, прекѹм тоатъ Теолоціа чеа кѹратъ, ѫnкъ ші чеа din Рома веке, ѹnde am ѫnвъцат ачестеа,

аратъ. Везї ші актеле соборѹлѹї ал оптълеа екѹменік, din каре веї ѧнвъца къ Бѹлгаріа ѧнкъ с'аѹ лѹат de сѹбт Патріархіа Ромеї, ші с'аѹ dат Патріархіеї din Царіград. Барем de нѹ с'ар фі ѧнтъмплат ачеаста, къ Ромъніі маї ферічіцї ар фі фост, de с'арѹ фі сѹпѹсѹ Патріархіеї din Рома, прекѹм с'аѹ ферічіт алте неамѹрї, каре ѧнсѹшї ле ведем.

Інхофер[1]) пре ларг аратъ, кѹм аѹ шезѹт солії Бѹлгарілор ѧн собор, ші кѹмѹ с'аѹ чертат Апѹсеніі кѹ Ръсърітеніі пентрѹ Бѹлгаріа, деспре кареа Леквіен[2]) аша скріе: „De кънd аѹ кѹпрінс Бѹлгаріі маї мѹлте пърцї але Іллірікѹлѹї, нѹ се афлъ а фі фост Епіскопї ѧнтр'ѫнселе, фіind неамѹл ачеста преа пъгън. Чі dѹпъ че кѹ вререа Татълѹї череск Бѹлгаріі с'аѹ ѧнторс, ші аѹ пріімiт кредінца крещінеаскъ, маї ѧнтъілеа ал лор Архіереѹ ші Архіепіскоп аѹ фост Сілвестрѹ, пре кареле л'аѹ пѹс Папа Adpian II ѧн локѹл лѹї Марін Діаконѹл челѹї че'л пофтісе маї наінте съ ліл сфінцеаскъ Архіереѹ, — прекѹм скріе Гѹіллелмѹ Бібліотекаріѹл ѧн віеаца лѹї Adpian II, adекъ:“ „Пентрѹ къ пре Марін Скаѹнѹл Апостоліческ вреа съ'л трімітъ ла ал VIII собор, че ера съ се цінъ ѧн Царіград; Папа аѹ трімiс ла Бѹлгарі пре ѹн Сілвестрѹ, кѹ епіскопіі Леопард din Анконіа, ші Dominik din Тарвіс съ'л алеагъ.“— „Даръ лѹї Сілвестрѹ dѹпъ скѹртъ време і с'аѹ порѹнчіт, съ еасъ din Бѹлгаріа; пентрѹ къ краіѹл Бѹлгарілор аѹ сокотіт а фі маї біне съ пріімеаскъ епіскопї de ла Гречї, ка de ла ніще вечінї, пентрѹ отърѫреа, кареа о dобъndісе Bizantineніі de ла соборѹл VIII прін міцлочіреа ѧмпъратѹлѹї Васіліе Макіdoneанѹл. Отърѫреа ачеаста цінъndѹсе, Патріархѹл Царіградѹлѹї С. Ігнатіе, Бѹлгарілор ле-аѹ dат ші сфінціт ѧнсѹшї епіскоп, ѧнzъdар ѧмпротівіndѹсе Adpian Папа Ромеї.“

Пънъ ачі Леквіен, кареле деспре о парте біне zіче, къ dѹпъ че аѹ кѹпрінс Бѹлгаріі Dакііле ші Месіа de ціосѹ, ѧн анѹл 679, нѹ се афлъ а фі фост епіскопї ѧнтр'ѫнселе, пънъ а се ѧнтоарче Бѹлгаріі; пентрѹ къ каріі аѹ ші фост, нѹ пѹтеа а се ѧнсоці кѹ чеіалалцї крещінї, пентрѹ фріка стъпъніторілор съї; пентрѹ ачееа нічї нѹмеле лор се поате афла ѧн собоаре; даръ кѹм къ Ромъніі, саѹ колоніі лѹї Траіанѹ чеї din Dакііле тѹте треле, пре каріі і-аѹ сѹпѹс Бѹлгаріі кѹ веніреа лор, с'ар фі лъсат de крещінътате, ѧнкъ нѹ съ афлъ скріс; каріі de аѹ ръмас крещінї, епіскопї, ші преоцї ѧнкъ аѹ требѹіт се аїбъ, прекѹм аѹ ші авѹт, къчї ѧн соборѹл VII ѧнкъ аѹ шезѹт Ѹрсѹ епіскопѹл Абрітѹлѹї, кареле аѹ фост Ромън, прекѹм с'аѹ арътат ла анѹл 787. Ба че е маї мѹлт, Бѹлгаріі прін Ромънї с'аѹ ѧнторс ла крещінътате. Везї аніі 845 ші 861, ші пре Енгел[3]).

[1]) Melchior Inchofer in Annal. Eccl. Regni Hung. Tom. 1. p. 83. [2]) Michael Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. p. 288. [3]) Ioannes Christianus Engel in antiq. Histor. Valachiae Part. 1. p. 140.

Анѹл 870. Ѧн анѹл ачеста ѧн 6 zіле але лѹї Іанѹаріе ѧмпъратѹл Васіліе чел dінтъіѹ Макіdoneанѹл аѹ ѧнкоронат пре фііѹл съѹ чел маї маре, пре Леон VI, че с'аѹ нѹміт ѧнцелепт[1])

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анȣл 877. Ръпосънd С. Іґнатіе Патріархȣл Царіградȣлȣї, ѧтпъратȣл Васіліе Макіdонеанȣл ѧн анȣл ачеста[1]) аȣ стрінс собор ѧн Царіград, ші пре Фотіе dінпреȣнъ кȣ соборȣл л'аȣ ашъzат ѧн скаȣнȣл Патріархіческ, ѧнzъdар ѧтпротівіndȣсе Апȣсеніі ѧнтъіашї-dатъ, пентрȣ къ ѧн анȣл 879[2]) Іоанн VIII Папа dе ла Рома ѧнкъ аȣ ѧнтъріт оръndȣіала соборȣлȣї dеспре Фотіе. „Ѧн соборȣл ачеста ѧнтре алцї Архіереї аȣ шъzȣт (zіче Леквіен[3]): Гавріїл *Αχριδων*, чі нȣ с'аȣ сокотіт ѧнтре мітрополіцї, пентрȣ къ ѧн Ахріdа ѧнкъ нȣ шеdеа Архіепіскопȣл Бȣлгарілор."

[1]) Katona in Synopsi Chronol. [2]) Baronius ad hunc an. Katona l. c. [3]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. p. 288.

Анȣл 878. Ла анȣл ачеста аша скріе Леквіен[1]) прекȣт ȣртеаzъ: „Ал III Архіепіскоп ал Бȣлгарілор аȣ фост Георгіе, ѧтпротіва кърȣіа Папа Іоанн VIII, ѧн епістола 75, кареа о аȣ тріміс лȣї Міхаіл краіȣлȣї Бȣлгаріеї, съ ц̧елȣеще, къ аȣ оръndȣіт Епіскоп Бълградȣлȣї пре ȣн Еȣнȣх, аша скріind краіȣлȣї:" Dечї съ щіе търіреа та, къ Сергіе кълȣгърȣл, кареле фіind ел dе віцъ Склавȣ, ші ѧн тȣлте реле кȣфȣndат, преоц̧іа пре афȣріш о аȣ къпътат, ші апої ѧнтр'алте ръȣтъцї ѧнкъ афлат dе Епіскопȣл dе атȣнчї ал съȣ, с'аȣ dеспреоц̧іт, іаръ dȣпъ ачееа кȣ dестȣлъ невреdнічіе прін Георгіе, кареле кȣ стръmбȣл аȣ ръпщіт нȣте dе Епіскоп, с'аȣ ѧнълцат ла Епіскопіа Бълградȣлȣї; кȣ пȣтереа верховнічілор, Апостолілор, ші а Сънтелор каноане, ѧнкъ ші кȣ а ноастръ ц̧іȣdекатъ с'аȣ пȣс ц̧іосȣ. Dатъ ѧн 16 але лȣнеї лȣї Апріліе, ѧн ал ȣнспреzечелеа Іndіктіон."

Dе ла анȣл ачеста ѧнаінте нȣ маї афлȣ поменіреа лȣї Міхаіл, ка а ȣнȣї краіȣ. чі нȣмаї ка а ȣнȣіа, кареле лъсъndȣсе dе кръіе, ѧнкъ аȣ маї тръіт; dрепт ачееа, челе че гръеще Сіц̧еберт ла анȣл 865 dеспре dънсȣл, ле пȣн ачі. Сіц̧еберт[2]) аша dаръ скріе: „Краіȣл Бȣлгарілор фъкъndȣсе крещін кȣ тоц̧ї Бȣлгаріі, dȣпъ че і с'аȣ тріміс dе ла скаȣнȣл Апостоліческ преоц̧ї, ші аȣ прімiт ші dе ла краіȣл Лȣdовік ац̧іȣторінцъ, аша с'аȣ ѧнтъріт ѧн креdінцъ, кът кȣрънd dȣпъ ачееа аȣ dат кръімеа фііȣлȣї съȣ челȣї маї маре, ші ел лепъdъndȣсе dе лȣме, с'аȣ фъкȣт кълȣгър. Чі възънd, къ фііȣл съȣ неbȣнеще лȣкръ, ші вреа а съ ѧнтоарче ла пъгънътате, іаръші аȣ ѧнчінс бръȣл мілітъреск, ші аȣ ѧтбръкат вештмънтȣл чел кръіеск, ші гоnind пре фііȣл съȣ, л'аȣ прінс, ші скоц̧іndȣ'ї окії, л'аȣ бъгат ѧн темніцъ, апої dънd кръімеа фііȣлȣї съȣ челȣї маї мік, іаръші аȣ ѧтбръкатȣ вештмънтȣл чел кълȣгъреск, ші ѧнтрȣ ачела аȣ ръмасȣ пънъ ла сфършітȣл віец̧іі."

Аша скріе Сіц̧еберт, чі аȣ сміntіт ѧнтрȣ ачееа, къ н'аȣ ѧнсемнат анȣл ѧнтрȣ кареле с'аȣ ѧнтъmплат історіа ачеаста, къчї ѧн анȣл 865 нȣ с'аȣ пȣтȣт ѧнтъmпла. Ѧнтрȣ ачеаста ѧнкъ нȣ біне аȣ лȣкрат, къ н'аȣ пȣс аіеве нȣмеле фечіорілор лȣї Богоре саȣ Міхаіл; чі dеспре чел маї мік съ щіе dін Леон Граmmатікȣл, къ с'аȣ нȣміт Сімеон. Веzї анȣл 837.

[1]) Lequien in Oriente Christiano Tom. 2. p. 288. [2]) Sigebertus in Chronico ad an. 865.

Анѹл 885. Împъратѹл Васіліе Макідонеанѹл тримелат фііnd de Сантабареанѹл, ân anѹl de акѹm aŭ бъгат ân temnіцъ пре фііѹл съŭ чел maї mare, Леон VI, кареле фѹсесе încoponat кѹ 15 anї maї nainte [1]).

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 886. Августѹл Васіліе чел dintъіŭ Макідонеанѹл, dънъ че aŭ слобозіт din temnіцъ пре фііѹл съŭ Леон VI, aŭ mъріт împъіа-zi a lѹї Мартіе din anѹl ачеста: кърѹіа împdатъ i-aŭ ѹрmат Леон VI, кареле с'aŭ порекліт чел împелепт. Ачеста кът aŭ стътѹт сінгър împърат, împdатъ aŭ сѹргѹніт пре Сантабареанѹл ân Атіna, іаръ пре Фотіе л'aŭ лепъdат din Патріархіе, ші ân локѹл lѹї aŭ пѹс пре фрате-съŭ Стефан [1]).

[1]) Baronius ad h. an. Katona l. c.

Анѹл 887. Леон Граммatікѹл [1]), Сімеон Логофътѹл [2]), Георгіе Кедрен [3]), ші Константін Порфірогенетѹл [4]) скріind ръсѹоаіеле lѹї Сімеон краіѹлѹї Бѹлгарілор ші ал Ромънілор, кѹ Гречіі ші кѹ Ѹнгърії, аша атестекъ Хронологіа, кът кѹ апевоіе împї есте a отърѫ, каре бътаіе ân че anŭ с'aŭ împътmплат, тотѹші аша есте, ка конфроптъnd'ї пре dъншіі împтре сіне, ші ânкъ ші кѹ скріїторіі de ла Анѹс, съ черк adевърѹл. Пентрѹ ачееа maї nainte de a скріа бътаіа чea dintъіŭ, кареа с'aŭ împътmплат împтрѹ ал treілea an a lѹї Леон VI, каре каde ân anѹl 888 [5]). Прічіна de каре с'aŭ порніт бътаіа o пѹn ла anѹl de акѹm 887. Іаръ прічіна, кѹm скріе Леон Граммatікѹл [6]), ачеаста aŭ фост: „Zaѹцас сокрѹл împърatѹlѹї авеа ѹn шерѹ Есінх, anѹme Мѹсік. Ачеста с'aŭ ânсоціт кѹ Ставракіе ші Коста, карії ера пегѹцеторї гречещї преа богацї; ачещіа dedaцї фііnd спре къщігѹл чел фърѹ de кале, ші спріціпіцї de Мѹсік, пегѹціторіа Бѹлгарілор din Царіград o aŭ mътат ân Тессалоніка, ші ânкъркънd пре Бѹлгарї кѹ вътї, преа греŭ i-aŭ пъкъціт. Despre ачестea ânцііпgindѹce Сімеон de ла Бѹлгарі, ел ânкъ aŭ ânцііпцат пре împърatѹл Леон despre dънселе: чі împърatѹл împedекат фііnd de сокрѹл съŭ, кареле преа іѹбіа пре Мѹсік, пѹ ле-aŭ бъгат ân сатъ. Dрепт ачееа mънііnd'ѹсе Бѹлгарѹл, ш'aŭ гътіт оастea aсѹпра Ромапілор.“

[1]) Leo Grammaticus in Chronogr. ad an. quo obiit Stephanus Patriarcha C. P. [2]) Symeon Magister et Logotheta in Annalibus Nr. 3. in Leonem Philosophum. [3]) G. Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 3. Leonis Philosophi. [4]) Constantinus Porph. de Administratione Imperii Cap. 40. p. 109. [5]) Katona in Synopsi Chronologica. [6]) Leo Grammaticus l. c.

Анѹл 888. Ân anѹl al treілea ал lѹї Леон Філософѹл aŭ ші трекѹт Сімеон ân Романіа [1]), ші прекѹm скріе Леон Граммatікѹл [2]): împърatѹл aŭ тріміс пре Кріпіте Маціstрѹл міліцієї кѹ арме, ші maї mѹлцї de чеї de фрѹnte боіерї ân контра Бѹлгарілор, ші бътѹnd'ѹсе maї adесе-орї прin Романіа, с'aŭ фѹгъріт Ромапії, къzѹnd Кріпіте, Кѹртіце, Артепіѹл, ші тоцї чеіалалцї. Dintre Хазарі, карії вепісе împтрѹ ацівторіѹл împърatѹlѹї, пре къцї aŭ прінс Сімеон, împтрѹ батціокѹра Ромапілор ле-aŭ тѹіат пъріле, ші аша і-aŭ тріміс ла Царіград; пре карії въzѹnd'ѹ împърatѹл, с'aŭ апрінс de мѹnie, ші пе Склерѹ Повъцѹіторіѹл л'aŭ тріміс кѹ коръбіі марї ѹшоаре ла Dѹнъре, съ d'ѹ-

къ dарѹрї Тѹрчілор, ші съ'ї аціце ѧн контра лѹї Cimion. Склерѹ с'аѹ dѹс, ші dѹпъ че аѹ dобъndіт аціѹторіѹ, ші аѹ фъкѹт легътѹръ кѹ повъцѹіторіѹл Тѹрчілор, кѹ Арпаd, ші кѹ Кѹсан, с'аѹ ѧнторс ла ѧмпъратѹл.

[1]) Simeon Magister et Logotheta l. c. Cedrenus l. c. [2]) Leo Grammaticus l. c.

Анѹл 889. Ѧн анѹл ачеста іаръші аѹ тріміс ѧмпъратѹл Леон Філософѹл оасте асѹпра лѹї Cimeon пре апъ ші пре ѹскат; пре маре аѹ тріміс пре Еѹстатіе Патрікіѹл ші Dрѹнгаріѹл, іаръ пре пътънт пре Нікіфор Фока, карії аѹ аціѹнс пънъ ла Бѹлгаріа. Dар ѧмпъратѹл пофтіnd паче, аѹ тріміс пре Константінаке Вістіаріѹл ла Cimeon, съ ворбеаскъ dеспре dънса; чі Cimeon възъndѹсе ѧнкѹнціѹрат dе ощї, пре Константінаке л'аѹ цінѹт ѧншълъторіѹ, ші л'аѹ пѹс сѹбт пазъ, ші ел с'аѹ dѹс ѧнпротіва лѹї Фока, кѹ але кърѹіа ощї кѹпрінс фіind, „Ѹнгѹрії (прекѹм скріе Константін Порфірогенетѹл[1]) аѹ трекѹт Dѹнъреа, ші бътъndѹсе кѹ Cimeon, dѹпъ че л'аѹ ѧнвінс, ші фѹгъріт пре ел, пънъ ла Преслава аѹ веніт, апої ѧнкізіnd пре Cimeon ѧн четатеа, че съ кіамъ Мѹndагра, с'аѹ ѧнтѹрнат акасъ; ѧн каре време аѹ авѹт повъцѹіторіѹ пре Леѹнтіка фечіорѹл лѹї Арпаd.“ Нічї е dе а се креdе, къ Леѹнтіка аѹ повъцѹіт пре Ѹнгѹрї ѧн ръсбоіѹл ачеста, пентрѹ къ Леон Грамматікѹл[2]), dін кареле ам скріс челе маї dін наінте, нѹмаї атъта скріе ла анѹл трекѹт dеспре Арпаd ші Кѹсан, къ Склерѹ кѹ dъншії аѹ фъкѹт легътѹръ, іаръ нѹ къ еї аѹ повъцѹіт пре Ѹнгѹрї асѹпра лѹї Cimeon.

Бірѹінца кареа о аѹ авѹт Ѹнгѹрії песте Cimeon, аша о скріе Леон Грамматікѹл ла анѹл маї сѹс аdѹс: „Cimeon кѹпрінс фіind кѹ ощіле лѹї Фока, Тѹрчії аѹ трекѹт Dѹнъреа, ші аѹ робіт Бѹлгаріа. Ачестеа ѧнцелегъndѹле Cimeon, аѹ порніт асѹпра Тѹрчілор, карії трекънd іаръші Dѹнъреа, с'аѹ ловіт кѹ Бѹлгарії, ші фѹгъріndѹсе Cimeon, dе абеа аѹ скъпат ѧнтрег ѧн Dръщор. Іаръ Тѹрчії аѹ черѹт dе ла ѧмпъратѹл съ кѹмпере пре Бѹлгарії чеї робіцї, кареа пофтъ а лор о аѹ ші пліпіт, трімiцind четъцепії dін Царіграd, карії съ dеа прецѹл робілор. Dѹпъ ачестеа Cimeon прін Еѹстатіе Dрѹнгаріѹл аѹ фъкѹт ворбъ dе паче, кареа ѧмпъратѹл лесне о аѹ прімiт, ші ка съ о ші факъ, аѹ тріміс пре Леон Херосфактѹл. Dрепт ачееа Нікіфор вреа съ се ѧнтоаркъ кѹ оастеа, ашішdереа ші Еѹстатіе Dрѹнгаріѹл. Чі пре Леон Херосфактѹл нічї ла вороавъ нѹ л'аѹ лъсат Cimeon, ба че е маї мѹлт, л'аѹ пѹс сѹпт пазъ. Dѹпъ ачееа Cimeon с'аѹ гътат асѹпра Тѹрчілор, ші неавънd ачещіа аціѹторіѹ dе ла Романї, ба ѧнкъ нічї гътацї фіind dе бътаіе, ші ліпсіndѹле артеле, пре тоцї і-аѹ оморѫт.“ Ачі ѧнцелеце, къ пре тоцї ачеіа, пре карії і-аѹ гъсіт а касъ і-аѹ оморѫт, пентрѹ къ Константін Порфірогенетѹл ла анѹл маї сѹс аdѹс аша скріе dеспре тоате ачесте: „Cimeon dѹпъ че іаръші аѹ фъкѹт паче кѹ ѧмпъратѹл Романілор ші аѹ dобъndіт прілецїѹ, аѹ тріміс солї ла Пацінакї, ші аѹ фъкѹт легътѹръ кѹ dъншії съ се скоале ѧмпротіва Тѹрчілор, ші съ'ї щеаргъ dе пре фаца пътънтѹлѹї. Ші кънd с'аѹ dѹс Тѹрчії ла оасте, Пацінакітеле кѹ Cimeon аѹ мерс асѹпра лор, ші аѹ оморѫт тоате фамілііле, фѹгъріnd пре чеї че ера лъсацї спре паза църії dе аколо. Аша dаръ Тѹрчії ѧнторкъndѹсе ші афлъndѹші цара пѹстіе ші цефѹітъ, с'аѹ мѹ-

тат кȣ ашеzътъптȣл ѫп цеара ачееа, ѫп кареа пъпъ астъzї локȣіеск; adекъ ѫп цеара ачееа деспре каре am zic къ се пȣтеще de ла рѫȣрї. Іаръ локȣл каре ѫл ціпеа maї nainte Тȣрчії, de ла рѫȣл че кȣръ прінтр'ѫпсȣл, се пȣтеще Етел ші Кȣzȣ, ѫп каре акȣта локȣіеск Пацінакітеле, de карії фȣгъріndȣсе Тȣрчії, с'аȣ ашеzат аколо ȣnde локȣіеск акȣта." Веzї ші ачелеа каре с'аȣ скріс ла анȣл 834.

Фȣгъріndȣсе Ȣнгȣрії прін Пацінакіте din Етел ші Кȣzȣ, adекъ din Молdова аȣ трекȣт ѫп Галіціа, повъцȣіцї фіind de Алтȣ, кареле ѫпкъ тръіа, ȣnde аȣ фост прітіцї de сілъ бȣкȣрошї; пентрȣ къ скріе Anonimȣл Белеї[3]), прекȣт ȣрmеаzъ: „Іаръ повъцȣіторії Рȣтепілор, тъкар къ фъръ de воіа лор тоате ле-аȣ dат лȣї Алтȣ къте аȣ пофтіт, пȣтаї кът къ л'аȣ рȣгат, ка лъсъnd Галіціа, съ треакъ песте пъdȣреа Ховош спре аппȣс ѫп Паnnoniа, кареа maї din nainte аȣ фостȣ цеара лȣї Аттіла . . . . . ѫп кареа цеаръ ар локȣі Склавії, Бȣлгарії ші Влахії, ші пъсторії Romanілор." Апої ѫп анȣл ал 11-ле аша скріе: „Dȣпъ че с'аȣ odіхніт повъцȣіторіȣл Алтȣ о лȣпъ ѫп Галіціа, повъцȣіторіȣл Галіціеї ші чеіалалці соцї аї лȣї, аї кърора прȣпчї ера zълог, аȣ рȣгат пре Алтȣ ші пре боіерії лȣї, ка съ треакъ песте пъdȣреа Ховош спре аппȣс ѫп Паnnoniа, къчї zічеа къ цеара ачееа ар фі преа бȣпъ, ші кȣръ ѫптр'ѫпса преа вестіте рѫȣрї, каре с'ар кіеmа прекȣт am zісȣ maї ѫп сȣсȣ: Dȣпъре, Тісъ, Ваг, Мȣръш, Кріш, Тіmіш ші алтеле, кареа ші maї nainte ар фі фост цеара лȣї Аттіла, ші тȣрind ел, о ар фі кȣпрінс Romanії, ашеzъnd пре пъсторії съї пъпъ ѫп Dȣпъре, іаръ цеара каре zаче ѫптре Dȣпъре ші ѫптре Тісъ о ар фі кȣпрінс Реап, тареле повъцȣіторіȣ ал Бȣлгаріеї, (веzї анȣл 666), Мошȣл (тошȣлȣї) повъцȣіторіȣлȣї Салап, пъпъ ла отаріȣл Рȣтепілор ші ал Полопілор, ші аȣ ашеzат аколо локȣіторї Склавї ші Бȣлгарї."

„Іаръ цеара, каре есте ѫптре Тісъ ші ѫптре пъdȣреа Ігфоп че zаче спре Арdеал, de ла Мȣръш пъпъ ла Сотеш, о ар фі кȣпрінс повъцȣіторіȣл Мороȣт, ал кърȣіа пепот с'аȣ кіеmат de Ȣнгȣрї Меnоmороȣт, пентрȣ ачееа, пентрȣ къ ар авеа maї тȣлте цііtоаре, ші ѫп цеара ачееа ар локȣі пеатȣріле, каре се пȣтеск Коzарї."

Іаръ цеара, каре есте de ла Мȣръш пъпъ ла четатеа Ȣрсціа (Оршова саȣ Рȣшава), о ар фі кȣпрінс повъцȣіторіȣл Гаad (алції ѫл кіатъ Глаd), кареле аȣ ешіт din Bidin кȣ аціȣторіȣл Кȣmanілор, dінтрȣ а кърȣіа сътъпцъ с'аȣ пъскȣт Охтȣm, пре кареле maї търzіȣ пе вреmеа Съптȣлȣї Стефап л'аȣ оmоржт Сȣnad фііȣл Dобȣчеї ші пепотȣл Краіȣлȣї, ѫп четатеа лȣї лъпгъ Мȣръш, пентрȣ ачееа, пентрȣ къ пȣрȣреа с'аȣ ѫmпротівіт пȣmітȣлȣї Краіȣ; dрепт ачееа Краіȣл аȣ чінстіт лȣї Сȣnad тȣіереа лȣї Охтȣm кȣ тоате аверіле лȣї, пентрȣ слȣжба чеа бȣпъ." Мерце maї ѫпколо Anonimȣл Белеї ші скріе ѫп капȣл 12: „Атȣпчї челе maї de фрȣпте персоапе, каре се пȣтескȣ Хетȣтоціарї (шепте Ȣнгȣрї), ші чеї шепте повъцȣіторї аї Romanілор, але кърора пȣте ле атȣ zісȣ maї сȣс, кȣ рȣdеніile, слȣціле ші слȣжпічіле сале, din сфатȣл ші кȣ аціȣторіȣл Рȣтепілор аȣ ешіт din Галіціа ѫп цеара Паnnoniеї, ші аша трекъnd прін пъdȣреа Ховош с'аȣ погоржт ѫп пърціле Хȣнгȣлȣї (але Ȣнгварȣї), ші локȣл каре л'аȣ кȣпрінс dінтъіȣ, л'аȣ пȣmіт Мȣпкаш, пентрȣ къ кȣ

преа маре мънкъ аў сосіт ла цеара каре о пофтіа. Іаръ Склавіі локъіторіі църій аѣzind вепіреа Ънгърілор, с'аў преа ѧнфрікошат, ші de бѣпъ воіа са с'аў сѣпѕс лъї Алмъ."

Каре фііnd аша, прекът с'аў скріс ачі, грешеск тоцї, карії пѣп вепіреа Ънгърілор ѧп Ънгарія de акът, ла алт апъ. Грешеще ші Апонітъл Белеї ѧнтрѣ ачееа, къ атестекъ партеа Ънгарієї чea dea стъпга Dѣнъріі, кѣ Паннонія, кареа аў фост dea дreапта Dѣнъріі, кът с'аў арътат ѧп Історіа Романілор §. 6.

[1]) Constantinus Porphyrogenneta de Administratione Imperii Cap. 40. p. 109. [2]) Leo Grammaticus in Chronographia ad an. quo obiit Stephanus Patriarcha C. P. [3]) Anonymus Belae Regis Notarius in Historia septem Ducum Cap. 9. seqq.

Апѵл 890. Dѣпъ че аў ѧпвінс Cimeon Краіѵл пре Ънгърї кът с'аў арътат ла апѵл трекът, с'аў ѧнторс din Молдова ѧп Българіа, „ші афлънd (зіче Леон Граммаtікѵл ла локѵл маї сѵс adѵc) пре Леон Херосфактѵл ѧп Мѵndагра, аў зіс кътрѣ dънсѵл: Nѵ воіў фаче паче, de пѵ мі се вор ѧнтоарче тоцї чеї пріпшї. Ѧмпъратѵл ѧпкъ аў воіт съ'і ѧнтоаркъ: ші аў вепіт кѣ Леон Херосфактѵл Teodor Българѵл, domestікѵл лъї Cimeon, карєле і-аў ші пріміт." Dѣпъ ачеаста оаре кътъ врете аў фост паче ѧнтре Романї ші ѧнтре Българї, чі пѵ преа ѧndелѵнгатъ[1]), кът се ва ведеа ла апѵл 893.

[1]) Joseph. Simonius Assemanus in Kalend. Eccl. Univ. T. 3. Part. 2. cap. 2.

Апѵл 892. „Ѧнтрѣ ачееа (скріе Асceман[1]) Арнѵлф Краіѵл Цертаніеї ѧп лѵпа лъї Септемвріе 892, аў тріміс солї ла ачелашї Cimeon Краіѵл Българієї, ка съ ѧнпоіаскъ пачеа, ші съ пѵ dea Моравілор пітічілор лъї аціѵторіў, карії солї іспръвіndѵшї лѵкрѵл, с'аў ѧнтърнат ѧп апѵл ѵртъторіў ѧп лѵпа лъї Маіў ла ачелашї Арнѵлф." Деспре Моравіа вezї апѵл 861.

[1]) Assemanus l. c.

Апѵл 893. „Dѣпъ че аў тѵріт Нікіфор Фока (зіче Леон Граммаtікѵл[1]), Cimeon черка прілеціў de a стріка пачеа, ші пофтind маї тѵлцї пріпшї, аў порніт асѵпра Романілор. Іаръ ѧмпъратѵл Леон аў фъкът domestік преste скоале пре Катакал, карєле авеа каселе сале de рабd, ші ѧмпрежпъ кѣ ел аў тріміс пре Teodocie Патрікіѵл ші пре Протовестіарівл, карії ѧмпрежпъndѵсе, тоате легіоанеле ші ощіле ле аў трекът, ші dѵnd бътаіе ла Българофог, ла гроаznікъ фѣгъ с'аў dат тоцї, ші тоцї аў періт; ѧнтре карії аў фост ші Патрікіѵл Teodocie, пентрѵ карєле фоарте с'аў ѧнтрістат ѧмпъратѵл."

Ашішdереа скріў Cimeon Маџістрѵл ші Логофътѵл[2]), ші Георгіе Кedрен[3]).

[1]) Leo Grammaticus in Chronographia ad an. quo obiit Stephanus Patriarcha C. P. [2]) Symeon Magister et Logotheta in Annal. N. 3. in Leonem Philosophum. [3]) Georgius Cedrenus in Comp. Historico ad an. 3. Leonis Philosophi.

Апѵл 902. Аѵгѵстѵл Леон ал VI саў філософѵл ѧп апѵл ачеста с'аў ѧнсърат а патра оаръ, ші аў лѵат шіе тѵіере пре Zoe, деспре кареа ші dѣнъ тоартеа ѧмпъратѵлъї Леон філософѵл съ ва фаче потеніре маї адесе орі[1]).

[1]) Catona in Synopsi Chronologica.

Апѵл 903. Dѣпъ че аў трекът Ънгърії ѧп апѵл 889 ѧп партеа църій, че съ кіатъ акѵта чea de сѵс, іаръ маї детѵлт с'аў пѵтіт Іазігіа (пѵ Паннонія) прекът скріе

Птолоmеȣ[1]), Алmȣ повъцȣіторіȣл чел maї de фрȣнте ѧнтре чеї шепте повъцȣітрї аї лор, і-аȣ deскълекат ѧн Хȣнг, ші ѧmпреціȣрȣл Хȣнгȣлȣї, кȣm с'аȣ арътат ла нȣmітȣл анȣ 889, ші ѧнтъїȣ нȣ преа deпарте с'аȣ лъціт. Іаръ dȣпъ moартеа лȣї Алmȣ, Арпаd фііȣл лȣї, кареле і-аȣ ȣрmат ѧн deрегъторіе фоарте аȣ лъціт ціnȣтȣл Ȣнгȣрілор; пентрȣ къ (кȣm скріе Аnоnіmȣл Белеї[2]): „Ѧн анȣл de ла ѧнтрȣпареа Domnȣлȣї Хрістос 903, повъцȣіторіȣл Арпаd трімiцind ощіле сале, аȣ кȣпрінс тоатъ цара кътъ есте ѧнтре Тісъ ші Бodрог, пънъ ла Ȣгочеа кȣ тоцї локȣіторії еї, ші ѧнкȣнціȣрънd четатеа Боршеї, а треіа zі о аȣ лȣат ші і-аȣ стрікат zidȣріле, іаръ пре осташії лȣї Салаn, къцї аȣ афлат ѧнтр'жнса, ѧн ланцȣрї легацї і-аȣ трімiс ѧн четатеа Хȣнгȣлȣї. Ѧнцелегънd ачеле че се фъкȣсе повъцȣіторіȣл Салаn din осташії съї, карії скъпасе кȣ фȣга, dȣпъ обічеіȣл Бȣлгъреск аȣ ѧнчепȣт а се лъȣda кȣ реле, ші пре Арпаd din батціокȣръ л'аȣ нȣmіт повъцȣіторіȣл Хȣнгаріеї, (пентрȣ къ шеdеа ѧн Хȣнг), ші пре аї лȣї, Хȣнгарї, іаръші din батціокȣръ, ші лъȣdъndȣлісе кȣ ръȣ, і-аȣ ѧнтребат, чіне сънт ші de ȣnde аȣ веnіт, de кȣтеаzъ а фаче ȣнеле ка ачестеа? Апої ле-аȣ порȣнчіт съ'шї ѧndрепте грешелеле, ші рѫȣл Бodрогȣлȣї съ нȣ'л maї треакъ, ка нȣ кȣmва веnіnd ел кȣ аціȣторіȣл Гречілор ші ал Бȣлгарілор, съ ле ѧнтоаркъ ръȣ пентрȣ ръȣ, ші нічї пре ȣнȣл съ ласе, кареле съ dȣкъ весте ла аї съї."

„Іаръ солії лȣї Салаn веnіnd ла четатеа Zеmплінȣлȣї, ші трекънd Бodрогȣл, а doȣаzі аȣ аціȣнс ла Арпаd, ші а треіа-zі спȣіndȣї сънътате de ла Domnȣл лор, і-аȣ спȣс ші порȣнка. Іаръ Арпаd аȣzіnd соліа повъцȣіторіȣлȣї Салаn челȣї фълос, нȣ кȣ mъndріе, чі кȣ ȣmілінцъ і-аȣ ръспȣнс, zікънd: Мъкар къ стръmошȣл meȣ Аттіла Краіȣл чел преа пȣтерnік, аȣ авȣт цеара кареа есте ѧнтре Dȣнъре ші Тісъ пънъ ла отарȣл Бȣлгарілор, ші кареа акȣmа о бірȣеще Салаn, тотȣші еȣ нȣ пентрȣ фріка Гречілор саȣ а Бȣлгарілор, ка кȣm нȣ ле-ашȣ пȣтеа ста ѧmпротівъ, чі пентрȣ пріетепшȣгȣл лȣї Салаn ал повъцȣіторіȣлȣї вострȣ, черȣ din къdінца mеа о пъртічеа пентрȣ вітеле mеле, аdекъ пъmънтȣл пънъ ла рѫȣл Шіеȣлȣї, ші престе ачестеа черȣ de ла повъцȣіторіȣл вострȣ съ'mї трімітъ din граціа лȣї doȣъ лаціне пліне de апъ din Dȣнъре, ші о сарчінъ de еарбъ din фънацȣл Олпар, съ черк maї dȣлчї сънт ербіле din Олпар, de кът ербіле din Скітіа ші din Dентȣmоціар, ші апа Dȣнъріі de есте maї бȣнъ de кът а Танаіdȣлȣї? „Ші формос dъpȣіndȣ'ї, ка съ dобъndеаскъ бȣнъ-воінца лор, аȣ порȣнчіт съ се ѧнтоарне ѧн патріа са. Dȣпъ ачееа Арпаd ціnънd сфат, ел ѧнкъ аȣ трімiс солії съї ла Салаn, трімiціndȣ'ї 12 каї албї, 12 кътіле, ші 12 прȣнчї de Комаnї. Мȣіереа лȣї Арпаd ѧнкъ аȣ трімiс лȣї Салаn 12 прȣнче de Рȣтенї фоарте ѧнцелепте, 12 пеї de ермелін, 12 соболї, ші 12 лепінцеле ѧнтр'аȣріте, ші с'аȣ трімiс de чеї maї de фрȣнте боіерї."

Nічї с'аȣ ѧншелат Арпаd, пентрȣ къ Салаn dȣпъ кȣm скріе Аnоnіmȣл ѧн Кап. 16, тоате і ле аȣ dат къте аȣ черȣт.

[1]) Ptolemaeus (Claudius) in Opere Geographico loco respectivo. [2]) Anonymus Belae Regis Notarius in Historia septem Ducum cap. 9. seqq.

Апѹл 904. „Арпаd dѹпъ че аѹ къпътат пътъптѹл пъпъ ѧп ржѹл Шіеѹлѹї de ла Салап, пѹ тѹлт аѹ зъбовіт, чі аѹ тріміс солї ші ла Мепоторѹт повъцѹіторіѹл Біхърії, тріміцindѹ'ї ші лѹї dарѹрї, ка лѹї Салап, ші аѹ черѹт пътъптѹл de ла Сотешѹ, пъпъ ѧп Nірѹ, ші пъпъ ла поарта Месешѹлѹї: dаръ Монотороѹт п'аѹ врѹт съ плінеаскъ черереа лѹї Арпаd. Dрепт ачееа Арпаd аѹ тріміс оасте, ші кѹ пѹтереа аѹ лѹат пътъптѹл кът черѹсе, ші Ценерарії лѹї, ѧптре карії ера ші Тѹхѹтѹт, аѹ фъкѹт din пеатръ съmп de отар ѧп поарта Месешѹлѹї [1]).“

„Аколо зъбовіnd Ценерарії лѹї Арпаd, Тѹхѹтѹт аѹ сокотіт кѹт ар пѹтеа лѹа Арdеалѹл, съ фіе ал съѹ de ѹрік. Dрепт ачееа аѹ тріміс пре Огmаnd, татъл лѹї Опафоркош de аѹ черкат пре аскѹпс цеара, кареле черкъndѹ-о, фоарте і-аѹ плъкѹт, пептрѹ ачееа dѹпъ че с'аѹ ѧптѹрпат Огmаnd ла Тѹхѹтѹт, фоарте аѹ лъѹdат Арdеалѹл, ші аѹ хѹліт пре Ромъпії локѹіторії dіптр'жпсѹл, зікъnd: Къ съпт Блахї ші Склавї, карії п'аѹ алте арте, фъръ пѹтаї аркѹ ші съцецї, ші повъцѹіторіѹл лор Целоѹ пѹ е стръпгъторіѹ, ші пѹ аре бѹпї осташї лъпгъ сіпе, пічї вор ѧndръзпі а ста ѧтпротіва Ѹпгѹрілор, къчї de ла Комапї ші de ла Пацінакї ѧпкъ тѹлте реле сѹфере. Аѹзіnd ачестеа Тѹхѹтѹт ѧпdатъ аѹ тріміс ла Арпаd de ш'аѹ черѹт слобозеніе, съ поатъ трече престе Месеш съ се батъ кѹ Целоѹ повъцѹіторіѹл Ромъпілор, ші dобъndіnd слобозеніе, с'аѹ гътат кѹ осташії съї, ші лъсъnd ѧп поарта Месешѹлѹї пре соції съї, аѹ ешіт престе пъdѹрї спре ръсъріт ѧтпротіва лѹї Целоѹ повъцѹіторіѹлѹї Блахілор. Іаръ Целоѹ повъцѹіторіѹл Арdеалѹлѹї, аѹзіnd вепіреа лѹї Тѹхѹтѹт, ш'аѹ стръпс оастеа, ші аѹ ѧпчепѹт а гръбі ѧп ѧптітпіпареа лѹї, ка съ'л ѧтпеdече ѧп порціле Мешесѹлѹї, чі Тѹхѹтѹт ѧптр'о зі трекъnd пъdѹреа, аѹ аціѹпс ла ржѹл Алташѹлѹї, аколо атъndоѹъ ощіле с'аѹ ѧптълпіт deспърцindѹле пѹтаї ржѹл. Іаръ повъцѹіторіѹл Целоѹ вреа съ'ї опреаскъ аколо кѹ съцетъторії съї. Чі dіmінеаца ѧп ревърсатѹл зорілор Тѹхѹтѹт аѹ ѧтпърціт оастеа са ѧп dоѹъ пърцї, ші о парте о аѹ тріміс о ціръ таї ѧп сѹс, ка трекъnd ржѹл фъръ de щіреа осташілор лѹї Целоѹ, съ ѧпчеапъ бътаіа, кареа аша с'аѹ фъкѹт. Ші пептрѹ къ лесне ле аѹ фост а трече, атъndоѹъ пърціле de оdатъ аѹ сосіт ла бътаіе, с'аѹ ші бътѹт вітіжеще ѧтбе ощіле, чі с'аѹ ѧпвіпс осташії лѹї Целоѹ, ші dіптр'жпшії тѹлцї с'аѹ тъіат, dаръ таї тѹлцї с'аѹ прінс. Възъnd ачеаста Целоѹ повъцѹіторіѹл лор, пептрѹ крѹцареа віецїї сале кѹ пѹцінтеї аѹ прінс фѹга, пре кареле къnd фѹцеа ла четатеа са чеа de лъпгъ Сотеш, гопіndѹ'л пестътпърат осташії лѹї Тѹхѹтѹт, л'аѹ оторжт лъпгъ ржѹл Копѹшѹлѹї. Атѹпчї локѹіторії църеї възъnd тоартеа Domпѹлѹї съѹ, ші de бѹпъ воіа са dъnd тъпъ, ш'аѹ алес шіе Domп пре Тѹхѹтѹт татъл лѹї Хорка, ші ѧп локѹл ачела че се кіатъ Ащілеѹ, кредіпца о аѹ ѧптъріт кѹ ціѹръмъпт, ші din зіоа ачееа локѹл ачела с'аѹ пѹтіт Ащілеѹ (Ешкѹлеѹ), пептрѹ къ аколо аѹ ціѹрат: іаръ Тѹхѹтѹт din зіоа ачееа аѹ стъпъпіт Арdеалѹл кѹ паче ші кѹ порок; чі съмъпца лѹї пъпъ ла тімпѹл Съптѹлѹї Краіѹ Стефап л'аѹ авѹт [2]).“

Din кѹвінтеле ачестеа але Апопітѹлѹї Белії поцї кѹлеце: къ пе Ромъпії din Арdеал

нȣ і-аȣ̆ сȣпȣс Ȣнгȣрії кȣ артеле сале, чі еї din бȣнъ воінца лор с'аȣ̆ сȣпȣс, ші ȣніт кȣ Ȣнгȣрії, ка съ фіе асеменії лор, прекȣт аȣ̆ ші фост, пънъ кънd с'аȣ̆ іждъніт Аппробата Арdеалȣлȣї, къчї ȣніреа кареа о аȣ̆ фъкȣт побілії (боіерії) кȣ Сасії ші кȣ Съкȣії ꙟн анȣл 1437, нȣ е ꙟмпротіва а тот неамȣлȣї Ромънеск, прекȣт нȣ есте нічї ꙟмпротіва неамȣлȣї Ȣнгȣреск, каре ашішdереа нȣ съ нȣмеще ꙟн ȣніреа ачееа, чі нȣмаї ꙟмпротіва прощілор есте. Dеспре кареа ȣніре маї пре ларг съ ва ворбі ла анȣл ꙟн каре с'аȣ̆ фъкȣт.

Іоан Хрістіан Енгел ꙟн історіа чеа маї веке а църії Мȣнтенещї, партеа І. пац. 140 скріе, къ ꙟн анȣл чел dе акȣм 904, аȣ̆ кȣпрінс Ȣнгȣрії тоатъ цеара Бȣлгарілор челор dе ла Тісъ. Чі Стефан Катона ꙟн Сінопсȣл съȣ̆ ȣрмънd анналістȣлȣї din Фȣлdа, стрікареа чеа dеплінъ а цінȣтȣлȣї Бȣлгарілор челор dе ла Тісъ ші dе ла Мȣръш, о пȣне ла анȣл 897, аdекъ кȣ шепте анї маї наінте: чі нȣ поате фі аdевърат, пентрȣ къ Аnонімȣл Белії кіар скріе, кȣм къ Ȣнгȣрії карії се ашезасе ꙟн анȣл 889, ꙟн пърціле Хȣнгȣлȣї, ꙟн анȣл 903 аȣ̆ ꙟнчепȣт ꙟнтъіашї dатъ а кȣпрінdе къте о парте din цінȣтȣл лȣї Салан. Dеспре каре іаръшї скріе ꙟн Капетеле 38 — 42: „къ възънd кȣм ꙟї кȣпрінd Ȣнгȣрії пре ꙟнчет цінȣтȣл, ші темънdȣсъ съ нȣ'ї кȣпрінdъ кȣ тотȣл, аȣ̆ кіемат пре Гречї ші пре Сімеон Бȣлгарȣл ꙟнтрȣ аціȣторіȣ̆, чі Ȣнгȣрії і-аȣ̆ ꙟнвінс пре тоцї, ші ꙟнкȣнціȣрънd Бълградȣл, пре Сімеон л'аȣ̆ пȣс сȣпт трібȣт." Каре лȣкрȣ dе есте аdевърат, нȣ ръȣ̆ аȣ̆ скріс Сіцеберт ла анȣл 907, къ Ȣнгȣрії аȣ̆ пȣс сȣбт трібȣт пре Бȣлгарї, нȣмаї ꙟн Хронолоціе аȣ̆ грешіт Сіцеберт кȣ треї анї. Везї ші ачелеа каре скріе Ассеmані[3]).

Тот ла ачест анȣ̆ пȣне Енгел ꙟн картеа маї сȣс нȣмітъ ші стрікареа цінȣтȣлȣї лȣї Глаd, кареле аша скріе: „Армата лȣї Глаd стъпъніторіȣлȣї Бънатȣлȣї dе акȣм, ла анȣл 904 аȣ̆ фост, dȣпъ кȣм скріе Константін Порфірогенетȣл, din Паціпакї, Бȣлгарї ші Ромънї." Бътаіа Ȣнгȣрілор кȣ Глаd аша о скріе Стефан Катона ꙟн картеа маї сȣс нȣмітъ: „Арпаd аȣ̆ тріміс пре Zȣарd, Каdȣса ші пре Боїта кȣ ощї ноȣе dе аціȣторіȣ̆ dе ла Кабарї ꙟмпротіва лȣї Глаd повъцȣіторіȣлȣї Бȣлгарілор dе песте Мȣръш. Глаd пре Бȣлгарї, пре Команї ші пре Влахї і-аȣ̆ скос ꙟн контра лор ла ржȣл Темішȣлȣї; ꙟнвінс фіінd, аȣ̆ скъпат ꙟн четатеа Кеве zісъ, аколо ꙟнкȣнціȣрат фіінd, с'аȣ̆ dат пре сіне Ȣнгȣрілор, карії трекънd Dȣнъреа, аȣ̆ лъціт гроаzа артелор сале."

Dȣпъ че аȣ̆ лȣат Ȣнгȣрії Бънатȣл ші аȣ̆ трекȣт Dȣнъреа, dȣпъ ачееа аȣ̆ требȣіт съ іеа Склавоніа, кареа с'аȣ̆ нȣміт маї наінте Моравіа чеа маре, кȣм с'аȣ̆ арътат ла анȣл 861. Іаръ dеспре лȣареа Моравіеї, везї пре Константін Порфірогенетȣл[4]).

[1]) Anonymus Belae R. Notarius in Historia de septem Ducibus Hungariae Cap. 19 — 22. [2]) Idem ibidem cap. 44 — 46. [3]) Assemanus in Kalend. Eccl. Univ. Tom. 3. Part. 2. cap. 6. [4]) Constantinus Porphyrogenneta de Administratione Imperii cap. 41. p. 110, 111.

Анȣл 905. Къте скріе Аnонімȣл Белеї[1]) dеспре лȣареа Біхърії dе ла Менȣмороȣт прін Ȣнгȣрї, dеспре веніреа Секȣілор ла оастеа чеа Ȣнгȣреаскъ, ші dеспре мърітішȣл фетеї лȣї Меномороȣт dȣпъ Zолтан фііȣл лȣї Арпаd, тоате мі се въd а се цінеа

de anȣл ачеста, zікъ че ва zіче Катона [2]), кареле ѧнкъ тръіа ѧн anȣл 1808 ѧн лȣна лȣї Маіȣ, кънd am ворбіт кȣ ел ѧн Бȣda ка кȣ ȣн канонік din Калочеа.

[1]) Anonymus Belae R. Notarius cap. 50 et 51. [2]) Stephanus Katona in Synopsi Chronologica.

Anȣл 907. Тот ачелашї Катона скріе [1]), къ Арпаd повъцȣіторіȣл Ȣнгȣрілор, de ла кареле с'аȣ пръсіт Краіі Ȣнгȣрещї de ла С. Стефан чел dintъіȣ, пънъ ла Франціск чел dintъіȣ, сȣбт а кърȣіа облъdȣіре скріȣ ачестеа, аȣ mȣріт ѧн anȣл de акȣm 907, пȣнънd maї nainte ȣрmъторіȣ шіе пре Zолтан фііȣл съȣ.

[1]) Stephanus Katona in Synopsi Chronologica.

Anȣл 911. Minȣnат anȣ аȣ фост ачеста, пентрȣ къ amъndoї ѧmпъраціі аȣ mȣріт ѧнтр'жнсȣл, adекъ шi Лȣdовік ал III ѧmпъратȣл Апȣсȣлȣї аȣ mȣріт ѧн 21 Іанȣаріе, шi Леон ал VI саȣ філософȣл, Ѧmпъратȣл Ресърітȣлȣї, аȣ репосат ѧн 11 Маіȣ. Ѧн Лȣdовік с'аȣ стънс віца лȣї Карол челȣї mаре. Лȣї Леон і-аȣ ȣрmат фрате-съȣ Алексаndрȣ ал II, фечіорȣл лȣї Васіліе челȣї dintъіȣ [1]): „Ла Алексаndрȣ (кȣm скріе Kedpen [2]) Cimeon Краіȣл Бȣлгаріеї аȣ трimic солї de л'аȣ ѧнтребат, вреа съ ціnъ пачеа, шi ціne'л-ва шi пре dънсȣл ѧн чіnстеа ѧн каре л'аȣ ціnȣт Леон ѧmпъратȣл? Чі Алексаndрȣ аȣ батціокоріт пре солї, шi аспрȣ ворбіnd кȣ еї, аȣ гъndіт къ ва спъріа пре Cimeon. Dрепт ачееа Cimeon батціокора шi лаȣda чеа кȣ mъніе а лȣї Алексаndрȣ nȣ о аȣ сȣферіт, чі рȣmпънd пачеа, с'аȣ ръdікат кȣ арme асȣпра Романілор."

Ашішdереа скріȣ: Cimeon Логофътȣл [3]), пещіȣтȣл Контінȣатор а лȣї Константін [4]), Георгіе Монахȣл [5]) шi Леон Граmmатікȣл [6]).

[1]) Baronius ad h. a. Katona in Synopsi Chronol. [2]) G. Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 1. Alexandri Aug. [3]) Simeon Magister et Logotheta in Annalibus Nro. 3. de Alexandro Aug. [4]) Incertus Continuator Constantini p. 234. [5]) Georgius Monachus p. 564. [6]) Leo Grammaticus p. 488.

Anȣл 912. Аȣгȣстȣл Алексаndрȣ ѧн anȣл ачеста ѧн 6 zіле але лȣї Іȣніе ѧн върстъ de 40 de anї аȣ періт ка ȣн фъръ de леце, върсънd сънце пе гȣръ; ѧнтрȣ ал кърȣіа лок аȣ стътȣт ѧmпърат Константін ал VII Порфірогенетȣл, фііȣл лȣї Леон VI, кареле maї ѧнтъіȣ аȣ фост сȣбт тȣторї пентрȣ тіnереце, апої пентрȣ блъстъmъцііле сокрȣ съȣ але лȣї Роmан Лакапенȣл, прекȣm се ва аръта ла апії вііторї.

Ѧн anȣл ачеста аȣ врȣт Константін Dȣка съ ръпеаскъ порфіра; чі ш'аȣ перdȣт капȣл, шi кȣ ачееа с'аȣ ѧнторс лініщеа ѧн четате [1]); чі nȣ din афаръ, пентрȣ къ кȣm скріе Леон Граmmатікȣл [2]): „Ѧн лȣна лȣї Аȣгȣст Cimeon Краіȣл Бȣлгаріеї, ръdікънd оасте асȣпра Романілор, кȣ mаре mȣлціme аȣ аціȣнс ла Царіграd, шi фъкжnd шанцȣ de ла Влахерне, пънъ ла поарта чеа de аȣр zісъ, аȣ ѧнкȣнціȣрат четатеа: шi сбȣрънd кȣ пъdеждеа, гъndеа, къ лесне о ва лȣа. Dар черкънd ѧнтъріріле zidȣрілор, шi възънd секȣрітатеа четъціі пентрȣ mȣлціmеа nородȣлȣї, а ȣнелтелор de бътаіе, шi а пъzіторілор, ѧншълат de пъdежde с'аȣ ѧнторс ла локȣл че съ zіче Евdom, ка съ факъ легътȣръ de паче. Пріimind тȣторії Ѧmпъратȣлȣї кȣ бȣкȣріе пачеа, Cimeon аȣ трimic mіжлочіторіȣ пре Теоdор Маціcтрȣл. Іаръ Патріархȣл Nіколае кȣ Маціcтрії Стефан шi Іоан лȣънd

пре Ѧмпъратȣл кȣ cine, ші мергънd пънъ ла Влахерне, пре doї фечіорї аї лȣї Cimeon і-аȣ dȣс ѧн четате, карії ѧн пълȣте с'аȣ оспътат ѧмпреȣнъ кȣ ѧмпъратȣл, іаръ лȣї Nіколае Патріархȣл, кънd аȣ мерс ла Cimeon, ѧнсȣш Cimeon ш'аȣ плекат капȣл. Пентрȣ ачееа Патріархȣл, кънd вреа съ'л біне-кȣвінтеzе, ѧн лок de Омофорȣ, і-аȣ пȣс Тіпіа са пре кап. Маї пре ȣрмъ кȣ преа мȣлте, ші преа марї dарȣрї ѧнкъркацї Cimeon ші фечіорії лȣї с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн патріа са, непъръвіndȣсе ѧнтре cine пентрȣ кondіцііле, сȣбт каре аȣ фъкȣт пачеа."

Ашішdереа скріȣ: Kedpen [3]), Cimeon Логофътȣл [4]). ші Аȣторȣл чел нещіȣт [5]).

[1]) Cedrenus in Comp. Histor. ad an. 1. Constantini VII. Porphyrogenetae. [2]) Leo Grammaticus in Chronogr. ad an. 1. Constantini VII. [3]) Cedrenus l. c. [4]) Simeon Magister et Logotheta Nr. 5. [5]) Incertus Continuator Constantini pag. 238.

Анȣл 914. „Cimeon Краіȣл Бȣлгарілор ші ал Ромънілор челор че ера deadреапта Dȣнъріі, стрікънd пачеа чеа ѧн анȣл 912. Фъкȣтъ кȣ ѧмпъръціа Ръсъріtȣлȣї, ѧн анȣл de акȣм" dȣпъ кȣм скріе Леон Граматікȣл [1]): „іаръш аȣ цефȣіт Тракіа: іаръ Аȣгȣста Zoe, кȣ чеї маї de фрȣнте съ гріцеа, кȣм ар ѧмпеdека ші ѧмблънzі фала лȣї. Ачеаста ѧнцелегънd Іоанн Бога, аȣ черȣт съ'л факъ Патрікіȣ, ші аȣ фъгъdȣіт, къ de'шї ва dобъndі пофта, ва аdȣче пре Пацінакї ѧнтрȣ аціȣторіȣ, ші лȣънd dарȣрї кȣ cine, с'аȣ dȣс ѧн ціnȣтȣл Пацінакілор; de ȣnde лȣънd кіzешї, кȣ ачеіа с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Царіграd, dȣпъ че і-аȣ фъгъdȣіт Пацінакії, къ вор трече, ші се вор ощі кȣ Cimeon."

Чі кȣ ачестеа нȣ мȣлт аȣ гъndіт Cimeon, къчї аȣ ѧнкȣнціȣрат ші лȣат Odріȣл dȣпъ скȣртъ време, деспре акърȣіа лȣаре, аша скріе ачелашї Леон Граматікȣл ѧndатъ маї ѧн ціос: „Ѧн лȣна лȣї Септемвріе ал ѧndіктіонȣлȣї ал треілеа Панкрȣтȣка Артеанȣл аȣ въndȣт Odріȣл лȣї Cimeon. Nȣ ѧndелȣнг dȣпъ ачееа трімішї фіind ла Cimeon Васіліе Патрікіȣл, Капікле, ші Nікіта Протовестіаріȣл Хелладіȣл кȣ мȣлте dарȣрї, іаръшї аȣ къпътат четатеа."

Ашішdереа скріȣ: Kedpen [2]) ші Cimeon Логофътȣл [3]).

[1]) Leo Grammaticus in Chronogr. ad an. 3. Constantini septimi Porphyrogentae. [2]) Cedrenus in Comp. Hist. ad eumdem annum ejusdem Constantini. [3]) Simeon Magister et Logotheta N-ris 7. et 9.

Анȣл 915. Ла анȣл ѧndатъ маї de наінте, пентрȣ ачееа ам скріс къ Cimeon аȣ фост краіȣ нȣмаї престе Бȣлгарії ші Ромънії чеї deadреапта Dȣнъріі; пентрȣ къ Ȣнгȣрії маї наінте, аdекъ ѧн анії 903. 904 ші 905 кȣпрінсесе пре Бȣлгарії ші Ромънії, карії аȣ стъпъніт (чі сȣбт кліентела Бȣлгарілор ші а Ромънілор челор deadреапта Dȣнъреї), тот пъмънтȣл, кът се кȣпрінde ѧнтре мȣнції Карпатȣлȣї, ші рѫȣріле Ваг, Dȣнъре, ші Олт; кȣм скріȣ Анонімȣл Белеї [1]) ші Константін Порфірогенетȣл [2]). Іаръ Пацінакії, карії ѧнкъ ѧн анȣл 889 аȣ кȣпрінс Молdова, ші пре Ромънії de аколо de ла Ȣнгȣрї, ѧн анȣл ачеста 915 (кȣм скріе Енгел [3]) аȣ кȣпрінс ші цеара Мȣнтенеаскъ, кȣ Ромънії локȣіторії еї; ші Cimeon Краіȣл н'аȣ маї стъпъніт deастънга Dȣнъреї; вреȣ а zіче: Ромънії чеї deастънга Dȣнъреї н'аȣ маї фост сȣбт кліентела Бȣлгарілор; чі чеї din Арdеал, din

Бъпат, din Маратъръш. ші din цеара Ънгъреаскъ чea de акът. аў рътас събт Ънгърі пъпъ акът ân anъл 1808, ân карелe скріс ачестea; iаръ Ротънії din Молдова, din Бъковіna, ші din цеара Мънтенеаскъ, аў фост съпт Паџінакі саў Паџінакіте, ші съпт Комані, пъпъ кънd с'аў стinс ачесте доъ неатърі, ші Ротънії ле аў тощенit нътеле ân таї тълтъ врeme, кът се ва арăта ла anії вііторі.

[1]) Anonymus Belae Regis Notarius in Historia de septem Ducibus Hungariae. [2]) Constantinus Porphyrogenneta de Administratione Imperii Cap. 40. [3]) Ioannes Christ. Engel In veteri Historia Valachiae Part. 1. p. 140.

Anіі 916, 917. „Аъгъста Zoe“ зіче Cimeon Логофътъл [1]), „dънъ че аў възът тънdріа ші съмеџіа лъї Cimeon асъпра крещінілор, с'аў сфътъіт къ аї съї, съ факъ пачe къ Саракінії, ші тоате ощіле челe din Асіа съ ле треакъ ân Европа ка съ батъ пре Cimeon. Dрепт ачeea тріміџindъсe ân Сіріа Патріархъл Іоанн Padenъ, ші Міхаіл Tozara, ка съ факъ пачea ачeea, ші Zoe dъръind тоате ощіле, ле аў трекът ân Тракіа, фііnd domestік скоалелор Леон Фока, карелe таї тълт era възът пентрă търіmea ші търіmea трънълъї, dекът пентрă щііnца мілітъреаскъ. Аша dар тоцї повъцъіторії ші трібъпії аў цібрат пe Съпта Кръче, къ вор цінea ънa, апоі аў порніт асъпра петічілор. Iаръ прeсте тоатъ оастea ачещіа era таї марі. Прeсте тергъторії ânаінте таї марі era Іоанн Граспоп, ші Хікапаті, фііъл лъї Марънл, прeсте оастe таї марі повъцъіторі era Роман Аргір, ші фрате-съў Леоп, ші Барda Фока. De фацъ era ші Меліас къ Артепії. Чі Констаптіп Афрънл, къ Леоп повъцъіторіъл ânкъ era гата съ dea сфат. Аша dар, ân 20 de зіле а ле лъї Аъгъст ân Indіктіопъл ал чінчілea, (adекъ ân anъл 917.), ла ръъл Ахелоълъї бътънdъсe Романії къ Българії, тінънате съпт цібdекъціле лъї Dътnezeў! с'аў фъкът тоарте, ка каре п'аў фост din веак. Леоп повъцъіторіъл къ фъга аў скъпат ân Месетвріа. Ân локъл бътъїї ânтре алції аў періт Констаптіп Афрънл, Іоанн Граспоп, ші таї тълцї повъцъіторі, ші трібъпі.“

„Iаръ Роман Патрікіъл ші Dъпгаріъл къ тоате коръбіile фъсесе тріміс ла Dъпъре, ка съ теаргъ ânтрă аціторіў лъї Леоп Фока: ашішdереа с'аў тріміс ші Іоанн Бога, ка съ адъкъ пре Паџінакі, прекът с'аў zic таї наінте, пре карії Роман Dрънгаріъл требъіа съї треакъ: чі възънd Паџінакії, къ Роман Dрънгаріъл ші Іоанн Бога пъ се пъръвеск ânтре сіне, с'аў ânтърnат ла але сале. Dъпъ бътаіе ânтърnъndъсe Роман ті Бога ân Царіград, тоатъ четатea с'аў скълат асъпра лор, ші пре Роман Dрънгаріъл ân прітеждіе ка ачeea л'аў адъс, кът с'аў цібdекат съї скоатъ окії, ка ънъіа, карелe din лепевіре, саў din кълет ръў п'аў врът съ треакъ пре Паџінакі, ші пре Романії, карії фъцісе, ânкъ пъ і-аў пріміт ân коръбії. Нічі ар фі скъпат de педеапса ачeea de пъ с'ар фі ръгат пентрă dънсъл Патрікіъл Констаптіп Гапгълъл, къ Маџістрът Стефап, карії преа тълт пътea фаче ла Аъгъста Zoe.“

„Iаръ Българії аў пъвъліт dънъ ânвіпцереа de ла Ахелоў, пъпъ ла Царіград, ântроті-ва кърора аў ешіт Леоп повъцъіторіъл скоалелор, къ Ніколае фечіорът съў, ші Хете-

реарха Іоапп кȣ тоатъ оастеа (кътъ маї рътъсесе) пъпъ ла Катасорте, ші de поапте пъвълind престе еї Бȣлгарії, тоцї аȣ періт."

Ашішdереа скріȣ: Леоп Грамматікȣл[2]) ші Кеdреп[3]), пȣмаї къ Кеdреп скріе, къ ла Катасорте Бȣлгарії аȣ фост ѧпвіпшї de Гречії, карії пре сіпе пъпъ астъzї се пȣмескРоmапї пептрȣ ачееа, пептрȣ къ ѧмпъръцiа Ръсъріtȣлȣї аȣ фост а Ромапілор, іаръ пȣ а Гречілор.

[1]) Simeon Magister et Logotheta in Annal. N-ris 10 et 11. de Constantino septimo Aug. [2]) Leo Grammaticus in Chronograph. et [3]) Georgius in Compendio Historico, uterque ad an. 5. Constantini Septimi Aug.

Апȣл 919. Роman чел dіптъіȣ Лакапепȣл, кареле аȣ фост пъскȣт ѧп Арmeпіа dіп пеам mік, ѧп апȣл ачеста с'аȣ кіемат ла кȣртеа ѧмпърътеаскъ, ші мърітъnd пре Іліпа фатъ-са dȣпъ Коnстаntіп ал VII, маї ѧптъіȣ с'аȣ пȣміт сокрȣ ѧмпърътеск, апої Кесаріȣ, ші маї пе ȣрmъ Аȣгȣст, пефолосіnd чева стареа ѧпкоптръ а ѧмпърътесеї Zое, а лȣї Фока, ші а алтора, ла атъта поате аdȣче о мȣіере лȣкрȣл ла барбатȣл съȣ[1])!.

[1]) Cedrenus in Comp. Hot. Katona in Synopsi Chronolog.

Апȣл 920. Роman Лакапепȣл ѧмпъратȣл чел поȣ ѧп апȣл ачеста аȣ пȣміт пре Теоdора мȣіереа са Аȣгȣстъ, ші пре Хрістофор фііȣл съȣ чел маї маре Аȣгȣст; іаръ Аȣгȣстȣл Коnстаntіп ал VII Порфірогепетȣл с'аȣ dат кȣ тотȣл ла скріс[1]): de атȣпчї аȣ ѧпчепȣт ел а скріе кърцiле, кȣ каре ші еȣ m'am фолосіт ѧп мȣлте рѫndȣрї, скріind Хроніка Ромъпілор.

[1]) Iidem Cedrenus, et Katona II. cc.

Апȣл 921. Ла апȣл ачеста аша скріе Кеdреп[1]): „Мȣріnd Аdреластȣ dоmестікȣл скоалелор, і-аȣ ȣрmат ѧп dерегъторіе Пітȣ Аргір. Ачеста пептрȣ къ Бȣлгарії пъвълісе пъпъ ла Катасорте тоате пръdъnd, ощіле ле скоате асȣпра лор, ші ашеzъnd табъра лъпгъ Термопоіȣ, пре Міхаіл чел престе о кохорте пȣсȣ, фііȣл Патрікіȣлȣї Міролеоп, ѧл трімітe ѧпаіnте, кареле пе пещіȣт къzъnd ѧп леашȣл пеmічілор, фііnd къ пȣ ера лок de а фȣцi, се гатъ ла лȣптъ, ші пръпъdіnd мȣлцї Бȣлгарї, саȣ фȣгъріndȣ'ї, ѧпсȣшї капътъ рапъ, dіп кареа, ѧптȣрпъпdȣсе ѧп Царіграd, ші моаре . . . . ."

„Сімеоп dȣпъ ачеаста іаръшї трімітe асȣпра Ромапілор маре оасте сȣбт повъцȣіторіȣл Каган, ȣпȣл dіптре боіерії съї, ші сȣпт Мінік Прінцȣл кълърашілор, ші порȣпчеще ка съ меаргъ ла Царіграd. Роman Аȣгȣстȣл ѧпцелегъnd вепіреа лор. . . . . Ректорȣлȣї Іоапп, ші Аргірілор Леоп, ші лȣї Пітȣ ле порȣпчеще съ ле еасе ѧпаіnте. . . . . Ѧптрȣ а чіпчеа съптъmъпъ а Пъреасімеї тъбъръпdȣсе ѧп шесȣл Пецерелор аȣ стътȣт. Аколо ѧпdатъ ръсъріnd Бȣлгарії, ші кȣ маре стрігаре ші іȣцiме пъвълінd, Ректорȣл Іоапп аȣ dат фȣга, ші Патрікіȣл Фотіп фііȣл лȣї Латіпоd бътъпdȣсе ѧп локȣл лȣї, кȣ алцїї маї мȣлцї каd de сабіе . . . . . Ȣпії се прінd. Бȣлгарії dȣпъ ачеаста пімепеа ѧмпінгъпdȣ'ї, апрінd полата de Пега, ші тот Степȣл."

Ашішdереа скріе Сімеоп Маціcтрȣл ші Логофътȣл[2]).

[1]) Cedrenus in Comp. Hist. ad. an. 9. Constantini septimi. [2]) Simeon Magister et Logotheta in Chronographia N-ris 21 et 23. de eodem Constantino.

Анѫл 922. „Ап лѫна лѹї Іѹніе ал анѫлѹї de акѫт“ дѫпъ Катона[1]) зіче Cimeon Лолофътѫл[2]) „venind іаръшї Бѫлгарії пъпъ ла полателе Съптеї Teodoреї, пре ачелеа леаѹ арс, ші челелалте леаѹ цефѫіт, ші бътъпдѫсе іаръшї пре Romanї і-аѹ фѫгъріт.“ De ачі Бѫлгарії с'аѹ дѫс спре Одріѹ, деспре карea четате аша скріе Леон Граммаtікѫл[3]): „Фііпd Повъцѫіторіѹ Одріѫлѹї Патрікіѫл Міролеон . . . . . Cimeon Бѫлгарѫл аѹ ап-кѫпціѫрат зіса четате кѫ тоатъ оастеа са, ші фъкъпd шапцѹ ампреціѫрѫл еї, о аѹ асѫ-пріт кѫ тарї арме: іаръ сфършіпdѫсе бѫкателе ампр'жпса, с'аѹ фъкѫт маре фоамете . . . . . дрепт ачееа четъцепії с'аѹ дат пре сіне ші пре повъцѫіторіѫл оастеї Бѫлгарілор, пре карeле прінzіпdѫ'л Cimeon, л'аѹ ферекат ап ферѹ, ші кѫ атаръ тоарте л'аѹ оторжт, ші лѫсъпd Бѫлгарї пептрѫ паzа четъцеї, с'аѹ ампѫрпат ап патріа са.“

Ачестеа аша даръ пѫ с'аѹ ампътпплат ап анѫл чел вііторіѹ 923, прекѫт зіче Ассемані[4]), чі ап анѫл. de акѫт.

[1]) Katona in Synopsi Chronologica. [2]) Simeon Magister et Logotheta in Annal. Nro 25. de Constantino septimo. [3]) Leo Grammaticus in Chronographia ad an. 10. ejusdem Constantini. [4]) Assemanus in Kalend. Eccl. Univ. Tom. 3. Part. 2. Cap. 6.

Анѫл 923. Nѫ тѫлт аѹ зъбовіт Cimeon ап патріа са, чі ап анѫл ачеста іаръшї с'аѹ рѫdікат асѫпра ампърццієї Ръсъріт ѫлѹї; къчї скріе Леон Граммаtікѫл[4]), прекѫт ѫртеазъ: „Ап лѫна лѹї Септемвріе а Indіktіonѫлѹї 12. (пѫ 2. кѫт аратъ Папіе[2]), Cimeon краіѫл Бѫлгаріеї кѫ тоате ощіле сале се гатъ асѫпра Царіградѫлѹї. De ачі цефѫеще Тракіа, ші Макіdonіa . . . . Апої мергъпd ла Влахерпе, аѹ пофтіт, съ трімітъ ла ел пре Ніколае Патріархѫл кѫ вр'о къці-ва dіn чеї маї de фрѫпте, ка съ се сфътѫеаскъ de паче. Пептрѫ ачееа dъпdѫле кізешї de амбе пърціле, с'аѹ стръпс ла олалтъ, ампъіѹ Патріар-хѫл Ніколае, апої Патрікіѫл Міхаіл Степіот, ші Іоапп Містік, карeле ера ал doілea dѫ-пъ Ампъратѫл . . . . . ші ачещіа кѫ Cimeon се сфътѫіа деспре паче; іаръ Cimeon ире ачещіа і-аѹ тріміс ампъръпт, ші аѹ пофтіт съ вазъ пре ампъратѫл Roman Лакапепѫл, dіn тѫлцї авzіnd деспре ампелепчіѫпеа, търіа, ші віртѫціле лѹї. Ампъратѫл de ачеаста фоарте бѫкърпdѫсе аѹ прііміт черереа . . . . . Дрепт ачееа ла цертѫріле Костіdѫлѹї аѹ фъкѫт о тахіпъ фоарте таре ап таре, ла карea коравіа чea ампъръtеаскъ кѫ вѫсле, леспе съ се поатъ тъпа, ші ампгръdіпdѫ-о преа таре, тіжлокѫл еї аша л'аѹ ампокміт, ка ампр'жпса съ поатъ ампребпъ ворбі деспре паче . . . . . А чіпчea zі dѫпъ че с'аѹ фъкѫт ачестеа, ап 9 zіле але лѹї Noемвріе, ампрѫ ал патрѫлеа чеасѹ ал zілеї, Cі-meon аѹ терс кѫ пепѫтърате ощї ампкѫпціѫрат . . . . . Аша даръ маї паінте ве-нінd ампъратѫл ла тахіпа ачееа, ащепта пре Cimeon. Къt с'аѹ дат кізешї de амбе пърціле, ші Бѫлгарії аѹ черкат тахіпа кѫ dепadінсѫл, ка съ пѫ фіе вр'о ампшълъчіѫ-пе саѹ леашѹ, Cimeon аѹ dескълікат, ші мергъпd ла ампъратѫл ш'аѹ дат бінеце, апої аѹ ампчепѫт а ворбі деспре паче. . . Ачестеа грѫіпd ампъратѫл, аѹ тъкѫт. Cimeon, тіръпdѫсе de кѫвінтеле лѹї челе блъпdе, аѹ воіт съ фіе паче. Dѫпъ ачееа лѫпdѫ'шї zіоа бѫпъ de ла о лалтъ, с'аѹ деспърціт, дъпd ампъратѫл лѹї Cimeon фоарте марї ші фортоасе дарѫрї.“

Ашішdереа скріў: Георгіе Kedpen[3]), ші Cimeon Логофътѹл[4]).

[1]) Leo Grammaticus in Chonogr. ad an. 11. Constantini septimi. [2])Pagius ad a. 923. N.ro 6. [3]) Georgius Cedrenus in Cempendio Historico ad an. 11. ejusdem Constantini Septimi. [4]) Simeon Magister et Logotheta in Annal. N-ris 27 — 30. de eodem Constantino.

Анѹл 924. Ѧмпъратѹл Роman Лакапенѹл dѹпъ че аў фъкѹт паче кѹ Cimeon країѹл Бѹлгаріеї, пре doї фечіорї аї съї, маї мічї de кът Хрістофор, ашішdереа і-аў пѹміт ѧмпъраці, пебъгъnd ѧn вре о сатъ пре ціnере-съў ѧмпъратѹл Константin VII, Порфірогенетѹл; чі аша с'аў ші фолосіт прін фечіорї, dѹпъ кѹm аў лѹкрат dрепт, кѹm се ва аръта ла анѹл 944[1]).

[1]) Cedrenus in Comp. Hist. Katona in Synopsi Chronol.

Анѹл 927. Dеспре Cimeon краіѹл Бѹлгарілор ші ал Ромъnілор, челор че аў фост атѹnчї, ші пъnъ астъzї съnт de а dреапта Dѹnъріï, скріе Лѹітпрand[1]) ші Сіцеберт[2]): къ аў фост маї ѧnтъіў філософ, аdекъ аў ѧnвъцат філософіа лѹї Арістотел ѧn Царіграd, апої с'аў фъкѹт monax, іаръ маї пре ѹрmъ лъсъnd кълѹгъріа, с'аў фъкѹт краіў; чі Гречії nѹ помеnеск de ачестеа, nѹmаї кът скріў, къ аў фост фечіорѹл лѹї Богоре саў Міхаіл, ші лѹї і-аў ші ѹрmат ѧn креіme. Acceman[3]) аратъ кѹm къ Cimeon аў авѹт doѹъ mѹіерї, din чеа dinтъіў аў авѹт пре фечіорѹл Міхаіл, пре пареле л'аў фъкѹт кълѹгър, іаръ dinтрѹ adoa mѹіере кареа аў фост соръ лѹї Георгіе Сѹрсѹбѹл, пре кареле л'аў лъсат Cimeon тѹтор фіілор съї, аў авѹт треї фечіорї, пре Петрѹ, кареле і-аў ѹрmат ѧn кръіme, пре Іоаnn, ші пре Міхаіл, пре кареле Аnonimѹл лѹї Комбефісіе[4]) ѧл nѹmеще Beniamin, іаръ Алберікіе[5]) Баіаn, dеспре кареле маї mѹлте ла анѹл 967.

Cimeon Бѹлгарѹл кѹ пѹціn маї naінте de а mѹрі с'аў бътѹт ші кѹ Кроаціï саў Хорваціï, dеспре кареа бътаіе аша скріе Kedpen[6]): „Ѧn лѹna лѹї Маіў, ѧn Indiктіонѹл чінчї-спре-zечелеа, Cimeon Краіѹл Бѹлгарілор аў порніт кѹ оасте ѧnконтра Кроацілор, de карії ѧnтре mѹnцї стръmторат с'аў ѧnвінс, ші тоатъ оастеа о аў перdѹт." Ашішdереа скріе ші Калвісіе[7]), nѹmаї кът перdереа ачеаста а лѹї Cimeon о пѹnе ла анѹл 931, чі nѹ поате съ фіе аdевърат, пеnтрѹ къ скріе Леон Граmmатікѹл[8]): „Ѧn лѹna лѹї Маіў, ѧn Indiктіонѹл ал чінчї-спре-zечелеа, Cimeon краіѹл Бѹлгарілор аў mѹріт, лъсъnd ѧn локѹл съў пре Петрѹ фіiѹл съў, чел de adoѹa mѹіере, аdекъ din сора лѹї Георгіе Сѹрсѹбѹл, пре кареле л'аў dат пѹртъторіў de гріце фіілор съї. Dечї църіле de прін преціѹр аѹzind моартеа лѹї Cimeon, гъndіа съ се ръdіче кѹ арme асѹпра Бѹлгарілор. Ші фіind фоаmете ші лъкѹсте ѧn Бѹлгаріа, се теmеа de nьвъліреа Ромаnілор. Dрепт ачееа ціnъnd сфат, еї ѧnсѹшї се ѧnтрартаръ асѹпра Ромаnілор, ші оастеа о варсъ прін Макіdоnіа. Іаръ аѹzind къ ѧmпъратѹл Роman Лакапенѹл гатъ оасте асѹпра лѹї Петрѹ ші асѹпра лор, пре аскѹnс трімітe пре ѹn monax de віцъ Арmеаn, анѹme Георгіе Колокір, съ dѹкъ о карте скрісъ кѹ слове de аѹр, каре карте кѹпрindеа ѧn сіnе: Кѹm къ Бѹлгаріï nѹ nѹmаї пачеа о воеск, чі ачееа ѧnкъ dореск, ка съ се факъ късъторії ѧnтре dъnшії. Пре кълѹгърѹл ачеста бѹкѹрос л'аў прімiт ѧmпъратѹл, ші ѧndатъ аў трімiс кѹ о піотъ (корабіе лѹnгъ, ші ѧn-

гѹстъ), пре кълѹгърѹл Теодор Авѹке, ші пре Родонат ѫмпърътескѹл клірік ѫн Месемвріа, ка съ ворбеаскъ de паче кѹ Бѹлгарії. Мергънd еї ші ворбінd ачелеа каре се кѹвеніа, с'аѹ ѫнтѹрнат пре ѹскат кѹ Стефан Бѹлгарѹл. Dѹпъ dъншії аѹ веніт Георгіе Сѹрсѹбѹл, ші ѫнтълнindѹсе кѹ тоцїї ѫн Царіград, аѹ фъкѹт легътѹріле de паче. Іаръ възънd пре Маріа, фата ѫмпъратѹлѹї Хрістофор, ле-аѹ преаплъкѹт, ші аѹ скріс лѹї Петрѹ, ка кът маї кѹрънd съ вінъ. Венind Петрѹ, ѫмпъратѹл Роман і-аѹ ешіт ѫнаінте кѹ коръбііле ла Влахерне, ші възънd пре Петрѹ, і-аѹ dат бінеце, ші кът с'аѹ пъръвіт деспре греѹтъцї, аѹ легат паче, апої аѹ фъкѹт контрактѹріле челе de късъторіе. Dѹпъ ачееа ѫн 8 зіле але лѹї Октомвріе мергънd Патріархѹл Стефан, кѹ Теофан Протовестіаріѹл, кѹ Маріа фата ѫмпъратѹлѹї Хрістофор, ші кѹ тот Сенатѹл ла бісеріка Сънтеї Нъскътоареї de Dѹмнезеѹ, чеа de ла Пега, пре Петрѹ ші пре Маріа і-аѹ кѹнѹнат ѫнтр'ѫнса, апої оспътъndѹсе ѫмпърътеще, Теофан Протовестіаріѹл кѹ Маріа фата ѫмпъратѹлѹї с'аѹ ѫнтѹрнат ѫн четате. Іаръ а треіа-зі dѹпъ кѹнѹніе ѫмпъратѹл Роман аѹ dат преа мінѹнат оспъцѹ ѫн махіна de ла Пега, ѫн каре оспъцѹ маре вражбъ с'аѹ фъкѹт de Бѹлгарї, ка ла пахарѹл ѫнкінърії съ се нѹмеаскъ ѫнтъіѹ Хрістофор, апої Константін, че лі с'аѹ ші ѫнгъdѹіт de ѫмпъратѹл Роман: пентрѹ къ, (dѹпъ кѹм скріе Zonopa[9]), ел аѹ фост ѫнвітат пре Бѹлгарї ла ачеа черере. Іаръ іспръвindѹсе нѹнта, ші Маріа гата фіind съ плече ѫн Бѹлгаріа, пърінцїї еї о аѹ петрекѹт пънъ ла Евdом: аколо плънгънd престе dънса, таре с'аѹ ѫнтрістат, къчї се деспарт de dънса, маї пре ѹрмъ пре цінере-съѹ л'аѹ сърѹтат, ші dъndѹ'ї фата пе мънъ, с'аѹ ѫнтѹрнат ѫн четате. Аша с'аѹ dат Маріа пре мъніле Бѹлгарѹлѹї, ші аѹ мерс ѫн Бѹлгаріа."

Ашішdереа скріѹ деспре тоате ачестеа Кедрен[10]), ші Сімеон Логофътѹл[11]); чі Анонімѹл лѹї Комбефісіе, саѹ аѹторѹл чел нещіѹт[12]) аша скріе деспре моартеа лѹї Сімеон: „Іоанн Астрономѹл възънd пре ѫмпъратѹл Роман Лакапенѹл, аѹ зіс кътре dънсѹл: Doamne! Статѹа, каре есте ѫн болта de ла Ксеролоф, ші каѹтъ спре аппѹс, е съмнѹл лѹї Сімеон. Капѹл ачестеіа de 'л веї лѹа, ѫнтрѹ ачела чеасѹ ва мѹрі Сімеон. Dрепт ачееа трімiцънd ѫмпъратѹл ноаптеа, аѹ лѹат капѹл статѹеї, ші Сімеон ѫнтрѹ ачелаш чеасѹ аѹ мѹріт ѫн Бѹлгаріа,..... лъсънd кѹ тестамент (діатъ) пре Петрѹ краіѹ, ...пре Міхаіл фііѹл съѹ чел dінтъіа мѹіере л'аѹ тѹнс монах; іаръ Іоанн ші Веніамін фрацїї лѹї Петрѹ се ѫмбръкаръ ѫнкъ ѫн столъ кълѹгъреаскъ."

Ашішdереа скріе деспре статѹа маї наінте зісъ ші Георгіе Монахѹл[13]).

[1]) Luitprandus Lib. 3. Cap. 8. [2]) Sigebertus in Chronico ad an. 926. [3]) Assemanus in Kalend. Eccl. Universae Tom. 3. Parte. 2. Cap. 6. [4]) Incertus Continuator sive Anonymus Combefisianus pag. 255. [5]) Alaricius in Chronico Ms. ad an. 967. [6]) Cedrenus in Compendio Historico ad annum 15. Constantini septimi. [7]) Sethus Calvisius in Opere Chronologico. [8]) Leo Grammaticus in Chronogr. ad an. 15 Constantini VII. [9]) Zonaras Tom. 2. pag. 190. [10]) Cedrenus l. c. [11]) Simeon Magister et Logotheta in Annalibus N-ris 33. 34. de Constantino VII. [12]) Incertus Continuator pag. 255. [13]) Georg. Monachus. pag. 582. seqq.

Анѹл 928. Нѹ ѫнdелѹнг аѹ domніт кѹ паче Петрѹ краіѹл Бѹлгаріеї, пентрѹ къ

ȣniĭ dintre чеĭ maĭ de фрȣnте Бȣлгарĭ аȣ аціцат пре Ioann фрате-съȣ асȣпра лȣĭ; despre каре лȣкрȣ аша скріе Kedpen[1]): „Ѧn timпȣл ачела (кънd аȣ ръпосат Патріархȣл Стефан) лȣĭ Петрȣ краіȣлȣĭ Бȣлгарілор, Ioann фрате-съȣ, кȣ ȣniĭ, dintre чеĭ maĭ пȣтерпічĭ Бȣлгарĭ, і-аȣ пȣс кȣрсъ, карea deскоперindȣсе, пре Ioann л'аȣ бътȣт, ші л'аȣ бъгат ѧn темпіцъ, іаръ челоралалцĭ ле-аȣ тъіат капетеле. Despre каре лȣкрȣ, фіind ѧnщіінцат прін Петрȣ, ѧmпъратȣл Роman Лакапенȣл, ачеста аȣ тріміс пре Ioann Монахȣл, кареле фȣсесе maĭ наінте Рэктор, ка сȣбт претест de а фаче поȣъ легътȣръ, съ черче пре Ioann ѧn тот тіпȣл, ші съ'л dȣкъ ѧn Царіграd. Ші кȣ adевърат Ректорȣл аȣ фȣрат пре Ioann, ші пȣпъndȣ'л ѧn корабіе, din Месемвріа л'аȣ dȣс кȣ сіне ѧn Царіграd."

Ашішdереа скріȣ Леон Граммaтікȣл[2]), Сімеон Логофътȣл[3]), ші Георгіе Монахȣл[4]).

Ба Anonimȣл лȣĭ Комбефісіе[5]) скріе, къ ші Міхаіл Монахȣл фечіорȣл лȣĭ Сімеон din ѧnтъіа мȣіере, ѧnкъ с'аȣ ръdікат асȣпра лȣĭ Петрȣ. Але Anonimȣлȣĭ кȣвінте сънт ачестеа: „Ба ші Міхаіл Монахȣл фрателе лȣĭ Петрȣ, пофтind кръіmеа Бȣлгъреаскъ, ѧnкъ с'аȣ скȣлат de осебĭ ѧnтр'о четате а Бȣлгаріеĭ асȣпра лȣĭ Петрȣ, ші пре мȣлцĭ Скіте, каріĭ лъсасе пре Петрȣ, і-аȣ трас ла сіне. Ачещіа, мȣрind Міхаіл, аȣ пъвъліт ѧn отареле Романілор аша, кът de ла Макітіda прін Стрімон, пънъ ла Аттіка тоате ле-аȣ цефȣіт."

Ашішdереа скріе Kedpen[6]).

[1]) Cedrenus in Compendio Hist. ad an. 16. Constantini VII. [2]) Leo Grammaticus p. 505. [3]) Simeon Logotheta pag. 488. [4]) G. Monachus pag. 585. [5]) Incertus Continuator pag. 260. [6]) Cedrenus Tom. 2. pag. 627. 628.

Анȣл 931. Ѧn анȣл de акȣм аȣ мȣріт ѧmпъратȣл Хрістофор сокрȣл лȣĭ Петрȣ краіȣлȣĭ Бȣлгаріеĭ[1]); іаръ лȣĭ Zолтан Повъцȣіторіȣлȣĭ Ȣнгȣрілор і се наще ȣн фіiȣ, анȣме Токс, кареле і-аȣ ші ȣрмат ѧn повъцȣіре[2]).

[1]) Cedrenus in Comp. Hist. [2]) Katona in Synopsi Chronol.

Анȣл 933. Ѧmпъратȣл Роman Лакапенȣл dȣнъ моартеа ѧmпъратȣлȣĭ Хрістофор лепъdасе пе Тріфон Патріархȣл din скаȣнȣл Царіградȣлȣĭ, ѧnтрȣ ал кърȣіа лок ѧn анȣл ачеста аȣ пȣс пе Теофілакт фіiȣл съȣ[1]).

[1]) Baronius ad h. a. Katona l. c

Анȣл 934. Ла анȣл ачеста аша скріе Kedpen[1]): „Ѧn Апріліе ал Indiктіонȣлȣĭ ал шептелеа, Тȣрчіĭ (Ȣнгȣріĭ) фъкънd пъвъліре, челе de кътре аппȣс тоате ле прадъ пънъ ѧn Царіграd. Тріміс фіind Патрікіȣл Теофан Протовестіаріȣл, фаче паче кȣ dъншіĭ, ші ѧmпъратȣл Роman Лакапенȣл п'аȣ гъndіт кȣ тоатъ келтȣіала, пȣмаĭ съ поатъ ръскȣмпъра пре чеĭ робіцĭ de Тȣрчĭ (Ȣнгȣрĭ)."

Ашішdереа скріȣ Леон Граммaтікȣл[2]), Anonimȣл лȣĭ Комбефісіе[3]), Сімеон Логофътȣл[4]), Георгіе Монахȣл[5]).

[1]) Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 22. Constantini VII. [2]) Leo Grammaticus p. 506. [3]) Incertus Continuator in Romanum Lacapenum p. 262. [4]) Simeon Logotheta p. 489. 490. [5]) G. Monachus p. 588.

Анул 943. Іаръшї Кедрен [1]) аша скріе ла анул де акът: „Ла Индіктіонул дінтъіў пъвъліnd іаръшї Търчіі ын отареле Романілор, аў ешіт Теофан Кавікуларіул, ші фъкънd паче кў дънміі, аў луат кізешї де ла еї, апоі с'аў ынторнат.“ Катона [2]) зіче къ пачеа ачеаста кў Унгурії с'аў фост фъкът не чіпчї анї.

[1]) Cedrenus in Comp. Hist. ad ann. 31. Constantini septimi. [2]) Katona in Synopsi Chronol.

Анул 944. Доъ сънт ла анул ачеста де а се ынсемна: уна есте despre Маріа, алта despre ымпъратул Роман чел дінтъіў Лакапенул. Despre Маріа аша скріе Аноніmул луї Комбефісіе [1]): „Маріа непоата ымпъратулуї Роман, ші мъіереа луї Петрў краіулуї Булгарієї, маї adece-орї веніа ын Царіград din Булгаріа, съ вадъ пре татъ-съў, ші пре мошў-съў; іаръ маї пре урмъ аў веніт, дънъ че аў мъріт татъ-съў Хрістофор, adукънd кў сіне треї прунчї. Дечї дързіть кў мълте авуції de мошў-съў, кў чінсте с'аў ынторнат а касъ.“

Ашіmdереа скріе Георгіе Монахул [2]). Доаръ ачеаста ынкъ аў фост уна дінтре прічініле, пентрў каре ымпъратул Стефан аў съргуніт пре татъ-съў ымпъратул Роман Лакапенул, ын островул Трітеп. Везї пре Кедрен [3]), ші пре Катона [4]).

[1]) Incertus Continuator p. 261. [2]) Georgius Monachus p. 588. [3]) Cedrenus in Comp. Historico. [4]) Katona in Synopsi Chronologica.

Анул 945. Възънd Константін VII Порфірогенетул, къ пентрў сведзіле че ера ынтре ымпъратул Роман Лакапенул чел мъзіліт ші съргуніт, ші ынтре фіії луї, аў сосіт тімпул съ'шї іеа ісбъндъ de тоате къте сўферісе пънъ акуma; ын анул de акът ел ынкъ аў рас пре фіії луї Роман Лакапенулуї, карії фъсесе ымпъраці фъкуці de татъл лор, адекъ пре Стефан ші пре Константін, ші і-аў фъкът клірічї [1]); іаръ пре Васіліе чел маї мік фечіор, пре кареле ыл фъкусе ачелашї Роман кў о Булгаръ, л'аў ізгъніт [2]): ші аша аў стътът сінгур ымпърат.

[1]) Stritterus Bulgaricorum §. 132. [2]) Joel in Chronographia Compendiaria apud Acropolitam p. 183.

Анул 946. Ымпротіва луї Константін ал шептелеа с'аў скулат уніі дінтре пъртенії Лакапенілор, пре карії ын анул de акът фоарте греў і-аў недепсіт ымпъратул [1]).

[1]) Cedrenus ad an 33. Constantini septimi, Katona in Synopsi Chronologica.

Анул 947. Ла анул ачеста аша скріе Георгіе Кедрен [1]): „Търчіі (Унгурії) п'аў ынчетатў а цефві цінътул Романілор пънъ атунчї, пънъ че аў веніт ын Царіград Булосud Прінцул лор, кареле фъцърпічеще с'аў фъкът крещінў, ші ботезіndусе, аў авут пънашў пре ымпъратул Константін, de ла каре Булосud с'аў фъкът Патрікіў, апоі фортос дързіт ші ымбогъціт с'аў ынторнат а касъ.

„Ну дънъ мълт тімп Гіла, алт Прінц Търческў, ынкъ аў терс ын Царіград съ се ботезе: кареле ботезіndусе, ші аша пріміndусе ка ші чел дінтъіў, аў дус кў сіне ун тонах, анume leротеіў, кареле ера вестіт пентрў евлавіе, ші пре кареле л'аў херотонііт Теофілакт Патріархул Епіскоп Търкіеї (Арфеалулуї), ші ачела тергънd ын Търкіа, пре мълцї аў ынторс de ла ыншелъчіунеа варвареаскъ ла лепеа крещінеаскъ. Ші Гі-

ла аȣ ръmас ѧn кредinцъ: nічї аȣ фъкȣт вре о пъвъліре асȣпра Romanілор, ба пре крещіnії чеї робіцї ѧnкъ і-аȣ кȣmпърат, ші біne гріцindȣ'ї і-аȣ слобоzіт."

„Іаръ Болосȣd стрікънd легътȣра чеа кȣ Dȣmnezeȣ фъкȣтъ, maї adece орї аȣ пъвъліт кȣ аї съї асȣпра Romanілор, кареа черкъndȣ-о ші кȣ Фрънчії, саȣ прinc, ші din порȣnка лȣї Іоann краіȣлȣї Фрънчілор с'аȣ трас ѧn цеапъ."

Ашішdереа скріе Іоann Zonapa[2]).

Din кȣвінтеле лȣї Кеdрen челе maї сȣсȣ adȣсе съ nȣ ѧnкізї, къ doаръ Ромъnії din Арdеал maї nainте de Іеротеіȣ n'аȣ авȣт Епіскопї; пентрȣ къ с'аȣ арътат ла аnії трекȣцї, ѧnчепънd de ла anȣл 325, ші шаї dinainте, кȣm къ Ромъnії аȣ фост крещінї, ші аȣ авȣт Епіскопї, прекȣm аȣ фост Теофіл din соборȣл чел dintъіȣ екȣmenікȣ de ла Nікеа ші алцїї dȣпъ дънсȣл: чі doаръ с'аȣ ѧnтъmплат, de токmа атȣnчї аȣ mȣріт Епіскопȣл Ромъnілор din Арdеал, кънd с'аȣ ботеzат Гіȣла nепотȣл лȣї Тȣхȣтȣm, ші ѧn локȣл ачелȣіа с'аȣ херотоnіт Іеротеȣ Епіскоп Арdеалȣлȣї.

Тот ѧnтрȣ ачеста an аȣ ѧnкоронат Аȣгȣстȣл Константin VII Порфірогенетȣл пре фііȣл съȣ Роman II[3]).

[1]) Georgius Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 35. Constantini VII. [2]) Joannes Zonaras in Annalibus Lib. 16. Nr. 21. [3]) Baronius ad h. an. Katona in Synopsi Chronol.

Anȣл 948. Zолтan Повъцȣіторіȣл Ȣnгȣрілор ѧn anȣл de акȣm аȣ фъкȣт пре фііȣл съȣ Токс ȣрmъторіȣ шіе[1]);

[1]) Katona in Synopsi Chronologica.

Anȣл 949. Ѧn anȣл ачеста аȣ mȣріт Zолтan Повъцȣіторіȣл Ȣnгȣрілор, кърȣіа і-аȣ ші ȣрmат Токс фііȣл лȣї, пре кареле maї nainте ѧл nȣmісе ȣрmъторіȣ шіе[1]).

[1]) Idem Katona l. c.

Anȣл 958. Ȣnгȣрії ѧn anȣл de акȣm токmа ла Пащї аȣ пръdат Тракіа пънъ ѧn Царіграd, ші фоарте mȣлцї крещінї аȣ робіт, ѧmпротіва кърора, кȣm скріȣ Anonimȣл лȣї Комбефісіе[1]) ші Сimeon Логофътȣл[2]), ѧmпъратȣл Константin VII аȣ тріміс пре Пітȣ Аргірȣл кȣ бȣnъ оасте, кареле аціȣnгъndȣ'ї кънd вреа съ се ѧnтоарnе, nоаптеа аȣ пъвъліт престе еї, ші пре mȣлцї тъind, пре чеїлалцї і-аȣ фȣгъріт, ші аȣ лȣат тоатъ прada ші робії de ла еї.

[1]) Incertus Continuator in Const. Porphyrogennetam p. 288. 289. [2]) Simeon Logotheta p. 496.

Anȣл 959. Ѧn anȣл ачеста, прекȣm скріе anonimȣл лȣї Комбефісіе[1]): „Тȣрчії саȣ Ȣnгȣрії) іаръші пъвълind асȣпра Тракіеї, фііȣл лȣї Аргір, Маріan Патрікіȣл, кареле авеа сȣпт сіne легіonȣл Макіdonenілор, ші ера пȣс престе аппȣс, mергънd ѧn контра лор, і-аȣ ѧnвінс, ші пре mȣлцї прinzind, пре чеїлалцї і-аȣ ѧnтецїт а се ѧnтȣрnа кȣ рȣшіne ла але сале.

Тот ѧnтрȣ ачеста an ѧn 9 Noembріе, ѧn върстъ de 54 de anї аȣ mȣріт ші Аȣгȣстȣл Константin VII Порфірогенетȣл, фііȣл Аȣгȣстȣлȣї Леоn VI, de боалъ саȣ de венin, кърȣіа і-аȣ ȣрmат фііȣл съȣ Роman II[2]). Чі ѧnвінцереа Ȣnгȣрілор с'аȣ ѧnтъmплат dȣпъ mоартеа лȣї Константin, къчї Anonimȣл о nȣnе сȣбт Роman.

[1]) Incertus Continuator in Romanum Juniorem p. 300. [2]) Katona in Synopsi Chronol.

Анѫл 960. Роман II dупъ че аѫ ѭрмат тътъпс-съѫ, тоатъ окъртѫіреа дмпъръціеї о аѫ дпкредінцат лѫї Іосіф Брінга, ші ел с'аѫ dat dестерѣрілор, ші бѣѣтреї; тотъші дп анѫл de акѫт дп zіоа de Пащі аѫ дпкоропат пре фііѫл съѫ Васіліе, кареле апоі с'аѫ порекліт Бѫлгароктон, ші пре Нікіфор Фока л'аѫ тріміс дп Крета, саѫ Kandia, асѫпра лѫї Аміра Сарakінѫл [1]).

[1]) Baronius ad h. an. Katona l. c.

Анѫл 961. Нікіфор Фока аѫ лѫат Kandia de ла Сарakінї, ші пре Аміра л'аѫ прінс: фрате-съѫ Леон Фока дпкъ аѫ бътѫт пре Хабdan Сарakінѫл дп Асіа [1]).

[1]) Iidem ll. cc.

Анѫл 963. Ла анѫл ачеста аша скріе Георгіе Кедрен [1]): „Дп вретеа ачееа Петрѫ краіѫл Бѫлгаріеї тѫрindъ'і тѫіереа, ка съ дпоіаскъ пачеа, аѫ фъкѫт легътѣръ кѫ дмпъраціі, ші аѫ dat кіezешї пре фііі съї, пре Борісе ші пре Роман; апоі dупъ скѫрт тімп аѫ тѫріт Петрѫ, ші фііі лѫї с'аѫ тріміс дп Бѫлгаріа, съ кѫпrindъ крѫітеа чеа пъріптеаскъ, ші съ стеа дмпротівъ Комітопѫлілор. Пентрѫ къ Dabid, Моісе, Аарон, ші Сатѫіл, фечіорії лѫї Коміт преапѫтерпік din Бѫлгаріа, дпчепѫсе лѫкрърї пове, ші аціца пре Бѫлгарї."

Ачі Фоарте біпе дпсатпъ, къ Комітѫл ачела din Бѫлгаріа, decпре аї кърѫіа патрѫ фечіорї се ворбещце ачі, ші маї тѫлте се вор ворбі ла апії вііторї, п'аѫ фост Бѫлгарѫ de неатѫ, чі diaошї Ромъп, din колопії лѫї Траіан, чеї пріп Авреліап традѫшї дп Dакіа чеа пов. Пентрѫ къ Іоаппікіе дмпъратѫл Ромъпілор ші ал Бѫлгарілор, скріind ла Іппокептіе III Папа de ла Рота дп анѫл 1202 кіар зіче, къ ел есте din съпъцца лѫї Сатоіл, ші есте пръсіт din Романії чеї векі; кареа Іппокептіе Папа дпкъ пѫ о аѫ тъгъdѫіт, кънd аша аѫ ръспѫпс лѫї Іоаппікіе [2]): „Къчї маї біпе 'цї есте ші спре търіреа чеа вретелпікъ, ші спре тъптѫіреа чеа вечпікъ, ка прекѫт ещї de неат Роман, аша съ фіі ші кѫ ѭртареа, ші попорѫл църії тале, карії се зік, къ съпт din съпцеле Романілор (челор векі), съ ѭртеzе обічеіѫріле Бісерічії Ромеї, ка ші дп шерѫіреа Dѫтnezeeаскъ съ се вадъ а цінеа пъравѫріле пъріптещі." Іатъ къ Ромъпії аѫ фост ѫпцї кѫ Бѫлгарії de ла вепіреа ачестора, пъпъ ла вепіреа Ѫпгърілор. Dрепт ачееа пѫ пѫтаї Бѫлгарії аѫ бътѫт пе Гречї, чі доаръ маї тѫлт, ші маї adесе-орї і-аѫ бътѫт Ромъпії сѫпт пѫтеле Бѫлгарілор, Кѫтапілор, ші ал Паципакілор, кѫт съ ва ведеа ла апії вііторї. Вezї ші анѫл 1187.

Тотѫ дптрѫ ачест ап, дп 15. Мартіе, дп въръстъ de 24 de апї, аѫ тѫріт ші дмпъратѫл Роман ал доілеа а кърѫіа въdѫвъ Теофапіпе аѫ кіетат дп Царіград пре Нікіфор Фока, ші din дпdетпѫл патріархѫлѫї Поліеѫктѫ, дпzъdар дмпротівіпdѫсе Іосіфѫ Брінга, л'аѫ пѫтіт повъцѫіторіѫ ръсъріталѫї. Нікіфор Фока dупъ ачееа din дпdетпѫл лѫї Іоапп Zетіска ал върълѫї съѫ, фѫ пѫтіт de оасте. Дмпърат дп 2. Іѫліе, ші дп 16. зіле але лѫї Аѫгѫст с'аѫ ші дпкоропат, пебъгънd дп сеатъ пре Васіліе фііѫл лѫї Роман ал доілеа пептрѫ прѫпчіа лѫї. Пре Теофапіпе дпкъ маї дптъіѫ о аѫ лепъdат Нікіфор Фока чі dупъ ачееа о аѫ лѫатѫ шіе тѫіере. Іоапп Zетіска дпкъ аѫ бътѫт дп Кілікіа пре Сарakінї [3]).

[1]) Georgius Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 4 et ultimum Romani Junioris. [2]) Gesta Innocentii III. N-ro 68. [3]) Idem Cedrenus l. c., Katona in Synopsi Chronol.

Anъл 964. Nікіфор ал doілea дn anъл de вкът aъ лъat Moлcъecтia de ла Caракінї [1]).

[1]) Idem Cedrenus, et Katona ll. cc.

Anъл 965. Aчелашї Nікіфор ал doілea дn anъл aчecta aъ лъat Tapcъл шi Кіпръл de ла Caракінї, шi aъ трітіс acъпра Сікіліеї пре Eтanъіл, прin a кърбіа пebъгare de сатъ тоатъ oастea с'aъ тъiat de Caракінї [1]).

[1]) Iidem ll. cc.

Anъл 967. Дmпъратъл Nікіфор ал doілea, кът скріе Кedpeнъ [1]): „Дn anъл дmпъръцieї сале ал патрълea, дn indiктionъл ал zeчілea, дn лъna лъї Iunie, aъ ешіт съ вадъ четъцiле Тракieї, шi venind пънъ ла Cъda, таре aъ дoжeнiт прin кърцї пре Борісе (пъ Петръ) Краiъл Българieї, съ пъ ласе пре Търчї (Унгърї) съ треакъ Дънъреа, шi съ цeфбіаскъ цiпътъл Romaniлор. Neaскълтънd Българъл, чi дn тот тiпъл мъndpindъce, Nікіфор пе Патрікіъл Калокір, фечiоръл прinцълъї Херсоnълъї, л'aъ трітіс ла Сфendостлав новъцъіторіъл Росieї, шi пре ачела, въгъдъindъ'i dарърї, л'aъ дndemnат съ се ръdіче къ арте acъпра Българiлор."

Ашiшdереа скріе Zonapa [2])

Тот ла anъл 967. скріе Алберікіе [3]), къ тръіа дпкъ Баіап, фііъл Краіълъї Cimeon, карele дnтръ атъта дnвъцасе Маціа, къt пътea фаче din от лъn, саъ орi чe фелiъ de фіаръ.

[1]) G. Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 4. Nicephori 2. Aug. [2]) Joannes Zonaras Tom. 2. p. 205. [3]) Albericus in Chronico Ms. ad an. 967.

Anъл 968. „Рълiї primind дndemnъл (Дmпъратълъї Nікіфор)" ziче маї дпколо Кedpeп [1]) „дn ал чinчілea an ал дmпъръцieї лъї Nікіфор, дn indiктionъл ал вnспрezечелea, дn лъna лъї Августъ, aъ пъвъліт дn Българіа, шi стрікънd тълте четъцї, шi търгърї пънъ дn пътънт, къ преа таре прadъ дпкъркацї, с'aъ дntърnат a касъ." Ашiшdереа скріе шi Zonapa [2]).

[1]) Cedrenus ibidem ad an. 5. Nicephori Aug. [2]) Zonaras l. c.

Anъл 969. Рълiї дndълчindъce къ пръdzіле din Българіа, дn anъл aчecta пъ пъmaї o aъ пръdат iарълiї, чi o aъ шi кънpiнcкъ тотъл, prinzind шi пре Краіъл Борісе, дmпрезнъ къ Roman фрателе лъї. Iаръ пре дmпъратъл Nікіфор ал doілea, л'aъ оторжат дn 11 Dекетвріе дn вързтъ de 57 de anї, din порънка въръ-съъ, a лъї Ioann Zemiска, карele aъ шi ръпіт дmпъръцiа ресърітълъї; чi Поліевктъ Патріархъл пъ л'aъ слобозіт дn вісерікъ, пънъ чe n'aъ сьргънiт пре чeї чe оторжсе пре Nікіфор ал doілea, iаръ dънъ ачееа л'aъ дnкоронат токта дn zioa de Кръчiън [1]).

[1]) G. Cedrenus in Comp. Hist. ad. an. ult. Nicephori Phocae II. Aug. Joannes Zonaras Tom. 2. p. 206. Katona in Synopsi Chronologica.

Anъл 970. „Deчї Рълiлор (ziче Кedpeп 11), dънъ чe aъ кънpiнc Българіа, прекът am zic, prinzind шi пре doї фечiорї aї лъї Петръ, пре Борісе шi пре Roman, пъ ле aъ плъкът a се дntърna a касъ, чi тiрънdъce de дndemънареа локърiлор, с'aъ лъсат de

легътȣріле кȣ ѫтпъратȣл Nікіфор фъкȣте, ші аȣ алес съ ръмъпъ аколо, ші се стъпъпеаскъ тоатъ Бȣлгаріа. Ѫн сфатȣл ачеста ші маї таре і-аȣ ѫнтъріт Калокір, кареле ле аȣ фъгъdȣіт, къ de'л вор аџіȣта съ се факъ ѫтпърат ресърітȣлȣї, ле ва dа Бȣлгаріа de ȣрік, ва фаче кȣ еї легътȣръ вечнікъ, ле ва ѫтмȣлџі трібȣтȣл чел фъгъdȣіт, ші ѫн тоатъ віеаца лȣї ѫї ва авеа аmічї (претенї). Рȣшії афлъndȣсе de кȣвінтеле ачесте ѫнкȣръџіаџї, Бȣлгаріа о аȣ џінȣт шіе ка лȣатъ кȣ арme, ші пре солії ѫтпъратȣлȣї Іоаnn Zеmіска, кареле фъгъdȣіа, къ тоате ле ва dа, ла къте се легасе ѫтпъратȣл Nікіфор ал dоілеа, і-аȣ лепъdат de ла сіне кȣ респȣнсȣрї пліне de варварічеаскъ трȣфіе. Dрепт ачееа ѫтпъратȣл ѫнтеџіт фіind а черка къdінца кȣ арme, de грабъ аȣ скріс съ треакъ тоате ощіле de ла ресъріт ла апȣс, кърора ле аȣ dат повъцȣіторіȣ пре Барdа Склер, ші аȣ отърѫт, ка ел ѫнсȣшї ѫнкъ съ еасъ ла батаіе кȣ ѫнчепȣтȣл прітъвереї. Чі Рȣшії ші повъцȣіторіȣл лор Сфеndостлав, dȣпъ че аȣ ѫнцелес къ ощіле Романілор аȣ трекȣт, ȣніndȣшї шіе пре Бȣлгарї, пре карії ѫї авеа сȣпȣшї, кіемънd ѫнтрȣ аџіȣторіȣ ші пре Паџінакї ші пре Тȣрчї, карії локȣіа ѫн Паnnоnіа спре апȣс, аȣ стръnс оасте ка de 308,000 de барбаџї, ші трекънd Емȣл, тоатъ Тракіа о аȣ пръdат ші арс, ші тъбърѫndȣсе лънгъ Оdріȣ, ащепта прілеџіȣ de а се бате . . . . . Ера варварії ѫн треї пърцї деспърцїцї, ѫн чеа dінтъіа ера Рȣшії кȣ Бȣлгарії, ѫн а dоȣа Тȣрчії, ѫн а треіа Паџінакії." Пънъ ачі din кȣвънт ѫн кȣвънт; іаръ маї ѫнколо скріе ачелашї Кеdреn: „Къ Барdа Склер аȣ тріміс ѫнаінте пре Патрікіȣл Іоаnn Алакасанȣл, кареле маї ѫнтъіȣ аȣ німеріт ȣnde ера Паџінакії, ші пре ачещіа тръгъndȣї ѫн кȣрсъ, кȣ тотȣл і-аȣ стінс Барdа Склер; апої апріат бътъndȣсе кȣ Рȣшії ші кȣ Ȣнгȣрії, пре ачещіа ѫнкъ і-аȣ ѫнвінс, ші іар фі тъіат de плін, de нȣ л'ар фі кіемат ѫтпъратȣл Іоаnn Zеmіска, съ меаргъ асȣпра лȣї Барdа фііȣлȣї лȣї Леоn Фока, кареле вреа съ ръпеаскъ ѫтпъръціа."

Ашішdереа скріе Zонара[2]): іаръ Іоаnn Хрістіан Енгел[3]) ачестеа ѫнсамнъ деспре Паџінакї: „Nȣ е ѫndоіалъ, кȣm къ ȣн Еmір de ал Паџінакілор с'аȣ ашеzат апроапе de Бънат ла поарта de фіер, лънгъ рѫȣл Біцена, de ȣnde сȣппȣшії лȣї с'аȣ нȣміт Біссенї, din карії ȣнії пе ла анȣл 970 с'аȣ ашеzат сȣбт Кръімеа Ȣнгȣреаскъ."

[1]) Georgius Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 1. Joannis Zemiscae Aug. [2]) Joannes Zonaras Tom. 2 p. 209, 210. [3]) Joannes Christianus Engel in antiquiore Hist. Valachiae Part. 1. p. 140.

Анȣл 972. Ѫн анȣл ачеста аȣ тȣріт Токс повъцȣіторіȣл Ȣнгȣрілор, ѫнтрȣ ал кърȣіа лок аȣ ȣрмат Геїса татъл Съптȣлȣї Стефан, кареле аȣ ѫнчепȣт а траџе пре Ȣнгȣрї de ла бътъї, ші аї ѫнвъца ла негȣцъторіе[1]). Іаръ Іоаnn Zеmіска, кȣm скріе Кеdреn[2]): „Ѫнтрȣ ал dоілеа анȣ ал ѫтпъръціеї сале, врънd съ се батъ кȣ Рȣшії . . . . кȣ ѫнчепȣтȣл прітъвереї . . . . аȣ ешіт din Царіграd . . . . ел ѫнсȣшї кȣ 5000 de педестрашї, ші кȣ 4000 de кълърашї трекънd Емȣл, фъръ de весте аȣ нъвъліт престе немічї, ші аȣ тъбърѫт лънгъ Преслава, четатеа чеа маре (Маркіанопоіȣл чел векіȣ), ȣnde ера скаȣнȣл Краілор Бȣлгаріеї, порȣнчіnd маї наінте челоралалцї осташї, ка сȣпт повъцȣіреа лȣї Васіліе Кȣбікȣларіȣл, фъръ de zъбавъ съ'л ȣрmеzе. Аша лȣънd четатеа, пре Скіте карії фȣџіа, і-аȣ

оторѫт, тѹіеріле ші прѹнчії і-аѹ dѹс робї; прінсѹс'аѹ кѹ тѹіереа ші кѹ прѹнчії, ші Борісе Краіѹл Бѹлгарілор, кареле ѧнкъ пѹрта стеттеле кръещї, ші с'аѹ adѹс ла ѧтпъратѹл. Лѹї Борісе преа таре отеніе і-аѹ dат ѧтпъратѹл, кіетъndѹ'л ші атѹнчї Краіѹ Бѹлгарілор *Βασιλεα Βѹλγαρων*, іаръ пре Бѹлгарії чеї прінші, і-аѹ слобоzіт съ теаргъ каре ѹnde вреа, zікъnd: къ п'аѹ веніт съ сѹпѹе пе Бѹлгарї, чі съ'ї слобоаdъ, ші къ ел пѹтаї пре Рѹшї ѧї пѹтъръ ѧнтре петічї.... Ѧнтрѹ ачест тіпѹ лѹъnd Преслава пѹтаї ѧн doѹъ zіле, о аѹ dірес пре ѹnde фѹсесе стрікатъ, ші dѹпъ пѹтеле съѹ о аѹ пѹтіт Іоаннопоіѹ; апої ашеzъnd ѧнтр'ѫнса бѹпъ паzъ, ле аѹ dат тоате къте ера de ліпсъ спре траіѹл віецїї ші ал осташілор ші ал четъцепілор dінтр'ѫнса. Dечї сърбъnd о zі Сънтеле Пащї, а doѹа zі аѹ порніт ла Dоростор, кареа четате се пѹтеще ші Dрістра.“.....

„Аціѹнгъnd ла Dръщіор, аѹ веніт ла dънсѹл солї de ла Констанціа ші de ла алте четъцї de престе Dѹнъре, черъndѹшї ертъчіѹне, ші сѹпѹіndѹсе пре сіне ѧтпреѹнъ кѹ четъціле сале, пре карії кѹ блъndеце пріmіndѹї ѧтпъратѹл, аѹ тріміс оаменї, карії съ іее четъціле, ші de оdатъ аѹ тріміс пъzіторї, прін карії съ се поатъ ціnеа.

„Dѹпъ че аѹ бътѹт ѧтпъратѹл четатеа Dръщорѹлѹї ѧн 65 de zіле dѹпъ олалтъ, ші пѹ о аѹ пѹтѹт лѹа, с'аѹ сфътѹіт съ о ціnъ ѧнкѹнціѹратъ ші съ о іее кѹ фоатеа.... Іаръ Сфеndостлав въzъnd къ пѹ поате авеа вре о пъdежde de а се тънтѹі, кѹ аї съї с'аѹ плекат ла паче, ші прін солї аѹ пофтіт de ла ѧтпъратѹл ка съ се прітеаскъ ѧнтре претенії ші соцїї ѧтпъръціеї Романілор; лѹї, ші а лор съї съ ле фіе слобоd фъръ de прітежdіе а се ѧнтѹрна ѧн патріа лор, ші Скітелор съ лі се ѧнгъdѹе слобоdъ негѹціторіе ѧн ціnѹтѹл Романілор. Череріле ачестеа тоате ле аѹ прімiт ѧтпъратѹл.... Фъкъndѹсе легътѹріле, ачееа ѧнкъ аѹ пофтіт Сфеndостлав, ка съ поатъ ворбі кѹ ѧтпъратѹл гѹръ кѹ гѹръ, кареа ѧнкъ і с'аѹ ѧнгъdѹіт; ші dѹпъ че аѹ ворбіт къте аѹ врѹт, с'аѹ ѧнтѹрнат.“

„Dін рѹгареа лѹї Свеndостлав ла Паціnакї ѧнкъ аѹ тріміс ѧтпъратѹл, ѧndетнъndѹ'ї съ фіе соцї ші атічї Романілор; нічї съ треакъ Dѹнъреа спре цефѹіреа Бѹлгаріеї; ші Рѹшілор съ ле ѧнгъdѹе слобоdъ ѧнтоарчере ѧн патріа лор прін ціnѹтѹл съѹ. Ачеа соліе о аѹ пліnіт Архіереѹл Еѹхаітелор Теофіл. Паціnакії ла тоате с'аѹ легат, пѹтаї тречереа Рѹшілор прін ціnѹтѹл съѹ пѹ о аѹ ѧнгъdѹіт.“

„Dѹпъ че с'аѹ ѧнкъркат Рѹшії ѧн коръбііле сале ші порніт кътръ касъ, ѧтпъратѹл ѧнкъ аѹ ѧнтъріт тоате четъцѹїчеле ші четъціле къте сънт ѧн цертѹріле Dѹнърії, ші апої с'аѹ ѧнтѹрнат ѧн Царіграd.... ѹnde сосіnd, кът аѹ веніт ѧн піацѹ.... ѧнаінтеа попорѹлѹї аѹ dесбръкат пре Борісе dін стеттеле кръітеї Бѹлгърещї (ачелеа ера: коронъ de аѹр, кънаčї de ібрішін ші кълцѹнї тохорѫцї). De аколо тергъnd ла бісеріка чеа таре, корона Бѹлгарілор о аѹ dърѹіт лѹї Dѹтnеzеѹ, акъцъndѹ-о ѧн бісерікъ, апої фъкъnd пре Борісе Маціcтрѹ, с'аѹ ѧнтѹрнат ѧн палѹтъ.“

„Dечї Сфеndостлав кънd се ѧнтѹрна ѧн патріа са, аѹ къzѹт ѧн леашѹл Паціnакілор ші кѹ аї съї ѧтпреѹнъ de тот с'аѹ тъіат: пентрѹ къ се тъніасе пре dънсѹл Паціnакії, къчї аѹ фъкѹт легътѹръ de паче кѹ Романії.“

Ашіщdереа скріе ші Zonapa [3]) ші Катопа [4]), къ ачееа deскіліпіре, къ дъпсъл тоате ачестеа къте ле скріъ Кedреп ші Zonapa ла ап аnъ, ле despарте дп треї анї, ші doаръ пъ ръъ фаче.

Ачі дпсатпъ ші ачеаста, къ че скріе Кedреп ла апъл de акът despre Констапціа ші челелалте четъці, кареа аъ фост de a стъпга Dапърії, пъ е дтпротіва ачееа, че еъ ат арътат ла апъл 915. Пептръ къ Паціпакії пъпъ аъ бътът дтпъратъл Ioann Zemіска Дръщіоръл, с'аъ трас дпdърълт ла локъріле сале челе маї тарі, темънdъсе съ пъ петреакъ ші еї ка Ръшії; ші Ротънії чеї din Констапціа ші din челелалте четъці, ръмънънd пътаї de сіпе, лесне аъ пътът тріміте солі ла дтпъратъл.

[1]) Katona in Synopsi Chronol. [2]) Georgius Cedrenus in Compendio Historico ad an. 2. Imp. Joannis Zemiscae. [3]) Joannes Zonaras Tom. 2. p. 211. seqq. [4]) Katona l. c.

Апъл 976. Дтпъратъл Ioann Zemіска dънъ дпdелъпгата боалъ, кареа о аъ къпътат din венінъл чел че і с'аъ фост dat дп апъл трекът, дп апъл de акът дп 10 ianъарie, дп върстъ de 50 de анї аъ търіт, ші і-аъ ъртат Василіе ал doілеа Българоктопъл къ фрате съъ Константіп ал оптълеа, фечіорії лъї Роman ал doілеа, пепоції лъї Константіп Порфірогепетълъї ші стръпепоції лъї Леоп Філософъл, сънт карії Василіе Къвікъларіъл пре вре о къціва повъцъіторі дї пъпе ціос [1]).

Іаръ despre Българї Кedреп [2]) аша скріе: „Кът аъ търіт дтпъратъл Ioann Zemіска, Българії с'аъ ръdікат, ші стъпъпіреа преете сіпе о аъ дпкredіпцат ла патръ фрацї: лъї Dавid, Моісі, Аарон ші Самоіл, фечіорілор ънъї Коміт преапътерпік дптре Българї, de ла карele с'аъ ші пътіт Комітопълї; пептръ къ чеіалалцї din пеатъл лъї Петръ ера dъшї, кът ат скріс маї паінте) дп Царіград, ші аколо шedea. Борісе Мацістръл фъкът de Zemіска, ші Роman цівгъпіт de Іосіф Къвікъларіъл, търind Zemіска, аъ фъціт din Царіград, ші аъ врът съ теаргъ дп Българіа, ші пре Борісе, дтбръкат фііnd дп хаіпе гречещї ші Грек сокотіndъ'л а фі, ъп Българ, къnd трecea прін о пъdъре, л'аъ оторжт; Роman аъ рътас чітов, ші dъпъ ачееа с'аъ дптърпат дп Царіград, кът се ва аръта ла локъл съъ.“

„Dінтръ ачещї патръ фрацї, Dавid дпdатъ аъ търіт; Моісі бътънd четатеа Серра, аъ періт ловіт къ о пеатръ de пе zid; пре Арон къ прънчії лъї л'аъ оторжт Самоіл, съпънd къ ціпе къ Романії; пътаї Владіслав фііъл лъї Аарон, карele ші Іоann с'аъ пътіт, тънтъіт прін Радомер фііъл лъї Самоіл, карele ші Роman с'аъ кіетат, аъ скъпат.“

„Самоіл ачеста фііnd хърцашъ ші неодіхпіт бърбат, къnd ера ощіле Романілор къпріпсе къ Барda Склер (ънъл dінтре чеї тъзъліцї прін Василіе Къвікъларіъл), тот апъсъл л'аъ пекъжіт къ пъвъліріле сале, цефъінd пъ пътаї Тракіа, Макіdопіа ші вечі-пътатеа Тессалопікеї, чі ші Тессаліа, Гречіа ші Пелопопесъл, ші къпрінзънd тълте четъці, dінтре каре чеа маї de фрънте аъ фост Ларісса, пре аї къреіа локъіторі къ тоате фатіліile лор і-аъ трекът дп Българіа чеа маї din лъънтръ, ші пътърънdъ'ї дптре осташії съї, къ вітеція лор с'аъ фолосіт асънра Романілор. — Dес'аъ ші тоащеле Съптълъї

Ахілеў, кареле фѹсесе Епіскоп Ларіссеї, ші ле аў ашеzат ѧн Преспа, ѹnde авеа скаѹнѹл съў.“

Ашішdереа скріе ші Zonapa [3]).

[1]) Georgius Cedrenus in Comp. Historico ad an. 1. Basilii II. Bulgaroctoni, Katona in Synopsi Chronol.
[2]) Idem Cedrenus l. c. [3]) Joannes Zonaras Tom. 2. p. 219. 220.

Анѹл 977. Барdа Склер, кареле пентрѹ тъzъліреа са, кѹт с'аў zіс ла анѹл маї dinainte, се скѹласе асѹпра ѧмпъратѹлѹї Васіліе Бѹлгароктонѹлѹї, ѧн анѹл de акѹт аў ѧнвінс пре Леон повъцѹіторіѹл ѧмпъратѹлѹї [1]).

[1]) Cedrenus in Comp. Historico ad an. 2. Bulgaroctoni, Katona in Synopsi Chronologica.

Анѹл 978. Ачелашї Барdа Склер ѧн анѹл de акѹт ѧнвінце ші пре Барdа Фока de dоѹъ орї [1]).

[1]) Idem Cedrenus ad an. 4. Bulgaroctoni, Katona l. c.

Анѹл 979. Барdа Фока ѧн анѹл ачеста ѧнвінце пре Барdа Склер, кареле аў фѹцїт ла Хосрое [1]).

[1]) Idem Cedrenus ad an. 4. Bulgaroctoni, Katona l. c.

Анѹл 981. Пънъ кънd аў цінѹт тіръннia лѹї Барdа Склер, ѧмпъратѹл Васіліе ал dоілеа Бѹлгароктонѹл нѹ мѹлт аў пѹтѹт лѹкра ѧн контра лѹї Самоіл Краіѹлѹї Бѹлгарілор ші ал Ромънілор челор de а dреапта Dѹнъреї, чі dѹпъ че аў фѹцїт Барdа Склер ла Хосрое, ел ѧнкъ аў маї ресѹфлецїт, ші ѧн анѹл de акѹт аў лѹкрат аша, кѹт скріе Кеdрен [1]), кареле zіче: „Dрепт ачееа ѧмпъратѹл Васіліе кът с'аў мънтѹіт de Склер, ѧndатъ аў врѹт съ ісбъndеаскъ фаптеле челе реле а ле лѹї Самоіл, ші кѹлегънd тоате ощіле Романілор аў трекѹт ѧн Бѹлгаріа, нічї лѹї Барdа Фока, кареле ѧнкъ ера dоместік престе скоале, спѹіndѹшї сфатѹл, нічї челоралалцї повъцѹіторї de ла ресъріт. Аша dаръ ѧнтрънd ѧн Бѹлгаріа прін цінѹтѹл мѹнтелѹї Родопе ші албіа рѫѹлѹї Евро, пре Маціcтрѹл Леон Меліссенѹл л'аў лъсат din dъръпт, ка съ пъzеаскъ стръмторіле, ел трекънd прін кѹрмътѹріле ші пъdѹріле че сънт de кътръ Тріаdіца, кареа четате маї de demѹлт се zічеа Сарdіка, ѧн локѹл че се нѹмеще Стѹпоніў, ші de аколо вреа съ батъ Сарdіка. Се аѹde къ Самоіл темънdѹсе а еші ла шесў, аў кѹпрінс мѹнцїї de прін прецїѹр, ші чеаркъ кѹт ар пѹтеа стріка немічілор. Кѹ ачестеа фіind кѹпрінс ѧмпъратѹл, Стефан dоместікѹл скоалелор челор de ла апѹс, кареле пентрѹ мічімеа лѹї се пореклеа Конто-Стефан, ші ера преа маре немік лѹї Леон Меліссенѹлѹї, поаптеа аў мерс ла ѧмпъратѹл, ші л'аў ѧndемнат, ка лъсънd тоате, съ порнеаскъ табъра, ші съ се ѧнтоарне ѧн Царіграd; пентрѹ къ Меліссенѹл ръвнind съ ръпеаскъ порфіра, съ гръбеще ла Царіграd. De кѹвінтеле ачесте тѹрбѹръndѹсе ѧмпъратѹл, ѧndатъ аў порѹнчіт съ порнеаскъ табъра. Чі Самоіл мішкареа чеа фъръ de ръnd а немічілор сокотіndѹ-о прекѹт се ші кѹвініа а фі фѹгъ, ѧndатъ аў пъвъліт престе dънші кѹ маре лармъ, ші спъріindѹї і-аў фѹгъріт, лѹъndѹле табъра ші тоате къте авеа кѹ сіне, пънъ ші стеммеле ѧмпърътещї; ѧмпъратѹл de абеа аў скъпат прін кѹрмътѹрї ѧн Філіппопоіў.“

Ашішdереа скріў Zonapa [2]) ші Константін Манассе [3]).

[1]) Georgius Cedrenus Tom. 2. p. 698. [2]) Joannes Zonaras Tom. 2. p. 220. seqq. [3]) Constantinus Manasses pag. 121.

Анȣл 987. Барdа Фока ѫн анȣл dе акȣт аȣ ѫтбръкат порфіра ѫтпротіва ѫтпъратȣлȣї Васіліе ал dоілеа, ші пре Барdа Склер ѫл пȣне сȣнт пазъ [1]).

[1]) Cedrenus in Comp. Hist. Katona in Synopsi Chronol.

Анȣл 988. Ѫтпъратȣл Васіліе ал dоілеа бате пре Колокір повъцȣіторіȣл лȣї Барdа Фока [1]).

[1]) Iidem ll. cc.

Анȣл 989. Ѫтпъратȣл Васіліе Бȣлгароктонȣл, dȣпъ че аȣ тȣріт ѫн анȣл ачеста кȣ тоарте грабнікъ Барdа Фока, оастеа лȣї о аȣ ѫтпръщіат, ші пре Барdа Склер л'аȣ прітіт ѫн граціе [1]), апої dȣпъ кȣт скріе Кеdрен [2]): „Мънтȣіт фіінd ѫтпъратȣл dе ръсбоіеле dін лъȣнтрȣ, с'аȣ сфътȣіт съ се ісбънdеаскъ dе пе Самоіл ші dе пе алцї кръішорї, карії пънъ а фі ел кȣ бътъіле челе dін лъȣнтрȣ кȣпрінс, тȣлтъ пагȣбъ фъкȣсе ѫтпъръціеї Романілор. Dрепт ачееа аȣ ешіт ѫн Тракіа ші Макіdоніа, ші dе аколо с'аȣ погорѫт ѫн Тессалоніка съ тȣлцътеаскъ тарелȣї Мȣченік Dімітріе. Аколо аȣ лъсат кȣ тȣлтъ ші таре оасте пре Маціcтрȣл Грігоріе Таронітȣл, ка съ ѫтпеdече пъвъліріле лȣї Самоіл; іаръ ел ѫнтȣрнънdȣсе ѫн Царіграd, аȣ пȣрчес ѫн Іверіа, кареа о аȣ ші кȣпрінс ѫн анȣл ȣртъторіȣ 990." Ашішdереа скріȣ ші Zонара [3]) ші Константін Манассе [4]).

[1]) Cedrenus in Comp. Historico, Katona in Synopsi Chronol. [2]) Idem Cedrenus T. 2. p. 701. [3]) Zonaras T. 2. p. 223. [4]) Constantinus Manasses p. 221. 222.

Анȣл 995. Ла анȣл ачеста dеспре Самоіл Краіȣл Бȣлгарілор ші ал Ромънілор аша скріе Кеdрен [1]): „Ѫн тімпȣл ачеста кȣ dе а dінсȣл ощінdȣсе Самоіл асȣпра Тессалонікеї, ш'аȣ ѫтпърціт ощіле ѫн леашȣрї, ші аȣ порȣнчіт, ка ȣнії маї пȣцінї съ пъвълеаскъ пънъ ла нȣміта четате. Кареа сімцінdȣ-о Префектȣл Грігоріе Таронітȣл, аȣ тріміс пре Асот фііȣл съȣ, ка черкънd тȣлцімеа немічілор, съ вінъ ші съ'ї спȣнъ. Асот мергънd, с'аȣ ѫнтълніт кȣ чеї че мерцеа ѫнаінте, ші лȣънdȣї ѫн фȣгъ, ел ѫнсȣші аȣ къzȣт ѫн міжлокȣл леашȣрілор. Грігоріе ѫнцелегънd ѫнтътпларea, ѫнdатъ аȣ кȣрс ѫнтрȣ аціȣторіȣ, ка съ скоатъ пре фііȣл съȣ dін мъніле протівнічілор, чі ші ел с'аȣ ѫнкȣнціȣрат dе Бȣлгарї, ші вітецеще ощінdȣсе, с'аȣ тъіат."

„Ѫтпъратȣл ѫнцълегънd періреа повъцȣіторіȣлȣї, аȣ тріміс алт повъцȣіторіȣ, пре Нікіфор Ȣранȣл, Префектȣл Апȣсȣлȣї . . . . Ачеста кът аȣ веніт ѫн Тессалоніка, ѫнdатъ с'аȣ ѫнщіінцат къ Самоіл мънdрінdȣсе . . . . аȣ трекȣт песте Темпеле Тессалонікеї ші престе рѫȣл Пенеȣ, ші цефȣеще Тессаліа, Беоціа ші Аттіка, ші трекънd прін істмȣл Корінтȣлȣї, Пелопоннесȣл (Мореа dе акȣт) ѫнкъ'л цефȣеще. Dрепт ачееа ел ѫнкъ трекънd пре ла поалеле Олімпȣлȣї, аȣ веніт ѫн Ларісса, ші лъсънd аколо богаціа, тоатъ Тессаліа о аȣ ȣмблат кȣрънd, ші трекънd кътпȣл Фарсалеї ші апа Апіdанȣлȣї с'аȣ тъбърѫт ѫн цертȣріле Сперкеіȣлȣї, ѫнтрȣ ал кърȣіа чел dін коло цертȣре се тъбърѫсе ші Самоіл. Dе тȣлте плої че къzȣсе токмаї атȣнчї, рѫȣл Сперкеіȣ фоарте крескȣсе, пентрȣ ачееа ѫн тімпȣл ачела нȣ се пъdъждȣіа нічї о бътаіе. Чі Ȣранȣл ѫн сȣс ші ѫн

ціос черкънd ржѫл, аѹ гъсіт вad, прін кареле поаптеа ш'аѹ трекѹт оастеа, ші кънd dорmіа фъръ de гріце Бѫлгаріі аѹ dат престе еї, ші пепѹтъраці аѹ тъіат dінтре dъпшіі, пічї ѹпѹл кѹтеzънd а се апъра. Самоіл кѹ Роman фііѹл съѹ ѫпкъ с'аѹ ръпіт, ші с'ар фі прінс, de пѹ ар фі zъкѹт ѫптре чеї тъіаці, ші ѫп поаптеа че аѹ ѹрmат пѹ ар фі фѹціт пре аскѹпс ѫп mѹпціі Етоліеї, прін але кърора върфѹрї аѹ веніт dѹпъ ачееа ла mѹптеле Піnd, ші de ачі ѫп Бѫлгаріа."

„Dѹпъ че с'аѹ ѫптѹрпат а касъ Самоіл, аѹ слобоzіт пре Асот фііѹл Таропітѹлѹї dін робіа ѫп кареа къzѹсе ѫп бътаіа de ла Тессалоніка; ші ш'аѹ mърітат фата dѹпъ ел, пептрѹ къ ѫптрѹ атъта ѫл ѫпdръціce фата, кът zічеа къ се ва оmорж de пѹ о вор da dѹпъ dъпсѹл. Сфършіndѹсе пѹпта, пре ціпере-съѹ л'аѹ тріміс ѫп Dірраxіѹ ка съ порѹпчеаскъ престе ціпѹтѹл ачела; чі Асот mергънd аколо, ш'аѹ трас ші mѹіереа ѫп кѹцетѹл съѹ, ші аѹ фѹціт ѫп коръбііле каре пъzеа mарціпіле ѫmпъръціеї, ші кѹ ачелеа с'аѹ dѹс ѫп Царіграd ла ѫmпъратѹл; de ла каре ел с'аѹ фъкѹт Маціcтрѹ, іаръ mѹіереа лѹї Zостъ."

Ашішdереа скріе Zопара [2]).

Тот ѫптрѹ ачест апѹ аѹ логоdіт Геzа повъцѹіторіѹл Ѹпгѹрілор чел maї de пре ѹрmъ пре Ціzела сора Съптѹлѹї Епрік, dѹпъ фііѹл съѹ Съптѹл Стефап, чі пѹпта о аѹ ѫптърzіат пъпъ вор maї креще [3]).

[1]) G. Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 19. Imperatoris Basilii II. Bulgaroctoni. [2]) Joannes Zonaras Tom. 2. p. 223. 224. [3]) Stephanus Katona in Synopsi Chronologica.

Апѹл 997. Геzа, чел maї de пре ѹрmъ повъцѹіторіѹ ал Ѹпгѹрілор, кареле ѫпdеmпат фііnd de Саролта mѹіереа са (фата лѹї Ціѹла повъцѹіторіѹлѹї Арdеалѹлѹї, кареле ѫпкъ ѫп апѹл 948 прімісе креdінца ѫп Хрістос) maї паінте се фъкѹсе крещін, dѹпъ че аѹ ѫпторс пре mѹлцї Ѹпгѹрї ла крещінътате, акѹma векіѹ de zіле, ші апропііndѹсе de моарте, аѹ стръпс пре maї mарії попорѹлѹї съѹ, ші ѫп апѹл ачеста пре Стефап фііѹл съѹ чел dін Саролта mѹіереа чеа dінтъіѹ, л'аѹ ашеzат ѫп локѹл съѹ повъцѹіторіѹ [1]), чі пѹ Краіѹ, кѹm скріе Бопфініе [2]), къчї Краіѹ dѹпъ ачееа с'аѹ фъкѹт.

[1]) Anonymus Belae Regis Notarius in Historia de septem Ducibus Hungariae, Chartuitius in Legenda de S. Stephano p. 179. Thuroczius f. 94. Ranzanus f. 354. seq. Reva in Centur. f. 2. [2]) Bonfinius f. 170

Апѹл 998. Съптѹл Стефап, апої ѫптъіелеа Краіѹ ал Ѹпгѹрілор, ѫпкъ пѹ се ашеzасе біне ѫп скаѹпѹл пърінтеск, ші Кѹпа Префектѹл Сіміціеї (Dux Simeghiensis) ѫпцелегъпdѹсе кѹ Аdелхаіdа а dоѹа mѹіере а лѹї Геzа, пре кареа вреа съ о іеа шіе mѹіере, с'аѹ ръdікат асѹпръї, пептрѹ къ ера ѫпкъ тъпър [1]). Dрепт ачееа ѫп апѹл de акѹm [2]) фоарте mаре ръсбоіѹ с'аѹ порпіт ѫптре Стефап ші ѫптре Кѹпа, ѫп каре ръсбоіѹ аѹ ѫпвінс Стефап пре Кѹпа, ѫп апѹл че ѹрmеаzъ л'аѹ ші тъіат ѫп патрѹ, ші л'аѹ ѫmпърціт ѫп патрѹ корпѹрї але църії [3]).

[1]) Thuroczius et Ranzanus ll. cc. Georgius Jeremias Haner in Periodo 1. §. 7. [2]) Timon in Epitome Chronol. f. 1. [3]) Thuroczius f. 95. Bonfinius f. 173.

Апѹл 999. Ѫп тімпѹл ачеста ръѹ mерцеа лѹкрѹріле Краіѹлѹї Самоіл, пептрѹ къ аша скріе Кеdрен [1]): „Ѫп апѹл de ла zіdіреа лѹmеї 6508, ѫп Індіктіопѹл 13, ѫmпъ-

ратȣл Васіліе mаре оасте аȣ тріміс песте Еmȣ асȣпра четъцілор Бȣлгърещї сȣпт повъцȣіторії: Патрікіȣл Теоdорокап ші Протоспътаріȣл Nікіфор Ксіфіа; с'аȣ кȣпрінс dе ачещіа Преслава чеа mаре ші чеа mікъ, ші Пліскова, ші оастеа Ромапілор с'аȣ ѧнтȣрпат кȣ бірȣінцъ."

[1]) Georgius Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 24. Imp. Basilii Bulgaroctoni.

Апȣл 1000. Ѧmпъратȣл Васіліе ал dоілеа Бȣлгароктопȣл ѧп апȣл dе акȣm іаръш, с'аȣ ръdікат асȣпра Бȣлгарілор ші а Ромъпілор, пеnтрȣ къ аша скріе Кеdреn[1]): „Ѧп апȣл че ȣрmеаzъ (dȣпъ 999), ѧmпъратȣл іаръшї mерцe ѧп Бȣлгаріа прін Тессалопіка аколо Dобромер Префектȣл Берреії, с'аȣ dат пре сіне ші четатеа ѧmпъратȣлȣї, пеnтрȣ кареа фаптъ л'аȣ dърȣіт кȣ чінсте dе Прокопсȣл. Чі Nіколае, кареле пеnтрȣ скȣрцітеа лȣї, Nіколіца ѧпкъ с'аȣ пȣmіт, ші ера mаї mаре престе четатеа Сервіа zісъ, п'аȣ dат четатеа кънd о бътеа ѧmпъратȣл; чі се апъ тарера ші въртос, пъпъ а лȣа ѧmпъратȣл четатеа, кȣ кареа ші ел аȣ веnіт ѧп mъпї. Четатеа ачееа ѧmпъратȣл о аȣ голіт dе Бȣлгарї, ші о аȣ ȣmплȣт dе осташї dе аї съї, ші dе аколо ѧнтȣрпъndȣсе ѧп Царіграd, пре Nіколіца ѧпкъ л'аȣ dȣс кȣ сіне ші л'аȣ фъкȣт Патрікіȣ."

Чі Nіколіца, dȣпъ кȣm скріе Кеdреn mаї ѧп ціос, пȣ mȣлт аȣ zъбовіт ѧп Царіграd, ші іаръшї с'аȣ ѧпторс ла Самоіл; кȣ кареле фȣцind dе ла ѧпкȣпцiȣрареа четъцеї Сервіа іаръшї с'аȣ прінс ші апої с'аȣ бъгат ѧп темпіцъ.

Ȣнгȣрії ѧпкъ възънd вітеціа Съптȣлȣї Стефап кареа о арътасе асȣпра лȣї Кȣпа, ѧп апȣл ачеста л'аȣ ръdікат Краіȣ престе сіне[2]), апої л'аȣ ші ѧпкоропат тот ѧптрȣ ачест апȣ, ѧп 15 Аȣгȣст[3]), кȣ корона, кȣ кареа ші акȣma се ѧпкоропеаzъ Краії Ȣнгȣрещї[4]). Трімісȣс'аȣ корона ачеаста dе ла Сілвестрȣ ал dоілеа Папа dе ла Рома, саȣ dе ла ѧmпъратȣл ресърітȣлȣї Васіліе Бȣлгароктопȣл, пȣ есте а mеа а черка; dестȣл есте, къ ачеіа Краї Ȣнгȣрещї, карії пȣ с'аȣ ѧпкоропат кȣ корона ачеаста, пȣ се цін Краї аdевъраці, нічї лі се цін порȣпчіле, прекȣm поцї веdеа dін леціле церії[5]).

[1]) G. Cedrenus in Compendio Historico ad an. 24. Imp. Basilii II. Bulgaroctoni. [1]) Ranzanus f. 355 Bonfinius f. 170. Ritius f. 840. [3]) Privilegium datum Abbati Montis Pannoniae anno Christi 1000. Stephani jam Regis, Timon in Epitome Chron. f. 1. Faschingius in Nova Dacia Part. 5. p. 99. et Auctor de Natal. Archi-Episcopi Coloc. p. 7. [4]) Usus. [5]) Corpus Juris Hungarici.

Апȣл 1001. Ла апȣл ачеста ачелашї Кеdреn[1]) аша скріе: „Ѧп Іndіктіопȣл 15 Ѧmпъратȣл Васіліе аȣ ѧпкȣпцiȣрат Віdіпȣл, ші бътъndȣ'л опт лȣпї, л'аȣ лȣат кȣ пȣтереа. Пъпъ че аȣ zъбовіт ла Віdін ѧmпъратȣл, Самоіл аȣ пъвъліт песте Оdріапї ѧп zіоа dе Съпта Маріа-Маре, токma кънd сърба сърбътоареа dȣпъ обічеіȣ: ші dобъndіnd mаре прадъ, с'аȣ ѧнтȣрпат. Ѧmпъратȣл ѧнтърінd Віdіпȣл, с'аȣ гътіт съ се ѧнтоарпе ѧп Царіграd, ші кълъторінd, тоате четъціле бȣлгърещї ле бътеа, ші ле сȣпȣпеа шіе. Чі веnіnd ла четатеа Скопіа аȣ афлат, къ Самоіл престе рѫȣл Аксіȣ, че се пȣmеще акȣma Вардаріȣ, фъръ dе гріце тъбъреще, къчї ѧпкрезъndȣсе рѫȣлȣї, ші гъndіnd къ пеnтрȣ върсареа апеї пȣ се ва пȣтеа трече, се цінеа а фі фъръ dе прімеждіе. Dаръ ѧmпъратȣл аȣ трекȣт оастеа прін вадȣл dе оаре-кареле лȣї арътат. Dе ȣп лȣкрȣ нічї кȣ

гъndȣл гъndiт ка ачеста спъїmъптъndȣсе Самоіл, аша аȣ фȣцiт кȣ аї съї, кът пічї ȣпȣл dintре еї аȣ dат пепт кȣ nimічії. Кортȣл лȣї ѧпкъ с'аȣ прінс, ші тоатъ табъра. Чі ші четатеа Скопіа ѧпкъ о аȣ dат ѧтпъратȣлȣї чел de Самоіл пȣс Префект престе dъnса Роman фіiȣл лȣї Петрȣ Краіȣлȣї Бȣлгарілор, фрателе лȣї Борісе, кареле ші Сimeon с'аȣ пȣmiт de пе пȣmеле mошȣ-съȣ; пептрȣ кареа фаптъ, ѧтпъратȣл ѧпкъ л'аȣ фъкȣт Патрікіȣ ші л'аȣ пȣс маї mаре престе Авоd."

[1]) Georgius Cedrenus in Comp. Historico ad an. 26 Imperat. Basilii II. Bulgaroctoni.

Анȣл 1002. Історічії Ȣнгȣрещї Тȣроціе[1]) ші Бонфініе[2]), ѧпкъ ші чеї маї търzії de кът dъnшії, се пъръвеск ѧп прічініле пептрȣ каре Съптȣл Стефан аȣ лȣат Арdеалȣл de ла Ціȣла чел маї тъпър, ші л'аȣ ȣніт Ȣнгаріеї, кȣ Аnонimȣл Белеї, кареле аша скріе[3]): „Тȣхȣтȣm аȣ пъскȣт пре Хорка; Хорка аȣ пъскȣт пре Ціȣла ші пре Zȣбор; Ціȣла аȣ пъскȣт dоȣъ фете, dintре каре ȣпа с'аȣ кіеmат Саролd, ші чеїалалтъ Саролт, ші Саролт аȣ фост mama Съптȣлȣї Краіȣ Стефан. Іаръ Zȣбор аȣ пъскȣт пре Ціȣла чел маї mік, татъл лȣї Бȣе ші а лȣї Бȣкпе, пре а кърȣіа тimп Краіȣл Съптȣл Стефан аȣ сȣбт ціȣгат шіе Арdеалȣл, ші пре Ціȣла л'аȣ dȣсȣ легат ѧп Ȣнгаріа, ші ѧп тот тimпȣл віеціі лȣї л'аȣ ціnȣт ѧп темпіцъ пептрȣ ачееа, пептрȣ къ ѧп кредінцъ ера dешерт, ші п'аȣ врȣт съ фіе крещінȣ, ші mȣлт се ѧmпротівіа Съптȣлȣї Стефан Краіȣлȣї, mъкарȣ къ ера din пеаmȣл mъпі-са."

Ѧпсеаmпъ біне кȣвінтеле челе трасе але Аnnонimȣлȣї, аdекъ: *„eo quod in fide esset vacuus, et noluit esse Christianus, et multa contraria faciebat S. Regi Stephano;"* каре кȣвінте пȣ ле ѧпцелеце dȣпъ тълкȣіреа лȣї Тȣроціе, ші а лȣї Бонфініе, пре карії і-аȣ ȣрmат чеїлалцї Історічї ȣнгȣрещї, аdекъ: „къ Ціȣла чел маї тъпър ар фі фост пъгъп, чі къ аȣ фост de леціеа Ръсърітȣлȣї," de кареа аȣ фост ші Съптȣл Стефан маї паінте de а се ѧпкоропа; пептрȣ къ Ціȣла чел маї бътръп кȣ Ȣнгȣрії din Арdеал ѧпкъ ѧп анȣл 948 се фъкȣсе крещінȣ, прін а кърȣіа фатъ Саролта с'аȣ ѧпторс ші Геzа татъл Съптȣлȣї Стефан. Ашішdереа Съптȣл Стефан пȣ пептрȣ пъгъпътатеа лȣї Ціȣла челȣї маї тъпър с'аȣ скȣлат асȣпра лȣї, чі пептрȣ къ пȣ л'аȣ пȣтȣт траце de ла леціеа Ръсърітȣлȣї, съ'л факъ de леціеа Аппȣсȣлȣї. Аdевърȣл ачеста ші маї кіарȣ ѧл веї кȣпоаще, de веї четі ші сокоті de аmърȣптȣл леціле църії ȣнгȣрещї, челе de СС. Стефан ші Ладіслав фъкȣте, din каре веї кȣлеце, къ Съпції ачещіа п'аȣ пȣтȣт лепъdа кȣ тотȣл обічеіȣріле de ла Бісеріка Ръсърітȣлȣї прімiте, mъкар къ се ѧпкоропасе кȣ короапа de ла Сілвестрȣ ал doїлеа Папа de ла Рома трімісъ.

[1]) Joannes Thuroczius in Chronic. Hungar. Part. 2. cap. 29. [2]) Antonius Bonfinius Rerum Hung. Decadis 2. Lib. 1. [3]) Anonymus Belae Regis Notarius de septem Ducibus Hung. Cap. 27.

Анȣл 1003. Ла анȣл 995 с'аȣ арътат къ ѧпкъ атȣпчеа аȣ логоdіт Геzа пре Ціzела сора Съптȣлȣї Епрікȣ, dȣпъ фіiȣл съȣ Съптȣл Стефан, чі пȣпта о аȣ ѧптърzіат пъпъ вор маї креще амбе фецеле. Ѧп анȣл ачеста dрепт ачееа Съптȣл Стефан ш'аȣ аdȣс логоdніка, ші с'аȣ кȣпȣпат кȣ dъnса, din кареа с'аȣ пъскȣт С. Емерік[1]).

[1]) G. Jeremias Haner Periodi 1-mae §. 10. Adelboldus apud Stiltingum f. 72.

Анѹл 1004. Ла анѹл ачеста аша скріе Тѹроціе[1]): „Dѹпъ че аѹ ѫнвінс С. Стефан пре Ціѹла, ш'аѹ порніт оастеа асѹпра лѹї Кеан Повъцѹіторіѹлѹї Бѹлгарілор ші Склавілор, каре неатѹрї локѹеск ѫн локѹрї din фіреа са тарї; din каре прічінъ пре нѹмітѹл Повъцѹіторіѹ, dѹпъ мѹлте остенеле ші сѹdорї de оасте, de абеа л'аѹ ѫнвінс ші оморѫт, dобъndind неспѹсе вістіерії, маї алес ѫн аѹр, ші петрії скѹмпе; ші аѹ ашеzат аколо пре ѹн стръмошѹ ал съѹ, анѹме Zолтан, (маї біне ар фі zic: пре ѹнѹл din неатѹл съѹ), кареле dѹпъ ачееа аѹ мощеніт Арdеалѹл, ші dрепт ачееа се zіче de обще Erdeli Zoltán, пентрѹ къ ел ера чел маї de demѹлт, кареле аѹ тръіт пънъ ла тімпѹл Съптѹлѹї Краіѹ."

Ашішdереа скріе Бонфініе[2]), Мелхіор Інхофер[3]), ші Timon[4]); чі Історіа ачеаста саѹ нѹ е аdевъратъ, саѹ Кеан аѹ фост Повъцѹіторіѹл Ромънілор ші Склавілор. Къчї щіѹт лѹкрѹ есте din Анонімѹл Белеї[5]), къ ѫнкъ маї наінте de а лѹа Тѹхѹтѹм Арdеалѹл, ѫнтр'ѫнсѹл н'аѹ фост Бѹлгарї, фъръ нѹмаї Ромънї ші пѹцінї Склавї, карії бірѹіndѹсе, ші прінzіndѹсе Ціѹла чел маї тѫнър ѫн анѹл 1002, ѫн анѹл ачеста лесне с'аѹ пѹтѹт ръdіка асѹпра Съптѹлѹї Стефан, маї въртос къ ѫнкъ нѹ ле dъdѹсе Повъцѹіторіѹ ноѹ. Афаръ de ачестеа, чіне ар пѹтеа креdе, къ Zолтан аѹ фост стръмошѹ, proavus, Съптѹлѹї Стефан, ші атъта аѹ тръіт dѹпъ моартеа стръпепотѹлѹї съѹ, кът аѹ мощеніт Арdеалѹл?.

[1]) Thuroczius in Chronic. Hung. Parte 2. Cap. 30. [2]) Bonfinius Rerum Hung. Decadis 1-mae Lib. 1. [3]) Melchior Inchofer in Annal. Eccl. Regni Hung. Tom. 2. p. 270. [4]) Timon in Epitome Chronologica f. 2. [5]) Anonymus Belae Regis Notarius in Hist. de septem Ducibus Hungariae Cap. 25.

Анѹл 1013. „Ѫмпъратѹл Васіліе" zіче Кеdрен[1]) ла анѹл de акѹм, „ѫн тоцї анії пъвълеа ѫн Бѹлгаріа..... Dрепт ачееа Самоіл..... аѹ фъкѹт шанцѹрї пре ѹnde ѫнтра; ші пентрѹ къ щіа къ с'аѹ обічнѹіт а ѫнтра прін Кімва, Лонгѹл ші Клеndіѹл; стръмтѹріле ачеле ле-аѹ ѫнгръdіт....., ші аша аѹ ащептат пре ѫмпъратѹл. Dѹпъ че аѹ сосіт ѫмпъратѹл аколо, ші аѹ врѹт съ ѫнтре вітецеще л'аѹ ѫмпеdікат пъzіторії, ші пре чеї че се сіліа се треакъ кѹ пѹтереа, ѫї бътеа, шії ръпеа din локѹл чел маї de сѹс. Аколо dеспъdъжdѹind деспре тречере ѫмпъратѹл, Нікіфор Ксіфіа Префектѹл Філіппопоіѹлѹї ѫл ѫndемна съ ръмънъ аколо, ші съ батъ шанцѹл, къ ел се ва dѹче аіреа, ші съ ва стръdѹі съ факъ чева de фолос. Ашеzъndѹсе ѫнтрѹ ачеаста (аdекъ ѫнвоіndѹсе спре ачеаста), ел кѹ аї съї аѹ ѫнкѹнціѹрат пре амеаzъzі de ла кѹрмътѹріле ачелеа мѹнтеле чел маї ѫналт, че се нѹмеще Балатіста, ші ѫн 29 de zіле а ле лѹї Іѹліе ѫн Індіктіонѹл 12, din лок маї de сѹс, de ла спате, кѹ маре лармъ аѹ пъвъліт престе Бѹлгарї фъръ de весте; карії ѫнфрікошіndѹсе аѹ фѹціт, ші ѫмпъратѹл стрікъnd гарdѹл, с'аѹ лѹат dѹпъ dъншії. Мѹлцї Бѹлгарї с'аѹ тъіат атѹнчї, dаръ маї мѹлцї с'аѹ прінс. Самоіл ѫнкъ кѹ анеvоіе аѹ скъпат прін аціѹторінца фііѹлѹї съѹ, кареле гоніторілор ле-аѹ стат ѫмпротівъ, ші пѹіnd пре татъл съѹ пре кал, л'аѹ dѹс ѫн четъцѹіка Прілапѹлѹї; Бѹлгарілор челор прінші, карії се zік а фі фост ка ла 15,000, Ѫмпъратѹл ле-аѹ скос окії, лъсъnd

din фіеще-каре сѫтъ ѫпѫл кѫ ѫп окіѫ, ка съ повъцѫеаскъ пре чеіалалцї, ші аша і-аѫ тріміс ла Самоіл. Пре карії възъndѫ'ї Самоіл а веnі кѫ ачеста ръndѫ, de пъказѫ аѫ амецїт, ші аѫ пікат цїос, іаръ dѫпъ че с'аѫ ѫdат прін чеї че ера de фацъ, веnіndѫ'шї ѫп орї, аѫ черѫт апъ рече, кареа бъndѫо аѫ къпътат карdіагм, ші dѫпъ doѫъ zіле аѫ мѫрітѫ."

„Лѫї Самоіл і-аѫ ѫрмат фііѫл съѫ Гавріїл, кареле ші Роман с'аѫ пѫміт. Ачеста ера маї таре de кът татъ-съѫ, dаръ кѫ маї пѫцінъ ѫпцелепчіѫне, ка ѫпѫл кареле аѫ фост пъскѫт dінтр'о роабъ din Ларісса. Аѫ ѫпчепѫт а domnі ѫп 15 Септемвріе ал Іndіктіонѫлѫї 13, ші пеплінind ѫп ап ѫп кръіме, ла въпат с'аѫ оморѫт de Іоанн, алтмінтрелеа Владіслав, фііѫл лѫї Аарон, пре кареле ел ѫпсѫшї л'аѫ фост мънтѫіт оаре-кънd de моарте.

Ашішdереа скріѫ: Zонара[2]) ші Гліка[3]).

[1]) Georgius Cedrenus in Comp. Historico ad an. 38. Imperatoris Basilii II. Bulgaroctoni. [3]) Joannes Zonaras Tom. 2. p. 225. 226. [3]) Glycas p. 310.

Анѫл 1014. „Кѫ ѫпчепѫтѫл прімъверії" скріе Кеdрен[1]) „ла анѫл de акѫм ѫмпъратѫл Васіліе іаръші аѫ мерс ѫп Бѫлгаріа, ші бътънd Віdінѫл, пре пъzіторії dінтр'ѫнсѫл, карії фръпгънdѫ'ші кредінца, с'аѫ ръdікат асѫпра Романілор, і-аѫ пѫртат ѫп Волер; апої аѫ мерс ѫп Тессалоніка, ѫnde аѫ тріміс ла ел Гавріїл, алтмінтрелеа Роман, пре ѫп Роман Хеїротметѫл, съ'ї фъгъdѫіаскъ ѫп пѫмеле съѫ, къ і се ва сѫппѫне; чі ѫмпъратѫл цїѫdекънd а фі пѫмаї ѫпшелъчіѫне фъгъdѫінца, аѫ тріміс пре Ксіфіа, ші пре Константін Діоцен кѫ оасте ѫп цінѫтѫл Моглепілор, карії аѫ пръdат цінѫтѫл ачела, ші бътеа четатеа Noцia; аѫ сосіт ші ѫмпъратѫл, ші аѫ лѫат четатеа, прінzind пре Domітіан Каѫканѫл, кареле ера ом пѫтерпік, ші Консіліаріѫ лѫї Гавріїл, ші пре Еліце Прінцѫл Моглепілор кѫ маї мѫлцї боіерї ші осташї, dінтре карії пре чеї харпічї de а пѫрта арме, і-аѫ пѫртат ѫп Аспрокапіа, іаръ пре чеїлалцї і-аѫ цефѫіт, ші четатеа Noцia о аѫ арс."

„А чінчеа zі dѫпъ че с'аѫ ѫптъмплат ачестеа, аѫ веnіт Роман Хеїротметѫл аdѫкънd кѫ сіне пре ѫпії dінтре шербії лѫї Іоанн Владістлав фііѫлѫї лѫї Аарон кѫ епістолъ (ръвашѫ), прін кареа ѫпщіінца Іоанн Владістлав пре ѫмпъратѫл, кѫм къ ел аѫ стінс віеаца лѫї Гавріїл Роман, ші акѫм с'аѫ ѫпторс ла dъпсѫл ѫмпъръцїа Бѫлгарілор, ші фъгъdѫіа ѫп епістолъ къ ва фі сѫппѫс ші шерб Ѫмпъратѫлѫї. Четінd епістола ѫмпъратѫл, ш'аѫ тріміс сентенца са печетлѫітъ кѫ бѫллъ de аѫр; ші dѫпъ пѫціне zіле с'аѫ ѫптѫрпат Роман Хеїротметѫл аdѫкънd скрісоріле лѫї Іоанн Владіслав, ші а прінцілор Бѫлгъріеї, прін каре еї мъртѫрісіа, къ сънт сѫпѫшї ѫмпъратѫлѫї. Каѫкап фрателе лѫї Domітіан челѫї прінс ла Моглепї ѫпкъ с'аѫ ѫмпреѫпат кѫ ѫмпъратѫл, ші с'аѫ цінѫт ѫп чінсте de dъпсѫл."

„Чі ѫпщіінцъndѫсе ѫмпъратѫл, кѫм къ Іоанн Владіслав ѫмблъ кѫ віклешѫг, ші алта zіче, алта фаче, с'аѫ ѫптѫрпат ѫп Бѫлгаріа, ші пръdънd тоате къте сънт ѫппреціѫрѫл островѫлѫї Соскѫлѫї, ші кътпії Пелагоніеї, Бѫлгарілор, пе къцї і-аѫ прінс, ле-

аѹ скос окії, ші тергъndѹ пънъ ла Ахріdа, ѹnde ера скаѹнѹл краілор Бѹлгърещї, о аѹ лѹат.“

„Апої с'аѹ сокотіт съ теаргъ ла Dіррахіѹ (Dyrrachium), къ ші аколо ера de ліпсъ съ фіе de фацъ. Пентрѹ къ пънъ кънd аѹ фост Тріmаліа, ші челе маї вечіне пърцї а ле Сервіеї сѹпт Влаdіmер, кареле аѹ фост ціnере лѹї Самоіл, dаръ аѹ фост от dрептѹ ші іѹбіторіѹ de паче, Dіррахіѹл аѹ ръmас ѧn паче; чі dѹпъ че аѹ отторѫт Іоаnn Влаdістлав пре Гавріїл Роmаn ші пре Влаdіmер, пре кареле кѹ ціѹръmъnтѹрї стръmбе л'аѹ ѧnшелат прін Dавіd Архіепіскопѹл Бѹлгаріеї, de і-аѹ dат лѹкрѹріле Dіррахіѹлѹї, фоарте с'аѹ тѹрбѹрат, пентрѹ къ Іоаnn Влаdістлав бътеа Dіррахіѹл акѹш ел ѧnсѹшї, саѹ прін Повъцѹіторії съї.“

„Чі фѹ ѧmпеdекат ѧmпъратѹл de ла mерцереа ла Dіррахіѹ. пентрѹ къ тергънd ѧn Ахріdа, аѹ лъсат ѧnапоіа са пре Георгіе Гоніціат, ші пре Орест протоспътаріѹл кѹ ощї, съ праdе шесѹл Пелагоніеї, пре карії Бѹлгарії, сѹпт повъцѹіреа лѹї Ібаца, челѹї de вестіт ші пѹтерnік неаm, і-аѹ трас ѧn кѹрсъ, ші і-аѹ тъіат de тот. Сѹпърат фіind пентрѹ перdереа ачеаста ѧmпъратѹл с'аѹ ѧnтѹрnат ѧn Палагоніа, ші гоnіnd пре Ібаца, аѹ веnіт ѧn Тессалоніка, ші de аколо ѧn Мосіnопоіѹ, тріmіціnd пре Dавіd Аріаnітѹл кѹ оасте съ батъ Стрѹmпіца, кареле пъвълінd фъръ de весте, аѹ лѹат Термiца. Тріmіс'аѹ ші алтъ оасте асѹпра четъцѹїчелор de лъnгъ Тріаdіца сѹбт Повъцѹіторіѹл Ксіфіа, кареле кѹпрінzънd тоате къте ера пре шес, аѹ лѹат четъцѹїка че съ пѹmеще Боіоn.“

Ашішdереа скріе Zонара[2]).

Ла анѹл 963 с'аѹ арътат къ Самоіл Краіѹл Бѹлгарілор ші ал Ромънілор челор dеа dреапта Dѹnъріі, карії ѧn тіmпѹл de акѹm се пѹmеск Коцовлахї саѹ Ціnцарї, аѹ фост dіаошѹ Ромъn кѹ тоатъ віца ші сътънца лѹї. Ачі ѧnсеаmnъ, къ пре Domітіаn Каѹканѹл ші пре Ібаца, карії се помеnеск ачі, пѹmеле ѧnкъї аратъ а фі фост Ромънї, къчї пѹ сънт пѹmе словенещї, чі лътінещї.

[1]) G. Cedrenus in Comp. Historico ad an. 40. Basilii Bulgaroctoni. [2]) Zonaras Tom. 2. p. 226.

Аnії 1015 — 1017. „Тот ѧnтрѹ ачела аn“ zіче Кеdреn[1]) „ѧn Іndіктіонѹл ал 14, ѧmпъратѹл ешіnd dіn Царіграd, аѹ веnіт ѧn Тріаdіца, ші ѧnкѹnціѹрънd четъцѹїка Перnікоn zісъ, о аѹ бътѹт ѧn 88 de zіле, ші пепѹтъndѹ-о лѹа, с'аѹ dѹс ѧn Мосіnопоіѹ. Аколо оdіхnіndѹ'шї оастеа, прітъвара аѹ ѧnтрат ѧn Бѹлгаріа, ші ѧnкѹnціѹрънd четъцѹїка чеа лѹnгъ, о аѹ лѹатѹ, апої тріmіціndѹ ѧn къmпії Пелагоніеї пре Dавіd Аріаnітѹл, ші пре Констаnтіn Dіоцеn, de аколо аѹ аdѹс mѹлте dобітоаче, ші mѹлцї оаmеnї..... Dечї тергънd пънъ ла Касторіа, аѹ черкат'о, ші афлъndѹ-о аша de таре, кът пѹ се пѹтеа бате, с'аѹ ѧnтѹрnат пентрѹ къ лѹасе кърцї de ла Ціцікіе Префектѹл Dръщіорѹлѹї, фііѹл Патрікіѹлѹї Теѹdат Іверѹлѹї, прін каре се ѧnщіінца, къ Кракра аѹ стрінс фоарте mаре оасте, ші ѹnіndѹсе кѹ Іоаnn Влаdістслав, пре Пацінакї ѧnкъ і-аѹ трас ла сіне, ші вреаѹ съ пъвълеаскъ ѧn ціnѹтѹл Ромаnілор. Тѹрбѹръndѹсе прін кърціле ачестеа, ѧndатъ ш'аѹ mѹтат калеа, ші трекънd аѹ лѹат четъцѹїка Босограdа, ші о аѹ ші арс, Берреа,

о аȣ̆ dipec, ші стрікъnd четъцȣїчеле din преціȣрȣл островȣлȣї ші ал Моліскȣлȣї, аȣ̆ стътȣт, ꙟнщіінцindȣсе къ пъвъліреа лȣї Кракра ші а лȣї Іоann Владістлав, кареа воісе а о фаче, с'аȣ̆ ꙟтпедекат, пекъпътъnd аціȣторіȣ de ла Пацінакї. Ꙟнтȣрпъndȣсе аȣ̆ бътȣт Сетена, ȣnde авȣсесе четате Самоіл."

„Dȣпъ ачестеа аȣ̆ тріміс асȣпра лȣї Іоann Владістлав, кареле пȣ ера департе de ел, пре Константін Діоцен кȣ четеле Аппȣсȣлȣї ші а ле Тессалоніченілор. Ачелора, dȣпъ че с'аȣ̆ dȣс, Іоann Владістлав ле-аȣ̆ пȣс леашȣрї. Ачаста възъndȣ-о ꙟтпъратȣл, ел ꙟнсȣші аȣ̆ терс къларе ꙟнаінтеа ощілор, ші пȣтаї атъта zікъnd:" „Чіне е осташȣ̆, віе dȣпъ міне," „аȣ̆ стрінс калȣл ꙟн пінтенї. Възъnd чеї ꙟнаінте трімішї ꙟndръсніреа ꙟтпъратȣлȣї, с'аȣ̆ спъїмънтат, ші ꙟнтȣрпъndȣсе ла табъра лор алта п'аȣ̆ стрігат, фъръ пȣтаї:" *Βεζειτε ὁ Τζαισαρ!* — Ведецї пре ꙟтпъратȣл!" „ші тоцї аȣ̆ прінс фȣга dімпреȣпъ кȣ Іоann Владістлав. Діоцен кȣ аї съї къпътъnd кȣраціȣ̆ і-аȣ̆ гоніт, ші тȣлцї аȣ̆ тъіатȣ̆, прінс'аȣ̆ ші 200 de кълъреці ꙟнбръкацї ꙟн ферȣ̆, ші каї ші богаціа лȣї Іоann Владістлав, ші пре върȣ-съȣ̆. Ꙟтпъратȣл съвършіnd ачестеа, с'аȣ̆ ꙟнтȣрпат ла Бодена, ші de аколо, dȣпъ че аȣ̆ ꙟнтокміт тоате, ꙟн Царіград ꙟн 9 Іанȣаріе ал Індіктіонȣлȣї 15, ꙟн анȣл de ла zідіреа лȣмеї 6526, (іаръ de ла нащереа лȣї Хрістос 1017)."

Ачі ꙟнкъ ꙟнсеатнъ, къ осташії лрї Іоann Владістлав аȣ̆ фост маї кȣ сеатъ Ромънї de віцъ, прекȣт ші ел; алтмінтрелеа кȣт ар фі стрігат: „Ведецї пре ꙟтпъратȣл!" кіар Ромънеще, тъкар къ Кедрен ка Грек ръȣ̆ аȣ̆ скріс кȣвінтеле ачелеа.

[1]) Georgius Cedrenus in Comp. Historico ad an. 39. Imperatoris Basilii II. Bulgaroctoni.

Анії 1018, 1019. „Іоann Владістслав", іаръші Кедрен [1]) zіче „скъпъnd de прімеждіа маї сȣс zісъ, с'аȣ̆ dȣс съ батъ Діррахіȣл, ші ꙟнчепъnd ръсбоіȣл с'аȣ̆ оторѫт пȣ се щіе de чіне, dȣпъ че аȣ̆ domніт доі анї ші чінчї лȣнї; депре а кърȣіа тоарте ꙟнщіінцъndȣсе Ꙟтпъратȣл прін Префектȣл Діррахіȣлȣї, Патрікіȣл Нікіфор Пегонітȣл, ꙟndатъ аȣ̆ порніт, ші dȣпъ че аȣ̆ веніт ла Одріȣ̆, л'аȣ̆ ꙟнтімпінат фрателе ші фечіорȣл лȣї Кракра челȣї вестіт, adȣкъndȣї бȣнъ весте, къ се сȣппȣне ꙟтпъратȣлȣї Пернікȣл чел маре, ші алте четъцȣїчї пъпъ ꙟн 35; кърора dȣпъ вреdнічіа лор тȣлцъмindȣле, пре Кракра л'аȣ̆ фъкȣт Патрікіȣ̆, ші ел аȣ̆ веніт ꙟн Мосінопоіȣ̆. Аколо аȣ̆ веніт ла дънсȣл солї din Пелагоніа, din Моровісd, ші din Ліненіȣ̆, сȣппȣindȣсе кȣ четъціле лор ꙟтпъратȣлȣї. De аколо аȣ̆ терс ла Серра ꙟтпъратȣл, ші аȣ̆ веніт ла дънсȣл Кракра, adȣкъnd кȣ сіне пре ачеіа, карії фȣсесе престе челе 35 de четъцȣїчї, че се сȣппȣсесе, ші тоцї с'аȣ̆ пріімiт кȣ чінсте. Венітаȣ̆ ші Драгомȣz din Стрȣмпіца, ші adȣкъndȣ̆ кȣ сіне пре Патрікіȣл Іоann Префектȣл Халdеії, кареле прінс фіindȣ̆ de Самоіл краіȣл, 22 de анї робісе, ші пентрȣ ачеea пре Драгомȣz ꙟнкъ л'аȣ̆ фъкȣт Патрікіȣ̆ ꙟтпъратȣл. Кът с'аȣ̆ апропіат de Стрȣмпіца ꙟтпъратȣл, аȣ̆ веніт ла дънсȣл Dавід Архіепіскопȣл Бȣлгаріеї кȣ кърцї de ла Маріа въdȣва лȣї Іоann Владістслав, кареа фъгъdȣіа: къ ва da тоатъ Бȣлгаріа, пȣтаї de ва добъndі піскарї черерї."

Веніт'аȣ̆ ші Богdан domнȣл четъцȣїчелор, челор din лъȣнтрȣ *ὁ τῶν ἐνδοτέρῳ κάστρων*

τολάχης ши ел дпкъ с'аў фъкът Патрікіў ; пентрў къ de тълт цінеа кў дмпъратъл, ши о-торжсе пре сокў-съў."

„De аколо аў терс ла четатеа Скопіа zісъ, ши лъсънd маї таре престе дънса пре Патрікіал Dавid Аріанітъл, с'аў дптърнат прін четъцўічеле Стінеіў ши Просак..... De аколо плекънd спре dреапта, аў дптрат дп Ахрida..... кареа четате ера чеа кънітъ-пеаскъ дп тоатъ Българіа, ши скаўнъл краіл ор ера дптр'жнса, ши аколо се цінеа вісті-ерііле, пре каре deскізіndъле тълцї банї, корпне алкътўіте din петрії скўмпе, вештмін-те дптравріте, ши о сът de тъжї de аўр аў гъсіт, каре тоате ле-аў келтўіт дп осташі дп локў de конціаріў. Престе Ахрida аў пъс маї таре пре Патрікіал Евстатіе Дафно-тел, dънdаї банї пъзіторї. Апої аў ешіт дп табъръ de аў прііміт пре въdова лаї Ioann Владістслав кў треї фечіорї, ши шесе фете. Adъс'аў dънса кў сіне ши пре ўн фечіор de кънътат а лаї Самоіл, ши доъ фете але лаї Padomer (алтмінтрелеа Гаврііл Ро-ман) фечіорълаї лаї Самоіл, ши чінчї фечіорї тот аї ачелаїа, dінтре карії ўнъл фъсесе орбіт de Ioann Владістслав атънчї, кънd аў оторжт ачеста пре Padomer, ши пре мъіе-реа лаї, ши пре Владімер цінеріле лаї Самоіл. Маї авеа Маріа din Ioann Владістслав ши алцї треї фечіорї, чі ачещіа фъцісе дп мънтеле Тмор, карele е ънъл din върфў-ріле мънцілор Керавнічещї. Дмпъратъл пре Маріа о аў прііміт кў блъndеце, ши аў порънчіт съ о цінъ кў чеїлалцї."

„Афаръ de ачещіа ші алцї Българї din чеї маї de фрънте с'аў дмпрепнат кў дмпъра-тъл, прекът Несторіц, Zарід ши Добротер чел маї тінър, фіеще-каре кў осташії съї, ши пре тоцї і-аў прііміт дмпъратъл кў блъndеце, ші і-аў чінстіт кът і се кувініа лаї."

„Ба че е маї мълтў, ши Прусіан фечіорълаї Ioann Владістслав, кў фрацїї съї, dеспре карії ам zіс маї дп сусў, къ фъцісе дп мънтеле Тмор, дndелънгата дпкъпцівра-ре пе маї пътънdзо ръbda..... аў пофтіт de ла дмпъратъл секўрітате, ши аў фъгъdўіт къ се вор сънпъне; кърора отепеще ле-аў ръспънс..... Din Преспа с'аў dусў дмпъратъл дп Diабоіў, ши аколо шezind дп тронў, аў прііміт пре Прусіанў кў фрацїї лаї, пре карії мънгъіndзї кў кувінте dълчї, ши пліне de отепіе, пре Прусіан л'аў фъкът Маціструў, іаръ пре чеї доі фрацї аї лаї, і-аў фъкът Патрікії."

Dънъ ачестеа скріе ачелашў Кедрен, къ пре Маріа мъта лаї Прусіан дпкъ о аў фъкът дмпъратъл Zостъ, кареа чінсте ера дптре мъіерї, ка ші а фі Патрікіў дптре бърбацї.

Богdан Domнъл четъцўічілор, челор din лъмтрў, dеспре карele скріе Кедрен ла апії ачещіа, ті се вede а фі фост Топарх престе Констанціа ші челелалте четъцї че съпт dea стънга Dънърії, adекъ дп Валахіа de акът, dеспре каре с'аў фъкът кувънт ла апъл 972; каре пърере а теа, къчї аре фънdамент, тъ фаче а крede, къ Богdан дпкъ аў фост Ромън, ка ші Кракра, ші тоцї чеї че съпт din съмънца Комітопълілор. Везї ші ачелеа, каре ам скріс ла апъл 963.

Аша аў кънрінс de одатъ Васіліе II. Българоктопъл тоатъ Българіа, ші прекът скріе

Nікіта Хоніат[2]) аѹ фъкѹт Тестамент (діатъ), ка de кѹтва се вор скѹла оаре-кънd ші Ромънії, аша съ лѹкреze кѹ dъншії, кѹт аѹ лѹкрат ел кѹ Бѹлгарії, каре діатъ о аѹ пѹс ѧн тънъстіреа лѹї Состеніе ѧн Царіграd, прекѹт маї пре ларг се ва аръта ла анѹл 1187.

[1]) Georgius Cedrenus in Compendio Historico ad an. 41. Imp. Basilii Secundi Bulgaroctoni. [2]) Nicetas Choniates L. 1. cap. 6. de Imp. Isaacio Angelo.

Анѹл 1021. Бессії саѹ Біссенії, деспре карії с'аѹ фъкѹт поменіре ла анѹл 970, ѧн анѹл de акѹт фъръ de весте аѹ нъвъліт ѧн Арdеал, ші мѹлтъ пагѹбъ фъкъndѹ, іаръ с'аѹ ѧнтѹрнат ла але сале[1]). Георгіе Іереміе Хапер[2]) се ѧndоеще, de н'аѹ оторѫт ѧн анѹл de акѹт Сѹнаd пре Охтѹт, деспре карії ат кѹвънтат ла анѹл 889.

[1]) Bonfinius f. 181. Chartuitius f. 187. Timon in Epitome Chronologica f. 3. [2]) Georgius Jeremias Haner Periodi 1-ae §. 14.

Анѹл 1024. Мѹрind ѧн анѹл ачеста фъръ de мощенї ѧмпъратѹл Аппѹсѹлѹї Сънтѹл Хенрік II, фрателе Ціселеї, ші кѹмнатѹл Сънтѹлѹї Стефан краіѹлѹї Ѹнгаріеї, ачеста аѹ черкат къdінца, кареа о авеа фііѹл съѹ Сънтѹл Емерік ѧн Баваріа деспре мѹмъ-са Ціселa, ші dрепт ачееа с'аѹ ші чертат кѹ ѧмпъратѹл Аппѹсѹлѹї Конрad II ѹрмъторіѹл Сънтѹлѹї Хенрік пентрѹ Баваріа[1]).

[1]) Kortholt pag. 396. Stiltingus f. 136. seq.

Анѹл 1026. Мѹрind Васіліе II, Бѹлгароктонѹл, і-аѹ ѹрмат Константін VIII, сѹбт а кърѹіа ѧмпъръціе прекѹт скріе Кеdрен[1]): „Пацінакії аѹ нъвъліт ѧн Бѹлгаріа, ші пре мѹлцї оаменї, повъцѹіторї ші ощї аѹ оторѫт ші прінс. Dрепт ачееа ѧмпъратѹл Константін VIII, аѹ фъкѹт Повъцѹіторіѹ Бѹлгаріеї пре Константін Діоцен Префектѹл Сірміѹлѹї, кареле маї adесе-орї ловіndѹсе кѹ Пацінакії, маї пре ѹрмъ і-аѹ бътѹт, ші ѧнтіріndѹ'ї престе Dѹнъре, і-аѹ сіліт съ ръмънъ аколо."

Ашішdереа скріе Zонара[2]).

[1]) Georgius Cedrenus in Compendio Historico ad an. 1. Imp. Constantini VIII. [2]) Ioannes Zonaras Tomo 2. pag. 228.

Анѹл 1029. Деспре Прѹсіан фііѹл лѹї Іоанн Владістслав краіѹлѹї Бѹлгаріеї, деспре кареле ат кѹвънтат ла анѹл 1019, аша скріе Кеdрен[1]) ла анѹл de акѹт: „Ѧн времеа ачееа пѫрѫт фіind Прѹсіан Бѹлгарѹл (маї біне ар фі скріс Ромънѹл) ші Маціcтрѹл, къ ѧнцелегъndѹсе кѹ Теоdора сора Аѹгѹстеї Zое, вреа съ ръпеаскъ ѧмпъръціа, с'аѹ пѹс сѹбт пазъ ѧн тънъстіреа лѹї Манoіл, ші ѧнгрошіndѹсе препѹсѹл, і-аѹ скос окії, ші пре мѹмъ-са Маріа Zоста о аѹ лепъdат dін Царіграd."

Ашішdереа скріе Zонара[2]).

[1]) Georgius Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 1. Imp. Romani III. Argyri. [2]) Joannes Zonaras Tomo 2. pag. 230.

Анѹл 1030. Чеарта, кареа о авеа Сънтѹл Стефан краіѹл Ѹнгѹрілор кѹ ѧмпъратѹл Аппѹсѹлѹї Конрad II, пентрѹ Баваріа, кѹт с'аѹ zіс ла анѹл 1024, атъта аѹ крескѹт; кът ѧн анѹл ачеста аѹ веніт ла арме, чі нѹ ѧndелѹнг аѹ цінѹт ръсбоіѹл, къчї мѹрind Сънтѹл Емерік, пентрѹ а кърѹіа къdінцъ се порнісе, ѧн грабъ с'аѹ ашеzат[1]).

[1]) Chartuitius in vita S. Stephani f. 190. Thuroczius f. 97. Ranzanus f. 356. Timon in Epitome Chronologica.

Анѹл 1031. Деспре Прѹсіан маї пре ѹрмъ аша скріе Кедрен[1]): „Ѧн анѹл де ла zidiреа лѹміі 6539, ѧн Індіктіонѹл 14, пе Прѹсіанѹ л'аѹ тѹнс кълѹгър, іаръ пре мѹмъ-са де ла мънъстіреа Вѹкелларіѹлѹї din Мантікеѹ о аѹ трекѹт ѧн Тракіа."

Тот ѧнтрѹ ачеста ан аѹ мѹріт ші Сънтѹл Емерік фіі л Сънтѹлѹї Стефан краіѹлѹї Ѹнгаріеї[2]), ші дѹпъ дънсѹл аѹ мѹріт ші мѹмъ-са Ціселa; къчї скріе Енс[3]): „Мѹма лѹї Емерік ѧнкъ нѹ мѹлт аѹ тръіт дѹпъ фііѹл съѹ, дѹпъ а кърѹіа моарте Стефан ш'аѹ лѹат алтъ мѹіере іаръші Ціселa нѹмітъ, din фаміліа Бѹргѹнділор." Ціселa ачеаста, нѹ чеа dінтъіѹ, аѹ ѧndемнат пре Себѹс съ скоатъ окії лѹї Вазѹл, пре кареле вреа Сънтѹл Стефан, дѹпъ че і-аѹ мѹріт фечіорѹл Емерік, съ'л лесъ Краіѹ ѧн локѹл съѹ[4]). Де о ѧнтъмпларе ка ачеаста с'аѹ темѹт ші Андреіѹ, Бела ші Левента, рѹденііле Сънтѹлѹї Стефан, ші дрепт ачееа аѹ фѹцит ѧнтъіѹ ѧн Бохеміа, апої ѧн Полоніа[5]).

[1]) Cedrenus Tom. 2. p. 729. [2]) Chartuitius, Thuroczius. Ranzanus et Timon ll. cc. [3]) Ens. p. 41. [4]) Thuroczius f. 97. 98. Bonfinius f. 185. [5]) Thuroczius f. 98. et 103. Bonfinius f. 185. et 194.

Анѹл 1032. Ла анѹл ачеста аша скріе Кедрен[1]): „Ѧн анѹл де ла zidiреа лѹміі 6540, ѧн 28 Іѹліе, сътбътъ ла доѹъ чеасѹрї але нопцеї, аѹ трекѹт о стеа де ла аміазъ-zi спре міазъ-ноапте, каре аѹ лѹмінат тот пътънтѹл кѹ разеле сале. Ші пѹцін дѹпъ ачееа, трістъ весте аѹ веніт деспре лѹкрѹріле Романілор, адекъ: кѹм къ Аварії цефѹеск Месопотаміа; Пацінакії трекънд Дѹнъреа, Месіа де ціос; Саракініі марцініле Іллірікѹлѹї . . . . ші чеіалалцї с'аѹ ѧнтѹрнат а касъ невътъмацї, нѹмаї Саракініі с'аѹ бътѹт."

Ашішдереа скріе Zонара[2]) ші Калвісіе[3]).

[1]) Cedrenus Tom. 2. p. 730. [2]) Zonaras Tom. 2. p. 232. [3]) Calvisius in Opere Chronol. ad h. an.

Анѹл 1035. Ѧн анѹл де акѹм, дѹпъ кѹм скріе Кедрен[1]) ші Zонара[2]), Пацінакії трекънд Дѹнъреа, аѹ пръдат тоатъ Бѹлгаріа, Тракіа ші Макідоніа, ѧн каре прадъ че п'аѹ требѹіт съ пътімеаскъ ші біецїї Ромънї?

[1]) Cedrenus ad an. 1. Michaelis IV. Paphlagonis Augusti. [2]) Zonaras Tom. 2. pag. 236.

Анѹл 1036. „Ла анѹл де ла ѹрzіреа лѹміі 6544, ѧн Індіктіонѹл 4. прімъвара, zіче Кедрен[1]): „Пацінакії де треї орї с'аѹ слобоzіт ѧн цінѹтѹл Романілор, стрікънд тоате къте ле аѹ фост ѧнаінте, ші пре къцї аѹ прінс, пре тоцї і-аѹ оморѫт кѹ неспѹсе кінѹрї, непъртінінд ла вре о върстъ; віі ѧнкъ аѹ прінс пе 5 повъцѹіторї: пре Іоанн Дермокаітѹл, пре Барда Пецѹ, пре Леон Калкотѹба, пре Константін Птеротѹл ші пре Міхаіл Стработрікаріѹ."

Ашішдереа скріе Zонара[2]).

[1]) Cedrenus in Comp. Historico ad an. 2. Michaelis IV. Paphlagonis Aug. [2]) Zonaras l. c.

Анѹл 1038. Анѹл ачеста е вестіт фоарте, нѹ нѹмаї ла історічії чеї Ѹнгѹрещї, чі ші ла чеї стреінї пентрѹ моартеа Сънтѹлѹї Стефан челѹї dінтъіѹ Краіѹ ал Ѹнгѹрілор; чі нѹ тоцї історічії се пъръвеск ѧн анѹл ачеста. Еѹ ам ѹрмат челор маї вредніч de

кредінцъ, лȣї Тȣроціе[1]) ші лȣї Panzan[2]), ші пентрȣ ачееа пȣп тоартеа Съптȣлȣї Стефан ла анȣл ачеста. Тȣ четеще пре Ханер[3]), ші таї тȣлте веї афла ѫнтр'ѫнсȣл.

[1]) Thuroczius f. 9. [2]) Ranzanus f. 356. [3]) Georg. Jeremias Haner Period. 1. §. 18.

Анȣл 1039. Dȣпъ тоартеа Съптȣлȣї Стефан прін аціȣторіȣл Ціселеї въdȣвеї кръесеї чеї din фаміліа Бȣргȣndілор, с'аȣ фъкȣт Краіȣ Ȣнгаріеї Петрȣ Алетанȣл[1]), пре кареле л'аȣ ші ѫнкоронат Ȣнгȣрії ѫн анȣл ачеста[2]).

„Ѫн анȣл ачеста" zіче Кеdрен[3]): „с'аȣ ръdікат ші Бȣлгарії асȣпра Романілор; кȣ ачест прілеціȣ оаре-каре Бȣлгар, анȣме Петрȣ порекліт Dелеан, шербȣл ȣнȣї царігръdean, аȣ фȣціт din Царіграd, ші ȣтблънd прін Бȣлгаріа, аȣ веніт пънъ ла Морава ші Бълграd, каре сънт четъціле Паннонієї de а dреапта Dȣнъріі, вечіне кȣ ціпȣтȣл ȣнгȣреск, ші zікънd: къ ел есте фііȣл лȣї Роман ші непот лȣї Самоіл (Краіȣлȣї Бȣлгаріеї), аȣ порніт спре Бȣлгарї — de л'аȣ крезȣт ші л'аȣ фъкȣт Краіȣ Бȣлгаріеї. Dечї л'аȣ dȣс ѫн Naісȣ ші Скопіа, челе таї de фрȣнте четъцї але Бȣлгаріеї, претȣтіndenea Краіȣ біневестіndȣ'л ші атар оторънd пре Гречї, пе карії афла. Ачеаста ѫнцелегъndȣ-о Васіліе Сінаdем Префектȣл Dіррахіȣлȣї, ѫн грабъ аȣ стрънс ощіле de аколо, ші ле аȣ dȣс ѫн контра лȣї Dелеан . . . . . Іаръ dȣпъ че аȣ сосіт ла локȣл че се кеатъ Dебра, с'аȣ сфъdіт кȣ Трібȣнȣл Міхаіл Dертокаітȣл, кареле л'аȣ пѫрѫт, къ вреа съ ръпеаскъ ѫтпъръціа, пентрȣ ачееа ѫтпъратȣл л'аȣ тъzъліт, ші трімiцindȣ'л ѫн Тессалоніка, л'аȣ пȣс сȣпт пазъ. Dертокаіт, (къчї ачеста аȣ ȣртат лȣї Сінаdем) небȣнеще пȣртънd dірегъторіа, ѫн скȣрт тімп тоате ле аȣ ръсколіт; пентрȣ къ ачеіа, пре карії і-аȣ фост цертвіт фъръ dрептате, — с'аȣ скȣлат асȣпра лȣї, ші ел сімцind леашȣріле, аȣ фȣціт ноаптеа. Еї аша dаръ темъndȣсе de ѫтпъратȣл, аіеве с'аȣ dесбінат de кътръ ѫтпъратȣл, ші пре ȣнȣл dінтре осташї, кареле ера щіȣт de ѫнцелепт ші de таре, анȣме Теіхомер, л'аȣ ръdікат Краіȣ Бȣлгаріеї. Dеспърцindȣсе ѫн dоȣъ Бȣлгарії, ші кȣноскънd Краіȣ ȣнії пре Dалеан, алції пре Теіхомер: Dелеан аȣ кіемат прін кърцї пре Теіхомер съ се ȣнеаскъ ла олалтъ, апої dȣпъ че ш'аȣ ȣніт ощіле, пре тоцї і-аȣ кіемат ші ле аȣ кȣвънтат: къ de'л кред пре dънсȣл а фі din сънце кръіеск, прекȣт ші есте din Самоіл пръсіт, ші пофтеск съ ле фіе Краіȣ, съ лепеdе пре Теіхомер; алтмінтрелеа ел ѫнсȣшї се ва лъса, ші кръімеа о ва dа лȣї Теіхомер. — Dȣпъ че аȣ zіс ачестеа, с'аȣ фъкȣт таре лартъ, ші стрігънd къ нȣтаї пре Dелеан ѫл воеск Краіȣ, пре Теіхомер ѫndатъ л'аȣ ȣчіс кȣ піетре. Dелеан ръмъіnd Краіȣ сінгȣр, ощіле сале ле аȣ повъцȣіт ла Тессалоніка ѫтпротіва ѫтпъратȣлȣї. Чі ѫтпъратȣл фъръ вре ȣн ръnd ш'аȣ трас ощіле спре Царіграd, лъсънd тоатъ богаціа, аȣрȣл, арціптȣл ші скȣлеле, съ ле dȣкъ dȣпъ dънсȣл dоместікȣл Манȣіл Іваца, кареле лȣънd тоате ла сіне, кȣ оаре-каре Еȣнȣх ші Кȣбікȣларіȣ, анȣме Кеоніт, аȣ трекȣт ла Dелеан."

„Алтмінтрелеа Dелеан біне с'аȣ пȣртат; къчї трімiцind кȣ оасте пре Каȣкан, аȣ лȣат Dіррахіȣл; Антім ѫнкъ трімiс фіind кȣ алтъ оасте ѫн Гречіа, аȣ бътȣт пре Алакасеȣ ла Теба, оторѫnd тȣлцї Тебанї. Атȣнчї с'аȣ плекат Бȣлгарілор ші ціпȣтȣл

Nikopoiлъї, лъънd афаръ Naънактъл. Пентръ къ трiмiс фiiнd лn цiнътъл ачела ън цаpiградеан анъме Ioan Кънамiт съ скоатъ трiбътъл, маї аспръ шi педрепт пъртъндъсе къ локъiторiї, шiе лпсъшї ш'аї къщiгат осъндъ, шi лор ле аї dат прiлецiї de a се плека de ла лтпъръцiе. Къчї л'аї тъiат тот дъраънрї пентръ скътпетеа лъї, шi блъстътънd пре лтпъратъл Ромапiлор, скътърънd цiвъл, с'аї ънiт къ Българiї, пе атъта пентръ драгостеа лъї Делеан, кът пентръ ъра Орфапотрофълъї. — Пентръ къ лтпъратъл Васiлiе (Българоктопъл), кънd аї сънъс пре Българi, нiмiка аї тътат din челе обiчнъiте, нiчї аї сторс маї таре dаре, de кът аї фост сънт Самоiл; адекъ, ка фiеще каре Българ (шi Ромън) карele авеа ън цiвг саї о пъреке de боi, съ dеа лп коптъп ън тодiї саї гълеатъ de бъкате, шi алтъл de меiї саї тълаiї търънт, шi о вадръ de вiп. Орфапотрофъл ачестеа ле тътасе лп банi; каре лъкръ песъферiндъ'л Нiкополiтанiї, с'аї лптърпат ла чеї de ън пеат къ dъншiї."

Адекъ ла Ромънi, пентръ къ лпчепънd de ла Самоiл, тоцi Краiї Българiеї аї фост Ромънi нъпъ атънчi, пънъ че аї кънрiнс Търчiї de акът Българiа, прекът с'аї арътат ла анiї маї din наiнте, лпчепънd de ла анъл 963, шi се ва аръта ла чеї вiiторi. Despre Iваца шi Каъкап вezi каре ат скрiс ла анъл 1014. Доаръ шi Антiт аї фост Ромън, къчї к'ат аша лї съп пътеле.

[1]) Thuroczius f. 98. 99. Ranzanus f. 357. [2]) Petrus de Reva Centur. f. 3. in margine. [3]) Georgius Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 6. Michaelis IV. Paphlagonis Augusti.

Анъл 1040. Ла анъл ачеста скрiе Кедрен[1]) ziкънd: „Лn анъл de ла фачереа лъмiї 6549, Indiктiонъл 9, лъна лъї Септетврiе, Патрiкiл Алъсiан Префектъл Teodosiопоiлъї, фiiнд ал doiлea ал лъї Аарон (фрателъї лъї Самоiл), фъцind фъръ de вестe din Цариград, аї трекът ла Делеан. Пентръ къ пърът фiiнd de педрептате, маї наiнте de a i съ лъа шi черка каъса, Ioann фрателе лтпъратълъї аї сторс 50 de фънцi de аър de ла dънсъл, шi i-аї лъат шi о тъiерътшкъ фрътъшкъ, пре карea о цiнea лn Харсiан: шi dъпъ че тълт с'ар фi рът лтпъратълъї шi п'ар фi dобъндit съ i се факъ дрептате, despъdъждuind despre лъкръiле сале, с'аї лтбръкат лn вештъпт артепеск, шi фъкъндъсе а фi шерънл лъї Васiлiе Teodorокапъл, шi къ терце лn Тессалопiка ла лтпъратъл, пре аскънс аї фъцit шi аї терс лn остров, ънde съ тъънржсе Делеан къ тоатъ оастеа. Къ таре бъкърiе аї прiмit Делеан пре Алъсiан, тетъндъсе ка пе кътва съ се лпкiпе Българiї лъї Алъсiан, ка ънiа че ера пъскът din съпце кръiеск; дрепт ачеea л'аї прiмit (прекът се вede) соцъ, шi л'аї трiмiс къ 40,000 de осташ съ батъ Тессалопiка, престе каре атънчi ера маї таре Патрiкiл Константiн вървл лтпъратълъї. Ацiънгънd аколо Алъсiан, четатea о аї лпкiс къ шанц, шi dъкънd машiне, къ тот deadiнсъл о аї бътът; чi dъпъ че лпzъdар о ар фi бътът лn шесе зiле, de претътiндenea фiiнd алънгат, шi despъdъждuind de a o пътea лъа, с'аї сфътъit съ о кънрiндъ къ лndелънгъ лпкънцiвраре. Чi четъценiї лn оаре-каре zi аї ешit ла тортъптъл тъчепiкълъї Dimiтрie, шi тоатъ поаптea рът ънdъсе, с'аї ънс къ тiръл, каре iсвореще din тор-

тънт, апої deскizънd порцiле, кȣ о inimъ с'аȣ слобоziт асȣпра Бȣлгарiлор, авънd шi легiонȣл челор inimошї кȣ сine, шi спъріind пре немiчї кȣ пъвълiреа лор чеа фъръ de весте, i-аȣ фȣгъріт, неѧndръzнind чiнева а ста саȣ а се апъра. Повъцȣiторiȣл оастеї Романiлор аȣ фост ѧнсȣшї Мȣченiкȣл. — Аȣ къzȣт dintre Бȣлгарї ка ла 15.000, шi с'аȣ прiнс нȣ маї пȣцiнї, чеiалалцї кȣ рȣшiноасъ фȣгъ аȣ скъпат ла Dелеан, din преȣнъ кȣ Алȣсiан."

Ашiшdереа скрiе Zонара [2]).

[1]) Georgius Cedrenus ad an. 7. Imp. Michaelis IV. Paphlagonis. [2]) Joannes Zonaras Tom. 2. p. 241.

Анȣл 1041. „Dȣпъ че с'аȣ ѧнтъмплат перdереа ла анȣл трекȣт спȣсъ" ziче Кеdрен [1]) „ѧмпреȣнъndȣсе Dелеан кȣ Алȣсiан, аȣ ѧнчепȣт а гъndi ръȣ ȣнȣл dеспре алтȣл; ачеста рȣшiнат фiind пентрȣ перdереа, ачела цiȣdекънd къ аȣ фост вънzаре: пентрȣ ачееа ȣнȣл алтȣiа тindеа лацȣ шi черка прiлецiȣ de а се перdе. Маї пе ȣрмъ Алȣсiан сфътȣindȣсе кȣ ȣнiї dintre претенiї съї, аȣ кiемат пре Dелеан ла оспъц, шi аколо dȣпъ че с'аȣ ѧмбътат Dелеан, нещiind вре ȣнȣл dintre Бȣлгарї, i-аȣ скос окiї, апої ел аȣ фȣцiт ѧн Мосiнопоiȣ ла ѧмпъратȣл. Пре Алȣсiан ѧмпъратȣл л'аȣ фъкȣт Маціcтрȣ шi л'аȣ трiмiс ѧн Царiграd ла Орфанотрофȣ, iаръ ел аȣ трекȣт прiн Тессалонiка ѧн Бȣлгарiа, шi прiнzind пре Dелеан, л'аȣ трiмiс ѧн Тессалонiка. De аколо мергънd маї ѧн лъȣнтрȣ, ȣмплътȣра чеа din лемне фъкȣтъ de Манȣiл Iбаца, пентрȣ ка съ ѧмпеdече ощiле ѧмпъратȣлȣї, шi ел съ цiнъ челе din лъȣнтрȣ, ѧнграбъ о аȣ стрiкат, шi ръсiпind аdȣнареа Бȣлгарiлор, аȣ прiнс пре Iбаца. Dȣпъ ачееа ръndȣind лȣкрȣрiле Бȣлгарiеї, шi чiне съ фiе маї маре престе dънса, с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Царiграd, dȣкънd кȣ сine пре Dелеан шi пре Iбаца."

Ашiшdереа скрiе Zонара [2]).

Петрȣ Алеманȣл, ал doiлеа Краiȣ ал Ȣнгарiеї, небъгънd ѧн вре о сеатъ пре Ȣнгȣрї, ал кърора Краiȣ ера, dirегъторiiле челе маї марї ле аȣ dат Немцiлор шi Тълiанiлор, пентрȣ кареа фаптъ а лȣї, Ȣнгȣрiї с'аȣ бȣсȣркат шi л'аȣ лепъdат din Кръiме [3]), пȣнънd ѧн локȣл лȣї Краiȣ пре Палатiнȣл Аба [4]), кареле фостаȣ Ȣнгȣр саȣ Кȣман (аdекъ Ромън), апої iаръшї фостаȣ кȣмнат саȣ непот Сънтȣлȣї Стефан? веzї пре Ханер [5]).

[1]) Georgius Cedrenus ad an. 7. Imp. Michaelis IV. Paphlagonis. [2]) Zonaras Tom. 2. p. 242. [3]) Thuroczius f. 99. Ranzanus f. 357. Bonfinius f. 189. [4]) Idem Ranzanus et Bonfinius ll. cc. [5]) Georg. Jeremias Haner Periodo 2. §. 23. nota h.

Анȣл 1042. Петрȣ ал doiлеа Краiȣ ал Ȣнгȣрiлор dȣпъ че с'аȣ мъzълiт, аȣ фȣцiт ѧн Баварiа ла ѧмпъратȣл Апȣсȣлȣї Хенрiк ал треiлеа, de кареле с'аȣ прiмiт кȣ dрагосте, пентрȣ ачееа Краiȣл Аба с'аȣ мънiат фоарте, шi ѧн анȣл ачеста аȣ пръdат Аȣстрiа шi Баварiа, апої кȣ маре dобъndъ ѧнтȣрнъndȣсе ка съ ѧмблънzеаскъ пре Хенрiк, съ нȣ'шї факъ dестȣл, мȣлте i-аȣ dърȣiт шi маї мȣлте i-аȣ фъгъdȣiт [1]).

[1]) Thuroczius f. 100. Bonfinius f. 190.

Анȣл 1044. Аба ал треiлеа Краiȣ Ȣнгȣреск, ашеzъndȣсе ѧн скаȣн фъръ de вре о фрiкъ, пре сȣпȣшiї съї маї таре i-аȣ пъкъжiт de кът Петрȣ: dрепт ачееа ȣнiї dintre

Унгъріа аѫ фъцит ла Хенрік Ампъратъл, ші с'аѫ рѣгат съ'і тъптъе де тіръніа лъі Аба. Іаръ Ампъратъл ан анъл де акът лъънд пе Петрѫ (деспре кареле гъндіа къ се ва отені де ачі Ананте) кѫ сіне, кѫ таре оасте аѫ Антрат ан Унгаріа, ші бътъндъсе кѫ Аба ла Іаѫріп, л'аѫ Анвінс ші фъгъріт, пре кареле ан фъг л'аѫ ші оторжт Унгъріі съі, іаръ пе Петрѫ л'аѫ дѫс ан Алба чеа кръіеаскъ ші л'аѫ Анкоронат а доуа оаръ, фііnd де фаць ші Ампъратъл [1]).

[1]) Thuroczius f. 102. Bonfinius f. 191. Timon f. 4.

Анъл 1047. Петрѫ Алеманъл Антрѫ а доуа кръіте, маі Антъі біне с'аѫ пѫртат, іаръ дѫпъ ачееа маі ръѫ аѫ фост де кът ан кръітеа чеа дінтъіѫ [1]). Петрѫ ачееа Віска, Бѫа ші Бѫкпав, (дінтре карії ачещі доі маі де пре ѫрмъ адекъ Вше ші Вукпе аѫ фост фечіорії лъі Ціѫла челъі маі тінър, деспре кареле ам скріс ла анъл 1002), с'аѫ сфътъіт съ адѫкъ пре Андреіѫ, деспре кареле ам кѫвънтат ла анъл 1031, дін Полоніа ші съ'л пѫнъ Краіѫ; чі въдіндѫлісе сфатъл, кѫ амаръ тоарте с'аѫ оторжт де Петрѫ [2]). Антъмплареа ачеаста аѫзіндѫ-о цеара, с'аѫ стрънс, ші ан анъл де акът аѫ тріміс солії съі съ адѫкъ пре Андреіѫ [3]) ші пре Левента, кънї Бела с'аѫ фост късъторіт ан Полоніа [4]); апоі аѫ оторжт пре тоцї стрънії, карії фъсесе де Петрѫ Анълцацї ла дірегъторіі [5]). Де ѫна ка ачеаста тетъндъсе ші Петрѫ, аѫ врът съ фъг ан Аѫстріа, чі л'аѫ трас дін кале чеї че пъзіа, ші л'аѫ істовіт, даръ кът? везї пре Хапер [6]). Дѫпъ тоартеа лъі Петрѫ аша даръ Унгъріі ш'аѫ Анкоронат Краіѫ тот Антрѫ ачест анѫ пре Андреіѫ чел дінтъіѫ [7]), кареле фііnd бътрън ші неавънd тощені, кънї Левента тѫрісе, аѫ кіемат пре фрате-съѫ Бела дін Полоніа, ші і-аѫ дат а треіа парте дін Унгаріа съ о стъпънеаскъ [8]). Фашінг [9]) зіче, къ партеа а треіа аѫ фост Ардеалъл.

[1]) Thurocz. f. 104. Ranzanus f. 357. [2]) Thurocz. l. c. Bonfinius f. 193. [3]) Thurocz. f. 107. Bonfinius f. 196. [4]) Thurocz. f. 104. Bonfinius f. 194. [5]) Thurocz. f. 104. seqq. Bonfinius f. 195. Ranzanus f. 357. seq. [6]) Georgius Jeremias Haner Period. 2. §. 31. [7]) Thurocz. f. 108. [8]) Thurocz. f. 108. Bonfinius f. 199. [9]) Faschingius Novae Daciae Part. 3. pag. 108.

Анъл 1048. Андреіѫ Антъілеа вътъндѫ'ші фъгъдѫінца карея о фъкъсе фрателъі съѫ лъі Бела челъі дінтъіѫ, ка ел съ'і ѫртезе ан кръітеа унгъреаскъ, ан анъл де акът с'аѫ късъторіт, лъънd пре оаре-каре Агмѫндъ, фатъ де Рѣсѫ, дін карея аѫ пъскът доі фечіорі, пре Соломон ші пре Давід [1]).

[1]) Thurocz. f. 108. Bonfinius f. 199. Ranzanus f. 358.

Анії 1049 ші 1050. Чіне вреа а ці тот неатъл Паціпакілор, карії алтмінтрелеа с'аѫ пѫміт Паціпакіте ші Печенецї, четеаскъ пре Констаптін Порфірогенетъл [1]), пре Кедрен [2]) ші пре Зопара [3]), карії дестъл де ларг скріѫ пѫ пѫтаї ѫрзіреа ші Антъмплареа неатълъі ачестѫіа, чі ші лъкашъріле лъі. Еѫ пѫтаї ачелеа ле воіѫ Ансемна ла анії ачещіа, каре се цін де Хроніка Ромънілор. Аша даръ цінът съ фіе, къ Паціпакії пе времеа ачеаста цінеа тот пъмънтъл кът есте Антр'о парте а мѫнцілор Карпатълъі, Антре Борістен, Антре тареа неагръ ші Антре Дѫнъре, адекъ: цінеа ші Молдова кѫ Бесарабіа, ші о парте а църії Мѫнтенещі, кънї тоатъ Валахіа пѫ о аѫ стъпъніт, прекът

с'аѫ аръtат ла анѫл 972. Прeстe Пацinакї ла анїї de акѫт стъпънiа ка ѫн маї маре Воевод Тiрах, отѫ de лѫмiнатъ пащере, dар нiчї de о вiртѫте. Ера ънтре дъншiї шi алт бърбат, анѫме Кеген de прост неам, dаръ фоарте бѫн осташѫ. Тiрах непѫtънd сѫферi вiртѫтеа лѫї Кеген, вреа съ́л потоапъ: чi прiнzънd de вeстe Кеген, ѫн анѫл 1049 аѫ трас ла сine доѫъ неатѫрi din челе треi-спре-zече але Пацinакiлор, шi с'аѫ апърат, тотъшї л'аѫ ѫнвiнс Тiрах, авънd ѫнспрezече неатѫрi ѫн партеа са: dрепт ачееа Кеген кѫ доѫъ-zечї de тiї de Пацinакї аѫ скънат прeстe Dѫнъре ла Романї, шi фъкънdѫсе крещiн кѫ тоцї аї съї, аѫ доѫънdit deadреапта Dѫнърiї треi четъцi de ла ѫмпъратѫл Константiн ал IX. Мономахѫл, din каре adесе-орi се слобозiа шi цефѫiа пре Пацinакiї лѫї Тiрах. Пентрѫ ачееа Тiрах аѫ трiмiс ла ѫмпъратѫл, шi с'аѫ чертат кѫ ел пентрѫ че ѫнгъдѫе ѫнеле ка ачестеа; чi ѫмпъратѫл л'аѫ ржсѫ, шi пре сълi i-аѫ слобозiт фъръ нiчї о iсправъ. Тiрах ѫнкъ dънъ че аѫ ѫнгецат Dѫнъреа, аѫ трекѫт кѫ 800,000 de Пацinакї ѫн цiнѫтѫл Романiлор, шi ѫн анѫл 1050 фоарте маре прадъ аѫ фъкѫт, чi пѫ ѫndелѫнг ле аѫ слъцiт порокѫл; пентрѫ къ афлънd тѫлт medѫ ѫн Бѫлгарiа, а кърѫia dѫлчеацъ шi пѫтере ѫнкъ пѫ о цiа, с'аѫ ѫмбътат de medѫ, карea ѫнцелегънdѫ-о Кеген de ла ѫнѫл, карeле фѫцiсе ла ел, кѫ Мацiстрѫл Константiн Аріанiтѫл повъцѫiторiѫл Odрiѫлѫї, кѫ Василiе Мопахѫл повъцѫiторiѫл Бѫлгарiеї, шi кѫ Михаiл Фiiѫл лѫї Анастасiе префектѫл Дръцiорѫлѫї аѫ dат прeстe дъншiї, карiї спъ́тъптънdѫсе аѫ лепъdат артеле шi с'аѫ dат Романiлор. Кеген вреа ка пре тоцї съ́ї таiе, чi Василiе Мопахѫл пре ачеiа карiї скънасе de тънiле лѫї Кеген, лѫънdѫле артеле, i-аѫ ашezат ѫн шесѫрiле Сardикеї, але Naисѫлѫї шi але Еѫцапелѫлѫї. Пре Тiрах кѫ 140 de бърбацї лънгъ сine л'аѫ dѫс ла ѫмпъратѫл ѫн Царіград, ѫnde тоцї с'аѫ ботezат, шi фоарте чiнстiндѫсе, аколо аѫ тръit ѫн odихнъ. Аша ле скрiѫ тоате ачестеа Кедрен шi Zонара ла локѫрiле маї сѫс адѫсе.

Тот ѫн анѫл 1050 с'аѫ ръdикат кѫ оасте асѫпра лѫї Андреiѫ Краiѫлѫї Ѫнгѫрескѫ, Хенрiк ал треiлеа ѫмпъратѫл Анѫсѫлѫї, пентрѫ ѫчiдереа Краiѫлѫї Петрѫ, шi аѫ ѫнкѫнцiѫрат Пожонѫл, чi фъръ фолос; пентрѫ къ с'аѫ ѫнтецiт а се траце ѫndъръпт [4]).

[1]) Constantinus Porphyrog. de Administratione Imperii Cap. 37. pag. 105. [2]) Georg. Cedrenus in Comp. Hist. ad an. 7. Imperatoris Constantini IX. Monomachi. [3]) Joannes Zonaras Tom. 2. pag. 257 seq. [4]) Thurocz. f. 109. Bonfinius f. 199. Csatari p. 147.

Анѫл 1051. De анѫл ачеста се вѫd а се цiпеа, карe ле скрie Zонара [1]) зiкънd: „Авънd Романiї ръсбоiѫ кѫ Тѫрчiї de ла ръсърiт, ѫмпъратѫл (Константiн Мономахѫл) аѫ алес 15,000 de Пацinакї, шi dънdѫле арме, каї шi повъцѫiторї de неатѫл лор, i-аѫ трекѫт ѫн Хрiсопоiѫ, шi ле аѫ порѫнчiт съ теаргъ ѫn Iверiа, dънdѫле шi къlѫзz. Карiї тергънd пънъ ла Dаматрiп аѫ стат, нiчї аѫ врѫт съ теаргъ маї ѫнколо, чi ѫнтѫрпънdѫсе пънъ ла стръмтоареа мърiї, лънгъ мънъстiреа Съптѫлѫї Тарасiе аѫ трекѫт тареа ѫнпотънd кѫ каiї, нiчї с'аѫ опрiт, пънъ п'аѫ аціѫнс ла неатѫл лор. Ѫмпрезнънdѫсе кѫ чеiалалцi Пацinакї, шi ѫнтiнzиndѫшi кортѫрiле лънгъ цертѫрiї Dѫнърiї, аѫ пъвъliт ѫn Тракiа, шi de вр'о кътева орi аѫ ѫнвiнс пре ощiле ѫмпърътещi челе асѫпра лор трiмисе,

дитрѫ атѫта сѫтеԥиндѫсе, кът прiп тоатъ Тракiа шi Макidonia алерга фъръ de вре o вънтѣалъ, шi пръda тоате, пѫ пѫтаї челе de департе, чi шi челе маї апроапе de Царіград. Маї пре ѫртъ аѫ фъкѫт паче кѫ Romaniї пе 30 de anї: аша с'аѫ сфършiт рѫсвоiѫл кѫ Паԥiнакiї.“

Ашiндереа скрiѫ Кedрен [2]) шi Гліка [3]).

Хенрiк ал III, дпкъ гѫndind къ дп апѫл ачеста ва фi маї порокос асѫпра Ѳнгѫрiлор, с'аѫ скѫлат кѫ оаste дп контра Краiѫлуї Andреiѫ челуї dинтъiѫ, чi таре с'аѫ дпшелат кѫ пъdежdea; пентрѫ къ iаръшi с'аѫ дпвiнс шi аѫ требѫit съ факъ паче кѫ Andреiѫ, логоdindѫ'шi шi фата, пре Софiа, dѫпъ Соломон фiiѫл луї Andреiѫ, карele ера пѫтаї de 5 anї дп върстъ [4]).

[1]) J. Zonaras T. 2. p. 258. 259. [2]) Cedrenus T. 2. p. 378. seqq. [3]) Glycas p. 321. [4]) Thurocz. f 110. seq. Bonf. f. 200. seq. Ranzanus f. 358.

Апѫл 1053. Andреiѫ чел dинтъiѫ, Краiѫл Ѳнгѫрiлор, фiind маї наинте логоdит Соломон фiiѫл съѫ кѫ Софiа фата луї Хенрiк ал треiлеа, дп апѫл ачеста прeсте фъгъdѫiнца карea o фъкѫсе фрателуї съѫ Белеї, л'аѫ дпкоронат Краiѫ Ѳнгарiеї; пентрѫ каре лѫкрѫ сѫпърънdѫсе Бела, с'аѫ dѫс ла сокрѫ съѫ дп Полоniа [1]).

Iаръ деспре Паԥiнакi аша скрiе Енгел [2]): „Дп Молdова шi Бессарабiа, каре маї кѫ сатъ ле лъсасе Паԥiнакiї, пре ла апѫл 1053 с'аѫ ашezат Ѳзiї, Половцiї шi Кѫманiї, карiї ера пръсiнї dинтр'ѫн неат кѫ Паԥiнакiї, dрепт ачееа лесне с'аѫ атестекат кѫ рѫтъшiцеле Паԥiнакiлор, карiї с'аѫ стръмторiт дп Валахiа de акѫт.“ Дпкът есте, къ Паԥiнакiї сънт пръсiнї dинтр'ѫн неат кѫ Кѫманiї, Анна Комнена [3]) дпкъ мъртѫрiсеще, дптърind къ тот o лiмбъ аѫ.

Тот пре ачест тiмп трѫia Леон Архiепiскопѫл Ахpideї, карele тѫлте аѫ скрiс асѫпра Лътiнiлор пентрѫ azime шi съмбете сѫнт дмпъратѫл Констаптiп Мономахѫл шi Патрiархѫл Керѫларiе, прекѫт аратъ Леквien [4]). Ба дпкъ шi алт Леон Архiерeѫл Преславеї, карele iаръшi аѫ скрiс дмпротiва Лътiнiлор, прекѫт ашiндереа Леквien аратъ [5]), аѫ трѫit.

[1]) Thurocz. f. 111. Bonfinius f. 201. Ranzanus f. 358. [2]) J. Christianus Engel in antiq. Hist. Valachiae Part. 1. p. 140. [3]) Anna Comnena p. 255. [4]) Michael Lequien in Oriente Christ. T. 2. p. 292. [5]) Idem Lequien T. 1. p. 1220.

Апѫл 1057. Ла апѫл ачеста аша скрiе Iоан Скiлiце [1]): „Dѫпъ че Ѳнгарiї аѫ стрiкат пачea кѫ Romaniї, шi Паԥiнакiї аѫ ешiт din гаврiле дп каре се аскѫнсесе, шi вътѫта църiле din вечiнї: дмпъратѫл (Iсаакiе Komnen) гѫtind ачелеа каре сънт de лiпсъ ощiлор ла рѫсвоiѫ, кѫ тоате пѫтерiле аѫ трекѫт дп Трiadiца, шi аколо прimind соле de ла Ѳнгарї, dѫпъ че аѫ фъкѫт паче кѫ ачеԥiа, шi dѫпъ пѫтере o аѫ дптърiт, аѫ порнiт дп контра Паԥiнакiлор, аї кърора повъцѫiторї (къчi ера дмпърцiцi dѫпъ неатѫрi) тоцi с'аѫ плекат дмпъратѫлуї, шi аѫ прiмiт пачea шi претенциѫнеа: сiнгур Селте п'аѫ врѫт съ dea мъна кѫ дмпъратѫл, бiзѫindѫсе (дпкрезънdѫсе) локѫрiлор de лънгъ Dѫнъре ѫndе фѫцi-

се, ші стаѳлъї de пеатръ че ера аколо, ѧп каре пѡпѫпdѳ'шї пъdежdea, пре шес ѧпкъ аѳ ешіт, гата ѳіind а се бате кѳ ѧмпъратѳл; чі ѧп скѳртъ време аѳ лѳат плата пебѳпіеї сале; пентрѳ къ пѡтаї пѫцінї осташї тергъnd асѳпра лъї, аѳ фѳціт ші локѳл чел de скѳтеалъ а лъї кѳпіnzіndѳce, din фѳndament с'аѳ стрікат. Іаръ ѧмпъратѳл, dѳпъ че л'аѳ стрікат пре ел de тот, с'аѳ dѳс ла Лобіц, ші аколо ш'аѳ ѧптіnс кортѳл."

Ашішdереа скріѳ: Zonara [2]), Гліка [3]) ші Anna Komnena [4]); іаръ Стріттер [5]) аша скріе: „Ѧп апѳл ачеста, adекъ de ла фачереа лѳмїї 6566, ѧп Indіктіонѳл 2, ѧптъіа zі a лъї Септемвріе, с'аѳ фъкѳт ѧмпърат Іcаакіе Komnen, ші лѳкрѳріле ачі спѳce кѳрѫnd dѳпъ ачееа с'аѳ ѧптъмплат." Чі Zonara ѧпкъ ла локѳл маї сѳс adѳc zіче, къ с'аѳ ѧптъмплат кътръ сфършітѳл лъї Септемвріе din апѳл ачеста.

[1]) J. Scylitzes p. 809. 810. [2]) Joannes Zonaras in Annal. Lib. 18. num. 6. [3]) Glycas p. 323. [4]) Anna Comnena p. 89. 90. [5]) Stritterus Patzinacicor. §. 54. ad a.

Анії 1059, ші 1060. Бела чел dіntъіѳ, карєле ѧп апѳл 1053 фѳцісе ѧп Полоніа, ѧп апѳл ачеста аѳ вепіт кѳ аџіsторіѳ лешеск ѧп Ѳнгаріа, кърѳіа ешіndѳї ѧпаінте фрате-съѳ Andреіѳ чел dіntъіѳ ла Тісъ, фѳ лъсат de аї съї ші ѧпвінс de Бела, апоі ші прінс ла Моштоп, din сѳс de Іаѳрін, (dоарѳ фѳціа ла кѳскрѳл съѳ прѳпкѳл Хенрік ал патрѳлеа, ла каре трімісесе маї наінте ші пре Соломоп фііѳл съѳ), din каре прінсоаре de аѳ ші скъпат Andреіѳ, dарѳ dѳпъ ачееа тот аѳ фост ѳчіс ѧп пъdѳреа че се кіатъ Bakony, ѧнтрѳ ал 12-леа апѳ ал кръітеї сале. Dѳпъ а кърѳіа тоарте, Ѳнгѳрії п'аѳ лѳат ѧп сеатъ ѧпкоропареа лъї Соломоп, чі ѧп апѳл 1060, аѳ ѧпкоропат лорѳшї Краіѳ пре Бела чел dіntъіѳ [1])

[1]) Thurocz. f. 111. seq. Bonf. f. 202. Ranzanus f. 359. Nadanyi p. 76. Parschitius p. 15. Timon in Epit. Chronol. f. 6.

Апѳл 1063. Краіѳл Ѳнгѳреск Бела чел dіntъіѳ ѧп апѳл ачеста тергъnd ѧп Dетеш, іаръ пѳ ѧп Тіmішоара, кѳm аmестекъ Чатарі [1]) Тіmішоара кѳ Dетешѳл, карєле пѳ е департе de Вісеград [2]), ш'аѳ фъкѳт ѳп троп саѳ скаѳп кръеск фоарте ѧпалтѳ, din карєле къzіnd, аша с'аѳ zdробіт, кът ѧп скѳрт тімп аѳ тѳріт, ѧнтрѳ ал патрѳлеа апѳ ал кръітеї сале; dѳпъ а кърѳіа тоарте прін тіжлочіреа лъї Хенрік ал патрѳлеа, саѳ ал Міністрілор лъї, къчї Хенрік ера прѳпк de 13 апї, Соломоп фііѳл лъї Andреіѳ чел dіntъіѳ, іаръшї с'аѳ фъкѳт Краіѳ Ѳнгѳреск, ші с'аѳ ѧпкоропат а доѳа оарѳ [3]).

[1]) Csatari p. 151. [2]) Anonymus in Decretis et vitis Regum Ung. Part. 2. p. 45. [3]) Thurocz. f. 113 seq. Ranzanus f. 359. Bonf. f. 204. et 206.

Апѳл 1064. Геza ші Ладіслав (чеї dіntъіѳ апоі пѳmіцї) фііі Белеї челъї dіntъіѳ, карії фѳцісе ѧп апѳл трекѳт dѳпъ тоартеа тътъпе-съѳ ѧп Полоніа, ѧп апѳл de акѳm аѳ adѳc оасте лешаскъ асѳпра лъї Соломоп, dарѳ пѳ с'аѳ бътѳт; къчї с'аѳ ѧмпъчібіт съ лі се dea а треіа парте din Ѳнгаріа, ші Соломоп фѳ ѧпкоропат а треіа оарѳ, че пѳ с'аѳ маї помепіт [1]).

[1]) Thurocz. f. 114. Bonf. f. 207. seq. Reva in Centur. f. 6. Timon in Epit. Chronol. f. 6.

Анъл 1065. Despre deскълекареа ѳзилор ын Молдова ші Бессарабіа ам ворбіт ла анъл 1053, іаръ ла анъл de акѳм аша скріе despre дъпшіі Ioann Скіліце[1]: „Neатъл ѳзилор — трекънd Dънъреа — пре осташі карій ăі опріа de la тречере, пре Българі зік ші пре Романі, ші пре чеі че ера кѳ дъпшіі, ындатъ і-аѳ бътѳт. — Ымпъратъл (Константін Dъка) трімісінd солі ла маі марій неатълуі, черка оаре фіва кѳ пѳтінцъ съ'і ымпаче ші съ'і трагъ ла сіне кѳ дарѳрі; чі фііnd неатъл преа маре, дрепт ачееа пъвъліа ын пърціле Българієі, ка съ аібъ леафъ, ші акѳта асѳпріа ші Тракіа ші Макідоніа. Deчі гътіndѳсе ымпъратъл асѳпра лор, аѳ веніт весте, кѳ dънъ че с'аѳ сѳіт ын лѳнтрій, ші аѳ трекѳт Dънъреа повъцѳіторій лор, чеі ръмаші de фоате, de чіѳтъ ші de Българі ші Пацінакіі чеі din вечінътате бътѳці, кѳ тотъл с'аѳ стънс.“

Ашіndереа скріѳ: Zonapa[2]), ші Калвісіе[3]); іаръ Енгел[4]) зіче: „Ателчі пріn тѳлте перdері с'аѳ фост ымпѳцінат ѳзіі; чі dънъ ачееа аѳ кіемат пре маі тѳлці de la тѳнтеле Каѳкасълуі, ші de la рѳсъл Кѳта ла сіне, ші ачещіа с'аѳ пѳміт апоіѳ Кѳтанї.“

[1]) Joannes Scylitzes p. 815. seq. [2]) Joannes Zonaras Tom. 2. p. 274. [3]) Sethus Calvisius in Opere Chronol. [4]) Joannes Christ. Engel in Antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 141.

Анъл 1066. La анъл de акѳм аша скріе Скіліце[1]): „Dіоgen Повъцѳіторіѳл Cardікеї, фііnd ел Патрікіѳ, аѳ черѳт de la ымпъратъл Константін Dъка съ'л факъ Вестархѳ; іаръ ымпъратъл і-аѳ ръспѳнс:“ „Аръtънdѳ'цї лѳкрѳл, пофтеще плата,“ ші л'аѳ слобозіт дешерт. Дрепт ачееа еші dіоgen ші тергънd ла Cardіка, аѳ dат преste піще Пацінакі, карій еші се съ пръdeze цінътъл ачела, ші і-аѳ бътѳт, прінzънd пре тѳлцї вій, пре карій кѳ капетеле челор морцї і-аѳ тріміс ла ымпъратъл; пентрѳ ачееа ымпъратъл л'аѳ фъкѳт Вестарх, скрііndѳ'і:“ „Nѳ e dарѳл теѳ o Dіоgene! чі e ал вірtѳтеї, ші търіеї тале.“

Ашіndереа скріе ші Zonapa[2]).

Тот ын анъл 1066, ба ші ын чел ѳрмъторіѳ, аѳ цінѳт Патріархѳл Царіградѳлуі Ioann Ксіфілін, собор dеспре късъторіа кліріцілор, ын каре собор аѳ фост de фаць Архіепіскопѳл Готіеї ὁ τῆς Γοτθίας, dоаръ ал Ардеалѳлуі. Вezі анъл 325. ші пре Леквіен[3]).

Joannes Scylitzes p. 820. [2]) Joannes Zonaras Tom. 2. p. 276. [3]) Lequien in Oriente Christ. Tom. 1. pag. 1244.

Анъл 1067. Солотон краіѳл Ѳнгѳрілор ынтрѳ атъта драгосте аѳ тръіт повъ апї кѳ верій съї Геza ші Ладіслав чеі dінтъіѳ, кът ын анъл de акѳм ла олалтъ с'аѳ скѳлат асѳпра Бохетілор, карій пъвъліce ын Ѳнгаріа[1]).

[1]) Thurocz. f. 115. Bonf. f. 208. Ranzanus f. 359.

Анъл 1070. Ын ачест ан іаръші ла олалтъ аѳ бътѳт ачеі треі верї пре Осъл Цеперарієл лѳї Ціѳла Повъцѳіторѳлуі Кѳпілор, карій пъвъліce пріn Месешї ын Ѳнгаріа, пре карій Ranzan[1]) ăі пѳтеще „Котанї“ іаръ Кетенї[2]) ші Чатарї[3]) „Влахї“ с'аѳ „Ротънї.“ Ші поате фі кѳ Ціѳла аѳ фост ѳрмъторіѳл лѳї Золтан Повъцѳіторіѳлуі Ардеалѳлуі, прекѳт скріе Хапер[4]); чі Енс[5]) зіче, кѳ Кѳпій съпт ръмъшіцеле „Готілор.“ Даръ еѳ маі зі-

чеаш ръмъшіцеле ‚Romanілор‘ челор векї, din Колоніі лȣї Траіан; кънчї ші Рева[6]) пȣ'ї кеатъ Кȣпї, чі ‚Romanї,‘ кȣт с'аȣ кіемат ші Ромъніі dȣпъ стіпцереа Кȣтапілор челор adевърацї.

Везї ші пре Тȣроціе[7]), кȣ Бопфініе[8]).

[1]) Ranzanus f. 359. [2]) Kemeny p. 39. [3]) Csatari p. 153. [4]) Haner Periodi 3. §. 55. [5]) Ens p. 50 [6]) Reva Centur. f. 7. [7]) Thuroczius f. 116. [8]) Bonfinius f. 208.

Анȣл 1072. Пе времеа ачеаста тръіа Нікіфор Епіскопȣл четъцеї Белесбȣгdȣлȣї din Бȣлгаріа, кȣт скріе Леквіен[1]).

[1]) Lequien in Oriente Christ. Tom. 1. pag. 1239.

Анȣл 1073. Біссеніі, deспре карії ат кȣвънтат ла анȣл 970. ꙟп анȣл de акȣт аȣ пъвъліт ꙟп Ȣнгаріа сȣбт Повъцȣіторіȣл Казар, dаръ фъръ de порок пентрȣ къ фȣръ ꙟпвіншї de Соломон ші Геза; ші ꙟпвінгъndȣсе ші аціȣтъторії лор Гречії, ші Бȣлгарії: Ȣнгȣрії аȣ лȣат Бълградȣл din Сервіа de акȣт[1]). Кȣ прілеціȣл ачеста аȣ ꙟпчепȣт Соломон а се тънка кȣ Геза[2]).

[1]) Thurocz. f. 119. Bonf. 210. Reva Centur f. 6. [2]) Timon in epit. Chronol. f. 7.

Анȣл 1074. Сфаdа din анȣл трекȣт ла атъта аȣ веніт ꙟптре Соломон, Геза, ші Ладіслав чеї dінтъіȣ, кът ꙟп анȣл de акȣт аȣ терс ла арте, dаръ кȣ пеферічіреа лȣї Соломон, пентрȣ къ ачеста фȣ ꙟпвінс ла Вац de Геза ші Ладіслав кȣ аціȣторіȣл din Бохеміа, de ла Отон кȣтнатȣл лȣї Геза, ші сіліт съ фȣгъ ꙟп Щіріа кȣ тȣта ші тȣіереа са dȣпъ а кърȣіа фȣгъ тот ꙟп анȣл de акȣт Геза чел dінтъіȣ фȣ ꙟпкоронат краіȣ Ȣнгаріеї[1]).

Іаръші ла анȣл ачеста скріе Zonapa[2]) прекȣт ȣртеазъ: „Ꙟп ал треілеа ап ал ꙟтпъръціеї лȣї Міхаіл Парапінеап, неатȣл Кровацілор, пре карії ȣніі ꙟї кеатъ Сервї, връnd съ кȣпріndъ Бȣлгаріа, аȣ лȣат вр'о кътева локȣрї, чі ꙟпвіншї фіind, ші тȣлцї перind dінтре dъншії: аȣ перdȣт ші че лȣасе, ші аȣ фост сіліцї а се ꙟптȣрпа ла але сале.“

„Dечї ші ȣп шерб пъріптеск ал ꙟтпъратȣлȣї анȣте Ністор, кареле ера Вестарх ші Повъцȣіторіȣ цертȣрелȣї Dȣпърії аȣ стръпс арте асȣпра ꙟтпъратȣлȣї, ші ꙟпцелегъndȣсе ка ȣп Повъцȣіторіȣ ал Пацінакілор анȣте Татȣ, с'аȣ тъбържт токта ꙟпаінтеа Царіградȣлȣї, ші doцепіndȣсе de ꙟтпъратȣл съ пȣпъ артеле, аȣ ръспȣпс къ ва фаче, de'ї ва dа ꙟтпъратȣл ꙟп тънъ, с'аȣ ва істові пре Логофътȣл Нікіфор, кареле е чіȣта ꙟтпъръціеї, ші періреа попорȣлȣї. Nedобъndind ачеаста de ла ꙟтпъратȣл, аȣ лъсат Царіградȣл, ші аȣ пръdат Тракіа, Макіdоніа ші челе таї de апроапе але Бȣлгаріеї, апої аȣ трекȣт ла Пацінакї.“

Ашішdереа скріе Скіліце[3]), чі Стріттер[4]) ачестеа ле пȣпе ла анȣл 1070.

[1]) Thurocz. f. 121. Bonf. f. 115. seqq. Ranzanus f. 360. Timon in Epit. Chronologica f. 7. [2]) Zonaras in Annal. Lib. 18. Nro. 17. [3]) Joannes Scylitzes p. 853. [4]) Stritterus Patzinacicor §. 57.

Анȣл 1075. Хепрік IV ꙟтпъратȣл Аппȣсȣлȣї ꙟп анȣл ачеста аȣ веніт ꙟп Ȣнгаріа кȣ таре оасте асȣпра лȣї Геза, ка съ'л лапеde din трон, ші съ'л ꙟптоаркъ пре Соломон; чі пебътъndȣсе кȣ Ȣнгȣрії, с'аȣ ꙟптȣрпат ꙟпапої[1]).

[1]) Thurocz. f. 127. Bonfinius f. 221. seqq. Timon in Epit. Chronol. f. 7.

Анѫл 1077. Ла анѫл ачеста, прекѫт ші се паре, зіче Зонара[1]) скріind: „Дптрѫ ачеста тѫлціте de Паџінакіѣ аѫ дпкѫпцівrат Одрівл, ші тъвърндѫсе аѫ прѫdат ощезіле, пре карії кѫ банії і-аѫ тѫлкотіт Бріенніе, de с'аѫ трас de ла четате."

Аншіdереа скріе ші Ioann Скіліце[2]).

Пре ачест тімп трѣіа ші Теофілакт Архіепіскопѫл Бѫлгаріеі, чел вестіт пентрѫ дпвъцътърѣ[3]).

Дптрѫ ачеста ап аѫ тѫріт ші Геза чел dинтъіѫ краіѫл Ѫнгврілор дп 25 Апріліе; кърѫіа і-аѫ ѫртат Ладіслав чел dинтъіѫ фрате-съѫ; карелe тотѫш пѫ с'аѫ дпкоропат; пънъ че пѫ с'аѫ дтпъкат кѫ Соломон дп анѫл 1080, чі пѫтаї ка ѫн повъцѫіторіѫ а окъртѫіт Ѫнгарія[4]).

[1]) Joannes Zonaras in Annal. Lib. 18. Nr. 18. [2]) Joannes Scylitzes p. 860. [3])Michael Lequien in Oriente Christ. Tom. 1. p. 1224, Guilielmus Cave in Historia Litteraria Tom. 2. p. 153. [4]) Thuroczius f. 129. Bonf. f. 224. seqq. Ranzanus f. 360, Reva Centur. f. 6.

Анѫл 1079. Ла анѫл ачеста аѫ ѫртат лѫї Теофілакт Архіепіскопѫлуї Ахріdеї din Бѫлгаріа Леон Мѫнгѫл, карелe аѫ хіротопіт пре Діакопѫл Ioann чел трѫпкіѫ de о тънъ дптр'о Сътбътъ преот, апоі дп Dѫminека че аѫ ѫртат Епіскоп Гребенѫлуї din Бѫлгаріа[1])

[1]) Dositheus Hierosolymitanus Lib. 3. de Patriarchis Hierosol. cap. 2. §. 4. Michael Lequien in Oriente Christ Tom. 2. p. 294.

Анѫл 1080. Соломон краіѫл Ѫнгврілор dѫнъ тоартеа лѫї Геза челуї dинтъіѫ deстѫл аѫ ѫтблат съ се пѫнъ іаръші дп скаѫн, чі Ѫнгврії пѫ л'аѫ воіт: dрепт ачеea дп анѫл de акѫт аѫ фъкѫт токтеалъ, ка Ладіслав съ ръмънъ Краіѫ, ші лѫї съ'і dее атъта вепіт, кѫ кът съ поатъ трѣі ка ѫн краіѫ[1]). Аша дптокмindѫсе Ладіслав чел dинтъіѫ дпкъ с'аѫ дпкоропат[2]), ба дпкъ с'аѫ ші дпсѫрат тот дптрѫ ачеста ап. Пентрѫ кѫ скріе Скіліце[3]): „Леон Dіавателѫл тріміс фііnd дп Месетврія, аколо окъртѫіа лѫкрѫріле, ші с'аѫ дппъчіѫіт кѫ Паџінакіі, ші кѫ Команіі; Краіѫлуї Ѫнгаріеі τῷ κράλῃ *Οὐγγαρίας* дпкъ і-аѫ dат тѫіере пре Cinodena фата сорѫ-са, чеа пъскѫтъ din Теодѫл Cinoden, карea тѫріndѫ'і бърбатѫл, іаръші с'аѫ дпторс дп Царіград." Грешеще аша даръ Хапер[4]) скріind, кѫ пѫпеіе тѫіереї Съптѫлуї Ладіслав пѫ се афлъ скріс; даръ маї ръѫ грешеск Razan[5]) ші Десерікіе[6]), кънd скріѫ, кът Ладіслав чел dинтъіѫ дп віеаца лѫї п'аѫ фост дпсѫрат; кънї Тѫроџіе[7]), Бонфініе[8]), ші Петрѫ de Рева[9]) кіар аратъ, кѫт кът Піріска, карea с'аѫ търітат dѫнъ Ioann чел дптъіѫ пъскѫт фііѫ ал Авгѫстѫлуї Алексіе Комnen дп анѫл 1109, аѫ фостѫ фата Съптѫлуї Ладіслав.

Пре Міхаіл Епіскопѫл Сardічеї дтвръкат дп вештмънтѫріле Архіерещї дпкъ дптрѫ ачеста ап л'аѫ отторжт ѫн Маніхеѫ апѫте Лека, пентрѫ кѫ четатеа са аѫ ціпѫт'о сѫѫт атърпареа Дтпъратѫлуї Нікіфор III Ботоніат, карелe с'аѫ тъзіліт дп анѫл вііторіѫ 1081, прін Алексіе Комnен[10]).

[1]) Thurocz. f. 130. Bonf. f. 225. Ranzanus f. 361. Timon in Epit. Chronol. f. 8. [2])G. Jeremias Hauer Periodi 3. §. 65. nota p. [3]) Joannes Scylitzes p. 867. [4]) Hauer Periodi 3. §. 33. nota h. h. [5]) Ranzanus f. 363. 6) Desericius Tom. 2. f. 124. [7]) Thurocz. f. 140. [8]) Bonf. f. 232. [9]) Petrus de Reva Centur. f. 9. [10]) Michael Lequien in Oriente Christ. T. 2. p. 303.

Анѹл 1081. Прекѹт ші съ веde, de анѹл ачеста се ціп, каре ле ziче Anna Komnena[1]) скріind: „Оаре-каре неам Скітіческ пръсіт din Саѹромате, лъсъndѹ'шї локѹріле сале, аѹ веніт ла Dѹнъре; ші пентрѹ къ авеа опѹ de а се ꙟнтокмі кѹ локѹіторії чеї de лъngъ Dѹнъре; de амбе пърціле с'аѹ тріміс, карії съ се сфътѹіаскъ: din чеї ноі колоні с'аѹ тріміс 5 бърбаці, іаръ din чеіалалці с'аѹ тріміс Татѹ, ші Хале, ші Сестлав ші Саца. — Dінтре карії чеї dінтъіѹ порѹнчіа ꙟн Dръщіор, ал doілеа ꙟн Бidіna, чеіалалці ꙟн алте четъці, саѹ локѹрі de лъngъ Dѹнъре. Ачещіа ворбіndѹсе ꙟndестѹл аѹ фъкѹт легътѹръ, dѹпъ кареа Скітеле фъръ de прімеждіе аѹ пѹтѹт трече Dѹнъреа съ цефѹіаскъ ціпѹтѹріле de прін преціѹр, бътъnd, ші кѹпрінzъnd ꙟнкъ ші търгѹріле din марцінеа ачееа. Dѹпъ ачееа тотѹшѹ фъкъndѹсе паче кѹ dъншії, с'аѹ dат спре лѹкрареа пътъптѹлѹї, сетънънd бѹкате ші меіѹ.

[1]) Anna Comnena p. 182.

Анѹл 1083. Скітеле, deспре карії ворбі маї наінте Anna Komnena, аѹ фост Команії ші Пацінакії, deспре карії аша скріе Енгел[1]): „Стрімторіndѹсе Пацінакії прін Ѹz саѹ Команї, ла атъта аѹ аціѹнс, кът ꙟн анѹл 1083 аѹ голіт Валахіа, ші с'аѹ ашеzат ꙟн Бѹлгаріа."

Соломон Краіѹл Ѹнгѹреск ꙟнкъ неꙟndестѹлъndѹсе кѹ токмеала кареа о фъкѹсе кѹ С. Ладіслав ші кѹ Ѹнгѹрії, ꙟн анѹл 1080. аѹ ꙟнчепѹт а тіnde кѹрсъ Съптѹлѹї Ладіслав пентрѹ кареа неоdіхнъ ꙟн анѹл de акѹмѹ, саѹ кѹмѹ скріе Хан[2]) ꙟн анѹл 1081, фѹ прінс, ші ціпѹт ꙟн Вісеграd, пънъ че аѹ фъгъdѹіт, къ нѹ се ва маї скѹла ꙟн контра Краіѹлѹї Ладіслав; аша с'аѹ слобоzіт ꙟн анѹл 1084[3]).

[1]) J. Christ. Engel in antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 141. [2]) Han p. 114. [3]) Thurocz. f. 130 Ranzanus f. 361. Bonf. f. 225. Timon in Epit. Chron f. 8.

Анѹл 1085. Соломон п'аѹ ціпѹт фъгъdѹінца фъкѹтъ Краіѹлѹї Ладіслав челѹї din тъіѹ, чі аѹ фѹціт ꙟн анѹл de акѹм ла Кѹтеск Повъцѹіторіѹл Кѹпілор, кърѹіа і-аѹ ціѹрат, къ'ї ва da de ѹрік Арdеалѹл, de'л ва аціѹта съ'шї капете ꙟndъръпт скаѹпѹл чел кръеск[1]). Ла каре кѹвінте але лѹї Тѹроціе ачестеа ꙟнсеамнъ Хапер[2]): „Кѹвінтеле лѹї Тѹроціе:" „*juravit, quod Transsilvanam Provinciam proprietario jure ipsi traderet* = аѹ ціѹрат, къ Арdеалѹл і'л ва da съ'л стъпънеаскъ кѹ пропріа са къdінцъ" „сънт de а се лѹа біне ꙟн сеамъ, пентрѹ къ de се zіче кіар de ачелашѹ Тѹроціе, къ Кѹтеск аѹ фост повъцѹіторіѹл Кѹпілор, ші ачеста аѹ фост Арdелеан, кѹвінтеле: „*Dux Cunorum*" атът пот ꙟнсемна кът: „*Dux Transsilvanorum;*" dрепт ачееа Кѹтеск, кърѹіа і-аѹ фъгъdѹіт Соломон Арdеалѹл de ѹрік, маї наінте л'аѹ стъпъніт пѹмаї „*jure alieno*" = „кѹ а алтѹіа къdінцъ", ка ѹн окъртѹіторіѹ сѹпѹс краіѹлѹї Ѹнгѹреск. Еѹ ціп, къ Кѹтеск аѹ фост ꙟndатъ ѹртъторіѹ лѹї Ціѹла." Пънъ ачі Хапер. Іаръ тѹ сокотеще ачелеа, каре ам скріс ла аніі 1004 ші 1070, ші ꙟнсѹці веї ціѹdека, къ пе времеа ачеаста Ромъніа din Арdеал се пѹміа Кѹнї, с'аѹ Команї ꙟн лок de Романї.

[1]) Thurocz, f. 130. [2]) Haner Periodo 3-a Regum Hung. §. 67. nota u.

Анѹл 1086. Кѹтеск, пріimind черереа ші фъгъdѹінца краіѹлѹї Соломон, ѧн анѹл de акѹт кѹ mаре оасте аѹ ѧнтрат ѧн Ѹнгаріа; чі фѹ фѹгъріт ѧмпреѹнъ кѹ Соломон пріn краіѹл Ѹнгѹрілор Ладіслав чел dінтъіѹ [1]).

[1]) Thurocz. f. 130. Bonf. f. 227. Timon in Epit. Chron. f. 8.

Анѹл 1087. Соломон, фіind бътѹт de Ладіслав чел dінтъіѹ ѧн анѹл трекѹтѹ, ѧн анѹл de акѹт аѹ черкат порокѹл съѹ ѧн контра Бѹлгаріеї ші Тракіеї, mергънd кѹ аціѹторіѹл Кѹнілор; dаръ ачі ѧнкъ нѹ с'аѹ фолосіт, пентрѹ къ ѧмпъратѹл Ръсърітѹлѹї Алексіе чел dінтъіѹ Комnеn, сѹбт кареле ера атѹнчї Бѹлгаріа, пре Кѹні маї кѹ сеатъ і-аѹ тъіат, ші Соломон ѧнкъ анеvоіе аѹ скъпат dін періре, кареле dѹпъ ачееа с'аѹ фъкѹт сехастрѹ, ші ка сехастрѹ аѹ ші mѹріт [1]).

[1]) Thurocz. f. 131. Ranzanus f. 361. Bonf. f. 227. Peterfius Concilior. Hgriae T. 1. f. 14. seq. Jongelinus in Notitia Abbatiarum ordinis Cistercienis, Anna Comnena.

Анѹл 1088. Dѹпъ че аѹ бътѹт ѧн анѹл трекѹт Алексіе Комnеn ѧмпъратѹл Ръсърітѹлѹї пріn ценерарії съї Ніколае Мавтокал ші Ремпеціо de тот пре Кѹнії краіѹлѹ, Соломон, карії се ѧнсоцісе кѹ Комаnії ші кѹ Паціnакії, кѹ карії маї de mѹлцї анї се бътеа ѧмпъратѹл Алексіе Комnеn; Паціnакії n'аѹ трекѹт Dѹнъреа, чі с'аѹ ашеzат ѧн Бѹлгаріа. Ачеаста ѧнцелегъndѹ-о ѧмпъратѹл, ші темъndѹсе ка нѹ кѹтва іаръші съ треакъ кѹрmътѹріле Емѹлѹї Паціnакії, ел ѧнсѹші аѹ порніт асѹпра лор кѹ оасте біне гътітъ; ші venind пънъ ла локѹл че се zіче Лардеа, ѧнтре Діаmпоіѹ ші Голое, нѹ dепарте de Odріѹ, de аколо аѹ трімісѹ пре Георгіе Еѹфорбенѹ кѹ о сатъ de осташї ка съ mеаргъ пре mаре ла Dръщіор, mергънd ел пре ѹскат. Аціѹнгъndѹ ла Dръщіор ѧмпъратѹл ші Еѹфорбенѹ, с'аѹ бътѹт кѹ Паціnакії, dаръ фъръ de фолос; пентрѹ къ с'аѹ ѧнвінс de Паціnакї, карії аѹ трекѹт апої Dѹнъреа, кѹ фоарте mаре dобъndъ [1]).

Dѹпъ че аѹ трекѹт Паціnакії Dѹнъреа, аѹ сосіт ші Татѹ Паціnакѹл кѹ аціѹторіѹ mаре de ла Комаnї, карії възънd прada ші робії de Паціnакї adѹші, аѹ пофтіт съ се ѧмпартъ кѹ dъншії тоате. Ачеаста невръndѹ а о фаче Паціnакії, Кѹmаnії с'аѹ скѹлат асѹпра лор, ші бътъndѹ'ї, і-аѹ стрімторіт ла лакѹл Оzолімna, de ѹnde непѹтъndѹ'ї скоате ші сфършіndѹ'ші zъхъреаоа, Кѹmаnії с'аѹ ѧнтѹрнат а касъ [2]).

Деспре Оzолімna аша скріе Dѹ-Канціе [3]): „Аѹ фост лакѹл ачела престе Dѹнъре ѧн Валахіа de акѹт. Іаръ Страбон dоѹъ лакѹрї ѧнсаmпъ ѧн картеа 7, dінтре каре лакѹрї ѹнѹл есте лънгъ mаре (dоаръ Тіагола лѹї Птолоmеіѹ) алтѹл нѹ кѹре. Аdевърат се щіе, къ рѫѹл Іерасѹлѹї, каре нѹ dепарте de Dръщіор кѹре ѧн Dѹнъре, ѹnde с'аѹ цінѹт ръсбоіѹл ачеста, преа mаре лак фаче, кареле dоаръ е Оzолімna."

Тот ѧнтрѹ ачеста ап с'аѹ скѹлат Кѹнії іаръші асѹпра Ѹнгаріеї, ші venind пънъ ѧн Тісъ, mѹлт аѹ пръdат, ші пре mѹлцї аѹ робіт, маї алес dінтре mѹіеріле ші фетеле боіерілор, dѹпъ карії лѹъndѹсе Сънтѹл Ладіслав ла апа Темешѹлѹї і-аѹ аціѹнс, ші нѹ нѹmаї прada ші робії і-аѹ лѹат ѧнапоіѹ, чі пре Котѹлк повъцѹіторіѹл лор ѧнкъ л'аѹ тъіат [4]).

[1]) Anna Comnena in Alexiade p. 188. seqq. [2]) Eadem Anna pag. 202. [3]) Du-Cangius in Notis ad

Alexiadem Annae Comnenae. [4]) Thuroczius f. 132. Ranzanus f. 362. Bonfinius f. 228. Reva Centur. f. 7. Timon in Epit. Chronol. f. 9.

Анȣл 1089. Dȣпъ че с'аȣ ѧнтȣрнат Комаnії de ла Ozолімпа съ'шї гате zъхъреа, Пацінакії аȣ трекȣт Dȣпъреа ші кȣрмътȣріле мȣнцілор, карії сънт ѧнтре Голое ші Diamпоіȣ, ші с'аȣ тъбърѫт ла Маркелла. Аȣzind ачеаста ѧмпъратȣл Алексіе Комnen, аȣ тріміс пре Сінесіе, de аȣ фъкȣт паче кȣ Пацінакії, кȣм аȣ пȣтȣт.

Ѧнтрȣ ачееа Комаnії с'аȣ ѧнтȣрнат ла Ozолімпа гата de а се бате кȣ Пацінакії, ші неафлъndȣ'ї, аȣ тріміс солї ла ѧмпъратȣл, съ ле фіе слобоd а трече кȣрмътȣріле Емȣлȣї ші а се бате кȣ Пацінакії; чі ѧмпъратȣл неѧнгъdȣіndȣле че череа, аȣ dърȣіт ші пре солї ші пре чеілалцї Комаnї, ші мȣлцъміndȣле de аціȣторіȣ і-аȣ тріміс а касъ.

Аша мънтȣіndȣсе Пацінакії de фріка Комаnілор, п'аȣ цінȣт легътȣра кȣ Сінесіе фъкȣтъ, чі іаръшї аȣ ѧнчепȣт а пръdа четъціле ші църіле прін прецiȣр [1]).

[1]) Anna Comnena in Alexiade pag. 203.

Анȣл 1090. De анȣл ачеста мі се въd а се цінеа челе че zіче Anna Комnena [1]) скріind: „(Алексіе Аȣгȣстȣл, аȣzind къ Цака Тȣркȣл вреа съ пъвълеаскъ ѧн църіле de ла Аппȣсȣ, аȣ порȣнчіт Кесаріȣлȣї Nікіфор, съ меаргъ ѧн търгȣл Еп) кȣ легіоанеле de кȣрънd алкътȣіте; пентрȣ къ ѧї порȣнчісе маї наінте съ се стрінгъ кът маї мȣлцї осташї, нȣ din чеї бътрънї, — чі ноі ші не'нвъцацї ла ръсбоіȣ, спȣнъndȣле фелiȣл din карії ар вреа съ се стрінгъ ачещіа, аdекъ din Бȣлгарї ші din тінерії чеї dацї спре пъсторіе, карії нȣ аȣ статорніче лъкашȣрї ші de обще се кіамъ Влахї."

De че фелiȣ de неамȣ аȣ фост Цака Тȣркȣл, нȣ почіȣ zіче, къчї пре Ȣнгȣрї Anna Комnena [2]) ѧї нȣмеще Dакї, dаръ ачеаста zік, къ вестітȣл Іосіф Карол Еdер [3]) ал меȣ оаре-къndва соцȣ ѧн dірекціа скоалелор, фоарте ръȣ с'аȣ ѧншелат, цiȣdекънd din кȣвінтеле Анneї Комnenеї челе шаї сȣсȣ аdȣсе: къ пе времеа еї, Ромънії аȣ фост нȣмаї пъсторї ші неавънd статорніче лъкашȣрї, се мȣта din лок ѧн лок, ка ші Ціганії; пентрȣ къ ѧнса Anna Комnena [4]) скріе, къ орашȣл Ексебан de лънгъ Andponia, аȣ фост орашȣ Ромънеск, ші аша Ромънії ѧн коммȣн аȣ авȣт лъкашȣрї ші ораше кȣ мȣлт маї вестіте, de кът Сасії din Арdеал; мъкар къ пентрȣ мърімеа ші лъцімеа неамȣлȣї Ромънеск, кареа нічї Еdер о поате тъгъdȣі, мȣлцї dінтре Ромънї ȣмбла разна ші атȣнчї, ка ші акȣма.

[1]) Anna Comnena in Alexiade p. 226. [2]) Eadem Anna pag. 455. seq. [3]) Josephus Carolus Eder in Crisi ad Instantiam Valachorum e Transsilvania. [4]) Eadem Anna Comnena p. 138.

Анȣл 1091. Прекȣм аратъ Енгел [1]), ѧн анȣл ачеста с'аȣ ѧнтъмплат періреа чеа маре а Пацінакілор, чеа de ла Косреn, кареа періре Anna Комnena [2]) аша о скріе: „А патра zі dȣпъ че аȣ веніт ѧмпъратȣл Алексіе ѧн табъра de ла Косреn, с'аȣ възȣт венind оастеа Комаnілор, ка de 40 de мії спре табъра Ромаnілор; de карії темъndȣсе ѧмпъратȣл, ка съ нȣ се ȣнеаскъ кȣ Пацінакії, аȣ тріміс съ кіеме пре повъцȣіторії лор ла ворбъ. Аȣ веніт мȣлцї алцїї кȣ Тагортак ші Маніак, чеї маї de фрȣнте по-

въцѹіторї, петрекѹцї de тѹлцї вітецї dintre Komanї. Апропіindѹce Komaniї, ші пещіindѹce amічї вin (аѹ nemічї), ѧтпъратѹл пентрѹ тъкар кареа ѧнтътпларе порѹнчісе, ка аї съї съ треакъ іаръшї рѫѹл, ші ѧн лок фъръ de прімеждіе съ се тъбъреаскъ. Ѧн табъра чеа поѹъ кіетъndѹce Повъцѹіторії Komanілор, аѹ веніт ѧнкъ ші Маніак, тъкар къ dintъіѹ се кат тръцеа. Порѹнчісе маї наінте Алексіе съ лі се гътеаскъ прънz ѧтпърътеск, ші ѧтпърътеще прімindѹ'ї, ла слѹжба ші dрагостеа, кареа ле-аѹ арътат, аѹ adъогат тот феліѹл de dарѹрї, пофтind ші de ла dъншії цiѹръмънт ші кеzешї. — Тоате ле-аѹ пліпіт бѹкѹрошї, ші ка съ'шї арате inima, аѹ черѹт, ка dѹпъ треї zіле съ се поатъ бате кѹ Пацінакії, фъгъdѹind, къ de ле ва аціѹта Dѹmnezeѹ съ ѧнвінгъ, вор da прada de цiѹмътате Ѧтпъратѹлѹї. Лъѹdънd ѧтпъратѹл пре Komanї, ѧн лок de треї ле-аѹ dат zече zіле, de вор вреа съ се гате de ръсбоіѹ, ші цiѹмътатеа пръdzеї, кареа о фъгъdѹісе Ѧтпъратѹлѹї, ѧнкъ о аѹ ѧнгъdѹіт лор. Dечї стънd Komaniї ѧтпротіва Пацінакілор, ші пънъ атѹнчї ѧнкъ се скъртъна ѹнії пре алцї (пънъ че бътъndѹce Komaniї кѹ Пацінакії, пре ачещіа і-аѹ маї стінс). Къzѹт'аѹ z чеа de періре а Пацінакілор ѧн 29 Апріліе, ѧнтр'о Меркѹрї." Dѹпъ ачестеа скріе Anna Komnena ѧн паціна 235: кѹт аѹ фѹцiт Komaniї ѧн поаптеа чеа de dѹпъ бътаіе кътръ касъ, темъndѹce съ пѹ'ї отоаре Гречії ші пре еї, кѹт аѹ оторѫт Cinecie, чі фъръ щіреа ѧтпъратѹлѹї, пре Пацінакії чеї прінші тот ѧнтрѹ ачеа поапте; ші кѹт аѹ тріміс ѧтпъратѹл Алексіе Komnen dарѹріле челе фъгъdѹіте dѹпъ Komaniї чеї фѹцiцї; маї adъогънd ші ачеаста: къ Пацінакії аѹ фост de ачееашї лімбъ кѹ Komaniї *συγγενια των κѹμανων*.

Тот ѧнтрѹ ачела ан аѹ тъіат Сънтѹл Ладіслав кѹ тъна са пре Ромънѹл, кареле венісе, съ ісбъndеаскъ моартеа лѹї Копѹлк повъцѹіторіѹлѹї Кѹнілор саѹ Ромънілор (веzї анії 1070, 1085 ші 1088), ші аѹ кѹпрінс Кроаціа, ѧн кареа аѹ пѹс краіѹ пре Алт[3])

[1]) Joannes Christ. Engel in antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 141. [2]) Anna Comnena in Alexiade p. 228. — 234. [3]) Thuroczius f. 130, Bonfinius f. 229. Timon in Epit. Chronol. f. 8. 9.

Анѹл 1092. Ioann Zonapa[1]) dѹпъ че аѹ adѹс ѧнаінте періреа Пацінакілор маї алтмінтрелеа, de кът кѹт о аѹ скріс Anna Komnena ла анѹл трекѹт, аша скріе: „Аша dаръ маре мѹлціме de Пацінакї аѹ періт; чеіалалцї с'аѹ цінѹт ѧн обеdzї, ші с'аѹ вънdѹт. Іаръ ѧтпъратѹл алегънd пре чеї маї тарї dintre dъншії, маре пѹтърѹ аѹ ашеzат ѧн Моглена кѹ мѹіеріле ші прѹнчії лор, ѧтпреѹнъ фъкънd ѹн преасdравън легіон dintre dъншії, карії пънъ астъzї кѹстъ din неам ѧн неам, пореклindѹce de ла локѹл ѧн каре с'аѹ ашеzат Пацінакії, съ се zікъ „Моглeніте."

[1]) Joannes Zonaras in Annalibus Lib. 18. Nro. 23.

Анѹл 1093. Къте скріе Anna Komnena[1]) преа преларг dѹпъ обічеіѹл еї деспре Псеѹdо-Діоцен, непѹтъndѹле щі de че ан съ цінѹ, ле пѹн ла анѹл de акѹт din Ioann Zonapa[2]), кареле маї пре скѹрт аша скріе: „Ші алтъ ръскоалъ с'аѹ фъкѹт ѧнпротіва ѧтпъратѹлѹї (Алексіе Komnen) прін ѹнѹл, кареле zікъndѹce пре сіне а фі фечіорѹл ѧтпъратѹлѹї Діоцен, ші тръгънd ла сіне Komaniї, пръda ші цефѹіа Тракіа, пофтind съ

се пріітеаскъ ѫп четъцї, ші съ се кѹпоаскъ ѫмпъратѹ. Dѹпъ ачееа ѫнтрънd ѫнтр'о четате а Тракіеї, ші кѹ ѫпшелъчіѹпеа четъцепілор ръdікънdѹсе ѫмпърат, аѹ ѫнтрат ѫнтр'жпса, ші прінzindѹсе і с'аѹ скос окії. Аша с'аѹ сфършіт тіръвпіа лѹї, ші Комапії, карії скъпасе вії, с'аѹ ѫнтѹрпат ла локѹріле сале."

Anna Komnena ла локѹл маї сѹс adѹс zіче, къ оаре-каре Пѹdіл din чеї маї de фрѹпте Влахї с'аѹ Ромънї аѹ спѹс маї ѫнтъіѹ ѫмпъратѹлѹї, къ аѹ трекѹт Таргота кѹ Комапраіп Dѹпъреа, ші къ пре Комапї Ромънії і-аѹ повъцѹіт престе кѹртътѹріле Емѹлѹї.

[1]) Anna Comnena in Alexiade p. 272. seqq. [2]) Joannes Zonaras in Annalibus Lib. 18. Nro. 23.

Апѹл 1095. Краіѹл Ѹнгѹрілор Ладіслав чел dінтъіѹ, кареле dѹпъ ачееа с'аѹ пѹтърат ѫнтре Сънцїї Бісерічії Аппѹсѹлѹї, ѫп че ап аѹ тѹріт, таре ѫнтребаре есте. Къчї Сент-Івані[1]) пѹпе апѹл 1096, Фашінг[2]) апѹл 1093, Тѹроціе[3]) ші Panzan[4]) кѹ чеілалцї історічї ѹнгѹрещї апѹл 1095, пре ачещіа маї de пре ѹрмъ ѫї ѹрмеzѹ ші еѹ, пентрѹ фірѹл історіеї; тъкар къ Anna Komnena[5]) сора лѹї Іоапп Komnen, ціпереле лѹї Ладіскав челѹї dінтъіѹ (веzї апѹл 1080), апріат скріе, къ ѫп апѹл de ла фачереа лѹмії 6617, de ла Хрістос 1109, ѫп Індіктіонѹл 2, кънd аѹ фъкѹт паче ѫмпъратѹл Алексіе чел dінтъіѹ, татъл еї, кѹ Балмѹнd ѫп лѹпа лѹї Септемвріе, аѹ фост de фацъ ші солії краіѹлѹї Ѹнгѹреск, аї кѹскрѹлѹї ομοπενθιος ѫмпъратѹлѹї, adекъ аї лѹї Ладіслав, ші с'аѹ іскъліт пъчії; карea спѹпере de е adевъратъ, Ладіслав ѫп апѹл de акѹм ѫпкъ тръіа; чі еѹ кѹм am zіс, ѹрмеz аѹторії маї сѹс пѹміцї, ші zік кѹ dъпшії, къ ѫп локѹл Сънтѹлѹї Ладіслав челѹї dінтъіѹ, Ѹнгѹрії ѫпкъ ѫп апѹл de акѹм аѹ алес краіѹ пре Коломап фічіорѹл лѹї Геzа челѹї dінтъіѹ.

[1]) Szent-Ivànyi Dissert. Par. pag. 2. [2]) Fasching Nova Dacia Part. 3. p. 111. [3]) Thurocz. f. 134 [4]) Ranzanus f. 362. [5]) Anna Comnena in Alexiade p. 415. seqq.

Апѹл 1096. Ѫп апѹл ачеста с'аѹ ѫпкоропат Коломап краіѹ Ѹнгаріеї, dънd фрателѹї съѹ Алмѹ, пентрѹ къ і-аѹ ѫпгъdѹіт кръітеа. dѹкатѹл Ѹнгаріеї[1]).

[1]) Thuroczius f. 135. Ranzanus f. 363. Bonfinius f. 234. Reva Centur. f. 8. Timon in Epit. Chronologica f. 10.

Апѹл 1097. Ѫп апѹл de акѹм с'аѹ късъторіт ѫнтъіашї dатъ Коломап краіѹл Ѹнгѹрілор, лѹънd пре Adелхаіda din Сікіліа[1]).

[1]) Timon in Epitome Chronol. f. 11. Lucius f. 178.

Апѹл 1102. Кроацїї, din че прічіпъ, пѹ се щіе, скѹтѹрасе ціѹгѹл Ѹнгѹрілор пре Кроацї dрепт ачееа ѫп апѹл de акѹм іаръш і-аѹ сѹпѹс краіѹл Коломап, ші аѹ кѹпріпс deodатъ ші о парте din Dалмацїа[1]); чі къ с'ар фі ѫпкоропат краіѹ Кроацієї ш: Dалмацієї ѫп Бълградѹл din Сервіа, апевоіе съ поате креde, тъкар къ ѹпії zік ачеаста[2]); къ Бълградѹл ѫп тімпѹл ачеста ера сѹбт ѫмпъратѹл Ръсърітѹлѹї.

[1]) Thuroczius f. 138. Ranzanus, Lucius f. 179. seqq. Timon in Epit. Chronologica f. 11. [2]) Haner Period. 4. § 183.

Апѹл 1109. Timon[1]) zіче: къ ѫп апѹл ачеста аѹ ѫмпъкат Хепрік V. ѫмпъратѹл

Аппвсълъї пре Коломан краіъл кв фрателе съв Алт; чі Тврощіе[2]), Panzanв[3]) ші Бонфініе[4]), ѧмпъкареа ачеаста о пвп ла анъл 1113; даръ тъкар кънd с'ав ѧптъмплат, пв ѧndелъпг аб цінвт пачеа.

[1]) Timon in Epit. Chronol f. 13. [2]) Thuroczius f. 137. [3]) Ranzanus f. 364. [4]) Bonfinius f. 246.

Анъл 1113. Ам zic ла анъл 1109 къ пв ѧndелъпг аб цінвт пачеа ѧнтре Коломан ші Алтв фъквтъ; пентрв къ Коломан тетъndвсе, ка пв квтва съ віе кръітеа бнгвреаскъ ла Алтв, саб ла Бела (апоі ал доілеа) фііъл ачествіа, пре атъndоі і-аб прінс ѧп анъл de акът, ші кв хохеріъл ле-аб скос окіі; dимпротівъ пре фііъл съв Стефан II, л'аб ѧнкоронат краіб Бнгаріеі ѧп върстъ de 12 анї[1]), чі тот пв і с'аб ѧмплініт воіа, къчі ѧп Стефан II, і с'аб стінс съмънца; прекът се ва аръта ла анъл 1131.

[1]) Thuroczius f. 137. Ranzanus f. 364. Bonfinius f. 246. Baksai f. 917. Reva Centur f. 8. Timon in Epit. Chronol. f. 14.

Анъл 1114. Дв-Канціе[1]) скріе: „Ѧмпъратъл Алексіе Комnen гътindвсе асвпра Команілор, аб ешіт din Царіград ѧп Ноемвріе ал Indіктіонълъї 8, адекъ ѧп анъл de ла Хрістос 1114.“ Іаръ Анна Комnена[2]) аша скріе dеспре ръсвоіъл кв Команіі: „Nв трекъсе вп анб (dвпъ ръсвоіъл кв Тврчіі), кънd іатъ віне веste ла ѧпчепвтъл тоамnеі ѧп Indіктіонъл 8, къ Команіі се гатъ съ треакъ Dвпъреа: се гатъ dрепт ачееа ѧndатъ ші Авгвстъл, ші ѧп лвна лъї Ноемвріе порnind din Царіград, аб стрінс de претвтindenea оціле Романілор, ші ле аб орънdвіт прін марцінеа ачееа. — (Ел апоі с'аб dепрінс ѧнтрв ѧнтоарчереа Богомілілор ші а Паълікіанілор), кънd іатъ віне впъл кв о кървцъ de ла Dвпъре, ші спвне къ аб трекът Команіі; ла каре аб рвпт зъбава ѧмпъратъл, ші ѧndатъ аб порніт спре Dвпъре, лъънd кв сіне осташіі чеі de прін прецівр. Кв ачещіа аб веніт кът маі кърънd ла Бідена (доаръ Bidin); чі пре варварі, кът пъдъждвісе, пв і-аб афлат аколо. Адекъ авzind еі венірea ѧмпъратълъї аб трекът Dвпъреа, ші с'аб трас ѧнапоі. Ачі ѧмпъратъл алегънd din тоатъ оастеа воінічіі, і-аб тріміс dвпъ чеі че фвціа. Трекънd ачещіа Dвпъреа, аб кврс кът аб пвтвт маі таре треі зіле ші треі нопці dвпъ нетічі, ші маі пре вртъ і-аб възът ла вп ръб din коло de Dвпъре (адекъ деастъпга), къ трек апа кв шеічеле каре ле пърта кв сіне; карea ѧптъмпларе і-аб фъкът de с'аб ѧнтърnат ла ѧмпъратъл фъръ вре о ісправъ.“

[1]) Du-Cangius in Notis ad Annam Comnenam in Alexiade p. 412. [2]) Anna Comnena in Alexiade p. 412.

Анъл 1115. Ѧп анъл ачеста аб твріт Коломан Краіъл Бнгрілор[1]), кървіа і-аб врмат фііъл съв Стефан ал доілеа прінк фіінd, ѧп върстъ пвmаі de 14 анї.

[1]) Pistorius f. 762. Timon in Epit. Chronol. f. Thuroczius f. 138. Bonfinius f. 247. Reva Centur. f. 9.

Анъл 1117. Ѧп анъл ачеста Авгвстълъї Алексіе Комnen челъї dінтъіб аб врмат ѧнтрв ѧмпъръціе фііъл съв Ioann Комnen, цінереле Съптълъї Ладіслав челъї dінтъіб[1]).

[1]) Nicetas Choniates de Joanne Comneno Aug. Cap. 1.

Анъл 1122. Паціпакіі къцї скъпасе din бътаіа ѧп анъл 1091, цінвтъ кв Романіі ші кв Команіі, трекъсе деастъпга Dвпърії, ші се ашезасе ѧп Валахіа de акът, къчі Молdова ші Бессарабіа ле квпрінсесе Команіі маі наінте de ла дъншіі, кът с'аб аръ-

тат ла апіі трекуї. Паџіпакіі ачещіа ѧп апул де акут іаръшї аў трекут Дунъреа; чі спре чеа десъвършіт періреа са; пентрў къ скріе Нікіта Хоніат [1]) прекут зртеазъ: „Ѧнтрў ал чінчелеа анў ал ѧмпъръџіеї сале (а луї Іоанн Комнен), кънд (Паџіпакіі) трекънд Дунъреа пръда Тракіа, ші къте ле веніа ѧнаінте ка лъкустеле ле стріка, Августул Іоанн Комнен стръпгънд тоате ощіле, — ле аў дус асупра лор — ші ѧнтъіў трімїънд солї ка ачеіа ла Скіте, карії ле щіеаў лімба, аў черкат, оаре пътеава адуче ла токтеле ші ла паче, де пе пре тоџї, ѧпкаї пре унії, къ ера ѧп маї мулте пеатурї ѧмпърџіџї, пічї авеа путаї ун повъдуіторіў. — Пънъ а фі еї ѧпкъ ѧндоіџї ку гъндул, фачевор паче ку Романіі пентрў фъгъдуінџеле челе мулте, аў пу? ощіле ѧмпъратулуї се пъсъръ ѧп рънд. — Скоџіндусе даръ ощіле din Береа, къ аколо се тъбърѫсе, ѧп ръвърсатул зорілор с'аў ловіт ку Паџіпакіі. — Карії стръторіндусе, ші ла рушіноасъ фъгъ дъндусе де Романї, карії ку тот деадінсул ѧї гоніа, мулџї с'аў тъіат dінтре пъдучії ачеіа, ші луъндулісе табъра, пеутъраџї с'аў прінс; ба десерторії ѧпкъ се адуна де dорул челор ровіџї din пеатул лор, ѧнтрў атъта, кът с'аў фъкут апої сате ѧнтреџї de dъпшії ѧнтр'о цеаръ de кътръ аннус а Романілор; але кърора ръмъшіце ѧпкъ маї куст; пу паџіні с'аў атестекат ѧнтре ощіле соџілор; іаръ чеа маї маре парте а челор прінші, с'аў вундут de осташі."

„Довъндінd бірвінца ачеаста ѧмпъратул Іоанн аў рънdуіт сърбътоаре, че се пумія ѧп тімпул нострў сърбътоареа Паџіпакілор, пентрў адучереа аминте а бірвінцеї, ші ка съ се мулцътеаскъ луї Dумнезеў пентрў дъпса."

Ашіщdереа скріе Іоанн Кіннам [2]); іаръ Енгел [3]) ѧнсъмнеазъ, къ прін бірвінца ачеаста ку тотул с'аў стінс Паџіпакіі, пумаї о хордъ аў маї рътас ѧп пъдуріле Бъковінії пънъ ла анул 1152, кънd ші ачещіа с'аў делунгат преste мунтеле Теніхорії *Τενιχορ*, карele e ѧп тарџінea Таурo-Скітієї, din преюнъ ку Комапіі, прекут се ва аръта ла пумітул анў 1152. Dупъ каре анў Влахіі саў Ромъніі чеї din Дакіа веке с'аў пуміт dупъ пумеле варварілор ачестора; адекъ Ромънії чеї din цеара Мунтеаскъ с'аў кіемат Паџіпакї, іаръ чеї din Молдова ші din Бесарабіа Комапї, пентрў къ неатурile ачестеа і-аў стъпънit маї пре урмъ. Вezї пре Лукіе [4]) ші пре Ассемапї [5]).

[1]) Nicetas Choniates in Annal. de J. Comneno Aug. c. 4. et 5. [2]) Joannes Cinnamus p. 3. 4. [3]) Joan. Christ. Engel in antiq. Hist. Valachiae Parte 1. p. 141. [4]) Lucius de Regno Croatiae et Dalmatiae Lib. 6. cap. 5. [5]) Joseph. Simonius Assemani in Calend. Eccl. Univ. Tom. 1. Part. 2. c. 3.

Анул 1125. Стефан ал доілеа Краіул Унгурілор, ла атъта тіръните аціунсесе, кът ле аў къутат луї Алт ші луї Бела, челор de Коломан орвіџї, ѧп анул ачеста а фуџі ла ѧмпъратул ръсъріталуї Іоанн Комнен [1]), карele авеа мулере пре Піріска фата Съптъмулуї Ладіслав, пре карea о аў пуміт Гречії Ірina [2]). Ѧмпъратул і-аў ші прімit бъкурос, прекут скріе Іоанн Кіннам [3]), пентрў прічіна маї сус адусъ.

[1]) Bonfinius f. 251. Timon in Epit. Chronol. f. 15. [2]) Du Fresne in Notis ad Cinnamum. [3]) Joannes Cinnamus p. 4.

Анѹл 1126. „Краіѹл Ѹнгѹрілор“ кѹт скріе маї ѫнколо Kinnam[1]) „аѹzind ачелеа каре се zічеа деспре Алтѹ̆, аѹ рѹгат пре ѫтпъратѹл прін солї, ка Алтѹ̆ съ се алѹнце din цінѹтѹл Романілор, карea черере неплінindѹо Іоанн, ел аѹ трекѹт Dѹнъреа, аѹ бътѹт ші аѹ лѹат Българаdѹл de лънгъ Dѹнъре, ші стрікъndѹл din фѹndament, аѹ кърат кѹ лѹнтріле піетріле de аколо, ші аѹ zidit dintр'ѫнселе Zеѹгmen саѹ Zеѹгminѹл din Сірміѹ̆; кареа четате аѹ стътѹт тѹлцї анї, пънъ кънd нѹ о аѹ стрікат ѫтпъратѹл Еmанѹіл Комnen іаръші din фѹndament, ші din піетріле еї іаръші аѹ dірес zidѹріле Българаdѹлѹї.“

„Ачестеа ѫнцелегъndѹле ѫтпъратѹл аѹ порніт кътръ Dѹнъре кѹ тоатъ оастеа са; — іаръ Стефан (ал doілеа) тъкар къ ера непѹтінчіос, ші zъчеа болнав ѫн пърціле челе маї din лъѹнтрѹ а ле цінѹтѹлѹї съѹ̆, неzъбовind, стрънце кът поате маї тѹлцї осташї, кѹ карії съ ѫтпеdече пре ѫтпъратѹл а терце маї ѫнколо, порѹнчind ла аї съї съ ръмѫе dеа стънга Dѹнърії; аѹ ші аскѹлтат Ѹнгѹрії. Чі ѫтпъратѹл, ка съ поатъ фъръ de пѹтере dобъndі ачелеа каре се веdеа маї греле, ачеастъ стратагетъ аѹ фъкѹт: осъбind ощіле соцілор челе de аціѹторіѹ̆, ле порѹнчеще съ се трагъ de ла рѫѹ̆, ка ші кънd ар терце кътръ Тѫтпа (χωριον Τεμπαν), ші апої ла dеалѹл, кареле ѫнчепънd din Ѹнгаріа терце пънъ ѫн рѫѹ̆, съ треакъ апа. Ѫн времеа ачеаста аѹ ръмас ел кѹ чееалалтъ оасте din dірептѹл четъцѹічеї Храмѹлѹї, фъкъndѹсе къ ѫndатъ вреа съ треакъ пе аколо. Ачестеа аша ѫнтъмплъndѹсе, лесне аѹ трекѹт Романії; ші Ѹнгѹрії небътъndѹсе аѹ прінс а фѹці кът аѹ пѹтѹт, гонindѹї Романії маї пънъ ла рѫѹ̆. Ѹнгѹрії аѹ ѫнтрат пе пѹнтеа че ера престе Dѹнъре, ші рѹмпъndѹсе пѹнтеа, тѹлцї аѹ къzѹт ѫн апъ ші с'аѹ ѫнекат, маї тѹлцї аѹ веніт ѫн тъніле Романілор, ѫнтре карії аѹ фост doї бърбацї de фрѹнте dінтре Ѹнгѹрї, Акѹсе ші Келаdе. Іспръвindѹле ачестеа кѹ порок ѫтпъратѹл ші лѹънd четъцѹіка Храмѹлѹї, ѫndатъ аѹ трекѹт іаръші ѫн цінѹтѹл Романілор, ші пѹind пъzіторї ѫн Бранizова сѹбт повъцѹіреа лѹї Кѹртікіе, с'аѹ ѫнтѹрнат ѫн Царіграd.“

Ашішdереа скріе Нікіта Хоніат[2]), іаръ Dѹфресне[3]) zіче: „Тѹроціе Кап 71, ші Бонфініе скріind деспре перdереа ачееа а Ѹнгѹрілор zік, къ ѫн бътаіа ачееа аѹ періт dінтре Ѹнгѹрї оаре каре Комітѹ̆ Кіz саѹ Чіz, кареле поате къ аѹ фост Акѹсе de ла Kinnam. Чі еѹ̆ нѹ почіѹ̆ ѫнцелеце кѹт аѹ фост, de Ѹнгѹрії dѹпъ Kinnam н'аѹ трекѹт Dѹнъреа, ші тотѹші пѹнтеа de престе Dѹнъре о'аѹ рѹпт кѹ еї.“

[1]) Joannes Cinnamus p. 5. [2]) Nicetas Choniates p. 12. [3]) Dufresne in notis ad hunc Cinnami locum.

Анѹл 1127. „Чі ѫн скѹрт тімп dѹпъ ачееа“ скріе маї ѫнколо Kinnam[1]) „Ѹнгѹрії аѹ бътѹт ші аѹ лѹат Бранizова, тъіndѹсе ѹнії Романї dінтр'ѫнса, алції прінzindѹсе, алції скъпънd кѹ фѹга. Ѫнтъмпларea ачеса фоарте кѹ греѹ̆ аѹ къzѹт ѫтпъратѹлѹї Іоанн Комnen; dрепт ачееа пре Кѹртікіе пѹнъndѹї zі, л'аѹ осъndіт ка пре ѹн вънzъторіѹ̆, ші аѹ порѹнчіт de л'аѹ корбъчіт, тъкар къ ел нѹ с'аѹ погорѫт de пре zidѹрї, пънъ че н'аѹ лѹат ші апрінс Ѹнгѹрії четатеа.“

„Dѹнъ ачееа іаръші с'аѹ dѹс ѫтпъратѹл ла Бранizова, ші аѹ dірес четатеа кът маї кѹрънd. Чі zъбовind ѫн лѹкрѹл ачела маї тѹлте zіле de іарнъ, ші de ліпса zъхъ-

реалеї фоарте с'аȣ пъкъцiт оастеа; каре ѧпцелегъndȣ-о Краiȣл Ȣнгȣрiлор, аȣ ръndȣiт, ка трекънd преакȣръnd Dȣнъреа, фъръ de весте съ dее престе Романї. Чi ера ла Ȣнгȣрї о мȣiере латiнъ de вiцъ, кареа ѧнтречеа пре тоцї кȣ авȣцiа шi кȣ боiерiмеа неамȣрiлор. Ачеаста аȣ deскоперiт ѧмпъратȣлȣї прiн солiї съї сфатȣрiле немiчiлор. Dрепт ачееа ѧмпъратȣл не авънd атъта пȣтере, кътъ авеа Ȣнгȣрiї, п'аȣ ѧndръспiт а се бате кȣ еї. Чi ѧнтърiнd кътва четатеа, с'аȣ ѧнтȣрнат ѧнапої пре калеа чеа реа нȣмiтъ de локȣiторї, ка съ нȣ се ѧнтълнеаскъ кȣ Ȣнгȣрiї, шi съ аїбъ опȣ de а се бате кȣ еї. Аколо ловiнd Ȣнгȣрiї фъръ de весте ощiле челе de пре ȣрмъ, алта п'аȣ стрiкат Романiлор, фъръ нȣмаї аȣ лȣат скȣлеле, кȣ каре се ащерпеа кортȣл ѧмпърътеск, каре ле шi лъсасе Романiї, неавънd добiтоаче съ ле поарте; шi аша аȣ ешiт de аколо оастеа Романiлор фъръ вре о прiмеждiе."

Ашiшdереа скрiе Нiкiта Хонiат [2]).

Тȣ багъ de сеамъ, къ латiна ачееа кареа аȣ deскоперiт ѧмпъратȣлȣї сфатȣл Ȣнгȣрiлор, аȣ требȣiт съ фiе ромънъ пръсiтъ din колонiї лȣї Траiан, карiї се нȣмеа Кȣнї de Ȣнгȣрї, кȣм с'аȣ арътат ла анiї маї dinainte; кънчї Стефан ал doiлеа фоарте iȣбiа пре Кȣнiї, adекъ пре Ромънiї чеї de сȣбт сiне, dȣпъ кȣм скрiȣ Тȣроцiе [3]) шi Бонфiнiе [4]), шi аша Кȣна саȣ Ромъна ачеаста лесне аȣ пȣтȣт щi сфатȣрiле Краiȣлȣї Стефан.

[1]) Joannes Cinnamus p. 6. [2]) Nicetas Choniates p. 13. [3]) Thuroczius f. 141. [4]) Bonfinius f. 252.

Анȣл 1128. Пънъ с'аȣ ощiт ѧмпъратȣл Iоанн Комнен кȣ Ȣнгȣрiї, dȣпъ кȣм скрiе Бонфiнiе [1]), Алмȣ аȣ мȣрiт сȣргȣнiт; iаръ пре фiiȣл лȣї пре Бела ал doiлеа л'аȣ adȣс ѧн Ȣнгарiа оаре каре боiерiȣ ȣнгȣреск, шi л'аȣ цiнȣт аскȣнс пънъ ѧн анȣл de акȣм, саȣ пънъ ѧн анȣл трекȣт, ѧн кареле Стефан ал doiлеа не авънd прȣнчї, л'аȣ прiмiт шiе фiiȣ шi ȣрмъторiȣ ѧн кръiме, шi л'аȣ шi ѧнсȣрат ѧн анȣл 1129 [2]), dъndȣ'ї мȣiере пре Iлiна фата палатiнȣлȣї Ȣросȣ.

[1]) Bonfinius f. 252. [2]) Timon in Epit. Chronol. f. 16.

Анȣл 1130. Пентрȣ къ Стефан ал doiлеа фоарте iȣбiсе пре Кȣнiї саȣ пре Ромънiї din Арdеал шi din Ȣнгарiа, с'аȣ сȣпърат Ȣнгȣрiї шi мȣлцї аȣ тъiат din Ромънї, авънd ачещiа атȣнчї повъцȣiторiȣ пре Татар [1]).

[1]) Thuroczius f. 141. Bonf. f. 252.

Анȣл 1131. Ѧн анȣл ачеста с'аȣ болнъвiт Стефан ал doiлеа Краiȣл Ȣнгȣрiлор, шi ѧнainte de моарте кълȣгърiндȣсе, аȣ шi мȣрiт; кърȣiа i-аȣ ȣрмат върȣ-съȣ Бела ал doiлеа чел орб [1]).

[1]) Thuroczius f. 142. Bonfinius f. 253.

Анȣл 1133. Анȣл ачеста пентрȣ ачееа е вреdнiк de а се ѧнсъмна, пентрȣ къ ѧнтр'ѫнсȣл аȣ кȣпрiнс Ȣнгȣрiї Рама саȣ Боснiа de акȣм [1]).

[1]) Timon in Epit. Chronol. f. 16. Csatari p. 6. Thuroczius f. 143. Bonf. f. 255.

Анȣл 1140. Ѧн анȣл ачеста аȣ мȣрiт Бела ал doiлеа чел орб, кърȣiа i-аȣ ȣрмат фiiȣл лȣї чел маї маре, Геzа ал doiлеа, ѧн върстъ de zече анї [1]).

[1]) Timon in Epit. Chronol. f. 17. Thurocz. f. 144. Bonf. f. 258. Ranzanus f. 366.

Анѹл 1143. Ѧн анѹл ачеста саѹ ѧн чел трекѹтѹ, аѹ кіемат Геza II пре Сасї ѧн Арdеал[1]), dеспре а кърора ѹрzіре веzї пре Хапер[2]); кѫчї dеспре прівілеціѹріле саѹ кѫdінцеле лор воі ворбі ла аніі вііторї.

[1]) Annales Templi Coronensis. [2])Georgius Jeremias Haner Periodi 5-ae Regum Hungarorum §. 104.

Анѹл 1147. Мергѫnd ѧн анѹл dе акѹт ла Палестіна асѹпра некредінчіошілор Конрадѹ III ѧмпъратѹл Апѹсѹлѹї ші Лѹdовік VII краіѹл Фрѫнчілор, ші трекѫnd прін Ѹнгаріа, чел dінтъіѹ нѹ біне с'аѹ пѹртат, іаръ ал dоілеа ш'аѹ ціпѹт оастеа, пѫнъ че аѹ трекѹт, ѧн фрѫѹ[1]). Тот ѧнтрѹ ачела ан с'аѹ ціпѹт собор ѧн Царіграd, ѧн кареле с'аѹ мъzъліт Патріархѹл Косма Аттікѹл пентрѹ ересѹл Богомілілор. Ѧн соборѹл ачеста аѹ фост dе фацъ Архіепіскопії: ал Dръщіорѹлѹї Леон ші ал Готіеї Константін[2]). (Dоаръ ал Арdеалѹлѹї. Веzї анѹл 325).

[1]) Thuroczius f. 146. Ronf. f. 261. 262. [2])Leo Allatius de Consens. Lib. 2. C. 12. Michael Lequien Oriente Christ. T. 1. p. 1227 — 1245.

Анѹл 1152. Ѧмпъратѹл Еманѹіл Комнен аѹ порніт асѹпра лѹї Роцеріе краіѹлѹї Лонгобардіеї, кареле пръdа інсѹліле (остроавеле) dе ла Аппѹс „ші венінd ла Філіпопоіѹ," кѹт скріе Кіннам[1]), „аѹ веніт весте, къ ощіле Скітелор (але Команілор) аѹ трекѹт Dѹнъреа, ші нѹ нѹмаї ръпескѹ, чі ші орашѹл Dемnizік dе лънгъ Dѹнъре л'аѹ лѹат. Аѹzінd ачестеа ѧмпъратѹл, аѹ пѹрчес dе аколо, ші аѹ порѹнчіт, ка коръбііле съ плече кътръ Dѹнъре. Пѫнъ аѹ сосіт коръбііле, ел аѹ петрекѹт тімпѹл ѧн вънат, прін кѫмпѹріле dе прін преціѹр: пентрѹ къ мѹлтъ фіаръ сълбатікъ съ спорісе ѧнтр'ѫнселе.

„Кѹ вънатѹл фіінd кѹпрінсѹ ѧмпъратѹл, і-аѹ веніт весте къ Скітеле dѹпъ че аѹ кѹлес фоарте маре прадъ dін ціпѹтѹл Романілор, маї dъѹнъzї аѹ трекѹт Dѹнъреа, ші нѹ dепарте dе аколо ш'аѹ тінс кортѹріле; каре аѹzіndѹле, аѹ гръбіт кът маї кѹрѫnd ла Dѹнъре. Аколо афлѫnd о лѹнтре dінтрѹ ѹн лемн скобітъ, кѹт сѫнт, каре стаѹ ѧн църтѹрії Dѹнъріі, аѹ порѹнчіт съ о мъіе ла ел. Чі вънслъторіѹл фъръ оменіе фіінd, dѹпъ че аѹ въzѹт къ ѧмпъратѹл ѧл кіамъ, аѹ zіс:" „Dе ар фі авѹт гріце ѧмпъратѹл dе лѹкрѹріле поастре, нічї Demnizікѹл, нічї аверіле поастре леар фі пръdат варварії, ші dѹс, dѹпъ кѹт леаѹ плъкѹт." „Ла ачестеа, се zіче, къ кѹ мѫніе аѹ ръспѹнс ѧмпъратѹл:" „Съ нѹ фіѹ еѹ ачела кърѹіа dела Dѹмnezеѹ і с'аѹ dат ѧмпъръціа Романілор, dе нѹ се вор пеdепсі ѧнdатъ Скітеле."

„Пентрѹ ачееа лъсѫnd чееалалтъ оасте ѧн табъръ лънгъ цертѹрї, ел, (кѫчї нѹ сосісе ѧнкъ, кѹт с'аѹ zіс, коръбііле), лѹѫnd алте плѹте, кѹ 500 dін чеї dе лънгъ сіне аѹ трекѹт Dѹнъреа, ші врѫnd съ меаргъ маї ѧнколо, аѹ аціѹнс ла dоѹъ рѫѹрї dе лѹнтріт, ші аѹ порѹнчіт ла аї съї, съ леце лѹнтріле dе ла Dѹнъре dе каї, ші аша съ ле трагъ ла рѫѹрї; каре іспръвіndѹле, лесне аѹ трекѹт. Dечї трекѫnd престе ѹн лок ларг аѹ веніт ла мѹнтеле Тепіхортѹ, кареле е ѧн марціпеа Таѹро-Скітіеї (Крімѹлѹї)."

„Аколо афлѫnd dешартъ табъра Скітелор, пентрѹ къ еї кѹ о ціръ маї наінте се

dȣcece de аколо, аȣ пȣрчес maĭ deпарте; чі mергънd ші maĭ ѧпколо о ţіȣтътате de zi, ші пре nimene афлънd dintre nemічі, аȣ алес ѧтпъратȣл вр'о къцїва dintre Скітеле, карії се ощіа пентрȣ Romanĭ, ші сȣбт повъцȣіреа лȣї Гіфарd, челȣї прічепȣт ла бътъї, і-аȣ тріміс ка се гоneаскъ пре nimічї din dъръпт, ші de вор авеа прілеціȣ, съ се ловеаскъ кȣ еї, пънъ ва сосі ші ел maĭ ѧпчет пъшind."

„Nȣ тȣлт кълъторісе Гіфарd, ші аȣ ші dат престе nemічї; чі n'аȣ кȣтеzат а се бате кȣ еї, фіind къ ера maĭ тȣлцї кȣ тȣлтȣл de кът аї съї; dрепт ачееа аȣ сіліт пре ѧтпъратȣл прін солї се гръбеаскъ. Ѧпцелегънd ачеаста Ѧтпъратȣл, се ѧптрартеаzъ ел, ші тоатъ оастеа, ші ловindȣ'ї din dъръпт, аȣ трекȣт прін тоатъ оастеа Скітелор. — Преа тȣлцї аȣ къzȣт атȣнчї dintre варварї, ка ла о сȣтъ с'аȣ прінс, ѧптре карії аȣ фост ші Лаzар, ȣпȣл din чеї maĭ de фрȣпте Повъцȣіторї Скітічещї. Пре чеілалцї і-аȣ тъптȣіт фȣга каілор ші decimea тȣпцілор челор de аколо; іаръ Romanії dȣпъ че аȣ пръdат тоате, с'аȣ ѧптȣрпат; ѧп кареа време Сіта чел de neam таре ші богат, пре кареле ѧл трімісесе Скітеле, авънd прілеціȣ, аȣ фȣціт ѧп табъра Romanілор."

Ашішdереа скріе Nікіта Хоніат[2]), dаръ фоарте пре скȣрт. Тȣ ачі іаръші ѧптъіȣ ѧпсатпъ: къ Kinnam прін Скіте ѧпцелеце пре Romanії, din карії сънт пръсіцї Коzачії de акȣт. Adoȣa: веzї ачелеа каре ле-ат скріс ла анȣл 1122; ші de ачі ѧпаінте ȣnde веї четі ѧп історічії гречещї: Romanї, Пацінакї саȣ Скіте, ѧпцелеце пре Ромъніі чеї dea стънга Dȣпъреї.

[1]) Joannes Cinnamus p. 53. [2]) Nicetas Choniates p. 52.

Анȣл 1160. Лȣї Геzа II Краіȣлȣї ȣнгȣреск і-аȣ ȣрмат ѧп анȣл de акȣт фііȣл лȣї чел maĭ таре Стефан III, dаръ ѧп връстъ пȣmaĭ de zече саȣ ȣнспре-zече анї, кареле кȣ ѧпчепȣтȣл кръіmії аȣ ертат тоатъ dареа църії пе треї анї[1]).

[1]) Nadanyi pag. 99. Timon in Epit. Chronol. f. 18. Thurocz. f. 146. Bonf. f. 266. Haner Periodi 6-ae §. 112.

Анȣл 1170. Венеціанії ѧп анії maĭ din наінте лȣасе тȣлте четъцї de ла Ȣнгȣрї ѧп Dалмаціа; dрепт ачееа Стефан III ѧп персоана са аȣ терс ѧп протіва лор, ші аȣ лȣат ѧпdъръпт de ла еї Спалатȣл, Трагȣріȣл ші Себеппікȣл[1]).

[1]) Bonf. f. 261. Lucius f. 220. Timon in Epit. Chronol. f. 18.

Анȣл 1171. Пънъ че с'аȣ ощіт Стефан III кȣ Венеціанії, Ладіслав II ші Стефан ал IV, фраціі тътъпе-сеȣ аї лȣї Геzа II, с'аȣ ръdікат асȣпра лȣї, ші Ладіслав II, с'аȣ ші ѧпкоронат ѧп анȣл de акȣт краіȣ Ȣнгаріеї; чі пȣmaĭ шесе лȣпї аȣ domніт, къчї аȣ тȣріт ѧп Феврȣаріе ал анȣлȣї віїторіȣ[1]).

[1]) Thuroczius f. 147. Bonfinius f. 269. Timon in Epitome Chron. f. 19. Reva Centur. f. 11.

Анȣл 1172. Deабеа тȣрісе Ладіслав II, ші фрате-съȣ Стефан IV, кареле лȣасе шіе тȣіере пре о фръціе а ѧтпъратȣл Еmанȣіл Komnen, с'аȣ ѧпкоронат ші ел краіȣ Ȣнгаріеї ѧп 11 Феврȣаріе ал анȣлȣї 1172; ѧтпротіва кърȣіа апъръndȣ'ші къdінца ка ȣп adевърат краіȣ ал Ȣнгаріеї Стефан III аȣ аціцат асȣпра са пре ѧтпъратȣл Еmанȣіл Komnen, ал кърȣіа ръсбоіȣ ѧп контра лȣї Стефан III аша ѧл скріе Kinnam[1]): „Чі ѧт-

пъратȣл Еmanȣiл Komnen пентрȣ ачееа нȣ пȣцin mъniindȣсе, с'аȣ сфътȣiт ка iаръшї съ meaргъ ѫн Ȣнгаріа, шi ачеаста о аȣ гъndiт а фi бȣнъ. Пре Алексіе, кърȣіа ѫї логоdiсе фата, кȣ mȣлте ощї л'аȣ трimiс спре Dȣнъре, ка съ се факъ, къ iаръшї вре din локȣріле челе обічнȣіте а пъвълі ѫн Ȣнгаріа. Iаръ лȣї Леон Батаце i-аȣ порȣнчіт, ка din локȣріле de кътръ mареа-Neагръ, de ȣnde пънъ акȣmа nimenea iсбiсе din вечї, dinтъї престе Ȣнгȣрї съ пъвълеаскъ, кȣ аша de mаре оасте, maї алес кȣ пре mаре mȣлцime de Влахї саȣ Ромънї, каре се zik а фi фост оаре-кънd колонї din Iталіа *οἱ τῶν ἐξ Ἰταλίας ἄποικοι πάλαι εἶναι λέγονται.* Алексіе dрепт ачееа кȣ чеелалтъ оасте de Романї віind ла Dȣнъре, аȣ ѫнфрікошат пре Ȣнгȣрї, ка кȣm ар вреа ѫndатъ съ треакъ. Iаръ Батаце пъвълind din локȣріле челе zice, пръdънd тоате, къте i-аȣ веніт ѫнаінте ле-аȣ стрікат, шi пре mȣлцї оаmenї i-аȣ тъiат, шi нȣ кȣ mȣлт maї пȣцinї аȣ робіт. Пре лънгъ ачестеа mънънd de аколо чiȣрzї de боï, ставе de каї, шi тȣрme de оï, кȣ алте dобітоаче, с'аȣ ѫнтȣрнат ла Ѫmпъратȣл."

Пънъ ачі Kinnam. Dintрȣ але кърȣіа кȣвінте лесне поцї веdеа: къ ѫн Молdова, Бессарабіа шi Валахіа de акȣm, dȣпъ алȣнгареа Пацinакілор шi а Komanілор din церіле ачестеа, нȣmaї колоніï лȣї Траіан саȣ Ромънії de акȣm аȣ ръmас ѫнтр'ѫнселе; шi пентрȣ ачееа zіче шi Kinnam, къ Влахії сънт колонї din Італіа. Din каре zічере а лȣї Kinnam съ нȣ гънdещї къ dоаръ ел аȣ mъртȣрісіт ачеаста maї ѫнтъіȣ; къчї алцiї ѫнкъ аȣ mъртȣрісіт ачеаста, кȣ mȣлт maї наінте de ел; кȣm с'аȣ арътат ла аніï трекȣцї.

Енгел[2]) ѫнкъ біне zіче, къ Батаце аȣ трекȣт кȣ Komaniї ѫн църіле maї сȣс zice; пентрȣ къ шi Nікіта Хоніат[3]) аша mъртȣрісеще, кънd ворбеще dеспре Andponік Komnen, кареле фȣцiа din цinȣтȣл Романілор ѫн Баліціа, аdекъ ѫн Молdова de акȣm. De ȣnde кȣ dрептате поцї ѫнкіde, къ атȣнчї, аdекъ пре тimпȣл Ѫmпъратȣлȣї Еmanȣiл Komnen, Komaniї, ка съ се осъбеаскъ de Влахії че сънт de аdреапта Dȣнъріï, се нȣmеаȣ шi Скіте. Ачеаста de ар о фi сокотіт Енгел[4]), п'ар фi скріс: „Къ ла анȣл 1186, dоаръ iаръ с'аȣ ѫнтȣрнат Komaniї шi Пацinакії ѫн Молdова, Бессарабіа шi Влахіа." Веzї шi че скріе Пахіmер ла анȣл 1284.

Історічї Ȣнгȣрещї[5]) тот ла ачеста анȣ скріȣ: къ maї пре ȣрmъ Стефан III кȣ Ȣнгȣріï съї аȣ ѫнвінс пре Стефан IV шi пре Гречї; шi къ Стефан IV фȣцind ѫн Zemлin, кȣm се ѫншалъ Ханер[6]) аколо с'аȣ болнъвіт de сȣпъраре, шi аȣ mȣріт, de ȣnde апої л'аȣ dȣсȣ шi л'аȣ астрȣкат ѫн Алба кръiаскъ, тот ѫнтрȣ ачеста ан.

[1]) Joannes Cinamus Lib. 5. cap 3. [2]) Joan. Christ. Engel in antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 144. [3]) Nicetas Choniates p. 85. seq. [4]) Engel l. c. [5]) Thurocz. f. 147. Bonf. 269. Reva in Centur. f. 11. Timon in Epitome Chronol. f. 20. [6]) Georg. Jeremias Haner Regum Hung. Period. 6. §. 118. nota a

Анȣл 1173. Dȣпъ че аȣ ѫнвінс Стефан III ѫн анȣл трекȣт пре ȣнкіȣл съȣ Стефан IV, шi пре ѫmпъратȣл Еmanȣiл Komnen, шi аȣ ръmас сінгȣр краіȣ Ȣнгаріеї, нȣ mȣлт аȣ віецȣіт, чі аȣ mȣріт ѫн анȣл de акȣm, шi i-аȣ ȣрmат фрате-съȣ Бела III[1]).

[1]) Thurocz. f. 147. Bonf. f. 220. Timon in Epit. Chronologica f. 20.

Анȣл 1174. Ѧмпъратȣл Еманȣіл Комнен, пънъ аȣ тръіт Стефан III краіȣл Ȣнгȣрілор, кіемасе ла сіне пре Бела III. Ачеста[1]) маї наінте de а се da ѧndъръпт Ȣнгȣрілор съ ле фіе краіȣ, се ѧнсȣрасе, лȣънd пре Мъріа фата лȣї Еманȣіл а ѧмпъратȣлȣї греческ; іаръ мȣрінd Стефан III, фрате-съȣ маї мік Бела III, аȣ веніт ѧн Ȣнгаріа, ші ѧн анȣл 1174, ѧн лȣна лȣї Іанȣаріе с'аȣ ѧнкоронат краіȣ[2]).

[1]) Timon in Imagine Hungariae Novae p. 133. [2]) Thurocz. f. 147. Bonfinius f. 270.

Анȣл 1183. De анȣл ачеста се въd а се ціnea, каре ле скріе Леквіен[1]) din Нікіта Хоніатȣ, къ dȣпъ че с'аȣ оморѫтȣ ѧмпъратȣл Алексіе II din ѧndемнȣл лȣї Andронік Комнен, лаdа, кȣ каре аȣ пȣртат мортȣл съ'л арȣнче ѧн маре, о аȣ петрекȣт кȣ кънтърї de веселіе ѧнтре чеілалцї ші Іоанн Архіепіскопȣл Бȣлгаріеї.

[1]) Michael Lequien in Oriente Christ. Tom. 2. p. 295.

Анȣл 1186. С'аȣ арътат ла аніі 963 ші 976: кȣм къ стінгъndȣсе віца краілор Бȣлгарілор маї de demȣлт, каріі de ла веніреа Бȣлгарілор de ла Волга аȣ стъпъніт нȣ нȣмаї песте Бȣлгарі, чі ші престе Ромънї ѧн амъndоъ Dакііле. Кръімеа бȣлгъреаскъ аȣ веніт ла Ромънї, din каріі чел dінтъіȣ краіȣ аȣ фост Самоіл; апоі тот din съмънца лȣї ші а фрацілор съї аȣ ȣрмат, пънъ кънd аȣ сȣпȣс кȣ тотȣл Гречіі (каріі фъръ къdінцъ с'аȣ нȣміт, ші се нȣмеск Романї, нȣмаї din ачеа каȣсъ, пентрȣ къ маї пе ȣрмъ аȣ апȣкат ші репȣс ѧмпъръціа Романілор чеа de ла Ръсъріт) пре Ромъніі чеї dea dреанта Dȣнъріі, ші пре Бȣлгарі, кȣм с'аȣ арътат ла аніі трекȣцї.

Din неамȣл Комітопȣлілор, din кареле аȣ фост ші краіȣл Самоіл, ȣнȣл dінтре патрȣ фрацї, с'аȣ пръсіт Асан, Петрȣ ші Іоанн саȣ Іоаннікіе, тоцї треї фрацї ла о лалтъ, кȣм аратъ ѧнсȣші Іоаннікіе ѧн кърціле ла Інокентіе III Папа de ла Рома трімісе; каре кърцї еȣ ле воі аdȣче ла аніі віiторї. Ачі нȣмаї атъта ѧнсеамнъ акȣм de оdатъ, къ тоатъ партеа ачеаста а Хронічеї Ромънілор кȣ ачела ръnd ва мерце, ка ші чеа маї din наінте, ѧнчепънd de ла ачещї треї фрацї Асан, Петрȣ ші Іоаннікіе, ші пъшінd din ан ѧн ан, ші нȣ нȣмаї деспре еї ші семінціа лор, чі ші деспре тоцї Ромъніі ворбіndȣ. Аша dаръ ла ачест ан 1186, аша скріе Нікіта Хоніат[1]).

„Мȣрінd мȣіереа ѧмпъратȣлȣї Ісаакіе Анцел, ачеста ш'аȣ бъгат ѧн кап, съ'шї іеа шіе мȣіере стръінъ, ші прін солї пецінd пре фата Белеї III краіȣлȣї Ȣнгаріеї, кареа ѧнкъ нȣ ера ѧн връстъ de 10 анї, ші крȣцінd нȣмаї din скȣмпете веніtȣріле фіскȣлȣї, аȣ порȣнчіт, ка кіелтȣіеліле челе de нȣнтъ съ се аdȣне de ла четъцї ші de ла църї; каре лȣкрȣ аȣ пъкъціт пре четъцї, маї алес пре челе de прін прецiȣрȣл Анхіалȣлȣї, ші пре варваріі локȣіторіі Емȣлȣї, каріі маї de мȣлт се нȣмеа Місї, іаръ акȣма се zік „Влахї,“ і-аȣ фъкȣт шіе ші ѧмпъръціеї Романілор преа немічї; пентрȣ къ ачещіа ѧнкрezindȣсе стрімторілор ші четъцȣїчелор, de каре пре мȣлте ераȣ zidіте пре станї de петріі, ші маї наінте пȣцін гъndіа кȣ Романіі, іаръ акȣма пентрȣ лȣареа веніtȣрілор сале ші алте стоарчерї, каре сȣферісе, апріат с'аȣ скȣлат ла арме. Къпетеніiле ші ѧнчепъторіі ръскоалеї ачестеіа аȣ фост доі фрацї din неамȣл ачела (adекъ din Ромънї): Петрȣ

ші Асап, карії, ка съ нȣ се вазъ фъръ de вре о прічінъ а се скȣла ла арте, аȣ терс ла ѧтпъратȣл ѧн Кіпселла, ші аȣ черȣт съ се пріітеаскъ ѧн нȣтърȣл осташілор, ші съ лі се лесе локȣл din тȣнтеле Етȣ, кареле нȣ тȣлт веніт адȣчеа. Nedoбъndindȣ'шї пофта, торнъіа ка ніще небъгацї ѧн сатъ, ші нефолосіцї, ші аȣ фъкȣт ворбъ таї кȣ ѧndръспеалъ, кȣ кареа deскопереа: че вор съ факъ, dакъ се вор ѧнтȣрна а касъ, таї въртос Асап, кареле ера таї ѧndръспецȣ, ші таї гроаспік, кърȣіа din порȣнка Севастократорȣлȣї Іоанн і с'аȣ dат о палтъ, пентрȣ неоменіа лȣї. Аша нȣ нȣтаї nedoбъndindȣ'шї черереа, чі ѧнкъ ші de батцiокȣрї аціцацї, фіind оаменії фъръ de леце, къте аȣ фъкȣт ѧтпротіва Романілор, чіне ле поате спȣне?."

Георгіе Kodin[2]) таї пре скȣрт скріе deспре ръскоала ачеаста а Ромънілор zікъnd: „Аȣ ѧтпъръціт аша dаръ Domнȣл Ісаакіе Анцел ноȣъ анї. Пе вретеа лȣї аȣ ѧнчепȣт ръсбоіȣл Ромънілор ші ал Бȣлгарілор ѧн контра Романілор челор крещінї; ѧн каре ръсбоіȣ тот сȣфлетȣл с'аȣ робіт, ші таї тоате церіле de кътръ аппȣс, каре фȣсесе сȣбт Романї, с'аȣ пръdат."

Маї пе ларг скріе Георгіе Акрополітȣл[3]) тот deспре ръскоала ачеаста, нȣтаї кът ел пре Ромънї нȣ'ї осебеще de Бȣлгарї, тъкар къ Петрȣ ші Асап н'аȣ фост de віцъ de Бȣлгарї, чі diaошї Ромънї, ші тъкар къ Ромънії ȣніцї кȣ Бȣлгарії ші de астъ dатъ таї тȣлт аȣ фъкȣт; кȣт поцї прічепе din Хоніат ші Kodin. Zіче аша dаръ Акрополітȣл: „Кънd ѧтпъръціа Ісаакіе Анцел ѧн Царіграd, тȣрindȣ'ї тȣіереа, с'аȣ ѧнсȣрат, лȣънd о Ȣнгȣроікъ, пре фата Краіȣлȣї Ȣнгȣрілор; ші гътindȣсе de нȣнтъ кръіаскъ, тȣлте ші тарї келтȣелї аȣ фъкȣт. Пентрȣ ачееа din тот цінȣтȣл Романілор с'аȣ кȣлес оі, порчї ші боі; ші фіind къ de ачестеа е преа родітъ Бȣлгаріа, dінтр'ѫнса ші таї тȣлте с'аȣ пофтіт. Бȣлгарії, карії ші таї наінте фȣсесе немічї Романілор ші прічінъ de тȣлте бътъї, робірї, стрікърї de четъцї, ші de таї тȣлте непорочірї ѧн таї тȣлцї анї, таї пре ȣртъ de ѧтпъратȣл Васіліе, пре кареле пентрȣ ачееа л'аȣ нȣміт Бȣлгароктон, dȣпъ кȣт щіт din весте ші din аȣz, бътȣцї пънъ пре вретеа ѧтпъратȣлȣї Ісаакіе Анцел da трібȣт Романілор; атȣнчї аȣ фъкȣт ръскоалъ ѧndемнацї фіind de ȣн Асап, кареле аȣ кȣпрінс цінȣтȣл кът есте ѧнтре Етȣ ші Dȣнъре, ші тоате ле аȣ сȣпȣс шіе; прін каре фаптъ а лȣї, фоарте с'аȣ слъбіт лȣкрȣріле Романілор; пентрȣ къ Бȣлгарії аціȣтъndȣ'ї Скітеле (Ромънії чеї dea стънга Dȣнърії), пре Романї (Гречї) тȣлт і-аȣ нъкъціт. Пентрȣ ачееа тъніindȣсе ѧтпъратȣл Ісаакіе, аȣ adȣнат тоате ощіле Романілор, ші аȣ пȣрчес асȣпра лор; ші лъсънd челе de лънгъ Маре кȣ четатеа Месетвріа, аȣ ѧнтрат ѧн тȣнтеле Етȣ. Асап кȣ оастеа са аȣ ръмас ѧн четъцȣіка че съ нȣтеще Стрінав, ші ѧтпъратȣл Ісаакіе ѧнтінzънd кортȣріле, аȣ ѧнкȣнціȣрат пре Бȣлгарї; чі с'аȣ ѧншелат de dънші, къчї ȣнȣл dінтр'ѫншії фъкъndȣсе а фі deсертор, аȣ zіс кътръ ѧтпъратȣл, къ аȣ трекȣт Скітеле песте Dȣнъре. Ѧтпъратȣл тȣрбȣръndȣсе пентрȣ вестеа ачееа, тъкар къ а doȣа zі ар фі лȣат четъцȣіка, аȣ порніт de аколо, ші нȣ с'аȣ ѧнтȣрнат пре калеа, пре кареа порнісе, чі ѧншелат фіind de Бȣлгарї, таї пре скȣртъ кале аȣ терс. Dрепт ачееа кънd

терцеа ѫнтр'о стръмтоаре, Бѹлгарії аѹ dат престе ел, аѹ бътѹт оастеа, аѹ пръdат тоатъ богаціа, ѫнкъ ші скѹлеле ѫмпърътещї ле аѹ ръпіт; dінтре Романї пре мѹлцї аѹ тъіат, токма пѹцінї аѹ скъпат кѹ ѫмпъратѹл, ші ачеіа ѫнкъ голї. Кѹ бірѹінца ачеаста ші цефѹіреа de ла Романї, Бѹлгарії преа таре с'аѹ мъndріт, ка ші карії аѹ dобъndіт челе маї скѹмпе din скѹлеле ѫмпърътещї, афаръ de ачееа піраmidzї кръещї, фіале преа рарї, банї непѹмъраці; ѫнкъ ші крѹчеа чеа ѫмпърътеаскъ кареа о лепъdасе оаре каре преот, пѹ dѹпъ мѹлт тіmп о аѹ афлат ѫн ржѹ, каре ера тоатъ de аѹр, ші авеа ѫн міжлок о крѹчіцъ фъкѹтъ din лемнѹл преа съптеї Крѹчії лѹї Хрістос, кѹ маї мѹлте ръклѹце ѫмпреціѹр, ѫн каре ера моаще de а ле Съпцілор мѹченічї, лапте de а Нъскътоареї de Dѹмnezeѹ, ші кътва din бржѹл еї. Ѫмпъратѹл Ісаакіе аша dаръ фѹцind аѹ скъпат ѫн Царіград."

Краіѹл Ѹнгѹрілор, а кърѹіа фатъ аѹ лѹат'о Ісаакіе Анцел, аѹ фост Бела ал Ш, іаръ пе фатъ о аѹ кіемат Константіа dѹпъ кѹм мъртѹрісеще Timon [4]), Чатарі [5]) ші Nadani [6]).

Тѹ четіторіѹле бѹне! пофтореще ачелеа каре ле ам арътат ла анії 1172 ші 1182, ші четеще пре Пахімер [7]) кареле апріат скріе: „къ Влахії саѹ Ромънії карії локѹіа de ла ощеzеле Царіградѹлѹї пънъ ла четатеа Біzіа ші маї ѫнколо *ἐπι την ἐξωτερω της Βιζυης και πορρω*, ера тот de ѹн пърав, ші dоаръ ші de ѹн неам кѹ Скітеле de престе Dѹнъре." Каре фъкънd, лесне веї прічепе: къ Ромънії чеї de а стънга Dѹнърії се нѹмеск de Гречї Скіте ші Романї. Ачеаста de ар фі ѫнцелес Edep [8]), н'ар фі бърфіт атътеа ѫн контра Ромънілор.

Тот ѫнтрѹ ачест анѹ аѹ мѹріт ші Маріе фата ѫмпъратѹлѹї Еманѹіл Комнен, мѹіереа Белеї ал III-ле, ші соакра лѹї Ісаакіе Анцел, ѫнтрѹ ал къреіа лок аѹ лѹат Бела пре Маргарета фата Краіѹлѹї Фрънчілор, а лѹї Лѹdовік ал VII [9]). Пре Владімір повъцѹіторіѹл Галіціеї ѫнкъ ѫн анѹл ачеста л'аѹ гоніт Казімір Краіѹл Полоніеї din цеара лѹї, кареле фѹцind ла Бела Краіѹл Ѹнгѹрілор, ачееа аѹ dобъndіт, ка Бела ѫн лок de а'л аціѹта, ѫн Domnia Галіціеї кіар пре фііѹл съѹ маї мік Andреіѹ ал II-ле ші л'аѹ ашеzат; чі нѹ ѫndелѹнг аѹ domніт аколо Andреіѹ; пентрѹ къ ѫн анѹл 1188, Владімір кѹ аціѹторѹл лѹї Казімір, л'аѹ фѹгъріт din Галіціа [10]).

[1]) Nicetas Choniates Lib. 1. de Isaacio Angelo Cap. 4. [2]) G. Codinus de Originibus Constantinopolitanis circa finem. [3]) G. Acropolita in Chronico Compendiario Cap. 11. [4]) Timon in Epit. Chronol. f. 23. [5]) Csatari p. 171. [6]) Nadanyi p. 106. [7]) Georgius Pachymer Lib. 1. de Andronico Seniore Cap. 37. [8]) Josephus Carolus Eder in Crisi ad Instantiam Valachorum. [9]) Timon in Epit. Chronolog. f. 22. [10]) Reva Centur. f. 12. Kemeny p. 52. Nadanyi l. c.

Анѹл 1187. Dеспре ръскоала Ромънілор асѹпра Гречілор ла анѹл de акѹм іаръші аша скріе Хоніат [1]): „Чі нічї ачеаста е de а се лъса непоменіт; кънd се ѫнгроzіа Влахії (саѹ Ромънії) de кѹтъzареа ла кареа се ѫndемна de Петрѹ ші de Асан, темъndѹсе de греѹтатеа лѹкрѹлѹї; фрації ачещіа ка съ скоацъ фріка din попорѹл съѹ, аѹ фъкѹт о бісерікъ ѫн чінстеа марелѹї мѹченік Dімітріе, ші аѹ бъгат ѫнтр'жнса мѹлцї ѫndръчіцї бърбацї ші мѹіерї, карії кѹ окії крѹнцї ші сперліцї, ші пърѹл десплетіт тоате ле фъ-

чеа, къте аȣ обічнȣіт але фаче ѧndръчіцїї; ші пре ачещіа і-аȣ ѧнвъцат съ стріце кȣ тъніе: къ лȣї Dȣmnezeȣ і-аȣ плъкȣт, ка неатȣл Бȣлгарілор ші ал Ромънілор скȣтȣръnd цїȣгȣл чел ѧndелȣнгат ал Гречілор, съ'шї черче слобоzеніа са; ші къ пентрȣ ачееа Dimітріе Мȣченікȣл лȣї Хрістос лъсънd мітрополіа Тессалонікеї, ші бісеріка кȣ обічеіȣл Гречілор, аȣ веніт ла dъншії ка съ ле аціȣте. Пентрȣ ачееа ѧndръчіцїї ачеіа пȣцін zъбовіnd, ші віindȣ'шї ѧн орї, іаръшї се стропшіа, ші кът пȣтеа стріга ка ніще прілостіцї: къ нȣ е de а се лепеві, чі прінzънd артеле, е de а се анȣка de Гречї; ші къ пре карії ѧї вор прінde, нȣ требȣе цінȣцї нічї вънdȣцї, чі фъръ de вре о мілъ оморѫцї, непрімінd вре о рȣгъмінте саȣ вре ȣн прецȣ; ші къ требȣе съ фіе тарї ка diamантȣл. Dрепт ачееа ѧнтъръгънdȣсе тот неатȣл de пророчії ачещіа, аȣ веніт ла арте; ші фіind къ ѧнчепереа ръскоалеї лор аȣ фост кȣ порок, аȣ крезȣт къ Dȣmnezeȣ вреа мънтȣіреа de сȣбт цїȣгȣл Гречілор, нічї ѧndестȣлънdȣсе кȣ атъта, с'аȣ слобоzіт ѧн четъціле ші сателе челе маї de департе de Emȣ. Іаръ Петрȣ, ȣнȣл dінтре фрацї ш'аȣ пȣс короанъ de аȣр пре кап, ші с'аȣ ѧнкълцат кȣ кълцȣнї мохорѫцї; dечї аȣ ѧнкȣнцїȣрат Преслава, ші възънd къ нȣ о вор пȣтеа бате, о аȣ лъсат, ші погорънdȣсе din Emȣ, аȣ бътȣт мȣлте ораше de а ле Гречілор, робіnd мȣлцї оаменї de чінсте, ші мѫіnd мȣлцї боі, каї, ші алте dобітоаче непȣмърате. Віind ѧмпъратȣл Ісаакіе, іаръшї с'аȣ аскȣнс ѧн стръмторї ші ѧн локȣрї неȣмблате, ші de аколо аȣ стат ѧмпротівъ. Чі лъсънdȣсе о негȣръ de ла Dȣmnezeȣ, а ле кърȣіа аскȣнсȣрї сънт ѧн ѧнтȣнерек, ші акоперіnd мȣнцїї, таре се апъра de варварї, ші пъzіnd стръмторіле Гречії пре нещіȣт аȣ асȣпріт пре Ромънї, ші спъріindȣї, аша і-аȣ ѧмпръщіат, кът ѧнчепъторії ръȣтъцїї ачестеіа, ші къпетеніїле кȣ претенії съї, ка ші тȣрма чеа de порчї din Евангеліе ѧн Маре, аша ші еї ѧн Dȣнъре съріnd, аȣ трекȣт ла Скітеле (Ромънії) din вечінї; іаръ ѧмпъратȣл de німене опріт, преȣмбла тоатъ Місіа (Бȣлгаріа), ші пȣнеа пъzіторї ѧн тоате четъціле, каре маї тоате сънт ѧн мȣнтеле Emȣ zidіте пре станії чеї маї марї de пеатръ; нічї аȣ фъкȣт алтъ, чі апрінzънd стогȣріле челе de бȣкате, ші ѧншелънdȣсе прін рȣгъріле челе фъцарніче а ле Влахілор, ѧndатъ с'аȣ ѧнтȣрнат, лъсънd ръніцї пре Ромънї. De ȣnde с'аȣ ѧнтъмплат dȣпъ ачееа, de варварії (Ромънії) кȣ маї маре ѧndръспеалъ аȣ некъцїт пре Романї."

Мерце маї ѧнколо ші zіче Нікіта Хоніат [2]): „Ѧмпъратȣл Ісаакіе ѧнтȣрнънdȣсе ѧн Царіград се фъліа, ка кȣм ар фі потоліт ръскоала; іаръ ȣнȣл dінтре цїȣdекъторї анȣме Леон Монастаріоте глȣміа zікънd: „Къ'ї паре ръȣ dȣпъ іnіма лȣї Васіліе Бȣлгароктонȣлȣї, кареле атȣнчеа кънd аȣ стрікат кȣ тотȣл пре Бȣлгарї, аȣ dат порȣнкъ, ка de кȣмва оаре кънd с'ар ръdіка Влахії, ші ар вреа съ факъ ръскоалъ, пілda лȣї съ се ȣрмеzе; аdекъ ачела кареле ва вреа а се бате кȣ еї, съ ȣмбле тоатъ цеара ші съ ціе табъръ ѧнтр'ѫнса. Порȣнка ачеаста аȣ dат'о ѧн мънъстіреа Состеіе, кареа акȣма нȣ съ ціне; пентрȣ къ ѧмпъратȣл, ачелеа, каре аȣ порȣнчіт Бȣлгароктонȣл съ се факъ ѧн маї мȣлцї анї, аша de кȣрънd ле аȣ іспръвіт, кът німіка de ачестеа і-аȣ веніт ѧн мінте."

„Іаръ Асап ѧнторкъndȣсъ кȣ преа марї ощї de аџіȣторіȣ de ла Скіте, каре ле алесесе dȣпъ плъчереа са, ші афлъnd Місіа патріа са кȣръцітъ, ші гоалъ de ощіле Романілор, маї таре с'аȣ тъndріт ші сȣмецiт, ші неѧndестȣлъndȣсе кȣ ферічіреа ші стъпъніреа Місіеї, ш'аȣ пȣс ѧn кап, съ факъ кът маї мȣлтъ пагȣбъ Романілор, ші кȣ тот deadincȣл съ ȣнеаскъ Domnia Місілор (а Влахілор саȣ а Ромънілор), кȣ а Бȣлгарілор, кȣм аȣ фост маї de demȣлт."

„De ар фі ешіт ѧнсȣшї ѧмпъратȣл іаръшї ла ръсбоіȣ ка маї наінте, doаръ ар фі мерс біне лȣкрȣл, чі лъсъndȣ'шї dестоінічіа пе алтъ време ѧмпъратȣл, аȣ трімiс маї маре песте оасте пре ȣнкіȣл съȣ Іоанн Севастократорȣл, кареле нȣ орбеще, чі токмаї кȣ лаȣdъ повъцȣind оастеа, нȣ пȣцінъ пагȣбъ аȣ фъкȣт немічілор, карії се погорісе ла шес; dаръ пентрȣ препȣсȣл къ вреа съ ръпеаскъ Порфіра, с'аȣ мъзъліт, ші ѧn локȣл лȣї с'аȣ пȣс Кесаріȣл Іоанн Кантакȣzen, кареле авеа мȣіере пре сора ѧмпъратȣлȣї . . . . Кантакȣzen аȣzind къ варварії (Ромънії) ферindȣсе de шес, се цін ѧn мȣнцї, н'аȣ прічепȣт къ пентрȣ ачееа съ цін аколо, ка съ'шї ѧноеаскъ пȣтереа ші съ фіе маї фъръ прімеждіе чі фапта ачееа тълкȣindȣ-о а фі фрікъ, с'аȣ тъбърът ѧn міzлокȣл кътпȣлȣї неѧнтъріndȣ'шї табъра, нічї пȣind пъzіторї. Dрепт ачееа асȣпріndȣсе ноаптеа de варварї, de абеа аȣ скъпат кȣ оастеа фоарте бътȣтъ, пентрȣ къ ȣнії с'аȣ оморът zъкъnd ѧn кортȣрї, алцїї с'аȣ прінс фȣцind фъръ de арме. — Аша ѧnвінгъndȣсе ші фȣцind Романії, с'аȣ пръdат тоатъ табъра, с'аȣ прінс стеагȣріле ші с'аȣ лȣат вещтмінтеле челе de аȣр а ле Кесаріȣлȣї, челе кȣ колорї de феррȣ стръпȣнсе, каре ле аȣ ѧмбръкат Петрȣ ші Асап, ші мергъnd ѧn фрȣнтеа ощілор, с'аȣ тъбърѫт пре шесȣ."

Скріе маї ѧnколо тот ачелашї Хоніат: къ dȣпъ перdереа ачі zісъ, ѧn локȣл Кесаріȣлȣї Кантакȣzen с'аȣ ръndȣіт повъцȣіторіȣ ощілор гречещї асȣпра Ромънілор Алексіе Брана, кареле аша аȣ повъцȣіт пре аї съї, кът маре пъdеждe фъкȣсе de а ѧnвінце пре Ромънї; чі ръвnind ел ѧмпъръціа, аȣ лъсат пре Ромънї, ші аȣ пȣрчес ѧn контра ѧмпъратȣлȣї Ісаакіе ла Царіграd, ȣnde с'аȣ ші тъіат de Кесаріȣл Конрad, кȣмнатȣл ѧмпъратȣлȣї. Вezї ші пре Калвісіе [2]), ші каре ле ам скріс ла анії 1018, 1019, 1122, 1152 ші 1172, ші веї прічепе, къ ȣnde съ скріе: Місї саȣ Влахї, се ѧnцелег Ромънії чеї dea dреапта Dȣнърії; іаръ ȣnde стъ: Скіте саȣ Команї, се ѧnцелег Ромънії чеї dea стънга Dȣнърії. Апої прін Романї, тȣ ѧnцелеце претȣтindenea Гречї, пентрȣ къ ачещіа ш'аȣ апропріат (ѧнсȣшіт) шіе фъръ de вре о къdінцъ нȣмеле чел преа мъріт ал стръмошілор Ромънілор de акȣм.

[1]) Nicetas Choniates Lib. 1. de Imp. Isaacio Angelo Cap. 5. [2]) Sethus Calvisius in Opere Chron.

Анȣл 1188. „Пъръndȣ'ї ръȣ ѧмпъратȣлȣї къ нȣ біне аȣ оръndȣіт лȣкрȣріле" zіче Хоніат [1]) „къnd аȣ фост din тъіашї dатъ ѧn Місіа (Бȣлгаріа), de ноȣ с'аȣ ръdікат кȣ арме асȣпра Влахілор, ші аȣ ешіт ѧнсȣшї кȣ пȣцінї карії се афла; пентрȣ къ аȣzісе, къ немічії нȣ съ цін маї мȣлт ѧn мȣнцї ші ѧn deалȣрї, чі лȣъnd аџіȣторіȣ de ла Скіте, ѧn пърціле Агатопоіȣлȣї с'аȣ тъбърѫт, ші цефȣіеск локȣріле de прін преціȣр. Іаръ ѧнтрȣ а-

ачееа с'аў кіемат ші челелалте легіоане. — Віind ѧn Торокомў, кареле е ѹn сат че се лъцеще ѧmпръщіат пре ічї ші пре коло nѹ deпарте de Odріў ашеzат, аў ащептат пънъ се вор стръnце ощіле, ші аў порѹnчіт ші Кесаріѹлѹї Конрad ка съ еасъ фъръ de zъбавъ. Ачеста — вреа съ meаргъ ѧn Палестіnа кареа се кѹпрінсесе de Саракіnії din Егіnт, ші пре кънd лѹасъ шіешї mѹіере пре сора ѧmпъратѹлѹї, і-аў ші фъгъdѹіт къ ва веnі, ші ѧmпреѹnъ кѹ dъnсѹл се ва ощі; чі mѹтъndѹ'шї сфатѹл, с'аў сѹітў ѧnтр'о корабіе mаре ші поѹъ, ші аў порnіт ѧn Палестіnа. — Іаръ ѧmпъратѹл алегъnd о mіе de фечіорї, къ-рора ле аў dат арme ші каї бѹnї, din Торокомў аў порnіт асѹпра nеmічілор, трімiцind бо-гаціа кѹ шербії ѧn Odріў. Dіnтре ачеіа карії с'аў тріміс ѧnаіnте, ѹnії аў adѹс весте къ Влахії пръdеаzъ локѹріле de лъnгъ Лаrdіа, ші оmоръnd пре mѹлцї, пре алцїї і-аў прінсў ші кѹ преа mаре dобъndъ вреаў съ се ѧnтоарnе. Ѧnтр' ачееа поапте порnіnd, dѹпъ че аў сосіт ла локѹл че се nѹmеще Вастерnе, аў odіхnіт оастеа. Кѹ треї zіле dѹпъ ачееа dіmіnеаца аў порnіт спре Берреа, ші nетрекъnd патрѹ парасанце, іатъ віnіа ѹn оmў, кареле гъфъіnd спѹnеа, къ nеmічії nѹ deпарте de аколо се ѧnтоарnъ кѹ праdа ѧnчет пъшіnd, пеnтрѹ къ nѹ афласе вре ѹn протівnікў, ші ера ѧnкъркацї de dобъndъ. Пеnтрѹ ачееа ѧndатъ ѧmпърціnd оастеа ѧnтре повъцѹіторї, кѹ dъnшії біnе гътіцї с'аў dѹс пре калеа, пре кареа mерцеа nеmічії. Пре карії dѹпъ че і-аm възѹт ші nе аў въ-zѹт (къчї еў ѧnкъ mерцеаm кѹ ѧmпъратѹл ка ѹn скрііторіў), Скітеле ші Влахії dъnd праdа ла nескарї кохорте de а ле лор, і-аў тріміс пре калеа чеа mаї скѹртъ съ аціѹnгъ ла mѹnцї, чеіалалцї ѧmпреѹnъndѹсе, кълърітеа Ромаnілор о аў ащептат nеmішкацї, бъ-тъndѹсе dѹпъ обічеіѹл патріеї сале. — Ші атѹnчї ѧmпъратѹл скоціnd пѹцінеї робї de ла dъnшії, ка din гѹріле феарелор, аў лъсат калеа кареа о апѹкасе, ші с'аў ѧnтѹрnат ѧn Odріў. Чі фііnd къ варварії nѹ се odіхnіа, іаръшї с'аў ѧnтѹрnат ла калеа, кареа о лъ-сасе, ші mергъnd ѧn Берреа, nъвъліріле Скітелор ші а ле Влахілор, кът прін повъцѹі-торії ѧnвъцацї ла бътаіе, кът прін сіnе ле аў опріт. Карії mъкар къ се теmеа de Ро-mаnї, ші се сфіа de ачееа къ ѧmпъратѹл ера de фацъ: тотѹшї пре аскѹnс іаръшї ле-шѹіа, ші аша nъвъліа, кът се веdеа гата ла батаіе, ші тречеа dіnтр'ѹn лок ла алтѹл, nелъсъnd вре ѹn прілецїў. Кънd съ гръбеа ѧmпъратѹл ла Агатопоіў съ'ї опреаскъ, еї пръdа челе din прецїѹрѹл Філіпопоіѹлѹї: кънd аціѹта пре о парте, еї mерцеа ѧn партеа ачееа каре о лъсасе ѧmпъратѹл. Ачесте ле фъчеа Асаn, кареле ера преа істецў ла mіnте, ші преа щіеа dескълчі челе ѧndоіте."

„Маї пе ѹрmъ ѧmпъратѹл врънd съ meаргъ de noў ѧn Zагора, ші съ черче ѧnкъ-тѹ'ї ва фі слобоd, пѹтева апѹче пре Місї (Ромъnї) ла ачееа, ка съ се dее; din Філіпопоіў аў mерс ѧn Тріаdіца (Сарdіка), пеnтрѹ къ аѹzісе къ de аколо лесnе ар пѹтеа mерце ѧn mѹnтеле Емў, ші къ пре ѹndева ші кале ар фі ѧn ѧnтр'жnсѹл, афаръ de ачееа, къ с'ар афла апъ dестѹлъ, ші пъшѹnе пре сама dобітоачелор, de вор mерце ощіле тіmпѹ-ріў. Чі пеnтрѹ къ се апропіа брѹmа, лѹкрѹл ачела л'аў лъсат пънъ ѧn прітъваръ, ші

порȣнчind ощілор съ ерneze ѧn цеара ачееа, ел кȣ чеї maї de фрȣnте с'аȣ ѧnтȣрnат ѧn Царіграd съ се deсфътеze кȣ ціокȣріле din черк."

[1]) Nicetas Choniates Lib. 2. de Imp. Isaacio Angelo Cap. 1.

Анȣл 1189. „Ѧmпъратȣл Ісаакіе Анцел" кȣm скріе Хоніат [1]) „ѧn ѧnчепȣтȣл прітъверії іаръші ешind асȣпра Місілор, ѧnzъdар аȣ бътȣт четъцȣіка Лобізȣлȣї ѧn треї лȣnї ѧnтреці, къчї nimіка аȣ іспръвіт, ші с'аȣ ѧnтȣрnат акасъ . . . . . Мъкар къ прінсесе пре mȣіереа лȣї Асаn, ші пре фрателе лȣї пре Іоаnn (саȣ Іоаnnікіе) ѧл лȣасе кіzеш, тотȣші maї ръȣ кȣреа лȣкрȣріле." — „Фрідірік Барбаросса ѧmпъратȣл аппȣсȣлȣї ѧnкъ ѧn анȣл ачеста аȣ трекȣт прін Ȣнгаріа кътръ Палестіnа; чі сосind ѧn Българdȣл Сервіеї ѧn 29 Іȣnіе, de аколо de абеа аȣ трекȣт ѧn doȣъ лȣnї прін Бȣлгаріа, аша л'аȣ скъртъnат Ромъnії. [2])"

[1]) Nicetas Choniates Lib. 2. de Imp. Isaacio Angelo Cap. 1. [2]) Arnoldus Lubecensis in Hist. de Friderico Barbarossa.

Анȣл 1190. „Ромъnії ѧn анȣл de акȣm іаръші аȣ бътȣт пе Гречї. Іаръ ѧmпъратȣл Ісаакіе Анцел" кȣm скріе Хоніат [1]) „пре Константін Аспіат, пентрȣ къ ш'аȣ апърат оастеа, кареа о повъцȣіа асȣпра Влахілор, zікъnd: къ nȣ се пот бате осташії кȣ doї преа пȣтерnічї nemічї, кȣ Влахії ші кȣ фоатеа, чі требȣе плътітъ сімбріа, ѧndатъ л'аȣ лепъdат din dірегъторіе ші і-аȣ скос окії, авъnd препȣс, къ прін апъраpеа ачееа аціцъ пре осташї асȣпра лȣї."

[1]) Nicetas Choniates Lib. 3. de Imp. Isaacio Angelo Cap. 2.

Анії 1191, ші 1192. Ла ачещї doї anї nimіка am афлат deспре бътаіа ѧnтре Ромъnї ші ѧnтре Гречї; чі пе времее ачеаста аȣ тръіт Леостатіе саȣ Леостахіе Воівоdȣл Арdеалȣлȣї, кȣm аратъ Хапер [1]).

[1]) Georgius Jeremias Haner Periodi 7-ae Reg. Hungariae §. 129. nota h.

Анȣл 1193. Ла анȣл ачеста іаръші аша скріе Nікіта [1]): „Къnd mерцеа лȣкрȣріле de кътръ аппȣс din ръȣ ѧn ръȣ, ші Влахії кȣ Комаnії (Ромъnії кȣ Молdовеnії) стріка церіле Ромаnілор (Гречілор) кȣ сабіе ші кȣ фок, ѧmпъратȣл іаръші ешind, ші трекъnd Анхіалȣл, прін ѧnкȣркътȣрї mерцеа ѧn mȣnтеле Емȣ; чі пепȣтъnd фаче лȣкрȣ вреdnік de персоана са, ешіреа ачееа о аȣ сфършіт ѧn doȣъ лȣnї. — Іаръ връnd ѧmпъратȣл съ се ѧnтоарне nȣ пре ачееа кале пре кареа бенісе, чі пре алта каре ера maї скȣртъ ші dȣчеа ла Берреа пре въї фрȣmоасе, dȣпъ че maї mаре парте а ощілор о аȣ піерdȣт, ел ѧnкъ ар фі періт, de nȣ л'ар фі ціnȣт проnіа Dȣmnezееаскъ. Пентрȣ къ требȣind съ mеаргъ пре калеа ачееа, каре ȣndева се maї лърцеще ші е бȣnъ de кълъріт, ел с'аȣ бъгат ѧn стръmторї ші рѫпеле mȣnцілор, пре ȣnde кȣреа ȣn рѫȣ ȣшор, ші с'аȣ ѧnкіс пре сіnе ші оастеа. Іаръ deспре варварії карії се аръта de amъndoȣъ латȣріле а ле стръmтоареї, лесnе пȣтеа сȣпȣnе къ nȣ біnе кȣцетъ. Ші легіоанеле каре аȣ mерс maї ѧnтъіȣ, фъръ de бънтȣіалъ аȣ трекȣт, къчї nȣ сосісе ѧnкъ Влахії карії ціȣdекасе а фі maї біnе, ка лъсъnd пре чеї din фрȣnте, de чеї din mіжлок съ се апȣче, ѧnтре карії ера ѧmпъратȣл, mіnістрії лȣї ші боіерімеа: nічї с'аȣ ѧnшелат Влахії, къ фоарте ръȣ аȣ стрікат ачі пре Гречї." Кȣm zіче ші Калвісіе [2]).

[1]) Nicetas Choniates Lib. 3. de Imper. Isaacio Angelo Cap. 3. [2]) Sethus Calvisius in Opere Chronol.

Анѹл 1194. „Сѹмецindѹсе Влахіі“ zіче Нікіта [1]) „de бірѹінцеле челе мѹлте, ші ѧмбогъцindѹсе кѹ пръdzіле de ла Романі лѹате, къпътънd ші тот феліѹл de арме, de ачі ѧнаінте нѹ с'аѹ маі пѹтѹт ѧнфръна, нічі аѹ бътѹт маі мѹлт нѹмаі сателе ші царінеле, чі ші четъціле челе ѧнтъріте. Пентрѹ къ Анхіалѹл л'аѹ цефѹіт, Варна о аѹ сѹпѹс, партеа чеа маі маре а Тріаdіцеі, че се zічеа маі de demѹлт Сарdіка, о аѹ стрікат, din Стѹпеіѹ пре четъцені і-аѹ алѹнгат, din Нісса ѧнкъ мѹлці оаменї ші dобітоаче аѹ dѹс. Dрепт ачееа ѧмпъратѹл ѧмпърцind ощіле ѧнтре повъцѹіторі, Варна о аѹ dіресѹ, ші Анхіалѹл л'аѹ ѧнтъріт кѹ тѹрн ші кѹ пазъ, престе каре, мъкар къ се вedeаѹ а фі вреdніче de проніа ѧмпърътеаскъ, тотѹші протівнічіі аѹ ръмас deасѹпра. Чі ші ѧмпъратѹл кѹ ѧнчепѹтѹл тоамнеі с'аѹ трас ѧн цінѹтѹл Філіпопоіѹлѹі, dѹкънd мѹіеріле Влахілор кѹ сіне, ші ѧмпеdекънd бърбътеще пъвъліріле Скітелор.“

[1]) Nicetas Choniates Lib. 3. de Isaacio Angelo Aug. Cap. 4.

Анѹл 1195. „Ѧмпъратѹл Ісаакіе Анцел“ zіче Нікіта [1]) „непѹтънd маі ѧнdелѹнг ръбdа пъвъліріле ші ръпіріле Влахілор ші а ле Скітелор; ші іаръші ѧнфрікошат фіінd, пентрѹ къ Алексіе Гвіdо повъцѹіторіѹл ощілор de ла аппѹс, ла Аркаdіопоіѹ бътънdѹсе кѹ протівнічіі, нѹ нѹмаі ръѹ с'аѹ пѹртат, чі Гвіdо dѹпъ че аѹ піерdѹт партеа чеа маі маре а ощілор, аѹ ші фѹціт, іаръ челалалт dімпреѹнъ кѹ ощіле аѹ періт; de ноѹ аѹ пѹрчес ѧн персоана са асѹпра немічілор. Се кѹлег ші се скріѹ претотіndенеа легіоане гречещі, ші нѹ мік аціѹторіѹ се плътеще. De ла сокрѹл съѹ Краіѹл Ѹнгаріеі (Бела ал треілеа) ѧнкъ ш'аѹ черѹт аціѹторіѹ, ші ѧнdатъ і-аѹ ші фъгъdѹіт къ ва трімітe ощіле сале челе de аціѹторіѹ прін Віdін. Dрепт ачееа авънd оасте ѧнтреагъ, ші лѹънd кѹ сіне чінчі-спре-zече мъжі de аѹр ші маі мѹлт de шеzе-zечі de мъжі de арцінт, ші кѹ алте лѹкрѹрі de ліпсъ біне гътіт фіінd, ѧн лѹна лѹі Мартіе аѹ ешіт din Царіграd кѹ інімъ апрінсъ ші ѧмпетрітъ асѹпра варварілор, непѹіndѹ'ші алт термін de ѧнтѹрнат, фъръ нѹмаі кънd ва іспръві тоате пентрѹ каре мерцеа . . . . Кѹ інімa ші сфатѹл ачела, прекѹм аѹ арътат сфършітѹл, мергънd ла періре, бірѹіndѹне пре ноі Влахіі . . . .“

Пънъ ачі ворбі Нікіта deспре ѧмпъратѹл Ісаакіе, апоі ѧнdатъ скріе кѹм аѹ скос Алексіе Анцел окіі фрателѹі съѹ Ісаакіе, ші аѹ ръпіт ѧмпъръціа Ръсърітѹлѹі.

De ачі ѧнаінте тот ачелаші Нікіта Хоніат [2]) аша скріе deспре ѧмпъратѹл Алексіе Анцел, zікънd: „Алексіе dобъndінd ѧмпъръціа, аѹ тріміс солі ла Петрѹ ші ла Асан, врънd съ факъ паче кѹ Влахіі, чі ѧнzъdар, пентрѹ ръспѹнсѹл чел фълос ші сѹмецѹ ал варварілор, ші пентрѹ кондіціile челе рѹшіноасе ші несѹферічіоасе а Романілор. Аша dаръ іаръ с'аѹ ѧнчепѹт бътаіа, ші кънd ера ѧмпъратѹл ла Ръсъріт, Романіі аѹ пъвъліт ѧн царіна бѹлгъреаскъ de лънгъ четатеа Серра, чі бірѹіndѹсе легіоанеле Романілор, Влахіі пре преа мѹлці Романі і-аѹ пръпъdіт, ші пре повъцѹіторіѹл лор пре Алексіе Аспіат л'аѹ прінс ші мѹлте четъцѹічі аѹ кѹпрінс, каре ѧнтъріndѹле, кѹ неспѹсъ прадъ с'аѹ ѧнтѹрнат а касъ. Іаръ ѧмпъратѹл врънd съ ѧмпеdече ѹнеле ка ачестеа, de ачі ѧнаінте

аѫ трітіс пре цінере-съѫ Севастократорѫл Ісаакіе кѫ тѫлте ощі ѫнтр'аколо . . . . . De ачестеа бъгънд ѫн кап ла аї съї варварѫл Асан, кѫ маї маре крѫдзіме аѫ ѫнтрат ѫн цінѫтъріле де ла рѫѫл Стрімон ші де ла четатеа Амфіполіѫ. Іаръ Севастократорѫл отѫ тъпър фііпд, ші ѫнфлъндѫсе пентрѫ перфереа Влахілор чеа маї din наінте, дѫпъ че аѫ аѫзіт къ петічіі прѫдеазъ царіна де ла Серра, печеркънд маї наінте пѫтереа лор, ѫндатъ аѫ дат съмн кѫ бѫчінѫл, ші ѫнтъіѫ ѫнтраръндѫсе ші сѫіндѫсе пре кал, ѫнтъіѫ аѫ ші съцетат сѫліца ѫн петічі, ка ші кънд ар терце ла вънат де черѫі саѫ ла оаре че ціокѫ. Аша даръ мергъндѫ, ші къ пѫтеа, ка ла 30 де стадіѫрі фѫцінд, ѫнтрѫ атъта ш'аѫ остеніт ші кълърітеа ші недестрітеа, къ пѫ ера харніч де бътаіе ѫн вретеа ръсфоіѫлѫї. Къ с'аѫ маї апропіат Асан, партеа чеа маї маре а ощілор сале о аѫ ѫмпърціт ѫн леашѫрі. Каре ѫншелъчіѫне непречепъндѫ-о Ісаакіе Севастократорѫл, чі цінд ѫн мънъ бірѫінца, с'аѫ апѫкат де бътаіе. Іаръ скѫлъндѫсе чеї din леашѫрі, ѫнкѫркат фііпд ка ѫнтр'о треажъ, мѫлцї аѫ піердѫт дінтре аї съї, ші маї пре ѫртъ ел ѫнкъ фѫ прінс де ѫнѫл дінтре Скіте. Карele прінсесе пре Севастократорѫл, дестѫл с'аѫ сіліт съ'л аскѫнзъ, ка съ пѫ'л щіе Асан, пъдъждѫінд къ ва добънді мѫлцї бані пентрѫ ръскѫмпърареа лѫї, де'л ва пѫтеа дѫче ѫн Скітіа. Чі вестіндѫсе къ с'аѫ прінс повъцѫіторіѫл протівпічілор, ші черкъндѫсе кѫ деадінсѫл, с'аѫ афлат ші с'аѫ дѫс ла Асан."

[1]) Nicetas Choniates Lib. 3. de Imp. Isaacio Angelo Cap. 8. [2]) Idem Nicetas Lib. 1. de Imp. Alexio Angelo Cap. 4.

Анѫл 1196. Дѫпъ че с'аѫ ѫнтѫрнат Асан ѫн Бѫлгаріа де ла бірѫінца чеа ла апѫл маї din наінте скрісъ, ачестеа скріе Нікіта Хоніат[1]) деспре дънсѫл: „Кѫ мѫлт дѫпъ ачееа ѫнтѫрпъндѫсе ѫн Місіа Асан, фѫ оторѫт де ѫн атік ал съѫ; кареа ѫчідере аша с'аѫ ѫнтъмплат. Ѫнѫл, карele кѫ фіреа ші кѫ пъравѫріле ера асемепеа лѫї Асан, ші маре пріетен ал лѫї, апѫме Іванк, (аша се кіамъ Іоан де Влахі), пре аскѫнс тріа кѫ сора мѫіерії лѫї. Ачеаста ѫнцелегънд Асан, ѫнтрѫ ѫнчепѫт черта пре мѫіереа са, ші зічеа къ е вредпікъ де а'шї перде капѫл, пентрѫ къ аѫ тъкѫт пелецѫіреа ачееа. Де ла о крѫдзіме ка ачеаста с'аѫ ѫнторс Асан прін ръспѫнсѫріле мѫіерії сале, зікънд'і дъпса: къ ел ѫпкъ аѫ щіѫт; ші кѫ ачест ръспѫнс тоатъ прітежділа о аѫ ѫнторс асѫпра лѫї Іванк, пре карele фъръ де вре о зъбавъ л'аѫ кіемат ла сіне ѫн време де поапте. Іаръ Іванк гѫндінд къ ѫн време пекѫвіоасъ пѫ фъръ де маре прічіпъ ші пѫръ се кіамъ, терцереа са о аѫ лъсат пре дімінеацъ. Чі Асан іаръшї аѫ трітіс, ші певепіреа о аѫ лѫат спре батціокѫра са. Іванк къ аѫ ѫнцълес прічіна пентрѫ каре ѫл кіамъ, с'аѫ сфътѫіт кѫ претінії ші кѫ фръцііле, карії л'аѫ ѫндемнат съ дѫкъ сабіе лѫпгъ кѫ сіне аскѫнсъ сѫбт хаіне, ші де'л ва дожені Асан, сфършінд дожана пѫтаї кѫ сѫдъмї фъръ де ал вътъма ѫн трѫп, съ ръбде ші съ'шї чеарь ертъчіѫне; іаръ де ва пофті арме, ел ѫпкъ съ се арате бърбат, ші съ се сілеаскъ а ѫнтрече пре отѫл фъръ де рѫшіне ші върсъторіѫ де сънце, ші кънд ва да, съ дее де моарте. Сфатѫл ачеста л'аѫ ші іспръвіт Іванк, пентрѫ къ пічі ѫн сіне гѫндінд варварѫл Асан, къ аѫ ѫнтрат Іванк, ѫндатъ ш'аѫ къѫтат

сабіа; іаръ Іванкȣ̆ іȣте ѧмпȣнгъndȣ'л кȣ сабіа са, аȣ̆ оморѫт пре Асан, ші фȣцind de а коло, ѧndатъ аȣ̆ мерс ла претеніі съі, ші спȣindȣле моартеа, с'аȣ̆ сфътȣіт, съ се desбіне; къчі пȣ вор лъса ѧнтрȣ атъта моартеа лȣі Асан, фраціі, фръцііле ші претеніі лȣі, алтмінтрелеа пȣ ва скъпа de ла пеdеапсъ, фъръ пȣмаі dакъ спріцініт de пъртеніі съі, ва апȣка ѧн мънъ фръпеле окъртȣірії. Каре лȣкрȣ de ле ва еші біне, еі маі кȣ dрептате вор стъпъні тоатъ Місіа, de кът Асан; іаръ de се ва ѧнтъмпла алтмінтрелеа de кȣм гъndеск, атȣнчі ѧші вор черка мънтȣіреа ла ѧмпъратȣл Романілор. Ачестеа ѧн поаптеа ачееа пȣ пȣмаі ле аȣ̆ ѧнкеіат, чі пре мȣлці аȣ̆ ші трас ѧн партеа са, апоі кȣпрінzъnd Търновȣл, аȣ̆ стат ѧмпротіва лȣі Петрȣ. Пентрȣ къ кът с'аȣ̆ фъкȣт zіо, вестеа ȣчіdерії лȣі Асан пȣ пȣмаі Търновȣл, чі ші алте пърці маі ѧndепъртате але Бȣлгаріеі ле аȣ̆ ѧмплȣт; пъртеніі лȣкраȣ̆ ȣніі асȣпра алтора; dар фіind къ нічі Петрȣ пȣтеа бате пре Іванк, нічі ачеста пȣтеа лесне а се апъра de Петрȣ; Петрȣ вреа се ѧнвінгъ пре Іванк кȣ ѧнкȣнціȣраре; іаръ Іванк аȣ̆ пъzȣіт ла ѧмпъратȣл. Zік ȣніі къ Іванк аȣ̆ оморѫт пре Асан ші din ѧndемнȣл Севастократорȣлȣі Ісаакіе, кареле і-аȣ̆ фъгъdȣіт афаръ de алте dарȣрі пре Теоdора фата са мȣіере; чі Ісаакіе аȣ̆ мȣріт ѧн легътȣрі, маі наінте de а се ȣчіde Асан."

„Іаръ Іванк аȣ̆ ѧndемнат пре ѧмпъратȣл, спȣindȣ'і кȣм стаȣ̆ лȣкрȣріле, съ трімітъ пре чінева кȣ оасте, съ кȣпріndъ Търновȣл ші тоатъ Місіа, къ'л ва аціȣта; ші dоаръ ар фі фост спре фолосȣл Романілор, de ар фі тріміс ѧndатъ, къчі лȣъnd Търновȣл, лесне пȣтеа лȣа ші тоатъ Місіа; чі ел небȣнеще ѧнкіzъndȣсе ѧн палȣтъ, аȣ̆ тріміс маі търъіȣ̆ пре Протостраторіȣл Еманȣіл Камаце кȣ ощі. Ачеста порнind din Філіпопоіȣ̆, de абеа аȣ̆ ѧнтрат ѧн отаръле Місіеі ші с'аȣ̆ ѧнтȣрнат, пентрȣ къ осташіі кȣ лармъ ѧнтреба ȣnde'і dȣче? ші кȣ чіне вреа съ се батъ? — Кънd аȣ̆ врȣт dȣпъ ачееа ші ѧмпъратȣл кȣ маі маре оасте съ черче лȣкрȣл ачела, іаръші пȣ с'аȣ̆ фолосіт. Dрепт ачееа кънd нічі ȣнȣл dінтре Романі вреа съ се батъ кȣ варварії, ші Петрȣ, віindȣ'і маі марі ощі, din zі ѧн zі се ѧнтъріа, Іванк deспъdъжdȣind, din Търнов пре аскȣнс аȣ̆ фȣцiт ла ѧмпъратȣл. Аша аȣ̆ веніт de поȣ̆ тоатъ цеара сȣпт Петрȣ. Dаръ ел ѧнкъ н'аȣ̆ мȣріт кȣ моарте фіреаскъ, чі кȣрънd оморѫndȣсе de ȣнȣл din неамȣл съȣ̆. Кръімеа аȣ̆ трекȣт ла Іоанн (саȣ̆ Іоаннікіе) ал треілеа фрате, пре кареле ѧл лȣасе атȣнчі Петрȣ пърташ остепелелор ші ѧмпъръціеі. Ачеста атȣнчі кънd с'аȣ̆ скȣлат а dоȣа оаръ кȣ арме асȣпра Місілор (Ромънілор), ѧмпъратȣл Ісаакіе (ѧн анȣл 1189), мȣлтъ време фȣсесе кіzеш ла Романі; чі фȣцind пре аскȣнс се ѧнтȣрнасе а касъ, кареле н'аȣ̆ фост маі блънd de кът Асан ѧн цефȣіреа Романілор. . . ."

„Іаръ Іванк, dȣпъ че аȣ̆ веніт ла ѧмпъратȣл, фȣ пріімiт кȣ чінсте, ші Романілор ѧн мȣлте лȣкрȣрі ле-аȣ̆ фост de фолос. Ера ом ѧналт, істецȣ̆ ла мінте, ші таре ѧн трȣпȣ̆; чі мъніа ші ѧмпетріреа інімії, че се веdеа din фацъ'і, ѧі аръта крȣdzімеа: dънсȣл мъкарȣ̆ къ тръіа ѧнтре Романі, пъравȣріле сале тот пȣ ле ѧнтокміа dȣпъ але Романілор. Ѧмпъратȣл тотȣші пȣ л'аȣ̆ сокотіт невреdнік de логоdна фетеі

Севастократорълъї, чі тръмъндъндъсе пъпта пъпъ ва фі прънка de върстъ, пре ел л'аў пріімїт дп пътърял кътпаціілор съї, ал оатепілор челор преапътерпічі, дъръіпдъ'л къ преа маре пътере, ші къ преа тълте авъціі. Іаръ Іванк сокотінd тіпереџеле логодпічеї сале ші фрътсеџеа тътеї еї, а въдъвеї Анпеї ші лъкомінd ла маї богатъ пъптъ, аў zic одініоаръ:" „че'тї есте тіе къ телъшаоа, кареа дпкъ сџе, къпдў атопde оае, къ кареа съ тръіеск?." „Ші бърбатъл ачеста дп вечіпътатеа Філіпопоіълъї тълт с'аў тръдіт, ші ка ъп zid ста дтпротіва Влахілор ші а Скітелор, къпd тоате ле пръда; къ дтпъратъл дпкъ аў ешіт, ші рънdъіпdъсе маї маре ші преете алціі, къ тълтъ дпдръспеалъ с'аў пъртат дп бътъ. Іаръ чіпе ар пътеа пътъра пъвъліріле ші пръdзіле Скітелор ші але Влахілор?. Стрікареа џерілор челор вечіпе Етълъї ші џефъіріле Макідоніеї ші але Тракіеї, че с'аў фъкът, маї кіар de кът тоате ле аратъ статъеле, таблеле ші історііле."

Къ тълт маї кіар скріе Акрополітълъ[2]) деспре ъпеле zікъпd: „Асап аў авът doї фрацї, пре Петрў ші пре Іоапп: Іоапп ера лъпгъ дъпсъл, лъї Петрў і-аў dat о парте din Domnie съ о окъртъеаскъ. Dъпъ че аў окъртъіт Асап поъ апї дптреџї пре Българї (ші пре Влахї), с'аў оторът de върў-съў Іван παρὰ πρωτεξαδελφου αυτ' Ιβανε ші аў рътас тоџеап дтпъръџіеї Іоапп фрате-съў, фііпd къ Іоапп фііъл лъї Асап дпкъ ера тъпър." Din каре къвінте але Акрополітълъї поџї кълеџе, къ пептрў ачееа с'аў тъпіат Асап пре Іван, къчі тръіа къ сора тъіерії, пептрў къ Іван лі ера вър пріmаріў ші пъ се къвінea, съ аїбъ атестекаре къ сора тъіерії сале, dъпъ обічеіъл крещінілор de атъпчі.

Кodin[3]) дпкъ аша скріе деспре Ротъпіі ші чеї dea dреапта ші чеї dea стъпга Dъпърії, адекъ ші деспре Влахі ші деспре Комапі, саў Молдовепіі de акът, прекът ъртеазъ, zікъпd: „Ші аў дтпъръџіт Domпъл Алексіе Апџел апї шеапте. Даръ ваї Ротапілор дп zілелеа ачеле, къчі тръіпd дтпъратъл ка ші Сardапапал ші пічі ел, пічі тіністрії лъї пъртъпd гріџе de регъла тілітъреаскъ ші de окъртъіреа дтпъръџіеї, тълте din четъџіле ші џеріле че ле рътъсесе ла Анъс ші ла маре, аў вепіт дп тъіпіле Влахілор ші але Комапілор. іаръ челе маї тълте с'аў къпріпс апоі пріп Іоаппікіе."

Тот дптрў ачеста ап аў търіт ші Бела Ш краіъл Ъпгърілор ші сокръл дтпъратълъї Ісаакіе Апџел, къръіа і-аў ъртат фііъл съў чел маї маре Етерікў, карele аў фост дпкоропат краіў пріп татъ-съў дпкъ дп апъл 1185[4]).

[1]) Nicetas Choniates Lib 1. de Imp. Alexio Angelo cap. 5. et 6. [2]) Georgius Acropolita in Chronico Compendiario cap. 12. [3]) Georgius Codinus de originibus Constantinopolitanis circa finem. [4]) Boksai f. 919. Pistorius f. 963, Haner p. 121. Lucius f. 237.

Апъл 1197. Доаръ де апъл ачеста се џіпе, че скріе Нікіта[1]) деспре дтпъратъл Алексіе Апџел zікъпd: Dъпъ ачееа аў терс дп Кіпселла съ аџіъте четъџіле Тракіеї, пре каре ле пръda Влахії ші Скітеле, ші съ пріпdъ ші пре Хрос, саў барет съ дтпедіче пъвъліріле лъї, каре ле фъчеа пре аскъпс дп царіпа Серреї. Хрос ачеста

ера Влахȣ de неатȣ, от тікȣтел; каре нȣ се пъръвісе ѧн ръскоала лȣї Петрȣ ші Асан съ се лесе de Романї; акȣші акȣші се скȣла асȣпра лȣї Петрȣ ші Асан кȣ чінчї сȣте de осташї че авеа; чі кȣ пȣцін dȣпъ ачееа с'аȣ прінс, къчї се веdеа плекат спре Влахї ші пȣрȣреа пъшінd, ѧшї черка стъпъніре, ші с'аȣ пȣс ла ѧнкісоаре; din кареа слобоzindȣсе, dȣпъ ачееа с'аȣ тріміс съ апере Стрȣмміца, dаръ аȣ ѧншелат пре ѧмпъратȣл, ші кȣпрінzind пре сама са четатеа ачееа, пре Романії din вечінї греȣ і-аȣ некъцїт. Ѧмпротіва ачестȣіа мергънd ѧмпъратȣл ші кіемънd ощіле ѧн Кіпселла, кȣрънd dȣпъ ачееа аȣ пофтіт съ се ѧнтоарне а касъ."

[1]) Nicetas Choniates Lib. 2. de Imp. Alexio Angelo cap. 3.

Анȣл 1198. Іаръш Нікіта: „Неѧнсънътошіndȣсе deплін ѧмпъратȣл, ка чел че нȣ пȣтеа ста пре пічіоаре, с'аȣ dȣс ѧн Кіпселла, гата фіінd тоате, къте сънт de ліпсъ ла бътаіе; чі пънъ а фі ел ѧнкъ болнав, Скітеле аȣ трекȣт Dȣнъреа ші кȣ мȣлцімеа Влахілор περιȣσια βλαχων, с'аȣ пръdат орашеле Тракіеї челе din преціȣрȣл Мессеніеї ші ал Zȣрȣлȣї ѧн zіоа de Сънціорціȣ: ші се zічеа, къ с'аȣ ворбіт варварії, ка съ се ѧнтълнеаскъ ѧн Капернȣ. (ачеста есте ȣн лок, нȣ de парте de Zȣрȣл, ѧн каре се серба сърбътоареа Мȣченікȣлȣї de мȣлціме de оаменї); чі слобоzindȣсе dімінеаца маре негȣръ, чеа маї маре парте а варварілор с'аȣ dȣс ѧнтр'алте локȣрї, погорѫndȣсе пънъ ла Раdестȣл de лънгъ маре: тотȣші о парте din тр'ѫншії аȣ пъвъліт ѧн Капернȣ. Dечї мȣлцімеа, каре се аdȣнасе ла сърбътоаре, ціȣdекънd а фі маї біне а се апъра, de кът а пътімі робіе, ѧнтрареа варварілор лесне о аȣ опріт, ѧнкȣнціȣрънd бісеріка кȣ карреле веніте; пентрȣ къ Скітеле н'аȣ обічїнȣітȣ а бате сателе, ші de търіміле четъцілор ѧнкъ се сфіескȣ, ка чеї че кȣ пъвъліріле dінтъіȣ ка ші вънтоаселе тоате ле стрікъ къте ле він ѧнаінте, апої се ѧнтоарнъ а касъ. Пре ачеіа тотȣші, карії лъсънd бісеріка, ѧн Zȣрȣл се ръсфірасе, пре тоцї і-аȣ прінсȣ.....Іаръ пре Скітеле, карії се ѧнтȣрна кȣ маре прадъ, оастеа Романілор кареа апъра Віzіа, і-аȣ тъіат ші фȣгъріndȣ'ї аȣ лȣат партеа чеа маї маре din прадъ, кареа тотȣші нȣ ѧнdелȣнг о аȣ цінȣт: — пентрȣ къ пре чеї че фȣціа, і-аȣ ѧнторс асȣпра са ші маї пре ȣрмъ еї с'аȣ фȣгъріт."

Тот ачелашї Нікіта[2]) скріе: „къ dȣпъ че с'аȣ ѧнтъмплат челе маї сȣс zісе, ѧмпъратȣл din Кіпселла аȣ трекȣт ѧн Тессалоніка ші de аколо с'аȣ dȣс ѧн контра лȣї Хрос, кареле афаръ de Стрȣмміца, кȣпрінсесе ші Просакȣл, кареле ші din фіре ші кȣ местешȣгȣл е фоарте ѧнтъріт."

Ачі Нікіта zȣгръвеще търімеа Просакȣлȣї ші кȣм с'аȣ бътȣт de ѧмпъратȣл фъръ вре ȣн фолос ѧн маї мȣлте zіле; апої zіче: „Dрепт ачееа ѧмпъратȣл възънd къ нȣ'шї поате dобънdі скопȣл ші невръnd а маї zъбові, с'аȣ ѧнтокміт кȣ Хрос, съ'ї ласе Стрȣмміца ші Просакȣл кȣ цінȣтȣріле вечіне, ші мъкар къ авеа мȣіере, і-аȣ фъгъdȣіт ȣна, din фръціїле сале; ші ѧнтȣрнъndȣсе ѧн Царіграd, аȣ тріміс лȣї Хрос пре фата Протостраторȣлȣї (Еманȣіл Камаце), кареа ера деспърцітъ de бърбат, прін Севастȣл Констан-Раdенȣл."

Мерџе маї ѫнколо Nікіта[3]) ші zіче: „Пре ачееа време Скітеле ѫмпърџіndȣсе ѫн патрȣ латȣрї, кȣ маї маре гроаzъ, de кът алтъ dатъ, тоатъ Макіdоніа о аȣ џефȣіт, черкънd ші четъџіле челе ѫнтъріте ші върфȣріле мȣнџілор, черчетънd ші мȣнтеле Ганȣлȣї, мȣлте мънъстірї аȣ пръdат, мȣлџї кълȣгърї аȣ оморѫт, німене кȣтеzънd але ста ѫнпротівъ пентрȣ мȣлџімеа лор.“

Апої скріе џіокȣріле каре ле аȣ dат ѫмпъратȣл Алексіе Анџел, кънd ш'аȣ мърітат фетеле ші zіче: „Џіокȣріле ачеле ѫнкъ несфършіndȣле біне, реа весте аȣ веніт din Філіппопоіȣ деспре ръскоала лȣї Іванк. Ачеста, кȣм амȣ zіс маї наінте, мȣтъndȣ'ші нȣмеле ѫн Алексіе ші логоdінd пре непоата ѫмпъратȣлȣї, маї маре чінсте аȣ къпътат de кȣм і се кȣвініа; ші фъкъndȣсе маї маре престе оастеа кареа ста ѫмротіва Влахілор ла Філіппопоіȣ, ба фъкъndȣсе Domнȣ локȣрілор ачелора, ле окърмȣіа dȣпъ плъчереа са; къчї фіind ом віклеан ші непреџетъторіȣ, къте авеа ѫн інімъ, тоате ле ѫмплініа ші пре Влахії съї ѫнгръшіndȣ'ї кȣ dарȣрї, ші ѫмпоdобіndȣ'ї кȣ арме, ѫї deпріndеа ла бътаіе ші локȣріле челе din вечінътатеа Емȣлȣї аша ле-аȣ ѫнтъріт кȣ четъџȣічї, кът de ачелеа а се апропіа нȣ кȣтеzа немічії. Пентрȣ каре лȣкрȣрї de ѫмпъратȣл се лъȣdа ші се чінстеа, нічї череа чева, че съ нȣ і се фіе dат.— Чі ѫнтъмплъndȣсе: (de че ші ера фрікъ) de ѫмпъратȣл ш'аȣ перdȣт ѫнкреdереа, ѫndатъ аȣ тріміс ла ел ȣн пріетен ал лȣї, съ'ї аdȣкъ амінте токмеліле ші легътȣріле челе маї din наінте..... Пре ачела dȣпъ скȣрт тімпȣ л'аȣ ȣрмат џінерії ѫмпъратȣлȣї кȣ міністрії, кȣмнаџії ші тоатъ оастеа че се афла ѫн палȣтъ.“

Чі чел тріміс аȣ спȣс лȣї Іванк, къ він џінерії ѫмпъратȣлȣї кȣ чеілалџї съ'л прінzъ, ші л'аȣ сфътȣіт съ се трагъ ла мȣнџї, прекȣм аȣ ші мерс dȣпъ dънсȣл; чі с'аȣ сфътȣіт съ батъ ѫнтъіȣ четъџȣічеле de ел фъкȣте; къчї zіче маї ѫнколо Nікіта:

„Каре сфат маї плъкъndȣле, аȣ ѫнчепȣт а бате четъџȣіка чеа ѫн локȣл Кріџім кіемат, de Іванк фъкȣтъ, ȣnde бътъndȣсе кȣ тоатъ інімa Романії, мȣлџї бърбаџї марї аȣ піерdȣт, ѫнтре карії чел маї de фрȣнте аȣ фост Георгіе Палеологȣл. Лȣънd четъџȣіка ачееа, аȣ маї лȣат ші алтеле, ȣнеле кȣ сънџеле, алтеле сȣппȣіndȣсе еле. Іаръ Алексіе (Іванк) фіind ом віклеан ші бȣн осташȣ, мȣлте семне мілітърещї аȣ арътат, ші кȣ о ѫншелъчіȣне мілітареаскъ пре ѫнсȣшї протостраторȣл Еманȣіл Камаџе ѫнкъ л'аȣ прінс: пентрȣ къ скоџіnd мȣлте dобітоаче ла къмп, ші ачелеа кȣ о парте а робілор ка съ'ші арате dрагостеа, тріміџіndȣле de чінсте ѫн Емȣ, ла Іоанн краіȣл Zагоріеї, кȣ кареле фъкȣсе легътȣръ асȣпра Романілор, аȣ пȣс леашȣрї Романілор, щіindȣле ръвна спре ръпіре ші ȣра спре аї лор, пентрȣ кареа ар фі гата ла пръdаре. Нічї с'аȣ ѫншелат кȣ кȣџетȣл, пентрȣ къ протостраторȣл ѫнџелегънd ачеаста din Ватрахокастрȣ, ȣnde авеа оастеа, аȣ трекȣт ѫн Вактȣніȣ ші с'аȣ ѫншелат кȣ лȣкрȣл; къчї непречепънd ѫншелъчіȣнеа лȣї Алексіе, аȣ порȣнчіт осташілор съї съ пръdеzе ачелеа, каре ле авеа ѫнаінте, ші ел се ȣїта de пре ȣн кал, че нȣ ера de бътаіе. Атȣнче Алексіе аȣ ешіт din леашȣ ші ѫнкȣнџіȣръnd пре протостратор ка ѫнтр'о треаже, л'аȣ

прінсъ. Къ скорпіреа ачеаста а десерторілві, Романіі карій аў маї ремас, ш'аў пієрдът інима, іаръ Влахіі с'аў сътецът, пічі аў маї кътезат Романіі а се бате къ Іванк, чі къці ера ла Філіппопоіў се ціпеа ферічіці де вор пътеа апъра четатеа. Чі Іванк дитоктінд дъпъ плъчереа са търгъріле ші четъцъічеле, каре съпт дін дірептъл Етълві дп тъпцій чеї маї дпалці зідіте, челелалте дпкъ пъ ле лъса дп одіхпъ, чі пре ачелеа каре съпт де кътръ Мосінопоіў пъпъ дп Ксанціа, тъптеле Пацеў ші Авдера, дпкъ ле аў ръсколіт, ші аў сътъс ціпътъл Сталіпелор ші тоате челе маї де апроапе ка о чіът пъскъндъле, пре Романі саў і-аў прінсъ, саў і-аў оторъть, саў і-аў слобозіт пептрь бапі; іаръ пре Влахіі съі, карій с'аў дат де бъпъ воіе, і-аў лъсат съ ръмъе дптрь але сале. Крескъндві аша пътереа, де кът тоці чеї маї дін наінте протівпічі, маї ръў ші фъръ де дпдъраре аў фост, ацізпгънд ші ла ачееа тіръпіе, карея маї тоці варварій о ціп вітеціе, ка пре Романіі чеї робіці съ'і таіе дъръпърі дптре пахаре."

„Іаръ дтпъратъл аў арътат къ фапте сале, къ ел цібдекъ а фі порочіреа са робіреа протостраторълві, пептрь къ лъпдъ'і аверіле челе преа марі, ші токта кръещі пелъсънд вре ві лъкръ печеркат, пре тъіерея ші пре фііъл лві і-аў пъс ла прінсоаре, пъ щіў дін че сфат, апоі с'аў дъс дп Кінселла."

Тот ачелашї Хоніат[4]) зіче: „Дтпъратъл Алексіе Апцел тергънд дп Кінселла прекът ам зіс, оастеа къть ера стръпсъ аколо, о аў лъат къ сіпе, ші трекънд дп Орестіада маї тълте зіле аў зъбовіт. — Пре Іванк прін табеларіі съі чеї маї кредінчіоші л'аў кіемат ла токтеалъ, тоарте дпкъ і-аў гътіт де вре-о кътева орі прін дпшелъчіъне ші тотъші п'аў дпчетат къ тотъл де ла ръсвоіў. Дечі тергънд дп ціпътъл Філіппопоілві, ш'аў ашезат оастеа лъпгъ Степітах, дп карелe фъцісе тълці варварі. Ачеста дпкъпцізръндъл ші лъндъл къ пътере, пре робі і-аў фъкът шерві. Іаръ десерторілъ Іванк, пічі аў врът съ віе ла дтпъратъл, пічі съ щіе де паче алтміптрелеа, фъръ пътаї дакъ лі ва да дтпъратъл діплотъ, къ'і ва лъса четъцілe ші ціпътъріле каре ле къпрінсесе маї наінте, ші'і ва тріміте пре логодніка Теодора (фата севастократорълві Ісаакіе) къ стетеле дтпъръцещі. Де абеа фъкъндъсе токтелеле ші ціврътъптъріле, дъпъ кът воіа Іванк, дтпъратъл с'аў сфътъіт, кът пъ се къвіпіа повъцъіторілор ші дтпъраціlор, карій требъе съ ціе ціврътъптъріле маї тълт ші маї віпе де кът алцій; пептрь къ пре Іванк, тріміцъндъі Съпта Евапгеліе прін Алексіе ціпереле съў чел маї таре, л'аў дпшелат ла сіпе, ші дъпъ че аў ціврат, кът ам зіс де атбе пърціле, л'аў пъс ла прінсоаре, ръў тръіпd къ къвінтеле Псалтістълві Давід:" „Къ чел сфънт, сфънт веї фі; къ чел фъръ де леце, фъръ де леце веї фі." „Дечі довъндінd четъцілe ші търіміле фъръ де вре о остепеалъ, пре Мітъл, фрателе лві Іванк, л'аў сьргъніт."

[1]) Nicetas Choniates Lib. 2. de Imp. Alexio Angelo Capite 6. [2]) Idem ibidem Choniates Lib. 3. de eodem Cap. 1. [3]) Idem ibidem Cap. 2. [4]) Idem ibidem Cap. 4.

Апъл 1199. Ла апъл ачеста іаръші скріе Нікіта[1]) ачестеа зікънd: „Дп апъл ърмъторіў (дъпъ че с'аў прінс Іванк) Влахіі ші Романіі пъвълінd дп Тракіа, ші цефъінd

челе маї бѫне пърцї але еї, фъръ de бънтѫіалъ с'аѫ ѫнтѫрнат, ші doаръ ар фі веніт пънъ ла поарта Царіградѫлѫї, de нѫ с'ар фі скѫлат ѫнтрѫ аціѫторіѫ Рѫшії, неатѫл чел маї крещін, ші прінцїї лор, порніцї din сіне ѫнсѫшї прін рѫгъмінтеле Архіпъсторіѫлѫї съѫ *ταῖς τοῦ Ἀρχιποιμένος αὐτοῦ λιταῖς* фіindѫле мілъ de крещінії карії ръѫ се пѫрта de варварї, ші мъніindѫсе, къчї с'аѫ dѫс маї adece орї ѫнтрѫ ачел анѫ, ші с'аѫ вънdѫт неатѫрілор челор ѫнdепъртате de крещінътате. Пентрѫ ачееа прінцѫл Галіціеї Роман *ὁ της Γαλητζιας ἡγεμων Ρωμανος*, стръпгънd ѫнdатъ маре ші таре оасте, аѫ пъвъліт ѫн цінѫтѫл Комапілор (ѫн Молдова), ші лесне л'аѫ пръdат ші л'аѫ цефѫіт, ші фъкънd ачестеа маї adece орї ѫнтрѫ мъріmea ші ѫнтѫлціреа кредінцеї крещінещї, пъвъліріле Комапілор ле аѫ контеніт, ші Ромапілор карії ера ѫн прімеждіе de а пері, ле аѫ аціѫтат кѫ аціѫторіѫ неащептат ші негъndіт, нѫмаї de ла Dѫмнезеѫ тріміс, прін оаменї de ачееашї кредінцъ."

Скріѫ Timon [2]) ші Лѫкіе Dалматѫл [3]), кѫм къ Емерік Краіѫл Ѫнгаріеї с'аѫ бътѫт ѫн анѫл трекѫт кѫ Ромънії ші кѫ Полонії, ші пре Ромънї і-аѫ ѫнфрънт. Doаръ ѫн анѫл de акѫм с'аѫ скѫлат асѫпра Ромънілор кѫ Роман прінцѫл Галліціеї, ачеіа карії пе времеа ачееа се нѫмеа Комапї ѫн лок de Ромапї, ка съ се осъбеаскъ de Гречї, карії ѫнzъdар с'аѫ нѫміт ші се нѫмеск Ромапї, кѫм ам маї zіс. Іннокентіе ал треілеа Папа de ла Рома ѫнкъ ѫн анѫл de акѫм ш'аѫ adѫс аміnте de оіле челе піердѫте, ші dрепт ачееа аѫ тріміс пре Dомінік протопресвітерѫл Брѫndѫсіѫлѫї, кареле щіа гречеще ші лътінеще, ла Іоанн саѫ Іоаннікіе ѫмпъратѫл Ромънілор ші ал Бѫлгарілор, кѫ епістола, кареа се афлъ ѫнтре але лѫї Іннокентіе [4]), ѫн кареа епістолъ аратъ, къ Іоаннікіе кѫ тоцї Ромънії е пъскѫт din сънцеле Ромапілор челор adевърацї ші векї, ші'л doцепеще ка ѫмпреѫнъ кѫ сѫпѫшії съї, съ фіе сѫбт аскѫлтареа Патріархѫлѫї Ромеї, фъгъdѫіndѫ'ї, къ de ва фаче ачеаста, солї маї de фрѫнте ѫнкъ ва трімітe ла ел [5]).

[1]) Nicetas Choniates Lib. 3. de Imp. Alexio Angelo Cap. 5. [2]) Timon in Epit. Chronol. f. 22. [3]) Lucius Dalmata f. 237. [4]) Epist. 266. Innocentii III. Lib. 2. [5]) Gesta Innocentii tertii Nr. 65.

Анѫл 1200. Прекѫм се веdе, de анѫл ачеста се цін, каре ле скріе іаръшї Нікіта [1]) zікънd: „Пе времеа ачеаста Іоанн (ѫмпъратѫл Ромънілор ші ал Бѫлгарілор) ешind din Місіа кѫ преа маре ші преа ѫнтрарматъ оасте, аѫ кѫпрінс четатеа Константіа din цінѫтѫл мѫнтелѫї Родопе фъръ de ѫмпеdекаре, ші стрікънdѫ'ї zіdѫріле віперї ѫнаінтеа пащілор, фоарте таре аѫ ѫнкѫнціѫрат Варна, чі фіind къ ачеіа карії пъzіа четатеа маї тоцї ера Латінї ші вітецї, ші кѫ deadінсѫл апъра четатеа, аѫ фъкѫт о махінъ ѫн патрѫ корнѫрї, а къреіа лѫнціме ера кът лърцімеа шанцѫлѫї, ші лърцімеа кът ѫнълцімеа zіdѫрілор, кареа о аѫ пѫс пре роате, ші ѫмпінгънdѫ-о пънъ ѫн марцінеа шанцѫлѫї, о аѫ ръстѫрнат ші аѫ кѫпрінс амънdоѫъ марцініле, ші фолосіndѫсе кѫ махіна ші ла ѫмплереа ачееа а шанцѫлѫї, ші ла сѫіреа престе zіdѫрї ѫн лок de скаръ, ѫн треї zіле аѫ лѫат Варна, ші стрікънdѫ'ї zіdѫріле с'аѫ ѫнтѫрнат ѫн Місіа."

„Іаръ Еманѫіл Камацe протостраторѫл фіind мѫлтъ време роб ѫн Місіа, аѫ рѫгат пре вѣрѫл съѫ ѫмпъратѫл Алексіе Анцел, ка съ'л ръскѫмпере пре банії съї, нічї съ

се лесе дпделѣнг ка ѣп фъкъторіѣ de рѣѣ дп тѣпіле варварілор; чі кѣ епістола ачееа аѣ іспрѣвіт пітіка; дрепт ачееа despъdъждѣind despre aцісторівл върѣ-съѣ, аѣ пъzвіт ла Хрос, ші ръскѣтпърънdѣce прін ел, аѣ терс дп Просак, ші de аколо дпкъ аѣ рѣгат пре дтпъратѣл, ка съ плътеаскъ лві Хрос доѣъ тъжі de аѣр, къчі таі тѣлт рънісе de ла ел афаръ de васеле челе de аѣр ші de арцінт, de пънza чеа de тътасъ ші хаінеле челе скѣтпе, de каре аѣѣсе таі тѣлте de кът тоцї чеї че трѣіа пре пътънт. Іаръ дтпъратѣл кѣтпърънd ші аверіле протостраторѣлві ші фрънціетатеа лві, аѣ трас таі тѣлт аверіле de кът фрънціетатеа: пентрѣ ачееа рѣгътінтеа лві пѣ о аѣ аѣzіт. Катане дпкъ despъdъждѣind, аѣ дпчепѣт din прezпъ кѣ Хрос а прѣда челе de прін прецівѣл Просакѣлві, ші дndатъ аѣ сѣпѣс Пелагонія, ші лѣънd Прілапѣл, с'аѣ апѣкат de челелалте: пре челе депъртате ле аѣ сіліт съ се dea, прін тетпеле Тессалопічії аѣ стръбътѣт, челе de пре шес ле аѣ кѣпрінс, Греція тоатъ о аѣ порніт, Пелопоппесѣл (саѣ Мореа de акѣт) л'аѣ ацінцат ла ръскоалъ. . . . .“

„Іаръ ръскоала протостраторѣлві Етапѣл Катане, dѣпъ че ар фі цінѣт лѣпгъ врете, кѣ порочіре с'аѣ сфършіт; пентрѣ къ дтпъратѣл кѣ тѣлте тещешѣгърі ші дпшелъчівні аѣ трас ла сіне пре Хрос, ші dъndъї тѣіере пре Teodora логодпіка лві Іванк (ші фата севастократорѣлві Ісаакіе), аѣ добъndіт іаръші Пелагонія ші Прілапѣл, ші четатеа кіематъ Стоп, ѣnde скъпасе ка дптр'ѣп асілѣ. — Dѣпъ дпделѣпгъ лепевіре аша de біне с'аѣ пѣртат дтпъратѣл, кареле апоі с'аѣ дптѣрпат дп Царіград, dѣпъ че аѣ дпшелат пре Хрос, de і-аѣ dат ші Стрѣтіца, ші аѣ фъкѣт паче кѣ Іоапп (дтпъратѣл Ротънілор ші ал Българілор).“

[1]) Nicetas Choniates Lib. 3. de Imp. Alexio Angelo Cap. 7.

Апѣл 1201. „Іаръ Іоаппікіе“ zіче скріїторівл віецій лві Іппокептіе ал Ш-леа Папеї de ла Рота[1]) „лѣънd соліа ші кърціле Domпѣлві Патріарх, аша і-аѣ ръспѣпс.“

„Чіпстітѣлві ші Преаосфінцітѣлві Părінтелві, Архіереѣлві челві преа таре. Еѣ Калоіоапп дтпъратѣл Българілор ші ал Влахілор дцї тріміт бѣкѣріе ші съпътате. Те дпцінцът пе сфінція та, кѣт къ ам пріміт преосфінцітеле кърці, каре ні ле аѣ adѣc кѣчерпікѣл архіпресвітерѣл din Брѣndѣcіѣ; ші пояъ пе аѣ таі плъкѣт ачелеа de кът тот аѣрѣл ші петріле челе скѣтпе. Пентрѣ ачееа ам тѣлцъміт а тот пѣтерпікѣлві Domпezеѣ, къ пе аѣ черчетат пре поі певреднічії шербії съі. — Ші пе аѣ adѣc аміпте съпцеле ші патріа din карея съптет пръсіцї. Ші акѣт Съпте Părінте! ка пъсторівл чел бѣп, ші кап тѣтѣрор крещінілор челор кредінчіошї, пре фіїі католічещії ші апостолічещії бісерічї врънd аї adѣna ла олалтъ, неаї черкат пре поі чеї despърцінї кѣ трѣпѣл. Ші тъкар къ фрацїї теї чеї ръпосацї, таі de тѣлт аѣ врѣт съ трімітъ ла сфінція та; тотъші п'аѣ пѣтѣт ацінце ла воі, пентрѣ тѣлцї dѣштапї аї пострі. Ші поі дпкъ воіnd а тріміте ла воі одатъ, ші а доѣа, ші а треіа оарѣ, пѣ пе ам пѣтѣт фолосі, ші акѣта въzънd къ сфінція воастръ с'аѣ тілостівіт а тріміте ла дтпъратѣл, ші дтпъръція поастръ: ка піще проприї ші преа іѣбіцї фіі трімітет ла тілостівіреа воастръ, ка ла ѣп преа драг ші преа

dѫлче пъріnте, пре кѫчерnікѫл преэтѫл Власіе, алесѫл Епіскоп ал Брandizѫберѫлѫї, кре-dinчіосѫл nострѫ, ѫmпреѫnъ кѫ кредinчіосѫл солѫл вострѫ архіпресвітерѫл din Брѫndѫсіѫ, ѫnкіnъndѫвъ воѫъ mѫлцъmітеле, претеnшѫгѫл ші слѫжбеле nоастре, ка ѫnѫї пъріnте сѫ-флетеск, maї mаре архіереѫ. Преаосфінціте Пъріnте! Nе аці фъкѫт de щіре прin сфін-цітеле кърціле воастре, ка съ въ ѫnщіінцъm че пофтіm de ла бісеріка Ромеї? Іаръ ѫmпъръціа nоастръ ачеаста пофтеще de ла скаѫnѫл апостоліческ, ка съ фіm ѫnтъріцї ѫn бісеріка Ромеї, ка ші фіії ѫn mama са. Маї ѫnтъіѫ черем de ла бісеріка Ромеї, ка de ла mama nоастръ, коронъ ші чіnсте ка ѫn фіїѫ іѫбіт, прекѫm аѫ авѫт ѫmпъраціі nострі чеї бътръnї, dinтре каре ѫnѫл аѫ фост Петрѫ, алтѫл Самоіл, ші алціі, каріі nе аѫ ѫnтрекѫт пре nоі, прекѫm афлъm скріс ѫn кърціле nоастре. Іаръ акѫm de ва плъчеа Сфінціеї Воастре а ѫmплiнi ачеаста, орї че nе веї порѫnчі, съ ва плiнi, спре mъріреа лѫї Dѫmnezeѫ ші чіnстеа бісерічеї Ромеї. Nічї съ въ mіраці къ солѫл вострѫ nѫ с'аѫ ѫnтѫрnат maї репеde: къ nоі nе препѫneam deспре dъnсѫл; къчї mѫлцї віn ѫn ѫmпъръ-ціа nоастръ кѫцетъnd съ nе ѫnшеле, чі nоі nе щіm біnе фері de тоцї; dаръ nоі am прімiт mъртѫрісіреа претестатѫлѫї deспре dъnсѫл, ші nе am odixnіт. Чі de ва плъчеа воѫъ Преаосфінціте Пъріnте! трімітеціnе солї maї mарї, deспре каріі поmеnіцї ѫn кърціле воастре, ші пре ачеста ѫл трімітецї кѫ еї; ші атѫnчї вom фі ѫnкредinцаці deспре трі-mітереа чеа dinтъіѫ, ашішdереа ші deспре а doѫа. Deевъ Domnѫл Воѫъ mѫлцї anї."

„Лѫъnd картеа ачееа Domnѫл Папа," zіче ачелаш скрііторіѫ[2]) „аѫ трімiс ла ел пре Іоаnn Каппеланѫл кѫ кърцї апостолічещї, каре сѫnъ аша:"

Лѫї Кало-Іоаnn Domnѫлѫї Влахілор ші ал Бѫлгарілор, скаѫnѫл Апостоліческ, ѫn каре mъкар къ кѫ nевредnічіе шедем шчл:"

„Аї пофтіт кѫ ѫmілiнца ка съ'цї dее Бісеріка Ромеї коронъ, кѫm съ четеще ѫn кърціле тале къ аѫ dат челор de лѫminатъ поmеnіре лѫї Петрѫ, Самоіл ші алтор стръ-mошї аї тъї (progenitoribus tuis). Пеnтрѫ ачееа nоі ка съ авем maї mаре ѫnкредере, рецестрѫріле nоастре ле-am черкат de amърѫnтѫл, din каре апріат съ веde, къ ѫn цеа-ра ціе сѫnѫсъ mѫлцї краї ѫnкоронацї аѫ фост. Афаръ de ачеаста се афлъ ѫnтр'ѫnселе къ пе времеа ръпосатѫлѫї предецесорѫлѫї nострѫ Папеї Nіколае, краіѫл Бѫлгаріеї ла але кърѫіа ѫnтребърї maї adесе орї ръсnѫndеа кѫ тоатъ цара са, прin повъцѫіреа са с'аѫ ботеzат, ші краіѫл аѫ черѫт Архіепіскоп de ла dъnсѫл. Ші солѫл лѫї Міхаіл краіѫлѫї Бѫлгаріеї, кѫ dарѫрї ѫmпърътещї аѫ dат епістола краіѫлѫї, Папеї Adріan предечесоріѫлѫї nострѫ, ші аѫ черѫт de ла dъnсѫл, ка съ'ї трімітъ пре ѫnѫл dinтре кардіnалї, съ'л алеагъ Архіепіскоп, апоі алес съ'л трімітъ іаръші ла Adріan съ'л сфінцеаскъ; ші трімiцъnd Adріan пре ѫn Іпо-diакоn кѫ doї Епіскопї, Бѫлгаріі ѫnшелацї фіind прin dарѫріле ші фъгъdѫінцеле Гречілор лепъdъnd пре Романї, аѫ прімiт преоцї гречещї. Dрепт ачееа adѫчереа аmінте de о слъбічіѫnе ка ачеаста, mъкар къ nе аѫ коnтеnіт de ла трімітереа ѫnѫіа dinтре фраціі nо-щріі, adекъ dinтре кардіnалї, тотѫші трімітем ла тіnе пре Іоаnn Капелланѫл ші пріе-тенѫл nострѫ ка пре ѫn сол ал Скаѫnѫлѫї Апостоліческ ші бърбат ѫnцелепт..... Кърѫіа

і-am ші порѹнчіт, ка ѧн локѹл пострѹ ѧн цеара та, челе dѹховнічещї съ ле ѧndрепте, ші съ ле оръndѹеаскъ. de вор фі de ѧndрептат ші de оръndѹіт. Тот прін Іоанн Капелапѹл трімітем ші Архіепіскопѹлѹї църії тале mandie, каре е стема пѹтерії чеї архісрещї. съ о dee dѹпъ форма ѧн Бѹлла поастръ скрісъ. Ачеаста ѧнкъ am порѹнчіт солѹлѹї пострѹ, ка de кѹтва вор фі ѧн цеара та вре ѹнії de хіротоніт, саѹ епіскопї de сфінціт, пре ачещіа прін епіскопії пѹтаї чсї католічещї din вечінї съ'ї хіротонеаскъ ші съ'ї сфінцеаскъ. Маї порѹнчім солѹлѹї пострѹ, ка деспре корона, прін Бісеріка Ромеї стръмошілор тъї dатъ, съ черче ші прін кърціле челе векї ші прін алте скрісорї кѹ тот dinadincѹл ші adeвърѹл, ші деспре тоате съ се ѧнцелеагъ кѹ тіне, ка, dѹпъ че вом фі ѧнкредінцацї прін ел ші прін солії тъї деспре тоате, маї кѹ ѧndръспеалъ, ші маї ѧнцеленцеще съ пѹтем фаче челе de фъкѹт."

„Dечї пре боіерімеа та о ѧndемнъм ѧн Domnѹл, ка пре солѹл ачеста, токма ка пре персоана поастръ съ'л пріімещї ші съ'л чінстещї, doцепеле ші оръndѹіеліле лѹї ші тѹ ѧнсѹші пріімindѹле, ші фъкънd ка тоатъ мѹлцімеа Бѹлгарілор ші а Влахілор съ ле пріімеаскъ ші съ ле ціе. Кънї маї біне'цї есте, ші спре мъріреа чеа времелнікъ, ші спре мънтѹіреа чеа вечнікъ, ка прекѹм ещї de неам Роман, аша съ фії ші кѹ ѹрмареа ші породѹл църії тале, карії zік къ сънт din сънцеле Романілор, съ ѹрмеzе обічеіѹріле Бісерічії Ромеї, ка ші ѧн шербіреа Dѹмnezееаскъ съ се вадъ а ціпеа пъравѹріле пъріптещї."

[1]) Gesta Innocentie III-ii Nr. 66. [2]) Eadem Gesta Nr. 68.

Анѹл 1202. „Cocind Іоанн Капелланѹл ѧн Бѹлгаріа," іаръші ѧн віеаца лѹї Іnnокентіе[1]) се zіче: „аѹ dат mandia, мітра ші інелѹл Архіепіскопѹлѹї Васіліе din Zагора, ціѹрънd ачеста, къ пѹрѹреа ва фі кредінчос ші аскѹлтъторіѹ de Папа ші de Бісеріка Ромеї. Ші кѹ чінсте пріімindѹсе de Іоаннікіе саѹ Кало-Іоанн Domnѹл Влахілор ші ал Бѹлгарілор, din сфатѹл ші din воінца лѹї аѹ маї фъкѹт doї мітрополіцї ѧн цеара ачееа, adeкъ ѧн Белесвѹлнѹ ші ѧн Преслава, пре карії і-аѹ сѹпѹс челѹї din Zагора, ка ѹнѹї Архіепіскоп ші Прімат, ші аѹ пѹс Прімъціа ѧн Тріпов саѹ Терпов, четатеа чеа маї de фрѹнте ѧн цеаръ. Біне сфършindѹсе ачелеа, Іоаннікіе пре сіне ші цеара са о аѹ сѹпѹс Бісерічії Ромеї прін Прівілігіон скріс кѹ літере de аѹр, кареле сѹпъ аша:"

„Ѧн пѹмеле Татѹлѹї ші ал Фііѹлѹї ші ал Сънтѹлѹї Dѹхѹ, Amin. Фіind къ і-аѹ плъкѹт Domnѹлѹї пострѹ Іісѹс Хрістос а мъ фаче Domnѹ ші Ѧмпърат а тоатъ Бѹлгаріа ші Влахіа, am черкат скрісоріле ші кърціле маї марелор пощрії, ші леціле ръпосацілор ѧмпърацілор ші предечесорілор пощрії, de ѹnde аѹ прімiт еї кръімеа Бѹлгаріеї, мърімеа ѧмпърътеаскъ, корона престе капѹл лор ші біне-кѹвънтареа патріархічеаскъ? Ші черчетъndѹле кѹ deadincѹл am афлат ѧн скріптѹріле лор, кѹм къ ръпосацїї ѧмпърацїї ачеіа аї Бѹлгарілор ші аї Влахілор, Сімеон, Петрѹ ші Самоіл, ка предечесорії пощрії, корона ѧмпъръціеї лор ші біне-кѹвънтареа патріархічеаскъ о аѹ пріімiт de ла Преасънта Бісеріка а лѹї Dѹмnezeѹ din Рома, de ла Скаѹнѹл Апостоліческ ші Верховнікѹл Апостолілор Петрѹ. Dечї ші ѧмпъръціа меа аѹ врѹт, ка біне-кѹвънтареа, ші ѧнтъ-

ріреа чеа ѧтпърътеаскъ а коронії капꙋлꙋї ѧтпъръцієї сале ші біне-кꙋвънтареа патріархічеаскъ съ о пріітеаскъ de ла Бісеріка Ромеї, Скаꙋпꙋл Апостоліческ ші Верховнікꙋл Апостолілор Петрꙋ, ші de ла Преа-сънцітꙋл Пъріптеле пострꙋ екꙋменікꙋл Папъ Іннокентіе Ш, de ла кареле фіind къ с'аꙋ dат Патріархічеаскъ біне-кꙋвънтаре ші порꙋнкъ ѧн Тріпов четатеа ѧтпъръцієї теле, ка съ се поатъ сънці Архіепіскопі, Мітрополіці ші Епіскопі, ші съ се поатъ фаче ші слꙋці тоате таїнеле бісерічещі; ѧтпъръціа теа ѧнкъ ѧнгъdꙋіе, ка ѧн тот цінꙋтꙋл ші тоате пърціле ѧтпъръцієї теле съ аїбъ ачі таї deплінітъ пꙋтере. Кънї іатъ тоцї чеї din тоатъ ѧтпъръціа теа: ші цінꙋтꙋл ші Патріархꙋл теꙋ, Мітрополіції, Епіскопії ші тоцї преоції съ фіе сꙋпꙋші Бісерічії Ромеї, ші съ ціе леџеа ші обічеіꙋріле, каре ле-аꙋ цінꙋт ръпосації ѧтпърацї ші тоатъ Бꙋлгаріа ші Влахіа, предечессорії нощрії чеї de demꙋлт, ші ноі ѧнкъ вот ꙋрта пашілор лор."

„Іаръ ѧтпъръціа теа пентрꙋ таї таре секꙋрітате ѧші іскълеще хрісовꙋлꙋл съꙋ, кꙋт къ ѧтпъръціа теа нꙋ се ва лъса пꙋрꙋреа de Бісеріка Ромеї, Скаꙋпꙋл Апостоліческ ші Верховнікꙋл Апостолілор Петрꙋ; чі воіꙋ фі ка фіїꙋл чел кіематꙋ ал скаꙋпꙋлꙋї Апостоліческꙋ; ші de ачі ѧнаінте орі че църі ва кꙋпрінde ѧтпъръціа теа de ла крещінї саꙋ de ла пъгънї, вор фі сꙋбт пꙋтереа ші порꙋнка преасънцітеї Бісерічї din Рома ші а Скаꙋпꙋлꙋї Апостоліческ. Ші ка хрісовꙋл ачеста ал ѧтпъръцієї теле съ фіе пріітіт ші ѧнтъріт, л'ат dат ѧн тъїніле преачінстітꙋлꙋї бърбат а лꙋї Іоанн Капелланꙋлꙋї, солꙋлꙋї Преосънцітꙋлꙋї Скаꙋпꙋлꙋї Апостоліческ ші Капелланꙋлꙋї Domнꙋлꙋї Папеї, ѧн кареле ші ѧтпъръціа поастръ чеа кꙋ евлавіе ші de ла Dꙋmnezeꙋ dатъ, с'аꙋ іскъліт ѧн анꙋл 6712 ѧн індіктіонꙋл 7."

Ачі ѧнсемнеазъ doꙋъ лꙋкрꙋрі: ѧнтъіꙋ къ анꙋл de ла фачереа лꙋтії требꙋе съ фіе 6710, саꙋ 6711, ка съ кадъ індіктіонꙋл ал шептеалеа ѧнтр'ѫнсꙋл; а doꙋа къ Ромънії ші Бꙋлгарії прін хрісовꙋл лꙋї Іоаннікіе чел таї ѧнсꙋс adꙋс нꙋ ш'аꙋ лъсат леџеа ші обічеіꙋріле челе таї din наінте, чі нꙋтаї аша с'аꙋ сꙋпꙋс Бісерічії Ромеї, ка съ ціе пре Папа чел таї ѧнтъіꙋ ѧнтре Патріаршї, ші съ нꙋ хꙋлеаскъ пре Латінї ші обічеіꙋріле лор, кꙋт аꙋ фъкꙋт ші Ромънії чеї din Арdеал, кънd с'аꙋ ꙋніт.

Іаръ Рꙋшії din Полоніа ші Ꙋнгаріа нꙋ біне аꙋ лꙋкрат кънd аꙋ adъогат ѧн сітволꙋл кредінції кꙋвінтеле: „ші din Фіїꙋл," кънї леџеа ші обічеіꙋл чел векіꙋ аꙋ требꙋіт цінꙋт. Аша ар фі фост ꙋніреа adевъратъ, ка Апꙋсенії съ ціе обічеіꙋріле сале, ші Ръсърітенії іаръші але сале, ші ꙋнії пре алції съ нꙋ се хꙋлеаскъ.

Трімісъсе Іоаннікіе краіꙋл пре Васіліе Архіепіскопꙋл Тріповꙋлꙋї ѧн Індіктіонꙋл ал шеселеа, лꙋна лꙋї Іꙋліе, adекъ ѧн анꙋл ачеста 1202, ѧн ал оптспре-zечелеа ан ал Архіпъсторієї лꙋї, съ теаргъ ла Рома, кареле аꙋ ші терс пънъ ла Dіррахіꙋ лънгъ таре, чі de аколо таї наінте нꙋ л'аꙋ слобоzіт Гречії, лъꙋdъndꙋсе къ'л вор арꙋнка ѧн таре. Dрепт ачееа Васіліе с'аꙋ ѧнтꙋрнат ѧн сатꙋл Каватокор, de ꙋnde с'аꙋ кіемат ѧнdъръпт прін краіꙋл Іоаннікіе, dꙋпъ че аꙋ аџіꙋнс ла dънсꙋл Іоанн Капелланꙋл ѧн лꙋна лꙋї Септемвріе. Іаръ Іоанн Капелланꙋл ѧн 8 zіле але лꙋї Септемвріе аꙋ ѧтбръкат пре Васіліе кꙋ mandіа чеа de Іннокентіе Ш трімісъ, фіind de фацъ ші краіꙋл Іоаннікіе кꙋ

маї мѫлцї епіскопї ші боіерї. Ачесте тоате ле скріе Архіепіскопѫл Васіліе Папеї ѫн картеа кареа і о аѫ тріміс прін Іоанн Капелланѫл. Ші фіind къ пе времеа ачееа, ла атъта мъndріе венісе Патріаршії, de нѫмаї еї сфінціа сънтѫл Мірѫ, Васіліе съ роагъ de Іннокентіе, съ'л слобоаdъ ші съ'л ѫнвеце кѫм съ сфінцеаскъ сънтѫл Мірѫ[2]).

Ѫнтѫрнъndѫсе din Бѫлгаріа Іоанн Капелланѫл, Бласіе епіскопѫл Брandizѫберѫлѫї din порѫнка краіѫлѫї Іоаннікіе л'аѫ петрекѫт пънъ ѫн Рома, прін каре аѫ тріміс краіѫл фрѫмоасе dарѫрї Патріархѫлѫї Іннокентіе ші пре лънгъ хрісовѫл ші епістола маї сѫс аdѫсъ, ел ѫнкъ аѫ рѫгат пре Іннокентіе, съ факъ пре Архіепіскопѫл Васіліе Патріархѫ, съ-ї dеа пѫтере de а сфінці Мірѫ, ші коронъ съ трімітъ прін ѫнѫл dінтре Кардіналї, кареле съ'л ші ѫнкороneze. Маї пре ѫрмъ dеспре сфаdа, кареа о авеа кѫ краіѫл Ѫнгаріеї, аша скріе:

„Ші dеспре отареле Ѫнгаріеї, Бѫлгаріеї ші але Влахіеї ласѫ съ цiѫdече сфінціа та, ші съ ѫndрепцї лѫкрѫл ачела, кѫм ва фі маї dрепт; ка съ нѫ аїбъ пъкат сѫфлетѫл сфінціеї тале, ші аша съ аїбъ ѫмпъръціа меа къdінца Бѫлгаріеї ші а Влахіеї, прекѫм аре краіѫл Ѫнгѫреск къdінца Ѫнгаріеї; ші съ ѫнчете ѫчіdеріле крещінілор, ѫнтре ѫмпъръціа меа ші ѫнтре Ѫнгѫрї. Іаръ съ щіе сфінціа та, къ чінчї епіскопії але Бѫлгаріеї се цін de ѫмпъръціа меа, каре ле-аѫ кѫпрінс ші ле ціне краіѫл Ѫнгаріеї кѫ къdінцеле бісерічілор, ші епіскопііле ачелеа с'аѫ фъкѫт німіка; ші de с'аѫ фъкѫт ачеаста кѫ dрептѫл, фіе аша[3]).“

De че цеаръ с'аѫ цінѫт Епіскопііле ачестеа нѫ щіѫ, тотѫшї ші се паре, къ с'аѫ цінѫт de Сербіа, къчї скріѫ Історічії ѫнгѫрещї, къ Andреіѫ апої ал doілеа фрателе лѫї Емерікѫ краіѫл Ѫнгаріеї пре тімпѫл ачеста мѫлте неамѫрї аѫ бътѫт ші пре фрате-съѫ нѫмаї о ціръ de нѫ л'аѫ лепъdат din кръіме[4]).

[1]) Gesta Innocentie III. Nro. 70. [2]) Eadem 72. [3]) Eadem 71. [4]) Bonfinius f. 275. seq. Lucius f. 245. 255. Timon in Epit. Chronol. f. 23. Kemeny p. 55. Csatari p. 173.

Анѫл 1203. „Віind Епіскопѫл ші Капелланѫл чеї маї наінте нѫміцї,“ zіче аѫторѫл[1]) віецїї лѫї Іннокентіе, „ла Скаѫнѫл Апостоліческ, Domнѫл Папа кѫ dрагосте і-аѫ прімiт, ші сфътѫіndѫсе dеспре пофта лѫї Іоаннікіе челѫї маї de мѫлте орї нѫміт, dѫпъ кѫм о аѫ арътат епіскопѫл, л'аѫ фъкѫт краіѫ Влахілор ші Бѫлгарілор, трімiцind ла dънсѫл пре Леон кардіналѫл преотѫл сфінтеї Крѫчї, ка пре ѫн сол а Скаѫнѫлѫї Апостоліческ, ші трімiцind прінтр'жнсѫл скіптрѫл ші корона кръіаскъ, ка ѫн локѫл Папеї съ'л ѫнгъ ші съ'л ѫнкороneze краіѫ, dѫкъndѫ'ї ші прівілегіѫл апостоліческ, кареле сѫнъ аша:

„Лѫї Кало-Іоанн, лѫмінатѫлѫї краіѫ ал Бѫлгарілор ші ал Влахілор, ші ѫрмъторілор лѫї, челор че вор ѫрма лѫї ші ѫн кръіме ші ѫн аскѫлтаре de скаѫнѫл апостоліческ de апѫрѫреа.“

„Ѫмпъратѫл Ѫмпъраціlор ші Domнѫл Domнілор Іісѫс Хрістос шчл: Фіind къ din порѫнка Domнѫлѫї dаторї сънтемѫ а паще оіле лѫї, врънd съ авем гріце de попоареле Бѫл-

гречї ші Ромънещї, каре маї де мълтъ време съ реслецісе (alienati fuerant) де ла цінеле матеї сале ші пъдъждзінд дн нътереа ачелзіа. прін кареле Самоіл аў вісъ краіў пре Давід, те нъпет краіў преете еї. ші прін ізвітъл фіїў Леон Кардіналъ, Преотъл съптеї Кръчї, солъл Скаунълзї апостоліческ, дуї трімітет скіптрзл дмпърцціеї ші коронъ крзіеаскъ; ка съ цї о пзе пре капъ, ка ші кът цї о атъ пзне ноі. лъзнд пізрътъцнтъ де ла тіне, къ веї ръмънеа позъ, зрмъторілор поштї, ші Бісерічіі Ромеї плекат ші аскълтъторіў, ші тоате цінзтъріле ші цінтеле челе че съпт сзнзсе дмпърцціеї тале, ле веї цінеа сзът аскълтареа ші плекъчіўнеа скаунълзї апостоліческ. Афаръ де ачеаста ла черереа чінстітълзї фрателзї постръ Бласіе Епіскопълзї Брндізіенълзї, пре карелe л'аї тріміс ла скаунъл апостоліческ, дуї дът слобозеніе съ каці вані дпсътпаці кз карактерзл тъў дп тоатъ крзітеа та."

„Чінстітълзї фрателзї постръ Архіепіскопълзї Тріновълзї дпкъ лї дът прівілегіон дп тоате церіле, дп каре дмпърцещї, де прітаціе, каре дмпрезнъ кз зрмъторіі съі, не зрмъторіі тъі, де ачі дпаінте, лъзнд асетнеа пізрътъпт де ла еї, кз нзтереа скаунълзї апостоліческ съ'ї дпкоронезе, ші дп цеара та съ'аібъ нзтере де прітаціе, ші лор съ ле фіе сзнзші Мітрополіцїї ші din Българіа ші din Влахіа ші дзнъ каноане съ ле деа чінстеа, карea се кзвіне знзї Прітат....."

„Дат дп Анагнеа прін мънїле лзї Іоанн іподіакопълзї ші потарілъ Съптеї Бісерічеї Ромеї, дп 6 калende але лзї Мартіе, indіктіопълзї ал 7-леа, анъл дптрзпърїї Домнълзї о тіе дозе сзте треї, іаръ а понтіфікатълзї Домнълзї Іннокентіе Ш-леа Папеї, анъл ал шептелеа."

„Трімісъ'і-аў ші стеаг Краіълзї Іоаннікіе кз таре пофалъ [2]), іаръ Архіепіскопълзї Васіліе ачестъ прівілегіон і-аў дат [3]):"

„Архіепіскопълзї din Тріпов, Прітатълзї Българілор ші ал Влахілор, ші зрмъторілор лзї челор дзнъ каноане пзші, карії вор фі сзнт аскълтареа скаунълзї Апостоліческ, деапърреа."

„Дмпъратъл дмпърацілор ші ч. ла..... Пре тіне дпкъ те нзпет Прітат дп дмпърцціа Българілор ші а Влахілор, ші бісерічіі Тріновълзї прін Прівілегіопъл ачеста лї дът нзтере де Прітаціе, рзндзінд, ка тз ші зрмъторіі тъі, карії дуї вор зрта дп аскълтаре де бісеріка Ромеї, съ дптречеці кз вълфа прітаціеї пре чеіалалці Мітрополіці аї Българіеї ші аї Влахіеї, ші еї ціе, ші зрмъторілор тъі съ въ деа чінстеа, карea дзнъ каноане се кзвіне прітацілор. Деспре ачеаста дпкъ врънd а дпцііпца пре фрцціа та, къ ла ноі ачесте дозъ нзме: Прітат ші Патріарх, токтаї зна дпсътпеазъ, фііnd къ Патріаршії ші Прітаці тот о фортъ цін, тъкар къ нзтеле лі се осъвеще."

„Тот прін прівілегіопъл ачеста дът слобозеніе ціе, ші прін тіне зрмъторілор тъі, ка де ачі дпаінте съ зпцеці ші съ бінекзвънтаці пре Краіі Българілор ші аї Влахілор."

„Іаръ тзрінd тз, карele акзта ещї Прітат бісерічеї Мітрополітане, алтъл прін вре о дпшелъчіўне аколо съ пз се пзе, фърь нзтаї каре ва фі дзнъ каноане алес ла скаунъл ачела, кът есте обічеіъл. Іаръ чел алес прін Мітрополіт ші прін Епіскопіі де сзът

ел, кънd вор пѹтеа фі de фацъ, съ се сфінцеаскъ Епіскоп; іаръ чел сфінціт, съ трімітъ солії съї ла Скаѹнѹл Апостоліческ пентрѹ mandie кареа се ва da de пре трѹпѹл ферічітѹлѹї Петрѹ, adекъ пентрѹ съmпѹл deплінірії dірегъторіеї Архіерещї, ѧнтрѹ а кърѹіа ѧтбръкаре ва пѹне ціѹръmъптѹл ачела поѹъ, ѹрmъторілор пострі ші бісерічії Ромеї, кареле ні'л пѹп поѹъ ші алцї Прімацї ші Мітрополіцї dѹпъ обічеіѹл чел de обще, ші тѹ ѧнкъ ні л'аї пѹс, кънd аї ѧтбръкат mandia. Форma ціѹръmъптѹлѹї ачестѹіа спре помеnіре de а пѹрѹреа о трімітем ѧнсъmпатъ ѧп Бѹлла поастръ, ші аеаста ѧнсъmпънd ѧп тр'ѫнса, ка ѧнкоронънd пре вр'ѹнѹл dінтре ѹрmъторії пѹmітѹлѹї Краіѹ, прескрісѹл ціѹръmъпт тот deаѹна съ'л пофтіцї de ла dънсѹл."

„Іаръ mѹрінd вр'ѹнѹл dінтре Мітрополіції ціе din къdінца Прімаціеї сѹпѹшї, веї ѧнтърі алеџереа канонічеаскъ de персоанъ вреdнікъ фъкѹтъ, ші пре персоана чеа алеасъ о веї сфінці Епіскоп; іаръ пентрѹ mandie, веї трімітe ла скаѹнѹл Апостоліческ пре солії тъї кѹ солії бісерічеї, престе кареа есте Мітрополітѹл, ші ноі бѹкѹрошї ѧцї вом трімітe mandia, ка съ ѧтбрачї кѹ dънса пре Мітрополітѹл, dѹпъ форma каре о веї лѹа кѹ бѹлла поастръ; чі ѧнтъmплънdѹсе ка съ фіе ші солѹл пострѹ de фацъ, ачееа о веї фаче ѧтпреѹнъ кѹ dънсѹл."

„Ѧцї dъm ші ла ачееа слобоzеніе, ка съ се поатъ сфінці хрістъ ші олеѹ пентрѹ чеї кіемацї ші чеї болнавї, ѧп тот анѹл ѧп чіна Domнѹлѹї, аша ѧп бісеріка Бѹлгаріеї, ка ші ѧп бісеріка Влахіеї, dѹпъ обічеіѹл бісерічії Ромеї; ка de къте орї ва фі опѹ, чеї de ботеzат съ'ї ботеzе преоції, ші чеї de мірѹіт съ се мірѹеаскъ прін Епіскопії локѹрілор; ші нічї сфінціреа Епіскопілор, нічї хіротоніреа преоцілор, саѹ съ се ѧтпеdече кѹ тотѹл, саѹ съ се ласе маї ѧndелѹнг. Кънчї mъкар къ ла воі пънъ акѹта преоції ѧп хіротоніреа са, ші Епіскопії ѧп сфінціреа са пѹ с'аѹ ѹнс, тотѹшї воім ка de ачі ѧнаінте (пѹ атъта рітѹлѹї пострѹ, кът порѹнчії Dѹmпеzеещї ѹрmънd, прін каре съ порѹнчеще ѧп леџе, ка архіереії ші преоції съ се ѹнгъ), mъніле ачелора карії се хіротонеск преоцї, ші mъніле ші капѹл ачелора карії се сфінцеск Епіскопї, съ се ѹнгъ."

„Афаръ de ачеаста фръціеї тале dъm слобоzеніе съ се поарте крѹче, adекъ съmпѹл патімії Domнѹлѹї, ѧнаінтеа та прін тоатъ Бѹлгаріа ші Влахіа."

Dѹпъ ачееа (кѹm се скріе[4]) тот ѧп віеаца лѹї Іннокентіе ал Ш-леа) Епіскопѹл Албанѹлѹї Іоанн, кареле ера чел dінтъіѹ dінтре чеї шесе Епіскопї, карії сънт чеї маї de фрѹнте ѧнтре кардіналї, din порѹнка Папеї аѹ ѹнсѹ пре Бласіе din Брандіzѹбер солѹл Краіѹлѹї Іоаннікіе, ка прімінd маї наінте ел ѹнџереа de ла кардіналѹл Леон, апої съ ѹнгъ ел пре Мітрополіцї, ші Мітрополіції пре Епіскопії съї, іаръ ачещіа пре преоцї.

Тот ѧнтрѹ ачееа віеацъ[5]) съ adѹче форma кѹ кареа с'аѹ dат mandiіле ла doї Мітрополіцї ші ціѹръmъптѹл de dъншії ші de Пріматѹл пѹс, каре еѹ пѹ ле скріѹ пентрѹ лѹнцімеа лор.

[1]) Acta Innocentii III. Nro. 73. [2]) Eadem Nro. 74. [3]) Eadem Nro. 75. [4]) Eadem Nro. 76. [5]) Eadem Nro. 77.

Анȣл 1204. Емерік Краіȣл Ȣнгȣрілор ѧн анȣл de акȣм стръпсесе цеара, съ'шї ѧнкоронеzе пре Ладіславȣ ал 3-леа фіїȣл съȣ чел ȣнȣл пъскȣт[1]), кънd іатъ аȣ сосіт ла ел Леон Кардіналȣл, солȣл лȣї Іннокентіе ал 3-леа, кȣ Бласіе Епіскопȣл Брандіzȣберȣлȣї, връnd прін Ȣнгаріа съ треакъ ѧн Бȣлгаріа ла ѧнкоронареа лȣї Іоаннікіе Краіȣлȣї Бȣлгаріеї ші ал Влахіеї, деспре а кърȣіа ѧмпедекаре аша скріе ѧнсȣшї Іннокентіе ал треілеа[2]) Краіȣлȣї Емерік:

„Ѧнтȣрнъndȣсе ла скаȣнȣл апостоліческ Іоанн, атȣнчї Капеланȣл нострȣ, іаръ акȣма Епіскопȣл Фȣрконіȣлȣї, не аȣ спȣс, къ кȣ маре драгосте с'аȣ прімiт прін тіне, ші аȣ добъndіт de ла тіне, ка нȣ нȣмаї ел, чі ші алцї солї аї скаȣнȣлȣї апостоліческ съ поатъ трече прін Ȣнгаріа ѧн Бȣлгаріа ші Влахіа.... ȣnde дȣпъ ачееа трімісърът пре фііȣл нострȣ Леон Кардіналȣл ші преотȣл сфінтеї крȣчї, солȣл скаȣнȣлȣї апостоліческ пентрȣ проповедȣіреа кредінцїї крещінещї: пре кареле кȣм ел не аȣ скріс, маї мȣлт л'аї чінстіт de кът аȣ крезȣт, ші дъndȣ'ї сърȣтаре de паче, кȣ бȣкȣріе маре ацї фъгъдȣіт ȣнȣл алтȣіа претеншȣгȣл, ші дърȣіndȣл, нȣ нȣмаї і-аї ѧнгъдȣіт съ поатъ трече, чі аї ші порȣнчіт оаменілор тъї, ка кȣ чінсте съ'л треакъ ѧн Бȣлгаріа, фъгъдȣіndȣї ші ачеаста, къ'ї беї трімiте ла отаре скрісоареа та, кареа съ о цїе аскȣнсъ, ші дȣпъ кȣпрінdереа еї съ лȣкреzе пентрȣ паче. Мергънd аша даръ кȣ трімішії тъї пънъ ла марцінеа Ȣнгаріеї, аȣ веніт ла четъцȣіка че съ кіамъ Кеве, ȣnde нȣмаї Дȣнъреа деспарте Ȣнгаріа de Бȣлгаріа, мȣлцї ащептъndȣл кȣ доріре de чееа парте. Чі дȣпъ zъбавъ de о zі фъръ de весте аȣ сосіт ȣнії, карії алергънd л'аȣ опріт ші пре ел ші пре Епіскопȣл Бласіе de ла тречере, din порȣнкъ кръеаскъ zікъndȣ'ї съ се ѧнтоарне ла о търіме а та, de ла каре трекȣсе кале de треї zіле маї наінте, ші ръмъіnd аколо съ порȣнчеаскъ Домнȣлȣї Бȣлгарілор, ка съ віе de грабъ ла ȣн остров кареле есте ѧнтре отаре, ка аколо маї ѧнтъіȣ съ цїȣдече деспре сфада dінтре вої ші съ о ашеzе кȣм се кȣвіне, алтмінтрелеа нȣ ва пȣтеа трече. Іаръ кардіналȣл ѧнтре алтеле аȣ ръспȣнс, къ ачеаста аша а о фаче нȣ требȣіа, ші пентрȣ къ de л'ар прімі пре ел кȣ легътȣрї de ачестеа, с'ар веdеа а фі Сімоніщї, ші пентрȣ къ нȣ'л поате сілі ла чева маї наінте de а фі легат скаȣнȣлȣї апостоліческ прін легътȣръ дȣховнічіаскъ. Дечї не връnd съ се ѧнтоарне, ѧndатъ аȣ ешіт порȣнкъ de ла комітȣл четъцȣічії, ка німінеа съ ѧndръспеаскъ а вінde чева кардіналȣлȣї саȣ нȣмітȣлȣї епіскоп сȣбт пердереа капȣлȣї ші а аверілор. Ші кардіналȣл кȣ нȣмітȣл Епіскоп се пъzеще ка de треї сȣте de осташї, карії ѧнтрȣ атъта ѧл асȣпреск, кът ȣша къмърії, de се поате zіче къмаръ, ѧнкъ о стръжȣеск; съ тъчем алте некȣвіінце че і се фак."

Кардіналȣл Леон н'аȣ ащептат съ меаргъ епістола ачеаста ѧн мъна Краіȣлȣї Емерік, чі аȣ скріс ші ла адȣнареа църії ȣнгȣрещї: дрепт ачееа темъndȣсе Краіȣл, ка нȣ кȣмва съ ѧмпедече Папа ѧнкоронареа фііȣлȣї съȣ, аȣ слобоzіт ші пре Леон кардіналȣл, ші пре Бласіе Епіскопȣл маї наінте de а лȣа епістола[3]). Тотȣшї лȣънd Краіȣл Емерік епістола маї сȣс адȣсъ, аȣ ръспȣнс Папеї фоарте пѫрѫnd пре Краіȣл Іоаннікіе, ла каре пѫрї патріархȣл Ромеї Іннокентіе ал III-леа[4]) ашаї ръспȣnde:

„Ла а doȣa: Че аї скріс къ пȣмітȣл Іоаннікіе аȣ кȣпрінс цеара, кареа о аȣ dат zестре татъл тъȣ сȣрорії тале ѧмпърътесеї Гречілор; ші къ цеара Сербіеї кареа е сȣпȣсъ коронії тале, лȣънd кȣ сіне мȣлціме de пъгънї о аȣ цефȣіт фъръ de мілъ, ѧнтрȣ атъта, кът афаръ de чеї че с'аȣ оморѫт прін тіръннia лȣї, мȣлцї крещінї с'аȣ dȣс ѧн робіа пъгънілор — — съ щії de бȣнъ самъ, къ ноȣъ нȣ не плаче орї че с'аȣ фъкȣт спре вътъмареа ші пагȣба та, ші ка съ ці се факъ dестȣл, кȣ de adінсȣл не вом сіргȣі."

„Ла а треіа ѧцї ръспȣndем аша: Къ мъкар къ аї скріс къ пȣмітȣл Іоаннікіе нȣ есте Domнȣ а вре ȣнії църї, de аȣ ші кȣпрінс о парте din цеара та, алтъ парте din цеара алтȣіа, ші пȣмаї пънъ ла о време ле ціне кȣпрінсе, de ȣnde те мірї, къ пре ȣн апріат немік ал тъȣ, неѧнтребъndȣте, аша ѧн грабъ воім съ'л ѧнкоронъм Краіȣ; тотȣшї (чі іартъ) алтмінтрелеа стъ лȣкрȣл, деспре о парте, фіind къ нȣ щії деплін adевърȣл: къчї ѧн вечії трекȣцї, мȣлцї Краї с'аȣ ѧнкоронат ѧн Бȣлгаріа прін скаȣнȣл апостоліческ, прекȣм Петрȣ, Самоіл ші алцїї dȣпъ dъншії. Пентрȣ къ Краіȣл Бȣлгарілор, прін проповеdȣіреа ферічітȣлȣї Ніколае предечесоріȣлȣї нострȣ, ла але кърȣіа ѧнтребърї маї adесе орї ръспȣndеа, кȣ тоатъ цеара са с'аȣ ѧнвреdнічіт а се ботеzа. Dаръ кȣ време ѧмпȣтернічіndȣсе Гречії, Бȣлгарії ш'аȣ піерdȣт ѧмпъръціа, ба че е маї мȣлтȣ, аȣ фост сіліцї сȣбт греȣ цїȣг а слȣцї ѧмпъратȣлȣї din Царіграd пънъ атȣнчї, пънъ кънd маї пре ȣрмъ doї фрацї, adекъ Петрȣ ші Іоаннікіе пъскȣцї din віца Краілор маї din наінте, цеара пъріnцілор съї нȣ атъта о аȣ кȣпрінс, кът о аȣ къщігат ѧndъръпт, аша кът ѧнтр'о zі аȣ бътȣт марї прінцї, ші непȣмърате попоаре: ѧнсъ тотȣшї нȣ zічем, къ doаръ вре о парте de цеаръ нȣ о аȣ кȣпрінс кȣ пȣтереа, чі статорнічеще ѧнтърім, къ партеа чеа маї мȣлтъ а църії о аȣ къщігат din къdінца пъріntеаскъ. Кȣ тоате ачестеа ноі нȣ врем съ'л ѧнкоронъм Краіȣ престе цеара алтȣіа, чі престе а са, dȣпъ кȣм аȣ фъкȣт ші предечесорії пострії, врънd ші ачееа, ка ші ел съ ѧнтоарне цеара кареа о ціне кȣ неdрептȣл, ші лȣї ѧнкъ съ і се ѧнтоарне цеара кареа с'аȣ лȣат de ла ел кȣ неdрептате, фіind къ ші ел не аȣ рȣгат ка съ фачем dрептате ѧнтре тіне ші ѧнтре ел."

Сосind ѧн Трінов Леон Кардіналȣл ѧн 15 Септемвріе аȣ пліпіт тоате къте і-аȣ фост порȣнчіт Патріархȣл Іннокентіе, ші ѧнкоронънd Краіȣ пре Іоаннікіе ѧн zіоа Архангелȣлȣї Міхаіл, ѧн 15 zіле але лȣї Ноемвріе аȣ порніт кътръ касъ, dȣкънd ші doї прȣнчї кȣ сіне съ ѧнвеце латінеще, dінтре карії пре ȣнȣл л'аȣ кіемат Васіліе, іаръ пре челалалт Вітлеім[5]).

Іаръ Емерік Краіȣл Ȣнгȣрілор, dȣпъ че аȣ ѧнкоронат пре прȣнкȣл съȣ Ладіслав ал Ш-леа ѧн 25 Септемвріе[6]), нȣ мȣлт аȣ тръіт, чі аȣ мȣріт ѧн Декемвріе, лъсънd тȣтор фііȣлȣї съȣ пре фрате-съȣ Андреіȣ, апоі Краіȣ пȣмітал II-ле[7]).

[1]) Timon in Epitome Chronol. f. 24. [2]) Gesta Innocentii tertii Nr. 78. [3]) Eadem Nr. 80. [4]) Eadem Nr. 79. [5]) Eadem Nr. 80 et 81. [6]) Bonfinius f. 277. [7]) Thomas Spalatensis f. 569.

Анȣл 1205. Латінії, adекъ Італіанії, Фрънчії ші Цермаnії, карії прімісе крȣче асȣпра пъгънілор, ка съ къщіце ѧndъръпт Палестіна ші алте църї de ла dъншії, ш'аȣ

ȣітат datoрінца, ші ꙟнчепънd а върса сънце крещіnеск, ꙟn лок de чел пъгънеск, ꙟn апȣл трекȣт ꙟn 12 zіле але лȣї Апріліе аȣ кȣпрінс Царіградȣл, ші ш'аȣ фъкȣт ꙟмпърат пре Балdȣінȣ Фландрȣл [1]). Фіind аша dаръ престе Латіnії чеї крȣчіцї ꙟмпърат Балdȣін, іаръ повъцȣіторї Хеnрік фрателе лȣї Балdȣін, Мархіонȣл Мȣнтеферратȣлȣї Боnіфатіе, Хеnрік Dandȣл Dȣка Веnецієї, ші комітȣл Плееї Лȣdовік (іаръ nȣ Dолоік, кȣm ꙟл nȣmеще Nекіта [2]), dȣпъ обічеіȣл Гречілор, карії nȣmаї кът аȣ ꙟнтȣnекат Історіа прін mȣтареа nȣmелор челор пропрії), ші трімiцind ла ачещї Латінї Іоаnnікіе Краіȣл Ромънілор ші ал Бȣлгарілор пеnтрȣ ꙟнцелецере, nȣ nȣmаї nȣ с'аȣ аскȣлтат ка ȣn Краіȣ, чі ꙟnкъ і с'аȣ ші лъȣdат Латіnії кȣ тот феліȣл de ръȣ, de nȣ ле ва dа лор тоатъ Місіа de ціос, кареа о къщігасъ ꙟndъръпт de ла Гречї [3]). Dечї Іоаnnікіе аȣ скріс Патріархȣлȣї din Рома лȣї Іnnокеnтіе ал Ш-леа, съ ашеzе пре Латінї din капȣл лȣї [4]), чі nіmіка аȣ іспръвіт. Dрепт ачееа Іоаnnікіе пре Гречії чеї че фȣцісе ла ел, dȣпъ че nȣ і-аȣ прімiт Латіnії ꙟn ощіле лор, dȣпъ лȣареа Царіградȣлȣї, і-аȣ трімiс а касъ, ка фіеще каре съ аціце пре аї съї ла ръскоалъ асȣпра Латіnілор, прекȣm аȣ ші фъкȣт [5]). Іаръ Іоаnnікіе кіеmънd ꙟnтрȣ аціȣторіȣ пре Скіте (пре каре Хеnрік фрателе лȣї Балdȣін ꙟn епістола лȣї Іnnокеnтіе ал Ш-леа трімісъ [6]) mаї біне ꙟї nȣmеще Комаnї, къчї аȣ фост Ромънії чеї dеа стънга Dȣnърії), че аȣ mаї фъкȣт? пе ꙟnвацъ Nекіта [7]) zікънd: „Ші ка съ ле спȣnеm пре ръnd, каре с'аȣ ꙟnтъmплат mаї ꙟnколо, Ромаnії (Гречії требȣіа съ скріе, de і-ар фі лъсат mъndріа пе Гречї съ'шї цінъ nȣmеле, ші съ nȣ'шї скімбе неаmȣл), карії цінеа Odріȣл ші Didомотіхȣл, бізȣindȣсе Ромънілор ръmънеа аколо. Іаръ Іоаnnікіе каре adȣчеа ощіле сале ші mаї mаре аціȣторіȣ de ла Скіте, се гріцеа съ nȣ'л прічеапъ Латіnії. Dечї кът аȣ ꙟnцелес Балdȣін кȣ чеї треї повъцȣіторї ръскоала Ромънілор, ꙟndатъ аȣ трімiс ощї ꙟn контра четъцілор каре се ръсколасе. — Іаръ ꙟmпъратȣл Балdȣін аȣ ешіт ꙟn лȣна лȣї Мартіе кȣ комітȣл Плееї Dолоік, ші Хеnрік Dandȣл Dȣка Веnецієї dȣпъ dънші, фіеще каре кȣ легіоанеле сале, ші шънцȣind ла Odріȣ mаї deпарте de кът аціȣнце съцетътȣра, а doȣа-zі ощіле ле аȣ апропіат de zidȣрї ші аȣ фъкȣт maxіnе. Престе пȣціnе zіле Іоаnnікіе аȣ порȣнчіт ȣnеї пърцї але Скітелор съ пъвълеаскъ асȣпра каілор ші а dобітоачелор, каре пъщеа ꙟn рътȣріле de лънгъ табъра Латіnілор, ка съ черче сфатȣріле ші вітежіа nеmічілор, іаръ ачещіа кът аȣ възȣт пре Скіте, ꙟndатъ аȣ апȣкат сȣліцеле, ші сȣindȣсе пре каї, аȣ dат dȣпъ dънші, карії ꙟndатъ аȣ ꙟnторс спателе, ші фȣцind тот ꙟnтр'ȣnа, съцета ꙟndъръпт, ші аша аȣ трекȣт zіоа ачееа. Dечї Іоаnnікіе с'аȣ трас ла стръmторї ші с'аȣ аскȣnс ꙟnтре deалȣрї, пъzindȣсе ка съ nȣ прічеапъ nеmічії къ е de фацъ: ші іаръші аȣ трімiс пре mаї mȣлцї dінтре Скіте, ал кърора повъцȣіторіȣ ера Коца, *Κοτζας*, ꙟn табъра Латіnілор, ꙟndеmnъndȣ'і ка съ се поарте ка ші чеї din тъї, ші тот пре ачееа кале съ се ꙟnтоарnе. Латіnії възind de noȣ пре Скіте, іаръші с'аȣ ꙟnтрарmат, ші mаї кȣ mаре інімъ с'аȣ лȣат dȣпъ dънші; чі фȣцind Скітеле, Латіnії nебȣnеще і-аȣ алȣnгат пънъ ла локȣріле ꙟn каре ера ꙟnтінсе кȣрселе ші леашȣріле, ші аȣ dат de odіхnіте ощї, фіind еї ші каії лор обосіцї de кале, ші се кȣпрінсере ꙟn між-

локȣл Скітелор, de тȣлцітеа кърора асȣпріцї фіind, с'аȣ бътȣт ціос de пе каї. Къzȣт'аȣ чеї маї бȣнї кълъреці, къzȣтаȣ ші комітȣл Плееї Долоік кȣ чеї маї вітеці Латінї, ші Балdȣin с'аȣ прінс, ші віȣ с'аȣ dȣс ѧп Місіа, кареле dȣкъndȣсе ѧп Търнов, с'аȣ бъгат ѧп темніцъ ѧпкъркат de ланцȣрї пъпъ ѧп грȣмаzї. Іаръ капȣл ръȣтъцілор Dandȣл Dȣка Венеціеї, кареле ера ѧп коаdа ощілор, ѧпцелегъnd перdереа din чеї че фȣцеа, с'аȣ ѧптȣрнат ѧп табъръ, ші dȣпъ че аȣ ѧпоптат, къ бътаіа аȣ фост de кȣ саръ, аȣ порȣнчіт съ аdȣкъ лȣмінї ѧп кортȣрї ші съ факъ боботъї, ка съ гъndеаскъ Романії къ п'аȣ періт тоатъ оастеа, нічї се траце de ла бътаіе: dечї dȣпъ стража чеа dінтъї а попції с'аȣ dȣс ѧп Реdестȣл de лънгъ маре, ші de аколо ѧптълпіndȣсе кȣ Хенрік фрателе лȣї Балdȣin ѧп Царіграd."

Ѧптрȣ ал чінчелеа кап скріе Nекіта, къ періреа Латінілор кареа с'аȣ скріс маї сȣс с'аȣ ѧптъмплат ѧп 15 Апріліе ал анȣлȣї de акȣм, ші къ Іоаннікіе пентрȣ бірȣінца ачеаста аȣ dат Команілор тоате четъціле Тракіеї челе de сȣбт латінї съ ле праdе, апої ѧпdатъ zіче:

„Чі Іоаннікіе пȣ мȣлт zъбовіnd ѧп четъціле Тракіеї с'аȣ гръбіт ѧп Тессалоніка ка съ ѧпdрепте ціпȣтȣл ачела dȣпъ плъчереа са, ші съ кȣпріndъ четъціле каре се dесбінасе de ла латінї. Dрепт ачееа мергъnd ла Серра, с'аȣ бътȣт кȣ латінії карії ераȣ аколо, ші пре ачеіа ѧпкъ і-аȣ ѧпвінс, dаръ кȣ мȣлтъ върсаре de сънце; пентрȣ къ латінії бізȣіndȣсе ѧп мещешȣгȣл мілітъреск, аȣ ѧптъмпінат пре Іоаннікіе кȣ інімъ, ші мȣлцї осташї de аї лȣї аȣ тъіат, dаръ ѧпскȣрт dȣпъ ачееа бірȣіndȣсе аȣ фȣціт ѧп четатеа Серра, ші маї наінте de а ѧпкіde порціле, Ромънії ші Гречії карії ѧї гоніа, аȣ ѧптрат тот de оdатъ кȣ еї, ші аша с'аȣ прінс четатеа Серра, ші аȣ стрікат zіdȣріле еї. Карії с'аȣ прінс din латінї, с'аȣ dȣс ѧп робіе..... Ѧпвінгъndȣсе ші Боніфатіе мархіонȣл Мȣнте-ферратȣлȣї, de доȣъ орї с'аȣ ѧпкіс ѧп Тессалоніка; іаръ Іоаннікіе аȣ кȣпрінс Берреа ші алте четъцї de але Мархіонȣлȣї, прекȣм і-аȣ плъкȣт." Ашішdереа скріе ші Акрополітȣл [8]) dеспре перdереа латінілор ла Оdріȣ ші прінdереа лȣї Балdȣin; dаръ Хенрік фрателе лȣї Балdȣin ѧп епістола лȣї Іннокентіе ал Ш-леа трімісъ [9]) маї ѧпфрȣмсецеаzъ лȣкрȣл.

Тот ѧптрȣ ачел анȣ аȣ мȣріт прȣнкȣл Ладіслав ал Ш-леа, Краіȣл Ȣнгаріеї, кърȣіа і-аȣ ȣрмат ѧпdатъ ȣнкіȣл ші тȣторȣл съȣ Андреіȣ ал П-леа [10]).

[1]) Nicetas Choniates de Balduino Flandro Cap. 5. [2]) Idem ibidem Cap. 4. [3]) Idem l. c. [4]) Gesta Innocentii tertii Nr. 80 et 108. [5]) Nicetas Choniates Cap. 4. [6]) Gesta Innocentii Nr. 105. [7]) Nicetas Cap. 4. et 5. [8]) Georgius Acropolita in Chronico Compendiario Cap. 13. [9]) Gesta Innocentii Nr. 101. [10]) Timon in Epitome Chronol. f. 24. Georg. Jeremias Haner Regum Hung. Periodi 8-ae §. 142 n. 9.

Анȣл 1206. Хенрік фрателе ѧмпъратȣлȣї Балdȣin, de кът кареле німене п'аȣ щіȣт маї біне лȣкрȣріле, ѧп анȣл de акȣм аша скріе Патріархȣлȣї Іннокентіе Ш [1]).

„Прекȣм кредем dестȣл de щіȣт въ есте, кȣм с'аȣ прінс пентрȣ пъкателе поастре Домнȣл пострȣ ѧмпъратȣл, оморѫndȣсе ші прінzіndȣсе о маре парте din осташії лȣї de Команї ѧп ръсбоіȣл de ла Оdріȣ. Dȣпъ ачееа аdȣнъndȣсе прінції, баронії ші оста-

шіі, ші алегъндѣтъ пре мине се порт гріце де дмпърѫціе, ам ешіт din четатеа дмпърътеаскъ ші кѣ оастеа крещінеаскъ ам сѣпѣс маі мълте четъці, кастелѣрі, каре се ръсколісе асѣпра поастръ, апоі іаръші пе-атѣ дптѣрпат дп Царіград пре ла съптъл Ретіціе. Іаръ спре паза четъціі, че се кіамъ Росса, саѣ Рошіѣ, ам лъсат пре Тота де Терратѣнда бърбат сѫргѣіторіѣ ші істеѫѣ, кѣ мълці осташі, ші стеагѣрі, ші ръмъind еі аколо, пе ла Стретеніе лі с'аѣ сѣпѣс къ Влахіі аѣ кѣпрінс о четъцѣікъ де лъпгъ Росса. Еі даръ де поапте ешind дптрартаці din Росса, пре Влахіі чеі аколо афлаці і-аѣ оторѫт, ші спѫргѣnd четъцѣіка, кѣ прада Влахілор ші кѣ каіі лор аѣ дпчепѣт а се дптоарче: кърора кънd се дптѣрпа din леашѣрі, ле-аѣ ешіт дпаінте мълціте де Влахі ші де Romanі, ші ловіndѣсе ла олалтъ, о ваі! din ісвънdъ Dѣмнезееаскъ аі пощрій маі тощі, саѣ с'аѣ оторѫт, саѣ с'аѣ прінс. Іаръ карій фѣсесе лъсаці спре паза четъціі ка ла 40, де поапте ешind кѣ стеагѣріле с'аѣ дптѣрпат ла поі съптоші."

Везі къ маі біне ръспікъ Хепрік, чіне аѣ фост Скітеле, карій аѣ ціпѣт кѣ Ioannікіе, де кът Гречіі, карій п'аѣ щіѣт алте, саѣ п'аѣ врѣт съ щіе, фъръ се пореклеаскъ неатѣріле, чеде деа стъпга Dѣпъріі „Скіте", іаръ чеде де кътръ Апѣс „Латіні, ка съ'шї факъ пропріѣ пѣтеле Ромапілор, аі кърора пѣтаі сѣпѣшї аѣ фост Гречіі, іаръ пѣ din съпцеле лор пръсіцї, прекѣт съпт пръсіцї Ромъпіі ші Італіапіі, де ла карій дмпърѫціа дпкъ пѣтаі кѣ віклешѣг о аѣ фост лѣат.

Акрополітѣл[2]), карele дп лок de Влахї пѣпе Бѣлгарї, дпкъ аша скріе ла апѣл ачеста: „Краіѣл Бѣлгарілор (Ioann саѣ Ioannікіе) кізѣndѣсе дп фъгъdѣінцеле Odpianілор, аѣ терс съї dee четатеа, чі еї п'аѣ врѣт съ і се сѣпѣе. Dрепт ачеea тъпііndѣсе аѣ дпкѣнціѣрат четатеа; чі пещііndѣо бате, с'аѣ dѣсѣ de аколо ші бътѣnd десъвършіт пре Італіапі, аѣ кѣрс прін тоатъ Макіdоніа, ші кѣ преа маре прадъ с'аѣ дтвогъціт, аша цефѣind четъціле кѣ локѣіторіі дмпрежпъ ші стрікъndѣле, кът съ пѣтаі поатъ ресѣфлеці Ромеіі, пентрѣ къ аѣ стрікат токта din фѣndament Філіппопоіѣл, Іраклеа, Папікѣл, Ределѣл, Харіопоіѣл, Траіапопоіѣл, Макра, Клаѣdіопоіѣл, Місопопоіѣл, Перітеоріѣл ші алтеле, каре але пѣтъра пѣ есте оп: мъind мълцітеле ла Dѣпъре *περὶ τὰς περαίας τοῦ Ἰστρου*, ле-аѣ ашезат, ші де пе пѣтеле търгѣрілор ші четъцілор челор стрікате, аѣ пѣтіт колопііле сале, zікънd кь ісвънdеще пагѣбіле, каре ле фъкѣсе дмпъратѣл Васіліе Бѣлгарілор, деспре карele търтѣрісіа, къчї кѣ къdінцъ се zіче „Бѣлгароктоп," даръ пе сіне дпкъ се пѣтеа „Ромеоктоп." (Токта біне, къчї „Ромапоктоп" пѣ се пѣтеа пѣті, пефіind Гречіі Романї).

Деспре стрікареа четъцілор прін Акрополітѣл дпсетпате, токта аша скріе ші Nікіта[3]), пѣтаі кът адаогъ, ворбind деспре четъціле де кътръ тареа-Neагръ, ачеаста: „Dінтре челе маі мълте ші маі марі четъці пѣтаі Бізіа ші Селібріа аѣ скъпат ші де цефѣіре, ші де срікаре, фіind пѣ пѣтаі кѣ тарі zідѣрі дпкѣнціѣрате, чі ші дп локѣрі пестръвъчіоасе ашезате."

Скріс'аѣ ші Патріархѣл Ромеї Іппокептіе Ш-леа[4]) краіѣлѣї Ioannікіе, ка съ слобоа-

dъ пре ѧмпъратъл Балdъin din прinсоаре, чi Іоаннікіе[5]) i-аѹ ръспънс, къ нъ'л поате слобоzi, къчї мъріce; deспре акърѹіа моарте мълте скріѹ. Еѹ воіѹ adѹче zіселе челор маї бѹнї історічї ші тѹ ціѹdекъ adевърѹл. Аша dаръ Акрополітѹл[6]) вісънd deспре ачееа че аѹ фъкѹт Крѹмнѹ ѧн анѹл 811 кѹ капѹл ѧмпъратѹлѹї Нікіфор, zіче: „къ капѹл лѹї Балdѹінѹ ѧмфрѹмсецат de тоате пърціле, аѹ слѹціт ѧн лок de пъхар варварѹлѹї (Іоаннікіе).“ Нікіта скріе[7]): „Dечї моартеа лѹї Балdѹінѹ аша с'аѹ ѧнтъмплат, ѧн ръсбоіѹл кѹ Скітеле прінс фіind ші ѧнкъркат кѹ легътѹрї, прекѹм am zіс, ѧн лѹнгѹ тімпѹ аѹ фост ѧн Търнов. Іаръ пентрѹ къ с'аѹ dісбінат Аспіат ші аѹ трекѹт ла Латінї, Іоаннікіе сѹпъръndѹсе ші крескъndѹ'ї мъніа din zі ѧн zі маї тѹрбѹрат, пре Балdѹінѹ л'аѹ скос din темніцъ ші тъіndѹ'ї кѹ ферестъѹл (πρίων) мъїнеле de прін коате, ші пічіоареле de прін ценѹнкї, аѹ порѹнчіт de л'аѹ арѹнкат ѧнтр'о вале, ѹnde а треіа zі de мънкареа корбілор кѹ греѹ аѹ мѹріт; ші нѹ нѹмаї пре ел, чі ші пре Ромеіі чеї прінші тот кѹ ачееашї крѹdzіме і-аѹ оморѫт.“

Анналіcтѹл Фланdріеї ла Асcеман[8]) zіче: „Odріѹл четатеа чеа таре а Гречілор, нічї Фрънчілор, нічї Венеціанілор вреа съ се сѹпѹе. Аколо фѹціce маї мѹлцї Гречї de ѹра Латінілор, ші кіемънd ѧнтрѹ аціѹторіѹ пре неамѹл Ромъneск — accita in auxilium Valachorum gente, ціnеа орбеще четатеа ѧн контра а лор нощрії. Четатеа ачееа врънd съ о батъ Балdѹінѹ, прінсѹ-с'аѹ, оморѫтѹ-с'аѹ ѧн бътаіе, нѹ се щіе, къчї нѹ с'аѹ маї възѹт dѹпъ ачееа. Сънт карії zік: „Къ Іоаннікіе краіѹл Ромънілор пре аскѹнс і-аѹ ретеzат капѹл.“ Іатъ Анналіcтѹл Фланdріеї пре Скіте саѹ Команї ѧнкъ'ї нѹмеще Влахї саѹ Ромънї, кѹпрінzіndѹ'ї тот сѹбт ѹн нѹме.

Чі маї ѧнцелепцеще скріе Бріеціе[9]) zікънd: „Іаръ че і с'аѹ ѧнтъмплат лѹї Балdѹінѹ, dѹпъ че л'аѹ dѹс ѧн Бѹлгаріа, нѹ се щіе, dар е маї de а се креde, къ аѹ мѹріт ѧн темніца лѹї Кало-Іоанн; пентрѹ къ нѹ е de а се креde, че скріѹ Гречії, къ тъіndѹ'ї мъїніле ші пічіоареле, л'аѹ арѹнкат ѧн вале, ші аколо аѹ мѹріт dѹпъ треї zіле, прадъ пасерілор ші фіерелор.“ Adевърат есте къ Іоанікіе аѹ фост омѹ гроаснікѹ, ші фъръ de мілъ с'аѹ нѹміт ‚Ромеоктон‘, саѹ ѹчігъторіѹ de Гречї; чі dінтрѹ ачееа ѹнѹї бърбат ші вітеаz, кѹм аѹ фост Іоаннікіе, нѹ требѹіе клеітъ о тірънніе аша de маре.

[1]) Gesta Innocentii tertii Nro. 106. [2]) Georgius Acropolita in Chronico Compendiario cap. 13. [3]) Nicitas Chroniates de Balduino Flandro cap. 7. et 8. [4]) Gesta Innocentii tertii Nro. 107. [5]) Eadem Nro. 108. [6]) Georgius Acropolita l. c. [7]) Nicetas Choniates de eodem cap. 10. [8]) Annales Flandriae apud Assemanem in Kalendario Eccl. universae Tom. 5. part. 1. cap. 4. [9]) Philippus Brietius in Chronico universali ad annum 1205.

Анѹл 1207. Німіка аѹ фолосіт тот норокѹл ші тоатъ вітеціа краіѹлѹї Іоаннікіе, къчї ѧн анѹл ачеста аѹ ръпосат ѧн Domнѹл, deспре кареле аша скріе Акрополітѹл[1]): „Іоаннікіе аціѹнгънd пънъ ла Тессалоніка, ш'аѹ сфършіт віеаца din ціѹнгіѹрї саѹ кѹм zік алціі, аѹ мѹріт din осънda Dѹмnеzееаскъ; пентрѹ къ аѹ вісат, къ ѹн ом ѧнтрармат стъ лънгъ ел, ші'ї стръпѹнце коастеле, пентрѹ ачееа і с'аѹ dат нѹме de къїне, ші de тоцї с'аѹ порекліт Кало-Іоанн, пентрѹ къ ѧнкѹмнъціndѹсе кѹ Скітеле, пре ачещіа нѹ нѹмаї

і-аȣ трас ла сіне, чі ші пъравȣріле лор ѧпкъ ле-аȣ сȣпт, фоарте мȣлт десфътъndȣсе ѧп ȣчіdеріле Ромеілор. Мȣрind ачеста, Боріла, непотȣл лȣї din соръ, късъторіndȣсе кȣ мътȣшъса Скотіda, аȣ апȣкат ѧмпъръціа; іаръ Іоапп фііȣл лȣї Асап пре аскȣпс с'аȣ dȣсȣ ла Скіте (маї біне ла Рȣші, кȣм се zіче ла апȣл 1221).“

[1]) Georgius Acropolita in Chronico compendiario cap. 13.

Апії 1207 — 1210. Ѧп апȣл 1207 Коломап ал dоілеа, пъскȣт фііȣ ал лȣї Andреіȣ ал dоілеа краіȣлȣї Ȣнгаріеї, с'аȣ ѧпкоропат краіȣ Галіціеї, чі ѧп апȣл 1209 с'аȣ пȣс ла аріщъ прін Рȣші, апої ѧп апȣл 1210 іаръші с'аȣ слобоzіт[1]).

[1]) Timon in Epitome Chronol. f. 25. Georgius Jeremias Haner Regum Hungar. Period. 8. §. 145.

Апії 1212 — 1214. Тȣроціе[1]) скріе, къ ѧп апȣл 1212, аȣ оморѫт Банко банȣл пе кръеаса Цетрȣde, пефіindȣ'і акасъ бърбатȣл Andреіȣ П. Timon[2]) ѧпкъ аратъ dінтр'о donaціе, кареа с'аȣ фъкȣт оаре-кърȣї Мішка ѧп апȣл 1214, пентрȣ ачееа, пентрȣ къ атȣнчї кънd с'аȣ оморѫт Цетрȣde, аȣ мънтȣіт de моарте пре Бела чел ѧптъіȣ пъскȣт фііȣ ал лȣї Andреіȣ: кȣм къ ȣчіdереа кръесеї с'аȣ ѧптъмплат маї наінте de апȣл 1214; аша dаръ грешеще Бонфініе[3]), ші Бокшаі[4]), кънd скріȣ, къ Цетрȣde с'аȣ оморѫт, dȣпъ че аȣ порніт краіȣл Andреіȣ кътре Палістіна; кънчї Andреіȣ аȣ пȣтȣт а пȣ фі а касъ, ѧпсȣрънd ѧп апȣл 1214 пре Коломап кȣ Соломіа, кȣ кареа аȣ dобъndіт Галіціа de ȣрік, de ȣnde аȣ ші лȣат краії Ȣнгȣрещї de се скріȣ краіії Галіціеї ші Лоdомеріеї[5]).

[1]) Thuroczius f. 148. [2]) Timon in Epitome Chronol. f. 25. [3]) Bonfinius f. 279. [4]) Boksai f. 919
[5]) Annonymus in decretis et vitis regum Hung. Part. 2. p. 30.

Апȣл 1215. Кȣмкъ колоніі чеї ѧп апȣл 105, dȣші ѧп Dакіа веке de Ѧмпъратȣл Траіап, с'аȣ деспърціт прін Ѧмпъратȣл Аȣреліапȣ, ші ȣніі с'аȣ трекȣт ѧп Dакіа поȣъ, іаръ партеа чеа маї маре, с'аȣ лъсат пе лок, ам арътат ла апȣл 274, кȣм ле-аȣ ȣмблат, ші че лі с'аȣ ѧптъмплат колоніілор ачестора dȣпъ dіспърціреа лор, пъпъ ла веніреа Бȣлгарілор, кареа с'аȣ ѧптъмплат ла апȣл 679, ші кȣм тоцї колоніі ачещіа с'аȣ кȣпрінс de dъншіі, dар пȣ ка робї, чі ка ніще соцї, аї пȣтȣт веdеа ла аніі трекȣцї. Віind Ȣнгȣріі аȣ кȣпрінс о парте а Молdовіі, чі ѧп апȣл 889 с'аȣ алȣнгат de аколо прін Паціпакї ші аȣ веніт ѧп Ȣнгаріа de сȣс, de ȣnde погорънdȣсе аȣ кȣпрінс ѧп апȣл 904 тот Арdеалȣл ші Бънатȣл, ѧмпреȣнъ кȣ Ромъніі, карії ера аколо, ші ціпȣ църіле ачестеа пъпъ астъzї. Пре Ромъніі din Бȣковіна, Молdова, Бессарабіа ші Валахіа de акȣм і-аȣ кȣпрінс ѧп апȣл 889 ші dȣпъ ачееа Паціпакіі, апої ѧп 1053, 1065 Команіі. Перind Паціпакіі ѧп апȣл 1122 аȣ ремас ѧп церіле ачестеа Команіі стъпънї Ромъніілор. Чі Команіі стръмошіі Коzачілор ѧпкъ с'аȣ алȣнгат dінтр'ѫнселе ѧп апȣл 1152 ші аша аȣ ръмас пȣмаї Ромъніі, пре карії dȣпъ ачееа історічіі, маї алес чеї Гречещї, і-аȣ пȣміт ‚Комапї,‘ ѧп лок de ‚Ромапї‘ ші ші Скіте,‘ кȣм с'аȣ арътат ла апȣл 1186. Аша dаръ ѧпzъdар скріе Іоапп Філщіх[1]): къ цеара мȣнтепеаскъ с'аȣ ѧмпопорат прін Nегрȣ-Воdъ, dȣпъ че аȣ робіт Тътаріі ѧп апȣл 1233 Арdеалȣл ші църіле de прін преціȣр; кънчї zіче апонімȣл Ромъпеск[2]); „Хроніка чеа веке, се dъ а греші кȣ 75 de апї, фіind къ фъръ de нічї о dовадъ фаче ѧпчепереа de ла апȣл 1290, ші dȣпъ аніі

ачещіа нѹне сіреаоа Domнілор, даръ ѧнчепереа чеа адевъратъ се доведеще din інскрінціа (пісаніа) тънъстірії: „Ачеаста о аѹ zidіт ѧнтъіѹл Domнѹ Радѹл Водъ Негрѹ ѧн анѹл 1215.“

„Радѹл Водъ Негрѹ ера Водъ ѧн Ардеал, ші ші Херцег пе Атлаш ші Фъгъраш, ші аѹ коборѫт ла цеара Ротънеаскъ пре апа Дътбовіцеї ла Кътпѹ-Лѹнгѹ ѹнде ш'аѹ фъкѹт кѹрцї, ші тънъстіре ла ачест ан. Веніт'аѹ ші Басараб Банѹл Краіовеї, ші с'аѹ сѹпѹс лѹї. Ші аѹ стъпъніт нѹмітѹл domнѹ тоатъ цеара Ротънеаскъ кѹ чінчї ціѹдеце але Краіовеї пънъ ѧн Дѹнъре ші пънъ ѧн апа Сіретѹлѹї, ші ѧн Ардеал Атлашѹл ші Фъгърашѹл, кѹт ші чеї маї din ѹрта лѹї domнї тѹлтъ време аѹ стъпъніт ачестеа, дѹпъ кѹт се доведеще din тітѹлії Хрісоавелор. Іаръ дѹпъ ачеаста аѹ тѹтат Радѹл Водъ Негрѹ скаѹнѹл ла кѹртеа din Арцішѹ, ші фъкъндѹ'шї кѹрцї, аѹ фъкѹт ші бісерікъ, ѧн кареа дѹпъ тоартеа лѹї с'аѹ ѧнгропат, ші і с'аѹ фъкѹт ші статѹъ де піатръ, адекъ кіпѹл лѹї кареле есте ѧн ачеа бісерікъ.“

Енгел [3]) zіче, къ де ар кѹста інскрінціа де ла Кътпѹ-Лѹнгѹ, кареа о адѹче анонітѹл ачі, о ар фі възѹт ші Сѹлцер; даръ еѹ zік, къ Сѹлцер ѧнкъ нѹ ле аѹ пѹтѹт веdеа тоате, ші щіѹ къ Андреіѹ ал треілеа ѧн декретѹл съѹ din анѹл 1291, апріат zіче, къ Фъгърашѹл есте а лѹї Ѹгрін, ші аѹ фост маї наінте ал маї марілор лѹї, де ѹнде ѧнкід ші еѹ, къ Фъгърашѹл н'аѹ пѹтѹт фі а лѹї Негрѹ Водъ ѧн анѹл 1290, кънd zіче Хроніка чеа веке къ аѹ трекѹт Негрѹ Водъ ѧн Валахіа: дрепт ачееа аѹ требѹіт съ треакъ кѹ тѹлт маї наінте; ші дѹпъ анонітѹл ѧнкъ н'аѹ ѧнпопорат ел Валахіа, чі нѹмаї о аѹ кѹпрінс.

[1]) Joannes Filstich in Schediasmate historico. [2]) Anonymus Valachicus cap. 44. [3]) Joannes Christianus Engel in literali Historia Valachiae p. 97.

Анѹл 1216. Дѹпъ тоартеа Цетрѹdеї Андреіѹ ал II-ле Краіѹл Ѹнгаріеї с'аѹ ѧнсѹрат а доѹа оаръ, ші аѹ лѹат прекѹт скріе Пісторіе [1]) пре Іоланда, оаре каре прінцеасъ dінтре Гречї, маї наінте де а порні ла Палестіна, din кареа с'аѹ пъскѹт Іоклісіа кареа с'аѹ търітат дѹпъ Краіѹл Аррагоніеї [2]).

Пре Бела ал IV-ле фііѹл съѹ чел ѧнтъіѹ пъскѹт ѧнкъ л'аѹ ѧнкоронат Андреіѹ ал II-ле маї наінте де а порні кътръ ръсъріт [3]), дрепт ачееа доаръ ѧн анѹл 1216.

[1]) Pistorius f. 763. [2]) Anonymus in decretis et vitis regum Hung. Part. 2. p. 11, Timon in Epitome Chronol. f. 30. Thuroczius f. 154. [3]) Timon in Epit. Chronol. f. 28. 29. Faschingius Novae Daciae part. 5. p. 106.

Анѹл 1217. Андреіѹ ал доілеа Краіѹл Ѹнгаріеї ѧн анѹл ачеста [1]) аѹ порніт кътръ Палестіна асѹпра некредінчіошілор [2]) din порѹнка патріархѹлѹї Ромеї ші алецереа тѹтѹрор Краілор крещінещї [3]), кареа терцере а лѹї Андреіѹ фост'аѹ спре фолосѹл Ѹнгаріеї ші ал церілор де прін прецівр саѹ нѹ, вор аръта ла аніі віїторї жафѹріле ші пръzіле челе тѹлте але Тътарілор, каре с'аѹ ѹрzіт din терцереа ачееа.

[1]) Thomas Spalatensis f. 573. [2]) Thuroczius f. 149. Bonfinius f. 279. [3]) Privilegium Andreae II-di datum Mathiae Estoras anno 1225. quod exstat apud Khevenhüller tom. 2. f. 319. seqq.

Anii 1218 — 1221. Аџіѹнс'аѹ Andреіѹ ал doілеа ѧn Сіріа ѧn anѹл 1218[1]), лѹат'аѹ Damiата de ла Сѹлтанѹл din Вавілон ѧn anѹл 1219[2]), ші ѧнтѹрнатѹс'аѹ — dѹпъ че л'аѹ отръвіт аї съї саѹ алџії — nѹ щіе Тома din Спалат[3]) ѧn anѹл 1220[4]), къчї ѧn anѹл 1221, іаръші і-аѹ веніт карте din Рома съ се ѧнтоарне ѧn Палестіна, чі nѹ с'аѹ ѧнтѹрнат[5]).

[1]) Timon in Epit. Chronolog. f. 26. seq. [2]) Thuroczius f. 149. Reva Centur. f. 14. Timon l. c. f. 28. [3]) Thomas Spalatensis p. 574. [4]) Timon l. c. f. 28. [5]) Georgius Jeremias Haner Reg. Hung. Period 8. §. 150. nota f.

Anѹл 1222. Doѹъ лѹкрѹрї с'аѹ ѧнтъmплат ѧn anѹл de акѹm вредніче de а се лѹа ѧn сатъ, ѹnѹл ѧнтре Ромъніі чеї de а dреапта Dѹнъріі, алтѹл ѧнтре Ѹнгѹрї ші ѧнтре Ромъніі, каріі сънт ѧнтре Ѹнгѹрї ші сънт боіерї.

Деспре Ромъніі чеї че сънт de а dреапта Dѹнъреї скріе Акрополітѹл[1]) аша: „Чел dінтъіѹ Краіѹл ал Бѹлгарілор (ші ал Ромънілор) Асан аѹ авѹт doї фечіорї, пре Іоанн ші пре Алексаndрѹ. Іоанн (ѧn anѹл 1207) кѹ фѹга скъпънd ла Рѹші — περι τα ρωσων χωρια, ші аколо zъбовіnd о време, ші adѹкънd пре ѹніі dінтре Рѹші, аѹ пофтіт съ'ші къщіџе ѧndъръпт ѧmпъръџіа пъріntеаскъ, ші аѹ прінс арме асѹпра лѹї Боріла, ші ѧnвінгъndѹл аѹ кѹпрінс маре парте а џъреї лѹї, Боріла ѧнтрънd ѧn Трінов, ші ѧnкіс ѧnтре zidѹрї шепте анї с'аѹ апърат, чі ощіле остеnіndѹсе с'аѹ deсбінат кътръ Іоанн ал лѹї Асан. Dѹпъ ачеаста пре Боріла л'аѹ прінс din фѹгъ ші і-аѹ скос окіі din порѹнка лѹї Іоанн: ші аша аѹ кѹпрінс Іоанн ал doілеа тоатъ Бѹлгаріа."

Іаръ Ѹнгѹрілор ші Ромънілор, каріі сънт сѹпт корона Ѹнгѹреаскъ ші сънт боіерї, кѹm есте ші фаміліа теа, ші кѹ mѹлт маї наінте аѹ фост, Краіѹл Andреіѹ ал П-ле ле аѹ dърѹіт ѹn прівілегіон фоарте маре, каре кѹпрінde ѧn сіне ачестеа бѹне воінџе[2]):

„Ѧнтъіѹ, ка нічї ѹn боіеріѹ съ се поатъ педепсі саѹ прінde маї наінте de а'л сорочі ші ѧnвінџе.

А doѹа, ка џінѹтѹріле боіерещї ші бісерічещї съ nѹ плътеаскъ вре о dаре.

А треіа, ка нічї ѹn стръін съ nѹ се прімеаскъ ла dірегъторііле челе маї марї але џъріі, фъръ de бѹнъ воінца маї марілор џъріі.

А чінчеа, ка орї че лѹкрѹ стътъторіѹ вор къщіга боіеріі, съ фіе de ѹрік.

А шеса, ка стръініі съ nѹ'шї поатъ кѹmпъра локѹрї стътътоаре сѹпт корона Ѹнгаріеї, ші de'шї вор ші кѹmпъра, фііі патріеї съ ле поатъ ръскѹmпъра de ла еї.

А шептеа, ка фіеще каре боіеріѹ фъръ de нотъ, ѧn кареа ѧшї перde капѹл ші тот че аре, съ се поатъ скѹла ѧmпротіва Краіѹлѹї, кареле ва лѹкра ѧmпротіва вр'ѹnѹї пѹnкт dінтре ачестеа."

Прівілеџіонѹл ачеста се џіне пънъ астъzї ка ѹn преа скѹmп odор, ші тоџї Краіі кънd се ѧnкороneazъ, требѹе съ џіѹре къ'л вор џінеа, nѹmаї пѹnктѹл ал шептелеа с'аѹ щерсѹ ѧn adѹnареа џъріі din anѹл 1696, пентрѹ кѹвіоасе прічінї, кѹm се ва аръта ла nѹmітѹл an.

Іоанн ал П-ле фііѹл лѹї Асан, кѹm mі се веde, ѧnкъ n'аѹ кѹпрінс Бѹлгаріа de ла

Боріла пѹтаї кѹ аџіѹторіѹл Рѹшілор, чі ші кѹ ал Ѹнгѹрілор; кѣчї Колоman ал П-ле фечіорѹл лѹї Andреіѹ Краіѹлѹї Ѹнгаріеї, ера Краіѹ Рѹшілор, кѹт с'аѹ арътат ла анѹл 1214, ші Іоann аѹ авѹт тѹіере пре сора лѹї Бела ал IV-ле фата лѹї Andреіѹ ал П-ле, кѹт ѫнсѹшї Бела търтѹрісеще ѫн епістола, кареа аѹ трімісо Папеї Грігоріе ал IX-ле ѫн анѹл 1238. Грешеще аша dаръ Пісторіе[3]) кънd скріе, къ Анна фата Белії ал IV-ле, аѹ фост търітатъ dѹпъ Краіѹл Бѹлгарілор, грешеще ші ѫнтрѹ ачееа, къ пре Іоann фііѹл лѹї Асан ѫл пѹтеще Роџіслав.

[1]) Georgius Acropolita in Chronico compendiario cap. 20. [2]) Corpus Juris Hungarici. [3]) Pistorius f. 764

Анѹл 1223. Сіглер[1]), кареле аѹ фост нотаріѹ пѹблік ѫн Сібіїѹ скріе, къ ѫн анѹл de акѹт Andреіѹ ал П-ле Краіѹл Ѹнгаріеї ар фі dат ѹн dіплоmат фоарте фрѹmос Сібіїѹлѹї кареле се кіеmа ѫнкъ атѹнчї сатѹл лѹї Херman. Чі dіплоmатѹл саѹ хрісовѹл ачеста нічї Хапер пѹ л'аѹ пѹтѹт веdеа, кѹт скріе ѫнсѹшї[2]), тъкар къ аѹ фост сѹперінтенdент престе Сасії din Арdеал. Тот ѫн анѹл de акѹт Andреіѹ ал П-ле аѹ dат ѹн dіплоmат тънъстірії din Керџ, кареле сѹнъ аша:

„Ѫн пѹтеле сънтеї Треіmї ші ал неdеспърџітеї Ѹнімї, Andреіѹ din міла лѹї Dѹmнеzеѹ Краіѹл Ѹнгаріеї, Dалmаџіеї, Кроаџіеї, Рамеї, Сервіеї, Галліџіеї ші Лоdомеріеї dеа пѹрѹреа. Фіind къ фіеще каре черере dіреаптъ е de а се прімі de търімеа кръіеаскъ, маї вѣртос ачееа, кареа се фаче din інімъ de Dѹхѹл Сънт спре ачел dор порнітъ, ка съ і се dърѹіеаскъ ѫнгъdѹінџъ ѫнтрѹ de а dа челе пътънтещї пентрѹ челе черещї, ка аша кѹ лѹкрърї вреdніче съ dобънdеаскъ челе dѹховнічещї; de ачестѹ темеіѹ мішкаџї, воім ка прін рънdѹл ачестора съ віе ла ѫнщіінџареа тѹтѹрор: кѹт къ dѹпъ че ам dърѹіт креdінчіосѹлѹї ші іѹбітѹлѹї Nострѹ клерік Гочелін пентрѹ немішката лѹї креdінџъ кътръ Nої тѹнтеле сънтѹлѹї Міхаіл кѹ бесеріка ші пътънтѹл че се џінеа de ел, (каре тѹнте есте ѫн пърџіле Арdеалѹлѹї, ші Nої л'ам скімбат de ла бесеріка Сібіїѹлѹї кѹ пътънтѹл Боротнік, кѹ тоате къте се џін de dънсѹл), кѹ ачееа къdінџъ de слобоzеніе, кѹ кареа л'ам фост къпътат Nої, съ'л мощенеаскъ небънтѹіт ші ѫн паче пѹрѹреа, ші л'ам dат прін порѹнка фечіорѹлѹї лѹї Еліак челѹї орбѹ; dѹпъ ачееа ѫнсѹфлат de сѹс Гочелін пентрѹ спъсъніа сѹфлетѹлѹї съѹ, de каре фіеще каре ѫн комѹн аре опѹ, ле аѹ dърѹіт тънъстіреї din Керџ, ші віind ла Nої, кѹ маре плекъчіѹне с'аѹ рѹгат, ка Nої dърѹіреа ачеаста съ о ѫнгъdѹім ші съ о ѫнтърім прін прівілегіонѹл Nострѹ кѹ пѹтереа чеа кръіеаскъ. Аша dаръ dътоаре фіind търімеа кръіеаскъ а џінеа ѫнтреџї къdінџеле фіеще кърѹіа сѹпѹс, ші а ѫнтърі орънdѹеліле челе din евлавіе фъкѹте, Nої ѫнкъ сокотіnd рѹгъчіѹнеа лѹї а фі dреаптъ, ші ѫнтъріndѹї dърѹіреа, dъм тѹнтеле ачела, бісеріка ші пътънтѹл, кѹ тоате къте се џін de dънсѹл, кѹ ачелашї тітѹл de слобоzеніе, кѹ каре ле аѹ џінѹт пѹмітѹл маџістрѹ Гочелін, тънъстіреї din Керџ, ка прін прівілегіонѹл ачеста пѹрѹреа съ ле аїбъ. Марџінеа чеа din тъіѹ а отарѹлѹї тѹнтелѹї сънтѹлѹї Міхаіл ѫнчепе de кътръ ръсъріт ѫн поала тѹнџілор, ші се погоаръ спре рѫѹшорѹл че кѹре din тѹнџії ачеіа кътръ сатѹл Рѹстел, кѹт сънт пѹсе семнеле пе лънгъ рѫѹшор, пънъ ѫн калеа че се погоаръ din тѹнте ѫн Рѹстел; de

аколо трекънd калеа, се сѹе пе о кале пънъ ла сеmпѹл че deспарте отареле сателор Херman ші Рѹстел.“

„Іаръші ѫнтърім прін прівілегіонѹл ачеста пътѫнтѹл, каре скоцindѹл de ла Ромънї — terram exemtam de Blaccis — пентрѹ спъсъніа сѹфлетѹлѹї Nострѹ л'am фост dат пѹmітеї mънъстірї прін кредінчіосѹл ші іѹвітѹл Nострѹ Бенеdіктѹ атѹнчеа Воіводѹл dъndѹл ѫн mъnъ. Іаръ mарцінеа пътънтѹлѹї ачестѹіа ѫнчепънd de ла апа Олтѹлѹї, ѹnde се сфършеще ѹн остров, се сѹе прін локѹл че се кіамъ Егнерпоток, пънъ ла фацїї че се zік Nогевік, ші mарцінеа фацілор каde ѫн рѫѹшорѹл че се zіче Арпаш; ші din mѹнцї mергънd кътръ ameazъ-zі, се погоаръ ѫн рѫѹшорѹл че се zіче Кѫрц — qui dicitur Kurtz, ші прін рѫѹл ачела віне апа Олтѹлѹї, ші аша се сфършеще.“

„Іаръ пентрѹ ка съ ръmъе прівілегіонѹл ачеста ал Nострѹ тот dea ѹна nemішкат, am dат картеа ачеаста ѫнтърітъ кѹ печетеа Nоастръ dea пѹрѹреа. Dат прін mъніле лѹї Клет Канцелларіѹлѹї кѹрцїї Nоастре ші препосітѹлѹї din Агріа, ѫн анѹл de ла ѫнтрѹпареа Domнѹлѹї 1223, фіind скаѹнѹл Стрігонѹлѹї гол, ші фіind Архіепіскоп Калочеї чінстітѹл Ѹгрін, ѫн Чenad Decidepie, ѫн Веспрім Роберт, ѫн Zаграбіа Стефан, ѫн Агріа Тома, ѫн Вацѹ Бріккіе, ѫн Печіѹ Вартоломеѹ, ѫн Арdеал Раїналdѹ, ші алцї Епіскопї ѫndрептънd бесерічеле лѹї Dѹmnezeѹ; фіind Палатін ші Коміт Бodрогѹлѹї Іона Бан Соломон, Коміт кѹрцїї Кръесії Nіколае, ші ал Шопронѹлѹї Ботеz Комітѹл кѹрцїї Nоастре ші Комітѹл Бікішѹлѹї, Бѹzалd ал Пожонѹлѹї, Мартін ал Мошонѹлѹї, Лаѹрентіе ал Іаѹрінѹлѹї, ші алцї Комітї цїind цїѹdецеле: іаръ ал кръімеї Nоастре ѫн анѹл ал 20-ле.“

Прівілегіонѹл ачеста л'am ѫнтѹрнат din кѹвънт ѫн кѹвънт din скрісоареа лѹї Daniiл Корnidec [3]) векіѹ преатенѹлѹї meѹ, de кът кареле maї ѫнвъцат n'аѹ авѹт корона ѹнгѹреаскъ пре тімпѹл meѹ.

[1]) Sigler f. 52. [2]) Georg. Jeremias Haner Reg. Hung. Periodi 8. §. 153 nota s. [3]) Daniel Kornides Mss. tom. 2.

Анѹл 1224. Din прівілегіонѹл ла анѹл трекѹт adѹc аї пѹтѹт веdеа ръdъчіна Ромънілор din Арdеал, пре карії nѹmaї din батцїокѹръ і-аѹ zіс сѹферіцї Іоann Кеmény [1]) (de віцъ Ромънеаскъ, кѹm воіѹ аръта ла локѹл съѹ), nѹmaї ка съ'ші аскѹnzъ неamѹл съѹ. Іаръ din прівілегіонѹл каре'л воіѹ adѹче ла анѹл ачеста, ші maї пе ларгѹ веї веdеа, къ Ромънії nѹ сънт nѹmaї сѹферіцї ѫн Арdеал, чі еї сънт ватра Арdеалѹлѹї, пентрѹ къ Сасії n'аѹ алтъ dрептате, фъръ nѹmaї кареа о аѹ ші Ромънії, прекѹm аратъ прівілегіонѹл, кареле din кѹвънт ѫн кѹвънт аша сѹnъ:

„Ѫн nѹmеле сънтеї Треimї, ші nеdеспърцітеї Ѹnimї.“

„Andреіѹ din міла лѹї Dѹmnezeѹ Краіѹл Ѹнгаріеї, Dалmацїеї, Кроацїеї, Рameї, Сервіеї, Галліцїеї ші Лоdоmіріеї dea пѹрѹреа. Прекѹm се цїne de dірегъторіа кръіеаскъ а асѹпрі черbічеа mъndрілор; аша се кѹвіне ачеіашї кръіещї mілї а ръdіка кѹ ѫndѹраре пре чеї асѹпріцї, а mъсѹра слѹжба кредінчіошілор, ші фіеще кърѹіа а ръсплъті кѹ грацїе пентрѹ вредnічііле сале.“

„Biind dрепт ачееа кредінчіошії оаспеції Nострії Теѹтоніі (Сасії) чеї din Арdеал, ші кѹ ѹтілінцъ къzънd ла пічіоареле търітеї Nоастре ціелѹіndѹсе Nе аѹ арътат, къ пентрѹ къ аѹ къzѹт dе ла слобоzеніа, кѹ каре с'аѹ фост кіемат прін чел преа кѹ евлавіе Краіѹ Геzа тошѹл Nострѹ, аѹ аціѹнс ла съръчіе, пентрѹ каре кръітеї Nоастре нѹ Nе аѹ пѹтѹт слѹці, ші ѧн ачееа, dе нѹ'шї ва dескіdе окії кръіеаска тілъ, ші маї аdънк се вор акѹфѹnda: Nої dаръ плекънd ѹрекіле обічнѹітеї тілеї Nоастре ла dрепте череріле лор, врем съ віе ла щіреа челор dе акѹт, ші а челор че вор ѹрма, къ Nої кълкънd ѹртеле маї марілор Nострії, ші порніцї din фѹndѹл тілеї, ле ам ѧнторс лор слобоzеніа чеа маї dе dемѹлт, чі аша, ка тоцї локѹіторії лор, ѧнчепънd dе ла Варош (Оръщіе) пънъ ла Баролт (саѹ Баролdт), кѹ ціnѹтѹл Секѹілор ал пътънтѹлѹї Себес, ші ал пътънтѹлѹї Dараѹс, съ фіе ѹн попор, ші съ се сокотеаскъ сѹпт ѹн ціѹdецѹ, тоате комітатѹріле (ціѹdецеле), афаръ dе ал Сібііѹлѹї, щергънdѹсе din ръdъчінъ. Іаръ комітѹл Сібііѹлѹї орї чіне ва фі, съ нѹ ѧndръzнеаскъ а пѹне пе чінева пѹртъторіѹ dе гріце ѧн комітатѹріле ачелеа, dе нѹ ва фі локѹіторіѹ dінтре еї, ші нѹ'л вор алеце попоареле, dѹпъ кѹт лі се ва маї пъреа; ші ѧн комітатѹл Сібііѹлѹї ѧнкъ нічї ѹнѹл съ кѹтпере кѹ банї. Іаръ вістіеріеї кръіещї съ фіе dаторї а dа пе анѹ чінчї сѹте dе марче dе арцінт. Dе ла dареа ачеаста пре нічї ѹн мощеан саѹ локѹіторіѹ dінтре dънші врем съ фіе скос, dе нѹ ва авеа осъбітъ скѹтінцъ dеспре ачееа. Ачеаста ѧнкъ ле ѧнгъdѹім, ка банії каре требѹе съ Nе плътеаскъ, съ нѹ се тъсѹре, фъръ нѹмаї кѹ марка dе арцінт, кареа ле-аѹ ръndѹітѹ чел dе ферічітъ помеnіре Татъл Nострѹ Бела, аdекъ dе патрѹ фертонї ші о ціѹмътате а тъсѹреї Сібііѹлѹї кѹ ѹн dенаріѹ dе Колоніа, ка съ нѹ се скімбе ѧн кѹтпънъ. Іаръ трімішілор dе ла кръіеаска търіме ка съ кѹлеагъ банії ачеіа ѧн тоате zілеле къте вор zъбові аколо, съ лі се dее къте треї zлоцї пентрѹ келтѹеліле лор. Іаръ осташї спре слѹжба Краіѹлѹї ѧн цеаръ съ dее 500, афаръ dе цеаръ 100 dе ва мерце Краіѹл ѧн персоана са; іаръ dе ва трімітe афаръ dе цеаръ пре вре ѹнѹл dінтре іобаціі съї саѹ ѧнтрѹ аціѹторѹл претенѹлѹї съѹ, саѹ ѧн лѹкрѹріле сале, нѹмаї 50 dе осташї съ фіе dаторї а dа, ші нічї Краіѹл съ поатъ маї мѹлцї пофті. Іаръ преоцї съ'шї алеагъ dѹпъ плъчереа лор, ші пре чеї алешї съ'ї пресънте, ші съ ле dее dіжмъ ші тоате челе съ ле пліnеаскъ dѹпъ чеа веке къdінцъ бісерічеаскъ."

„Маї врем ші таре порѹнчім, ка пре dънші алтѹл съ нѹ'ї ціѹdече, фъръ нѹмаї Nої, саѹ комітѹл Сібііѹлѹї, пре кареле ѧл вом пѹне Nої; іаръ dе се вор кіема ѧнаінтеа алтѹї ціѹdекъторіѹ, ачела нѹмаї dѹпъ обічеіѹ съ ціе ціѹdеката; ші ѧнаінтеа Nоастръ ѧнкъ съ нѹ се поатъ сорочі, фъръ нѹмаї кънd нѹ се ва пѹтеа съвърші каѹса ѧнаінтеа ціѹdецѹлѹї лор."

„Іаръ престе челе маї сѹс zісе ле ам dат лор пъdѹреа Влахілор ші а Біссенілор кѹ апеле, ка съ ле фолосаскъ ѧн комѹн кѹ чеї маї сѹс zішї, аdекъ кѹ Влахії ші кѹ Біссеніі, ка авънd тот о слобоzеніе, німънѹї dе аколо съ фіе dаторї а слѹці."

„Престе ачеаста ле ам маї ѧнгъdѹіт, ка съ аїбъ о печете, кареа съ фіе кѹноскѹтъ

Новъ ші боіерілор Нострій. Іаръ де ва вреа чінева дінтре дъпшій съ се леџівіаскъ къ алтъл пентрв бані ди фаџа џівдецълві съв, съ пв поатъ кіета алте търтврій, фъръ пътаї дінтре дъпшій. Скътіндві пре еї де тоате џівдекъџіле стреіне ле дигъдвім, ка двпъ обічеівл чел векіб, тътврор съ лі се дее сърї тървите пе ла Съп-Џіорџіб ди опт зіле, ші пе ла Съп-Мартін ашішдереа ди опт зіле.“

„Ле маї дигъдвім преете ачестеа, ка нічї внвл дінтре трібътарї съ дидръзпеаскъ аї дтпедека пре еї саб свіндвсе, саб погоръндвсе. Іаръ пъдвреа къ тоате пърџіле еї, ші апеле къ къръріле лор, каре пътаї се џіп де донаџіа крџіаскъ, съ ле фолосеаскъ сърачії ка ші богаџії тот дитр'вн кіп.“

„Врет ші таре порвпчім ші ачеаста, ка нітепе дін іобаџії Нострії съ пв кътеze а чере вре вн сат, саб вре вн предіб дін але лор де ла крџіеаска търіре, іаръ де ва чере пеџіпе, къ пътереа де ла Ноі дать съї поагъ ста дтпротівъ.“

„Дигъдвім преете ачестеа пътіџілор кредінчіошї, ка дитъмплъндвсе съ терџет поі ла дъпшій, пътаї треї скоборърї съ Не плътеаскъ, іаръ де ва терџе Воіводвл пентрв фолосвл крџеск, пътаї доъ скоборърї съї плътеаскъ, вна кънd ва дитра, алта кънd ва еші.“

„Адъвгът ла скътіпџеле чеде зісе але таї свс пътіџілор, кът къ пегвџіторії лор пот вінde ші вндла ди тоатъ крътеа Ноастръ, фъръ вре вн трібът; ші кът къ ка ачестеа ші дитре дъпшій съ се џіпъ, къ deadinсвл порвпчім.“

„Іаръ ка съ ръмънъ тоате къте зісерът таї свс тарї ші петішкате, картеа ачеаста фъкърът съ се дитъреаскъ къ дидоіт печетніквл Нострв. Дат ди анвл де ла дитрвпареа Домнвлві 1224, іаръ ал крътеї Ноастре 21.“

Діпломатвл ачеста се афлъ ди џівдеката Палатінвлві Міхаіл Орсаг, карea o аб фъкът спре партеа капітвлвлві din Oradea-таре ди анвл 1478; din карeле тв поџї bedea, къ Ромънії карії се зік Влахі, къ Біссепії, карії аб фост двпъ Енгел [2]) Паџінакі, чі апої с'аб атестекат къ Ромънії, таї наінте аб тощепіт локвл, кът есте де ла поарта de фер, пънъ ла скавнвл Шепші, de кът Сасії din Ардеал, карії пътаї кът аб добъндіт партеа din пъдврї ші din рждврї, ка ші Ромънії ші Біссепії, чі п'аб стъпъніт атвнчі, фъръ пътаї сателе de лънгъ калеа чеа de поџъ de акът, дичепънd de ла Оръџіе пънъ ла Баролт. Ръб се дпшалъ аша даръ ші ла пвпктвл ачеста вестітвл Eder [3]).

[1]) Joannes Kemény in approbatis Constitutionibus magni principatus Transsilvaniae. [2]) Joannes Christianus Engel in Antiquiori Historia Valachiae part. 1. p. 140. [3]) Jos. Carolus Eder in crisi ad Instantiam Valachorum de Transsilvania.

Анвл 1228. Дпкъ ди анвл 1222 Бела ал IV-ле дитрв атъта dicарmonie аб фост вепіт къ татъл съв Andpeіб ал II-ле пентрв таї твлте прічіпї, іар таї въртос къ ш'аб фост лепъdат твіереа, прекът аратъ Timon [1]); кът і-аб къвтат а фвџі ди Австріа, ші аколо а зъбові пънъ ла анвл ачеста, ди карeле с'аб дтпъчівіт къ татъл съв, ші с'аб дптврпат а касъ [2]).

Тот дитрв ачест анб аб дървіт Andpeіб ал II-ле лві Dionicie таверпікълві Сеплакъл

de лънгъ Peren, ші Цеага каре ле аў фост кѹпрінс de ла Cimon банѹл пентрѹ ѹчіdереа Цетрѹdеї, чеа ѧн анѹл 1212 ѧнтъмплатъ [3]).

[1]) Timon in Epitome Chronol. f. 28. [2]) Idem ibidem f. 29. [3]) Diploma exstans in Diplomatariis regnicolar. tomo 1.

Анѹл 1230. Ѧнтре фаміліїле челе марї din Арdеал, чеа маї de фрѹнте ші маї веке есте фаміліа комітілор Ваш din сънтѹл Eгidie, іаръ акѹма нѹмітъ а Графілор Ваш de Цеага. Фаміліа ачеаста аў веніт кѹ ѧнтъіа ѧнтраре а Ѹнгѹрілор ѧн Арdеал ѧн анѹл 904 din Молdова; ші печетеа о аратъ къ нѹ нѹмаї аў фост de фрѹнте ѧнтре Молdовенї, чі токма din каса че облъdѹіа Молdова; къчї пънъ ѧн zіоа de акѹм ціне ціміpѹл саў стема Молdовії ѧн печетнікѹл съў. Dѹпъ ачееа с'аў аместекат ші кѹ фаміліа лѹї Dракѹла, а облъdѹіторіѹлѹї църії Мѹнтенещї прін късъторіе, кѹм воіў аръта ла анії віiторї. Ачі аdѹк нѹмаї діпломатѹл din анѹл ачеста dат преа лѹмінатеї фаміліеї ачестеіа, кареле сѹнъ аша:

„Капітѹлѹл бісерічії Арdеалѹлѹї тѹтѹрор біне кредінчіошілор крещінї, ші челор de акѹм, ші челор віiторї, карії вор веdеа скрісоареа ачеаста сънътате de ла Мънтѹіторіѹл тѹтѹрор. Ла ѧнщіінцареа тѹтѹрор врем съ вінъ прін ръndѹл кърцїї ачестеіа, кѹм къ боіеріѹл преа мърітѹл Ніколае, фііѹл лѹї Іоанн ал фііѹлѹї лѹї Емік, din сънтѹл Eгidie, венind ѧн фаца ноастръ, не аў dат ѹн прівілегіон ал лѹї Бела Краіѹл Ѹнгаріеї, рѹгъndѹсе кѹ кѹвіінцъ, ка пентрѹ маї маре бізѹінцъ ші ѧнкреdере съ'л скріем din кѹвънт ѧн кѹвънт ші печетлѹіndѹл съ іл dъм афаръ, каре прівілегіон сѹнъ аша:“

„Бела din міла лѹї Dѹмнеzеў Краіѹл чел ѧнтъіў пъскѹт ал Ѹнгаріеї тѹтѹрор челор че вор веdеа картеа ачеаста сънътате de ла чел че есте Мънтѹіторіў тѹтѹрор. Кънd din воінца Татълѹї Ноcтрѹ, ші din рескопт сфатѹл боерілор църеї Ноастре ам стрікат donацііле de ѹрік челе фъръ de кале фъкѹте, Не аў dат Ноѹъ Чама фііѹл лѹї Лоб, боіеріѹл църеї Ноастре, ѹн прівілегіон de ла ръпосатѹл мошѹл Ноcтрѹ Бела оаре-кънd Краіѹл, dат деспре dърѹіреа а ноѹъ пъмънтѹрї саў сате, каре прівілегіон dѹпъ ачееа с'аў перdѹт ла Ної din ѧнтъмпларе саў din небъгаре de самъ. Ної dрепт ачееа сокотіnd кредінчоаса ші преа бѹна слѹжбъ а лѹї Лоб, а тътънесъў ші а лѹї Тома фрателѹї ачелѹіа, кареа о аў арътат ѧн цеара гречеаскъ, кѹ кредінцъ пъzіnd мърімеа кръіеаскъ, ші пънъ ла върсареа сънцелѹї бътъndѹсе пентрѹ чінстеа еї, нетемъndѹсе а се da пе сіне ла моарте, але кърора преа марї фапте ші слѹжбе кѹ кредінцъ фъкѹте, Омпѹdін Банѹл de атѹнчї, ші Леѹстакіе Воіводѹл, кѹ карії нѹміцїї бърбацї с'аў ощіт ѧн цеара Гречеаскъ, ле аў спѹс ші арътат Краіѹлѹї Бела, ші пентрѹ аша віртѹцї, ші къчї вредніччіїле нѹ требѹе съ ръмъе неръсплътіте, ачелашї Бела Краіѹл мошѹл Ноcтрѹ аў dат ші аў dърѹіт лѹї Лоб ші лѹї Тома пентрѹ статорнічіа кредінцеї лор сателе ачеле, аdекъ: Вемшеd, Омбѹzтелеке, Фіzештелеке, Паптелеке, Кѹdѹмат, Мохал, Dевецеріѹл de сѹс, ші сатѹл Ігаліа de лънгъ Шіеѹл-мік, ѧн кареле е бісеріка сънтѹлѹї Анdреіў, тоате din Вармецеа (цiѹdецѹл) Dобочеї, кѹ тоате фолосѹріле ші венітѹріле лор, аdекъ кѹ пъмънтѹріле de арат, кѹ фънацеле,

пъdȣріле, рѫтȣріле, апеле, тȣнцїї ші рѫȣріле лор, каре се цін de dънселе, ка Лоб ші Тома, ші прін тръншїї фіїї, ші фіїї фіілор пȣрȣреа съ ле тощенеаскъ. Noї dрепт ачееа врет съ слȣцім векітеї, ші сателе de ла тошȣл Nострȣ dърȣіте ѧн німіка съ ле тішкът, ка съ Nе афлът вреdнічї ȣртъторї аї маї тарілор Nострїї, ачелеа ле ѧнтъріт, ші ѧнтъріреа фъкъndȣо съ се скріе, о ші печетлȣіт. Dат прін тъніле лȣї Матіа препосітȣлȣї din Zаграбіа Канчелларіȣлȣї Кȣрцїї Nоастре, ѧн анȣл Domнȣлȣї 1230, фіind Маціcтрїї Поȣс ал Таверпічілор, Габ ал бȣкътарілор, Поȣса ал агаzонілор, Міхаіл фіїȣл лȣї Опȣd ал кȣлчерілор . . . . . ші Іола фіїȣл лȣї Леостакіе воівоd.“

„Noї dрепт ачееа ѧнгъdȣіт черерїї чеї пе леце а преа търітȣлȣї Nіколае, dȣпъ dаторінца поастръ, прівілегіонȣл — фъкъndȣл съ се скріе din кȣвънт ѧн кȣвънт, німіка аdъогънd саȣ скоцind dінтрѫ'псȣл — л'ат ѧнтъріт кȣ печетеа поастръ чеа de dънсȣл акъцатъ. Dат Меркȣрї dȣпъ сърбътоареа С. Вергȣрї Лȣкіеї, ѧн анȣл Domнȣлȣї 1319, фіінdȣне препосіт Dominік, кантор Міхаіл, кȣстоd Лорand, протопоп ал Клȣжȣлȣї ші поȣъ dекан Nіколае.“

Прівілегіонȣл ачеста л'ат лȣат din Аппалектеле лȣї Карол Fejérváry[1]).

Тот ѧнтрȣ ачеста ан аȣ къпътат Сасїї din Сатмар-Nеметі прівілегіонȣл съȣ de ла Andреіȣ ал II-леа Краіȣл Ȣнгаріеї, кареле ѧл поцї четі ѧн кȣлецереа теа чеа таре[2]).

[1]) Carolus Fejerváry in Annalectis Tom. 2. Nro. 359. [2])Georgius Sinkay de eadem in collectione Annalium Daco-Romanorum ad annum 1230.

Анȣл 1231. Ла анȣл ачеста аша скріе Акрополітȣл[1]) dеспре Бȣлгарї ші dеспре Ромънїї чеї dеа dреапта Dȣнъреї zікънd: „Іаръ Теоdор Комненȣл (Domнȣл Епірȣлȣї) а фъкȣт легътȣръ кȣ Іоанн фіїȣл лȣї Асан Краіȣл Бȣлгаріеї, ші пре Маріа фата лȣї о аȣ логоdіт кȣ Еманȣіл фрателе съȣ. Dȣпъ ачееа тȣрбȣрънdȣсе легътȣріле, с'аȣ скȣлат асȣпра Бȣлгарілор, ші трекънd Оdріȣл аȣ терс прін партеа чеа de сȣс а Ебрȣлȣї съ се батъ кȣ Бȣлгарїї. Кънї і се веdеа, къ Бȣлгарїї ѧнфрікошіndȣсе, нічї пъвъліреа чеа dінтъіȣ а ощілор лȣї о вор сȣфері. Чі Іоанн Асан ѧнкреdінцindȣсе ѧн неdрептатеа лȣї Теоdор, нȣтаї пȣцінеї Скіте (аdекъ Ромънї de престе Dȣнъре) кіемънd ѧнтрȣ аціȣторіȣ ші акъцind de стеагȣл тілітъреск ші ціȣръмънтȣл лȣї Теоdор, ла локȣл de лънгъ Ебрȣ, че се кіатъ Клоконіца, аȣ пъвъліт кȣ осташїї съї, ші с'аȣ ѧнвінс Теоdор Анцел чел поȣ, ші с'аȣ прінс кȣ тȣлцї кȣтнацї de аї лȣї, ші кȣ алцї бърбацї вестіцї, лȣъndȣлісе ші тоатъ богаціа. Іоанн Асан пȣртъndȣсе оменеще кȣ чеї прінші, партеа чеа маї таре а ощілор лȣї Теоdор о аȣ слобоzіт саȣ din оменіе, саȣ пентрȣ къ прін ачеаста ѧшї черка маї марї фолосȣрї ші dобънzї, кънї вреа съ'шї къщіце сіешї domнia лор, прекȣт аȣ ші фъкȣт: пентрȣ къ пре карїї ѧї гоніа фъръ de върсаре de сънце, тоцї се сȣпȣнеа лȣї. Аша і с'аȣ сȣпȣс Оdріȣл, Didімотіхȣл, Болерȣл, Серра, Пелагоніа, Прілапȣл, ші локȣріле de прін преціȣр: пъвълітаȣ ші ѧн Влахіа чеа таре, ші лȣънd Елбанȣл, пънъ ѧн Іллірік тоате ле-аȣ пръdат. Іаръ dȣпъ че аȣ пліпіт къте'шї багасе ѧн кап, ші тоате ле-аȣ оръndȣіт dȣпъ плъчереа са с'аȣ ѧнтȣрнат акасъ лъсънd ȣнеле четъцї сȣпт окъртȣіреа Ро-

meilor, dară čele mai mălte ţĕpĕndĕle pentrŭ cine, aŭ ašezat ostaşi şi povăţuitorĭ dintr'ânşele: şi c'aŭ ţiŭdekat de toţi minunat şi fără vre o dndoialŭ porokosŭ; n'aŭ tăiet nici aŭ otorât pre nemîchĭ săĭ, şi pentrŭ ačeea de Romeĭ dnkă se iŭbia.“

Tot Akropolitŭl[2]) skrie mai dnkolo aša: „Teodor Anţel se ţinea otenešte de Ioann Asan, ci vrând el să fakă răskoală, i c'aŭ skosŭ okiĭ. Fraţele lŭĭ Teodor, Emanŭil Anţel, kare le ĕsesse ĕskăt Despot de frate-său, aŭ ĕşit dn Tessalonika, şi kietăndĕse Despotŭ, — domnia preste četăţile de la Anŭsŭ, nebănitŭindĕse de Bălgarĭ, pentrŭ kă s'a kălka kŭ fata ča de kănătat a lŭĭ Ioann Asan.“

Despre Vlahia ča mare, kare a'aŭ potenit ači, aša skrie Nikita[3]): „Preste ačestea alt popor ţinea čele de la mănţiĭ Tessaliei, kare se nătenše akăta Vlahia ča mare.“

[1]) Georgius Acropolita in Chronico compendiario cap. 25. [2])Idem Acropolita cap. 26. [3])Nicetas Choniates de Balduino Flandro cap. 9.

Anŭl 1232. Andreiŭ al II-lea Kraiŭl Ungariei afară de Sasi, al kărora privilegion l'am adŭs dntregŭ la anŭl 1224, aŭ mai dat şi alt privilegion Teŭtonilor, pre karii i-aŭ ašezat dn ţeara Bărsei la Braşovŭ, şi despre karii Xaper[1]) čel dnvăţat nŭ fače vre o potenire, ci tot jarŭl dl trage la oala Sasilor săĭ.

Privilegionŭl Teŭtonilor din ţeara Bărsei dat prin Andreiŭ al II-lea se kălege din epistola lŭĭ Grigorie al noŭele Papa de la Roma[2]), kare sună aša.

„Grigorie Episkopŭl şerbŭl şerbilor lŭĭ Dumnezeŭ celŭĭ mai krepin dn Xristos fiiŭ Beleĭ, celŭĭ mai dntâiŭ păskăt al preaiŭbitŭlŭĭ Nostrŭ dn Xristos fiiŭ, al lŭĭ Andreiŭ, prelŭminatŭlŭĭ Kraiŭlŭĭ Ungariei sănătate şi apostoličeask bineknvăntare!“

„Iubiţii fiĭ maĭstrŭl şi fraţii kasei čeĭ de oaspeţi aĭ sănteĭ Marie Teŭtonilor din Ierusalim kŭ smilinţă şi rugare neaŭ arătat, kă dună če aŭ dărŭit Tatăl Tăŭ čel prea iubit dn Xristos fiiŭl Nostrŭ Andreiŭ, luminatŭl Kraiŭl Ungariei din osăbită evlavie Teŭtonilor ţeara Bărsei, prekăt am văzut dn privilegioane, eĭ ka să se dntăreaskă ţeara ačeea, prin karea dntra şi eşia Kumanii, kând adese orĭ turburra krăitea ungurească, mălţi bani aŭ kieltuit, făkând akolo kŭ mare trudă şi vărsare de sânge činĭ četăţuičĭ; dar măkar kă ačelašŭ kraiŭ ţeara o aŭ lŭat de la dănşiĭ, totuşi iarăşi li o aŭ dntors, prekăt trebuia, ba dnkă le-aŭ mai dărŭit dinkolo de mănţi o ţeară ne smălată din Kumania, pentrŭ ka să se dntoarkă pagubile; dn kare parte dună če aŭ făkut nemiţii maĭstrŭ şi fraţii o četăţuikă foarte tare, Kumanii spăriindŭse, şi părăndŭle răŭ kă li s'aŭ lŭat tot prilejul de a nŭtea dntra şi eşi, strângând nemărătă oaste aŭ năvălit preste fraţii karii era akolo, ci kŭ apistorilŭl celŭĭ de sus s'aŭ măntuit şi i-aŭ dnvins; ba dnkă unii karii s'aŭ sunŭs nemiţilor fraţi, s'aŭ şi botezat kŭ mulţime şi prunčii săĭ. Ci nemiţii Kraiŭ dntrând dn ţeara ačeea, şi văzându-o lăkrată, ne fraţii din ţeara karea li o aŭ dntăriit lor Skaunŭl Apostoliceskă, şi o aŭ priimit sunt anărareа ca, i-aŭ alungat kŭ nŭtereа, kareа o ţii Tŭ kuprinsŭ, măkar kă nŭ

фъръ пагѹба Бісерічіі Ромеі, ѧі плътеа пе ап доѹъ марче де аѹр, ші мъкар къ ші пѹмітѹлѹі Татълѹі Тъѹ ші Ціе маі адесе-орі Ne-am рѹгат ка съ ѧптоарчеці ачелора цеара ачееа, тотѹші пѹ Ne-аці аскѹлтат, ба че е маі мѹлт, мергѹnd маціcтрѹл ачела ла кѹртеа кръіеаскъ, пѹ пѹмаі пѹ ш'аѹ доБѹndіт черереа, чі ѧпкъ с'аѹ ші пъгѹбіт фоарте таре; dрепт ачееа, ка съ пѹ Те везі пеплекат, de пѹ о веі ѧптоарче, че се пѹ фіе, аціцат фіind de сфетнічіі чеі ръі: пре Мърімеа Та Те рѹгъм ші Те доцепім ѧп Domnѹл, порѹпчіndѹ'ці ѧптрѹ ертаререа пъкателор, ка авъnd бѹпъ гріце de кѹпощінца сѹфлетѹлѹі ші de вестеа Та, фіind къ пѹ се іартъ пъкатѹл de пѹ се ва ѧптѹрпа фѹратѹл, пѹміцілор маціcтрѹ ші фраці съ ѧпторчі цеара ачееа, ші съ ле фачі dестѹл пептрѹ тоате пагѹбеле. — Dат ѧп Латерап 6 калеnde але лѹі Маіѹ, ѧптрѹ ал шеселеа ап ал Патріархіеі Noастре."

Епістола ачеаста се адѹче ші de Катопа[3]). Тѹ іеа сама, къ прін Комапіі ачеіа се ѧпцелег Молdовеніі саѹ Ромъніі чеі din Молdова, каріі пѹ с'аѹ ботезат прін фраціі Теѹтонещі, къчі ера крещіні, de пѹ кѹмва і-аѹ ботезат адоѹа-оаръ, кѹм аѹ маі фъкѹт ѹніі dінтре апѹсені кѹ крещініі de ла ръсъріт, dѹпъ кѹм се ва аръта ші ла аніі вііторі.

[1]) Georgius Jeremias Haner Reg. Hung. Periodi 8. §. 153. nota u. [2])Exstat in Diplomatorio bibliothecae regnicolaris tomo 3. [3]) Катопа Historiae criticae tomo 5. p. 604.

Апѹл 1233. Dѹпъ че с'аѹ алѹпгат Комапіі ші Паціпакіі, каріі маі ръмъсъсе, din партеа Dакіеі чеі векі, кѹм с'аѹ арътат ла апѹл 1152, колоніі лѹі Траіап каріі аѹ ръмас ѧп партеа ачеаста сѹпт пѹме de Комапі ші de Скіте, пѹ мѹлт с'аѹ асѹпріт de пеамѹріле de прін преціѹр, пъпъ че пѹ с'аѹ івіт Тътаріі ѧп Еѹропа: іаръ dѹпъ івіреа ачестора, dестѹле реле аѹ пътімiт de ла dъпшіі, dѹпъ кѹм се ва аръта ла аніі вііторі, ѧпчепъnd de ла апѹл de акѹм, ѧп кареле ѧптъіаші-dатъ аѹ пръdат пѹ пѹмаі Бессарабіа, Молdова ші Валахіа, чі ші Арdеалѹл кѹ о парте а Ѹнгаріеі, прекѹм мъртѹрісеск аппаліі бісерічіі Брашовѹлѹі[1]), Сіглер[2]) ші Timon[3]).

De ѹnde аѹ веніт Тътаріі ѧп Еѹропа, аѹторіі пѹ се пъръвеск ѧптре сіне. Ѧмпъратѹл Фріdерік[4]) ѧп епістола Краіѹлѹі Англіеі трімісъ зіче, къ аѹ веніт de сѹпт Zопа чеа фербінте спре меазъ-поапте; Тома din Спалат[5]), Тѹроціе[6]) ші Бопфініе[7]) зікѹ, къ сънт Моголі саѹ Монголі.

Тот ѧптрѹ ачела ап аѹ dърѹіт Бела IV цеара Лоіста кіематъ комітѹлѹі Корлаrd, фіѹлѹі лѹі Іпап din Тълмачіѹ, прекѹм аратъ хрісовѹл че се афлъ ла Lakits. [8]).

[1]) Annales Templi Coronensis. [2]) Sigler f. 53. [3]) Timon f. 29. [4]) Imperator Fridericus apud Pray part. 1. p. 263. [5]) Tomas Spalatensis f. 608. [6]) Thuroczius f. 150. [7]) Bonfinius f. 286. seqq. [8])Georgius Lakits Mss. in Adversariis.

Апѹл 1234 Грігоріе IX Папа de ла Рома, кареле ка ѹп преабѹп пъсторіѹ алта пѹ dореа, фъръ пѹмаі съ поатъ траце сѹпт стъпъніреа са пре Ромъні ші пре Бѹлгарі, аша аѹ скріс ѧп апѹл de акѹм кътръ Бела IV, чел ѧптъіѹ пъскѹт фііѹ ал лѹі Andреіѹ ал П. Краіѹлѹі Ѹнгаріеі, зікъnd: „Ѧп Епіскопіа Комапілор, прекѹм ам ѧпцелес, сънт піще оамені каріі се пѹмеск Влахі (адекъ Ромъні), каріі мъкар къ се сокотеск сѹпт пѹме

крещінескȣ, тотȣшї сȣптȣ о кредінцъ авънdȣ алте обічеіȣрї ші пъравȣрї, ачелеа лȣкрȣрї патръ (patrant), каре се ѧмпротівеск нȣмелȣї крещінеск; къчї небъгънd ѧн самъ Бісеріка Ромеї, нȣ de ла чінстітȣл фрателе нострȣ епіскопȣл Комапілор, кареле есте епіскоп локȣлȣї, чі de ла алцї псеȣdо-епіскопї, карії цін обічеіȣріле Гречілор, прімеск тоате таїнеле бісерічещї: ші ȣнії din кръімеа ȣнгȣреаскъ, аша Ȣнгȣрії ка ші Теȣтонії ші алцї ортоdоксї трекънd ла dънші, ші фъкънdȣсе маї ȣн попор кȣ Влахії ачеіа, небъгънd сама тоате таїнеле ле пріімеск ла олалтъ, спре греа скаndалъ а ортоdоксілор, ші нȣ пȣцінъ скъdере а кредінцеї чеї крещінещї. Dрепт ачееа, ка нȣ кȣмва съ се наскъ прімеждіе сȣфлетелор din осебіреа обічеіȣрілор, врънd съ ѧмпеdекъм Влахілор прілеціȣл de а мерце ла епіскопії схісматічї пентрȣ таїне, епіскопȣлȣї Комапілор ѧї порȣнчім прін картеа ачеаста, ка неамȣлȣї ачелȣіа съ'ї dее епіскоп католікȣ dȣпъ лецеа лор, кареле съ'ї фіе лȣї ка ȣн Вікаріȣ, ші dȣпъ ашеzареа соборȣлȣї челȣї ценерал ѧн тоате сȣпȣс ші аскȣлтъторіȣ шчл: Dат ѧн Перȣсіȣ ѧн 18 калеnde але лȣї Dекемвріе ѧн анȣл 8 ал патріархіеї Ноастре."

Din епістола ачеаста, кареа е din картеа 8 епіст. 319, ші се аdȣче de Ассемані[1]), de Раїналdȣ[2]), ші de Гверра[3]), поцї кȣлеце къ пре Комапії, карії аȣ фост Ромънії чеї din Молdова, і-аȣ фост dіспърцїт лецеа ѧн dоȣъ пърцї, ѧн Латінї ші ѧн Гречї, ші чеї de лецеа Латінеаскъ саȣ нȣміт нȣмаї Комапї, саȣ Кȣмапї, іаръ чеї de лецеа Гречеаскъ, с'аȣ zіс Влахї. Аdоȣа, тот din епістола ачеаста поцї прічепе, къ кȣ dрептате ам скріс каре ле-ам ѧнсемнат ла анȣл 1232.

Тот ла ачеста ан скріе Акрополітȣл[4]): „Къ ѧмпъратȣл ръсърітȣлȣї Іоанн Dȣка, цінереле лȣї Теоdор, кареле с'аȣ нȣміт ші Ватаце, din Ѧмпърътеаса Іріна аȣ авȣт ȣн фечіор, пре кареле л'аȣ нȣміт Теоdор, de пре нȣмеле ȣнкіȣлȣї съȣ, de ȣнспреzече анї ѧн анȣл de акȣм. Іоанн а лȣї Асан ѧнкъ аȣ авȣт о фетішоаръ de ноȣъ анї, анȣме Ілiна, кареа о аȣ авȣт din ȣнгȣроїкъ. Ѧмпъратȣл аȣ трімiс ла ачеаста солї пентрȣ логоdна прȣнчілор, ші Іоанн П, ал лȣї Ассан (Краіȣл Бȣлгаріеї) ѧнкъ бȣкȣрос аȣ пріімiт соліа."

Dеспре ȣнгȣроїка мȣіера лȣї Іоанн П, Краіȣл Бȣлгаріеї, веzї ші ачелеа каре ле-ам скріс ла анȣл 1222.

[1]) Assemani. [2]) Rainaldus. [3]) Guerra.

Анȣл 1235. Dеспре ѧмпъратȣл Іоанн Dȣка ші Краіȣл Бȣлгаріеї Іоанн П, фііȣл лȣї Асан, аша скріе Акрополітȣ[1]): „Фъкънd легътȣръ ѧмпъратȣл din Ламсак аȣ трекȣт кȣ ощіле ѧн Калліопоіȣ, ші аdȣкънd машінеле, аȣ ѧнчепȣт а бате четъцȣіка, кареа о аȣ ші лȣат ѧн скȣртъ време de ла Венеціанї; Іоанн ал лȣї Асан кȣ мȣіереа ші фетішоара са ѧнкъ аȣ веніт ѧн Калліопоіȣ, ȣnde аȣ ворбіт кȣ ѧмпъратȣл, ші аȣ ѧнтъріт претеніа. Апої Іоанн ал лȣї Асан кȣ мȣіереа ші кȣ фата с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Ламсак, ȣnde ера ѧмпърътеаса Іріна, ші аȣ гътат нȣнта прȣнчілор, іспръвіndȣ-о патріархȣл Церман."

„Атȣнчеа ші Архіереȣл Тріновȣлȣї, кареле ера сȣпт чел din Царіграd, аȣ dобъndіт прін dекретȣл ѧмпърътеск ші ал соборȣлȣї съ аібъ къdінца са, ші съ нȣ маї фіе сȣпт алтȣл."

„Іспрѣвіndѕce ачестеа, Іріna кѫ фечіорѧл ші кѫ порѫ-са аѫ ретас дп пърціле ръсъріт‌ѧлуї, тѫіереа луї Іоann ал луї Асан с'аѫ дптърnат а касъ; іаръ дтnъратѧл Іоann кѫ Краіѧл Бѫлгаріеї adѫкъnd ощї, партеа de ла апѧс, карeа слѫціа Латіnілор o аѫ фъкѫт пѫстіетате, dѫnъ кѫm есте zікала скітічеаскъ, дтnърцind четъціле ші церіле дntре сіne.“

Амішdереа скріе ші Нікіфор Грегора [2]); іаръ Лекvіен [3]) скріе: „Ѳртъторіѧл луї Васіліе Прітатѧлуї Тріnоvѧлуї аѫ фост Церnап, карeле лъсъndѫсъ de ѳnіреа кѫ Рота фъкѫтъ, аѫ трекѫт ла Патріархѧл din Царіград, de ла каре аѫ ші dобъndіт, ка скаѳnѧл съѫ съ фіе *αυτοκεφαλος*, ба че е маї тѫлт, ел съ се кіеmе Патріарх.“ Ефреміе хронографѧл греческ, ѳnde скріе пѫnта фечіорѧлуї дтnъратѧлуї Іоann Ватаце кѫ Іліna фата луї Іоann ал луї Асан Краіѧлуї Бѫлгаріеї, zіче къ кѫnѫnіа ачеаста o аѫ ѳіnекѫvъnтат Церnап ал Тріnоvѧлуї. — — Адаѳгъ пѫmітѧл Ефреміе, къ ел пѫ щіе din че прічіnъ с'аѫ фъкѫт, de ел аѫ dобъndіт чінсте de Патріарх ші прін чел соборніческ ші прін чел дтnърътеск декрет; тотѳшї ціѳdекъ, къ пentрѫ дпкѳскріре o аѫ фъкѫт ачеаста дтnърацій. Даръ Нікіфор Грегора дп картеа 2-а zіче, къ чінстеа ачеаста с'аѫ dат Тріnовітапѧлуї, ка Бѫлгарій ші Ротънії чеї dеа dреапта Dѫnъреї съ'шї дптоаркъ артеле дп контра Латіnілор.

Дntрѫ ачест апѫ аѫ тѫріт ші Andреіѫ ал II-ле Краіѧл Ѳнгаріеї, прекѫтѫ търтѫрісеск тоцї історічії ѳнгѫрещї, везї пре Хапер [4]), dѫnъ че аѫ окъртѫіт Ѳнгаріа пѫ 30 de апї, кѫm скріе Тѫроціе [5]), ші Panzan [6]), чі маї тѫлт de 30 de апї; пentрѫ къ дпсѫшї zіче дп dіnломатѧл че се adѫче de Катона [7]): „Dат дп апѧл Domnѫлуї 1234, іаръ ал Кръітеї Noастре 30.“ Луї Andреіѫ ал II-ле дndатъ і-аѫ ѳрмат Бела ал IV-ле фііѧл съѫ чел дntъіѫ пъскѫт, карeле тъкар къ аѫ фост кѫ тѫлт маї наінте дпкоронат, тотѳшї дп апѧл de акѫm с'аѫ дпкоронат a доѫа оаръ [8]).

[1]) Georgius Acropolita in Chronico compendiario cap. 33. [2]) Nicephorus Gregoras tomo 1. p. 16 [3]) Michael Lequien in Oriente christiano tomo 1. p. 1234. [4]) Georgius Jeremias Haner Reg. Hung. Periodi 8. §. 158. notis c. et d. [5]) Thuroczius f. 149. [6]) Ranzanus f. 366. [7]) Katona Hist. Crit. tomo 5. p. 703. [8]) Rogerius f. 295.

Апѧл 1236. Крещінії дп тітпѫріле de акѫm се тъпка ѳнѧл пре алтѧл, ші ачеаста o фъчеа din дndетнѧл Архіереілор челор маї марї, карії пѫтаї дntрѫ ачееа се сіргѫіа, ка съ'шї лъцеаскъ domніile, іаръ пѫ adевърѧл, нічі кredінца ші dрагостеа крещіneаскъ. De ачі аѫ ѳрмат de Латіnії върса съпцеле Гречілор, ші Гречії ал Латіnілор; Ротънії чеї dеа стъпга ші dеа dреапта Dѫnъреї dімпрежъ кѫ Бѫлгарій авеа гріце de ла карії вор пѫтеа маї тѫлт ръні, de ла Гречі, саѫ de ла Латіnі; іаръ Ѳнгѫрії, дndетnацї de Грігоріе ал IX-ле Папа de ла Рота, пѫтаї de ачееа се гріціа, кѫm ар пѫтеа сѫnѫne шіешї пре Ротънї ші пре Бѫлгарї: dреnт ачееа Бела ал IV-ле дпкъ din апѧл 1233 ш'аѫ dат шіе тітѫлѧл ачеста: „Бела din міла луї Dѫmnezeѫ дntъіѧл пъскѫт ал Краіѧлуї Ѳнгаріеї, Далмацієї, Кроацієї, Рамеї, Сервієї, Галліцієї, Лодомеріеї, Бѫлгаріеї ші Кѫmапієї [1]),“ пегъndіnd деспре ачееа, че і с'аѫ дntъmплат dѫnъ ачееа маї de тѫлте орї прін Тътарї,

деспре карії zік Аппалії бісерічеї Брашовȣлȣї [2]): „1236, Тътарії de поȣ аȣ пръdат Ȣнгаріа, ші ѧп Арdеал аȣ zъвобіт шепте апї.“ Ашішdереа скріе Timon [3]); іаръ Бопфініе [4]) zіче: „Kadan, ȣпȣл dінтре Краії лȣї Бат сȣпȣшї, venind ѧнтре Komania ші Рȣтенія, ѧп треї zіле аȣ кълъторіт прін пъdȣрї, ші аȣ venіт ла Podna чеа ашеzатъ пре mȣнцї, ȣnde сънт бъї de аȣр ші de арцінт, пре кареле л'аȣ ѧнтімпінат Теȣтонії, карії локȣіа пре mȣнцї ѧп пъdȣрї, гъndind къ се вор ѧнкърка de dобънzї; чі Kadan і-аȣ асȣпріт фъръ de весте, ші пре mȣлцї аȣ тъіат; іаръ лȣї Арісталd комітȣлȣї цінȣтȣлȣї ачелȣіа варварȣл і-аȣ dат паролъ, ші пре шесе сȣте de осташї аї лȣї і-аȣ аmестекат ѧнтре осташії съї.“

„Іаръ Бокетор префектȣл осташілор лȣї Бат, кȣ чеіалалцї Краї тътърещї трекъnd Серетȣл, аȣ venіт ла цінȣтȣл епіскопіеї Komanілор, пре кареа, dȣпъ че аȣ бътȣт ші фȣгъріт пре локȣіторї, о аȣ кȣпрінс ші арс.“

Роцеріе [5]), кареле аȣ възȣт maї тоате кȣ окії съї, скріе, къ Бълградȣл din Арdеал ѧнкъ ѧнтрȣ ачеї шепте апї л'аȣ цефȣіт Kadan; оаре кȣпрінс'аȣ атȣнчї тот Арdеалȣл Kadan? кȣm скріе Toma din Спалат [6]). Чі еȣ din челе че воіȣ аръта ла анȣл 1238 пȣ почіȣ креde къ шепте апї ар фі zъбовіт Тътарії ѧп Арdеал. Кȣmкъ пȣ пȣmаї Арdеалȣл ші Молdова ле аȣ цефȣіт Тътарії ѧп анȣл ачеста, чі ші цеара mȣнтенеаскъ кȣ Бессарабіа, аратъ ші Акрополітȣл [7]) скріind: „Тот ѧнтрȣ ачела тімп Скітеле (Ромънії), карії maї ръmъсесе din ȣчіdеріле Тътарілор, кȣ прȣнчії ші кȣ mȣіеріле лор, mъкар къ се ѧmпротівіа Бȣлгарії, ѧпотъnd престе Dȣпъре кȣ фої, ші трекъnd Емȣл, фіind mȣлцї фъръ de самъ, аȣ кȣпрінс локȣріле din Макіdонія.“ Ашішdереа скріе ші Грегора [8]).

Іаръ ѧнкът есте пентрȣ локȣріле лȣї Іоann П. ал лȣї Асан кȣ ѧmпъратȣл Іоann Ватаце аша скріе Акрополітȣл [9]): „Іоann ал лȣї Асан ȣръnd легътȣріле каре ле фъкȣсе кȣ ѧmпъратȣл Іоann, ші черкъnd кȣm ш'ар пȣтеа траце фата de ла бърбат, пентрȣ къ се ѧнфрікошеаzъ de спорівл Ромеілор, аȣ гъndіт аша dаръ прічінъ, ші аȣ тріміс ла Ѧmпърътеаса съ'ї спȣе, къ venind ел кȣ mȣіереа са пънъ ѧп Odріȣ, ар пофті съ'шї вadъ ші съ'шї сърȣте фата. Ѧmпъраціі mъкар къ прічепеа ѧпшелъчіȣпеа, тотȣшї аȣ тріміс фата ла Іоann Асан zікъnd ачеаста, къ de ва опрі ел фата, есте Dȣmnezeȣ кареле ва ръспсъті ші ва іzбъndі. Чі Іоann Асан прімindȣ'шї фата с'аȣ dȣс, тріміцind ѧndъръпт пре чеї de лъпгъ dъnса, ші трекъnd Емȣл mерцеа ѧп Тріновȣ, ші еші весте, къ Іоann Асан кънd лъкръma ші се въера фата, о ар фі ловіт престе образȣ, ші і с'ар фі фоарте лъȣdат (аmерінцат).“

[1]) Donatio Belae VI-i facta comiti Corlardo anno 1233 super terra Loysta, quae exstat in Adversariis Georgii Lakits. [2]) Annales templi Coronensis. [3]) Timon in Epitome chronol. f. 30. [4]) Bonfinius decad. 2. Lib. 8. [5]) Rogerius f. 320. [6]) Thomas Spalatensis f. 608. [7]) Georgius Acropolita in chronico compendiario cap. 35. [8]) Nicephorus Gregoras Tom. 1. p. 20. [9]) Idem Acropolita cap. 34.

Анȣл 1237. Акрополітȣл [1]) скріе ла анȣл ачеста, къ възъnd Латінії спорівл че'л фъчеа ѧmпъратȣл Іоann Dȣка саȣ Ватаце асȣпра лор: „maї naінте аȣ трас ѧп партеа

са пре Іоанн П, кȣ кареле аȣ фъкȣт паче, апоі пре варварії de Скіте, пре кобърлъї (koborlokat), пре стръінї ші пре венетічї, кȣ пȣціне dарȣрї, чі кȣ маї мȣлте фъгъdȣінце ѧнсоцindȣї шіе, кȣ марї ощї de аціȣторіȣ аȣ порніт ѧн контра ѧмпъратȣлȣї Іоанн, ші фіindȣї маї апроапе Zȣрȣлȣл, ѧмпротіва четъцеї ачестеіа ш'аȣ ѧнторс тоатъ пȣтереа, фіind de фацъ ші Іоанн Асан кȣ мії de Ромънї ші de Бȣлгарї, ші кȣ машіне італіенещї. — Пънъ кънd аȣ бътȣт Zȣрȣлȣл, лȣї Іоанн Асан ѧн пріпъ і-аȣ веніт весте, къ і-аȣ мȣріт мȣіереа чеа dінтре Ȣнгȣрї, ші къ тот ѧнтрȣ ачел тімп і-аȣ мȣріт ші фечіорашȣл, ші епіскопȣл Тріновȣлȣї. Пентрȣ ачееа гъndind къ есте пеdеапсъ Dȣмnezееаскъ, машінеле ле аȣ арс, ші ел кът маї кȣрънd с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Тріпов. Dрепт ачееа Італіанії непȣтънd сінгȣрї бате четатеа ачееа, с'аȣ мънтȣіт de батереа немічілор. — Іоанн ал лȣї Асан преа кȣчернічеще сокотind, къ пеdеапса ачееа і с'аȣ ѧнтъмплат пентрȣ кълкареа ціȣръмънтȣлȣї, с'аȣ къіт din інімъ, ші трімiцind солї, ел ѧнсȣші с'аȣ пѫрѫт пре сіне de нелеціȣіреа ші de фапта чеа реа. Іаръ ѧмпъраціі, ка чеї маї ѧнцелепцї, пре солї і-аȣ прімiт кȣ dрагосте, ші аȣ пофтіт логоdніка ѧndъръпт, кареа с'аȣ ші ѧнтȣрнат ла бърбат, ші іаръші с'аȣ фъкȣт паче ѧнтре dънші.“

Кȣм къ Леквіен [2]) грешеще, кънd скріе, къ Анна мȣіереа лȣї Іоанн П-ле ал лȣї Асан, аȣ мȣріт пе ла анȣл 1245, поцї кȣлеце din епістола Краіȣлȣї Бела ал IV-ле, кареа о воіȣ аdȣче ла анȣл ѧndатъ ȣрмъторіȣ, ѧн кареа Бела кіар скріе, къ соръ-са аȣ ръпосат.

[1]) Georgius Acropolita in Chronico compend. cap. 36. [2]) Michael Lequien in Oriente christiano tomo 1. p. 1234.

Анȣл 1238. Іоаннікіе саȣ Кало-Іоанн ѧмпъратȣл Ромънілор ші ал Бȣлгарілор, ші ȣнкіȣл лȣї Іоанн фііȣл лȣї Асан, кареле маї кȣ сатъ се нȣмеще нȣмаї Асан de пе нȣмеле тътъне-съȣ, ȣнісъ маї наінте de 30 de анї пре Ромънї ші пре Бȣлгарї кȣ бісеріка Ромеї, пентрȣ къ ел атȣнчї се бътеа кȣ Гречії саȣ кȣ Ромеії, ал кърора ціȣг нȣ dемȣлт ѧл скȣтȣрасъ Ромънії ші Бȣлгарії, чі ѧмпȣтернічіndȣсе dȣпъ ачееа Латінії асȣпра Гречілор, ші пре аї нощрії ѧнкъ небъгъndȣї ѧн сатъ, ѧнсȣші Іоаннікіе с'аȣ скȣлат асȣпра Латінілор, мъкар къ ȣніреа кȣ бісеріка Ромеї апріат нȣ о аȣ стрікат, прекȣм с'аȣ арътат ла анії трекȣцї. Іаръ непотȣл съȣ de фрате Іоанн П, саȣ кȣм ѧл кіамъ ѧн комȣн Асан, мърітъndȣ'ші фата dȣпъ фііȣл ѧмпъратȣлȣї Іоанн Ватаце, ші dобъndind Тріновітеанȣл чінсте de патріарх, de ȣніреа ачеаста кȣ тотȣл с'аȣ лъсат; ѧмпротіва кърȣіа аша скріе Грігоріе ал IX-ле Папа de ла Рома кътръ Бела ал IV-ле Краіȣл Ȣнгаріеї, кареа епістолъ се афлъ ла Раїналd [1]), ші ла Гверра [2]). Еȣ нȣмаї ѧнкіdереа епістолії о аdȣк, кареа сȣнъ аша: „Dінтрȣ ал кърора нȣмър есте ші Асан чел фъръ de леце, кареле лъсъndȣсе de ȣніреа бісерічії, ші не врънd а фі dінтре оіле лȣї Хрістос, нічї ѧнгъdȣind съ се паскъ кȣ кȣвънтȣл ѧнвъцътȣрії, кȣ пілdа лȣкрърії, ші кȣ ѧмпъртъшіреа трȣпȣлȣї Domнȣлȣї Хрістос, прімеще ѧн цеара са еретічї, ші'ї апъръ, de карії тоатъ цеара лȣї се zіче а фі плінъ.“

„Аша dаръ фіind лѹкрѹ вредnік, ка сънцеле лор съ вінъ престе dъншії, ка ші ал Аmmореілор, am порончіт фрацілор Nострії чінстіцілор Архіепіскопі de ла Стрігон ші de ла Калоча, епіскопѹлѹї din Перѹсіа солѹлѹї скаѹнѹлѹї Апостоліческ, ші тѹтѹрор Епіскопілор прін Ѹнгаріа, ка ѫmпротіва zісѹлѹї Ассан, ші а църії лѹї съ вестеаскъ кѹвънтѹл крѹчії dъnd тоате пъртініріле (indulgentias), каре се daѹ тѹтѹрор карії трек ла Палестіна, челора карії саѹ ѫn персоана са, саѹ кѹ аціѹторіѹ вор mерце ѫmпротіва лѹї Асан.“

„Іаръ фіind къ ѫнтре лѹкрѹріле de евлавіе, прін каре вреа mърімеа чеа кръіаскъ Ѫmпъратѹлѹї Ѫmпърацілор, ачеста е чел maї de фрѹнте, de Те веї апѹка din ръвна леціі Dѹmnezeещї ѫn контра ачелора. Асѹпра ачелора съ се апрindъ mъна Та, карії сънт саѹ mергъторі ѫnainте аї лѹї Антіхріст, саѹ ѫnсѹшї сънт Антіхрістї, карії не гоnеск леціеа фъръ de сатъ: пре Есселенціа Та о рѹгъm кѹ deadincѹл. ші de ла Тіne чел maї крещін ѫнтре Прінцї кѹ рѹгъmінте черем, рѹгъndѹте пентрѹ Татъл, Фііѹл ші Dѹхѹл сънт, пентрѹ върсареа сънцелѹї Хрістосѹлѹї Тъѹ, скоалъ-Те спре стрікареа неаmѹлѹї челѹї ръѹ ші ѫнторс, кареле mѹлт бърфеще ѫmпротіва nѹmелѹї крещінеск. Апрindъ-Те пре Тіne ръвна кредінцеї чеї православніче, ші аша Те ѫнтрарmеzе ѫn mъnъ таре, ші арк ѫnтінс: ка фѹгърind пре чеї чѹmацї, ка ші кѹm фѹгъреще Аквілонѹл порії din naintea феціі Тале, съ пѹї ѫn локѹл лор пре ѹншії Domnѹлѹї. Пентрѹ къ Noї din mіла а тот-пѹтерnікѹлѹї Dѹmnezeѹ, кѹ пѹтереа сънцілор Петрѹ ші Павел апостолілор лѹї, Ціе, ші тѹтѹрор, карії с'аѹ къіт adевърат, ші с'аѹ mъртѹрісіт, ші кѹ Тіne се вор dѹче ѫn персоана са, саѹ Те вор аціѹта, ле dъm пъртініре (indulgentiam) deплін, ші цеара ачееа, dѹnъ соборѹл ценерал, Ціе ші алтор католічї о ѫnкінъm, съ о кѹпрindецї. Dат ѫn Латеран 6 каленde але лѹї Феврѹаріе, ѫn анѹл патріарчіеї Noастре ал 11-ле.“

Чі Бела ал IV-ле maї ѫnцелепцеще аѹ спѹс лѹї Грігоріе ал IX-ле скріindѹї аша:

„Преасфінцітѹлѹї ѫn Хрістос Пъріntелѹї Грігоріе, din mіла лѹї Dѹmnezeѹ Патріархѹлѹї С. Бісерічії Ромеї, Бела dінтрѹ ачееашї mілъ Краіѹл Ѹнгарії, чінсте ші ѫnкінъчіѹне ѫnтрѹ тоате.“

„Порніцї фіind din ѫndemnъріле Сфінціеї Тале пре Ватаце Ѫmпъратѹл Гречілор ал ѫndemna, ка de скаѹнѹл Апостоліческ съ фіе аскѹлтъторіѹ, ѫn тот тіпѹл не-am сърґѹіт ші кънd кѹ maї mаре nъdежde лѹкрam, іатъ am тръntіт adoѹа-оаръ картеа de пъmънт, чі преа чінстітѹл Епіскопѹл din Перѹсіѹ солѹл Скаѹнѹлѹї Апостоліческѹ, кареле dѹnъ modрѹл соліеї сале кѹ осърdіе, ші кѹ ѫnцелепчіѹне, nелъсъnd чева din челе віітоаре, аѹ лѹкрат ла Noї, ка църіле лѹї Асан, ка але ѹnѹї схісmатік, съ Nе mілостівіm а ле кѹпрінde кѹ пѹтереа Скаѹнѹлѹї Апостоліческ ѫnтрѹ ертареа пъкателор Noастре. Чі фіind къ пре Noї Nе-аѹ ѫnпреѹnат легътѹріле претеншѹгѹрілор ші але кѹmnъціеї; пентрѹ къ din репосата соара Noастръ аре фіiѹ ші mощеан, ші de порѹnчіле Noастре аша аскѹлтъ, кът се веde а nѹ фі пріетенѹ, чі сѹпѹсѹ Noѹъ, пентрѹ а кърѹіа вътъmаре се вор сѹпъра тоціі пріетеніі ші кѹmnаціі, къцї am авѹт пънъ акѹm ѫn пърціле Романіеї: пентрѹ къ Ватаце пре непоата

Noастръ о аȣ̆ мърітат dȣпъ фіiȣл съȣ̆, ші фіind фрате кȣ преаiȣбіта мȣіереа Noастръ Кръеаса Ȣнгаріеї, кȣ атъта dрагосте есте кътре Noї, кът е гата съ се dea пре сіне, ші але сале пентрȣ Noї, кареле ва ціnea а фі а са вътъмареа лȣї Асан, пентрȣ кареле тотȣш кȣ ȣмілінцъ не рȣгъм мілеї Сфінціеї Воастре, ка съ въ мілостівіцї а'л пріімі кȣ обічнȣіта бȣнътате, de се ва ѧнтȣрна dȣпъ doцeніреа Noастръ ла ȣнімеа Сънтеї Маїчеї Бісерічї, кареа нȣ нȣмаї de шепте орї, чі ші de шепте-zечї ші шепте de орї е dатоаре а ерта пре чел грешіт, шчл: — — — Dат ѧн Zоліом 7, idȣс Іȣніе, ѧн анȣл Граціеї 1238, іаръ ал Кръімеї Noастре 3."

Картеа ачеаста се афлъ ла Праї[3]), ȣnde поцї четі ші челе че сънт афаръ пентрȣ ачеа лъсате къ нȣ се цін de історіа Ромънілор, фъръ нȣмаї кȣвінтеле ачестеа:

„Афаръ de ачеаста, фіind къ de кътре пърціле Бȣлгаріеї, ѧн пъмънтȣл че се нȣмеще Zempam, кареле маї de мȣлт ера dешерт, с'аȣ̆ ѧмȣлціт локȣіторії, карії ѧнкъ нȣ с'аȣ̆ сȣпȣс вре ȣнеї епіскопії; ка пре ачещіа съ'ї пȣтем da оаре-кърȣї епіскоп dȣпъ плъчереа Noастръ, пофтім слобоzеніе de ла Сфінціа Та."

Пъмънтȣл Zempam мі се веde а фі Бънатȣл Северінȣлȣї, аdекъ ал Краіовії, deспре кареле маї мȣлте воіȣ̆ аръта ла анȣл..... Nічї с'аȣ̆ ѧнdестȣлатȣ̆ Папа Грігоріе IX нȣмаї кȣ аціцареа Белеї, чі пре Балdȣін I, кареле ера ѧмпърат престе Латінії de ла Царіграd, ѧнкъ л'аȣ̆ аціцат асȣпра лȣї Асан, dȣпъ кȣм аратъ Гверра[4]).

Dаръ Асан нȣ мȣлт гъndіа кȣ тоате ачестеа, пентрȣ къ ѧн анȣл de акȣм, прекȣм скріе Акрополітȣл[5]), с'аȣ̆ ѧнсȣрат аdоȣа оаръ, лȣънd пре Іріна фата лȣї Теоdор Анцел, неȣітъndȣсе ла кȣмпъціа, кареа о авеа кȣ фрателе татълȣї еї, кареле се кȣлка кȣ фата лȣї чеа din ціітоаре пъскȣтъ. Авеа Теоdор Анцел фечіорї пре Іоанн, ші пре Dімітріе, ші фете пре Анна ші пре Іріна, кȣ кареа Асан аȣ̆ авȣт треї прȣнчї, пре Міхаіл, пре Теоdора, ші пре Маріа. Пентрȣ ачееа слобоzіndȣсе din прінсоаре Теоdор Анцел прін воінца ціперȣлȣї съȣ̆, ш'аȣ̆ пȣс ѧн інімъ, ка съ кȣпріndъ Тессалоніка, кȣ тоате церіле, къте ле авȣсе маї наінте." Веzї ші ачелеа, каре ле-ам скріс ла анȣл 1231.

[1]) Reynaldus ad annum 1238. §. 7. [2])Aloysius Guerra in Epitome constitutionum Pontif. p. 272. Nro. 18. [3]) Pray Annalium Part. 1. p. 218. [4]) Idem Guerra l. c. [5]) Georgius Acropolita in Chronico comp. cap. 38.

Анȣл 1239. Въzънd Комаnії, саȣ̆ съ zік маї біне Ромънії чеї din Молdова, къ нȣ аȣ̆ вре о тіхнеалъ de Тътарії, карії се преа апропіасе de dънші, фіind къ кȣпрінсесе пре времеа ачееа Крімȣл ші Оцаковȣл, ші de аколо din ан ѧн ан пръdа пре неамȣріле вечіне; прекȣм аȣ̆ лȣкрат Ромънії чеї din Валахіа de акȣм ші din Бессарабіа, de аȣ̆ трекȣт Dȣнъреа, кȣм с'аȣ̆ арътат ла анȣл 1236: аша аȣ̆ лȣкрат ші Ромънії din Молdавіа, de о парте dінтре dънші аȣ̆ трекȣт ѧн Ȣнгаріа сȣпт повъцȣіреа лȣї Кȣтен ка ла 40,000 din ѧнгъdȣінца лȣї Бела IV. Кȣмкъ атъціа аȣ̆ фост кȣ нȣмърȣл Комаnії, карії аȣ̆ трекȣт ѧн Ȣнгаріа, аратъ Роцеріе[1]), Бонфініе[2]) ші Рева[3]); dаръ ѧн че ан аȣ̆ трекȣт, нȣ се пъръвеск історічії ѧнтре сіне, къчї Хан[4]) пȣне анȣл 1237, Кемény[5]) анȣл 1239,

іаръ Роцеріе[6]) 1242. Еў цін кѹ Хапер[7]), ші пѹп апѹл 1239 чел de Kemény пѹс; къ ші dѹпъ Роцеріе[8]), кънd аў веніт Тътарії сѹпт повъцѹіреа лѹї Батў ѧн Ѹнгаріа ла апѹл 1242 Комапії ера ачі. Ла апії трекѹцї am арътат, къ Комапії de пе времеа de акѹм аў фост о парте а колопілор челор прін Ѧмпъратѹл Траіан dѹші ѧн Dакіа; dрепт ачееа ѧн zъdар вреў Рева[9]), Апопімѹл[10]), ші Timon[11]) аї фаче ръмъшіцеле Хѹпілор; пентрѹ къ de есте аша: еў ѧнтреб, Комапії карії с'аў ашеzат dѹпъ тоцї Історічії Ѹнгѹрещї лънгъ Крішў ші лънгъ Мѹръшў, пентрѹ че ворбеск пѹмаї ромънеще? Мъ ва ѧнтреба doаръ пещіне ші пре mine, zікънdѹ'мї: dаръ Комапії, карії с'аў ашеzат ѧн амънdоѹъ Комапііле, ѧн чеа маре ші ѧн чеа мікъ, пентрѹ че ворбеск пѹмаї ѹнгѹреще? Еў респѹnd ла ѧнтребареа mie пѹсъ: къ Комапії din Комапіа чеа маре ші чеа мікъ фіind аместекацї кѹ Ѹнгѹрії, аў ѹітат лімба чеа ромънеаскъ, прекѹм о аў ѹітат ші Ромънії din Олафалъў ші чеї din Керц, фіind аместекацї кѹ Съкѹії, кѹм се ва аръта ла апії віїторї. Dаръ еї че вор ръспѹnde ла ѧнтребареа de mine пѹсъ? Doаръ ѧмї вор zіче кѹ апопімѹл ачі adѹс, къ мѹлте търгѹрї ші сате din Молdавіа аў пѹме ѹнгѹреск пънъ астъzї, чі ачеаста е пѹмаї бърфеалъ; пентрѹ къ Іашії, Тъмъшещії, шчл: пѹмаї de Секѹї се пѹмеск Jászvásár, Tamásfalvá шчл: іаръ пѹ ші de Молdовенї. Апої Ѹнгѹрії, карії пѹ щіў вре ѹп кѹвънт ромънеще de ѹnde аў zіс ачеаста? „Кът е цеара ѹнгѹреаскъ, пѹ'ї ка фата ромънеаскъ.“ Аў пѹ de ла Краіѹл лор Ладіслав IV, пре кареле л'аў пръпъdіт dрагостеа Комапелор саў а Ромънелор, кѹм се ва аръта ла локѹл съў.

Тот ла ачеста ап пѹпе апопімѹл чел ромънеск[12]) моартеа лѹї Радѹл Вodъ Nегрѹ, ші zіче къ ачестѹіа і-аў ѹрмат ѧн скаѹпѹл Валахіеї ѧнтрѹ ачеста ап Міхаіл чел dінтъіў, кареле ар фі domніт пънъ ла апѹл 1258. Грешеще аша dаръ Хорніе[13]), кънd скріе, къ лѹї Радѹл Вodъ Nегрѹ і-аў ѹрмат Ваїлаd Вodъ.

[1]) Rogerius f. 294. [2])Bonfinius f. 290. seq. [3])Petrus de Reva Centur. f. 15. [4])Han. p. 123. [5])Kemény pag. 57. [6]) Rogerius l. c. [7]) Georgius Jeremias Haner Reg. Hung. Periodi 9. §. 165. nota m. [8])Rogerius f. 305. [9]) Reva l. c. [10]) Anonymus in Decretis et vitis Reg. Hung. part. 2. p. 82. §. 4. [11])Timon in Epitome Chronol. f. 162. [12])Anonymus valachicus in Ms.cap. 44. [13])Hornius in Arca Noe p. 309

Апѹл 1241. Акрополітѹл[1]) ла апѹл ачеста скріе ѧнтъіў моартеа Ѧмпърътесеї Іріпеї а мѹіерії лѹї Іоапп Dѹка саў Ватаце, апої zіче: „Nѹ мѹлт dѹпъ ачееа аў мѹріт ші Іоапп Асап Краіѹл Бѹлгаріеї, бърбатў ка ачела dінтре варварї, кареле пѹ пѹмаї кѹ аї съї, чі ші кѹ чеї стръінї аў фост преа бѹп; пентрѹ къ челор че веніа ла dъпсѹл, ші маї алесў Ромеілорў, преа біне ші оменеще ле плътеа леафа. Мѹріndў ел, і-аў ѹрмат ѧн domніе фечіорѹл лѹї чел din Ѹнгѹроаїка пъскѹт, Каллімапў, кареле авеа о соръ, че се пѹмеа Тамар. Іаръ din фата лѹї Теоdор Апцел авеа Іоапп ал лѹї Асап, прекѹм am zіс, треї прѹпчї, пре Міхаіл, пре Теоdора ші пе Маріа. Каллімапў мощеnіnd кръімеа пърінтеаскъ, аў ѧпоіт пачеа кѹ ѧмпъратѹл Іоапп, ші аша ера тот ѧн ліпіще.“

Чі пѹ ера ѧн ліпіще Молdова, Арdеалѹл ші Ѹнгаріа кѹ церіле de прін прецiѹрў;

пентрȣ къ ꙟп анȣл de акȣтȣ̆, кȣт скріе Тȣроцie[2]) ші Toma din Спалат[3]), іаръ пȣ ꙟп анȣл 1242, кȣт вреа Timon[4]), аȣ̆ веніт Батȣ̆ кȣ 500,000 de Тътарї dȣпъ zica лȣї Роцеріе[5]), ші церіле ачі пȣміте аша ле-аȣ̆ жефȣіт ші стрікат, прекȣт скріе ꙟтпъратȣл Апȣсȣлȣї Фріdерік кътръ краіȣл Англіеї[6]), zікънd: „Dȣпъ че аȣ̆ веніт ла чеа ꙟтпопоржтъ колоніе а Комаnілор = ad populosam Cumanorum coloniam, пȣміцiї тътарї, — пре еї кȣ тотȣл ꙟтпръщiindȣ'ї і-аȣ̆ ꙟпвінс, ші пре карії пȣ і-аȣ̆ тъптȣіт фȣга, і-аȣ̆ тъіат сабіа чеа ꙟпкрȣптатъ, а кърора вечіпътате пре Рȣтеніі, чеї че пȣ сънт dепарте de еї, пȣ і-аȣ̆ ꙟпцелепціт съ се пъzеаскъ de неатȣл пекȣпоскȣтȣ̆, — чі бътънd Тътарії Кіева четатеа лор чеа маї маре, кръіmеа ачеа вестітъ а лор ꙟпкъ с'аȣ̆ codomіт, тъіndȣсе локȣіторії."

„Періреа Рȣтенілор ар фі требȣіт съ dещепте пре Ȣнгȣрії чеї din вечінї, ка съ се пъzеаскъ, ші съ се ꙟптъреаскъ, че п'аȣ̆ фъкȣт; къчї краіȣл лор аȣ̆ фост лепешȣ̆, ші преа сърак, пънъ кънd і-аȣ̆ веніт солї ші кърцї de ла Тътарї, ка de вреа съ тръіаскъ ел ші аї съї, прін ꙟпкінареа са ші а церії сале, съ гръбеаскъ а'шї къщіга граціе. Dаръ нічї аша ꙟпфрікошат аȣ̆ воіт а da пілdъ ла аї съї ші ла алцiї, ка тімпȣріȣ̆ съ се гътеаскъ а ста ꙟп контра немічілор; чі небъгънd самъ пре протівнічї, ші бізȣіndȣсе локȣрілор, din сȣмеціе саȣ̆ din непрічепере аȣ̆ dормітат, пънъ кънd л'аȣ̆ ꙟтпресȣрат Тътарії de тоате пърціле. Възжndȣсе Ȣнгȣрії фъръ de весте ꙟтпресȣрацї, ка чеї че пȣ ера гътіцї, аȣ̆ врȣт съ пȣпъ табъръ ꙟтпротіва лор, ші фіind ощіле пȣмаї чінчї мілȣрї dепарте de олалтъ, Тътарії, карії ȣмбла ꙟпаінте, ꙟп ревърсатȣл zорілор аȣ̆ пъвъліт ꙟпграбъ престе табъра Ȣнгȣрілор, ші оморжnd ꙟптъіȣ̆ пре епіскопї ші пре маї мареї църії, карії стътȣсе ꙟпротівъ, неспȣсъ мȣлціме de Ȣнгȣрї аȣ̆ тъіат, фъкънd ȣчіdере неаȣzітъ, кареа пȣ с'аȣ̆ маї фъкȣт ꙟптр'о бътаіе din веак. Краіȣл авънd кал фоарте бȣп, de абеа аȣ̆ скъпат кȣ фȣга, ші аȣ̆ мерс ꙟп Dалмаціа ші de аколо ла інсȣла Вегліа кȣ пȣцінеї осташї, ка барем аколо съ се мъптȣеаскъ. Бірȣіторії dрепт ачееа аȣ̆ кȣпрінс табъра, ші тоатъ богаціа Ȣнгȣрілор, ші кȣпрінzind партеа чеа маї бȣпъ а Ȣнгаріеї, кареа е dеа стънга Dȣнъреї, пре локȣіторї і-аȣ̆ тъіат, тоате пръdънd ші арzind, ꙟпгроzind ші пре чеї ръмашї, къ тоате ле вор codomі, прекȣт пе-аȣ̆ спȣс епіскопȣл Вацȣлȣї, солȣл пȣмітȣлȣї краіȣлȣї Ȣнгаріеї ла кȣртеа Noастръ, апої ла чеа din Рома трімісȣ̆. Ачеста трекънd ꙟптъіȣ̆ пе ла Noї, аша аȣ̆ мъртȣрісіт dеспре ачестеа, кареле аȣ̆ възȣт кȣ окії съї, ші мъртȣрісіреа лȣї есте фоарте аdевъратъ."

Періреа ачеаста de Тътарї німене о аȣ̆ пȣтȣт маї кіар ші маї пе скȣрт скріе, de кȣт о аȣ̆ скріс ꙟтпъратȣл Фріdерік, але кърȣіа кȣвінте: „ꙟтпопоржта колоніе а Комаnілор," біне ле ꙟпсеатпъ, пентрȣ къ ꙟп Dакіа веке de ла ȣрzіреа еї, п'ат четітȣ̆ съ фіе алтъ колоніе, фъръ пȣмаї, колоніа лȣї Траіан; аша dаръ кънd аȣ̆ скріс аша Фріdерік, прін „Комаnї" аȣ̆ требȣіт съ ꙟпцелеагъ пе „Ромънї" саȣ̆ dоаръ аша аȣ̆ ші скріс ел, пентрȣ къ оріціналȣл (ісвоdȣл) пȣ л'ат възȣт кȣ окії меї. Каре лȣкрȣ dекȣтва есте аша, тоате бърфелеле dеспре Комаnї ші dеспре Ромънї се чіȣптъ оdатъ.

Кѹмкъ Тътарії треї анї аѹ петрекѹт ѫнтреці ѫн Ѹнгаріа, мъртѹрісеск Тѹроціе[7]), Panzanѹ[8]), Бонфініе[9]) ші Рева[10]).

[1]) Georgius Acropolita in Hist. Cap. 39. [2]) Thuroczius f. 149. [3]) Thomas Spalatensis f. 610. [4]) Timon in Epitome chronol. f. 31. [5]) Rogerius f. 294. [6]) Imperator Fridericus in epist. ad regem Angliae data, quae exstat apud Pray in Annalibus p. 263. [7]) Thuroczius f. 150. [8]) Ranzanus f. 367. [9]) Bonfinius f. 301. [10]) Petrus de Réva centur. f. 15.

Анѹл 1243. Ла анѹл ачеста алта н'ам афлат, фъръ нѹмаї хрісовѹл ачеста ал лѹї Бела IV:

„Бела din міла лѹї D-zeѹ Краіѹл Ѹнгаріеї, Dалмаціеї, Кроаціеї, Рамеї, Сервіеї Галіціеї, Лоdомеріеї ші ал Кѹманіеї, тѹтѹрор крещінілор, карії вор четі картеа ачеаста сънътате ѫн Мънтѹіторіѹл чел аdевърат. Мъріmеа кръеаскъ пофтеле челе dрепте але сѹпѹшілор требѹе съ ле пріimеаскъ, ка плінindѹле череріле, кѹ атъта маї аскѹлтъторї съ і факъ. Пентрѹ ачеаста ѫнщіінцъм пре тоцї чеї dе акѹм ші чеї віiторї, къ dѹпъ че ам трімiс Noї пре креdінчосѹл Nострѹ Лаѹрентіе Воївоdѹл dѹпъ бътаіа кѹ Тътарії кътръ пърціле Арdеалѹлѹї, ка съ аdѹне попоареле челе ръсіпіте, ші съ ѫнdрепте ѫн локѹл ші кѹ пѹтереа Nоастръ тоате, къте ва ціѹdека къ сънт спре фолосѹл Nострѹ ші ал църії; нѹмітѹл Лаѹрентіе Воївоdѹл сокотіnd слѹжба ші креdінца спре Noї арътатъ прін ѹнії солї, аdекъ прін комітѹл Лентек, ші фрателе лѹї Херман: ачестора ле-аѹ dърѹіт dе ѹрік ніще сате, din цінѹтѹл четъцѹїчеї Nоастре din Dобока, аdекъ Фатателеке, Бачѹнателеке, Чегетелеке; іаръ кѹмнатѹлѹї нѹміцілор Лентек ші Херман, лѹї Хрістіан, ѹн пъмънт din сатѹл Nацефалъѹ, ка dе 20 плѹгѹрї, іаръші пентрѹ креdінца лѹї, каре пъмънт се цінеа dе Noї. Ші ачеаста Nе-аѹ спѹс кѹ граіѹл лѹї ачелашѹ Лаѹрентіе, кънd аѹ веніт dѹпъ ачееа ла Noї. Іаръ нѹміцїї Лентек ші Херман кѹ Хрістіан кѹмнатѹл лор веніnd ла Noї аѹ черѹт, ка съ Nе мілостівім а ѫнтърі dарѹл dе нѹмітѹл креdінчіосѹл Лаѹрентіе Воївоdѹл лор фъкѹт. Noї dрепт ачееа пріimіnd dреаптъ черереа лор, dърѹіреа нѹмітѹлѹї креdінчіосѹлѹї Nострѹ, а лѹї Лаѹрентіе Воївоdѹл, авънd'о плъкѹтъ ші статорнікъ, о ѫнтърім прін скрісоареа ачеаста, карea о печетлѹім кѹ ѫнdоіт печетнік. Dат ѫн анѹл Domнѹлѹї 1243, 16 калеnde але лѹї Феврѹаріе ѫн ал zечелеа ан ал Кръімеї Nоастре."

Чі анѹл кръімеї требѹе съ фіе ал оптълеа, аша се ва лові кѹ анії кръімеї лѹї Бела ѫн алте хрісоаве пѹші. Іаръ хрісовѹл се афлъ ші ла Katona[1]), ші ла комітѹл Szétsény[2]). Міе съ веdе а фі dат din Dалмаціа, къчї Бела ѫн анѹл ачеста ѫнкъ нѹ се ѫнтѹрнасе ѫн Ѹнгаріа.

[1]) Stephanus Katona Historiae criticae Tom. 5. p. 10. [2]) Diplomatum C. Francisci Szétseny Tom. 2.

Анѹл 1244. Плінind Тътарії треї анї ѫн Ѹнгаріа, ѫн анѹл dе акѹм о аѹ лъсат dешартъ ші пъкъцітъ; іаръ Бела IV Краіѹл Ѹнгаріеї прін аціѹторіѹл Оспіталілор din Podѹ саѹ ал Іоаннітелор, ші прін стръdаніа комітілор dе Франгепан с'аѹ ѫнтѹрнат а касъ ші аѹ ѫнчепѹт а лекѹі челе стрікате[1]).

[1]) Perschitius pag. 44. Frenyerius p. 665. neta d. Rogerius f. 321. Bonfinius f. 301. Petrus de Reva centur. f. 16.

Анȣл 1245. Щiind Калліman къ Іоаннікіе ѫтпъратȣл Ромънілор ші ал Бȣлгарілор, кареле аȣ фост фоарте бȣн кȣ тошȣл съȣ Асан, с'аȣ фост ȣніт кȣ Іннокентіе III Папа de ла Рома; ел ѫнкъ ш'аȣ пȣс ѫн інітъ, ка съ се ȣнеаскъ кȣ Іннокентіе IV, тъкар къ Грігоріе IX преа тȣлте фъкȣсе ѫтпротіва тътъне-съȣ ал лȣї Іоанн II, ал лȣї Асан, кȣт с'аȣ арътат ла анȣл 1238.

Кȣцетȣл лȣї Калліman ѫнцелегъndȣл Іннокентіе IV кареле н'аȣ фост аша de ѫнфокат ла фіре, кȣт ера Грігоріе IX антечессоріȣл лȣї, ѫndатъ аȣ тріміс ла Калліman, ші л'аȣ ѫndemnат съ се ȣнеаскъ кȣ Бісеріка Ромеї, фъгъdȣindȣ'ї къ афаръ de ачееа събор ѫнкъ ва стръпце пентрȣ Калліman, нȣтаї съ трімітъ Калліman солії съї.

Маї пре ȣртъ скріе ачелаш Іннокентіе кътръ Калліman, пре кареле ѫл нȣтеще „ѫтпърат Бȣлгаріеї" къ трімітe ла dънсȣл ніще тіноріцї оатенї ѫнвъцацї ші кȣчернічї, пре карії ка съ'ї аскȣлте, ші съ ле dee діпломатȣл съȣ, кънd се вор dȣче ла Тътарї, ші алте неатȣрї маї dепарте. Се роагъ din Лȣгdȣн ѫн 12 калеnde але лȣї Апріліе, анȣл Патріархіеї сале ал 2-леа, ал Domнȣлȣї 1245, прекȣт се веde din бȣлла лȣї, кареа се афлъ ла Раїналd[1]).

Іаръ Алоїсіе Гверра[2]) скріе, къ німіка аȣ іспръвіт Іннокентіе IV, пентрȣ къ Калліman Краіȣл Бȣлгаріеї аȣ ръпосат ѫн анȣл de акȣт ѫн връстъ de 18 анї.

Акрополітȣл[3]) ѫнкъ аша скріе ла анȣл ачеста: „Облъdȣind Бȣлгаріа Калліman фііȣл лȣї Іоанн ал лȣї Асан ѫн връстъ de 18 анї, ѫтпъратȣл Іоанн Ватаце аȣ веніт ла Ебрȣ, кареле кȣръ пе лънгъ тънъстіреа Беріс кіематъ, се нȣтеще ‚Моріца,' аколо с'аȣ ѫнщіінцат de окъртȣіторіȣл Ахрідеї, кȣт къ Калліman аȣ тȣріт; de аколо гръбіndȣсе ѫн Філліпі, с'аȣ сфътȣіт: пъвълівор престе Бȣлгарї? Ші фі ле ва лесне а бате Серра? Ȣнії се ѫтпротівеа; dаръ тареле domестік Палеолог zічеа къ требȣе черкатъ Серра. — Сфатȣл ачестȣіа і-аȣ плъкȣт ѫтпъратȣлȣї, ші тергънd ла Серра, аȣ афлат четатеа стрікатъ пънъ ѫн пътънт, ші dескісъ; іаръ четъцȣїка пъzітъ de Dрагота. — Четатеа о аȣ кȣпрінс dȣпъ къте-ва чеасȣрї, ші о аȣ цефȣіт. — Dрагота ѫнкъ аȣ ѫнкінат четъцȣїка ѫтпъратȣлȣї, ші dобъndind банї ші хаїне, аȣ фъгъdȣіт, къ ші Меленікȣл ѫл ва dа."

„Ші афлънd пе Літобȣл префектȣл четъцїї болнав de пічоаре, ші zъкънd ѫн патȣ аȣ веніт локȣіторії, ші аȣ dат Меленікȣл de бȣнъ воіе. Афаръ de ачесте аȣ лȣат Стенітахȣл, Цепена, ші тоате търгȣріле ші сателе de сȣпт тȣнтеле Родопеї, ші аȣ ръмас отарȣл Ебрȣлȣї, аȣ кȣпрінс ші dеспре тіаzъ поапте Стȣтпіȣл, Хіттобȣл, Белесбȣdіȣл, Скопіȣл, Белесȣл, пътънтȣріле пънъ ѫн Прілап ші Пелагоніа, Nеостапоіȣл ші Просакȣл, апої фъкънd легътȣръ кȣ Бȣлгарії къ престе ачелеа нȣ вор трече, маї тȣлт н'аȣ черкат."

Іаръ ѫн локȣл лȣї Калліman аȣ стат Краіȣл Бȣлгаріеї Міхаіл, фрателе лȣї чел din Іріна, фата лȣї Теоdор Анцел пъскȣт, кȣт с'аȣ zіс ла анії 1238 ші 1241.

[1]) Raynaldus ad ann. 1245. §. 11. [2]) Aloysius Guerra in Epitome Constit. Pontif. tom. 2. p. 530. Nr. 6
[3]) Georgius Acropolita in Chronico compend. capp. 43. 44.

Anul 1246. Fiind kъ la anul de akът alta n'am de a skriere, voiŭ luptoarce diplomatul luĭ Bela al IV-le ne rotъnie, ka sъ poate vedea kъte pagъbъ aŭ fъkът Tъtarii shi lu Ardeal, shi kъte, shi ce sate aŭ avът episkopul cel lъtineск din Ardeal ne vretea acheasta, kare diplomat asha sъnъ:

„Bela din mila luĭ Dъmnezeŭ Kraiul Ungariei, Dalmatiei, Kroatiei, Ramei, Serviei, Galitiei, Lodomeriei shi al Kumaniei tътъror krestinilor, karii vor vedea kartea acheasta sъnъtate shi tot binele. Privireа Krailor neste rъndul cel bun din diregъtoria okъrtuirii adъche kъ cine, ka chererile chele drepte ale kredinchioshilor sъ le pritieaskъ shi sъ le pliineaskъ. Drept acheea prin rъndul achestora voim sъ vinъ la lushinkareа chelor de akът shi chelor viitori, kът kъ venind luaintea Noastrъ chinstitul pъrintele Gallъ episkopul Ardealuluĭ, kъ smilinkъ shi kъ plekare Ne aŭ arътat, kъ pъstiindъsъ eparhia prin protivnika gonire a Tътarilor, la atъta rъrime de lokuitorĭ aŭ venit, kът de ne vretea gonirii, nъnъ la vretea luĭ, saŭ nichĭ unii, saŭ tokma nъshinĭ lokuitorĭ sъnt lu Alba, skaunul episkopiei sale, shi lu chele lalte kъrdĭ episkopeshtĭ, kare se kiamъ: Xerina, Bilearul din vartejea Dobochii, Cilъul din vartejea Kluzhuluĭ, Zelaul shi Tъshnadul din vartejea Solnokuluĭ (de mizlok); nichĭ se adunъ luntr'unsele, de nu Ne vom milostivi a le da maĭ marĭ slobozenii. Noĭ drept acheea gъndind, kъ din krejereа chinstei episkopeshtĭ mъritea krъieaskъ lukъ se lualuъ, ka bisерika acheea sъ se poatъ vedъche la starea eĭ chea maĭ din nainte, din osebitъ milъ krъieaskъ grajia acheasta o fachemъ, ka shi cheĭ maĭ din nainte lokuitorĭ din nъmitele sate de kъtva lukъ maĭ kъstъ, shi kolonii cheĭ slobozi, karii se vor adъna de noŭ, de zisdekata voivodaluĭ karele va fi, a ispravnichilor shi a tътъror zisdekъtorilor kъ totul sъ fie skъtiĭ, shi nъmaĭ luna luaintea episkopaluĭ shi a diregъtorialuĭ, karele lul va nъne el, sъ se zisdeche. Shi de kъtva episkopul saŭ diregъtoriul luĭ aŭ n'ar brea sъ le fakъ drepatate, aŭ n'ar nъtea fache nepъrъ grestatea lukrului, kauza acheea nъmaĭ mъritei krъeshtĭ sъ se trimitъ nepъrъ zisdekatъ, shi ka grajia luntrusuinjeĭ achestеia sъ fie deasuprareа, Kartea acheasta o dъm kъ undunlekatъ pechetea Noastrъ luntъritъ. Dat lu anul Domnului 1246, 2 none ale luĭ Maiŭ, al Krъitei Noastre 11.“

Prekът aratъ Fejérváry[1]), la karele se shi aflъ, diplomatul achela c'aŭ luntъrit de Stefan al chinchelea lu anul 1279.

[1]) Carolus Fejérváry in Analectis tomo 2. Nro. 361.

Anul 1247. Kraiul Ungariei Bela al IV-le vrundŭ sъ resplъteaskъ fachereа de bine a Ioannitelor, kъ al kъrora adeverariŭ c'aŭ luntъrnat a kasъ lu anul 1244, lu anul akът kъrgъtoriŭ le-aŭ dъrsit mare parte a Banatului Kraiovei prin Xrisovul kare sъnъ asha:

Ан пътеле сънтеї Треіме, ші ал пеdеспъріцітеї Унімі. Amin.

„Бела din міла луї Dумнезеў Краіул Унгаріеї, Далмаціеї, Кроаціеї, Рашеї, Сервіеї, Галіціеї, Лодомеріеї ші а Куманіеї deа пърѣреа.“

„Мъріmеї Краілор, ші dіреґъторіеї челор дивъцаці се кувіне, ка дintре челе лалте кў атъта маї кў маре ръвнъ съ се сілеаскъ а'шї дintълці сунъшії, кў кът маї мълт лі се дпалцъ вълфа кў мълціmea попоарелор челор de сънт dъншії, маї въртос цііndусе, къ пърѣреа пачеа ші секурітатеа Краілор ші а Кръіmілор стъ дп търіmea сунъшілор лор. Ла ачеаста маї віне дпкъ, ші кунріnde дп сіне партеа чеа маї маре а гріції кръіещї, ка пре ачеіа кў тілостівї окі съ'ї вадъ, ші кў маї марї фачерї de віне съ'ї дпкарче, de ла карій ші фолос вретелніk се ащеаптъ, ші Дmпъратул Дmпъраціlор маї мълт се чіnстеще.“

„Dрепт ачееа аша кўдетъndў, ші дndелунг сфътуіndуне кў чіnстітул бърбатў, фрателе Ретбалd, тареле Маціstрў ал каселор оспіталулуї din Іерусалім, челор din коаче de маре, іубіт пріетенул Nострў, ші кў Прінції ші Баронії церей Noастре, кът ат пътеа дmпопора кръіmеа Noастръ, кареа маре пагубъ аў суферіт прін протівніка пъвъліре а неатълуї варвар, че се пътеще Тътарї, пў пътаї дп перdереа аверілор, чі ші дп вчіdереа локуіторілор; кў тоцї дп котрп дintрў ачеаста Ne ат дпвоіт: ка пентрў къ ачелашї Маціstрў кў пътеле касеї оспіталулуї с'аў легат пре сіне ші каса оспіталулуї din бънъ воіnца са, къ дintрў адміторіул Кръіmеї Noастре, спре апърареа кредінцеї крещінещї ва прінde арте dънъ форта маї ціос adусъ, ші къ дintрў дmпопорареа церей Noастре Ne ва адіста кў сфатул ші кў кредінчіоасъ дmпреунъ лукраре, пічі се ва траце de ла кондіціile че се вор пуне акумі дп картеа ачеаста, — съ'ї dърѣіm ші dът луї ші прінтр'жпсул пътітеї касе: “

„Тот пътънтул Zевріnулуї кў тоцій че съ ціn de dънсул, ашішdереа кў кепезатъріле луї Іван, ші ал луї Фаркаш, пънъ дп рълул Олтулуї, лъund афаръ пътънтул кепезатъулуї воіводулуї Літоі, кареле дл лъсът Олахілор (adекъ Ротънілор), прекът л'аў авут ачещеа ші пънъ акума.“

„Тотшї аша ле dът, кът ціnет пентрў Noї ші пентрў ортъторії Noщрії, діmътътате din тоате фолосъріле, венітъріле ші служъеле din тот пътънтул Zевріnулуї ші ал кепезатърілор че с'аў пътіт; пътаї чееа лалте діmътътате dунdў-о спре траіул касеї, ші de ачі лъund афаръ бісерічіле челе фъкуте, ші каре се вор фаче дп тоате пътънтъріле маї сус zісе, dintрў але кърора венітърї пітіка ціnет пентрў Noї, ретънънd дп лок чіnстеа ші кўdіnцеле архіепіскопілор, ші але епіскопілор, каре ле аў авут маї наінте.“

„Лъundусе афаръ ші тоате торіле дmпреціърул отарелор ачелора фъкуте, ші челе de а се фаче тъкар унde, афаръ de челе dintре Літва кў олателе ші съmънътъріле, фъкуте кў келтъелеле фрацілор касеї ачеіа, кў фънацеле ші пъшънеле пентрў довітоачеле лор, ашішdереа кў пъскъріile, каре сънт акума, саў се вор фаче пентрў dъншії, каре тоате ле лъсът спре фолосул фрацілор ачестора.“

„Пескѹітѹл din Dѹнъре, ші пескъріiле din Челег, че ле ціnemѹ Nоѹъ ші zішілор фраці de комѹн, ашішdереа ші ціѹмътатеа тѹтѹрор венітѹрілор ші а фолосѹрілор, каре се вор кѹлеце Краіѹлѹї de ла Ромънії карії локѹеск ѧn Літва, кѹ ціnѹтѹл Харшакѹлѹї, ва фі а Краіѹлѹї, каса оспіталѹлѹї ва лѹа ка маї ѧn сѹс.“

„Ачеаста ѧnкъ воіm, ка nѹміції Ромънї съ фіе dаторї а ста ѧnтрѹ аціѹторіѹл zішілор фраці біne гътіці de оасте спре апъраpea църіі, ші спре ісбъnda пекѹвіінцелор, че Nі с'ар фаче прін стръіnї, ші ѧn асеmенеа ѧnтъmпларе фраціі ѧnкъ съ фіе dаторї а аціѹта пре Олахї (саѹ Ромънї), кът ле ва фі кѹ пѹтінцъ.“

„Ла ачестеа din съріле, каре се вор пѹтеа dѹче din mъкар каре окнъ din Арdеалѹ, кѹ кіелтѹелеле de комѹн, аdекъ кѹ але поастре ші але фраціlор nѹmітѹлѹї пъmънтѹ саѹ ціnѹтѹ, ші а пърціlор челор de кътръ Бѹлгаріа, Гречіа ші Кѹmаnіа, ръmъіnd ѧn локѹл съѹ къdінца епіскопеаскъ.“

„Ашішdереа ші din банії, карії вор кѹре аколо din воінца кръіаскъ ші сфатѹл Маціcтрѹлѹї касеї, кареле ва фі, ціѹмътате о ціnem Nоѹъ, прекѹm с'аѹ zіс ші dеспре челе лалте венітѹрї, іаръ чееа лалтъ ціѹмътате се ва dа спре фолосѹл nѹmітеї касе, ръmъіnd ѧnтреці къdінцеле бісерічілор.“

„Оръndѹеліле, каре ле ва фаче Маціcтрѹл dеспре скѹтінцеле ші ціѹdекъціле боіерілор ші але алтора каре лі с'аѹ dат лор, пентрѹ къ de аіѹреа аѹ венiт съ локѹіаскъ аколо, ѧnкъ ле вom авеа плъкѹте ші статорніче, ръmъіnd ѧnтреагъ партеа поастръ din венітѹрї ші din фолосѹрї. Аdъогъnd ачеаста, къ de се ва dа сентенціе de върсаре de сънце ѧmпротіва маї марілор церії ачеіа, ші се вор сімці ѧnгреоіаці, пот фаче рекѹрсѹ ла Кѹртеа Nоастръ.“

„Аdъогъm ші ачеаста, къ de ар вені чева оасте асѹпра Кръіmеї Nоастре, de че съ не фереаскъ Dѹmnezeѹ, атѹнчї а чінчеа парте din осташії църіі съ фіе dаторї а вені, ші а се бате пентрѹ Кръіmеа Nоастръ. Іаръ de вom порні Nої кѹ оастеа Nоастръ асѹпра Бѹлгарілор, Гречілор ші а Комаnілор, а трееа парте din чеї харнічї ва еші, ші din dобъnda ші чеа mішкътоаре ші чеа nеmішкътоаре nѹmіта касъ ва лѹа парте dѹпъ nѹmерѹл осташілор din Zеврін, ші dѹпъ арmеле лор.“

„Лънгъ ачеаста аm дърѹіт nѹmітѹлѹї Маціcтрѹ, ші прінтр'ѫnсѹл касеї оспітале, de ла рѫѹл Олтѹлѹї ші mѹnціі Арdеалѹлѹї тоатъ Комаnіа сѹпт ачеле коndіціі, каре с'аѹ zіс маї ѧn сѹс dеспре Zеврін: лѹъnd афаръ цеара лѹї Сенеслав воіводѹлѹї Олахілор (Ромънілор), каре о лъсъm ачелорашї, прекѹm ші пънъ акѹma о аѹ ціnѹт, ші токma сѹпт коndіціiле ачеле, каре с'аѹ ръndѹіт маї ѧn сѹс dеспре цеара Літва.“

„Іаръ ачеаста nѹ врem а о трече, къ de ла ѧnтрареа чеа dінтъіа а маї аdесе-орї nѹmіцілор фраці, пънъ ла 25 de анї тоате венітѹріле Комаnіеї ѧnтреці ле ва авеа nѹmіта касъ, афаръ de цеара лѹї Сенеслав чеа маї наіnте zісъ, din кареа nѹmаї ціѹмътатеа венітѹрілор ші а фолосѹрілор о ва dобъndі.“

„Іаръ dѹпъ че вор трече ачеї 25 de анї, ціѹмътатеа тѹтѹрор венітѹрілор, фолосѹрі-

лор ші а слȣжбелор, прін фраціі нȣмітеі касе, пре карії ѧї ва прімі ші ціȣра търімеа кръіаскъ, се ва плъті фіскȣлȣї, чі аша, ка тот а чінчілеа анȣ съ се сокотеаскъ прін трімісȣл Нострȣ тоате венітȣріле, слȣжбеле ші фолосȣріле, каре він de аколо. Іаръ келтȣелеле каре се вор фаче ѧн паzа четъцілор саȣ а търімілор, прекȣм Ноȣъ, аша ші фрацілор съ фіе комȣне, ръмъіnd алте кondіціі пентрȣ Ноі, ші лȣърі афаръ пентрȣ каса оспіталȣлȣї ѧн Кȣманіа, прекȣм деспре бісерічі, морі ші алтеле, каре тоате с'аȣ ѧнсемнат маї ѧн сȣс деспре Zевріn."

„Ла zidіреа четъцілор ѧн Кȣманіа, ші ла апърареа еї ѧмпротіва орі кърора немічі, вом фі ѧнтрȣ аціȣторіȣ фрацілор кȣ сфатȣл ші кȣ пȣтереа, кънd ва фі de ліпсъ ші вом фі пофтіці, ѧнкъ ші ѧн персоана Ноастръ мергънd аколо, de нȣ вом фі ѧмпедекаці кȣ алтеле."

„Ле ам маї дърȣіт ачелор фраці пътънт de 400 de плȣгȣрі ѧн Фелчетіг, саȣ аіȣрілеа ѧн Ардеал вом ѧмплеа нȣмърȣл ачеста, ȣnde Ні с'а пъреа къ есте маї de фолос фрацілор ла ѧнтрареа ѧн Комаnіа саȣ ѧн Zевріn; деспре кареа дърȣіре вом da карте осъбітъ."

„Дечі ка каса оспіталȣлȣї маї пре ȣшор съ поатъ адȣче пре маре de че ва авеа опȣ спре фолосȣл церіі Ноастре ші а лор, ле ам дърȣіт четатеа Скардона [4]) de лънгъ маре, кȣ тоате къdінцеле къте се ціn de дънса, ші предіȣл Теісат, кȣ отареле ші фолосȣріле, каре ле аȣ ціnȣт преа іȣбітȣл Нострȣ фрате, ръпосатȣл Краіȣл Коломан, ръмъіnd къdінцеле бісерічілор ѧнтреці; престе ачестеа ам дърȣіт маї сȣс нȣміцілор фраці пътѫнтȣл Ваїла кіемат de лънгъ Дȣнъре, нȣ департе de Zемлін, скоціndȣл de сȣб четъцȣіка Крішъȣлȣї, кȣ тоате къdінцеле ші фолосȣріле лȣї, кȣм л'аȣ фост ціnȣт Ніколае, фрателе лȣї Хȣгелін [5])."

„Маї ѧнколо, Маціcтрȣл adесе-орі zісȣ, маї наінте пентрȣ дарȣріле Ноастре, каре ле фачем, саȣ ле ам фъкȣт, апої пентрȣ прічініле маї ціос скрісе, аȣ фъгъdȣіт кȣ нȣмеле касеї, къ ва прінde арме асȣпра тȣтȣрор пъгънілор, орі de че неам вор фі, ашішdереа ші ѧмпротіва Бȣлгарілор; іаръ ѧн контра алтор Шісматічі нȣмаї атȣнчі, кънd вор вреа съ се апȣче de кръімеа Ноастръ ва da аціȣторіȣ; ші акȣма ва адȣче спре слȣжба църії Ноастре 100 de фраці біне ѧнтрармаці, ші кȣ каї бȣні гътіці; іаръ ѧн контра оастеї крещінещі, кареа ар вреа съ ѧнтре ѧн цеара Ноастръ, с'аȣ легат кȣ нȣмеле касеї, къ ва da 50 de фраці ѧнтрармаці спре паzа ші апърареа четъцілор ші търімілор челор din марціні, прекȣм сънт Пожонȣл, Мошонȣл, Шопронȣл, четатеа de Феррȣ, четатеа Албъ, ші маї ѧн ціос ȣnde ар вреа Краіȣл съ і ашеzе; ші 60 ѧмпротіва Тътарілор, de се ва ѧнтъмпла ка еї се ѧнтре ѧн цеара Ноастръ, че се нȣ деа чел de сȣс, кърора тȣтȣрор, пънъ че вор фі ѧн паzа четъцілор ші а търімілор, Краіȣл ле ва da леафъ."

„С'аȣ адъогат ші ачеаста кȣ нȣмеле касеї, къ Маціcтрȣл кареле се ва трімітe de престе маре саȣ de аіȣреа спре окъртȣіреа каселор din Кръімеа Ноастръ, ла ѧнтрареа

са ва фі даторіѣ а фъгъдѣі сѫнтѫ нѣвръмънтъл чел дн чінъл съѫ обічнѣітѫ, къ ва фі кредінчіос Краіълві ші церіі; къ ва цінеа ел, ші пре аі съі дпкъ'і ва сілі съ цънъ фъръ де дпшелъчіне тоате кѣте с'аѫ зісѫ маі сѫсѫ; къ ва авеа гріце, ші се ва сіргві ка съ се дтнопореаскъ зіселе църі але Кръітеі Ноастре; ші къ пре прощіі din Кръітеа Ноастръ, орі де че кондіцие саѫ неам вор фі, ші пре Сасіі саѫ Теѫтонііі din Кръітеа Ноастръ, пѫ'і ва пріті съ локѣіаскъ дн церіле маі сѫс зісе, фъръ де осъѣітъ кръіеаскъ дпгъдѣінцъ."

„Престе ачестеа ам адъогат Ноі, ші аѫ прімітѫ зісѫл Маціструі къ пѫтеле пѫтітеі касе, къ де с'ар дптъмпла, ка Маціструі карелe ва фі, прін сіне саѫ прін аі съі съ калче вре вна саѫ маі мълте din кондіціиле ла каре с'аѫ легат маі сѫсѫ, ші а треіа оаръ доцеліндѫл, п'ар бъга де самъ; ші тареле Маціструі чел де престе маре, черкат фііnd деспре партеа Краіълві дѫнъ кѫвіінцъ, дпкъ п'ар дндрепта стіптеала сѫпт кѫрсѫл вні аніѫ, дѫнъ че спре дндрептаре с'аѫ дпцііпцат стіптеала; атѫнчі Краіъл съ адѫкъ цівдекатъ дѫнъ плъчереа са, лѫънd венітѫріле пѫтітеі касе, саѫ алтміптрелеа, кѫт ва фі ші стіптеала."

„Аша даръ, ка тоате ші фіеще каре dintre челе че с'аѫ четіт акѫта дн аѫзѫл Ностръ ші ал Баропілор Ноштрії съ аібъ търіме деа пѫрѫреа, дпкът есте де персоапа Ноастръ, ам дат дреапта чеа кръіеаскъ, ші ам фъгъдѫіт, къ пънъ кънd се вор цінеа легътъріле челе деспре партеа касеі фъкѫте, Ноі дпкъ тоате кѣте с'аѫ скріс маі дн сѫс ле вом цінеа, ші вом фаче ка съ се цінъ ші де алціі, дѫнd картеа ачеаста дптърітъ къ бълла Ноастръ чеа де аѫрѫ, ші пре маі адесе-орі зісѫл Маціструі дн пѫтеле касеі оспіталълві чеі пѫтіте ам порѫнчіт съ'л стътореаскъ кредінчіосѫл ші іѣбітѫл Ностръ Маціструі Ахіл, препосітѫл din Алва, сѫб-капцеларіѫл Кѫрцеі Ноастре. Дат прін мънile чінстітѫлві пърінте Бенедікт, Архіепіскопълві Калочіі, ші капцеларіѫлві Кѫрціі Ноастре фііnd ч. п Стефан Архіепіскоп Стрігонълві, іаръ Епіскопі. —— Дн аѫл де ла дптрѫпареа Домнълві 1247, 3 поне Іѫніе, дн аѫл Кръітеі Ноастре 12."

Din діпломатѫл ачеста, карele се афлъ ла котітѫл Франціск Сечені [1]) поці ведеа, къ Ромънії, дѫнъ че аѫ періт Паціпакіі ші с'аѫ алънгат Команіі чеі адевъраці din Дакіа веке, кѫт с'аѫ арътат ла анії 1122, 1152, 1186, пѫ пѫтаі пѫтеле варварілор ачестора л'аѫ пріміт дѫндѫліce лор де алціі, чі форта дмпъръцієі лор дпкъ о аѫ цінѫт; пентрѫ ачееа аѫ авѫт атътеа кепезатѫрі, кѣте вечі дн хрісовѫл ачеста: ба дпкъ ші маі мълте, кънчі чіне ціе кѣте кепезатѫрі аѫ фост дн тоатъ Команіа, дн тот пътънтѫл кът есте де ла Олтѫ, ші мънцій Ардеалълві дптре Ністрѫ ші Дънъре, пънъ дн тареа Неагръ; кѫт фаче потеніре Краіъл Бела, карele Кѫманіа аша лѫатъ пѫ о аѫ авѫт сѫпт сіне вре одатъ фъръ пѫтаі аѫ доріт съ о аібъ, ші пентрѫ ачееа о аѫ ші дърѫіт Іоаннітелор, деспре карії аша скріе Енгел [2]):

„Мі се веде къ Іоаннітеле саѫ п'аѫ дптрат ла стъпънірea Зевріпълві, саѫ де аѫ дптрат, аѫ требѫіт кѫрънd съ еасъ пентрѫ пѫтереа протівнічілор din вечіні, саѫ къ даръ с'аѫ кіемат де дпсъші Бела ал IV-ле ла ръсбоіѫл din Стіріа, каре л'аѫ дпчепѫт ла аѫл 1249."

[1]) Comes Franciscus Szétsenyi Diplomat. t. 2. [2]) Joan. Christ. Engel in ant. Hist. Valach. part. 1. p. 146

Анȣл 1252. Daniel Kornidec[1]) отȣл чел маї ѧнвъцат пре времеа меа, ла анȣл de акȣм adȣче diпломатȣл ачеста:

„Бела din міла лȣї Dȣmnezeȣ Краіȣл Ȣнгаріеї, Далмаціеї, Кроаціеї, Рамеї, Сербіеї, Галіціеї, Лodomеріеї ші ал Кȣманіеї, тȣтȣрор, карії вор веdеа картеа ачеаста съпътате ѧн Мънтȣіторіȣл чел adевърат. Пȣртареа бȣнъ de гріце а Краіȣлȣї требȣе съ ѧнтімпене кȣ кȣвіоасе dарȣрї пре чеї че'л аскȣлтъ пре ел, ка ші алціі dінтрȣ пілdъ ка ачеаста съ се апрінdъ спре фаптеле кредінціі: dрепт ачееа, воім, ка прін ръndȣл а ачестора ла а тȣтȣрор ѧнщіінцаре съ вінъ, къ венind ла Noї Вінкентіе комітȣл, фіiȣл Съкȣіȣлȣї Акаdаш din Себȣш (Sebus), аȣ пофтіт de ла Noї, ка съ Ne мілостівім аї dърȣі лȣї пътънтȣл Zек, кареле фȣсесе оарекънd ал Сасȣлȣї Фȣлкȣн, че ръмъсесе гол ші фъръ de локȣіторї, прін цефȣіріле Тътарілор, кареле есте ѧнтре цінȣтȣріле олахілор (Ромънілор) din Керцї, Сасілор din Барашшȣ, ші цінȣтȣл Съкȣілор din Себȣш (Sebus). Ші Noї плекънdȣне черерілор челор dрепте, сокотind вреdнічііле, каре din прȣнчіа лȣї ші ѧн цеаръ ші афаръ de цеара Noастръ ѧн dȣчереа солілор с'аȣ съргȣіт але арътa кȣ ѧнdестȣларе, пътънтȣл нȣміт кȣ фолосȣріле ші къdінцеле лȣї л'ам dърȣіт лȣї, ші прін ел мощенілор ші стръмощенілор лȣї dеа пȣрȣреа, каре пътънт і л'ам ші dат ѧн мънъ прін кредінчіосȣл ші іȣбітȣл Nострȣ Ладіслав Воївоdȣл Арdеалȣлȣї, ші комітȣл din Валко. Іаръ метеле с'аȣ термініі пътънтȣлȣї ачелȣіа, прекȣм Ne-аȣ ѧнщіінцат ѧнсȣші Вінкентіе аша се осъбеск: Мета dінтъіȣ ѧнчепе de ла ръсъріт престе dеал, анȣме Векȣл, ші віне ла Олтȣ пънъ ѧн партеа de кътръ амеazъzі, ші прін нȣміта апа Олтȣлȣї се погоаръ ла неще ржпе пънъ ла меazъ-ноапте, ші мерце мȣлт пре ȣн ржȣшор, пънъ ла капȣл ржȣшорȣлȣї ші de аколо се сȣе ла о dълмъ, къреа се кіамъ Берк, ші de аколо апропіінdȣсе de zісȣл dеал Векȣл de кътръ ръсъріт, ші аша се отъреще. Іаръ пентрȣ ка zіса dърȣіре съ аїбъ търіме dеа пȣрȣреа, і-ам dат картеа ачеаста ѧнтърітъ кȣ dȣплікатъ печетеа Noастръ, ѧн анȣл Domнȣлȣї 1252. 13. кал. Септ. ал кръіміі Noастре 17."

Лъȣdатȣл Kornidec, dȣпъ че аȣ adȣс ѧнаінте хрісовȣл ачеста, кареле есте а Трофілор Nемеш de Xidвег, zіче: къ пътънтȣл Zек аȣ фост, ȣnde есте акȣма Xidвегȣл ші Араппатака; къ Себȣшȣл есте скаȣнȣл Шепші, ші локȣріле Ромънілор din Керцї ле-аȣ кȣпрінс Секȣіі.

[1]) Daniel Kornides Diplomatum Mss. Tom. 2. p. 82.

Анȣл 1253. Іннокентіе IV Папа de ла Рома, възънd къ антечесорȣл лȣї Грігоріе IX л'аȣ ръсбіт кȣ іȣцімеа; кът с'аȣ фъкȣт Патріарх Ромеї, ѧнdатъ алтмінтрелеа аȣ ѧнчепȣт а лȣкра кȣ чеї рътъчіцї: пентрȣ къ пре Бȣлгарї ші пре Ромънії чеї dеа dреапта Dȣнъреї ѧн анȣл 1245 кȣ блънdеце ѧї кіемасе ла ȣніре, фъгъdȣіndȣле, къ събор ѧнкъ ва стрінце пентрȣ еї. Везї пре Гверра[1]). Іаръ ѧн анȣл de акȣм Ромънілор челор dеа стънга Dȣнъріі, карії він ачі сȣпт нȣме de Команї, мȣлте деслегърї[2]), ші маї мȣлте пъртініpї ле фъгъdȣеще, нȣмаї съ'ї поатъ ȣні кȣ Бісеріка Ромеї[3])

[1]) Aloysius Guerra in Epitome constit. Pontificiarum Tomo 1. p. 530. nro 6. [2])Regestrum anno 10. Litt. Apost. Innocentii quarti Epist. 418. [3]) Idem Regestrum Epist. 416.

Анȣл 1255. С'аȣ арътат ла анȣл 1245 къ mȣрind Калліman Краіȣл Ромънілор ші ал Бȣлгарілор, ѧмпъратȣл Іоанн Ватаце nimіка аȣ сокотіт пре Міхаіл ȣрмъторіȣл лȣї Калiman, пентрȣ къ ера прȣнк ка de шесе анї, ші ръdікъndȣсе кȣ оасте асȣпра Бȣлгаріеї, аȣ лȣат Серра ші Меленікȣл кȣ maї mȣлте алте четъцї, небъгъnd ѧn сатъ легътȣріле, каре ле фъкȣсе кȣ Калліman. Nedрептатеа ачеаста а Ромеілор, прекȣm скріе Акрополітȣл[1]) с'аȣ ръсплътіт ѧn анȣл de акȣm: „Къчї Міхаіл Краіȣл Бȣлгаріеї, фрателе mȣіерії ѧмпъратȣлȣї Теоdор аȣzind моартеа ѧмпъратȣлȣї Ватаце, ші възind къ ѧn пърцiле de кътръ апȣс nȣ сънт ощї, і с'аȣ бъгат ѧn інітъ, ка четъцiле, каре ле лȣасе Ромеії de ла Ромънї ші Бȣлгарї, съ ле кȣпрindъ іаръшї спре Бȣлгаріа; аша трекъnd Ебрȣл, mȣлте аȣ ші кȣпрінс. Аша dаръ бътȣтȣ-с'аȣ: Стенімахȣл, Перістіца, Кріцітȣл, Цепена, ші тоате четъцiле Ахрideї, лȣъnd афаръ Мпіакȣл, кареле аȣ ръmас кредінчіос Ромеілор. Престе ачееа с'аȣ maї лȣат прін Бȣлгарї: Ȣстра, Перперакіȣл, Кревȣл, ші Ефремȣл de лънгъ Odріȣ."

Маї ѧnколо скріе Акрополітȣл[2]): къ венind ѧмпъратȣл Теоdорȣ de ла ръсъріт ѧn Odріȣ, Бȣлгарії ші Ромънії, кȣ Міхаіл Краіȣл лор de лънга рѫȣл Ебрȣлȣї, ȣnde се ашеzасе кȣ табъра, с'аȣ трас maї ѧn лъȣнтрȣ ѧn Бȣлгаріа, іаръ ѧмпъратȣл Теоdор ешind аȣ лȣат ші пръdат Берреа, апої пре іарнъ іаръшї с'аȣ ѧнтȣрнат ѧn Odріȣ.

[1]) Georgius Acropolita in Chronico compendiario c. 5. [2]) Idem ibidem cap. 56.

Анȣл 1256. Тот Акрополітȣл[1]) скріе къ ѧмпъратȣл Теоdор аȣ лȣат ѧnапої de ла Бȣлгарї mȣлте четъцї din челе ѧn анȣл трекȣт de еї кȣпрінсе, ші къ Dрагота, деспре кареле с'аȣ фъкȣт кȣвънт ші ла анȣл 1245, ѧn анȣл de акȣm ка ȣn префект ал ощілор din Меленік, с'аȣ лъсат de Гречї ші іаръшї аȣ трекȣт ѧn партеа Краіȣлȣї Міхаіл, чі n'аȣ авȣт порок, пентрȣ къ къzind ѧn бътаіе, л'аȣ сфътікат каїї, ші аȣ mȣріт а треіа-zі.

[1]) Georgius Acropolita in Chronico comp. capp. 58. 60.

Анȣл 1257. Ѧмпъратȣл Теоdор, кареле іернасе ѧn Ламсак престе mаре, прекȣm скріе Акрополітȣл[1]): ѧnчепънd прімъвара аȣ веніт облȣ ла апȣсȣ, пъdъжdȣind, къ пре карії ѧї лъсасе ѧn Didimотіхȣ, ѧї ва афла сънътошї; чі пе ачеіа ѧї перdȣсе сфатȣріле челе реле; пентрȣ къ краіȣл Бȣлгаріеї Міхаіл ѧnцелегъndȣ къ с'аȣ deпъртат ѧмпъратȣл, аȣ трімiс ла Ромънії de престе Dȣнъре пентрȣ аціȣторіȣ, карії і-аȣ ші трімiс ка ла 4000 de осташї, карії слобоzindȣсе ѧn Макіdоnіа, ші трекъnd Odріȣл, търгȣріле каре сънт пре лънгъ рѫȣл Реціnа ші пре лънгъ Didȣmотіхї ле пръdа, ші цефȣіа, кънd повъцȣіторії ощілор небъгъnd ѧn сатъ порȣнчіле ѧмпъратȣлȣї, аȣ пъвъліт престе Ромънї, фіind еї кȣ арme греле ѧnчіnшї, іар Ромънії кȣ ȣшоаре, ші кȣ съцецї, Ромънії de deпарте съцета пре Ромеї, ші din кълъраші фъчеа пеdестрашї, пънъ кънd і-аȣ фȣгъріт. Аша dаръ Ласкаре кȣ кал преа бȣн deабеа аȣ скъпат ѧn Odріȣ, Мъргъріт кȣ алцї maї mȣлцї с'аȣ прінс ші с'аȣ въndȣт ла Бȣлгарї. Ѧnщіінцъndȣсе деспре ачестеа ѧмпъратȣл, аȣ гръбіт ла локȣл че се zіче Бȣлгарофог. Бȣлгарії ѧnцелегъnd веніреа ѧмпъратȣлȣї, аȣ фȣцiт, ші mȣлцї dінтре dъншії с'аȣ тъіат лънгъ Біzіа, іаръ ѧмпъратȣл с'аȣ тъбърѫт ла рѫȣл Реціnа zіс."

Іаръ краіл Болгаріеї Міхаіл ампрікошіндсе аў черут пане, ла а кърсіа токтеалъ аў тріміс пре сокрол съў Росол Орол, цінеріле краіолуї Унгаріеї — *τὸν πενθερὸν αὐτῆ τὸν Ῥώσον Οὖρος, τοῦ ῥηγὸς Ουγγρίας γαμβρὸν*, карале тергънд ла ампъратул, с'аў пріміт прекум с'аў кувенит, ші ампърінд пачеа, кь цібрътъцт аў фъгъдуіт, къ четатеа Цепена се ва ампое ампъратулуї, ші вор ръмъне отареле челе маї де детолт: ші аша лъънд Орол дарурї ка де 20,000 галбенї саў дукаць, с'аў ампърпат, іаръ ампъратул аў маї зъбовіт ащептънд ампоарчереа Цепенїй."

[1]) Georgius Acropolita in Chronico compendiario capp. 61. 62.

Ануал 1258. Аноніmул Ромънескў[1]) аша скріе ла ануал де акум: „Ал треілеа Водъ аў фост Дан, фіюл луї Радул Водъ Негрў 1258 — 1300. — Ла мънъстіреа Кътмългулуї, унде есте зугрувітў, се пумеще фіюл Радулуї Водъ Негрў; іаръ ла Леатопісецў есте пус кь грешалъ ануал 1333, де унде се куноаще, къ фіюл Радулуї Водъ Негрў пь пътеа фі ла ачест вълеат. Ачещї треї Domnї (Радул Негрў, Міхаіл ші Дан) аў domnіт анї 85." Аша Аноніmул; чі токта де ші есте адевърат, къ ла анїї де ел дисетпаць аў domnіт Радул Негрў, Міхаіл ші Дан Водъ, дарь н'аў domnіт преете тоатъ цеара мънтеаскъ, чі нумаї преете о парте а еї, прекум с'аў арътат ла ануал 1247.

Ам кът есте деспре Ромънїї чеї деа дреапта Дунърїї, карії кь Болгарїї ла олалтъ аў фъкут кръіtеа чеа вестітъ, с'аў арътат ла ануал 1186, ші ла анїї аколо адуші, кумкъ країї лор маї пре урмъ аў фост діаошї Ромънї, din віца ші сътъпца краіолуї Сатоілў, ал кърсіа неам ам партеа бърбътеаскъ ла ануал де акум с'аў стins; къчї скріе Акрополітул[2]) зікънд: „Іаръ ампъратулуї Теодор аша і с'аў дптъмплат: краіол Болгаріеї Міхаіл, фрателе мъіерії сале, карele мълце фъкусе асупра ампъратулуї, ші асупра Ромеілор, де върў-съў чел прітаріў Каллітап, *παρὰ τοῦ πρωτεξαδέλφου αὐτῆ Καλλιμαν*, цінd унїї dintre четъценїї Тріповулуї, афаръ де нуміта четате локуind, с'аў струнунс де тоарте ші ардатъ аў ші мърit. Каллітап, карele л'аў струнунс, късъторіndусе кь мъіереа луї, деспре о парте се цінea а фі краіў Болгаріеї: че Росол Орол венind кь оасте асупра Тріповулуї пре фата са мъіереа краіолуї Міхаіл о аў луат ампое. Пентрў къ пре Каллітап карele фуціа din лок ам лок, маї наінте оаре-каре ам оторісе." Неръмънd din партеа бърбътеаскъ чіне съ домнеаскъ пеете Ромънї ші пеете Болгарї, — кум скріе Грегора[3]) ші Пахімер[4]) — боерії с'аў адунат, ші аў нус краіў пре Міце, карele авеа мъіере пре унa dintre сороріle краіолуї Міхаіл. Чі Міце н'аў фост харпік де кръіте; дрепт ачеea л'аў лепъдат о парте де цеаръ, ші ш'аў нус краіў пе Констаптіп I, фіюл луї Тіхў, *υἱὸν τῆ Τόιχου*, карele, ка съ аібъ къдінць де а ампъръці, ш'аў лепъдат мъіереа, кь карea авеа прупчї, ші аў луат пре о фатъ а ампъратулуї Теодор Ласкаре, трімiцind пре мъіереа чеа dintъіў ам Нікеа, ла ампъратул. „Ші Констаптіп" зіче Пахімер[5]) „цінea Тріповул четатеа чеа кръіеаскъ а Болгаріеї, ші амподобіт фііnd кь тоате стетеле кръеці, се нърта ка ун adевърат Краіў ал Болгаріеї. Іаръ Міце цііnd челе де прін преціврў, къте одатъ се ампдестулеа, іаръ алтъдатъ се бътеа кь Констаптіп, ші аў фост врете, къnd аў бътут пре

Константін, ші л'аў дикіс дп Стенімах, de unde nътаї прін аџіторіўл алор пострі саў тъптъіт de пъ с'аў прінс ші тъіат.“ Чі пъ дndелъпг аў џінът порокъл лъї Міце, кът се ва аръта ла анїї вїторї.

[1]) Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. [2]) Georgius Acropolita in Historia cap. 73. [3]) Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 34. 35. [4]) Georgius Pachymer lib. 5. c. [5]) Idem Pachymer l. c.

Анъл 1259. Міце, despre кареле ат ворвітъ ла анъл трекът, къ аџіторіўл de ла Унгърї тълт пекъџіа пе Константін краіўл Българієї; чі дп анъл de акът дпторкъндъсе порокъл, Міце с'аў бірвіт de Константін, ші фъгънd ла дмпъратъл Teodor і-аў дпкіпат Месетвріа, пентръ каре дмпъратъл л'аў дървіт къ тълге венітърї лъпгъ Троіа, пъ de-парте de Скатandръ[1]).

Пентръ аџіторіўл лъї Міце dатъ аў дпчепът Стефан V а се кіема краіў Българієї, тъкар къ Българіа дптреагъ, кънd о аў стъпъніт Унгърії? Zіче Енгел[2]), къ ла анъл 1263 Стефан ар фі бътът Bidinъл; фіе аша, чі Bidinъл дпкъ пъ фаче о џеаръ.

[1]) Nicephorus Gregoras et Georgius Pachymer ll. cc. [2]) Joannes Christianus Engel in antiq. Hist. Valachiae part. 1. p. 146.

Анъл 1260. Скріе Енгел[1]) къ дп анъл ачеста с'аў дмпъкат Бела IV. къ Оттокарў краіўл Бохетієї; ші віне скріе, пентръ кът Оттокарў дпкъ аша скріе кътре Алексandръ Папа de ла Рота[2]) zікънd: „Фіінd къ пре пъсторіўл чел бън дл desфътеазъ тънтъіреа оілор de лъпї, ші пре пъріптеле чел тілостів дл веселеще порокъл фіілор чел de спъсеніе; ат врът съ те дпщіінцът despre ръсвоіўл кареле л'ат авът асънра лътінацілор краї аї Унгарієї а лъї Бела, ші а фіілъї лъї а лъї Стефан, ал лъї Daniіл краіўлъї Рътепілор, ші фіілор лъї ші ачелора лалцї Рътепї, ші а тътарілор, карії ле-аў фост веніт дптрь аџіторіў, ші а лъї Болеслаў din Краковіа, ші а тіперълъї Лесткоп din Лапсакіе, ші асънра непътъратеї тълціте а оатепілор, челор фъръ de отеніе: а Кътапілор, Унгърілор, Склавілор, Съкъ-ілор, Олахілор, Шістатічілор, adекъ а Гречілор, Българілор, Расціапілор, Боснепілор шчл:“ Везї къте неатърї аў фост dъс Бела асънра лъї Оттокар: de ачі тотъші ръў аї дпкіde, къ тоате неатърїле ачестеа аў фост сънъсе Унгърілор·

[1])Joannes Christianus Engel l. c. Ottocarus apud Pray annal. p. 1. p. 307.

Анъл 1261. Дмпъратъл Teodor Ласкаре din фата лъї Іоанн ал лъї Асан краіўл Българієї аў авът треї фете ші ън фечіорў, анъте Іоанн. Пре фата чea таї таре, карea о аў кіетат Ірina, о аў търітат dънъ Константін фііўл лъї Тіхъ краіўл Българієї, пре Teodora о аў dат лъї Іоанн фііўлъї лъї Міце[1]), іаръ пре а треіа фатъ о аў търітат дмпъратъл Міхаіл Палеологъл дп анъл de акът dънъ че аў скос окії прънкълъї Іоанн, dънъ Сфептістлав, кареле ера прінцін престе тънтеле Етълъї дп партеа Българієї[2]).

[1]) Georgius Acropolita in Historia cap. 73. [2]) Georgius Pachymer in Historia Lib. 3. cap. 6.

Анъл 1263. Despre дмпъратъл Міхаіл Палеологъл аша скріе Пахітер[1]) ла анъл de акът: „Дп кът е despre Българї, пре ачещіа дпкъ пъї лъса съ се одіхпеаскъ, чі кът de кът дї пъкъџіа. Къчї се щіа бра лъї Константін Българълъї асънра дмпъратълъї

пентрȣ орбіреа прȣпкȣлȣї Іоапп, ла кареа ȣръ пȣрȣреа се аціца de Іріпа тȣіереа са, ші сора прȣпкȣлȣї. Аша dаръ сфършіndȣсе цънȣтȣл Ромеілор ѫп Орестіаdъ, нічї лȣпціndȣсе маї ѫпколо, кънї челелалте ле ціпеа Бȣлгарії, тȣлцї осташї аȣ тріміс аколо. Аша трімiцind оасте, маї тоате локȣріле ачелеа ле-аȣ сȣпȣс шіе: пентрȣ къ аȣ лȣат Філіппопоіȣл, аȣ кȣпріпс Степімахȣл; ші тот тȣнтеле, афаръ de Емȣ, с'аȣ аdъогат кътръ ціпȣтȣл Ромеілор; с'аȣ маї лȣат, прекȣт ла а. 1259 с'аȣ zic, (dъnd'о Міце) Месембріа, четатеа чеа таре, ші кȣ dъпса Апхіалȣл. Ѫл арdеа ачестеа пре Константін, ші черка тоdрȣ de а се ісбъndі."

Тот ѫнтрȣ ачеста ап аȣ dърȣіт Стефап V краіȣл чел маї тънър, повъцȣіторіȣл Арdеалȣлȣї ші dомпȣл Комапілор, лȣї Іола, фііȣлȣї Банȣлȣї Ладіслав, пентрȣ тȣлте вреdпічії але лȣї, Віzокпа, Мънъраdеа, Хашагȣл ші Nоцігȣл[2]).

[1]) Georgius Pachymer Hist. lib. 3. cap. 18. [2])Mss. Hevenesianorum tom. 68. p. 212.

Апȣл 1264. Nікіфор Грегора[1]) аша скріе ла апȣл de акȣт: „Am zic, къ фата ѫтпъратȣлȣї Ласкаре с'аȣ фост търітат dȣпъ Константін краіȣл Бȣлгаріеї; ачеаста аȣzindȣ къ ѫтпъратȣл Міхаіл Палеологȣл аȣ скос окії прȣпкȣлȣї Іоапп, аї фрате-съȣ, пȣ ѫпчета а ѫndемпа пре бърбат, ка съ ісбъndеаскъ фапта, ші бърбатȣл ѫпкъ черка тоdрȣ ші прілецїȣ ла ачееа. Ачестеа гъndind Константін, і-аȣ dат прілецїȣ Сȣлтапȣл Azатін. Пентрȣ къ пефіind акасъ ѫтпъратл Міхаіл Палеологȣл, пре Azатін л'аȣ тріміс ѫп четатеа Епосȣ, чеа de лъпгъ таре, ші і-аȣ пȣс стрецї, ка пȣ кȣтва съ фȣгъ. Кареа фаптъ непȣтъnd'о сȣфері Azатін, аȣ ѫndемпат пре Константін съ се скоале кȣ арте ѫп контра Ромеілор, ші і-аȣ фъгъdȣіт тȣлцї банї de ва пȣтеа скъпа прін тіжлочіреа лȣї. Прілецїȣл ачеста Константін бȣкȣрос л'аȣ пріітіт, ші ѫпцелегъnd къ ѫтпъратȣл ва съ се ѫптоарпе din Тессаліа ѫп Царіграd, аȣ кіемат маї біне de доȣеzечї de тії de Скіте (Ромънї) de лъпгъ Dȣпъре, кȣ каре ѫп грабъ пъвълind ѫп ціпȣтȣл Ромеілор, пъdъжdȣіа къ пре ѫтпъратȣл ѫпкъ'л ва прінde din кале. Dрепт ачееа Ромънії ѫптіnzindȣсе прін тоатъ Тракіа ка о треажъ, аȣ терс пънъ ла църтȣріле търії, кът нічї dобіток, нічї от, нічї ѫтпъратȣл пȣтеа съ ръсбатъ. Nічї с'аȣ ѫпшелат Ромънії, фъръ пȣтаї ѫтпъратȣл аȣ скъпат сънътос, пентрȣ къ ѫпцелегъnd пъвъліреа Ромънілор, прін тȣнцїї каре сънт лъпгъ Ганї, пре аскȣпс с'аȣ слобоzіт ла таре, ші dȣпъ доȣе zіле аȣ аціȣпс ѫп Царіграd. Іаръ Ромънії, карії перdȣсе прілецїȣл de а прінde пре ѫтпъратȣл, ѫнтрȣ ачееа с'аȣ сърґȣіт ка се пȣ пеарdъ ші пре Сȣлтапȣл Azатін. Пентрȣ ачееа л'аȣ пъzіт ла Епос, ші dъndȣлі'лȣ четъцепії, с'аȣ ѫнтȣрпат кȣ паче Ромънії."

Nікіфор Грігора ѫп тоатъ повестеа ачеаста скріе ‚Скіте,' пȣ ‚Ромънї;' чі еȣ ат арътат ла апії трекȣцї, маї алес ла апії 1122 ші 1152, къ dȣпъ апії ачещіа прін Комапї, Пацінакї, саȣ Скіте, тот deаȣпа требȣї ѫпцелешї Ромънії чеї dеа стъпга Dȣпърії. Zіса теа о ѫнтъреще ші Георгіе Пахімер[2]), кънd търтȣрісеще, къ Скітеле de лъпгъ Dȣпъре сънт de ȣп пеат кȣ Влахії чеї de лъпгъ Біzіа.

[1])Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 59. 68. [2])Georgius Pachymer lib. 1. de Andronico seniore cap. 37.

Анꙋл 1267. Краіꙋл Ꙋнгаріеї Стефан ал чінчелеа ꙟн анꙋл de акꙋт аꙋ дърꙋіт лꙋї Andреіꙋ, фііꙋлꙋї лꙋї Іоанн, портаріꙋлꙋї съꙋ, сатꙋл Аранїфалъꙋ, че се кеатъ Бартꙋ, каре сат аꙋ фост маї наінте ал некредінчіосꙋлꙋї Петрꙋ, фіꙋлꙋї лꙋї Тꙋроі. Din партеа хрісовꙋлꙋї, кареле се афлъ ла Корнідес [1]), мꙋлте се пот ꙟнвъца, къчї ziче Краіꙋл: „Кънd пътіmеam марї izгонірї прін пърінцїї Nострії невіновацї фіind, ачелашї Andреіꙋ Іаніторіꙋл Nострꙋ се пꙋнеа пе сіне ꙟн тоатъ прімеждіа, ші кънd аꙋ веніт воіводꙋл Ладіслав, ші фрателе лꙋї Цїꙋла, ші Команії асꙋпра Nоастръ ла Арdеал, карії тотꙋшї din міла лꙋї Dꙋmnezeꙋ с'аꙋ фꙋгъріт, вітеџеще аꙋ прінс арме пентрꙋ Nоі, — ші кънd am мерс ла Фекете Холм, ші Nе-аꙋ лъсат чеї маї мꙋлцї dінтре баронї, осташї ші тоцї боіерії церії Nоастре de фрікъ, къ нꙋ вор пꙋтеа ста ꙟмпротіва dꙋшманілор карії не гоніа, ел сінгꙋр нꙋ с'аꙋ dепъртат de Nоі, чі zіоа ші ноаптеа аꙋ стръжꙋіт пентрꙋ Nоі ꙟн нꙋміта четъцꙋікъ, ші слꙋжбе Nе-аꙋ фъкꙋт, каре нꙋ ле пꙋтем тоате спꙋне. Афаръ de ачестеа, кънd Nе-am бътꙋт кꙋ Лаꙋрентіе фііꙋл лꙋї Кеmény, стънd ꙟнаінтеа тꙋтꙋрор осташілор, пре стегаріꙋл оастеї ачеіа, ші пре алцї doї вітежї ел ꙟнсꙋшї і-аꙋ оборжт кꙋ лапчеа са, ші пре Лаꙋрентіе фііꙋл лꙋї Кеmény повъцꙋіторіꙋл, ꙟн артеле сале л'аꙋ adꙋс ла Nоі. Кънd Nе-am бътꙋт ші ла Тісъ кꙋ Еркеі банꙋл, къцї осташї н'аꙋ тъіат кꙋ мъна са? Ла Ілшвасег, ꙟн бътаіа чеа ꙟнаінте de анꙋл 1259, ꙋnde с'аꙋ прінс Хенрік Пал кꙋ doї фечіорї аї лꙋї, ꙟнкъ треї осташї аꙋ тъіат ꙟнаінтеа окілор Nострі."

[1]) Daniel Cornides Diplomat. Mss. tomo 4. p. 31.

Анꙋл 1270. Історічії ꙋнгꙋрещї токма ръꙋ се пъръвеск dеспре анꙋл ꙟн каре аꙋ мꙋріт Бела ал IV-ле, чі еꙋ цін кꙋ Ханер [1]), кареле біне аратъ, къ Бела аꙋ мꙋріт ꙟн анꙋл de акꙋт ꙟн 7 zіле але лꙋї Маіꙋ, dꙋпъ че аꙋ стъпъніт 35 de анї, ші къ ꙟndатъ і-аꙋ ꙋрмат Стефан ал чінчелеа фііꙋл лꙋї, кареле фꙋсесе ꙟнкоронат маї наінте de а мꙋрі Бела ал IV-ле.

Ꙟнтрꙋ ачест анꙋ аꙋ мꙋріт ші Іріна фата ꙟмпъратꙋлꙋї Теодор Ласкаре ші мꙋіереа лꙋї Константін краіꙋлꙋї Бꙋлгарілор ші Ромънілор челор че сънт dеа dреапта Dꙋнърії [2]).

[1]) Georgius Jeremias Haner Reg. Hung. Period. 9. §§. 173. 174. [2]) Georgius Pachymer Hist. lib. 5. c. 3.

Анꙋл 1271. Мꙋрind Іріна мꙋіереа Краіꙋлꙋї Константін, кꙋм с'аꙋ zіс ла анꙋл трекꙋт, ꙟмпъратꙋл Міхаіл Палеологꙋл ꙟнтрꙋ ачееа ꙟші сфърма капꙋл, кꙋм ар пꙋтеа траџе ꙟн партеа са пре Константін фііꙋл лꙋї Тіхꙋ. Dрепт ачееа аꙋ тріміс солї, ші л'аꙋ ꙟмбіат кꙋ Маріа а doꙋа фатъ а Еꙋлогіеї сꙋрорії сале, кареа фꙋсесе маї наінте мърітатъ dꙋпъ Алексіе Філес мареле domестік. Nічї с'аꙋ лепъdат de ꙟнсꙋръчіꙋне Константін: пентрꙋ ачееа ꙟмпъратꙋл лꙋънd кꙋ сіне пе Патріархꙋл din Царіград, аꙋ dꙋс пре Маріа пънъ ꙟн Селібріа, ші de аколо кꙋ фоарте маре помпъ о аꙋ тріміс ла міре, фъгъdꙋind лꙋї Константін, къ ꙟн лок de zестре кꙋ Маріа ꙟї ва dа Месембріа ші Анхіалꙋл, каре ле dъdꙋсе Міце Ромеілор. Dаръ нꙋ с'аꙋ цінꙋт de кꙋвънт, пентрꙋ къ ꙟнтоарчереа нꙋмітелор четъцї о аꙋ тъмъdꙋіт кꙋ мінчіꙋнї, пънъ кънd аꙋ нъскꙋт Маріа пре фііꙋл Міхаіл. Нъскънd dънса, ші възънd къ ꙋнкіꙋл съꙋ ꙟмпъратꙋл аша ꙟнкъ нꙋ dъ ꙟнапої четъціле, аꙋ ꙟnde-

mnат пе Константin бърбатȣл съȣ̆, съ ле іа кȣ ръсбоіȣ̆; чі ѫmпъратȣл Міхаіл Палеологȣл аȣ̆ mъріtат пре Еȣфросіna фата са чеа din ціітоаре dȣпъ Nога хапȣл Тътарілор, de а кърȣіа фрікъ Константin n'аȣ̆ кȣtezат ȣпа съ кърпеаскъ; аша скріе ачестеа Пахіmер[1]).

Тот ла ачест апȣ̆ ачеастъ скрісоаре се adȣче de Катопа[2]): „Nоі Матеȣ̆ воіводȣл Ардеалȣлȣі, комітȣл Солпокȣлȣі ѫпщіінцъm пре тоці, кȣm къ пъmъптȣл Абрȣт кіеmат, кареле есте лъпгъ Аmпоіȣ̆ ал капітȣлȣлȣі бісерічіі С. Міхаіл, лȣmінатȣл краіȣл Ȣпгаріеі Стефап Domпȣл Nострȣ чел фіреск л'аȣ̆ dат ші dърȣіт епіскопіеі, капіталȣлȣі, ші бісерічеі С. Міхаіл, ка кȣ къdінцъ вечпікъ ші пекȣрmатъ съ'л аібъ, каре пъmъпт maі паіnте л'аȣ̆ ціпȣт Ціȣла бапȣл din dърȣіре кръіеаскъ, іаръ maі пе ȣрmъ секȣіȣл Бȣлȣz.—— Dат ѫп Алба ла апȣл Domпȣлȣі 1271."

[1]) Georgius Pachymer lib. 5. cap. 3. [2]) Katona in Hist. crit. tomo 6. p. 573.

Апȣл 1272. Nȣ с'аȣ̆ пȣтȣт пъръві історічіі ȣпгȣрещі deспре moартеа лȣі Бела ал IV-ле ла апȣл 1270, пȣ се пот ші ла апȣл de акȣm пъръві deспре moартеа лȣі Стефап ал V-ле. Еȣ̆, ка съ пȣ'mі стрік вреmеа ѫп zъdар, deспре moартеа лȣі Стефап ал V-ле іаръші ціп кȣ Хапер[1]), ла кареле веі афла, къ ачееа ѫп апȣл de акȣm с'аȣ̆ ѫптъmплат, ші ѫп апȣл de акȣm і-аȣ̆ ші ȣрmат фііȣл лȣі Ладіслав ал IV-ле, кареле с'аȣ̆ порекліт Коmап саȣ̆ Кȣп, пептрȣ фетеле de ромъп, кȣm с'аȣ̆ арътат ла апȣл 1239.

Zіче Хапер[2]), къ Стефап ал V-ле аȣ̆ ѫпвіпс ѫптъіашї dатъ Бȣлгаріа, ші ел с'аȣ̆ ші пȣmіт maі ѫптъіȣ̆ пре сіпе Краіȣ̆ Бȣлгаріеі; чі zіса чіпстітȣлȣі Хапер, mъкар къ кіаmъ ѫптрȣ аціȣторіȣ̆ пре Тȣроціе[3]), Бопфіпіе[4]), ші пре Рева[5]), пȣ е de а се креde: пептрȣ къ Бȣлгаріа ѫптреагъ, кȣm am арътат ла апȣл 1259 Ȣпгȣрії пȣ о аȣ̆ авȣт кȣ сіпе вре odатъ, ші краіȣ̆ Бȣлгаріеі ѫпкъ пȣ Стефап ал V-ле с'аȣ̆ пȣmіт пре сіпе ѫптъіашї dатъ, чі татъл съȣ̆ Бела ал IV-ле, кȣm с'аȣ̆ арътат ла апȣл 1236. Маі de а се креde ар фі, че скріе Епгел[6]): „Къ ѫп апіі din прȣпчіа лȣі Ладіслав ал IV-ле, (doаръ ѫп апȣл 1272), Літеп, кепеzȣл Ромъпілор челор din партеа църіі de песте mȣпці, с'аȣ̆ лъсат de аскȣлтаре de корона ȣпгȣреаскъ, ші de бапȣл Zеверіпȣлȣі, ші пе dъпd вре ȣп трібȣт, се пȣрта ка ȣпȣл, кȣm пȣ'і порȣпчеще алтȣл; чі оаре-каре ціпераріȣ̆ ȣпгȣреск, апȣme maціcтрȣл Георгіе, аȣ̆ бътȣт пре Літеп, ші пре Бърбат фрателе лȣі л'аȣ̆ прінс, ші аша і-аȣ̆ фъкȣт пре аmъпdоі іаръші трібȣтарі." Пъпъ ачі Епгел, ші і-ашї креde ка ла ȣп пріетеп, de п'ашї фі четіт ѫп хрісовȣл лȣі Стефап ал V-ле, кȣ кареле аȣ̆ ѫптъріт ѫп апȣл 1272, 10 калепde але лȣі Іȣпіе, алт прівілегіоп ал mъпъстіреі din Керц, къ ѫп апȣл de акȣm Лаȣрептіе аȣ̆ фост бап Северіпȣлȣі саȣ̆ Краіовії, іаръ пȣ Георгіе, прекȣm аратъ Корпіdес[7]).

[1]) Georgius Jeremias Haner Reg. Hung. period. 9. et 10. §§. 177. 181. [2]) Idem Haner ibidem §. 176. nota Z. [3]) Thuroczius f. 151. [4]) Bonfinius f. 303. [5]) Petrus de Reva centur f. 16. seq. [6]) Joannes Christianus Engel in antiq. Hist. Valachiae part. 1. p. 147. [7]) Daniel Cornides Diplom. Mss. t. 2. p. 94

Апȣл 1273. Стефап Катопа[1]) zіче, къ епіскопȣл din Оломȣц аша аȣ̆ скріс ѫп апȣл de акȣm лȣі Грігоріе ал X-ле Папеі de ла Рома: „Іаръ прімеждііле каре пот веnі крещіпътъціі din Ȣпгаріа съпт ачестеа, ѫптъіȣ̆ къ ѫп кръіmеа ачееа се ціп Комапі (саȣ̆

карії пѹ пѹмаї стреіпілор, чі ші църенілор ле сънт гроазнічї, пентрѹ къ пѹ се бат ка алцїї, чі непъртіпіnd прѹпчілор ші бътръпілор, пре тіпере ші тіперї прінзъndѹї ѧї фак de леџеа лор чеа реа, ѧнтрѹ атъта, кът аша фоарте ш'аѹ ѧнтѹлцїт пѹтереа са; de ѹnde Ѹнгаріа кѹ тоате църіле вечіне стъ ѧн прімеждіе. Тот ѧнтрѹ ачееа кръіме се сѹфере аіеве еретічії ші шісматічії, карії фѹг din алте церї. Іатъ ѧнсашї кръіеаса Ѹнгаріеї е ромънъ, але кърeіа фръцїї сънт ші аѹ фост пъгъне. Doѹъ фете але краіѹлѹї Ѹнгаріеї с'аѹ мърітат dѹпъ Рѹтенї, карії сънт шісматічї. Сора краіѹлѹї ачестѹї тінър с'аѹ dат протівнікѹлѹї бісеречії."

Ромъна кареа аѹ фост кръіеаса Ѹнгаріеї, аѹ фост Елісабета фата лѹї Кѹтен, мѹіереа лѹї Стефан ал V-ле, ші мѹма лѹї Ладіслав ал IV-ле, dѹпъ кѹм скріе Десерікіе [2]). Іаръ прін протівнікѹл бісеречії се ѧнцелеџе Andронік Палеологѹл [3]). Маї пре ѹрмъ ѧнсеамнъ, къ фръцііле Елісаветії, пентрѹ ачееа се zік пъгъне, пентрѹ къ п'аѹ фост Лътіне.

[1]) Steph. Katona Hist. crit. tom. 6. p. 637. [2]) Desericius part. 2. f. 127. [3]) Katona l. c.

Анѹл 1274. Ціѹdеката лѹї Матеѹ воіводѹлѹї Арdеалѹлѹї, кареа се афлъ ла Катона [1]), пѹ пентрѹ алта о adѹк ачі, фъръ пѹмаї ка съ се щіе ал кѹї аѹ фост Міріслъѹл маї de demѹлт. Ціѹdеката ачееа сѹпъ аша: „Noї Маџістрѹл Матеѹ воіводѹл Арdеалѹлѹї, комітѹл Солпокѹлѹї, фачем ѧнщіінцаре прін рънdѹл ачестора тѹтѹрор, къ — Doamna въdѹва лѹї Ѹрбан, ші Міхаіл фечіорѹл еї, прін Паѹл комітѹл din Dіог, фрателе комітѹлѹї Andреіѹ, прокѹраторіѹл еї, сорочіnd ѧнаінтеа поастръ ла леџе пе Петрѹ, фііѹл лѹї Петрѹ челѹї маре din Міріслъѹ, пентрѹ ѹчіdереа пѹмітѹлѹї Ѹрбан, — Вартоломеіѹ протопопѹл din Тѹрda, dіаконѹл атѹнчеа ал бісеречії din Алба, ѧн локѹл ші кѹ пѹмеле аѹ респѹнс, — — Dѹпъ форма кърцілор чінстітѹлѹї пъріптелѹї Петрѹ, din міла лѹї Dѹmnezeѹ епіскопѹлѹї Арdеалѹлѹї, пентрѹ пѹмітѹл Міріслъѹ, ші пъмънтѹл ѧн кареле Ѹрбан пѹмаї din ѧнгъdѹінца лѹї Петрѹ челѹї маре локѹіа, ам ціѹdекат ка съ се стътѹіаскъ ѧнтр'жнсѹл капітѹлѹл din Алба. Ші фііnd къ капітѹлѹл пентрѹ стареа пъчії требѹе съ се ѧмпаче ші кѹ ціѹdекъторіѹл, кѹ noї ѧнкъ с'аѹ ѧмпъкат, плътіndѹне 15 марче, ші аша с'аѹ потоліт ші стънс тоатъ мъніа ші пізма deапѹрѹреа ѧнтре амбе пърціле. Dат ѧн Алба Ціѹліа ѧн аціѹнѹл ботезъторіѹлѹї Іоанн, анѹл Domnѹлѹї 1274."

[1]) Katona Hist. crit. tom. 6. p. 663.

Анѹл 1276. Лъѹdатѹл Катона [1]) ла анѹл de акѹм маї adѹче хрісовѹл ачеста: „Капітѹлѹл ферічітѹлѹї Міхаіл din Арdеал. Воім съ вінъ ла ѧнщіінцареа тѹтѹрор челор de акѹма ші челор віїторї, къ ѹн пъмънт че се кіамъ Крішфеѹ din комітатѹл Біхърії, кареле е отържшѹ кѹ пъмѫнтѹріле фіілор лѹї Мікѹла, ші кѹ пъмънтѹл Ціпіо, сѹпт щіѹте ші бътръне мете л'ам dат чінстітѹлѹї пъріптелѹї Петрѹ, din міла лѹї Dѹmnezeѹ епіскопѹлѹї Арdеалѹлѹї, прелатѹлѹї пострѹ, ші епіскопіеї лѹї ѧн скімбѹ, пентрѹ пъмънтѹріле епіскопещї ѹнѹл din комітатѹл de Хѹniad, че се кеамъ Піѹшпекі, ші есте лънгъ Стреіѹ, алтѹл din комітатѹл Албеї, de лънгъ Мѹръшѹ, че се кеамъ Отмар, кънї сънт вечіне кѹ челелалте предіѹрї але поастре, ка zісѹл Крішфеѹ пѹмітѹл епіскоп саѹ епіскопіа лѹї пѹрѹреа съ'л

аїбъ, кȣ тоате венітȣріле ші фолосȣріле лȣї. Dат ѧн zioa С. Екатеріneї вергȣреї din анȣл Domнȣлȣї 1276.“

Крішфеȣл е лънгъ сатȣл Ошорхеіȣ, кареле ші акȣта есте ал фечіорілор лȣї Мікȣла, adекъ ал Кеmенещілор ші ал Кобȣшещілор, dаръ нȣ есте ѧн комітатȣл Біхърії, чі ѧнтрȣ ал Клȣжȣлȣї. Піȣшпекі mі се веde а фі Пішкі саȣ Сіmеріа.

Маріа фата Еȣлогіеї а сорорії ѧмпъратȣлȣї Міхаіл Палеологȣлȣї ші кръіеаса Бȣлгаріеї ѧнкъ нȣ ѧнчега а аціца пре Константін бърбатȣл съȣ асȣпра ȣнкіȣ-съȣ пентрȣ Месемвріа, ші а апъра пре шістатічї асȣпра патріархȣлȣї din Царіграd, а лȣї Іоанн Бекк[2]).

[1]) Katona Historia crit. tom. 6. p. 701. [2]) Georgius Pachymer lib. 6. c. 1. Michael Lequien in Oriente christ. tom. 1. p. 1230.

Анȣл 1277. Маріа кръіеаса Бȣлгаріеї ѧн анȣл de акȣт ѧнкоронъndȣ пре Міхаіл фііȣл еї, аȣ ѧнчепȣт а'л креще ка пре ȣн краіȣ, ші аȣ порȣнчіт ка аша съ'л ші чінстеаскъ, adекъ ѧndатъ dȣпъ пърінціі лȣї. Nȣmаї пентрȣ ачестеа се сȣпъра Маріа, къ краіȣл Константін бърбатȣл еї ѧші фрънсесе ȣн пічіор, ші zъчеа: ші къ mаї кȣста ѧнкъ Сфентістлав, deспре кареле am кȣвънтат ла анȣл 1261. De Сфентістлав ачеста фоарте се темеа Маріа, ка нȣ кȣmва mȣріndȣї бърбатȣл, съ ръпеаскъ кръіmеа de ла Міхаіл прȣнкȣл еї, къчї авеа mаї mаре къdінцъ ла кръіmе, нічї пȣтереа ѧї ліпсіа, фіind ел Deспот. Dрепт ачееа Маріа аȣ тріміс солї ла Сфентістлав, ші кȣ mȣлте ціȣръmънтȣрї ѧншелъndȣл съ вінъ ла dънса, ші mаї таре л'аȣ ѧншелат кънd л'аȣ прімiт фііȣ шіе, dаръ ал doілеа, adекъ mаї mік de кът Міхаіл, ші апої л'аȣ оmорѫт. Чі Dȣmnezeȣ н'аȣ лъсат непеdепсітъ о върсаре de сънце ка ачеаста, пентрȣ къ аȣ ръdікат пре ȣн Кордокȣва саȣ Лахана, кареле аȣ фъкȣт іzбъndъ, прекȣm ȣрmеаzъ:

Кордокȣва, фіind къ ѧнсъmneаzъ чева легȣmъ, de гречї mаї пре ȣрmъ с'аȣ кіеmат Лахана. Ачеста аȣ фост пȣркаріȣ, ші ѧнсоціndȣсе кȣ шіе асеmенеа, се фъліа къ ел кȣ вреme ва фі краіȣ. Dінтъіȣ оаmеніі нȣ'л кредеа, dаръ апої аȣ ѧнчепȣт а'л креde. Пентрȣ къ непȣтънd ȣmбла краіȣл Константін пентрȣ фрънцереа пічіорȣлȣї кȣm с'аȣ zіс, фъръ нȣmаї кȣ карȣл, de mȣлцї нȣ се бъга ѧн вре о сатъ, ші mаї въртос de Тътарї, карії акȣш акȣш пръdа Бȣлгаріа. Лахана odінеоаръ dънd престе о mънъ de Тътарї, пре ачещіа і-аȣ тъіат кȣ соціі лȣї, ші ачеаста mаї adесе-орї о аȣ фъкȣт, de ȣnde din zі ѧн zі і-аȣ крескȣт пȣтереа, ѧнтрȣ атъта, кът нічї гъndеа кȣ краіȣл Константін. Dрепт ачееа Константін болнав кȣm ера с'аȣ ръdікат кȣ оасте асȣпра лȣї Лахана, чі Лахана л'аȣ ѧнвінс ші л'аȣ ші оmорѫт, adъогънd осташії къцї mаї ръmъсесе ла аї съї, ші кȣпрінzънd четъціле. Аша се скріȣ ачестеа de Пахіmер[1]).

[1]) Georgius Pachymer Hist. lib. 6. capp. 2. et 3.

Анȣл 1278. Перінd краіȣл Бȣлгаріеї Константін, кȣm с'аȣ zісȣ ла анȣл трекȣтȣ, ѧмпъратȣл Міхаіл Палеологȣл аȣ цінȣт сфат, dȣпъ чіне съ mъріте пе Іріна фата са чеа mаї mаре, dȣпъ Іоанн чел ѧнтъіȣ пъскȣт а лȣї Міце, аȣ dȣпъ Лахана? Ші тоцї л'аȣ сфътȣіт ка съ о mъріте dȣпъ Іоанн. Dрепт ачееа аȣ adȣс пре Іоанн din Скаmandрȣ de лънгъ

Троіа, і-аў стръмѹтат нѹмеле ѧн Асан de пе нѹмеле стръмошѹ-съў, л'аў нѹміт краіў Бѹлгаріеї, ші аў dат порѹнкъ, ка сѹпт греа пеdеапсъ алтміntреле съ нѹ се кіеме, фъръ нѹмаї Асан ші краіў Бѹлгаріеї; апої кѹнѹнъndѹї аў фъгъdѹіт ѧмпъратѹл ціnерелѹї съў, къ de нѹ'л ва пѹтеа ашеzа краіў ѧн Бѹлгаріа, ѧл ва фаче Dеспот.

Іаръ кръіеаса Маріа въzіndѹсе стръпсъ ші de Лахана, ші de ѹнкіѹл съў ѧмпъратѹл Міхаіл Палеологѹл, с'аў мърітат dѹпъ Лахана, прін кареле dестѹл de аспрѹ с'аў пѹртат de мѹлте орї, фіind ел пъкъжіт ші de Гречї ші de Тътарї. Аша скріе Пахімер [1]).

[1]) Georgius Pachymer Hist. Lib. 6. capp. 5. 6. et 7.

Анѹл 1279. Сфършітѹл ръсбоіѹлѹї кѹ Бѹлгарії de аіѹрілеа нѹ се пѹтеа ащепта, фъръ нѹмаї din перdереа лѹї Лахана, кареа с'аў ші ѧнтъмплат ѧн анѹл de акѹм, пентрѹ къ с'аў бірѹіт de Тътарї Лахана; каре лѹкрѹл ѧнцелегъndѹл четъцеnії din Тріnов, пре Маріа ѧнгрекатъ de Лахана, ші пре Міхаіл прѹнкѹл еї і-аў тріміс ла ѧмпъратѹл. Іаръ пре Іоанн фііѹл лѹї Міце, кареле се zічеа Асан, кѹ Іріna мѹіереа лѹї л'аў пріміт краіў ѧн Тріnов, нѹмаї атъта ліпсіndѹле, ка пре Георгіе Тертере съ'л трагъ ѧн партеа лор, прекѹм л'аў ші трас; къчї ла атъта л'аў аdѹс, кът ш'аў лепъdат мѹіереа ші пре Осфентістлав фііѹл съў, ші аў лѹат пре фата лѹї Міце [1]).

Енгел [2]) zіче, къ Корdокѹва саў Лахана ѧн Молdова de акѹм с'аў ѧнвінс de Тътарї, dаръ еў ашў маї zіче къ ѧн Бессерабіа саў Бѹцеакѹл de акѹм, пентрѹ къ ѧн Молdова ѧн тімпѹл ачела локѹіа Ромънї, нѹ Тътарї.

[1]) Georgius Pachymer Hist. lib. c. 8. [2]) Joannes Christianus Engel in antiq. Hist. Valachiae. p. 1. p. 147

Анѹл 1280. „Лахана," скріе Пахімер [1]) „dеспре кареле нѹ ера пъdежdе къ се ва ашеzа, лѹъndѹсе de ла ел Тріnовѹл, ші кръіеаса мѹіереа са, ѧнкъ ѧнтрѹ ачел анў аў ѧнкѹнцiѹрат пре Тріnовітенї кѹ маре оасте пънъ а нѹ се dѹче de ла еї Асан (аdекъ Іоанн III. фііў лѹї Міце), авънd лънгъ сіне Лахана пре Цасімпакс, ка пре ѹн протостратор, кѹ кареа чінсте dърѹісе ѧмпъратѹл пре Цасімпакс пънъ а фі ел ѧнкъ воіторіў de біне лѹї Асан. Прін ѧнкѹнцiѹрареа ачееа маї мѹлтъ моарте с'аў фъкѹт ѧнтре Ромеї de Лахана. Пентрѹ къ мергънd аї пострії ка ла zече мії сѹбт повъцѹіреа протовестіарітѹлѹї Мѹрін ѧнтрѹ аціѹторіѹл челор ѧнкѹнцiѹрацї, Лахана ла локѹл че се кеамъ Diабена, ѹnde се тъбържсе, пре ачещіа ѧн 17 zіле але лѹї Іѹліе і-аў пръпъdіт кѹ тотѹл. Ші іаръші пѹцін dѹпъ ачееа ѧн 15 Аѹгѹст ачелашї Лахана афаръ de мѹнте пъвълінd престе протовестіарітѹл Апрен, кареле повъцѹіа ка ла 5000 de осташї, і-аў пръпъdіт, іаръ пре повъцѹіторіѹл л'аў тъіат кѹ сабіа. Ші ші маї мѹлте аў фъкѹт ка ачестеа, пънъ кънd аў ешіт Асан din Тріnов, ші аў ръмас нѹмаї Тертере; къчї атѹнчї аў трекѹт ла Nога Ханѹл Тътарілор пентрѹ аціѹторіў."

Маї наінте скрісесе Пахімер [2]), къ кѹмпъціа лѹї Тертере маї мѹлт аў стрікат, de кът аў фолосіт лѹї Асан челѹї ноў; пентрѹ къ Тертере пентрѹ къdінца мѹіерії чеї ноѹе а фетеї лѹї Міце, маї таре ръвніа ла кръімеа Бѹлгаріеї, пентрѹ ачееа темъndѹсе Асан, ка нѹ кѹмва съ се асѹпреаскъ фъръ de весте, аў ѧнкъркат тоате авѹціїле краілор Бѹл-

гаріеї, каре ера маї кȣ сатъ кȣлесе ші лȣате de ла Гречї, ші поаптеа ле аȣ стрекȣрат din Тріпов, апої ел ꙟпкъ аȣ ешіт кȣ мȣіереа zіоа, ші фъкъndȣсе къ мерџе ꙟп преȣмбларе, кȣ маре помпъ с'аȣ dȣс пъпъ ꙟп Месемвріа, іаръ de аколо сȣіndȣсе ꙟптр'о корабіе, аȣ фȣџіт ꙟп Царіграd. Ші аша аȣ dобъndіт Тертере скіптрȣл Бȣлгаріеї.

[1]) Georgius Pachymer de Michaele Palaeologo lib. 6. c. 19. [2]) Idem ibidem c. 9.

Анȣл 1281. Dȣпъ че с'аȣ dȣс ла Nога Хапȣл Тътарілор Лахапа кȣ Цасімпакс протостраторȣл съȣ, пентрȣ аџіȣторіȣ асȣпра лȣї Георгіе Тертере, пȣ мȣлт аȣ zъбовіт Асап чел поȣ, ші ел ꙟпкъ аȣ мерс dȣкъnd кȣмпатȣлȣї съȣ лȣї Nога марї dарȣрї de ла ꙟмпъратȣл Міхаіл Палеологȣл сокрȣл амъndȣрора кȣ рȣгъміnте, ка пре ел съ'л аџіȣте съ поатъ dобъndі Бȣлгаріа. Nога пре амъndої і-аȣ прімiт кȣ маре чіncте, чі odіneoаръ къnd се оспъта маї біne, аȣ порȣпчіт de аȣ оморѫт пре Лахапа ші пре Цасімпакс; пре Асап чел поȣ, Еȣфросіпа кȣмпатъ-са мȣіереа Nоџії, л'аȣ мъптȣіт de періре[1]).

[1]) Georgius Pachymer de Michaele Palaeologo lib. 6. c. 19.

Анȣл 1282. Ладіслав ал IV-ле Краіȣл Ȣнгаріеї ꙟп анȣл de акȣм токма ачел прівілегіоn л'аȣ dат лȣї Петрȣ епіскопȣлȣї челȣї лътіnеск din Арdеал, каре л'аȣ фост dат ші мошȣ-съȣ Бела ал IV-ле епіскопȣлȣї Галл ꙟп анȣл 1246, пȣмаї кът zіче, къ Бълградȣл din Арdеал, ші челелалте кȣрцї епіскопещї акȣм de кȣръnd с'аȣ џефȣіт прін Сасї, пъпъ а фі ел маї тъпър, ші къ епіскопȣл Петрȣ аȣ стрікат мȣлте четъцȣічї de лъпгъ Сомеш ші калеа каре dȣче ꙟп Арdеал, ка съ пȣ се ціпъ ꙟптр'ѫnселе хоцї ші тълхарї. Се афлъ прівілегіопȣл ꙟптрег ла Катопа[1]).

Тȣроціе[2]) ші Тімоn[3]) ꙟпкъ скріȣ, къ Комапії ꙟп анȣл de акȣм сȣбт повъцȣіреа лȣї Олdамȣрȣ с'арȣ фі слобоzіт ꙟп Ȣнгаріа, чі с'аȣ бътȣт ꙟпdъръпт.

[1]) Katona Hist. cris tom. 6. p. 863. [2]) Thuroczius f. 151. [3]) Timon in Epit. Chronolog. f. 39.

Анȣл 1283. Мȣрінd ꙟмпъратȣл Міхаіл Палеологȣл, і-аȣ ȣрмат фічіорȣл Андроnік чел маї бътръnȣ, deспре кареле, ші deспре Георгіе Тертере скріе Пахімер[1]) zікъnd, „Тертере, dȣпъ фȣга лȣї Асап челȣї поȣ, фъкъndȣсе краіȣ Бȣлгаріеї, прекȣм с'аȣ zісȣ аіȣрілеа, с'аȣ къітȣ, къ лепъdъndȣ'шї мȣіереа чеа пре леџе авȣтъ, аȣ лȣат пе сора лȣї Асап, ші пентрȣ ачееа с'аȣ афȣрісіт de Бісеріка са. Dрепт ачееа аȣ трімiс ла ꙟмпъратȣл солї, карії съ'ї спȣпъ тоате ачестеа, ші къ ел есте гата а фаче паче de ва dа ꙟпапої ꙟмпъратȣл пре мȣіереа чеа пре леџе, кареа се ціпеа ꙟп Nікеа. Каре прімindȣле ꙟмпъратȣл аȣ скос фемееа de ла ꙟпкісоаре, ші о аȣ трімiс ла Тертере, пофтіnd ка Тертере ꙟпкъ съ трімітъ ла dъпсȣл пре сора лȣї Асап, прекȣм с'аȣ ші фъкȣт. Dȣпъ ачееа възъnd ꙟмпъратȣл къ пȣ маї есте вре о пъdежde de а пȣпе пре Асап краіȣ Бȣлгаріеї, аша се ꙟпръdъчіnасе Тертере, кȣ ачеста аȣ фъкȣт паче, ші пре Асап, dȣпъ токмеала кȣ татълсъȣ фъкȣтъ, ꙟп ръсплътіреа кръімеї чеї перdȣте, л'аȣ фъкȣт Deспот Романіеї.“

Пе времеа ачеаста се лібовіа ші краіȣл Ладіслав IV кȣ Ромъпеле din цеара Ȣнгȣреаскъ, прекȣм мъртȣрісеск Тȣроціе[2]), Ріціе[3]), Nadani[4]), ші Enc[5]).

[1]) Georgius Pachymer de Andronico Palaeologo lib. 1. c. 2. [2])Turoczius f. 52. [3])Ritius f. 845. [4])Nadanyi p. 120. [5]) Ens p. 70.

Анꙋл 1284. Ла аніі трекꙋцї маї adece орї am арътат, къ dꙋпъ анꙋл 1152, прін Комані ші прін Скіте, історічії, маї алес чеї гречещї пꙋрꙋреа аꙋ ѫнцелес пре Ромъніі чеї din Молdова ші чеї din Валахіа. Ашішdереа am арътат ла анꙋл 1236, къ Скітеле, каріі аꙋ трекꙋт атꙋнчї Dꙋнъреа de фріка Тътарілор, ші престе воіа Бꙋлгарілор аꙋ трекꙋт Емꙋл, аꙋ фост Влахї саꙋ Ромънї, deспре каріі ла анꙋл de акꙋм Пахімер[1]) аша скріе: „Пре ѫмпъратꙋл Andронік чел маї бътрън, тот ачелаш прілеціꙋ л'аꙋ ѫнгріціат пентрꙋ Влахї. Nеамꙋл ачеста ера кобърлъꙋ ші нестаторнік кꙋ локашꙋл, dар пре времеа ачееа лъціт прін трактꙋріле, че се ѫнтind de ла ощеазеле Църіградꙋлꙋї пънъ ла Бізіа ші маї dепарте; прін каре локꙋрї ѫмтꙋлціndꙋсе фъръ самъ, се пꙋтеа авеа препꙋс deспре dънші ка пꙋ кꙋмва съ adaоце маре пꙋтере Скітелор, — каріі се зічеа, къ акꙋшї вор съ пъвълеаскъ, — фіind трашї ѫн партеа лор прін асемънареа віецꙋіреї, ші doаръ ші прін комꙋнікареа сънцелꙋї ші а ꙋрзіріі: пентрꙋ къ се зічеа а фі атъціа, кът пꙋ се потꙋ лесне пꙋмъра, тоцї din тінереце ѫнвъцацї а сꙋфері тоате греꙋтъціле ші мішълътъціле, ка ꙋніі каріі с'аꙋ пъскꙋт ші крескꙋт ѫн локꙋрї аспре, ші кꙋ аспріме: нічї аверіле ле ліпсіа din венітꙋл тꙋрмелор ші ал чіꙋрdзірілор, каре ле хрънія ѫн пъшꙋніле челе маї бꙋне; маї пре ꙋрмъ ѫн мещешꙋгꙋріле de оасте ѫнкъ пꙋ ера неdепрінші, фіind къ пꙋ пꙋмаї ѫн тоате зілеле въна, чі adece-орї кꙋ върбацї ѫнтрармацї ѫнкъ аша се лꙋпта, кът маї тот deаꙋна ера бірꙋіторї. Ка съ ѫмпеdече прімеждіа ачеаста, Ѫмпъратꙋл аꙋ ціꙋdекат а фі біне, ка пре неамꙋл ачеста съ'л треакъ din партеа чеа de кътръ апꙋсꙋ, ѫн партеа чеа de кътръ ръсеріт, ші съ'л ашезе престе маре ѫн dірептꙋл Царіградꙋлꙋї, ші афаръ de ачеаста съ ле стоаркъ тоате авꙋціile, ка пꙋ кꙋмва щіindꙋші еї пꙋтереа са, кꙋ пꙋмърꙋл лор съ се мънdреаскъ, ші кꙋ біꙋшігꙋл бꙋкателор съ се ѫмбꙋіечеаскъ. Амъndоꙋе с'аꙋ фъкꙋт кꙋ тоатъ съргꙋінца, пентрꙋ къ пꙋ пꙋмаї dърї аꙋ сторсꙋ de ла еї неспꙋсе, чі ші престе Елеспонт а трече і-аꙋ сіліт фъръ мілъ, че лор кꙋ мꙋлт маї греꙋ ле-аꙋ къзꙋт, de кът орї че dаре. Пентрꙋ къ кꙋ прілеціꙋл мꙋтъріі чеї ѫнграбъ фъкꙋте, пентрꙋ крꙋзімеа осташілор, каріі фъръ de мілъ ѫї ѫнтеціа, лꙋкрꙋріле сале челе кꙋ маре прецꙋ кꙋмпърате ші аколо къщігате каре пꙋ се пꙋтеа лесне пꙋрта, с'аꙋ требꙋіа съ ле піарdъ лъсъndꙋле еї de бꙋнъ воіе, орї фꙋръndꙋле тълхаріі, саꙋ се сіліа але вінde фъръ нічї ꙋн прецꙋ. Лънгъ ачестеа, мꙋтареа с'аꙋ фъкꙋт кънd ера іарна маї греа, пентрꙋ каре мꙋлцї оаменї ші мꙋлте dобітоаче, маї алес din челе тінере аꙋ періт, de ꙋnde фоарте маре пагꙋбъ лі с'аꙋ ѫнтъмплат. Ші нефіind dеdацї кꙋ аерꙋл нічї оаменіі нічї dобітоачеле, мꙋріа кꙋ глоата, пентрꙋ каре ѫнтъмпларе аꙋ фост сіліцї, съ'шї кꙋмпере пе банї слобозеніе de а се пꙋтеа ѫнтꙋрна ла локꙋл пащеріі лор, алтмінтрелеа веdеа, къ анеvоіе ворꙋ пꙋтеа скъпа de періре ші еї ші фамілііле лор."

Гъndеам къ преа вестітꙋл Енгел, din челе че скріе ачі Пахімер, се ва сілі а deскꙋрка челе ѫнкълчіте, dаръ dꙋпъ маре бътаіе de капꙋ, амꙋ прічепꙋтꙋ, къ некꙋм съ фіе deскълчіт челе ѫнкꙋркате, чі ѫнкъ маї таре ле-аꙋ ѫнкꙋркат; пентрꙋ къ зіче ѫн історіа Валахіеї[2]): „Ѫн анꙋл 1284, аꙋ веніт мꙋлціме de Ромънї din Тракіа ѫн Ꙋнгаріа

сѹбт апърареа краіѹлѹї Ladіслав, карії, dѹпъ кѹт аратъ бѹллеле Патріархѹлѹї de ла Рома din анѹл de акѹт, с'аѹ ашеzат нѹ нѹтаї ѫн Маратѹръшѹ, чі ші ѫнтр'алте пърцї але кръіmеї ѹнгѹрещї, таї алесѹ ѫн Ardеал. Doаръ лор лі с'аѹ dат пъdѹреа Влахілор, adекъ цеара Олтѹлѹї de акѹт; пентрѹ къ таї кѹ о сѹтъ de анї dѹпъ ачееа се афлъ ла анѹл 1372, къ Ladіслав Domнѹл църії Мѹнтенещї с'арѹ фі нѹміт пре сіне Dux novae plantationis in Fogaras, Повъцѹторіѹ ѫтплънтърії чеї поѹе ѫн Фъгърашѹ, ка съ се вadъ къ еї аѹ ѫтпопорѫт цеара ачеаста."

Апої ѫн історіа Молdовіеї[3]) іаръші скріе: „Ка съ нѹ'тї скріѹ тѹнка de doѹе-орї, кареле ат скрісѹ deспре ѫтпопорѫреа Маратѹръшѹлѹї ѫн анѹл 1284, шчл. прін Ромънї, ѫн історіа Ѹнгаріеї партеа I. паціна 430, нѹ ле таї adѹк ѫнаінте. Сфъртітѹра, кареа. о adѹче domнѹл консіліаріѹл Шлецер (Schlözer) ѫн історіа лѹтії, картеа 50, пац. 94, din патрѹ аналістї рѹсещї, сѹнъ аша:" „Краіѹл Ladіслав аѹ dат Ромънелор цеара dінтре рѫѹріле Морес ші Тісіа. Ла локѹл, че се нѹтеще Крішѹ, се adѹна Ромънії ші аколо тръіа, лѹъndѹ'шї тѹіерї de Ѹнгѹрї, пре каре ле-аѹ трекѹт de ла лецеа латіneаскъ ѫн кредінца са чеа крещіneаскъ пънъ астъzї."

„Dѹпъ Мірон, Кантіmір, Філщіх, ші таї тоцї історічії Молdовенї, din аѹzѹл de ла чеї таї бътрънї лѹат, de обще цън, кѹт къ еї сънт пръсіцї din Маратѹръшѹ, ші традіціа саѹ преданіа ачеаста а лор е токта adевъратъ."

Пънъ ачі преавестітѹл Енгел, кареле апої ѫndатъ adѹче повестеа deспре Dрагошѹ, deспре къцаоа лѹї че с'аѹ кіеmат Молda, ші deспре Zімбрѹ, кареа повесте нѹ е вреdнікъ de а се скріе, фіind къ есте нѹтаї бърфеалъ ші нѹ історіе adевъратъ, прекѹт воіѹ съ'цї арът, ѫнчепънd de ла челе dінтъіѹ zіce але преавестітѹлѹї Енгел.

Аша dаръ zіче ѫнсѹші ел, къ пъdѹреа Влахілор — Silva Blachorum, deспре кареа ат ворбіт ла анѹл 1224, аѹ фост цеара Олтѹлѹї. Чі кѹт аѹ пѹтѹт фі ачеаста пъdѹре, кънd ла анѹл 1215, кѹт с'аѹ арътат аколо, аѹ фост ѫтпопорѫтъ? Zіче таї ѫнколо, къ пре ла анѹл 1372, Ladіслав Domнѹл църії тѹнтенещї с'аѹ нѹміт пре сіне 'Dux novae plantationis in Fogaras,' de ѹnde ѫнкіde, къ Ромънії карії аѹ веніт din Тракіа, doаръ іаръшѹ аѹ ѫтпопорѫт цеара Олтѹлѹї. Чі еѹ ѫнтреб: оаре веніт'аѹ ѫн анѹл 1284 Ромънії din Тракіа ѫн Ardеал, саѹ нѹ? пентрѹ къ Пахіmер deспре ачеаста таче, ші еѹ ат арътат ла анії трекѹцї, кѹткъ пре Ромънї Ѹнгѹрії і-аѹ афлатѹ ѫн Ardеал, ѫн Бънат ші ѫн партеа църії ѹнгѹрещї, кътъ есте ѫнтре Ardеал ші ѫнтре Тісъ, adекъ ші ѫн Маратѹръш. Аша dаръ нѹ ера опѹ, ка църіле ачестеа съ се ѫтпопореаскъ de ноѹ прін Ромънї веніцї din Тракіа, de аѹ ші веніт вре ѹнії ла Ромънії чеї векї de ачі. Че вреа Енгел съ арате din бѹллеле Папеї ші din сфъртітѹра прін Шлецер (Schlözer) adѹсъ, токта фаче пентрѹ міне; къчї ат арътат ла анѹл 1239, къ Команії, карії аѹ веніт атѹнчї сѹбт Кѹтен ѫн Ѹнгаріа, аѹ фост Ромънї din Молdова, ші deспре ачестеа ворбеск ші бѹллеле ші сфъртітѹра, нѹ deспре Ромънії чеї din Тракіа веніцї, прекѹт ѫнсѹцї поцї цѹdека din кѹвінтеле сфъртітѹрії.

Ачеаста ѧнкъ am арътат ла анѹл 1241, кѹткъ нѹ тоцї Ромънїї аѹ трекѹт кѹ Кѹтеп ѧн Ѹнгаріа. Ба че е маї мѹлт, ѧн анѹл 1282, ѧнкъ am арътат, къ Олdамѹрѹ повъцѹіторіѹл Комапілор adекъ ал Молdовенілор, ѧн анѹл ачела с'аѹ бътѹт кѹ Ѹнгѹрії, кѹм поате фі dаръ, ка Dрагошѹ din Маратѹръшѹ съ фіе ѧмпопорѫт Молdова? Пентрѹ къ токма de аї ziче, къ Комапії нѹ сънт тот ѹна кѹ Ромънії, dар тотѹші те воіѹ ѧнтреба, dаръ колоніа чеа вестітъ, dеспре кареа ворбеще ѧмпъратѹл Фріdерікѹ ла анѹл 1241, че с'аѹ фъкѹт din Молdова?

Ѧн кът есте пентрѹ къцаоа Молdа, ші Zімбрѹл лѹї Dрагошѹ, нѹмаї атъта zікѹ, къ сънт повещї, че нѹ требѹе лѹате ѧн сеамъ; къчї рѫѹл Молdова, dе ла каре с'аѹ нѹміт маї пре ѹрмъ тоатъ цеара, ші маї наінте тот аша с'аѹ кіемат; іаръ капѹл чел dе боѹ, нѹ dе ла Zімбрѹ л'аѹ пріімiт цеара Молdовеї ѧн цімірѹл съѹ, чі dе ла четататеа, кареа о аѹ zidіт ѧмпъратѹл Траіан ѧн Dакіа чеа веке, ші с'аѹ кіемат Caput Bovis, Капѹл-Боѹлѹї, прекѹм с'аѹ арътат ла анѹл 106, din Прокопіе[4]).

[1]) Georgius Pachymer lib. 1. de Andronico seniore Palaeologo c. 37. [2])Joannes Christianus Engel in antiq. Historia Valachiae part. 1. p. 147. [3]) Idem Engel in antiq. Hist. Valachiae c. 6.

Анѹл 1285. Nіколае III Папа dе ла Рома, прекѹм аратъ Петерфі[1]), dестѹл с'аѹ сърґѹіт ѧн анії трекѹцї съ поатъ dесбъра пре Ладіслав IV Краіѹл Ѹнгаріеї dе ла dрагостеа Ромънелор, че nіміка аѹ іспръвіт, сѹгънd ачеста dрагостеа ачееа dе ла мѹмъса, кареа ші dънса аѹ фост Ромънъ, кѹм с'аѹ zіс ла анѹл 1273. Dрепт ачееа ѧн анѹл dе акѹм пре Ладіслав л'аѹ чертат Dѹмnezeѹ, пентрѹ къ Комапії саѹ Молdовенії, dѹпъ че с'аѹ ѧнвінсѹ dе Ѹнгѹрї ѧн анѹл 1282, с'аѹ ѧнсоцітѹ кѹ Тътарії, ші ѧн анѹл ачеста фоарте ръѹ аѹ пръdат цінѹтѹл Ѹнгѹрілор[2]), маї алес Арdеалѹл, кѹм се ва веdеа din хрісовѹл лѹї Ладіслав IV, чел ѧн анѹл 1289, dат Съкѹілор din скаѹнѹл Аріешѹлѹї.

[1]) Peterfi Concil. Hung. part. 1. pag. 93. seqq. [2]) Thuroczius f. 152. Bonfinius f. 305. Nadány pag. 120. Timon in Epit. chonol. f. 39.

Анѹл 1288. Ладіслав Віце-Воївоdѹл din Арdеал ѧн анѹл ачеста аѹ цънѹт цівdекатъ ѧн сатѹл Крѹчіферілор din Тѹрdа, ѧмпротіва лѹї Кеміні ші а лѹї Іоанн фіілор лѹї Мікѹла din Ошорхеіѹ, ѧн кареа с'аѹ осъndіт, ка съ пеарdъ треї сате але сале: Ошорхеіѹл, Zтара, Zалопателке, dе нѹ вор плъті пънъ ла анѹ 160 dе марче, пентрѹ пагѹбеле фъкѹте лѹї Петрѹ епіскопѹлѹї челѹї Лътінескѹ din Арdеал[1]).

[1]) Katona Hist. crit. tom. 6. pag. 981.

Анѹл 1289. Ладіслав ал IV-ле краіѹл Ѹнгаріеї ѧн анѹл ачеста аѹ dърѹітѹ тотѹ скаѹнѹл Аріешѹлѹї Съкѹілор пентрѹ маї мѹлте слѹжбе але лор, dаръ маї въртос, пентрѹ къ ѧн анѹл 1285 аѹ бътѹт пре Молdовенї ла Хооd, пре Тътарї ла Тръскъѹ, скоцінd dе ла еї маї мѹлцї dе о міе dе робї, ші пентрѹ къ ѧн ліпсъ фіінd Краіѹл і-аѹ dат 80 dе каї. Dат'аѹ Ладіслав хрісовѹл ачеста ѧн анѹл Domнѹлѹї 1289, 14 калеnde але лѹї Октомвріе, ѧн анѹл кръімеї сале 18, ші с'аѹ ѧнтъріт dе Andреіѹ ал III-ле ѧн анѹл 1291, прін Карол Роберт ѧн анѹл 1313[1]).

[1]) Daniel Cornides in Mss. dipl. tom. 7. pag. 542.

Anul 1290. Pre Ladislav al IV-le Craiul Ungariei dintru atâta dl lăsase akâta porokul, kât unii dintre mai marii ţerii, mai nainte de a mări el, aŭ trimis de aŭ kiemat pre Andreiŭ al III-le din Venedia sul unu craiŭ [1]), ši pre Ladislav unmai herţog vrea sul lase [2]). Či nu š'aŭ dovândit skopul, pentru kă dn anul de akâm [3]) Ladislaŭ fu otorât dn kortul sŭŭ noaptea de Komani [4]), după če aŭ domnit 18 ani [5]), ši i-aŭ urmat Andreiŭ al III-le, kare s'aŭ ši încoronat dn Septemvrie al anului de akâm [6]).

[1]) Thuroczius f. 153. Bonfinius f. 306. Réva f. 18. [3]) Ranzanus f. 374. [6]) Madius f. 637. Thuroczius et Ranzanus l. l. cc. [4]) Réva l. c. [5]) Haner Reg. Hung. Period. 10. §. 188. nota z. [6]) Madius l. c.

Anul 1291. Nikolae al IV-le Papa de la Roma, kându trâiea încă împăratul Mihail Paleologul, fusese trimis de antecesorul sŭŭ unmai ka un sol la Cariград, ka să lukre pentru unirea bisericii. Akolo dn nolata de la Vlaherne odineoară s'aŭ întâlnit ku Ioahim arhiepiskopul Bulgariei, karele i-aŭ fugădit dnaintea împăratului, kă el nu se va trage de la unire. Drept aceea fukându-se Nikolae patriarhŭ după aceea, š'aŭ adus aminte de fugăduinţa arhiepiskopului, ši dn anul de akâm trei kărţi aŭ skris, una craiului Georgie Tertere, pre karele dl unmeşte împărat, alta arhiepiskopului, ši a treia Iliei krâiesei Serbiei, celor doi îndemnându-i la unire, iar aceştia doţenindu-o ka să stea de dnaintea lui. Âste trele kărţile aceştia se afl la Rainald [4]) ši la Aloisie Gverra [2]). Iar Craiul Ungariei Andreiŭ al III-le unkă aŭ dat trei hrisoave dn anul de akâm, unul lui Ugrin, altul fabrilor din Trâskuŭ, al treilea okneanilor din Turda. A lui Ugrin sună aşa: „Noi Andreiŭ din mila lui Dumnezeŭ Craiul Ungariei, dăruimu pre toţi, kărora se kuvine a şti, kum kă fukându Noi tuturor boierilor (netemeşilor), Sasilor, Sekuilor ši Olahilor, din toate părţile Ardealului kă unsusă ei adunare la Alba Iuliа, pentru îndreptarea statului lor, din sfatul tuturor mai marilor bisericeşti ši al baronilor karii ne sta dntru aţiutoriŭ, Maiestrul Ugrin iubitul ši kredinţiosul Nostru, skulându-se dntru aduneareа aceea, aŭ poftit ka prin Noi să i se dntoarkă, ši dea îndărăpt piuă sate de lângă Olt, ce se keamă Fugăraş, ši Zumbotkel (Sumbăta), ši sunt luate kă nedreptul de la dânsul, arătându despre dânsele hrisoavele ši privilegioanele sale, ši Noi unkă vrându a Ne mai îndeletnici despre numitele sate, oare fost'aŭ ale Maiestrului Ugrin, saŭ nu? Kă aceiaşi netemeşi (nobili saŭ boieri). Sasi, Sukui ši Olahi (saŭ Rumâni) kă deadinsul am fukut să se cerce, oare ziselе sate sunt kă dreptul ši după lege ale Maiestrului Ugrin? Karii toţi ši fiind kare Ne-aŭ spus, kă mai sus ziselе sate Fugărašul ši Zumbotkelul sunt ši aŭ fost ale Maiestrului Ugrin, ši ale mai marilor lui. Noi drept aceea fiind kă am kunoskut ši știut, kă satele acelea kă dreptul ši după lege se ţin de Maiestrul Ugrin, kă toate folosurile ši venitурile lor le am dat ši întors îndărăpt acelui Ugrin Maiestrului, ši prin dânsul moşteanilor lui, ka să le aibă kă kădinţă dea nărăreа ši nemărginioasă de a se kiema îndărăpt, kă acela mudră ši deplinire kă kare le aŭ avut, ši ţinut mai marii lui. Dat în Alba Iuliа, în duminika Invokavit, anul Domnului 1291.“

Хрісовꙋл ачеста се цъне ѧн капітꙋлꙋл Бълградꙋлꙋї din Ардеал, ші din порꙋнка ѧмпъръtеаскъ с'аꙋ датꙋ афаръ ѧн анꙋл 1768 сатꙋлꙋї Брꙋліа din скаꙋнꙋл Шінкꙋлꙋї. Деспре кареле аша скріе Енгел[3]): „Ла анꙋл 1290 ера ꙋн пъскꙋтꙋ Ромън, анꙋме Ꙋгрінꙋ, Домнꙋ ші стъпън Фъгърашꙋлꙋї, ші Сомботхеіꙋлꙋї. Фаміліа Въкъресkꙋлꙋї ціне стема саꙋ цімірꙋл Фъгърашꙋлꙋї пънъ астъзї ѧнтрꙋ адꙋчереа аміnте, къ л'аꙋ стъпъніт оарекънd, прекꙋм скріе Едер[4])."

Токма біне, къ Едер коллега меꙋ кънd ші еꙋ ерам діректоріꙋ престе школе, ѧмї веnі ачі ѧнаіnте; пентрꙋ къ ел есте ачела, кареле ѧнкъ аꙋ кꙋтезат а скріе ѧн Крісꙋл (крітіка) Інстанціеї Ромънілор din Ардеалꙋ, къ ачещіа пꙋрꙋреа аꙋ фостꙋ нꙋмаї сꙋферіцї ѧн нꙋміта цеаръ, іаръ нꙋ прімiцї. Еꙋ ѧн Антікрісꙋл меꙋ ам фост ръспꙋнсꙋ ла тоате бърфелеле лꙋї, чі dакъ нꙋ с'аꙋ пꙋтꙋт тінърі пентрꙋ телеагъ, ѧл ѧнтребꙋ акꙋм din кърꙋцъ, аꙋ нꙋ нꙋ е прімiт ꙋн неамꙋ ѧн цеара ачееа ѧн каре шеdе ші ціꙋdекъ dімпреꙋнъ кꙋ краіꙋл съꙋ? — Чі тꙋ маї четеще, каре ле-ам скріс ла анії 1215 ші 1224.

Фаꙋрії чеї dе феррꙋ din Тръскъꙋ, прекꙋм аратъ хрісовꙋл іаръші ал лꙋї Андреіꙋ ал III-ле din анꙋл dе акꙋм, кареле се афлъ ла Корnidec[5]), аꙋ фост кіемацї din Аꙋстріа dе сꙋс ѧн Ардеалꙋ, ка съ аїбъ ачеле къdінце, скꙋтінце ші слобозенії ші ачі, каре ле-аꙋ авꙋт ѧн патріа са; чі пъвълінd Тътарії ѧн Ардеалꙋ, ле-аꙋ арс тоате dрептъціле. Dрепт ачееа нꙋмітꙋл краіꙋ іаръші лі ле-аꙋ ѧнноітꙋ.

Ашішdереа аꙋ фъкꙋт ші кꙋ окненії din Тꙋрdа, кꙋ карії іаръші аша аꙋ фост лꙋкрат ачеіаші Тътарї. Хрісовꙋл пентрꙋ ачестеа dатꙋ, ла ачелаші Корnidec се афлъ[6]).

[1]) Raynaldus ad ann. 1291. §§. 37. 38. 40. [2]) Aloysius Guerra in epit. const. Pontif. tom. 2. pag. 530. 531. [3]) Joannes Christianus Engel in antiq. Hist. Valachiae part. 1. p. 147. [4]) Jos. Carolus Eder obss. crit. et pragm. p. 53. [5]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 7. pag. 368. [6]) Idem Cornides ibidem tom. 2. p. 465.

Анꙋл 1292. Ла анꙋл 1279 ам фост zісꙋ, къ Нога кꙋ Тътарії лꙋї атꙋнчеа се лъцісе пънъ ѧн Бꙋцеакꙋл dе акꙋмꙋ. Нога ачеста dꙋпъ ачееа атъта dе ѧнфрікошатꙋ се фъкꙋсе вечінілор, кът лꙋї Георгіе Тертере краіꙋлꙋї Бꙋлгаріеї ѧн анꙋл dе акꙋм с'аꙋ ѧн чел трекꙋт, і-аꙋ къꙋтат съ фꙋгъ ла ѧмпъратꙋл Андронік чел бътрън, dе кареле пентрꙋ фріка лꙋї Нога нꙋ фꙋ пріімiт, чі аꙋ требꙋіт мішелꙋл съ се аскꙋndъ пре лънгъ Одріꙋ. Нога dрепт ачееа аꙋ dат кръімеа Бꙋлгаріеї лꙋї Смілц; чі нꙋ ѧнdелꙋнгꙋ с'аꙋ пꙋтꙋт веселі ші Нога: пентрꙋ къ ѧн анꙋл ачеста аꙋ веніт асꙋпра лꙋї алт Хан тътъръскꙋ, анꙋме Тꙋктаї, ші ѧнвінгънd пре Нога, л'аꙋ оморѫт ші і-аꙋ лꙋат цеара кꙋ тоатъ тътърімеа, нꙋмаї пꙋцінї Татарї аꙋ скъпат кꙋ Цака фечіорꙋл лꙋї Нога din мꙋіереа Алакка кіематъ[1]).

[1]) Georgius Pachymer lib. 3. de Andronico seniore Palaeologo c. 26. Petrus Possinus in indice chronologico Pachymeriano.

Анꙋл 1294. Цака, кареле авеа мꙋіере пре фата лꙋї Тертере, кꙋ Тътарії съї ш'аꙋ бъгат ѧн капꙋ, съ кꙋпріndъ Бꙋлгаріа din къdінца мꙋіерії сале, пентрꙋ ачееа аꙋ лꙋат кꙋ сіне ші пре Осфентістлав фрателе мꙋіерії, кареле веnісе ла фоарте маре съръ-

чіе dȣпъ тъzъліреа тътъпе-съȣ: чі порокȣл л'аȣ фъкȣт фоарте богат: пептрȣ къ аȣ dат de ȣп от прост, анȣте Панталеон, кареле неавънd прȣнчї ші авънd богъцїе неспȣсъ, прімісе фатъ de сȣфлет ші мощеанъ пре о фетішоаръ фръцїе а са, анȣте Епкопе, пъскȣтъ din Манкȣс, ші ботеzатъ de Еȣфросіна мȣіереа Ноцїї. Пре фетішоара ачеаста ка ȣп фечіорȣ de краіȣ лесне о аȣ къпътат мȣіере кȣ тоатъ авȣцїа de ла Панталеон; ѧмбогъцїndȣсе аша Осфентістлав аȣ мерс кȣ кȣмпатȣл съȣ Цака ѧп Бȣлгаріа, ші лесне л'аȣ ашеzат ѧп Тріпов: пептрȣ къ Стілц краіȣл чел de Нога пȣс ѧпкъ лесне аȣ лъсат скіптрȣл лȣї Цака [1]).

Ѧп анȣл ачеста аȣ мȣріт ші Феппена кръіеаса Ȣнгаріеї ші мȣіереа лȣї Andреіȣ ал III-ле [2]).

[1]) Pachymer et Possinus ll. cc. [2]) Timon in epitome chronol. f. 41.

Анȣл 1295. Фіind акȣма Осфентістлав ші богат ші ѧп маре чінсте ла кȣмпатȣл съȣ Цака, кȣ zестреа мȣіерії кȣ атъта маї лесне аȣ пȣтȣт траце ла сіне пре маї мȣлцї din локȣіторії Бȣлгаріеї, кȣ кът ера ел маї апроапе de дъншії кȣ аместекареа сънцелȣї; къчї татъл съȣ Георгіе Тертере ера Коман, аdекъ Ромъп din Молdова de акȣм, іаръ мȣмъ-са Бȣлгаръ; ші локȣіторії Бȣлгаріеї ера, кȣм ам zіс ла аніі трекȣцї, Бȣлгарї ші Ромънї. Пре ачещіа аша dаръ лесне і-аȣ ші трас ѧп партеа са: кареа фъкънd'о, пре Цака л'аȣ прінс, ші л'аȣ пȣс ла ѧпкісоаре пънъ ла о време, іаръ пре Тътарії лȣї аȣ ѧпчепȣт аї тъіа [1]).

Карол Мартеллȣ, татъл лȣї Карол Робертȣ, кареле din ѧndемпȣл Патріархȣлȣї Ромеї се ѧпкоронасе краіȣ Ȣнгаріеї — чі афаръ de Ȣнгаріа — ѧмпротіва краіȣлȣї челȣї аdевърат а лȣї Andреіȣ ал III-ле, ѧпкъ ѧп анȣл de акȣм аȣ мȣріт [2]).

[1]) Georgius Pachymer lib. 3. de Andronico seniore Palaeologo Aug. cap. [2]) Madius f. 637. Lacius Dalmata f. 303.

Анȣл 1296. Осфентістлав ѧп анȣл de акȣм аȣ тріміс ніще жіdовї de аȣ сȣгрȣмат пре Цака ѧп темніцъ, ȣnde ера ѧпкісȣ, ші пре Іоахім Патріархȣл Тріповȣлȣї ѧпкъ л'аȣ арȣпкат ѧп прінсоаре, ȣnde аȣ мȣріт, пептрȣ къ авеа пропȣс dеспре дънсȣл, къ вреа съ ѧпкіне цеара Тътарілор. Кȣ ачестеа с'аȣ фъкȣт dеплін краіȣ Бȣлгаріеї.

Іаръ ѧмпъратȣл Andронік Палеологȣл чел маї бътрън въzънd кȣм кȣре лȣкрȣріле ѧп Бȣлгаріа, ѧптрȣ ачееа се сърґȣіа, кȣм ар пȣтеа dа краіȣ Бȣлгарілор пре Міхаіл фііȣл Маріеї ші ал лȣї Константін краіȣлȣї челȣї ѧпаінте de Лахана, къ ші ȣнії dінтре Бȣлгарї воіа ачеаста, dаръ преа слъбісе оастеа лȣї Тȣктаї ѧп бътаіа кȣ Нога, ѧп кареле авеа тоатъ пъdеждеа, ка ѧп чел че ера маї маре ѧмпротівнік лȣї Осфентістлав [1]).

Andреіȣ ал III-ле краіȣл Ȣнгаріеї тот ѧптрȣ ачеста ан с'аȣ ѧпсȣрат а dоȣа-оаръ, лȣънd пре Агнес [2]). Преа вестітȣл Корнідес [3]) ѧпкъ аdȣче ȣп хрісовȣ ал краіȣлȣї Andреіȣ ал III-ле, кареле сȣпъ аша:

„Ноі Andреіȣ din міла лȣї Dȣмnеzеȣ краіȣл Ȣнгаріеї, фачем ѧпщіінцаре тȣтȣрор кърора се кȣвіне прін ръndȣл ачестора, кȣм къ Ноі сокотіnd кредінца ші вреdнічіа шербірії

лъї Іоанн, фіїлъї лъї Міклла din Кълата, трівътъл, карєле с'аў обічінвітў а се лъа din векіте дп сатъл лъї, че се кіамъ Ошорхеіў, каре трібът пънъ акста л'аў лъат кў пътереа Воївоdъл Poрand прекът се зіче, і'л дптоарчет, ші'л дътў дпdърънт ачелъія Іоанн, лъпdъ'л de ла пътітъл Poрand Воївоdъл, ка съ'л аібъ кў плінъ къdінцъ ачелашї Іоанн, прекът се къноаще, къ л'аў авът din векіте; ші воітў, ка ачеаста съ се вестеаскъ прін търгъріле de цеарь. Datъ дп Бъda, Цої дпаінтеа Съпцорзълъї, дп анъл Domnълъї 1296."

Къткъ Міклла аў фост Ромън de неатў, нътеле дпкъ'л аратъ; аша dарь чеї din тр'жпсъл пръсіцї п'аў ла че съ лепъda de Ромънї.

[1]) Pachymer l. c. [2]) Han p. 127. Timon in epitome chronol. f. 41. [3]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 1. p. 231.

Анъл 1297. Дмпъратъл Andронік чел маї бътрънў дп анъл ачеста аў тріміс пре Міхаіл Ш. фіїъл краіълъї Констаптін дп Българіа, dарь чеї че'л кіемасе, нў л'аў нътът ашеза дп Трінов, фііnd аколо краіў Осфептістлав, чі нътаї пре din афарь ътбла ка ші ън прівать[1])

Лъї Andреіў ал Ш-ле дпкъ нў біпе і-аў кърсў лъкръріле дп Ънгаріа дп анъл de акът; пептрь кь ънії dінтре боіерії църії аў пъzвіт ла Боніфатіе ал VIII-ле Папа de ла Рота, ші ш'аў черът алт краіў[2]).

[1]) Pachymer l. c. [2]) Thuroczius f. 154. Ranzanus f. 374. Bonfinius f. 307.

Анъл 1298. Стіцц, despre карєле am zic ла анъл 1292 кь с'аў пзс de Нота краіў Българіеї дп локъл лъї Тертере, ера дп тімпъл ачеста чел маї de фрънте от дп Българіа, кънї авеа цінере пре Елтітерў, авеа кътпанї din dозъ сърорї але сале, пре Георгіе Тертере краіъл, тата краіълъї Осфептістлав, ші пре Радостлав, карєле фъсесе ка ън Севастократор дп Българіа, маї наінте de а кънпринde Цака ші Осфептістлав Българіа, dарь апоі с'аў стрікат кь тотъл, ші аў фъціт ла дмпъратъл Andронік чел маї бътрън; врънd акъта дмпъратъл съ ашеze пре Міхаіл фііъл лъї Констаптінў краіў дп Българіа, кът с'аў zісў ла анъл трекът, пре Радостлав ачеста л'аў тріміс кь оасте асъпра лъї Осфептістлав, dънdъ'і повъдъіторі пре маї тълцї dінтре къртепії съї. Мергънd ачещіа, Елтітерў деспотъл Крънълъї, каре лок се цінеа de Българіа, ле-аў ешіт дпаінте, ші дпвінгънdъ'і, аў прінс пре Радостлав кь 13 къртепї дмпъръцещі, ші скоцънd окії лъї Радостлав, л'аў тріміс ла сорь-са, тъіереа лъї дп Тессалопіка. Іаръ пре чеї 13 къртепї і-аў dзс ла краіъл Осфептістлав дп Трінов[1]).

Іаръ Andреіў ал Ш-ле din боіерії, карії пъzвісе ла Папа de ла Рота, кът с'аў арътат ла анъл трекът, пре вре о къці-ва і-аў съргъніт дп анъл de акът din Ънгаріа, кът търтърісек Енс[2]), ші Десерікіе[3]); къчї че скріе Бонфініе[4]), къ краіъл Andреіў аў ръбdат ші дпгіціт тоате, нў е de a се крede.

[1]) Georgius Pachymer lib. 3. de Andronico seniore cap. 26. [2]) Ens p. 72. [3]) Desericius part. 2. f. 128. seq. [4]) Bonfinius f. 307.

Анъл 1299. Пре краіъл Българіеї Георгіе Тертере, дмпъратъл Andронікў чел

маї бътрънъ, дънъ че аѫ възът кът тергъ лъкръріле ѧи Българіа, л'аѫ фост пъсъ сънт пазъ. Дрепт ачеea Осфептістлав ѧи анъл de акът ѧитърпънd ѧмпъратълъї пре чеї 13 къртепї, карії ера пріпшї, аѫ ръскътпърат пре татъл съѫ, даръ кръітea пѫ і-аѫ dat'o, фъръ пътаї о четате, ка съ поатъ тръі domпеще ѧитр'жпса [1]).

Despre Стефан краіъл Сербіеї іаръшї ла ачеста ап аша скріе Нікіфор Грегора [3]): „Краіъл Сербіеї пріп солії съї череа пре Ездокіа (сора ѧмпъратълъї Andponік челъї маї бътрънъ) тъіере шіе, ка съ факъ паче вечїпікъ кѫ Ромеії. Пентрѫ къ ера пътерпік, ші пѫ ѧпчета а търбъра лъкръл Ромеілор, despre o парте кънріпzindъле четъціле, despre алта пръdънdъле цінътъл; лъкръл ачела ѧп таре гріце аѫ бъгат пре ѧмпъратъл: ѧптъїѫ, къ претепшъгъл краіълъї ѧї ера de таре фолос; adoъe, къ Ездокіа пічї а авzі вреа despre треаба ачееа: атреіа, къ късъторіа ачееа ар фі а патра: пентрѫ къ краіъл кѫ тъіера чea dinтъїѫ, фата пріпцълъї Влахіеї, тръісе вр'о къцїва анї, апої тріміцind'o ѧп патріа еї, се късъторісе кѫ сора тъіерії фрателе съѫ desбръкъnds'o маї наінте de хаїпеле кълъгърещї, ¡даръ ѧмпротівindъсе бісеріка Трібаллілор ачеї фъръ de леце късъторії, дънъ тълтъ време пре ачееа ѧпкъ о лепъdace, шї'шї лъасе атреіа тъіере пре сора лъї Осфептістлав пріпцълъї Българіеї, ші пѫ авzсесе прzпчї din тъте треле тъіеріле ачестеа, чі потолindъ-се дрăгостеа ші кътре ачеаста, маї лътіпатъ кътпъціе черка. Deчї пепріітind Ездокіа късъторіа ачееа, іаръ ел ѧп тот кіпъл ръвnindъ'o, ші кѫ ръѫ ѧпкъ лъѫdъndъісе, ѧмпъратъл de сілъ л'аѫ ѧпцііпцат despre Cimonida фатъ-са, карea зтбла ѧптрѫ ал чінчеле ап, ка съ о дъкъ ші съ о креаскъ ла ел, пънъ кънd ва фі de търітат."

Ашіщdереа скріе Пахітер [3]) пътаї кат пре ларг, чі еѫ пѫ почїѫ отърж пріп Влахіа de Грегора adъce ѧпаінте, карea требъіе съ се ѧпцелеагъ. чea de акъта, карea се кіеатъ ші цеара Мънтепеаскъ, аѫ Влахіа чea таре, че се zіче ші Моглепа? Пентрѫ къ дънъ 24 de анї, адекъ ла анъл 1323 цеара Мънтепеаскъ de Іоапп Кантакzепѫ [4]) се кіеатъ Ънгровлахіа. De кътва пріп Влахіа лъї Грегора се ѧпцълеце цеара Мънтепеаскъ, пріпц ѧптрѫ ачеаста пре ачеле врет аѫ фост Dan I. фіъл лъї Радъл Негрѫ Водъ. Вezі анъл 1258.

Боніфатіе ал VIII-ле Папа de ла Рота ѧпкъ пѫ с'аѫ ашezат, пънъ че п'аѫ пътіт ѧп анъл de акът ѧп локъл лъї Andpeіѫ ал III-ле краіѫ Ънгаріеї пре Карол Роберг ѧп въртъ пътаї de 11 анї [5]).

[1]) Georgius Pachymer lib. 3. de Andronico seniore Palaeologo Aug. cap. 26. Petrus Possinus in indice chronologico Pachymeriano. [2]) Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 124. seqq. [3]) Pachymer tom. 2. p. 185. seqq. [4]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. p. 109. [5]) Thuroczius f. 154. Ranzanus f. 374. Bonfinius f. 307. Sigler f. 54.

Анъл 1300. Ла анъл ачеста аша скріе anonimъл ромънеск [1]): „4. Стефан водъ Маілат леат 1300, ла леатопісіцї пѫ есте, іаръ ла хроніка стъпъніторілор сърбещї ѧл аратъ, къ ла ачест велеат domnind аѫ фъкът четатea Фъгърашълъї." Чі Хапер [2]) zіче, къ четатea Фъгърашълъї с'аѫ фъкът пріп оръндзіала лъї Ладіслав воіводълъї din Ардеал ла анъл 1308.

[1]) Anonymus valachicus cap. 44. [2]) Georgius Eremias Haner Reg. Hung. period. 11. §. 203.

Анѹл 1301. Ла анѹл de акѹмѹ аша скріе Пахімер[1]) despre Деспотѹл Міхаіл Анцел ціпереле ѧмпъратѹлѹї Міхаіл Палеологѹлѹї, татълѹї лѹї Andronік челѹї маї бътръп: „Ѧнтрѹ ачееа Міхаіл, мѹрindѹї мѹіереа чеа dintъіа, кареа фѹсесе соръ ѧмпъратѹлѹї (Andronік челѹї маї бътръп), ш'аѹ арѹпкат окії ла фата лѹї Тертере, кареа прекѹм am zic, се деспърцісе de краіѹл Сербіеї, ші ѧнвоindѹсе ла олалтъ, о аѹ лѹат шіе мѹіере, пе ѧмпротівindѹсе ѧмпъратѹл, ші бісеріка dѹпъ ачееа ѧнтърind късъторіа. Ба, dѹпъ че о аѹ лѹат ші аѹ авѹт прѹпчї кѹ dъпса, маї търzіѹ Деспінъ ѧнкъ о аѹ фъкѹт, къчї ел маї de demѹлт ера Деспот."

Карол Робертѹ ѧнкъ venindѹ ѧн Далмаціа ѧн анѹл de акѹм, пѹмаї кът с'аѹ ѹпс краіѹ Ѹнгаріеї прін мітрополітѹл din Стріgon din порѹнка Папеї Боніфатіе ал VIII-ле, dар ка съ се ѧнкоронеzе п'аѹ ѧнгъdѹіт краіѹл Andreiѹ ал III-ле. Іаръ пре Andreiѹ ал III-ле л'аѹ отръвіт dѹшманії, ші аша с'аѹ стъпс кѹ dъпсѹл ші ѧн dъпсѹл тоатъ партеа бърбътеаскъ din неамѹл лѹї Арпаd[2]).

[1]) Georgius Pachymer lib. 4. de Andronico seniore cap. 13. [2]) Thuroczius f. 154. Bonfinius f. 313 seq. Ranzanus f. 374. Timon in epit. chronol. f. 42.

Анѹл 1302. Dѹпъ моартеа лѹї Andreiѹ ал III-ле, Ѹнгѹрії карії пѹ ціпеа кѹ Карол Робертѹ, аѹ аціѹпс ла Венцеслав краіѹл Бохеміеї стръпепотѹл лѹї Бела ал IV-ле, ші л'аѹ кіемат съ ле фіе Краіѹ, dаръ ачеста п'аѹ прімiт кръімеа[1]), чі ле аѹ dат пре фіїѹл съѹ Ладіслав ал V-ле, пре кареле л'аѹ ші ѧнкоронат ѧн анѹл ачеста архіепіскопѹл din Калочіа ѧн Алба-кръіеаскъ[2]) ѧн върстъ de 13 анї[3]).

[1]) Ranzanus f. 375. Reva Centur. f. 19. Timon in epit. chronol. f. 42. [2]) Bonfinius f. 314. Ranzanus l. c. Thuroczius f. 155. [3]) Bonfinius l. c.

Анѹл 1303. Ладіслав ал V-ле біне къ се ѧнкоронасе краіѹ Ѹнгаріеї, чі ачееа німіка аѹ фолосіт, пентрѹ къ пентрѹ прѹпчіа лѹї пѹ ера бъгат ѧн сеатъ, ші пентрѹ чеї че ціпеа кѹ Карол Робертѹ ѧнкъ ера ѧн маре прімеждіе. Dрепт ачееа аѹ веніт татъсъѹ ѧн анѹл de акѹм кѹ маре оасте ѧн Ѹнгаріа, ші л'аѹ dѹсѹ а касъ, dѹкъndѹ ші корона Ѹнгаріеї кѹ сіне ѧн Бохеміа[1]).

[1]) Thuroczius f. 156. Bonfinius f. 314. Pistorius f. 765.

Анѹл 1304. Възъndѹсе чеї че ціпѹсе кѹ Ладіслав ал V-ле ѧншелаці de Венцеслав краіѹл Бохеміеї татъл лѹї Ладіслав, аѹ трімiс солї ѧн анѹл de акѹм ла Отон прінцѹл Баваріеї ші непотѹл лѹї Бела ал IV-ле, съ'л кіеме съ ле фіе краіѹ, кареле аѹ ші прімiт кіемареа. Іаръ Папа Бенеdіктѹ ал XI-ле, аѹ афѹрісіт пре тоці карії пѹ вор ціпеа кѹ Карол Робертѹ, чі ачещеа ѧнкъ аѹ афѹрісіт пре Папа, ші пре тоці карії ѧл вор аскѹлта пре ел[1]).

[1]) Thuroczius f. 156. seq. Bonfinius f. 315. Ranzanus f. 374. Timon in epitome chronol. f. 43.

Анѹл 1305. „Ѧнтрѹ ачееа" zіче Пахімер[1]) ла арѹл de акѹм, „Осфентістлав краіѹл Бѹлгарілор, саѹ din ісбъnda сѹрорії сале фетеї лѹї Тертере, пре кареа о лепъdасе краіѹл Сербіеї, ші лѹасе ѧн локѹл еї пре фата ѧмпъратѹлѹї, саѹ пентрѹ къ се

скърбісе пентрȣ прindереа іȣбітȣлȣї съȣ̆ кȣmпат а Dеспотȣлȣї Міхаіл (Анџел), бърбатȣлȣї ачеіашї сȣрорї, ші ціnереа сȣпт пазъ dе ѧmпъратȣл Andронік чел maї бътръn, пентрȣ препȣсȣл, къ вреа съ факъ рескоалъ, саȣ̆ ѧn батціокȣра ѧmпъръціеї, пентрȣ слъбіреа ощілор поастре, ѧnфлъndȣсе кȣ пъdеждеа, аȣ̆ пъвъліт кȣ арте асȣпра четъцілор Ромеілор, каре сънт ѧn марџіnеа dе кътръ Емȣ̆, ші пре ачелеа, пȣціnе лȣъndȣ̆ афаръ, саȣ̆ ле аȣ̆ лȣатȣ̆ кȣ пȣтереа, саȣ̆ ле аȣ̆ ѧnтецітȣ̆ съ се сȣпȣnъ кȣ кondіціі; ші кȣ атъта nȣ се веdеа а фі ѧndестȣлат . . . . . Dрепт ачееа ѧmпъратȣл с'аȣ̆ гръбіт а ѧnтърі църіле, асȣпра кърора сокотеа къ ва терџе. Афаръ dе ачестеа пре фііȣл съȣ̆ Аȣгȣстȣл Міхаіл л'аȣ̆ тріміс ѧn пърціле dе кътръ апȣсȣ̆, ші пънъ а се фаче ачестеа, темъndȣсе ка nȣ кȣmва съ се ѧnсоцеаскъ кȣ Осфентістлав Елтімер ціnереле лȣї Стілn ші Ексархȣл Крȣnȣлȣї . . . . . пре ачеста с'аȣ̆ сіліт ал траџе ла сіnе кȣ орї че фел dе dарȣрї; пъdъждȣіnd къ nȣ nȣmаї nȣ се ва ѧnсоці кȣ пепотȣл mȣіерії лȣї, чі ѧnкъ ва апъра пре Ромеї, — афаръ dе dарȣрї лȣї Елтімерȣ̆ і-аȣ̆ dат din фіскȣл съȣ̆ сътбріе пе анȣ̆, ші аȣ̆ пȣс пе соакра лȣї, mȣіереа Стілцȣлȣї ші пепоата са din фрате, съ'л ѧndемnе." Везї ші ачелеа каре ле am скріс ла анȣл 1298.

Отоn прінцȣл Баваріеї ѧnкъ атъта с'аȣ̆ лінгъріт лȣї Венцеслав краіȣлȣї Бохеmіеї, пънъ че аȣ̆ скос dе ла dънсȣл корона Ȣнгаріеї, кȣ кареа с'аȣ̆ ші ѧnкоронат ѧn анȣл dе акȣm ѧn Алба-кръіеаскъ [2]).

[1]) Georgius Pachymer lib. 5. de Andronico seniore Aug. cap. 28. [2]) Thuroczius f. 157. Ranzanus f. 375. Bonfinius f. 315. Timon in epit. chronol. f. 43. Lucius Dalmata f. 304.

Анȣл 1306. Прекȣm скріе Пахімер [1]), Елтімір n'аȣ̆ ціnȣт фъгъdȣіnца чеа ѧn анȣл трекȣт фъкȣтъ ѧmпъратȣлȣї Andронік челȣї maї бътръn; чі ѧn анȣл dе акȣm с'аȣ̆ ѧnсоціт кȣ Осфентістлав краіȣл Бȣлгаріеї ші пепотȣл mȣіерії сале, ші amъndої mȣлте четъцї гречещї аȣ̆ пръdат, ші ȣnеле ле аȣ̆ кȣпрінс; nічї аȣ̆ ѧnчетатȣ̆ dе ла мершії лор, пънъ че n'аȣ̆ ѧnтратȣ̆ ѧn 23 dе zіле але лȣї Аȣгȣстȣ̆ ѧn ціnȣтȣл Бȣлгарілор, чел din коло dе Емȣ̆ dе сȣбт ѧmпъратȣл Міхаіл фііȣл лȣї Andронік челȣї maї бътръn ші татъл челȣї maї тінър, ші л'аȣ̆ пръdат бътъnd maї adесе-орї пре Бȣлгарї.

[1]) Georgius Pachymer Lib. 5. de Andronico seniore cap. 28.

Анȣл 1307. Ѧmпъратȣл Міхаіл Палеологȣл фъкъnd паче кȣm аȣ̆ пȣтȣт кȣ Бȣлгарії, пре Прімікеріȣл чел mаре л'аȣ̆ тріміс кȣ ощіле dе сȣпт ел съ батъ четатеа Калліпоіȣлȣї [1]). Іаръ Осфентістлав краіȣл Бȣлгаріеї mȣріndȣ'ї mȣіереа чеа dінтъіȣ̆, dеспре кареа am кȣвънтат ла анȣл 1294, вреа съ се късътореаскъ ѧn каса чеа ѧmпъръtеаскъ; чі nȣ ш'аȣ̆ dобъndіт скопȣл пънъ maї търzіȣ̆. Dрепт ачееа авъnd препȣс dе Елтімерȣ̆ пентрȣ соакра лȣї, кареа mерсъсе ѧn Царіграd, ші dоаръ ші лȣкра ѧmпротіва късъторіеї чеї dоріте, къ ші ел ціnе кȣ ѧmпъратȣл, аȣ̆ лȣат dе ла dънсȣл dоȣъ четъцї преа бȣnе, Іаmпоіȣл ші Лаrdеа, каре ел ле dърȣісе maї naінте лȣї Елтімерȣ̆ [2]).

Отоn Краіȣл Ȣнгаріеї ѧnкъ връnd съ'шї кȣnоаскъ церіле, аȣ̆ mерс ѧn Арdеал, dȣкъnd кȣ сіnе ші корона църії, ȣnde фȣ прінс dе воіводȣл din Арdеал Ладіслав, ші пъ-

пъ атѹпчї цінѹт, пънъ кънd і-аѹ фъгъdѹіт ѧп апѹл 1308, къ се ва лъса de кръіme[3]); корона ѧпкъ аѹ ръmас ѧп mъніле воіводѹлѹї Ладіслав, кѹm се ва аръта ла апѹл 1310.

[1]) Georgius Pachymer tom. 2. p. 376. [2]) Idem Pachymer ibidem pag. 387. seq. [3]) Thuroczius f. 157. seq. Bonfinius f. 316. Timon in epit. chron. f. 43. Sigler f. 54.

Апѹл 1308. „Ла апѹл ачеста“ скріе Пахіmер[1]) zікънd: „с'аѹ ѧптъmплат de ла amъndoї ѧmпъраціі de лі с'аѹ пліпіт аніі domnieї, ла чел maї бътръп (adeкъ Andponік) 23, ла чел maї тіпър (adeкъ Міхаіл) 12, кънd — ѧп партеа апѹсѹлѹї — Осфентістлав пѹmaї ачеаста віпъ бъгънd лѹї Елтіmерѹ, къ е плекат спре партеа ѧmпъратѹлѹї, ѧї пръda ші лѹа тоате церіле къте авеа сѹпт сіne, пічї mарціпілор Ромеілор пъртіпіnd чева.“

Deaбea cocice вестеа ла Рома deспре непорочіреа краіѹлѹї Отон, ші Папа Клімент ал V-ле тоатъ съргѹінца са ѧптрѹ ачееа о аѹ пѹс, ка пре Карол Робертѹ, кареле de ла апѹл 1299, пѹmaї кѹ пѹmеле фѹсесе краіѹ Ѹнгаріеї, съ'л факъ краіѹ de пліп[2]). Dрепт ачееа ѧпdатъ аѹ ші тріміс пре кардіналѹл Центі ла Ѹнгѹрї, кареле аѹ аціѹнс ѧп Ѹнгаріа ѧп 27 Noeмвріе ал апѹлѹї de акѹm[3]).

[1]) Pachymer tom. 2. p. 393. [2]) Thuroczius f. 158. Bonfinius f. 316. [3]) Péterfi concil. hung. p. 1. f. 150

Апѹл 1309. Dѹпъ че аѹ веніт ѧп Ѹнгаріа ѧп апѹл трекѹт кардіналѹл Центі, ѧп тот кінѹл с'аѹ съргѹіт ка съ adѹкъ пре църенї ла ачееа, ка съ прімеаскъ пре Карол Робертѹ шіе краіѹ; чі ла пѹціп аѹ mерс кѹ фрѹmосѹл, аша се ѧmпърекеасе ѧптре сіne сѹпѹшії коронеї Ѹнгаріеї. Пентрѹ ачееа аѹ фост сіліт Центі аї афѹрісі пре тоцї карії пѹ вор аскѹлта; кареа афѹрісаніе с'аѹ вестіт ѧп Бѹda ѧп 8 Маіѹ ал апѹлѹї de акѹm[1]).

Тот ла ачест апѹ скріе ші преа вестітѹл Енгел[9]), прекѹm ѹрmеazъ: „Domnѹл Гебхарді ѧп історіа Ромъпілор, претѹтіndenea, dаръ maї алес ѧп картеа а 4, паціна 284, (ворбіnd deспре Бессараб Bodъ) п'ар фі требѹіт съ ѹрmеze пре Лѹккарі din Рагѹса. Че щіе пекрітікѹл Рагѹсапѹ deспре лѹкрѹріле Ромъпілор? Влаїко фііѹл лѹї Padѹл, ка ѹп прінцѹ ал Валахіеї, ші фата лѹї Слава, ка mѹіереа лѹї Стефан Ѹрол, пічї аѹ віецѹіт пре пъmъпт. Влаїко лѹї Лѹккарі есте Ладіслав воіводѹл Арdеалѹлѹї, пре а кърѹіа фатъ ла апѹл 1309 о аѹ авѹт mѹіере Стефан Мілѹтін. Веzї історіа Ѹнгаріеї картеа 3, пац. 244. Мѹтърї ка ачестеа, ші апахронісmї пѹ съпт лѹкрѹрї поѹе ла Лѹккарі.“ Пънъ ачі преа вестітѹл Енгел, deспре кареле біne am скріс ла апѹл 1284, къ пѹ deскѹркъ, чі ѧпкѹркъ тоате: пентрѹ къ ші ачі врънd съ арете, къ Лѹккарі есте пекрітік ші апахроністѹ, пре сіne а фі аша, кѹm ворбеще deспре алціі, кіар се аратъ: ба че е maї mѹлт, се аратъ пре сіne къ пѹ'шї adѹче amінте, че аѹ скріс de ла о паціпъ пънъ ла алта; къчї zіче ачі, къ Влаїко ка прінцѹл Валахіеї, ші фата лѹї Слава ка mѹіереа лѹї Стефан Ѹрош, пічї аѹ тръіт пре пъmъпт, тотѹшї кѹ doѹъ паціне dѹпъ ачееа ел ѧпсѹшї mъртѹрісеще, къ Влаїко прінцѹл Валахіеї аѹ фост сокрѹ лѹї Стефан Ѹрош de пе фата са Іліна, пре кареа пѹ требѹіа съ о пѹmеаскъ Іліпъ, чі Славъ, пентрѹ къ

аша о пѫтеще ші Dѫфресне [3]), прекѫт се ва аръта ла апѫл 1360. Nѫ требѫіа аша dаръ ціѫdекат Лѫккарі, чі маї біне ѫрмат.

[1]) Thuroc. f. 158. Bonf. f. 316. Péterfius concil. hung. part. 1. f. 156. [2]) Joan. Christ. Engel in antiq. hist. Valachiae part. 1. pag. 151. [3]) Carolus Dufresne seu Ducangius de familiis Serbicis, et Dalm. Nr. 63.

Апѫл 1310. Ла атъта аціѫнсесе ѫн апѫл de акѫт Карол Робертѫ, кът алтъ пѫ'ї ліпсіа, фъръ пѫтаї съ се ѫнкоронеzе; чі корона Ѫнгаріеї се ціпеа опрітъ de Ладіслав воіводѫл Арdеалѫлѫї. Ка ші ачеаста съ се поатъ кънъта ла тънъ, кардіналѫл Центіл аѫ афѫрісіт пре Ладіслав воіводѫл de пѫ о ва da[9]), кареле dрепт ачееа о аѫ ші dат сѫпт форта каре ѫрмеаzъ ші се adѫче de Корпіdес [9]), аша сѫнънd:

„Noї Ладіслав воіводѫл Арdеалѫлѫї ші Комітѫл de Zонѫк, прін ръndѫл ачестора фачет ѫнщіінцаре тѫтѫрор кърора се кѫвіне, къ din чеасѫл ші zіоа ачеаста таре, пре Domnѫл Карол din міла лѫї Dѫmnеzеѫ Краіѫ Ѫнгаріеї ѫл кѫноащетѫ, ші'л прімім ѫн фіреск ші леціѫіт Domnѫл пострѫ, ші прімім ка Лѫї кѫ кредінцъ съ'ї слѫцітѫ, ка ѫнѫї Domn ал пострѫ ѫн пропріа персоанъ, ші ѫн тоате фръціїле поастре, каре вор воі съ прімеаскъ сфатѫл пострѫ, ші съ стъм лънгъ Dънсѫл ѫнтрѫ тоате кѫ аціѫторіѫл ші кѫ пѫтереа кътъ вом авеа ші авем; ші атінгънd лемнѫл фъкътоареї de віеацъ Крѫчії Domnѫлѫї, ѫн тъніле Чінстітѫлѫї Пъріntелѫї Domnѫлѫї Томеї Архіепіскопѫлѫї Стрігонѫлѫї, ам фъгъdѫітѫ пе кредінцъ, къ тъкар кънd ва вреа Domnѫл пострѫ Краіѫл съ вінъ ла пърціле ачелеа, ѫnde вом фі noї, кѫ тоатъ чінстеа ші сфіала, прекѫт се кѫвіне Domnѫлѫї пострѫ, ѫл вом прімі, ші фъръ нічї о прімеждіе I-ом слѫці кѫ кредінцъ, ші Корона кръімії ла zіоа пѫсъ, пе опт zіле але сънтѫлѫї Іоанн Ботеzъторіѫл і-о вом dѫче ѫнdъръпт, саѫ de кѫтва ачелаш Domn ал пострѫ маї наінте de терminѫл zіс, тъкар кънd ар вені кътръ пърціле Арdеалѫлѫї, ѫнсѫшї Лѫї і-о вом da, ші ѫнтоарче; чі аша, ка ѫн zіоа ачееа Съ'ї dъм череріле поастре, ші съ черем прін dарѫл кръіеск ка пре noї съ не іѫбеаскъ ші съ не dърѫіеаскъ, прекѫтѫ съ кѫвіне търіреї кръещї. Іаръші I-ам фъгъdѫіт, къ-і вом ѫнтоарче ші лъса баіа de арціnт din Podna, комітатѫл de Скѫбѫн, комітатѫл Съкѫілор, сателе Deеж, Клѫж ші Zехелі (doаръ Zлатна), кѫ dірегъторіа Къмъріі, кареа аѫ обічінѫіт а се ціпеа ѫн пѫмітеле сате. Ла каре, къ се вор таре ціпеа ші фаче прін пѫмітѫл Ладіслав Воіводѫл, пе легъм: Omodeѫ Палатінѫл, Маціcтрѫл Dominік, сѫпт пеdеапса ціѫръмънтѫлѫї стръмб, сѫпт фъкъторіѫл de віеацъ лемнѫ ал Крѫчії Domnѫлѫї, ѫмпреѫнъ кѫ пѫмітѫл Ладіслав воіводѫл, — Чінстітѫлѫї Пъріntелѫї Domnѫлѫї Томії Архіепіскопѫлѫї din Стрігон, ші кѫчерпікѫлѫї бърбат фрателѫї Dіоnісіе, Лекторіѫлѫї din чінѫл фраціlор Мінорiцї, Пенітенціаріѫлѫї ші Къпеланѫлѫї Чінстітѫлѫї Пъріntелѫї ші Domnѫлѫї фрателѫї Центіл, din міла лѫї Dѫmnеzеѫ Кардіналѫлѫї dінтре преоції аї бісеречії сънтѫлѫї Мартін din мѫнцї, Солѫлѫї апостоліческ, — ціѫрънd de фацъ. Ѫнтрѫ аї кърѫіа лѫкрѫ търтѫріе ші dеа пѫрѫреа търіме, ам фъкѫт съ се ѫнтъреаскъ картеа ачеаста кѫ печеціле: а меа, ші але пѫміцілор Палатінѫлѫї Omodeѫ, ші Маціcтрѫлѫї Dominік. Dат ѫн Сеredін Ціої dѫпъ dѫminіка Іѫdіка, ѫн апѫл Domnѫлѫї 1310.“

Аша кънътънd корона Карол Роберть с'аў ші дпкоронат дп Алба-кръіеаскъ дп 28 Аўгўст ал апўлуї de акўм [3]). Кăте сміптеще Бонфініе ворбind despre дпкоронареа луї Карол Роберть, ле аратъ Хапер [4]), пічі е міпăне къ грешеще Бонфініе, къчі аў фостъ стреіп, ші аў скріс despre Ўнгаріа маї тулт пентрă баnї de кът пентрă адевър.

[1]) Thuroczius f. 158. Bonfinius f. 316. seq. [2]) Daniel Cornides Mss. Dipl. tom. 7. pag. 520. [3]) Bonfinius f. 317. Thuroczius l. c. [4]) Georgius Jeremias Haner. Reg. Hung. Periodi 11. §. 206. nota h.

Апўл 1311. Дп апўл ачеста аў dat Краіўл Карол Роберть хрісовўл, кареле ва ўрта, луї Іоапп фііўлуї луї Цеўбўл, din кареле с'аў пръсіт Бетлепещіі. Кăт къ Цеўбўл аў фост Ромăп, пăтеле луї дпкъ'л аратъ. Іаръ хрісовўл ла Kornidec [1]) сăпъ аша: „Noі Карол din міла луї Dămnezeŭ Краіўл Ўнгаріеї ш. ч. л. прін ачестеа дпщііпцътă пре тощі кърора се кăвіне, къ Noі пентрă кредінца ші вредніčііле шербірії але луї Іоапп фіўлуї луї Цеўбўл din Бістріцъ, каре Ne-аў арътат кă тоатъ кълдăра кредінцеї дп тулте фапте, ші пе аратъ, сатўл че се кіатъ Петендорф, ші есте дптре Іад ші дптре тăпцї дп комітатўл Бістріцеї, каре сат есте кръіескъ, ші се ціпе de дърăіреа кръіаскъ, л'ам dat, чінстіт ші дърăіт пăмітулуї Іоапп кă тоате венітăріле ші фолосăріле, ші прін дăпсўл тощепілор луї, ші ърмъторілор тощепілор луї, ка кă кădінцъ dea пърăреа ші кă паче съ'л ціпъ, аїбъ ші тощенеаскъ. Ъгъdăindă'ї, къ кът се ва адăче скрісоареа ачеаста ла Noі, дпdатъ вом дптърі дърăіреа Noастръ кă прівілегіонўл Nостръ. Dat дп Бăda, ла дпчепътўл пъресітеї, дп апўл Domнўлуї 1311."

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 2. pag. 40.

Апўл 1312. Мъкар къ Карол Роберть ера дпкоронат краіă Ўнгаріеї, тотăші авеа dестуї връжташі аскăпші ші апріацї, пентрă кă фăсесе кă сіла dat краіă прін Папа de ла Рота, дптре чеї апріацї чел маї кăтпліг dăшman ал луї ера Матеă din Трепчін, пентрă къ авеа фоарте тăлцї кă сіне; чі пре ачеста дпкъ л'аў дпвінс ші ашezат дп апўл de акўм [1]).

[1]) Thuroczius f. 159. Bonfinius f. 317. Reva centur. f. 21.

Апўл 1315. Ла апўл ачеста іаръші фрăтос хрісов віне despre преа лăтінацїї комітї Вашă, despre карії ам скріс ші ла апўл 1230. Хрісовўл ачеста се афлъ ла Копі [1]), ші сăпъ аша: „Noі фрателе Ніколае, din міла луї Dămnezeŭ Архімандрітўл мънъстірії din Клăжă, ші тот Конвентўл локўлуї ачелуїа, фачем дпщііпцаре прін рънdўл ачестора тă-тăрор, кърора се кăвіне пентрă адăчере аміпте, кăт къ Іоапп фіівл луї Тошпачї (Tosnach) despre о парте, Іоапп фіівл луї Емік, ші Іаков фіівл луї Чата (Chama) пентрă сіне ші пентрă комітўл Ніколае кастелапўл din Чічеă despre алтъ парте, din превпъ кă отўл пострă, кареле аў фост тріміс мъртăріе не-аў спăс кă гăра, къ дптр'ăп сат ал лор, кареле се кіатъ Вашăнтелке ші есте дп комітатўл Добочеї, din котăп сфатўл ші воіпца лор аша с'аў дпмърціт дптре сіне: къ тот сатўл Вашăнтелке, фіінd de фацъ мъртăріа поастръ ші оатепії мъріталуї бърбат Ніколае воіводалуї Ардеалуїлуї ші коміталуї de Zопăк, Лорапd фіівл луї Артолф, ші Цівла фрателе луї, ші Іоапп фіівл луї Мартіп солгъбіра-

еле din котітатъл Добочеї, л'ар фі дмпърціт дп треї пърцї асетепеа, deскілінінdъле de ла олалтъ прін тетеле ші тарціпіле маї дп ціос скрісе. Din каре dовъ пърцї de кътръ ръсъріт кз тоате фолосъріле ші венітъріле лор ар фі веніт ші рътас лъї Іоапп фііълъї лъї Тошпачї ші тощепілор лъї, ка съ ле ціпъ ші аїъ dea пъръреа; іаръ чееа лалтъ а треea парте, кареа есте de кътръ апъс, ашішdереа кз тоате фолосъріле ші венітъріле еї, ар фі веніт фііlор лъї Етік, ші лъї Іаков ші тощепілор лор, ка съ о тощепеаскъ, ціпъ ші аїъ кз къdінцъ dea пъръреа. Іаръ тетеле, кз каре се осъbеск пърціле de олалтъ, прекът пе-аї спъс пътіцїї пърташї ші отъл постръ, дп рънd аша се осъbеск: къ дпчепе дптъіў de ла партea de кътръ апъс престе треї тете марї, векї ші кънетепещї, dінтре каре зна осебеще de ла сатъл че се кіатъ Шзкокпа (Сек), алта de ла Бъziаш, ші а треіа есте тета лор: de аколо есе кътръ ръсъріт овлъ, ші віпе ла о метъ de пътънт, че есте дптр'зп бърк. de ачі се слобоаde овлъ, ші дпчепе ашішdереа о метъ, че есте пъсъ дптр'зп dелцъ: de зnde погорънd тот дптр'аколо, віпе ла о метъ, че есте дп пътънтъріле челе de арат, ші тот овлъ се маї погоарь, ші віпе ла зп izвор, лънгъ каре съпт dовъ тете, зна векe ші алта повъ, прін пъръл ачела тергънd, дтпребпъ алте dоъ тете дп капъл сатълъї, de аколо се дптоарче спре теazъ-zі, ші дп тіжлокъл сатълъї дтпребпъ о метъ, ші dін метъ дп метъ тергънd дп тіжлокъл сатълъї дтпребпъ треї тете, ші дпкъ тергънd дптр'аколо віпе ла о метъ, кареа есте дпаінтеа касеї преотълъї; de аколо се съе ла dълтъ, ші віпе ла о метъ, че есте лънгъ кале; de аколо се съе пе dълта ачееа, ші віпе ла о метъ, кареа есте пъсъ ла арбърї, de зnde маї съіndъсе пънъ дп върфъл dълтеї, віпе ла треї тете кънетепещї, dінтре каре зна се пътеще Лъкашар, кареа dеспарте de ла пътънтъл Пълін, ші аколо се сфърщеще. Афаръ de ачестеа с'аї легат пътіцїї пърташї, ка нічї одатъ съ требъе, саї съ поатъ zіса дтпърціре вре зnъл dінтр'жншїї а о стріка, саї а о кіета дпапої. Іаръ de кътва о ар стріка ші кіета дпапої, пътітъл котітъл Ніколае Вашї, пътіцїї Іоапп ші Іаков съ фіе dаторї ал сілі ші ал стръпце ка съ о ціпъ. Маї дпколо пътіцїї Іоапп ші Іаков ші dеспре партea са, ші dеспре партea котітълъї Ніколае с'аї легат, къ лъї Andека ші лъї Петрь фііlор лъї Іоов, дп пъра каре о аї дтпротіва пътітълъї Іоапп фііълъї лъї Тошпачї, пь ле вор фі дптрь аціворіў нічї кз сфатъл, нічї кз пъртінірea, нічї кз банїї лор. Дпкъ пе-аї маї спъс ачелашї отъ ал постръ, къ фіеще кареле dінтре пътіцїї пърташї, партea са каре о аї авът маї наінте, аї фъкът съ о редтъле de ла пърціле пътънтърілор челор вечіне, прін тетеле челе маї de dетълт, фііnd de фацъ отъл постръ ші оатенїї domпълъї воівod чеї маї дп със пътіцї, кз зпїї dінтре локзіторїї сателор Цага ші Съптіопа, ші кз алцї вечінї ші комметанї; ші dеспре редтълare ші дпdрептаре пь с'аї афлат вре зn контрadіктор (дтпротівіторіў). Маї алес пе-аї спъс повъ отъл постръ, къ пътіцїї оатенї а'ї domпълъї воівod фііnd ел de фацъ, пре тоцї вечінїї ші комметанїї і-аї опріт dънъ леці de ла кънрінdереа ші лъареа роadелор ші фолосърілор пътітелор порцїї. Dат дп Клъштопостра, а треіа zі dънъ сърбътоареа съптълъї Мъртърісіторіў Мартін, дп апъл Dom. 1315."

Іаръ Осфентістлав краіѹл Бѹлгаріеї, кареле пѹрѹреа zidъріа ші некъжіа пре Ромеї, пентрѹ къ нѹ вреа ѫмпъратѹл Andponік Палеологѹл чел маї бътрѣн съ'ї dea мѹіере пре вр'ѹна din сътънца чеа ѫмпърътеаскъ, воind акѹма паче, пре Іоанн Патріархѹл Царіградѹлѹї чел мъzъліт, пре кареле ѫл робісе, ѫмпреѹнъ кѹ чеї din Cozопоіѹ, л'аѹ тріміс іаръші пентрѹ ачела лѹкрѹ ла ѫмпъратѹл, чі акѹма ѫнкъ п'аѹ dобъndіт че пофтеа, тотѹші аѹ dобъndіт nedeждеа каре с'аѹ плініт ла анѹл 1318; ші ел ѫнкъ аѹ ѫнгъdѹіт Ромеілор, de аѹ пѹртат атътеа бѹкате din Бѹлгаріа ѫн Царіград, ѹnde ера маре фоамете, de къте аѹ авѹт опѹ [2]).

[1]) Kopi Mss. tom. 31. pag. 101. [2]) Georgius Pachymer tom. 2. pag. 438.

Анѹл 1318. Ѫнкъ ѫн анѹл 1315 мѹрісе Маріа мѹіереа чеа dіntъіѹ а краіѹлѹї Ѹнгаріеї Карол Робертѹ, ѫн локѹл къріа ѫн анѹл de акѹм аѹ лѹат пе Беатріче [1]).

Осфентістлав краіѹл Бѹлгаріеї dѹпъ мѹлтъ ръвнъ ші ащептаре ѫнкъ ш'аѹ dобъndіт пофта ѫн анѹл ачеста съ се ѫнсоаре ѫн сътънца Палеолоцілор, къчі скріе Пахімер [2]): „Ѫмпъратѹл Міхаіл din Маріа мѹіереа са, кареа ера армеанкъ, аѹ авѹт dоѹъ фете, пре Анна ші пре Теоdора: пре Анна о аѹ мърітат dѹпъ Тома Прінцѹл Епірѹлѹї ші Етоліеї. — Теоdора с'аѹ мърітат dѹпъ Осфентістлав краіѹл Бѹлгаріеї." Ашішdереа скріе Іоанн Кантакѹzенѹл [3]).

Ші краіѹл Ѹнгаріеї Карол Робертѹ аѹ dат ѹн прівілегіон Сасілор din скаѹнеле Меdіашѹлѹї ші але Шеїчілор, кареле се афлъ ла Корnidес [4]), ші сѹнъ аша:

„Карол din міла лѹї Dѹмnezeѹ краіѹл Ѹнгаріеї ш. ч. л. тѹтѹрор крещінілор, аша челор de акѹм, ка ші челор віїторї, карії вор веdеа скрісоареа ачеаста, сънътате ѫн чел че dъ сънътате. Мъріmеа кръіеаскъ аша требѹе съ іеа сама ла тоате требіле ші фолосѹл кръіmеї Сале, ка неамѹріле Еї сѹпѹсе съ креаскъ кѹ нѹмерѹл ші креdінца ші съ се мънгъе кѹ dарѹріле маї марілор съї. Dрепт ачееа воіm съ вінъ ла ѫнщіінцареа тѹтѹрор прін ръndѹл ачестора кърцї, къ врънd Noї фолосѹл іѹбіцілор Nострі Сасї din скаѹнеле Меdіаш, Шеїка ші Шаdшеїка, ші ачелора че се цін de dънсъле, воіm ка еї ѫн времіле Nоастре кѹ нѹмерѹл попорѹлѹї съ се ѫнмѹлцеаскъ ші съ тръіаскъ ѫн паче ші ѫн лініще; dрепт ачееа din сфатѹл Прелацілор ші ал Баронілор Кръіmеї Nоастре ръndѹім, ка ачесте dарѹрї ші слобоzеніі съ аїбъ, аdекъ, ка Сасії din скаѹнѹл Меdіашѹлѹї, ал Шеїчеї ші ал Шаdшеїчеї, ші тоцї карії се цін de скаѹнеле ачелеа, съ фіе мънтѹіцї ші слобоzї de а се ощі ѫмпреѹнъ кѹ Noї, іаръші ѫї скѹтім de dареа zъхърелеї, ші сълашѹрілор, чі тотѹші сѹпт ачеаста кondіціе, ка ачеіашї Сасї din Меdіаш, Шеїка ші Шаdшеїка, ші тоцї карії орї кѹм се цін de скаѹнеле ачелеа, ѫн фіеще каре анѹ пре ла сърбътоареа С. Мартін Мъртѹрісіторіѹлѹї съ фіе dаторї а Nе dа 400 de марче de арцінт de чел бѹнѹ ші фінѹ, кѹ мъсѹра Сібііѹлѹї фъръ de вре о мънтѹінцъ. Воіm ші ачеаста, ка ѫн цiѹdекъцї ші пѫрї, ачела обічеіѹ ші къdінцъ съ аїбъ, каре ле аѹ Сасії din Сібіѹ. Ѫнтрѹ але кърора аdѹчере аміnте, ші dеа пѹрѹреа помепіре, ачестеа кърцї ле ам dат печетлѹіте кѹ dѹплікатъ печетеа Nоастръ. Dат прін мъніле кѹчерпікѹлѹї бърбат Маціс-

трѫлѫї Іоапп Препосітѫлѫї Бісерічії din Алба, Віце-канцеларіѫлѫї Кѫрцїї Noастре ші Протопопѫлѫї de Кікелеѫ, іѫбітѫлѫї ші кредінчіосѫлѫї Nострѫ. Ѧп апѫл Domnѫлѫї 1318 ш. ч.“

[1]) Thuroczius f. 160. Pistorius f. 766. Bonfinius f. 318. [2]) Nicephorus Gregoras tom. 1. pag. 174. [3]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. pag. 10. [4]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 3. pag. 3.

Апѫл 1320. Мѫрind ші а doѫа mѫіере а краіѫлѫї Карол Робертѫ ѧп апѫл de акѫm аѫ лѫат а треіа mѫіере пре Елісабета, кареа аѫ фост de neam — dѫпъ Madie [1]) ші Тѫроціе [2]) — полопъ, іаръ dѫпъ Рітіе [3]) бохемъ. Елісабета ачеаста аѫ фост mѫma лѫї Лѫdовік челѫї dintъіѫ, ші аѫ тръіт пъпъ ла апѫл 1380, прекѫm скріе Паѫл de ла Паѫл [4]).

Іоапп Філщіх [5]) деспре Валахіа аша скріе: „І-аѫ ѫрmат лѫї Nегрѫ вodъ ѧп апѫл 1320 Ваіlado, прекѫm zіче Хорніе ѧп арка лѫї Noe пац. 428. Dѫпъ ачеста аѫ domnіт Радѫл чел маї бътръп, ші фііѫл лѫї, Радѫл чел маї тіпер, пре кареле л'аѫ скос din domnіе Мірчеа вodъ.“ Чі прекѫm am арътат ла апії 1215 ші 1239, ші се ва маї аръта ла апії 1329 ші 1330, ачеаста е пѫmаї бърфеалъ.

Георгіе Іереміе Хапер ѧп картеа деспре краії Ѫпгаріеї фоарте mѫлте хрісоаве аdѫче, каре ла алцї аѫторї ла олалтъ пѫ се афлъ, тотѫші хрісовѫл воіводѫлѫї Тома din апѫл de акѫm пѫ'л помепеще; пептрѫ че? Ел аѫ щіѫт. Чі еѫ пѫ'л почіѫ трече, пептрѫ къ кѫпрінde ѧп сіпе о ѧптъmпларе, каре пѫ е de а се тъчеа. Хрісовѫл ачеста сѫпъ аша: „Noї Тома воіводѫл Ардеалѫлѫї ші Комітѫл de Zопѫк, прін ръпdѫл ачестора фачем ѧпщіінцаре тѫтѫрор кърора се кѫвіпе, къ dѫпъ че с'ар фі ръdікат тоцї Сасії din цеара Ардеалѫлѫї орбеще ші dѫшmъпеще ѧп контра пѫтерії Domnѫлѫї Краііѫлѫї пострѫ, ші прін ачееа ар фі къzѫт ѧп пекредінцъ Комітѫл Хепнінгіе din сатѫл лѫї Петрѫ, ръdікъnd стеаг, ші аdѫпъnd mѫлціme de Сасї ка ѫп прінчіпал ал лор ар фі чертат пре Комапії Domnѫлѫї Краіѫлѫї пострѫ пептрѫ аціѫторіѫл пострѫ, ші с'ар фі бътѫт кѫ dъпшії, ші връnd Dѫmпеzеѫ ші кѫ аціѫторіѫл Съптеї Коропеї, ачеіашї Комапї ар фі dобъndіт бірѫінцъ ѧmпротіва лор, ші пѫmітѫл комітѫл Хепнінгіе ѧп бътаіа ачееа ар фі фост ѫчіс кѫ сабіе, ші прін ачееа ар фі къzѫт ѧп пекредінцъ ѧmпротіва Маіестатеї кръіещї, ші пептрѫ о пекредінцъ аша de маре а лѫї тоате mошііле лѫї, аша сателе, ка ші пъmъптѫріле арътоаре, фъпацеле, рѫтѫріле, моріле, каселе, ші бѫпѫріле mішкътоаре ші пеmішкътоаре пі ле-ар фі dърѫіт поѫъ, ка пѫрѫреа съ ле mощепіm, ціпеm, ші авеm; пої възъnd кредінца ші шербіріле лѫї Nіколае фііѫлѫї лѫї Саламоп ші але лѫї Nіколае фііѫлѫї лѫї Даніїл але фръціілор маї adесе-орї пѫmітѫлѫї Комітѫлѫї Хепнінгіе, каре пі ле аѫ арътат пъпъ акѫma, ші пі ле вор аръта de ачі ѧпаіпте; mошііле маї сѫс zісе, сателе, пъmъптѫріле арътоаре, фъпацеле, рѫтѫріле, моріле, каселе ші бѫпѫріле mішкътоаре ші пеmішкътоаре, каре пі с'аѫ dат прін пѫmітѫл Краіѫл пострѫ ші dърѫіт de пѫрѫреа, пѫmіцілор пепоцілор пѫmітѫлѫї комітѫлѫї Хепнінгіе пептрѫ 200 de марче de арцінт кѫрат, ле ѧптоарчеm, ка кѫ плінъ къdінцъ съ ле mощепеаскъ, ціпъ ші аїбъ, прекѫm ле аѫ mощепіт маї паіпте маї сѫс пѫmітѫл комітѫл Хепнінгіе, ѧmпѫпъnd тъчере тѫтѫрор фръціілор пѫmітѫлѫї комітѫлѫї Хепнінгіе, ші алтора карії mъкар кѫm ар вреа съ се пъреаскъ ші леціѫеаскъ пептрѫ mо-

шііле ачеле; фііnd къ пътіцій непоцї тошііле ачеле ле аў кътпърат кў банї de ла пої, прекът ам zic. „Лптрў а кързіа лъкрў потеніре ші търіте dea пързреа dът ачестеа лптъріте кў печетеа поастръ. Dат лп Dева съмбътъ dзпъ Пащі лп анзл Dom. 1320.“

[1]) Madius f. 644. [2]) Thuroczius f. 160. [3]) Ritius f. 846. [4]) Paulus a Paulo f. 723. [5]) Joannes Filstich in schediasmate historico. [6]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 1. p. 236.

Анзл 1321. Ла анії 1230 ші 1315 ам адзс dозъ хрісоаве, че се цin de преа лзмінata фаміле a Комітілор Вашў. Ла анзл ачеста адзк алте dозъ, каре фоарте мълтъ лпкърцере аў спре історіа Ардеалзлзї лп прівінца пътъптърілор ачестора; чел dінтъіў хрісов се афлъ ла Корnidec [1]), ші сзнъ аша:

„Ноі Тома воіводзл Ардеалзлзї ші Комітзл de Zопзк, фачет лпщііпцare тътърор кърора се кзвіне, къ пентрў кў комітзл Ніколае фііzл лзї Емік маї наінте кастелапзл Чічеалзї, лп съмпзл кредінцеї сале ка съ dобъndeаскъ граціа Domпзлзї Краізлзї пострў, кастелзл Чічеў пзміт, кареле пъпъ акзма л'аў цінзт пентрў фііі воіводзлзї Ладіслав, акзм Domпзлзї Краізлзї пострў і л'аў лпторс лп персоапа поастръ; пентрў ачееа щііnd воіа Domпзлзї Краізлзї пострў деспре партеа ачеаста, ші зртъnd орънdзелілор поастре, каре ле-ам авзт кў dъпсзл, піще тошіі саў сате Сехзтарd, Цеара ші Сас-Сілваш кіемате, лпсзшї Комітзлзї Ніколае, ші пріп трънсзл тощепілор лзї, ле dът dea пързреа, ші фъгъdзім къ вот лзкра ла Domпзл Краізл пострў, ка пріптр'жпсзл лпкъ съ се лптъреаскъ dързіреа ачеаста, ка съ фіе dea пързреа ші пекіетъчіоасъ лпапоі, че de п'ам пзтea dобъndi лп персоапа Domпзлзї пострў, лї вот da атътea, ші асемепea тошіі dіn тошііле поастре челе de зрік. Іаръшї лпкредіпцъndзпе Domпзлзї пострў, тоате тошііле Комітзлзї Ніколае ші челе de зрік ші челе къщігате і ле лптоарчет, ші dът лпапоі, ші de ар фі мъкар de чіпе кзпрінсе, ам фаче, ка съ се кіеме лпапоі пріп Domпзл Краіў, ші съ се цінъ пентрў ел ші тощепії лзї пързреа. Іаръшї о парте a тошіеї сале, че съ кіатъ съптзл Цізde, кареа акзма пў есте a лзї чі a алтора, лп персоапа Domпзлзї Краізлзї пострў ам врзт съ о dобъndim Комітзлзї Ніколае, ші съ і се dързіаскъ dea пързреа; тотзшї ка съ пў се факъ кў пагзба алтзіа, лп локзл пърцїї ачеіа, Domпзл Краізл пострў лї ва da лп скімб саў алтъ парте саў банї, къцї і се вор кзвені.“

„Іаръшї dът сатзл Бопціda кў моріле, трібзтзл, ші тоате фолосзріле Комітзлзї Ніколае, ка de ла датзл ачестора лптр'зп анў съ локзіаскъ лптр'жпсзл; ші орънdзім кў пзтereа Domпзлзї Краіў ка съї фіе ертате тоате ръзътъціле, каре ле аў пътрат ачелашї Коміт Ніколае пентрў цінереа кастелзлзї лп зчідерї, фачерї de ръў, апрindерї, стрікърї de тошії, лзърї de орї че аверї пъпъ акзм, фъръ de пжра ші асзпріреа саў a лзї, саў a ортачілор лзї пентрў еле.“

„І-ам dат ші ачеаста, ка пре шербії ші іобаціі лзї съ пў'і поатъ алтзл цізdека, фъръ пзтаї лпсзшї Комітзл Ніколае съ фіе dаторіў a фаче dестзл dзпъ dірептате челор че се вор целзі. Іаръ de се ва целзі пещіпе асзпра Комітзлзї Ніколае, Domпзл Краізл пострў, саў поі вот фаче dірептате, ші пў алтзл чіпева, карії лї вот фі цізdекъторї пъпъ ла о врете.

„Ачеаста ꙟпкъ съ пȣ о лъсъm, ка фечіорії ші ȣрmъторії комітȣлȣї Ніколае пентрȣ ръȣтъціле татълȣї лор съ пȣ се поатъ осъndі нічї прін поï, нічї прін алцї ціȣdекъторї, de вор фі ꙟптрȣ ачелеа віновацї, каре с'аȣ ертат татълȣї лор.“

„Ачеаста съ пȣ о лъсъm, къ ачестеа съпт mошіїле ачелеа, каре ле zіче пȣmітȣл комітȣл Ніколае але сале de ȣрік; Съптіоапа, Бічіоȣл, Коȣdȣmатȣл ші Съптȣл-Ціȣde. Іаръші zіче, къ аре ꙟп сатȣл Бонцпіреш о парте кȣmпъратъ, каре am фъгъdȣіт, прекȣm am zіс, къ прін mіжлочіреа краіȣлȣї пострȣ і ле вom фаче de ȣрік, de вор фі кіар але лȣї.“

„Маї пре ȣрmъ am фъгъdȣіт, къ тоате ші фіеще каре din челе maї сȣс zісе вom фаче ка съ се dea ші съ се ꙟптъреаскъ комітȣлȣї Ніколае, пре кредінца поастръ, ші кредінца Маціcтрȣлȣї Сіmоn, фіїȣлȣї лȣї Міхаіл. Dат сȣпт кастелȣл Чічеȣ, ꙟп сърбътоареа тȣтȣрор Съпцілор din анȣл Domnȣлȣї 1321.“

Ал doілеа хрісов іаръші ла Корnidес [2]) се афлъ ші сȣпъ аша: „Капітȣлȣл Бісерічії Арdеалȣлȣї тȣтȣрор кредінчіошілор пострії, карії вор веdеа паціна ачеаста, съпътате ꙟп Мъптȣіторіȣл тȣтȣрор! Воіm съ вінъ ꙟп щіінца тȣтȣрор ші челор de акȣm ші челор віі-торї, къ венind de фацъ Маціcтрȣл Ніколае фіїȣл лȣї Еmік, пе-аȣ dат прівілегіонȣл Domnȣлȣї Карол Лȣmінатȣлȣї Краіȣлȣї Ȣнгаріеї, деспре mошіїле сале de ȣрік фъкȣт, рȣгъndȣсе ка съ'л скріеm de поȣ, ші съ іл dъm ꙟптъріт кȣ печетеа поастръ, пентрȣ паzа віітоаре, каре прівілеціон сȣпъ аша:“

„Карол, din mіла лȣї Dȣmnezeȣ Краіȣл Ȣнгаріеї, Dалmаціеї, Кроаціеї, Рameї, Сербіеї, Галліціеї, Лоdоmеріеї, Кȣmаніеї ші ал Бȣлгаріеї, тȣтȣрор кредінчіошілор Ностріï, челор de акȣm ші челор віітоpї, карії вор веdеа паціна ачеаста съпътате ꙟп Мъптȣіторіȣл тȣтȣрор! Се кȣвіне Маіестатеї кръіещї, ка съ прівеаскъ кȣ окі mілостівї ла шербіріле челе кредінчіоасе але сȣпȣшілор съї ші съї апріndъ, ші пре чеї че аскȣлтъ кȣ кредінцъ съ'ї ꙟпzъстреzе кȣ mошії, ꙟпалце кȣ dірегъторії ші ꙟmбогъцеаскъ кȣ dарȣрї кръещї, ка алції прін пілdа лор maї лесне съ се ꙟndеmпе ла лȣкрȣрї de въртȣте. De ачі есте къ воіm съ вінъ ла ꙟпщіінцареа тȣтȣрор: къ Комітȣл Ніколае фіїȣл лȣї Еmік, оаре-кънd кастеланȣл din Чічеȣ, кредінчіосȣл Ностръ, лъсънd калеа некредінцеї, пре кареа ȣmбласе ꙟп анії трекȣцї ꙟmпротіва Ноастръ, ші ꙟптȣрпъndȣсе ла кърареа кредінцеї din ръвна dрептъції, ꙟп mȣлте слȣжбе с'аȣ кȣпоскȣт а фі кȣ чеа maї mаре dоріре а сȣпȣпереї, ші пентрȣ ачееа Маіестатеї Ноастре фоарте аȣ плъкȣт. Ноï, карії din dірегъторіа прімітеї облъdȣірї требȣе съ къȣтъm кȣ mілостівї окї ла вредпічіїле фіеще кърора, връnd съ фачеm пре пȣmітȣл комітȣл Ніколае пърташȣ dърȣіреї Ноастре, ші съ'л чінстіm кȣ чінстіреа dрагостеї Ноастре, піще mошії саȣ сате, че се кіаmъ Сȣхȣтарd, Цеага ші Сас-Сілваш, кȣ къdінца, кȣ кареа се ціn de dърȣіреа Ноастръ, кȣ тоате фолосȣріле ші венітȣріле лор, сȣпт mетеле челе maї de dеmȣлт ші аdевърате ꙟпторкънd ші dънd ꙟпапої лȣї, mощенілор лȣї, ші ȣрmъторілор mощенілор лȣї, тоате mошіїле челе de ȣрік ші челе кȣ dрептате къщігате, і ле-am dат, чінстіт ші dърȣіт, ка съ ле mощенеаскъ, ціnъ ші аїбъ.“

„Афаръ de ачеаста ертъm ші слъбіm пȣрȣреа din осъбітъ граціе тоате стрікъріле ші

релеле, каре ле-аў фъкѹт нѹмітѹл комітѹл Ніколае ѧн ѹчіdерї ші рънірї пънъ кънd аў ціnѹт кастелѹл Чічеѹлѹї, ѧнтрѹ акърѹіа лѹкрѹ помеnіре ші търіме dеа пѹрѹреа dъm ачестеа ѧнтъріте кѹ ѧndѹплікатъ печетеа Ноастръ. Dат прін мъніле алесѹлѹї бърбат Іоанн Препосітѹлѹї Бісерічїї din Алба, сѹб-канчеларіѹлѹї кѹрцїї Ноастре ші Препосітѹлѹї din Кікелеў, іѹбітѹлѹї ші кредінчіосѹлѹї Ностръ, ѧн анѹл Domнѹлѹї 1321, ал кръімеї Ноастре ашішdереа 21."

„Ноі dрепт ачееа аскѹлтънd череріле лѹї челе dрепте пе кале ші пе леце фъкѹте, ші афлънd прівілегіонѹл ѧнтрегў, кѹ граціа ші печетеа, нѹ мънжіт, нѹ рас, нѹ ѧн вр'о парте стрікат, кѹпрінdереа лѹї амў фъкѹт'о съ се скріе ші съ се ѧнтъреаскъ кѹ печетеа Ноастръ. Dатў ѧн сърбътоареа Тъіерії-ѧмпреціѹрў а D. N. Іісѹс Хрістосў ѧн анѹл Domнѹлѹї 1322, фіінd препосіт Ніколае, Кантор Санкт, Кѹстос Тома, Протопоп de Dобока Dominік ші Декан Бесерічїї Ноастре."

Din Dіпломатѹл ачеста, прекѹм ші din алтеле, се веdе, къ Карол Робертў п'аў нѹмърат анії кръімеї сале dе ла анѹл 1310, кънd с'аў ѧнкоронат, чі dе ла анѹл 1300; кънd с'аў ѹнсў краіў Ѹнгаріеі, мъкаркъ ѧн zече анї маї dінаінте п'аў domніт ѧн Ѹнгаріа.

Пънъ кънd ціnеа ѧнкісў ѧн Царіградў пре мошѹл съў ѧмпъратѹл Andронік чел маї тінер, Боесіла фрателе лѹї Осфентістлав краіѹлѹї Бѹлгаріеї, прекѹм скріе Кантакѹzенѹл[3]), аў фѹціт dе ла dънсѹл ла ѧмпъратѹл Andронік чел маї бътрън.

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 1. p. 301. — 303. [2]) Idem Cornides ibidem tom. 2. pag. 369. [3]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. p. 84.

Анѹл 1322. „Лѹкрънdѹсе dе паче ѧнтре ѧмпъраціі Andронік чел маї бътрънў ші чел маї тінър Палеолоцї," прекѹм скріе Кантакѹzінѹл[1]) „Осфентістлав краіѹл Місілор (Бѹлгарілор), dѹпъ кареле ера мърітатъ сора лѹї Andронік челѹї маї мік, аў мѹріт dе боалъ, ѧнтрѹ ал кърѹіа лок аў стътѹт краіў фііѹл лѹї, Георгіе Тертере." Ашішdереа скріе ші Грегора[2]). Іаръ Стріттер[3]) zіче: „Dѹканце ѧн фамілііле din Dалмаціа пѹне моартеа лѹї Осфенстіслав ла анѹл 1323." Георгіе Тертере ал II-ле кът с'аў фъкѹт краіў, кѹм скріе іаръші Кантакѹzінѹл[4]), ѧнdатъ аў ѧнчепѹт а бате четъціле Ромеілор, каре ера сѹпт мѹнтеле Родопе, ші аў кѹпрінс Філіпоппоіѹл фъръ dе весте, ші токма лесне, фіінd ѹнії dінтре четъцені dѹші кѹ Andронік чел маї Тінер асѹпра челѹї маї Бътрънў, алції кѹлегъdѹ'ші бѹкателе dе пе къмпў.

Краіѹл Ѹнгаріеї Карол Робертў ѧнкъ аў dатў ѧн анѹл dе акѹм — прекѹм аратъ Корnidec[5]) — ѹн dіпломат архімаndрітѹлѹї ші мънъстіреї din Керц, прін кареле dъ пѹтере, съ се іеа тоате бѹнѹріле мішкътоаре але локѹіторілор челор неаскѹлтъторї dе архімаndрітѹл din Керц, din Кеѹрц, din Мешеndорфў, din сатѹл Сънтѹлѹї Ніколае, din сатѹл архімаndрітѹлѹї, мѹнтеле Сънтѹлѹї Міхаіл, din Фелdіоаръ, din Колоніа, din Харабач, ші din Керцѹл Ромънілор, ші съ се ѧмпартъ ѧн треі, dъndѹсе о парте архімаndрітѹлѹї, алта мънъстіреї, а тріа комітѹлѹї din Сібіїў, ка ачеста, саў кареле ва фі ѧн локѹл лѹї, съ фіе dаторіў а апъра мънъстіреа ѧн тоате требіле еї.

[1]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. p. 105. [2]) Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 196. [3]) Stritterus Bulgaricorum §. 394. [4]) Cantacuzenus l. c. [5]) Cornides Mss. dipl. tom. 3. p. 130.

Anul 1323. La anul de acăst Kantakuzenul[1]) scrie aşa: „Dupъ ce aŭ făcut pace, împăratul cel mai tinĕr aŭ mers în Dedimotihŭ, iarъ Tertere (Georgie al II-le) aŭ prădat tărgurile de lângъ Odriŭ. Gonindŭ împăratul pe prădători, şi adăugându-i în marginea Mesiei, aŭ pătruns până de veste, şi tăind pre unii, pre ceilalţi i-aŭ prinse vii, puţini aŭ fugit, adăugându-se noaptea, tabăra unde o aŭ găsit, şi aŭ întors prada.— Apoi c'aŭ dusŭ împăratul în Cariград съ спънъ veste бънъ toşului съŭ. — "

„Unde în Cariград zăbovia împăratul cel mai Tinĕr, când aŭ trimis Georgie Tertere cel mai Tinĕr craiul Bulgariei, dupъ a curgia toarte cetăţile Mesilor, de la Mesevria până la Stilnu de бънъ voia ca c'aŭ cuscs împăraţilor Romeilor, cărora Andronikŭ cel mai vъtrânŭ le-aŭ datŭ prefecţi alesi de cine. Boesila, dupъ toartea craiului, celelalte cetăţi ale Mesiei de la Stilnu până la Copsin le-aŭ luat fără de бътaie, dându-se unele pentru neatul lui, apoi trimiţând la împăraţi aŭ făgăduit, cu împrejurъ cu cetăţile şi cu oştile sale va fi asculътătoriŭ de dânşii, drept aceea i c'aŭ încredinţat cu se chieme „Despotul Mesiei."

„Nepotul din porunka toşului съŭ strъngând oştile din Bizantia şi Trakia c'aŭ dusŭ съ batъ Filippopoiul. Akolo aŭ mersŭ şi Boesila cu ostaşii săi împrotiva aşezământului Romeilor. Unkunţărând cetatea aŭ isprăvit o nimică, apărându-se vitejeşte cei din lăuntru; pentru cu Tertere dupъ ce aŭ cunoscut cetatea Filippopoiului temându-se ca nu cumva съ o ieа unapoi Romeii cu aceeaşi unşelъcĭune, cu era în marginea amândurora împărăţiilor, aşezase între'nsa o mie de călăreţi de cei aleşi dintre Alani şi Mesi, şi două mii de nedestraşi ca съ o apere, aĭ cărora povăţuitori era Itile şi Tetere prinşi din Alani, şi Ikaş dintre Ungri, şi era mai mare preste dânşii Ivan Rusul, careле era mare vitează, şi prea unvъţatŭ în luptele de răsboiŭ. Aceştia, tăcându cu mult craiul, apăra cetatea."

Merge mai unколо Kantakuzenul[2]) şi zice: „Până a bate Andronikŭ cel mai Tinerŭ Filippopoiul, cei mai de frunte aĭ Mesilor (Bulgarilor şi Ţinţarilor), mult craiul Georgie Tertere al II-le făcut de moşeni, aŭ chiemat pre Mihail al IV-le fiiul lui Streanţimerŭ despotul prefectul Vidinului, careле era prins din Mesi, şi din Kotani (Moldoveni), şi l'aŭ rădicat craiŭ, dându'i Tripolul şi toată ţeara. Aceasta strъngându'şi la olaltă oştile, şi luându'şi aşezământul de Ungrovlahi şi de la Skite (Moldoveni), de împăratul Romeilor careле bătea Filippopoiul (gândind cu este mai slabŭ de cătră elŭ), nu c'aŭ apucatŭ, ci bătea cetăţile, care se unchinase Romeilor şi era la mână, prădându-le ţinutările."

Deci mai unколо mergând Kantakuzenul[3]) scrie: „Cu împăratul Andronik cel mai Tinerŭ lăsând batereа Filippopoiului aŭ mersŭ съ unтimpine pe craiul Mihail Streanţimerŭ, ci mai nainte aŭ făcut pre Georgie Brienniе Komendant preste Stenimachŭ şi Ce-

пепа, ші пре Боесіла л'аŭ слобозіт съ теаргъ пре а касъ, ка dъпъ треї ziле, съ віпъ ла Патъка, оаре-каре кастел векіŭ ші стрікатŭ, de unde era департе Міхаіл, кале пътаї de o zi.“

„Тъбърънdъсе împъратъл лънгъ Патъка і-аŭ веніт веste, къ аŭ търît Боесіла ân четатea Копсіn. Dрепт ачееа despъdeжdъind despre венірea осташілор лиї Боесіла, ші афаръ de ачееа împrăщiнъndъсе оастea прін чеї рънщї ла Філіппопоіŭ, ші прін чеї лъсащї къ Бріennie, п'аŭ къtezatŭ a се бате къ Міхаіл ал IV-ле, чі с'аŭ împъrnat ân Odріŭ, unde aщiънгъndŭ аŭ ânщълесŭ, къ Боесіла п'аŭ фост търîtŭ, пътаї къt аŭ фост лешінат тъпкънd ніще бърещї.“

„Краіъл Міхаіл ал IV-ле ânкъ аŭ сънъс dъпъ ачееа четъщіле, каре се ânкіпасе Гречілор, ші тріміщind алтъ оасте съ скітье пре чea din Філіппопоіŭ, Іван Ръсъл аŭ ешіт ânтръ ащіъторіŭ, саŭ ânтръ ânтітпінареа ощіі чеї noue къ тоатъ оастea са din четате, ші аŭ масŭ ân поаптea ачееа афаръ de четате, ка съ о dea a doue-zi челор че венісе. Dар небънеще аŭ лъкрат, пентръ къ Георгіе Бріennie komendantъл Степітахълиї терсесе къ осташіі лиї поаптea съ фъре dобітоаче ші афлънd четатea дешартъ, о аŭ къпрінс ântrъ ачееа поапте. Dimineaца въzъnd ачеаста ощіле краіълиї Міхаіл ал IV-ле с'аŭ împъrnat ân Българіа къ бъzele drъmбоіате.“

Енгел[1]) пъне datъл ащіъторіълиї de ла Ромънії чеї din Dакіа веке лиї Міхаіл краіълиї Българіеї ла anъл 1324, zikъnd: „Міхаіл Бассарабŭ ântrъ атъта ân ші ântърісе цеара, къt ân anъл 1324 аŭ трітесŭ ащіъторіŭ лиї Міхаіл Страшітіровічї прінцълиї Българіеї. Оастea ачеаста о пътеще Капtакъzенъл a Унгровлахілор, ка съ арате къ ші Гречії аŭ цінът Валахіа ка о провінціе Унгъреаскъ.“ Чі zica лиї Енгел пъ есте adевъратъ; къчї Гречії пъ пентръ ачееа пътескŭ цеара тънтепеаскъ „Унгровлахіе,“ пентръ къ ар ântърі, къ есте провінчіе Унгъреаскъ, чі пентръ ка съ о осебеаскъ de ла Влахіа чea таре саŭ Моглена, despre карea am къвънтат ла anїї 1092 ші 1299, Міхаіл ал IV-ле ânкъ п'аŭ фост фірщŭ, чі краіŭ Българіеї, карea пъ o аŭ авът вре odатъ ântreагъ. Dъпъ Anonімъл Ромънескŭ[5]) ânкъ п'аŭ фост Міхаіл Бассарабŭ чі Стефан Маїлатŭ Воївod църеї Мънтепещї пе вретea ачеаста.

[1]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. pag. 106 - 108. [2]) Idem ibidem p. 109. [3]) Idem ibidem p. 110 seq. [4]) Joannes Christiannus Engel in antiq. Historia Valachiae tom. 1. p. 150. [5]) Anonymus cap. 44.

Anъл 1324. Карол Роберт краіъл Унгаріеї пънъ с'аŭ ашezат біне ân кръіте фоарте тълте скътіпце dъdъce унора, маї алес локъіторілор din Apdeал; скътіпцеле ачестea, маї въртосŭ, карe ера, ка съ пъї поатъ ціздека алтъл фъръ пътаї краіъл, ân anъл de акът прін декретъл карeле се афлъ ла Лакічŭ[1]), тоате ле-аŭ трасŭ ânапої ші пътереа Воївозілор din Apdeалŭ o аŭ пъсŭ ла треапта ân карe фъсесе маї de детълт.

Despre Міхаіл ал IV-ле краіъл Българіеї скріе Капtакъzенъл[2]) ла anъл ачеста, прекът ъртеазъ: „Dъпъ ачееа Міхаіл пре Боесіла карeле авea Копсіпъл ші алте патръ търгърї, фоарте л'аŭ стръпесŭ ші тріміцъndŭ осташї л'аŭ ânкъпцізратŭ, карeле маї тълт de

ѫn an c'aѫ апърат бърбътеще, фiind аџiѫтат ші de дмпъратѫл кѫ кълъреџї ші кѫ nedecтрашї. Маї пре ѫртъ въzѫnd къ аї съї пентрѫ пъвъліріле челе тѫлте ші опріреа челор de лiпсъ спре траiѫл вieцiї, се плеакъ кътръ Міхаіл, і-аѫ лъсат ші аѫ фѫцiтѫ ла дмпъратѫл: атѫнчї търгѫріле ачелеа дndатъ с'аѫ дпкiпат лѫї Міхаіл; каре џiпѫт dобѫndiндѫ'л кѫ тоатъ оастеа аѫ порпiт асѫпра Гречілор, ші Тракіа de сѫсѫ пънъ ла Бера, кале de doѫe-спрezече зiле, о аѫ пръдатѫ, тъкар къ пѫ марї пръdzї аѫ dобѫndiт; пентрѫ къ лѫкрърторiї de пътънт сiтџiндѫ ачеата, съ тръсесе ла четъцї ші ла кастелѫрї.“

„Дмпъратѫл din Dedimotiхѫ пентрѫ nedecтѫле ощї пѫ кѫтеza съ еасъ асѫпра Месілор, ші пърѫndѫї ръѫ къ пѫ поате ръсплъті петічілор къте фъкѫсе, dѫnd дп пътънт кѫ пiчiорѫл тънiосѫ аѫ дпцiiпцат пре Міхаіл, кънd се дптѫрна, къ пепѫтѫndѫсе бате кѫ тоатъ оастеа лѫї, бѫкѫросѫ с'ар бате пѫтаї ел кѫ Міхаіл сiнгѫр. І-аѫ ръспѫнсѫ Месѫл: „Къ фаѫрѫл ачела пѫ аре кріерї, кареле авънd клеще, прinde феррѫл арсѫ кѫ мъна гоалъ. Dрепт ачеea, къ ел пѫ ва фаче, ла че дл дndeатнъ дмпъратѫл, ші дмпъратѫл дпкъ пѫтаї din мънiе пофтеще ачеаста: даръ ва сосi вретеа, кънd дпсоџiндѫсе ла олалтъ, се вор ші ощi дп контра петічілор съї.“ Dѫnd ръспѫнсѫл ачеста Міхаіл с'аѫ дпторсѫ дп Месіа.“

Dѫнъ ачеea скрiе ачелашї Кантакѫzen[3]) аша: „Iаръ кѫтпънiнd ворвеле, каре ле zicесе Міхаіл краiѫл Месілор, кънd аѫ ръспѫнсѫ дмпъратѫлуї Andроnікѫ челуї маї Тiпер, алта п'аѫ пѫтѫтѫ гъчi фъръ къ Міхаіл вреа съ iea тѫiере шiе пре Teodora сора лѫї Andроnікѫ челуї маї Тiперѫ, кареа фѫсесе мърiтатѫ dѫнъ краiѫл Осфептiстлав; ші с'аѫ сфътѫiт, ка дмпъратѫл чел маї Тiперѫ афаръ de Царiград съ стрiнгъ ощi, ка съ пъвълеаскъ дп Бѫлгаріа; iар de кѫтва ар трiмiте Месѫл съ факъ паче ка съ iea пре сорѫ-са, осташї съ се лесе акасъ; de пѫ ар фаче ачеаста, съ се џiпъ de че с'аѫ апѫкатѫ. Dѫнъ ачестеа ешiнd дмпъратѫл чел маї Тiпер стрiнџеа осташї.“

„Кънd се стрiнџеа оастеа iатъ вiп солї din Месіа Гридѫ ші Пandѫ, а кърора кѫвънтаре ачестеа кѫпрindеа дп сiне: Къ краiѫл лор пофтiнd претепшѫгѫл дмпъраџiлор Ромеещї аѫ лѫат пре сора дмпъратѫлуї тѫiере, ші пѫпта с'аѫ iспръвiт; пентрѫ ачеea се кѫвiне, ка тоате сфезiле ші прiчiпiле de ръсбоаiе съ се ашеze, ші Ромеїї фъкѫнd легътѫръ de паче кѫ Месії съ се дмпрепне, ші ферiндѫсе de а скърбi вnїї пре алцiї съ тръieаскъ ка ші кѫт ар фi сѫпт о дмпърцiе.“

Бѫкѫрос і-аѫ прiiмiт дмпъратѫл, ші і-аѫ дърѫiт дмпърътеще, ші аѫ търтѫрiсiт, къ пре воiа лѫї с'аѫ дптътмплат кѫтпъцiа ачеаста. Апоi аѫ трiмiс ла ачелашї краiѫ, акѫта ка ла ѫn кѫтпат кѫ пѫтiцiї солї пре Andроnікѫ Палеолог Стратопедархѫл ші пре Ioann Аплесфаре, ка съ факъ паче, ші аѫ рътасѫ Ромеїї ші Месії дndелѫнгѫ дп пачеа ачеea.“

Пънъ ачi Кантакѫzenѫл, кареле пре Міхаіл ал IV-ле пѫ'л кiатъ фiрцѫ, чi краiѫ, ші пре локѫiторiї Месіеї чеї de demѫлт дпкъ пѫ'ї зiче Бѫлгарї, чi Месi, ка съ арате, къ о парте а локѫiторілор Бѫлгарiеї de акѫт аѫ фост Ромънi.

[1]) Georgius Lakits in suis Adversariis. [2]) Joannes Cantacuzinus. tom. 1. p. 111. [3]) Idem Cantacuzenus p. 115. seq.

Анȣл 1327. Ла анȣл ачеста аша скріе Грегора[1]): „Карії ціnea кȣ Andponікȣ чел маї Тіnерȣ възънd ѫndелȣнгата віеацъ ачелȣї маї Бътрънȣ, аȣ тріміс солї ла Міхаіл, кареле domnia ѫn Бȣлгаріа ѫнтре Dȣнъре dȣпъ моартеа лȣї Осфентістлав, ка съ факъ ȣніре таре ші пекȣрматъ ла олалтъ. Пентрȣ къ възънd Andponікȣ чел маї Тіnерȣ, къ краіȣл Сербіеї преа ціnea кȣ чел маї бътрън пентрȣ късъторіа, кареа nȣ demȣлт о фъкȣсе кȣ (Cimonida) фата ѫмпъратȣлȣї, се темеа ка nȣ кȣмва съ'ї стеа ѫмпротівъ, ка съ nȣ поатъ фаче че вреа; ел аȣ пъзȣіт ла Міхаіл, dȣпъ кареле nȣ demȣлт се мърітасе сорȣ-са мȣіереа лȣї Осфентістлав. Къчї фъкъndȣсе краіȣ Міхаіл аȣ лепъdат пре мȣіера са чеа dінтъіȣ, пре Nedea сора лȣї Стефан краіȣлȣї Сербіеї, din кареа авȣсесе прȣнчї, ші ѫn локȣл еї, лȣасе пре Теоdора сора ѫмпъратȣлȣї (челȣї маї Тіnерȣ), пре кареа о афласе въdȣвъ ѫn Тріnовȣ."

„Dрепт ачееа ѫn тімпȣл ачеста фіind ші мама ѫмпъратȣлȣї ѫn Didomотіхȣ, с'аȣ тріміс солї ла Міхаіл, ка съ'л кіеме din преȣнъ кȣ мȣіереа ла ѫмпъратȣл ші ла соакръса ѫмпърътеаса пентрȣ мȣлте прічінї. Къчї ѫмпърътеаса de мȣлцї анї преа dореще съ'шї вadъ фата, фіind 23 de анї, de кънd nȣ о аȣ възȣт, ѫмпъратȣл ѫнкъ пофтеще съ вadъ ші пре сорȣса, пре кареа nȣ о аȣ възȣт вре оdатъ, ші пре бърбатȣл еї, ші пентрȣ ачееа, къ'ї есте кȣмпатȣ, ші пентрȣ ка съ се сфътȣіеаскъ ла олалтъ деспре лȣкрȣрї аскȣнсе. Кареа фіind аша, ші Міхаіл кȣ мȣіереа мергънd ѫn Didomотіхȣ, мȣлте zіле с'аȣ оспътат ѫмпърътеще."

„Маї пре ȣрмъ аша с'аȣ ѫнтокміт ла олалтъ, ка Міхаіл съ аціȣте пре ѫмпъратȣл асȣпра мошȣлȣї съȣ ѫмпъратȣлȣї челȣї маї Бътрънȣ; іаръ ѫмпъратȣл съ аціȣте пре Міхаіл асȣпра краіȣлȣї Сербіеї: фъгъdȣіndȣ лȣї Міхаіл, къ de ва пȣтеа мъzілі пре мошȣл съȣ, ші лȣа тоатъ ѫмпъръціа, ѫї ва da мȣлцї банї, мȣлте пъмънтȣрї ші мȣлте четъцї din ѫмпъръціа Ромеілор ші ка ла ȣn кȣмпат ѫn лок de zестре, ші ка ла ȣn соцȣ. Фъкъndȣсе ачестеа аша, Міхаіл кȣ мȣіереа с'аȣ ѫнтȣрнат акасъ, dȣкънd мȣлте dарȣрї ші ащептънd маї мȣлте ѫn тімпȣл вііторіȣ."

Ашішdереа скріе ші Кантакȣzенȣл[2]); чі еȣ nȣ ѫнцелег кȣм аȣ фост, de пре Теоdора фрате-съȣ Andponік чел маї Тіnерȣ пънъ акȣма nȣ о възȣсе вре оdатъ, ші мȣмъса de 23 de анї; кънd dънса с'аȣ мърітат dȣпъ Осфентістлав ѫn анȣл 1318. Doаръ аȣ фост крескȣтъ de мошȣл съȣ ѫмпъратȣл Andponікȣ чел маї Бътрънȣ?

[1]) Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 238. [2]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. p. 128. seqq.

Анȣл 1328. Міхаіл ал IV-ле краіȣл Бȣлгаріеї, dȣпъ токмеала ѫn анȣл трекȣт кȣ Andponікȣ ѫмпъратȣл чел маї Тіnерȣ фъкȣтъ, аȣ тріміс пре Іван Рȣсȣл кȣ треї міі de кълъреці ѫнтрȣ аціȣторіȣ, dаръ nȣ лȣї, чі dȣпъ кȣм се zіче, челȣї маї Бътрънȣ Andponікȣ. Аціȣторіȣл ачеста мергънd пънъ ла Царіграd nȣ с'аȣ слобоzіт ѫn четате, чі і-аȣ къȣтат съ се трагъ ѫndъръптȣ, ші съ се тъбъреаскъ лънгъ мареа Nеагръ; къчї амъndоі ѫмпъраціі се темеа de ѫншелъчіȣне. Dрепт ачееа Andponікȣ чел маї Тіnерȣ, dȣпъ че бътȣсе ощіле лȣї пре ощіле челȣї маї Бътрънȣ, аȣ гръбіт съ ѫнтре ѫn Царіграd, чі аȣ фост опріт de стрежарї. Пентрȣ ачееа

ел ꙟнкъ с'аѹ трас ла четъцѹіка, че с'аѹ кіемат Логосѹ, нѹ depарте de аколо, ѹnde се тъбържсе Іван Рѹсѹл кѹ аї съї, ші тріміцънd ла dънсѹл кѹ dарѹрї, л'аѹ фъкѹт de с'аѹ ꙟнтѹрнат а касъ[1]).

Dѹпъ ачееа ꙟн 24 але лѹї Маіѹ аѹ лѹат ꙟмпъратѹл чел маї Тіперѹ Царіградѹл, ші „аѹzind" ziче Грегора[2]) „къ Міхаіл краіѹл Бѹлгаріеї бате четъціле ші церіле Ромеілор челе din марцінї, ші се ва dѹче кът маї кѹрънd ла Didomoтіхѹ ші ла Odріѹ, авънd кѹ сіне пре платъ оасте нѹ мікъ din Скітеле (Ромънії) карії локѹеск ла Dѹнъре, ел ꙟнсѹшї кът маї ꙟнграбъ аѹ мерсѹ ла Odріѹ, ші тріміцind солї ла Міхаіл, л'аѹ ꙟнтребат, пентрѹ че аѹ стрікат пачеа. Кѹї і-аѹ ръспѹнс ачестеа: „Тѹ нѹ аї фі ꙟнтрат ꙟн Царіград, нічї аї фі кѹпрінс тоатъ ꙟмпъръціа, de ашѹ фі врѹт еѹ съ аціѹт пре мошѹл тъѹ, кареле мі-аѹ фъгъdѹіт міе ші банї ші цеара din марцінї, каре ле-ам перdѹт пентрѹ тіне. Кънї кѹ къте фъгъdѹінце м'аї ꙟнкъркат, тѹ щії, ші кѹ маї марї, de кът мошѹл тъѹ, нѹ нѹмаї ка съ нѹ'л аціѹт пре ел, чі ші пентрѹ късъторіа кѹ сорѹта, ші кѹмнъціа кѹ тіне. Чі ꙟмпъратѹл, ка съ нѹ се вадъ фрікосѹ, мъкарѹ къ нѹ ера ꙟн статѹ de а пѹтеа ста ꙟн контра лѹї Міхаіл, тотѹшї аѹ воіт съ черче порокѹл. Кънї маї мѹлт лѹкра dѹпъ фіреа са, de кът dѹпъ сфат ші ꙟнцелепчіѹне, орї че с'ар фі ꙟнтъмплат, dечї таре се гътеа ощіле de амбе пърціле; іаръ ꙟмпъръціа Ромеілор ста ꙟн маре прімеждіе ші фрікъ, кънdѹ мѹма ші doамна кіемънd пре фііѹл съѹ, аѹ тріміс ла амънdої солї de паче, ші і-аѹ ꙟмпъкат ка о мѹмъ амънdѹрор, кареа нѹ се ꙟнdоіа аї doцені пре амънdої. Аша фъкънdѹсе паче, ші Міхаіл dобънdind фоарте мѹлцї банї, с'аѹ ꙟнтѹрнатт а касъ." Ашішdереа скріе ші Кантакѹzенѹл[3]).

Daniіл Корnidec[4]) adѹче ѹн хрісов ал лѹї Тома Воіводѹлѹї din Арdеал, dат ꙟн Dева ꙟн zіоа лѹї Іліе пророк ꙟн анѹл 1328, кѹ кареле Тома, інімеазъ пре локѹіторії Епенdорфѹлѹї ші Бъгъѹлѹї, карії ера сѹпѹшії лѹї Іоанн Хенѹл, фііѹл лѹї Іоанн, ал фііѹлѹї лѹї Цеѹбѹл, din кареле с'аѹ пръсіт фаміліа Комітілор Бетлен din Арdеал, ка съ нѹ се теамъ de вре о ресміріцъ, нічї съ фѹгъ din нѹмітеле сате, къ ел ꙟї ва апъра пре кредінца са ші пре еї ші пре ачеіа, карії de ачі ꙟнаінте вор мерце съ локѹіеаскъ аколо.

[1]) Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 256. seq. Joannes Cantacuzenus tom. 1. p. 181. [2]) Idem Gregoras tom. 1. p. 264. [3]) Idem Cantacuzenus tom. 1. p. 200. seq. [4]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 2. pag. 161.

Анѹл 1329. Ла анѹл de акѹм скріе анонімѹл ромънеск[1]) zікънd: „Ал 5-ле Бассараб Воdъ de ла анѹл 1329 пънъ ла анѹл 1340 ла леатопісецѹ нѹ есте, dаръ ꙟн хроніка Сърбілор ші ꙟн хронологіа ѹнгѹрілор се скріе, къ ла ачест велеат аѹ авѹт ресбоіѹ кѹ Карол Неаполітанѹл краіѹл Ѹнгѹрілор, ші с'аѹ бірѹіт Карол. Се гъсеще ачест Бассараб Воdъ кѹ domна лѹї Маргіта ла помелнікѹл мънъстірії Кътпѹ-Лѹнгѹлѹї." Енгел, кѹм с'аѹ арътат ла анѹл 1323, ziче къ Бассараб ачеста с'аѹ нѹміт Міхаіл. Ꙟнкът есте пентрѹ ръсбоіѹл лѹї Карол Роберт кѹ Бассараб Воdъ, ръсбоіѹл ачеста тоцї історічії ꙟл пѹн ла анѹл 1330, ші еѹ ꙟнкъ аколо, adекъ ла анѹл віїторіѹ воіѹ кѹвънта dеспре dънсѹл;

нѹмаї Хапер [2]) ziче, къ с'ар фі ѧнтъмплат ла анѹл de акѹм, пентрѹ ѹн хрісовѹ, каре л'аѹ dат Карол архimandріеї din Керцѹ ѧн 6 Декемвріе ал анѹлѹї 1329; dар ел ѧнкъ ѧndoindѹсе ziче ачеаста.

[1]) Anonymus valachicus cap. 44. [2]) Georgius Jeremias Hauer Reg. Hung. Periodi 11. §. 212. n. b.

Анѹл 1330. Въzind Міхаіл краіѹл Бѹлгаріеї" ziче Грегора [1]) „къ Стефан краіѹл Сербіеї нѹ се ва ашеzа, пънъ кънd нѹ се ва izбъndi деспре dънсѹл, къчї аѹ лепъdат пре сорѹ-са din кареа авеа прѹнчї de а ѹрма ѧн кръіме, ші с'аѹ късъторіт кѹ сора ѧмпъратѹлѹї, аѹ трімiс солї ла ѧмпъратѹл ші л'аѹ ѧndemnат, ка съ нъвълеаскъ ѧн Сербіа прін цінѹтѹл Ромеілор: пентрѹ къ ел ѧнкъ ва нъвълі кѹ маре оасте пре de алтъ парте, ка стръпгъndѹл de doѹъ латѹрї съ нѹ се поатъ апъра, ші перzъnd мѹлт din цінѹтѹшї съ слъбеаскъ. Дрепт ачееа пънъ ла сфършітѹл прімъверії с'аѹ гъгіт оастеа, ші кѹ ѧнчепѹтѹл верії ѧмпъратѹл, кареле нѹ авеа ощї de аціѹнс ѧмпротіва Сербілор, с'аѹ тъбържт ѧн шесѹл Пелагоніеї лънгъ четъцѹіле че ера сѹпѹсе Ромеілор, ші аколо ащепта пънъ ва аѹzі че с'аѹ ѧнтъмплат кѹ нъвъліреа чеа маї маре а лѹї Міхаіл, ка ел апої съ факъ кѹм і с'а веdеа маї біне. Іаръ Міхаіл adѹнъnd оасте маре (къчї авеа din цеара са 12,000, ші треї мії de Ромънї пе платъ), прін партеа чеа de кътръ міаzъ-поапте а Емѹлѹї аѹ нъвъліт ѧн Сербіа, маї пре аколо, de ѹnde ѧнчепе ржѹл Стрімонѹлѹї. Dечї патрѹ ziле dѹпъ олалтъ тоате ле аѹ пръdат ші арс, къте і-аѹ веніт ѧнаінте, тъind ші арборії, нічї стъndѹї чінева ѧнаінте. А чінчеа zі с'аѹ івіт краіѹл Сербіеї ѧн ръсърітѹл соарелѹї adѹкъnd марї ощї кѹ сіне, але кърора арме кѹ стрълѹчіреа лѹа веdереа окілор. Стъnd ощіле гата de а се бате, ші ръdікъndѹсе стеагѹріле, Стефан краіѹл пре аї съї і-аѹ ѧndemnат съ се батъ кѹ інімъ, ел кѹ о міе de кълъреці Фрънчещї, карії ера марї ѧн трѹп, тарї ші фоарте ѧнвъцацї ла бътаіе, с'аѹ слобоzіт ла стеагѹл лѹї Міхаіл, ші лѹъndѹл фъръ de мѹнкъ, с'аѹ гръбіт ла оастеа лѹї Міхаіл, ші тъind саѹ кѹлкъnd маре парте dінтр'жншії, пре ѧнсѹшї Міхаіл л'аѹ прінс віѹ, чі ръніт, чееалалтъ оасте а лѹї Міхаіл маї тоатъ аѹ періт аколо: къцї аѹ маї ръмасѹ, лі с'аѹ лѹат артеле ші хаїнеле, ші голї с'аѹ лъсат а касъ. Іаръ Міхаіл dѹпъ ачееа аѹ маї тръіт треї ziле, dаръ аша de ръніт, кът нѹ'шї кѹнощеа перdереа са, апої не маї пѹтъnd ръбdа ранеле, аѹ мѹріт а патра zі, ші ѧмпъратѹл аѹzind ачеаста, нічї фъкъnd саѹ перzъnd чева, с'аѹ ѧнтѹрнат ѧн Царіград."

Ашішdереа скріе Кантакѹzенѹл [2]), нѹмаї кът ziче, къ Стефан кѹ треї сѹте de Алеманї с'аѹ репеzіт de аѹ лѹат стеагѹл de ла Міхаіл IV, ші къ пре Бѹлгарії чеї прінші пентрѹ ачееа нѹ і-аѹ цінѹт Сербї робії, пентрѹ къ сънт Омофілї, ші аѹ гъndітѹ а фі пъкатѹ аї цінеа робї.

Іаръ деспре Бассараб Воdъ аша скріе Тѹроціе [3]): „Ѧн анѹл ачела, кънd аѹ періт Фелічіан чел невреdнік de поменіре, аdекъ ѧн анѹл Домнѹлѹї 1330, dѹпъ че аѹ стрънс краіѹл Карол Роберт маре оасте, dаръ нѹ тоатъ пѹтереа са, прін Zеврін аѹ трекѹт ѧн цеара лѹї Бассараб Воdъ (аdекъ воіводѹлѹї Ромънілор) ѧн лѹна лѹї Септемвріе, ѧndemnат

фіind de Toma воіводȣл Арdеалȣлȣĭ, ші de Dionicie фіiȣл лȣĭ Nіколае, ал фіiȣлȣĭ лȣĭ Анха, кареа цеаръ нȣ е de а се локȣі de неамȣ стръінȣ: ка din цеара ачееа съ скоатъ краіȣл пре Бассараб, саȣ съ о dеа вре ȣнȣіа dінтре ачеĭ doĭ ꙟndемнъторĭ, ка съ о мощенеаскъ, мъкар къ прінцȣл (Бассараб) трібȣтȣл саȣ харачіȣл тот-dеаȣна л'ар фі кȣ кредінцъ плътіт маестъцiĭ кръещĭ. Іаръ dȣпъ че аȣ кȣпрінс краіȣл Zеврінȣл ші кастелȣл лȣĭ, тоате ле аȣ dат нȣмітȣлȣĭ Dionicie кȣ чінсте de Банȣ, кареа фъкъndȣсе Бассараб аша аȣ ворбіт кȣ краіȣл прін солĭ de оменіе: „Пентрȣ къ воĭ, Domнȣле ал меȣ краіȣ! аці лȣкрат ꙟн стръпцереа ощілор, мȣнка воастръ ві оіȣ плъті кȣ шепте міĭ de марче de арцінт: Zеврінȣл ꙟнкъ л'аці лȣат кȣ пȣтереа, ші'л авецĭ ꙟн мънĭ, ві л'оіȣ лъса de бȣнъ воіе, престе ачестеа харачіȣл кȣ каре сънт dаторіȣ коронеĭ воастре, ві лоĭ плъті кȣ кредінцъ ꙟн тот анȣл; ші тотȣшĭ пре ȣнȣл din фіiĭ нострiĭ л'оĭ dа кȣрцiĭ воастре съ слȣцеаскъ кȣ келтȣеліле ноастре, нȣмаĭ въ ꙟнтȣрнацĭ кȣ паче ші въ феріцĭ de прімеждіе, къ de вецĭ вені маĭ ꙟнкоаче, нȣ вецĭ скъпа de dънселе. Каре аȣzindȣле краіȣл кȣ сȣмецiе аȣ гръіт кътръ солĭ zікънd: „Аша спȣнецĭ лȣĭ Бассараб: къ ел есте пъсторіȣл оілор меле, de барбъ ꙟл воіȣ скоате din бърлоацеле сале.“ Атȣнчĭ ȣн барон кредінчіос комітȣл Zоліȣлȣĭ ші ал Ліптоȣлȣĭ, анȣме Donчĭ, аша аȣ гръіт краіȣлȣĭ: „Doamne! кȣ маре ȣмілінцъ ші спре чінстеа воастръ ворбеще Бассараб, пентрȣ ачееа скріецiĭ ꙟndъръпт кȣ мілъ кръіеаскъ ші кȣ dрагосте.“ „Атȣнчĭ краіȣл аȣ пофторіт кȣвінтеле маĭ сȣс adȣсе, ші лъсънd сфатȣл чел маĭ ꙟнцелепт ꙟndатъ аȣ пȣрчес маĭ ꙟнколо съ се батъ, ші непȣтънd афла zъхъреа пре сеама са ші а лор съĭ ꙟн цеаръ некȣноскȣтъ ꙟнтре мȣнцĭ ші ꙟнтре пъdȣрĭ, ꙟн скȣрт тімп аȣ ꙟнчепȣт а флъмънzі ꙟнсȣшĭ краіȣл, осташiĭ лȣĭ ші каiĭ лор. Кареа ꙟнтъмплъndȣсе с'аȣ фъкȣт треȣгъ саȣ ꙟнчетаре de ла арме кȣ Бассараб, фъгъdȣіnd ачеста къ ва фі аскȣлтъторіȣ, ші краіȣлȣĭ ꙟĭ ва dа секȣрітате de а се ꙟнтȣрна кȣ аĭ съĭ, ші ле ва аръта калеа dіреаптъ. Краіȣл се ꙟнтȣрна секȣр, ші ꙟнкредінцат ꙟн фъгъdȣінца некредінчіосȣлȣĭ шісматік, аȣ веніт ꙟнтр'о кале кȣ тоатъ оастеа, кареа кале се ꙟнкȣнцiȣра ші de амбе пърціле се ꙟнкіdеа кȣ ржпе преа ꙟналте, ші маĭ наінте ȣnde ера калеа маĭ ларгъ, ера ȣмплȣтъ таре de Ромънĭ пре маĭ мȣлте локȣрĭ. Nещiind ачестеа краіȣл ші бъгъndȣсе кȣ аĭ съĭ ꙟн калеа ачееа, мȣлцiме непȣмъратъ de Ромънĭ ȣмбла пре църтȣрiĭ къiĭ, ші арȣнка съцецĭ ꙟн оастеа краіȣлȣĭ, кареа ера ꙟн фȣndȣл къiĭ, чі нічĭ кале се поате zіче, къ авеа формъ de корабіе стръмтъ, ȣnde пентрȣ стръмтоаре къdеа каiĭ чеĭ маĭ тарĭ кȣ кълъреціĭ de тоате пърціле, пентрȣ къ нічĭ се пȣтеа сȣі ꙟмпротіва Ромънілор пентрȣ цепішȣл de амбе пърціле, нічĭ пȣтеа мерце маĭ ꙟнколо, нічĭ пȣтеа фȣцi пентрȣ ȣмплътȣрĭ, чі ста ка ші пещiĭ ꙟн вършъ саȣ ꙟн треажъ; къdеа тінерiĭ ші бътръніĭ, прінцiĭ ші чеĭ пȣтернічĭ фъръ de алецере, цінънd мішаоа ꙟнтъмпларе de съмбътъ пънъ марцĭ. — — Ші с'аȣ фъкȣт аколо ȣчіdере преа маре, ші аȣ къzȣт мȣлцiме неспȣсъ de осташĭ, de прінцĭ ші de боіерĭ съмбътъ ꙟн аціȣнȣл сънтȣлȣĭ Мартін ші dȣмінікъ. Аколо аȣ періт ші треĭ препосітĭ ꙟнтре карiĭ ȣнȣл аȣ фост Andреіȣ препосітȣл Албеĭкръещĭ, бърбат фоарте de чінсте ші сȣб-канцеларіȣл маіестатеĭ кръещĭ, кȣ печетеа кра-

іѣлѣ; апоі Міхаіл препосітѣл din Пошега, ші Ніколае препосітѣл din Алба Ардеалѣлѣі; іарѣші Andreiѣ плебанѣл din Шарѣб, ші фрателе Петрѫ dinтре dominікаиі, бърбат de oтенie аѫ пріміт пъхарѣл торцій чел атар: пентрѫ къ лн капетеле лор аѫ бътѫт кѫіе de летнѫ. Оторѫтѫс'аѫ ші ніще преоці, карій ера капелапій краіѣлѣі, къѫт'аѫ ші dinтре Котапі тѣлціте песпѣсъ. — — Dѫс'аѫ Ротънії аша дарѣ тѣлці пріпші вътътаці ші чітові, лѫатѫс'аѫ тѣлте арте ші вештпъптѫрі скѫтпе, тѣлте пѫпці de бапі ші тѣлці каі лпшелаці, лпфрънаці, каре тоате ле аѫ dat лѣі Бассараб. Краіѣл тѫтънdѫшї артеле ші хаіпеле аѫ лтбръкат кѫ еле пре Dежеѫ фечіорѣл лѣі Dionicie, пре кареле сокотіndѣл а фі краіѣл, атар л'аѫ оторѫт. Іарѣ краіѣл кѫ пѫпіпї пріп апърареа ѫпор кredінчіошї deаѫеа аѫ скънат. — — Къdеа пріп прецѣрѣл оцілор ші din къпеаска тѣлціте а Ротънілор ка тѫщеле. — — Nѫтерѣл Ротънілор, карій с'аѫ ѫчіс аколо пріп Ѫнгарї, пѫтаі котпѫтіста din іadѫ л'аѫ кѣлес. Краіѣл dѫпъ лптътплареа ачеаста аѫ вепіт ла Тітішоара, ші de аколо ла Вішеград."

De веї лѣа афаръ слъбічіѣпеа інітіі, карея о аратъ Тѣроціе лпсфършіт асѫпра Ротънілор, ашішdереа скріе Бопфініе [4]), Dлѣгош [5]), Петрѫ de Рева [6]), Спondan [7]), ші алцій таі тѣлці.

Кѫт къ печетеа карея аѫ періт кѫ Andreiѣ препосітѣл Албеі-кръіещі, аѫ фост печетеа чеа поъ а краіѣлѣі Карол Робертѫ, се вede din хрісовѣл че с'аѫ dat лѣі Dежеѫ din Елефант тот лптрѫ ачест апѫ таі паінте de a пері Andreiѣ, каре хрісов се афлъ ла Феіерварі [8]), ші се лпкіde аша: „Am dat картеа ачеаста лптърітѫ кѫ печетеа Noастрѫ чеа din лпdѫплекатъ, поъ ші авtептікъ. Dat пріп тъпіле кѫчерпікѣлѣі бърбат Andreiѣ Препосітѣлѣі бісереціі Албеі сѫб-капцеларіѣлѣі Кѫрцій Noастре, лп апѣл Domпѣлѣі 1330, ал Крътеі Noастре іарѣші 30."

[1]) Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 279. seq. [2]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. p. 262. [3]) Joannes Thuroczius in chronic. Hung. part. 2. cap. 97. [4]) Antonius Bonfinius rer. Hung. decad. 2. lib. 9. [5]) Joannes Dlugossius in hist. pol. lib. 9. [6]) Petrus de Reva centuria 4. [7]) Spondanus ad annum 1330. Nr. 13. [8]) Carolus Fejérvári in analectis tom. 2. Nr. 310.

Апѫ 1331. Кѫт с'аѫ пѫртат лтпъратѣл Andpонік чел таі тіпер dѫпъ че аѫ тѫріт кѫтпатѣл съѫ, Міхаіл IV краіѣл Бѣлгаріеі, Каптакѫzепѣл [1]) пре скѫрт скріе zікѣпd: „Кѫ пѫпіп dѫпъ ачееа — лпцііпцѣпdѫсе лтпъратѣл, къ таі тарії Месілор, dѫпъ че аѫ тѫріт краіѣл, саѫ ка съ лтбѫпеze пре Стефап краіѣл Сербіеі, саѫ пептрѫ алтъ чева, пре Теodора тѫіереа лѣі Міхаіл ші сора лтпъратѣлѣі кѫ прѫпчіі еі о аѫ лепъdат din Месіа, ші крътеа кѫ кѫртеа чеа кръіеаскъ о аѫ dat сѫрореі лѣі Стефап, карея фѫсесе таі паінте търітатъ dѫпъ Міхаіл, ші прѫпчілор еі, — ш'аѫ стрънс оціле, ші пъвълind лп Месіа аѫ пръdат тѣлте, ші пріп лпкіпареа de бѫп воіе аѫ кѫпріпс Апхіалѣ, Месетврія, Етѣл, Ктеніа, Росокастрѣл ші Deатпоіѣл, апоі с'аѫ лптѫрпат лп Царіград."

Ашішdереа скріе ші Грегора [2]), Каптакѫzепѣл [3]) таі пре ѫртъ аша скріе despre Teodora: „Сора лтпъратѣлѣі Andpонік тѫіереа лѣі Міхаіл краіѣлѣі Бѣлгаріеі, dѫпъ че аѫ

тѹріт бърбатѹл, ші с'аѹ ѫптѹрпат ла фрате-съѹ, ѹрънd віеаца de кѹрте с'аѹ кълѹгъріт, ші din Теодора с'аѹ пѹміт Теодосіа."

Іоаннікіе Басіловічї [4]) прото-егѹменѹл din Мѹнкачї ѫнкъ аша скріе ла анѹл трекѹт ші чел de акѹм: „Коріат прінцѹл Новогродѹлѹї аѹ авѹт патрѹ фечіорї: пре Алексаndрѹ, Константін, Георгіе ші Теодор, пре карії лѹъndѹї ѫнтрѹ аціѹторіѹ Олігерd ѫн анѹл 1330 с'аѹ dѹс асѹпра крѹчерілор, карії лѹасе Самогіціа, ші оморѫсе пре татъл лѹї. Лѹънd ѫнпапої Самогіціа ал doілеа анѹ с'аѹ скѹлат асѹпра Тътарілор, карії de ла анѹл 1241, кънd аѹ веніт Бат кѹ 600,000 ѫн Полоніа, Сілесіа, Моравіа, Ѹнгаріа, ш. ч. ціпеа Ѹкраїна ші тоатъ Подоліа, ші мѹлт пъкъжіа пре Літванї вечінії Подоліеї, ші і-аѹ бътѹт ѫн анѹл 1331 тъіnd ші пре треї краї аї лор, пре Катлѹбах, Кацабеіѹ ші Dimeітер, ші кѹръціnd de dъншії тоатъ Ѹкраїна ші Подоліа. Олігерd, dѹпъ че аѹ кѹръціт Подоліа de Тътарї, о аѹ dат непоцілор съї: лѹї Алексаndрѹ, Константін, Георгіе ші Теодор Коріатовічї, dъndѹле ші оасте спре паzа ші апъраpеа еї. Скріе Коіаловічї пац. 290, къ іафаръ de Бекота ші Смотріка, Каменекѹл ѫнкъ пре времеа ачестор патрѹ фрацї с'аѹ zidіт. Чі престе пѹціn тімп кіемъndѹсе Георгіе съ domneаскъ ѫн Валахіа ші Молdова, ші мѹріnd отръвіт ѫн Сѹчеава, Теодор ѫнкъ мергънd dѹпъ моартеа тътъне-съѹ съ domneаскъ ѫн Новогрод din Літваніа, Подоліа тоатъ аѹ ремас лѹї Алексаndрѹ ші лѹї Константін."

Се фіе фост кіемат Георгіе Коріатовічї съ domneаскъ ѫн Молdова, поате фі, dаръ ѫн Валахіа п'ар фі ѫнкъпѹт de Бассараб Водъ. Міе мі-ар плъчеа а щі, de ѹnde аѹ скріс ачестеа Басіловічї, каре алтмінтрелеа пѹ скріе мінчіѹнї.

Ѫнтрѹ ачест анѹ аѹ кѹмпърат ші комітії Вашѹ партеа din Съптѹл-Ціѹde, кареа маї наінтеа п'аѹ фост а лор, прекѹм аратъ хрісовѹл каре се афлъ ла Копі [5]), ші сѹпъ аша: „Капітѹлѹл бесеречії Арdеалѹлѹї тѹтѹрор крещінілор, карії вор веdеа паціна ачеаста, съпътате ѫн Мъптѹіторіѹл тѹтѹрор! Воімѹ съ вінъ ла ѫнщіінцареа тѹтѹрор ші челор de акѹм, ші челор віїторї, къ веніnd de фацъ ѫнаінтеа поастръ Ладіслав, Бенчї, Іоанн ші Паѹл, фечіорії лѹї Іоанн боіеріѹлѹї de Чатафаіа din комітатѹл Дъбъчії деспре о парте, ші Ніколае Вашѹ чел маї маре фечіор а лѹї Емік, Іакоб фііѹл лѹї Чіама ші Ніколае фііѹл лѹї Іоан ал фііѹлѹї пѹмітѹлѹї Емік пентрѹ сіне ші пентрѹ фрації съї чеї че пѹ съпт de фацъ деспре алтъ парте, ачелашї Ладіслав Бенчї, Іоанн ші Паѹл, фечіорії пѹмітѹлѹї Іоан боіеріѹлѹї din Чатафаіа, не аѹ мъртѹрісіт кѹ гѹра лор, кѹмкъ партеа лор, кареа о аѹ ѫн сатѹл Вашѹнтелек, ѹnde есте бісеріка С. Еціdіе ѫн комітатѹл Добочії, ші о аѹ къпътат de мошіе, пентрѹ 15 марче de арціnт мъсѹрате кѹ греѹтате de пъмънт de плін о аѹ dат, въndѹт ші стътѹіт пѹмітѹлѹї Ніколае Ваш, челѹї маї маре фечіор а лѹї Емік, лѹї Іакоб фечіорѹлѹї лѹї Чама ші лѹї Ніколае фііѹлѹї лѹї Ніколае ал фііѹлѹї лѹї Емік, кѹ тоате фолосѹріле, ші че се ціn de dъnса прекѹм am zіс, ші ѫнаінтеа поастръ о аѹ dат, въndѹт ші стътѹіт, ка dеа пѹрѹреа ші de а пѹ се кіема ѫнапої съ о ціnъ ші мощенеаскъ кѹ паче, ші съ о аїбъ еї, мощенії лор, ші ѹрмъторії мощенілор лор, легъndѹсе престе ачеаста пѹміції Ладіслав, Бенчї, Іоанн ші Паѹл, фіії лѹї Іоанн боіеріѹлѹї din Ча-

тафаіа, къ вор тънтȣі кȣ тȣпка ші кȣ келтȣелеле лор пре Ніколае фіiȣл лȣї Етік, Іакоб фіiȣл лȣї Чата ші пре Ніколае фіiȣл лȣї Іоапп, саȣ пре тощеніі лор, саȣ пре ȣртъторіі тощенілор лор de тоатъ пѫра, кареа кȣ време с'ар пȣтеа фаче de тъкар чіне. Ѧнтрȣ а кърȣіа лȣкрȣ търтȣріе ші търіте dea пȣрȣреа, ла рȣгъчіȣнеа ѧтбе пърцілор ат datȣ ачестеа ѧнтъріте кȣ печетеа поастръ. Dат съмбътъ ѧнаінтеа Рȣсалілор ѧн анȣл Domнȣлȣї 1331 фіind препосіт Dominік бісерічіі поастре."

[1]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. p. 263. seq. [2]) Nicephorus Gregoras tom 1. p. 281. seq. [3]) Idem Cantacuzenus tom. 1. p. 469. [4]) Joannicius Basilovits de fundatione Koriatovitsiana part. 1. cap 2 [5]) Kopi tom. 31. p. 98.

Анȣл 1332. Ръȣ dестȣл, кънd чінева пȣ се ціне de кȣвънт, кънчї оаменіі се леагъ кȣ кȣвънтȣл, dобітоачеле кȣ фȣнеа. Кантакȣzенȣл маї наінте zісесе, къ тȣіереа чеа dінтъіа а лȣї Міхаіл ал IV-ле краіȣл Бȣлгаріеї аȣ фост соръ лȣї Стефан краіȣлȣї Сербіеї, акȣт zіче къ і-аȣ фост тътȣшъ. Еȣ пȣ черк неатȣріле, чі пȣтаї історіа Бȣлгаріеї, ѧнкът аȣ фост Бȣлгаріі ȣна кȣ Ромъніі, прекȣт ат арътат ла аніі маї din наінте. Аша dаръ скріе Кантакȣzенȣл[1]) ла анȣл de акȣт zікънd: „Ѧнчепънdȣ прітъвара din Царіграd с'аȣ лȣат кърцї, къ doї маї марї аї Месілор: Раксіна протовестіаріȣл ші Філіппȣ логофътȣл пе кръіеаса са, тȣіереа ръпосатȣлȣї Міхаіл ші тътȣша краіȣлȣї Стефан, о аȣ лепъdат din кръіте, кареа кȣ прȣнчіі съї с'аȣ dȣс ла краіȣл Стефан фіiȣл сȣрорії сале. Ачееа тръгънd ѧн партеа са ші пре алцї Месї ш'аȣ пȣс краіȣ пре Алексаndрȣ върȣл лȣї Міхаіл ші фіiȣл лȣї Стреанцітер, кареле кът с'аȣ фъкȣт краіȣ, аȣ стръпс тоате ощіле Месілор, ші кіетънd тȣлцї Ромъні ѧнтрȣ аціȣторіȣ аȣ пȣрчес ѧмпротіва четъцілор, каре се ѧнкінасе Ромеілор, ші тоате ле аȣ лȣат ѧнdъръпт афаръ de Месетвріа."

Ашішdереа скріе ші Грегора[2]), лȣънd афаръ рȣdеніа краіȣлȣї Стефан кȣ тȣіереа лȣї Міхаіл ал IV-ле.

Стріттер[3]) скріе къ пȣтаї Халкокоndіла zіче, къ пре Алексаndрȣ л'аȣ пȣс краіȣ Бȣлгаріеї Стефан краіȣл Сербіеї.

Пънъ а фаче, каре с'аȣ zіс маї ѧн сȣс, Алексаndрȣ краіȣл Бȣлгаріеї, ѧмпъратȣлȣї Аndронік челȣї маї тінер ѧн 18 Іȣніе ал анȣлȣї de акȣт і с'аȣ пъскȣт фіiȣ din ѧмпъръtеаса Анна, ал кърȣіа ботеz кȣ таре помпъ с'аȣ цінȣт ѧн Didimoтіхȣ, ші de абеа іспръвіndȣсе, ѧмпъратȣл" прекȣт скріе Грегора[4]) „маї наінте de аї спȣне, с'аȣ ръdікат кȣ оасте асȣпра лȣї Алексаndрȣ, ка съ кȣпріndъ іаръші четеціле, каре се ѧнкінасе лȣї Алексаndрȣ кȣ пȣцін маї наінте. Dрепт ачееа ѧнтръnd ѧн цеара немікȣлȣї тоате ле аȣ пръdат ші арс, ѧнкъ ші бȣкателе каре ера стръпсе de пре къмпȣ, ші ѧмблънd кȣ ѧнгроzіре пре ла четъцї, ȣнеле і с'аȣ ѧнкінат, din каре пъzіторії de Алексаndрȣ пȣші кȣ токмеле аȣ ешіт. Ачесте ѧнцелегъndȣле Алексаndрȣ ші сȣпъръndȣсъ аȣ тріміс солї de паче, каріі съ zікъ ѧмпъратȣлȣї: къ пȣ се кȣвіне крещінілор ка съ се тънче ȣнȣл пре алтȣл, пȣтъndȣсе фаче паче ѧнтре dъншіі ші алмінтрелеа, чі артеле маї біне съ ле ѧнтоаркъ асȣпра некреdінчіошілор. Ла кареа ѧмпъратȣл аȣ ръспȣнс: къ dрептȣ есте ка

четъціле чеде de Ромеї фъкъте съ фіе съпъсе Ромеілор, ші аў слобозіт солій фъръ de ісправъ; пентръ къ тошъл съў împъратъл Andronік прін Глава, карele окъртъіа атъпчеа Тракіа, zidice саў diресесе маї бine de 15 четъцуїчї ân върфъріle ші стапіі Етълеї, ка съ опреаскъ пъвъліріle Скітелор ка кă ăn пърете. Каре аъzindъle Александръ, пічї пътъndъle съфері, ш'аў стръпс оціle ка ла 8000, ші аў кіетат пе платъ ка ла 2000 de Скіте (Молдовенї), ші порnindў din Тріновў, а 5-а zi аў сосітў ла Росокастръ, ші аколо с'аў тъбърът, кънї аъzice къ аколо е ші împъратъл."

Ачестеа аша ле скріе ші Каптакъzенъл [1]), пътаї deспре соліа луї Александръ скріе аша: „Соліеї і-аў datў локў, ші пачеа о аў фъкът събт ачесте kondiції, ка împтре Ромеї ші Месї съ фіе легътъръ de паче, ші вній алтора съ пъ се împротівеаскъ: Месії съ ієа împаної Анхіалъл, ші Diamnoіъл съ'л deа împърът, ші deспре челелалте съ фіе ân паче. Аша с'аў фъкът легътъра împтре обльdвіторї ân 16 kalende але луї Сестіл, оръndъindў amъndoї ші четатеа ші оатенії съї, ънde съ цівре. Ân поаптеа ачееа, кънd требъіа съ цівре а doua zi, аў веніт Скітеле împтръ апівторіў луї Александръ împротіва вікілуї съў Бълаър — ἐπὶ Μπεκαῦρον τὸν θεῖον, кіетаці de дъпсъл, каре Бълаър стропшісе цеара. ші тръгънd о парте а църії спре сіне, пъстіа тоате. Гъndind Александръ къ къ прілецівл ачеста ва авеа чева фолос, de ва слобозі пре Скіте асъпра împъратълуї, аў zіс къ вікілъл съў есте апроапе, ші требъе съ деа преете дъпсъл ..... Аша аў împлелат пре варварї ..... Дрепт ачееа ân ръвърсатъл zорілор împтрартаці пре о кале стръмтъ аў пърчес асъпра Ромеілор. Прівігіторії ân dатъ аў вестіт петічілор, ші împъратъ і аў ân-трартат пре аї съї. —— Ші іатъ кънd терцеа, аў аъzіт бъчінъл Скітіческў, карele пъ съпъ ка челелалте бъчіне, чі аре ънлет гроазнік, дестъл варварілор de а се апрінde ла бътаіе, каре къt de департе се къноаще. Тотъшї цііndъсе ачееа, къ Цетеле, карії маї тоцї съпт съцетъторї, тот ачеле арте аў, каре ле аў ші Скітеле, împъратъл аў гъndіт, къ ачеіа пъ съпт Скіте, чі съпт Цете de преете Dъпъре, ші аў веніт împтръ апівторіў Месілор, ші ка съ факъ маї маре спаймъ, съфлъ кă бъчін Скітіческў, ân карії пъdъждъind Александръ бъкърос еші ла бътаіе: dар dъпъ че с'аў анропіат, с'аў къноскът къ съпт Скіте, кънї пъ с'аў аместекат кă Месії ..... Бірвінца фъръ de пічї о ândoіалъ аў фост а Месілор, пентръ къ Ромеії аў фъціт ân Росокастръ. Александръ краіъл Месілор пре ла ameazъ-zі аў тріміс пре Іван ънъл dintre боіерії съї ла împъратъл, ші аў пофтіт ка пачеа de ерї съ фіе статорнікъ, ші пентръ маї маре împтъріре съ deа împъратъл пре фата са dъпъ фечіоръл луї."

Ашіндереа скріе ші Грегора [6]), чі дестъл de ânкълчіт ші ръў, къ п'аў скріс апріат пре чіне ânцелег прін Скіте ші Цете. Еў кă Стріттер [7]) ânцелег прін Скіте пре Молдовенї, іаръ прін Цете пре Ромънії din цеара тънтепеаскъ.

[1]) Joanes Cantacuzenus tom. 1. p. 280. [2]) Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 282. [3]) Strittерus Bulgaricorum §. 440. [4]) Idem Gregoras tom. 1. p. 297. [5]) Idem Cantacuzenus tom. 1. p. 281. seq. [6]) Idem Gregoras tom. 1. p. 298 — 300. [7]) Idem Strittерus Bulgaricorum §. 440.

Анѹл 1334. Преа вестітѹл Danіл Корnidec [1]) adѹче ла анѹл ачеста треї diпломатѹрї але комітілор Бетлеан, тѹте треле dате ѧn партеа лѹї Іоann Хенѹл ѧmпротіва Сасілор din Іad, карії кѹпрінсесе кѹ пѹтереа Епendорфѹл de ла Іоann Хенѹл.

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 2. p. 162. 163.

Анѹл 1337. Мѹрind Іоann Хенѹл, ші ръmъind de dъnсѹл ѹn фечіор, анѹme Мартін, пентрѹ слѹжбеле тътънесъѹ Карол Роберт пре Мартін л'аѹ прімiт сѹпт апърареа са, порѹнчind лѹї Ладіслав комітѹлѹї Съкѹілор ші ал Бістріцеї, ші лѹї Стефан Поган ѧn локѹл лѹї Тома воіводѹлѹї din Арdеал, кареле ера лънгъ краіѹл, ашішdереа ші лѹї Іоann Хорват съ'л апере de Сасії din Іad, карії ѧл пъкъцеа пентрѹ Епendорф. Dат'аѹ краіѹл хрісоавеле ачестеа ѹнѹл ла пѹміцїї бърбацї, алтѹл ла Сасії din Бістріцъ, din Вішеграd ѧn анѹл 1337, ші се афлъ ла Корnidec [1]).

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 2. p. 163. seq.

Анії 1339 ші 1340. „Ѧmпъратѹл Andронік чел маї тінер," zіче Кантакѹzенѹл [1]), „гътind тоате къте ера de лінсъ ла пѹнта фетеї сале, din Царіграd с'аѹ dѹс ѧn Одріѹ, ка аколо съ цінъ пѹнта. Аколо аѹ мерс ші Алексаndрѹ краіѹл Месілор кѹ фііѹл съѹ Міхаіл Асан, пре кареле ѧл пѹmісе краіѹ. Ші бінекѹвънтъріле пѹнцїї dѹпъ лецї ле фъчеа ѧn четате, іаръ оспъцѹл ера ѧn рѫтѹріле че се zік Комненї, пѹ dепарте de четате, лънгъ рѫѹл Тѹнца. Опт zіле с'аѹ оспътат, ші а 9-а zі краіѹл Алексаndрѹ кѹ Месії лѹъnd пре фата ѧmпъратѹлѹї пре Маріа порѹ-са din неамѹл Палеолоцілор, о аѹ dѹс ѧn Месіа, петрекъndѹ-о мѹлцї dінтре Ромеі пънъ ѧn Трінов, ѹnde ръmъind ачеіа, пре карії ѧї dъdѹсъ татъ-съѹ спре слѹжба еї, чеіалалцї с'аѹ ѧnтѹрнат."

Грегора ѧnкъ zіче [2]): „Ѧmпъратѹл кѹ мѹіереа са doamna мергънd ѧn Одріѹ, аѹ фъкѹт късъторіа чеа маї de demѹлт фъгъdѹітъ, dънd пре фатъ-са, кареа ѧmплѹсъ 9 анї, фечіорѹлѹї а лѹї Алексаndрѹ, кареле ѹmбла ѧn 15 анї. De ѹnde с'аѹ фъкѹт таре паче ѧnтре Месї ші ѧnтре Ромеї."

Іаръ Басіловічї [3]) аша скріе ла анії ачестеа: „Теоdор Коріатовічї повъцѹіторіѹл Новогродѹлѹї мѹрind фрате-съѹ Константін, din воінца лѹї Олгерd аѹ ѹрмат ѧn тоатъ Подоліа; чі ѧmпѹтерпічіndѹсе Теоdор кѹ маї мѹлте провінцїї поѹе, ші ѧnтъріndѹші тоате четъціле din Подоліа, аѹ ѧnчепѹт а се ѧmпротіві ѹnкіѹлѹї съѹ Олігерd марелѹї повъцѹіторіѹ ал Літваніеї, не врънd аї dа трібѹтѹл кареле ѧл пофтеа. Dрепт ачееа мъніindѹсе Олігерd с'аѹ скѹлат кѹ ръсбоіѹ асѹпра непотѹлѹї съѹ. Ачеста ка съ се поатъ апъра, аѹ веніт ѧn Ѹнгаріа ла краіѹл Карол Роберт пентрѹ аціѹторіѹ асѹпра ѹnкіѹлѹї съѹ, лѹъnd кѹ сіне тоате авѹцііле, ші ѧnтъріnd четъціле Подоліеї: Каменекѹл, Скала ші Соколекѹл кѹ стръціарї de Ромънї. Віnіреа ачеаста ѧn Ѹнгаріа а прінцѹлѹї Теоdор Коріатовічї с'аѹ ѧnтъmплат ѧn анѹл 1339. Іаръ ал кръімеї лѹї Карол (пѹ 31, чі 39). Стріков. пац. 500 Околцкі пац. 541."

„Ѧnтрѹ ачееа zъбовіnd Теоdор Коріатовічї ѧn Ѹнгаріа Олгерd аѹ кѹпрінс тоате четъціле din Подоліа тъіnd пре Ромънї, ші прінzіnd пре Ніестак ценераріѹл лѹї Теоdор Ко-

ріатовічї аȣ пȣс ѧп локȣл лȣї престе Подоліа пре Гастолд Літванȣл ѧп анȣл 1340. Стріков. карт. 12. кап 4. ші маї департе, Каіаловічї п. 304.

Ѧп анȣл 1339 аȣ дат краіȣл Карол Роберт ȣп хрісов, прін кареле аȣ порȣнчіт капітȣлȣлȣї din Іаȣрін, ка съ реѧмбле Кратка саȣ Баніфеȣлдеа din комітатȣл Іаȣрінȣлȣї пентрȣ 8 фечіорї аї лȣї Іоанн фііȣлȣї лȣї Емік Вашȣ, карії се стръмȣтасе din Ардеалȣ ѧп Ȣнгаріа, пентрȣ гроаzа комітȣлȣї Ніколае Вашȣ ачелȣї маї маре фечіор ал лȣї Емік, кареле ла атъта аȣ веніт ѧп анȣл 1340, кънд ера коміт де Клȣжȣ, кът аȣ добъндіт ȣп хрісов іаръші де ла Карол, ка тот Сȣхȣтардȣл, Цеага, Сас-сілвашȣл ші Сънтіоана съ фіе нȣмаї але лȣї, ші алцї Вашештї де вор пофті чева din сателе ачелеа, съ се ціȣдече каȣса нȣмаї прін краіȣл Ȣнгаріеї, кареле ва фі. Хрісоавеле ачестеа се афлъ ла Копі [4]).

Анонімȣл ромънеск [5]) ла анȣл 1340 іаръші аша скріе: „Ал шеселеа, Владіслав водъ Бассараб де ла анȣл 1340 пънъ ла анȣл 1345 ѧп леатопісецȣ нȣ есте, даръ се доведеще дінтр'ȣн хрісов а лȣї Мірчеа водъ, че есте ла мънъстіреа Тісмана, ѧнтрȣ каре се zіче, къ ла ачест вълеат домніа ȣнкіȣл съȣ Владіслав водъ Бассараб. Ла історіа ȣнгȣреаскъ се скріе, къ ла ачест вълеат Лȣдовік краіȣл Ȣнгаріеї аȣ сȣпȣс пре Лаіот водъ домнȣл църії Молдавеї сȣпт харачї, ші бътъндȣсе ші кȣ домнȣл църії ромънещї ла Бран ла Апȣтȣрцȣ, с'аȣ бірȣіт краіȣл; чі дȣпъ zісȣл вълеат се веде къ нȣ ачест домн аȣ авȣт ръсбоіȣ. Ачещї треї домнї аȣ домніт 45 де анї."

Пънъ ачі Анонімȣл, але кърȣіа zісе нȣ мі се въд а фі адевърате, пентрȣ къ історічії ȣнгȣрещї ла анȣл 1342 zікȣ, къ ла анȣл ачела ѧп цеара ромънеаскъ домніа Александрȣ Бассараб, апої Лаіот din Молдова аȣ домніт пре ла анȣл 1370.

[1]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. p. 307. [2]) Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 337. [3]) Joannicius Basilovits de fundatione Koriatovitsiana part. 1. cap. 3. [4]) Kopi Mss. tom. 31. p. 104—127, 130. [5]) Anonymus valachicus cap. 44.

Анȣл 1341. De Іоанн Хенȣл стръмошȣл комітілор Бетлеан аȣ ремас треї фечіорі: Мартін, Ладіслав ші Ніколае, де ла ачештїа іаръші кȣпрінсесе Сасії din Іад Епендорфȣл, пентрȣ ачееа краіȣл Карол Роберт ѧнфрȣнтъ пре комітії din Брашовȣ ші Бістріцъ Іоанн ші Іаков фііі лȣї Ніколае, ші порȣнчеще ѧп анȣл де акȣм, ка Епендорфȣл съ'л деа ѧндъръпт, прекȣм аратъ Корнідес [1]).

Кантакȣzенȣл [2]) ѧнкъ аша скріе дȣпъ моартеа ѧмпъратȣлȣї Андронік челȣї маї тінер, кънд ел ѧнкъ нȣ ръпісе ѧмпъръціа zікънд: „Краіȣл Месілор Александрȣ череа прін солї де ла ѧмпъръtеаса ші де ла Ромеї пре Сісман фііȣл лȣї Міхаіл, кȣї ѧї ȣрмасе, чел че ера ка ȣн сȣргȣніт ѧп Царіград, ші ера пъскȣт din сора лȣї Стефан краіȣлȣї Сербіеї, кареа фȣсесе лепъдатъ де бърбат, дȣпъ че с'аȣ късъторіт ачеста кȣ сора лȣї Андронік челȣї маї тінер, іаръ дȣпъ моартеа лȣї аȣ домніт пȣцінтел ѧп Месіа, пънъ че іаръші с'аȣ пȣс ціос din кръіме прін ȣнії din чеї пȣтернічї, ші атȣнчї кȣ Іоанн ȣнȣл дінтре фііі съї с'аȣ дȣс ла фрателе съȣ краіȣл Сербіеї. Сісман челалалт фечіор ал еї с'аȣ фост дȣс ѧп сȣргȣніре ла Скіте, (адекъ ла Команї саȣ Молдовенї, din карії се пръсісе татъ-съȣ

Міхаіл, (vezi анул 1323), ші пе тулг зъбовінd аколо, dупъ тоартеа дмпъратулуї de бun воіа са се тръсесе ла Ромеї. Пре ачеста дл череа аша dаръ Александръ, ка пре ун маї маре пемік ал съў, dынd алецере Ромеілор, ка саў съ'і dea пре Сісman съ'л цівпгіе, саў съ се гате ла ръсбоіў; къчї пе поате фі претеп Ромеілор, пупъ кынd вор цінеа ачещіа пре пемікул луї ла сіне."

Ашіщдереа скріе Грегора [3]), апоі амъndоі скріў къ Кантакъzенул ка маре dоместік аў веніт пупъ ла марцінеа Булгаріеї къ ощіле гречещі, ші пе dынd пре Сісman с'аў дмпъкат къ Александръ.

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. 2. p. 158. [2]) Joannes Cantacuzenus tom. 1. p. 352. [3]) Nicephorus Gregoras tom. 1. p. 370.

Анул 1342. Іоann Кантакъzенул мареле dоместік dупъ тоартеа дмпъратулуї Andроnік челуї маї тінер с'аў ръdікат асупра дмпъръtесіі Анпеї, ші а фііулуї еї а луї Іоan Палеологулуї, ші аў ръпіт дмпъръціа. Іаръ Одріанії карії цінеа къ дмпъръteаса, аў кетат дптръ аціsторіў пре Александръ краіул Булгаріеї, карele аў ші тересў, гъndind къ ва пътеа сънъне ші Одріул, чі Одріанії пе л'аў пріміт дп четате, zікынd къ лор пе ле требъе domnў, чі соцў. Дрепт ачееа Александръ с'аў трас ла Didimotix, ші de аколо аў тріміс съ прade Тракіа, dаръ аў перdут тулцї осташі пріп Гречіа ші пріп Търчіа карії венісе дптръ аціsторіў Кантакъzенулуї, пептръ ачееа аў тріміс солї de паче ла Кантакъzенул [1]).

Карол Робертў, краіул Унгаріеї авынd патръ фечіорі пре Карол, Ладіслав, Лъdовік ші Andреіў, чеї dинтъї Карол ші Ладіслав аў търіт дп въръстъ тъпъръ, пре Лъdовік л'аў пътіт краіў Унгаріеї, іаръ пре Andреіў краіў Неапоіулуї, апоі аў търіт дп анул de акът дп 16 Іулie, dупъ че аў domnіт de ла унцереа са дп краіў 42 de анї, іаръ de ла дпкоропъчіунеа са 32 de анї [2]).

Дп локул тътъпе-съў а луї Карол Робертў, фъ дпкоропат краіў Лъdовік чел dинтъіў дп въръстъ de 16 саў de 17 анї [3]), фіind de фацъ ші Тома воіводул Ардеалулуї дп Алба-кръieаскъ [4]).

[1]) Joannes Cantacuzenus tom. 2. p. 444. seq. [2]) Thuroczius f. 165. seq. Bonfinius f. 322. seq. [3]) Joannes de Küküllä f. 173. Chronicon Budense apud Thuroczium.

Анул 1343. Іоann Кантакъzенул din zi дп zi дптърindъce дп дмпъръцie, дп анул de акът аў dат ун хрісов къ слове de аър скріс луї Іоann Анцел префектулуї Тесалієї, дп карele скріе [1]): „Пътереа Ноастръ порунчеще, орынdуеще ші пъпе пре преаіубіт фрателе а Маіестатеї Ноастре Domnul Іоann Анцел кап саў префект четъцілор ші църії Влахіеї пупъ кынd ва тръі. — Ка префектъра Влахіеї съ о цінъ пупъ ла сфършітул віецій сале; чі съ пе-і фіе слобоd а о da фііулуї съў, de пе ва дпгъdуі ачеаста de поў търітеа Ноастръ. — Съ вестеаскъ ачеаста пріп тоатъ Влахіа, ші съ факъ потепіре ші de Doamna Анна Палеолога ші de фііул еї дмпъратул Іоann ш. ч."

Din хрісовул ачеста dовъ поцї кулеце: дптъіў, къ Валахіа de акът се пътеще Ун-

гровлахіа, ка съ се осъбеаскъ de чеа din Тессаліа, adекъ de Моглепа; а doва, къ Кантакѹzенѹл тот ціnеа ѧn чіnстеа лор пре ѧmпъръгеаса Аnnа ші пре Іоаnn фііѹл еї, тъкар къ ачестеа nѹ вреа съ кѹnоаскъ ѧmпърат пре Іоаnn Кантакѹzенѹл; кънї ші ѧn анѹл de акѹmѹ̆, прекѹm ѧnсѹшї търтѹрісеще [3]), аша de таре аѹ̆ фост бътѹт Кантакѹzенѹл de оастеа ѧmпърътесеї, кът і-аѹ̆ къѹтат а фѹці ла краіѹл Сербіеї, кареле ціnеа пре сора лѹї Алексаndрѹ краіѹлѹї Бѹлгаріеї. Пре Алексаndрѹ іаръшї ѧл тръсесе ѧn партеа са чеї че ціnеа кѹ ѧmпърътеаса, ші'ї фъгъdѹісе Didimотіхѹл, de nѹ се ва маї ѧnтѹрnа Кантакѹzенѹл; пеnтрѹ ачееа Алексаndрѹ аѹ̆ ші лѹкрат ла кѹmnатѹл съѹ̆ съ потоапъ пре Кантакѹzенѹл, чі ѧmпротівіndѹсе маї алес сорѹ-са кръіеаса Сербіеї, n'аѹ̆ dобъndіт пліnіреа воіеї сале; апої ѧnцелегъnd къ Тѹрчії віn ѧnтрѹ аціѹторіѹл Кантакѹzенѹлѹї, ел с'аѹ̆ ѧnтѹрnат ѧn Бѹлгаріа.

Кѹm къ Лѹdовік чел dіnтъіѹ̆ Краіѹл Ѹnгаріеї кѹръnd dѹnъ ѧnкоронареа са ар фі ашеzат ларmа Сасілор din Арdеал, прекѹm скріѹ̆ Тѹроціе [3]), Бопфіnіе [4]), Петрѹ de Рева [5]), ші маї тоцї історічії Ѹnгѹрещї, е de а се креde; пеnтрѹ къ Петеѹ̆ [6]) прічіnа ѧnкъ о спѹnе, пеnтрѹ че с'аѹ̆ фост лъртѹіт Сасії, adекъ пеnтрѹ nеdрептъціле каре ле сѹферісе сѹnт Карол Робертѹ̆. Dаръ къ Алексаndрѹ Бассараб облъdѹіторіѹл църії Ромънещї ар фі веnіт ла марціnеа Арdеалѹлѹї, ші с'ар фі ѧnкіnат ші сѹnѹс краіѹлѹї, прекѹm zік тот ачеіашї історічї, еѹ̆ ѹnѹл nѹ почіѹ̆ креde; ші din ачелеа каре ле воіѹ̆ аръта ла аnії віі-торї тѹ ѧnкъ веї веdеа, къ есте nѹmаї бърфеалъ. Ѧnсъ аѹ̆ пѹтѹт фі ка Алексаndрѹ Бассараб съ се ѧnтълnеаскъ кѹ Лѹdовік чел dіnтъіѹ̆, dар ка кѹ ѹn бѹn вечіn, ші nѹ ка кѹ ѹn стъпъn. Ші dіnтрѹ ачееа с'аѹ̆ пѹтѹт іскоdі маї търzіѹ̆ ачееа, къ с'аѹ̆ сѹnѹс лѹї Лѹdовік.

[1]) Joannes Cantacuzenus tom. 2. p. 491. [2]) Idem Cantacuzenus tom. 2. p. 536. [3]) Thuroczius part. 3. cap. 3. [4]) Bonfinius decad. 2. lib. 10. [5]) Petrus de Reva centur. 4. [6]) Petho Gergely 6.

Анѹл 1344. Ѧn анѹл ачеста саѹ̆ ѧn чел ѧndатъ вііторіѹ̆ с'аѹ̆ късъторіт Лѹdовік краіѹл Ѹnгаріеї кѹ Маргарета фата ѧmпъратѹлѹї апѹсѹлѹї Карол ал IV-ле, din кареа n'аѹ̆ авѹт прѹnчї, ші dъnса стеарnъ аѹ̆ ші mѹріт ѧn анѹл 1349 [1]).

Тот ѧnтрѹ ачест анѹ̆ с'аѹ̆ dат хрісовѹл ачеста фаmіліеї коmітілор Вашѹ̆, кареле се афлъ ла Феіерварі [2]), ші сѹnъ аша: „Лѹdовік din міла лѹї Dѹmnеzеѹ̆ краіѹл Ѹnгаріеї креdіnчіошілор съї, mъріtѹлѹї бърбат лѹї Nіколае Воіводѹлѹї Арdеалѹлѹї, ші челор че сънт ѧn локѹл лѹї, сънътате ші граціе. Фіind къ Nіколае ші Ладіслав Вашѹ̆, фіії лѹї Іоаnn ал фііѹлѹї лѹї Еmік, сънт ѧn четъцѹїка Nоастръ, че се кіаmъ Холевеm, лъnгъ Брашовѹ̆ ѧn марціnеа кръіmеї Nоастре, de ціn ші апъръ четъцѹїка ачееа, ші Петрѹ Рѹфѹ̆ е кѹпріnс ѧn dірегъторіа агаzоніеї лъnгъ Nої, ші пеnтрѹ ачееа ѧn пъра, кареа еї ші Nіколае чел маї бътръn Вашѹ̆ кѹ фіії съї Іоаnn ші Ладіслав, іаръшї Лаѹрентіе, Іоаnn, кареле се кіаmъ Ацел, Dешеѹ̆ ші Тоmа Рѹфѹ̆ фечіорії nѹmітѹлѹї Іоаnn ал фііѹлѹї лѹї Еmік ар авеа ѧmпротіва алтора, саѹ̆ алції орї чіnе ѧmпротіва лор ѧn mъкар че терmіn ѧnаіnтеа воастръ de фацъ а веnі кѹ аnевоіе пот; врем ші таре въ порѹnчіm пріn ачестеа, ка пъnъ ла ве-

міреа Ноастръ ан пърціле ачелеа, къ нічі о гревтате съ анкъркаці бъпъріле лор, чі съ ле лъсаці ан статъл ан каре съпт. —— Дат ан Вішеград..... ан анъл Dom. 1344.“

Іаръші антръ ачест анъ аъ фъкът паче Лъдовік антре Andreiъ епіскопъл Ардеалълві, антре петіші, Съкві ші Сасі, ші хрісовъл л'аъ dat ан Алба Ардеалълві а треіа zi dупъ сърбътоареа съптълві Іаков din анъл 1344, каре хрісов се афлъ ла Kopnidec [3]).

[1]) Joannes de Kükülö f. 176. Bonfinius f. 329. Pistorius f. 767. Timon in epit. chron. f. 49. [2]) Carolus Fejérvári in analectis tom. 2. Nr. 364. [3]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 3. p. 84.

Анъл 1345. Anonimъл ротъпескъ [1]) аша скріе ла анъл de акът, zікънd: „Ал шептелеа, Александръ водъ леат 1345—1360. — Dупъ леатопісецъ ла ачест вълеат аъ авът ръсбоіъ къ Лъдовік краіъл Унгаріеі. Ла леат 1346 антръпd Тътарій ан Ардеал аъ терс ші ел антръ аціторіъл Тътарілор: іаръ ла хронологіа чеа веке се вede а фі пъс анъл 1356, къпd аъ антрат Тътарій.“

Anonimъл постръ біне zіче къ Александръ domnъл църій ротъпещі аъ бътът пре Лъдовік краіъл Унгаріеі, къ ші Петръ de Рева анкъ търтърісеще ачеаста, кът воіъ аръта ла анъл 1380, тъкар къ пъ спъне анъл ан каре с'аъ антъмплат ръсбоіъл ачеста. Кът с'аъ съпъс ашадаръ лві Лъдовік ан анъл 1343? Антрареа Тътарілор ан Ардеал еъ оіъ адъче ла анъл 1352, везі ші анъл 1360.

Andreiъ краіъл Неапоілві, фрателе лві Лъдовік краіълві Унгаріеі анкъ пъ біне аъ ътблат ан анъл de акът ан 20 Авгът, пентръ къ din андетнъл Іоаннеі мъіерій сале фъ съгръмат, din карea фантъ таре ръсбоіъ с'аъ стърніт ла анії віторі [3]).

Din хрісовъл лві Стефан воіводъл din Ардеал, карele л'аъ dat ан октавеле съптълві Міхаіл din Търda ан анъл 1345, ші се афлъ ла Копі [3]), ачестеа се кълег: ан анъл 1291 Петръ фііъл лві Фаркаш аъ терс ан фаца капітълълві din Ардеал къ Петръ фііъл лві Поъса, къ Бофа Съкъіъл фііъл лві Петъс, ші къ Етерік фііъл лві Батъс, ші аъ търтърісіт, къ ел аъ вънdът ціътътате din Цеага, ші din Съптъл-Ціsde пътіцілор треі бърбаці, лві Петръ ал Поъсеі, лві Бофа Съкъіълві, ші лві Етерік пентръ 15 марче, ші деспре ачеаста аъ dat карте капітълъл, къ карea карте ан анъл de акът ан адънареа din Търda Стефан чел таре фііъл лві Тота ал фііълві лві Поъса, ка ън непот а лві Петръ ал Поъсеі аъ черкат съ іа ціътътатea Цеагъ ші а Съптъл-Ціsделві de ла комітъл Ніколае Вашъ чел таі бътрън, ші de ла доі фечіорі аі лві Іоанн ші Ладіслав; чі арътънd ачещеа дрептъціле сале, Стефан чел таре аъ піердът пъра, ші і с'аъ порънчіт тъчере dea пъръреа, фъкъндъсе тінчіноасъ картеа капітълълві.

[1]) Anonymus valachicus cap. 44. [2]) Joannes de Kükülö f. 179. Bonfinius f. 333. Pistorius f. 367 Timon in epit. chron. f. 49. [3]) Kopi Mss. tom. 31. p. 121.

Анъл 1346. Лъдовікъ краіъл Унгаріеі къ хрісовъл чел ан Вісеград dat а шеса-zi dупъ сърбътоареа съптълві Мартін din анъл de акът, антъреще хрісовъл тътъпе-съъ, чел ан анъл 1321 dat комітълві Ніколае Вашъ кастеллапълві din Чічеъ. Ші хрісовъл ачеста ал лві Лъдовікъ се афлъ ла Fejérvari [1]).

[1]) Carolus Fejérvari in analectis tom. 2. Nr. 360.

Анȣл 1347. Dȣпъ кȣm аратъ хрісовȣл краіȣл Лȣdовікȣ чел de ла Корnidec[1]), Іорdan архimandрітȣл mъnъстірії din Мъnъщȣрȣл Клȣжȣлȣї с'аȣ фост ц̣елȣіт краіȣлȣї, къ Deme шербȣл лȣї Стефан Поган аȣ кȣпрінс ші ц̣іne кȣ пȣтереа предіȣл Тібȣртелкеа din отарȣл Каіантъȣлȣї, zікъnd: къ лȣї і с'аȣ dърȣіт de краіȣл Карол Робертȣ. Пентрȣ ачееа Лȣdовікȣ порȣнчеще din Бȣda ѧn пъресіma анȣлȣї 1347 лȣї Стефан Воївоdȣлȣї Арdеалȣлȣї, ка съ черче лȣкрȣл ші de ва ц̣іȣdека, къ Тібȣртелкеа с'аȣ ц̣інȣт de Каіантъȣ, предіȣл ачела съ'л dеа mъnъстіреї. Прекȣm аȣ ші фъкȣт.

Ачелашї Корnidec[2]) maї adȣче ȣn хрісов ал капітȣлȣлȣї din Бълградȣл Арdеалȣлȣї, прін кареле се аратъ, къ Dевечеаріȣл кȣ къdінцъ с'аȣ лȣат de Ніколае фіїȣл лȣї Andреіȣ пентрȣ mȣлте фȣртішагȣрї ші тълхърії, ші с'аȣ dат ѧn mъnіле Воївоdȣлȣї Стефан, пефолосіnd чева пȣnереа ѧn протівъ а лȣї Лаȣрентіе фііȣлȣї лȣї Авел ші върȣлȣї пȣmітȣлȣї Ніколае.

Лamбекіе[3]) ѧnкъ аратъ, къ ѧn соборȣл палamітелор din анȣл 1347, ѧn кареле с'аȣ mъzъліт Іоann Калека Патріархȣл din Ц̣аріград, с'аȣ іскълітȣ ші Методіе Мітрополітȣл din Варна

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 1. pag. 28. [2])Idem Cornides ibidem pag. 240. [3]) Lambecius libr. 8. c. 6

Анȣл 1348. Врънd Лȣdовікȣ краіȣл Ȣнгаріеї съ ісбъndеаскъ mоартеа фрателȣї съȣ а лȣї Andреіȣ краіȣл Неапоіȣлȣї, ѧnкъ ѧn анȣл трекȣт с'аȣ гътіт асȣпра Неаполітанілор ші ѧn анȣл de акȣm ѧn лȣна лȣї Іанȣаріе аȣ ац̣іȣнсȣ ла еї. Кръіеаса Іоанна аȣ скъпат maї наінте кȣ фȣга, іаръ пре чеілалц̣ї віновац̣ї і-аȣ прінсȣ, ші пре ȣнії і-аȣ потопіт, пре алц̣ії і-аȣ пȣсȣ ла ѧnкісоаре. Пре прȣнкȣл Карол пепотȣл съȣ л'аȣ трімісȣ ѧn Ȣнгаріа, ші ел maї zъбъвіnd аколо, аȣ кіемат пре Стефан Воївоdȣл din Арdеал, ші пȣnъndȣл съ окъртȣіеаскъ ц̣еара, с'аȣ ѧnтȣрнат ѧn ц̣еара са, лȣъnd ѧnтре тітȣлії чеї maї векї ші тітȣлȣл краіȣлȣї din Неапоі, сȣб кареле ші банї аȣ бътȣтȣ[1]).

Zісеіȣ къ аȣ кіемат пре Стефан Воївоdȣл din Арdеал, ші л'аȣ пȣсȣ съ окъртȣіеаскъ ц̣еара; къчї Корnidec[2]) adȣче ȣn хрісов ал лȣї Стефан, кареле л'аȣ dат ѧn Тȣрdа, пре ла Сънц̣іорzȣ ѧn анȣл de акȣm, din каре хрісов кіар се веdе, къ Стефан п'аȣ mерсȣ de одатъ кȣ краіȣл ѧn Італіа.

[1]) Lucius f. 366. Joannes de Küküllö f. 180. Bonfinius f. 335. [2])Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 1. p. 239

Анȣл 1349. De с'аȣ фост ші стръmȣтат чеї опт пепоц̣ї аї лȣї Емікȣ ѧn Ȣнгаріа de гроаzа ȣнкіȣ-съȣ Комітȣлȣї Ніколае Вашȣ челȣї maї бътрънȣ, кȣm с'аȣ арътат ла анȣл 1339, dаръ бȣnȣл din Арdеал пȣ л'аȣ пъръсітȣ; пентрȣ къ се афлъ ла Копі[1]) хрісовȣл ачеста:

„Noї капітȣлȣл Бесеречії Арdеалȣлȣї фачеm ѧnщіінц̣аре тȣтȣрора кърора се кȣвіne кȣmкъ веnіnd ѧnаіntеа Noастръ боіерії, аdекъ Мац̣істрȣл Ніколае zісȣл Вашȣ кȣ фрац̣ії съї Ладіслав zісȣл Вашȣ, Іоann zісȣл Ац̣елȣ, Лаȣрентіе, Петрȣ Рȣфȣ, Тоmа Рȣфȣ ші Dешъȣ zісȣл Вашȣ dеспре о парте, іаръ dеспре алта Міхаіл, Ніколае, Тоmа ші Іакобȣ фечіорії лȣї Іакобȣ аї фііȣлȣї Чаmа, пе-аȣ спȣсȣ: къ еї, ка съ се dесръdъчіnеzе тоатъ скърба сфеzії din mіжлокȣл лор, ші фрȣnmсец̣еа пъчії съ ѧnфлореаскъ, ші ȣнії пре алц̣ії съ се поатъ ѧmбръц̣оша кȣ dрагосте фръц̣еаскъ, лъсъnd тоате пѫріле, каре фȣсесе ѧnтре dъnшії, прін оаmенї бȣnї ші побілї с'аȣ боіерї аша с'ар фі ѧnтокmіт ѧnтре сіne, ші с'аȣ

ѧнтокmітȣ ѧnaintea Noастръ: ка nȣmiцiї фiiї лȣї Iакобȣ ал фiiȣлȣї лȣї Чаmа, Міхаіл, Nіколае, Тоmа ші Iакобȣ съ вънdъ партеа са din патрȣ сате, аdекъ din Сȣхȣтарdȣ, din Цеага, din Сънтіоапа ші din Сілвашȣ, каре сънт ѧn комітатȣл Dобочеї, пентрȣ патрȣzечї de марче de арцінтȣ de чел кȣратȣ nȣmiцілор верілор съї, лȣї Nіколае, Ладіслав, Іоапп, Лаȣрентіе, Петрȣ, Тоmа, ші лȣї Dешеȣ; ші о аȣ вънdȣтȣ ѧnaintea Noастръ, лȣънd ші пріimind банії deплінȣ сȣбт легътȣра ачеаста, ка de кȣmва кȣ вреme арȣ вені nȣmiцiї Міхаіл, Nіколае, Тоmа ші Iакобȣ, саȣ mощенії лор съ се леціȣіеаскъ кȣ чеіеалалтъ парте пентрȣ nȣmітеле сате ѧnaintea орї кърȣіа ціȣdекъторіȣ, съ фіе пеdепсіцї ка ші карії факȣ dȣеллȣ. Dатȣ пре ла Боботеаzъ ѧn анȣл Domnȣлȣї 1349."

Am zісȣ маї nainte къ непоцiї лȣї Emікȣ, din Іоапп ал doїлеа фечіорȣ, аȣ фостȣ оптȣ, пентрȣ къ атъціа am афлатȣ ѧn хрісовȣл ла анȣл 1339 аdȣсȣ, чі ѧn хрісовȣл ачеста Міхаіл ал оптȣлеа nȣ се поmенеще, doаръ аȣ фост mȣрітȣ.

Тот ла ачеста анȣ се аdȣче ȣn хрісовȣ ші de Корnidec[2]) ші de Феіерварі[3]), каре л'аȣ dатȣ ѧn Бістріцъ пре ла Сън-Nікоаръ ѧn анȣл 1349, ѧn партеа лȣї Іоапп фiiȣлȣї лȣї Цегȣл; асȣпра Сасілор din Кънȣшȣ ші Валdхіd: „Andреіȣ Комітȣл Секȣілор, ал Брашовȣлȣї, Сътmаріȣлȣї ші Маратȣръшȣлȣї."

[1])Корі. Mss. tom. 31. p. 114. [2])Dan. Cor. Mss. dipl. tom. 1. p. 243. [3])Car. Fejérvár in anal. tom. 2 Nr. 342.

Анȣл 1350. Стефан Лацкфі Воївоdȣл din Арdеал лъсат фіind съ окъртȣіеаскъ кръіmеа чеа din Neапоіȣ, фоарте mȣлтъ гълчеавъ, аȣ авȣт кȣ че їче ціnеа кȣ кръіеаса Іоаnnа, пентрȣ ачееа Лȣdовікȣ краіȣл Ȣнгаріеї ѧn анȣл de акȣm іаръші аȣ трекȣт ѧn Італіа, ȣnde аȣ лъсат ѧn локȣл лȣї Стефанȣ, ѧнтъіȣ пре Nіколае, апої пре Andреіȣ Лацкȣ іаръmї воївоzії din Арdеал, чі фъръ de порок, mъкар къ Andреіȣ біnе с'аȣ пȣртат ѧn треї анї[1]).

Халкокоndіла[2]) ла анȣл de акȣm аша скріе: „Алексаndрȣ аȣ облъdȣіт Бȣлгаріа пънъ че аȣ mȣрітȣ, тръіndȣ'ї фечіорȣл Сȣсmанȣ, кареле аȣ ȣрmат ѧn кръіmеа пъріntеаскъ. Ѧmпротіва ачестȣіа с'аȣ скȣлат Аmȣрат фiiȣл лȣї Оркане, (къчї бътънd пре Сърбї, аȣ прінс арme ѧn контра лȣї Сȣсmанȣ краіȣлȣї Месіеї, ші бътънdȣсе кȣ Месії пе mȣлцї аȣ тъіат dінтр'ѫншії, къчї аȣ скъпат невътъmацї спре Dȣнъре. Сȣсmанȣ de аколо аȣ тріміс солї ла Аmȣратȣ, ші фъкънd паче с'аȣ пріimіт, ка de ачі ѧnaintе съ фіе ѧnтре пріетенії лȣї Аmȣратȣ. Dечї ші ѧn кȣmпъціе аȣ пъшіт кȣ Аmȣратȣ, лȣънdȣ mȣіере пре фата лȣї чеа din Браіdа пъскȣтъ, пре кареа о лȣасе Аmȣрат кънd аȣ фост ръніт. Пре чеалалтъ фатъ о dъdȣсе Аmȣратȣ краіȣлȣї Греческȣ лȣї Andронікȣ, фiiȣлȣї ѧmпъратȣлȣї Іоапп Палеологȣл, къчї акȣmа алȣнгасе Іоапп din ѧmпъръціе пре Каптакȣzенȣл."

Ла анȣл 1339 am арътат къ Алексаndрȣ краіȣл Бȣлгаріеї аȣ авȣт фiiȣ пре Міхаіл V, Асан, пре кареле маї nainte de а'л ѧnсȣра, л'аȣ фостȣ nȣmітȣ краіȣ Бȣлгаріеї. Ла анȣл 1341 іаръші am арътатȣ къ ачелашї Алексаndрȣ аȣ черȣтȣ ла mоарте пре Сȣсmан фiiȣл краіȣлȣї Міхаіл IV, Стреанцітерȣ. Кȣm поате фі аша dаръ ка Сȣсmанȣ, dеспре кареле ворбеще ачі Халкокоndіла, съ фіе фост фечіорȣ лȣї Алексаndрȣ? Веzї ші ачелеа, каре ле воіȣ скріе ла анȣл 1358, ші am скріс ла анȣл 1332.

[1]) Joannes de Küküllö f. 181. seq. Bonfinius f. 336. Timon in epitome chronologica f. 48. [2]) Chalcocondylas p. 18.

Анѹл 1351. Ѧн анѹл ачеста Лѹдовікѹ краіѹл Ѹнгаріеї аѹ ѧнтъріт прівілегіонѹл, кареле л'аѹ datѹ боіерілор Andreiѹ ал II-ле ѧн анѹл 1222, ші аѹ маї adъогат 25 de ѧнкіетѹрї, каре тоате се потѹ vedea ѧн леџіле църії Ѹнгѹрещї [1]).

Іаръ Маџістрѹл Toma Вашѹ, прекѹт аратъ Копі [2]), ачест контрактѹ аѹ фъкѹтѹ кѹ верії съї doї фечіорї аї Комітѹлѹї Ніколае Вашѹ кастеланѹлѹї оаре-кънdѹ din Чічеѹ прін хрісовѹл конвентѹлѹї din Клѹжѹ-Мънъщѹрѹ, каре хрісов dѹпъ ачееа с'аѹ ѧноітѹ прін капітѹлѹл din Бълградѹ, ші сѹпъ аша:

„Noї Капітѹлѹл Бесерічії Ardealѹлѹї фачет ѧнщіінцаре тѹтѹрорѹ кърора се кѹвіне, кѹткъ боіеріѹл Мърітѹл Toma, фііѹл лѹї Іоапп, ал фііѹлѹї лѹї Emікѹ Кастелланѹл din Черенгѹ (Cherengh) venind ѧнаінтеа Noастръ de фацъ, пе-аѹ datѹ ніще кърцї dешкісе але Чінстітѹлѹї Конвентѹ ал Преакѹратеї Вергѹреї Маріеї din Клѹжѹ-Мънъщѹрѹ рѹгъndѹсе, ка Noї кърціле ачелеа съ ле ѧноітѹ, каре сѹпъ аша:"

„Noї Конвентѹл Преакѹратеї Вергѹрії Маріеї din Клѹжѹ-Мънъщѹрѹ фачетѹ ѧнщіінцаре тѹтѹрорѹ кърора се кѹвіне, къ venind de фацъ ѧнаінтеа Noастръ Іоапп ші Ladіслав фечіорії лѹї Ніколае Вашѹ deспре о парте, еаръ deспре алта Маџістрѹл Toma, фііѹл лѹї Іоапп, ал фііѹлѹї лѹї Emікѹ, прін нѹміцїї Іоапп ші Ladіслав Ni с'аѹ спѹсѹ кѹ гѹра, къ еї de маре ліпсъ фіindѹ асѹпріцї, џіѹмътатеа лор din сатѹл Съптіоапа кіематѹ, din Комітатѹл Dобочії, кареа ѧнчепе de ла ѹп ісворѹ din партеа de кътръ meazъ-ноапте, ші терџе пре кѹрџереа ісворѹлѹї кътръ ръсърітѹ пре сѹбт рѫтѹл чел маре deспре партеа Біссарѹлѹї, кѹ тоате фолосѹріле ші venітѹріле еї de ла datѹл ачестора ѧнтр'ѹп анѹ, о ар фі zълоџіт нѹмітѹлѹї Мърітѹлѹї Tomeї, фііѹлѹї лѹї Іоапп, ал фііѹлѹї лѹї Emікѹ пентрѹ 100 de флорінцї de аѹрѹ, ші о аѹ zълоџіт ѧнаінтеа Noастръ deплінѹ ші ѧнтреагъ, плътindѹ ші пріimindѹ банії ѧнтрѹ ачеста тіпѹ: ка de п'арѹ рескѹмпъра, с'аѹ de п'ар пѹтеа ръскѹмпъра нѹміцїї Іоапп ші Ladіслав џіѹмътатеа лор din Съптіоапа de ла Маџістрѹл Toma ла терminѹл пѹсѹ, ѧнаінтеа Noастръ съ се ѧнвінгъ ѧн ѧndoітъ сѹмъ de банї; іаръ de ворѹ вреа саѹ пѹтеа ръскѹмпъра нѹміцїї Іоапп ші Ladіслав zіса џіѹмътате ѧн терminѹл пѹсѹ, Маџістрѹл Toma ва фі даторіѹ а лі о da ѧndъръптѹ пентрѹ сѹма ачееа. Deспре кареа ѧнтърітѹ ачестеа кѹ печетеа Noастръ. Datѹ а шеса-zі dѹпъ сърбътоареа Апостолѹлѹї Tomeї ѧн анѹл 1351."

„Noї dрепт ачееа възъndѹ, къ Маџістрѹл Toma, фііѹл лѹї Іоапп, ал фііѹлѹї лѹї Emікѹ, Кастелланѹл de Черенгѹ аре dрептѹ, нѹмітѹл контрактѹ, кареле фъръ de вре о ѧndoіалъ есте adевъратѹ, л'амѹ скрісѹ de поѹ ѧн ачестеа, каре ле dъмѹ ѧнтъріте кѹ печетеа Noастръ ачелѹіашї Маџістрѹ Toma Кастелланѹлѹї de Черенгѹ. Datѹ ѧн сърбътоареа Съптѹлѹї Лаѹрентіе din анѹл Domнѹлѹї 1354."

Прекѹт се vede din ѧноіреа хрісовѹлѹї ачестѹіа, фечіорії Комітѹлѹї Ніколае Вашѹ челѹї маї бътрънѹ, Іоапп ші Ladіслав, нѹ с'аѹ ціпѹт de терminѹ, ші пентрѹ ачееа џіѹмътатеа лор din Съптіоапа аѹ ръмасѹ ла Toma Вашѹ.

[1]) Corpus Juris hung. tom. 2. p. 53—59. [2]) Kopi Mss. tom. 31. p. 139.

Анȣл 1352. Клемент ал VI-ле Папа de ла Рома, ка ȣн бȣнȣ Пъсторіȣ dopindȣ съ'шї ѧтмȣлцеаскъ тȣрма, ѧн анȣл de акȣм ѧн лȣна лȣї Іȣліе din Авеніон аȣ ѧndемнатȣ пре Лȣdовікȣ краіȣл Ȣнгаріеї, ка съ кȣпріndъ тоате църіле deпріn преціȣрȣ, ѧн каре локȣіескȣ Схісматічї, нȣмаї съ'ї ȣнеаскъ кȣ Бесеріка Ромеї[1]).

Кȣмкъ Andреіȣ Лацкȣ Воївоdȣл Арdеалȣлȣї аȣ бътȣтȣ пре Тътарії, карії цефȣіаȣ цеара Съкȣіеаскъ, оморѫndȣ пре Атламȣ повъцȣіторіȣл лор, ші прінzіndȣ мȣлцї dінтр'ѫншії, пре карії і-аȣ трімісȣ краіȣлȣї Лȣdовікȣ ла Вісеградȣ, мъртȣрісескȣ Іоанн de Кікілеȣ[2]), Ранzанȣ[3]), Бонфініе[4]) ші Петрȣ de Рева[5]); dаръ анȣл ѧн кареле с'аȣ ѧнтъмплат нȣ'л хотъръскȣ; dрептȣ ачееа Timon[6]) пȣне анȣл 1352, Сіглерȣ[7]) 1353, Хартнакіе[8]) 1344, Ханȣ[9]) анȣл 1346 шчл. Еȣ цінȣ кȣ Timon; тȣ пофтореще ачелеа, каре ле-амȣ скрісȣ ла анȣл 1345.

[1]) Raynaldus ad ann. 1352. Aloysius Guerra in epit. constit. pontif. tom. 2. p. 278. [2]) Joannes de Küküllö f. 177. [3]) Ranzanus f. 377. [4]) Bonfinius 329. [5])Petrus de Reva centur. 4. f. 24. [6]) Timon in epitome chron. f. 49. [7]) Sigler f. 55. [8]) Hartnacius p. 4. [9]) Han. p. 131.

Анȣл 1353. Daniiл Корnidec[1]) adȣче ȣн хрісов ал Конвентȣлȣї din Клȣжȣ-Мънъщȣрȣ, din кареле се веde, къ ѧн анȣл de акȣм с'аȣ реъмблат отарȣл Ноцїфалъȣлȣї ші ал Dечеї de кътръ отарȣл Ȣнгȣрашȣлȣї ѧн партеа Маціcтрȣлȣї Томеї, ші а лȣї Ніколае, фечіорілор лȣї Паȣл, Кастелланȣлȣї din Балваніошȣ саȣ Ȣнгȣрашȣ.

[1]) Daniel Cornides Mss. dupl. tom. 2. p. 68.

Анȣл 1354. Ла анȣл ачеста mі-аȣ веніт ѧнаінте ȣн хрісов ал преалȣмінатеї фамілієї Комітілор Вашȣ, кареле астъzї ѧн 28 Феврȣаріе ал анȣлȣї 1809, кънd токма ам пліnіт 56 de анї de кънd м'ам пъскȣтȣ пре лȣме, ѧл скріȣ ѧн Сіннеа сатȣл Комітатȣлȣї Абаȣївар din Ȣнгаріа, ѧн кȣртеа мъріpілор сале, ка съ ле арътȣ мȣлцъміта, кареа лі се кȣвіне нȣ нȣмаї de ла міне, кареле скріȣ, чі ші de ла ачеіа, пентрȣ ал кърора фолосȣ скріȣ ачестеа. Хрісовȣл се афлъ ла Копі[1]) ші сȣнъ аша:

„Ноï Капітȣлȣл Бісерічії Арdеалȣлȣї фачем ѧнщіінцаре тȣтȣрорȣ кърора се кȣвіне, къ ам пріімiт картеа боіеріȣлȣї Dоміnікȣ, Віце-Воївоdȣлȣї din Арdеал ноȣъ скрісъ кȣ кȣвінтеле ȣрмътоаре:“

„Ѧнцелепцілор ші Кȣчерпічілор Бърбацї, Чінстітȣлȣї Капітȣлȣлȣї Бесерічії din Арdеал Domнілор ші Претенілор съї, Dоміnікȣ Віце-Воївоdȣл din Арdеал пофтеще ѧнтъріреа претеншȣгȣлȣї ші а чінстеї! De ла претеншȣгȣл Вострȣ пофтім прін ачестеа кȣ кȣвіінцъ, ка кърціле, каре ві ле а dа Маціcтрȣл Ніколае Вашȣ Кастелланȣл din Кохалмȣ ѧнкісе ші сȣбт печетеа воастръ, съ ле deскіdецї ші фъкънd съ се ѧноіаскъ, сȣбт печетеа воастръ ѧн формъ de транскріптȣ deскісе съ ле dацї лȣмінатȣлȣї Маціcтрȣлȣї Ніколае dȣпъ обічеіȣ; ші прекȣм пофтеще dрептатеа ачелеашї кърцї нерасе ші deскісе ѧнсемнъndȣле кȣ върфȣл печеції воастре. Dатȣ ѧн Сънтімбрȣ а треіа-zі а октавелор сърбъторeї Апостолȣлȣї Іакоб ѧн анȣл D. 1354.“

„Іаръ кърціле, каре ні ле-аȣ dат нȣмітȣл Маціcтрȣл Ніколае Вашȣ ѧнкісе сȣбт печетеа Ноастръ сȣнъ аша:“

„Noĭ Капітѫлѫл Бесерічіĭ Ardeалѫлѫĭ фачем ѧнщіінцаре, къ боіерѫл Ніколае Вашѫ din Сънтѫл-Ціѫde venind ѧнaintea Noастръ, кѫ нѫмеле съѫ ші ал фраціаор съĭ Іоann ші Ла-dіслав не-аѫ фъкѫт протестаціе, къ Бенеdіктѫ Тесторѫ Dірегъторіѫл Маціcтрѫлѫĭ Міхаіл Камерарiѫлѫĭ Domнѫлѫĭ Nострѫ Краіѫ din Секѫ, ѧнтре метеле сатѫлѫĭ Сънтѫл-Ціѫde ѧн локѫл кіемат Фіѫzешѫ ші Сенегетеѫ ар фі лѫат de ла ѫн іобацѫ ал лор Ромънѫл Крістіанѫ 200 оĭ, doĭ каĭ, doĭ боĭ, ші 36 de порчĭ, ѧмпротіва кърѫіа Бенеdіктѫ Тесторѫ, пентрѫ лѫареа нѫмітелор dобітоаче, ел с'ар фі ціелѫіт Adѫнъріĭ нобілілор чеĭ ціnѫте ѧн Тѫрda ѧн анѫл de акѫм ѧн Dѫminіка din наintea Іспасѫлѫĭ; ла каре Бенеdіктѫ Тесторѫ ар фі ръспѫнсѫ, къ ел н'арѫ фі лѫат нѫмітеле dобітоаче ѧн локѫл че се ціне de Сънтѫл-Ціѫde, чі ѧн локѫл че се ціне de Секѫ; іаръ Adѫнареа нобілілор din партеа Ареалѫлѫĭ кѫ ѫнѫ кѫвънт ар фі мъртѫрісіт ші zісѫ, къ локѫріле ачелеа, adекъ Фіѫzешѫ ші Сенгетеѫ нѫ с'аѫ ціnѫт вре о dатъ de Секѫ, чі пѫрѫреа ар фі фост але боіерілор din Сънтѫл-ціѫde, ші de сатѫл ачела с'ар фі ціnѫт. Кареа мъртѫрісіре кѫм къ аша с'аѫ фъкѫт прін тоцĭ боіерiĭ din Adѫнареа ачееа ѧн кърціле Краіѫлѫĭ ѧнкісе, не-аѫ спѫсѫ de фацъ Маціcтрѫл Міхаіл протопопѫл din Dобока соцѫл ші Конканонікѫл Nострѫ, кареле аѫ фостѫ трімісѫ ѧн локѫл Nострѫ ла нѫміта Adѫнаре, ші Георгіе фііѫл лѫĭ Іакобѫ ѫнѫл dінтре ціѫdекъторĭ; dеспре каре аѫ пофтітѫ съ'ĭ dъмѫ кърціле Nоастре de протестаціе, каре ле-am ші dатѫ, adѫкънd кѫ сіне dрептатса de обще. Dатѫ ѧн аціѫнѫл Рѫсалілор ѧн анѫл Domнѫлѫĭ 1354."

„Noĭ dрепт ачееа пріімind черереа чеа dреаптъ ші леціѫітъ а Domнѫлѫĭ Віце-Воївod, кърціле Nоастре челе ѧнкісе am фъкѫт съ се таіе ші съ се deскіdъ, ші deскісе ші тъіате съ се скріе ѧн формъ de патент din кѫвънт ѧн кѫвънт, ші ѧнтъріndѫле кѫ печетеа, нѫмітѫлѫĭ Ніколае Вашѫ ле-am dатѫ, кърціле Nоастре челе маĭ denaінте тъіате ші deскісе, кѫ върфѫл печеціĭ Nоастре ѧнсъмнъndѫле. Dатѫ а треіеа-zі din октавеле сърбъторeĭ Апостолѫлѫĭ Іакобѫ ѧн анѫл маĭ сѫсѫ ѧнсемнат."

[1]) Корі Mss. tom. 31. p. 131.

Анѫл 1356. Ла анѫл ачеста adѫче Корnidес[1]) ѫн хрісов ал лѫĭ Andреіѫ Воївodѫлѫĭ din Ardeал dатѫ din adѫнареа тѫтѫрор нобілілор ѧн Тѫрda ціnѫтъ пре ла zіѫа тѫтѫрор Сънцілор, ѧн каре хрісов сатѫл Бевна din Комітатѫл Клѫжѫлѫĭ с'аѫ ціѫdекат а фі ал лѫĭ Мартін фііѫл лѫĭ Іоann din Каліан, ѧмпротіва мънъстіріĭ din Клѫжѫ-Мънъщѫрѫ.

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 1. p. 30.

Анѫл 1357. Прекѫм се dовеdеще din хрісовѫл, кареле се adѫче de Копі[1]), Петрѫ Рѫфѫ, фечіорѫл лѫĭ Іоann фііѫлѫĭ лѫĭ Емікѫ Вашѫ, ѧн анѫл de акѫм ера кастеллан ѧн Чічеѫ.

[1]) Корі Mss. tom. 31. p. 132.

Анѫл 1358. Ла анѫл 1350 am арътат че скріе Халкокondіла dеспре бъгаіеа Сѫлтанѫлѫĭ Амѫратѫ челѫĭ dінтъіѫ кѫ Бѫлгаріĭ. Ачі воіѫ ѧнтѫрна dеспре тъліеніе ѧн ромъніе каре ле скріе Форесті[1]) тот dеспре ачееа бътаіе zікънd: „Амѫратѫ кът аѫ dобъndіт скіптрѫл ѧмпъръціеĭ Тѫрчещĭ, ка съ ѧнтъреакъ пре маĭ маріĭ съĭ, каріĭ нѫ мѫлтѫ с'аѫ порочіт ѧмпротіва ѧмпъраціlор din Царіград, пентрѫ аціѫторіѫл Бѫлгарілор, ѧndатъ ш'аѫ

пѹсѹ ѧп inimъ, съ'шї іскъndeаскъ deспре Бѹлгарї, апѹкъndѹсе de Алексаndрѹ краіѹл лор. Nѹmaї ачееа ѧmпеdіка пре Amѹратѹ de ла тречереа ѧп Еѹропа, къ пѹ авеа коръбії; dрепт ачееа аѹ пъzѹіт ла Ценовеzї, шї і-аѹ аdѹсѹ ла атъта, кът і-аѹ трекѹтѹ оастеа плътіnd къте ѹп галбънѹ пентрѹ фіеще-каре осташѹ Ценовеzілор, челор че ле maї плъчеа банії, de кът леџеа крещіneаскъ. Аша dаръ аѹ ѧптрат ѧп пърціле Бѹлгаріеї, шї ръmъпъndѹ ѧптр'ѫнселе с'аѹ ѧndръцітѹ ѧптр'о фатъ а лѹї Ѹрошѹ краіѹлѹї Сербіеї; пентрѹ ачееа аѹ ѧптрат ѧп Сербіа, шї аѹ лѹат'о mѹіере шіе кѹ пѹтереа de ла татъл съѹ. Ѧmбѹкѹръndѹсе de ѧпвінцереа ачеаста, вреа съ черче maї mарї тріѹmфѹрї ѧп Бѹлгаріа, чі оаре че ръскоалъ din Асіа л'аѹ кіеmат а касъ пре Amѹратѹ. Dаръ фіind къ поmепіръmѹ de бътъіле лѹї Amѹратѹ кѹ Бѹлгарії, de ліпсъ есте ка съ спѹпеmѹ шї прічіna, пентрѹ кареа с'аѹ порпіт ачестеа. Сѹпт повъціреа лаї Марко Каіовічї а deспотѹлѹї Бѹлгаріеї се скѹласе чеа maї mаре парте а Гречілор ѧmпротіка ѧmпъратѹлѹї Іоаnn Палеологѹ, шї ел ера апроапе de а'шї перde ѧmпъръціа. Въzъnd аша dаръ ѧmпъратѹл Іоаnn къ пѹ есте ѧп стат de а пѹтеа ръсбі шї пре Бѹлгарї шї пре Гречї, аѹ пъzѹіт ла Amѹратѹ, кареле ѧndатъ аѹ трімісѹ ѧптрѹ аціѹторїѹл лѹї 12,000 de Тѹрчї, пре карії ѧmпреѹпъndѹ'ї кѹ оастеа са, лесне аѹ бътѹтѹ пре чеї че се скѹласъ асѹпра лѹї. Ѹпії zікѹ, къ Amѹратѹ ѧпсѹшї ар фі трекѹтѹ ѧп Тракіа кѹ ачесте 12,000 de осташї."

Калвісіе[2]) пѹ mѹлт скімбъ історіа, пѹmaї апѹл ѧл mѹтъ zікъnd: „Ѧп апѹл 1360 Іоаnn ѧmпъратѹл Царіграdѹлѹї фіindѹ ѧпкѹпціѹратѹ de Марко Deспотѹл Бѹлгаріеї аѹ черѹт аціѹторіѹ de ла Тѹрчї, карії преа бѹкѹрошї аѹ mерсѹ ѧптрѹ аціѹторіѹ, шї пре Марко л'аѹ фѹгърітѹ; пентрѹ ачееа Amѹратѹ din ѧпвоіреа ѧmпъратѹлѹї аѹ ціпѹт Каліопоіѹл, шї кѹ пѹціп dѹпъ ачееа, dѹпъ че аѹ фѹціт префектѹл Odріѹлѹї ѧп Остѹ, шї аѹ лъсат четатеа фъръ de повъцѹіторіѹ, Odріѹл ѧпкъ л'аѹ кѹпрінсѹ, шї ш'аѹ пѹсѹ скаѹпѹл ѧптр'ѫнсѹл ѧп апѹл Хегіреї 761."

Іоаnn Баптіста Егпатіе[3]) ѧпкъ zіче deспре Amѹратѹ: „Dѹпъ ачееа фіind кіеmат de ѧmпъратѹл Палеологѹ асѹпра Бѹлгарілор шї а фрате-съѹ прінцѹлѹї Мореeї, карії се скѹласе кѹ арme ѧп контръ'ї, аѹ трекѹтѹ ѧп Еѹропа кѹ doѹе-спре-zече mії de остаmї, шї аѹ лѹат ісбъndъ deспре Бѹлгарї шї алцї пеmічї аї ѧmпъратѹлѹї. Dечї ѧndѹлчіndѹсе кѹ авѹціїле Еѹропеї, фъкъndѹсе къ вреа се ашеzе пре dѹшmаnії ѧmпъръціеї аѹ трекѹт Елеспонтѹл пре ла Авоdѹ кѹ коръбііле Ценовеzілор, шї аѹ кѹпрінсѹ Каліопоіѹл кѹ алте четъцї. Ачела аѹ фост апѹл 1363. Dѹпъ че аѹ кѹпрінсѹ Odріѹл, пѹціпѹ тіmп аѹ трекѹт, шї аѹ бътѹт пре Сърбї, шї пре Бѹлгарї, тъіnd пре Лаzарѹ прінцѹл Сербіеї ѧп бътаіе; чі dѹпъ ачееа ѧпкъ Amѹратѹ фѹ оmорѫт de ѹп шербѹ ал лѹї Лаzарѹ ѧп ісбъnda domпѹлѹї съѹ."

Веzї кѹm скімбъ Халкокоndіла, Форестї, Калвісіе шї Егпатіе пѹ пѹmaї апії, чі шї облъdѹіторії Сербіеї шї аї Бѹлгаріеї de пе вреmеа ачееа, кънd с'аѹ ѧптъmплат ачестеа. Апої тѹ гъчеще, каре аре maї dрепт.

[1]) Antonio Foresti nel Mappamondo istorico. tom. 6. lib. 2. cap. 2. [2]) Sethus Calvisius in opere chronologico. [3]) Joannes Baptista Egnatius de romanis principibus lib. 2.

Анѹл 1359. „Мѹрind Стефан воівоdѹл Молdовеї,“ zіче Dлѹгош [1]), „ла Ромънї — маї марії кърора фѹгъріцї фіind din Італіа, се кред а фі din неамѹл Волскілор, (ачещіа фѹгъріnd пре Рѹтенї саѹ Рѹшї din Молdова ѧнтъіѹ кѹ ѧншелъчіѹнї, апої кѹ пѹтереа, маї пре ѹрмъ аѹ прімiт леџеа ші обічеіѹріле Рѹтенілор, ка кѹ атъта маї лесне съ поатъ кѹпрinde Молdова de ла dънші) — греа пріче с'аѹ стърніт ѧнтре doї фечіорї аї ръпосатѹлѹї воівоd, аdекъ ѧнтре Стефан ші Петрѹ, пентрѹ стъпъніреа Молdовеї. Пентрѹ къ кѹ Петрѹ, мъкар къ ера маї тінер ѧн върстъ, ціnеа чеа маї маре парте а боіерілор пентрѹ істіцімеа мінціі лѹї: ші ел кѹ сіргѹінца са ші кѹ аціѹторінца Ѹнгѹрілор фѹгъріnd пре Стефан ші пре боіерії, карії нѹ і-аѹ пѹтѹт траџе ѧн партеа са, аѹ кѹпрінс тоатъ Молdова. Іаръ Стефан кѹ боіерії съї непѹтънd ръбdа неdрептатеа че і се фъкѹсе, ші темънdѹсе ка нѹ кѹмва Петрѹ dобънdind domnia съ'ї факъ чева маї ръѹ, аѹ пъzѹіт ла Kazimір краіѹл Полоніеї, кареле авеа ші банї ші оасте dестѹлъ, рѹгънdѹсе ка съ'л аціѹте, ші легънdѹсе, къ de ва dобънdі domnia Молdовеї, тоатъ цеара, ел ші ѹрмъторії съї вор фі кредінчіошї сѹпѹшї аї краіѹлѹї Kazimір, ші аї ѹрмъторілор лѹї. Кареа кондіціе прімindѹо Kazimір din сфатѹл dіванѹлѹї съѹ, аѹ трімiс оасте din Краковіа, Сandomір, Лѹблін ші din Рѹсіа, кѹ Стефанѹ, ка съ'л пѹнъ ѧн скаѹнѹл Молdовеї. Оастеа ачеаста порнind ѧndатъ dѹпъ Сън-Петрѹ, ші аціѹнгънdѹ ла пъмънтѹл немічілор, вр'о кътева бътъї мічї аѹ ші спріжініт кѹ норок de ла немічї, карії се феріа de вре о бътаіе de плін. Іаръ Петрѹ ѧнкѹнціѹрънd бътаіа de плін кѹ Стефан ші кѹ Леашії, с'аѹ ѧнторсѹ ла ѧншълъчіѹнї. Ера ѧн ціnѹтѹл Сепенікѹлѹї ніще пъdѹрї фоарте марї, ші не агонісіте, че се кіема Плонінї de Ромънї, прін карії требѹеа съ треакъ Стефан кѹ оастеа лешеаскъ, ка съ стръбатъ ѧн Молdова. Пъdѹріле ачестеа, чеї деспре партеа лѹї Петрѹ пре лънгъ къї ле аѹ тъіат кѹ фірезѹрї аша, кът копачії de ѫмбе пърціле, ші dеа dреапта ші dеа стънга аѹ стат нѹмаї ѧнцънаці, ка ѧмпінгънdѹї de амънdоѹъ пърціле ѹнѹл съ обоаре пре алтѹл спре dрѹм. Ѧнтрънd аша dаръ Полоніі саѹ Лешії ѧн пъdѹре, Ромънії аѹ ѧмпінс копачії чеї din капете, ші копачії къzънd ѹнії пре алціі, аѹ оборѫт престе dрѹм, ші аѹ сdробіт ші ѧнкѹркат нѹ нѹмаї пре вонічї, чі ші каії, ші артеле фъръ de ръсбоіѹ. Пентрѹ къ трѹпініле ші рамѹріле пре чеї маї вітежї вонічї ѧнкъ і-аѹ тѹртіт, ші ле аѹ вътъмат ла ѹнії мъніле, ла алціі пічоареле ші ла маї мѹлцї алте пърцї але трѹпѹлѹї. Чееа лалтъ мѹлціме спъїмънтънdѹсе аѹ прімiт ціѹгѹл сѹпѹнерії, ші кѹ чева маї мѹлцї с'аѹ прінс de кът с'аѹ тъіат. Праdа, кареа о аѹ dобънdітѹ, кѹ атъта аѹ фост маї плъкѹтъ немічілор, кѹ кът аѹ фост маї ѧнтреагъ. Къчї мъкар къ каії маї маре парте ера стрѹчіцї de арборї, тотѹшї артеле, вештмінтеле ші ѹнелтеле, фіind къ німенеа аѹ пѹтѹт скъпа саѹ dѹче чева ѧndъръпт, с'аѹ кѹпрінс de бірѹіторї. — — Аѹzind Kazimір краіѹл de перdереа ачеаста, аѹ трімiс пре ѹнії dінтре аї съї съ ръскѹмпере пре чеї прінші, ші dънdѹї Ромънії пре ѹшор, кѹ мік прецѹ аѹ ръскѹмпърат ші пре осташї ші пре челалалт нороd. С'аѹ фост прінс ѧн періреа ачеаста Сбігнеѹ din Олешніка ші каса лѹї Dамбно, мошѹл кардіналѹлѹї ші епіскопѹлѹї Краковіеї Свігнеѹ, кареле пънъ ла моартеа са аѹ шкіопътат

пентрѫ вътъмареа фѫлѣрілор пічоарелор, кареа атѫнчі о аѫ кѫпътат. Навоціе din Таціп, фечіорѫл лѫї Andreiѫ din Таціп палатінѫлуї din Краковіа, фѫціnd din прімежdіа ачееа с'аѫ рѫшінат а се маї дптълні кѫ татъл съѫ ші кѫ претенії, ші din локѫл дп кареле с'аѫ дптъмплат періреа, аѫ терс ла Рома, ші с'аѫ хіротопіт преотѫ ..... Пъдѫріле ачестеа кѫ врете лѫкрѫndѫсе с'аѫ фъкѫт кътінрї. Doѫъ-спре-zече стеагѫрі с'аѫ прінс de ла Полопї, треї кріещі, ші поѫъ шлектчещі."

Ашішdереа скріѫ Кротер [2]), Бріетіе [3]), Албін [4]), Сарпікіе [5]), Спопdап [6]), Міховіе [7]), Стріковскі [8]), Калвісіе [9]) пѫпе дптъмплареа ачеаста ла апѫл 1360, іаръ Хофтап [10]) ла апѫл 1369.

Іаръ преа вестітѫл Енгел, dѫпъ обічеіѫл съѫ аша дпкълчеще тоатъ історіа ачеаста: „Дптъіѫ [11]) adѫче кѫвінтеле лѫї Стріковскі, карелe аша скріе, ка ші Dлѫгош, прекѫт скрісеіѫ маї наінте, апоі скріе аша: „Се вede а фі adевърат, кѫ ачі се атестекѫ doї Kazimірї, ѫнѫл din апѫл 1359, ші алтѫл din апѫл 1450." А доѫа [12]): ла апѫл кѫт і се пare 1361, ла § 8-ле скріе: „Сас фііѫл ші ѫртъторіѫл лѫї Драгош аѫ domніт 4 апї, de ла 1361 пънъ ла 1365. Маї тѫлт пѫ щім deспре dънсѫл. Дтї adѫк атінте, кѫ din пѫтеле С а с, оаре ѫnde с'аѫ дпкіс, кѫ Сас воdъ аѫ фост de неам Сас, саѫ кѫ тѫтъ-са аѫ фост Саскъ саѫ Съсоайкъ. — Історіа Молdовіі дптрѫ дпчепѫт пѫ біне терце, dакъ аѫ стъпъніт аша de пѫціп domніі чеї dінтъї, прекѫт скріе Міроп, adекъ: Драгош 2 апї фечіорѫл лѫї, Сас 4 апї, deспре але кърѫіа фапте пітіка се скріе: Лацко, фііѫл лѫї Сас 8 апї. Драгошѫ аѫ требѫіт съ фіе біне бътрън, кѫnd с'аѫ стрътѫтат Ромънії din Мараѫмъреш, ка пѫ пѫтаї пре фечіор, чі ші пре непот съ'і dѫкъ кѫ сіне."

Маї пре ѫрмъ ачелашї Енгел [13]) adѫче кѫвінтеле лѫї Пеіссопел din паціна 216, каре дпторкѫndѫле de пре фрънчіе пре ромънпіе сѫнъ аша: „Dѫнъ кѫт скріе Ѫреке ворпікѫл:

Драгошѫ	аѫ domніт	2 апї.
Сас воdъ	—	4 —
Лацко воdъ	—	8 —
Богdап воdъ	—	6 —
Петрѫ воdъ	—	16 —
Роман воdъ ші Стефап воdъ	—	7 —
карії фак ла олалтъ		43 de апї."

Дndатъ dѫнъ ачестеа, каре ле adѫсеіѫ ачі маї сѫсѫ, іаръшї скріе Енгел [14]) прекѫт ѫртеазъ: „§ 9. Фііѫл лѫї Сасѫ, Лацко аѫ domніт 8 апї, de ла 1365 пънъ ла 1373." De ачі пѫнnd маї наінте тот ачелашї Енгел [15]) скріе: „§ 10. Богdап аѫ domніт 6 апї, de ла 1373 пънъ ла 1379..... Пре ачеста дл пѫтеще Кантемір: ‚Фііѫл лѫї Л а ц к о' ші'л пореклеще: ‚М ѫ ш а т ѫ.' Деспре ачестеа такѫ аппалії Рѫсещі ші хроніка Іашілор. Дпсѫтпареа лѫї Скарлатѫ Воdъ, пічі потепеще пре Богdапѫ Воdъ. М і р о п z і ч е, кѫ Б о г d а п В о d ъ аѫ ф о с т ѫ р т ъ т о р і ѫ, іаръ пѫ ф е ч і о р лѫї Л а ц к о В о d ъ."

Ачестеа скріе преа вестітѫл Енгел, adевърат ѫртѫnd пре Міроп, пре Пеіссопел,

пре Кантемір, ші пре Аналістȣл Рȣсеск; чі еȣ аȣторілор, пре карії і-аȣ ȣрмат преавестітȣл Енгел, кȣм am zicȣ ші ла анії 1284 ші 1309, нȣ почіȣ креde, пентрȣ къ хрісовȣл а лȣї Лȣdовікȣ челȣї dintъіȣ краіȣлȣї Ȣнгаріеї, кареле се афлъ ла Вагнер[16]) скрісȣ din аȣтентікъ копіе а Конвентȣлȣї din Лелес, ші сȣнъ аша:

„Лȣdовік din міла лȣї Dȣmnezeȣ Краіȣл Ȣнгаріеї ш. ч. ꙟнторкъndȣне кȣцетȣл inimiї Noастре спре съргȣіторіȣл бърбат Балк, фііȣл лȣї Caz воіводȣл Nострȣ din Маратȣръш, іȣбітȣл ші креdinчіосȣл Nострȣ, ші adȣкъndȣне aminte de преа нетъсȣрате слȣжбеле лȣї, каре Ni ле аȣ фъкȣт de атȣнчї, de кънd кȣ аша de фербінте dрагосте с'аȣ ліпіт de Маестатеа Noастръ, кът din цеара Noастръ чеа Молdовенеаскъ лъсънd ші пȣнънd dȣпъ спате пре іȣбіцїї пърінцїї съї, ші пре маї мȣлте фръцїї саȣ рȣdeнії але сале, ашішdереа ші тоате бȣнȣріле сале, къте аȣ авȣт ꙟн цеара ачееа а Noастръ, аȣ веніт ꙟн кръімеа Noастръ а Ȣнгаріеї сȣпт сінȣл dрептеї Noастре, ка съ пліneаскъ слȣжбеле, каре din сіргȣінца кȣ ел пъскȣтъ ле кȣноскȣсе а Ne фі спре крещереа чінстеї ші а пȣтерії Noастре, фъкъndȣсе плъкȣт Маіестатеї Noастре; Noї dаръ сокотind ачестеа ші алте преа марї вреdнічії але слȣжбелор лȣї, каре кȣноскъndȣле къ ле аȣ фъкȣт кȣ чеа маї маре ръвнъ а сіргȣінцеї претȣтindенеа, ші маї алес ꙟн zica цеара Noастръ чеа Молdовінеаскъ, нȣ фъръ de върсареа пропріȣлȣї съȣ сънце, ші сȣферіреа ранелор челор de моарте, кȣ оторжреа чеа тіръneаскъ а фрацілор съї ші а маї мȣлтор слȣцїторї: кȣ deadincȣл креdem къ ле ва фаче ші de ачі ꙟнаінте, ші аша цїȣdекънd а фі dірепт, ка челор вреdнічї, вреdніче, челор марї, марї dарȣрї съ се dеа, ші сȣdоріле ші остепелеле кȣ богатъ сътбріе съ се щеаргъ ші съ се ръсплътеаскъ; ꙟн семнȣл маї алесеї Noастре іȣбірї ші арътърії dрагостеї, ȣн сат, че се кіамъ Кȣхніа (Kuhnya) din цеара Noастръ а Маратȣръшȣлȣї, кȣ алте сате кіемате Iood, Бочкоȣ, dоȣъ Bizoȣ, Monze, Борош, ші dоȣъ Селіще din нȣміта цеаръ а Марашȣръшȣлȣї, че се цін de ачелашї сат Кȣхніа, кȣ тоате фолосȣріле лор, аdекъ кȣ апеле, пъdȣріле ші мȣнцїї, ші кȣ тоате къте се цін de dънселе макар кȣм се кіамъ, каре аȣ веніт ла мъніле Noастре челе кръіещї de ла воіводȣл Богdан, ші de ла фііі лȣї, аdекъ de ла кȣноскȣцїї некреdінчіошії Nострії, пентрȣ блъстъмата ꙟнсемнаре а некреdінцеї лор, din ачееа прічінъ, къ ачелаш Богdан ші фечіорії лȣї фȣлцеръndȣсе de діаволȣл немікȣл неамȣлȣї оменеск, ші таре ръніndȣсе de ачела інima лор кȣ съцеата ръȣтъцїї ші кȣ венінȣл ꙟншелъчіȣнії, ла ачееа с'аȣ ꙟndемнат, ка съ се ласе de калеа dрептъцїї, ші маї adесе-орї рътъчind de ла статорнічіа dаторінцеї чеї креdінчіоасе, съ треакъ пре аскȣнс din кръімеа Noастръ а Ȣнгаріеї ꙟн zica цеара Noастръ чеа Молdовенеаскъ, ші кȣпрінzъndȣо съ се сілеаскъ а о цінеа dеа пȣрȣреа спре рȣшінеа Маіестатеї Noастре, сȣпт ачелеашї мете dірепте ші векї, сȣпт каре с'аȣ авȣт ші цінȣт ші пънъ акȣма, din бȣнъ воінца ші ꙟнвоіреа Преа ꙟнълцатеї Прінцїпесе Doamneї Елісабет кръіесеї Ȣнгаріеї Маічеї Noастре чеї преа іȣбіте, ші din сфатȣл чел ръскопт ал Прелацілор ші Баронілор Кръімеї Noастре, лȣъndȣсе de тот нȣмітеле сате de ла ачелашї Богdан ші de ла фііі лȣї ка de ла ніще невреdнічї спре ꙟнгроzіреа алтора, ка съ нȣ патре ші

алцiї ȣнеле ка ачестеа, стрiкъndȣсе шi кiеmъndȣсе ѧndъръпт шi тоате кърцiле къте аȣ фост авȣт пȣmiтȣл Богdan шi фечiорiї лȣї деспре ziселе сате, ле am dат, dърȣiт шi чiнстiт пȣmiтȣлȣї воiвоdȣлȣї Балк, шi прiнтр'ѫнсȣл лȣї Dрагȣ, Dрагоmер шi Стефан фрацiлор лȣї челор de ȣн пъптече, mощенiлор лорȣ, шi тȣтȣрорȣ ȣрmъторiлор лор кȣ къdiнцъ dеа пȣрȣреа шi некiеmъчiоасъ ѧndъръптȣ, ка съ ле mощенеаскъ, цiнъ шi аїбъ, mънтȣiте реmънънd къdiнцеле алтора. Ѧнтрȣ а кърȣiа лȣкрȣ поmенiре шi търiме dеа пȣрȣреа, am dат ачест прiвiлегiон ѧнтърiт кȣ аȣтентiка шi ѧndȣплеката печетеа Ноастръ, че спънzȣръ de dънсȣл. Dат прiн mъniле Чiнстiтȣлȣї ѧн Хрiстос Пърiнтелȣї Domnȣлȣї Нiколае Архiепiскопȣлȣї din Стрiгон, шi ал локȣлȣї ачелȣiа Комiтȣлȣї deапȣрȣреа, Канчеларiȣлȣї Кȣрцiї Ноастре, iȣбiтȣлȣї шi кредiнчiосȣлȣї Ностръ, а патра none але лȣї Феврȣарiе ѧн анȣл Domnȣлȣї 1365, iаръ ал Кръiмеї Ноастре 24, фiind Архiепiскопї чiнстiцiї ѧн Хрiстос Пърiнцї шi Domnї: ачелашї Нiколае ал Стрiгонȣлȣї, Тома ал Колочеї, Ȣголiн ал Спалатȣлȣї, Нiколае ал Iаdреї, шi Елiа ал Рагȣzеї; Епiскопї Dimiтрiе ал Оръziї, Dominiк аї Арdеалȣлȣї, ш. ч. л; Мърiцiї бърбацї: Нiколае Конт. Палатiн, Dionicie Воiвоd Арdеалȣлȣї ш. ч. л."

Diплоmатȣл саȣ хрiсовȣл ачеста, ѧmпротiва кърȣiа пȣmаї ачела ва гръi, кареле пȣ щiе крiтiка, кiар аратъ, къ тоате ziселе преа вестiтȣлȣї Енгел, къте аdȣсеiȣ маї наiнте ла анȣл ачеста, съпт токmа бърфеле, de веї лȣа афаръ че скрiе деспре mаmа лȣї Сас Воdъ, кареа аȣ пȣтȣт фi саскъ din комiтатȣл Сцепȣzȣлȣї, саȣ din цiнȣтȣл Бiстрiцiї, de ȣnde о аȣ пȣтȣт лȣа шiе mȣiере Dрагош, каре, оаре ешiтаȣ din Марамȣръш ѧн Молdова? шi ѧн че тiмп? Къчї пе времеа кареа о отъреще преа вестiтȣл Енгел кȣ аȣторiiлор ел аdȣшї, съ фiе ешiт, пȣ ласъ хрiсовȣл, пентрȣ къ аратъ, къ бȣнȣрiле лȣї Богdan, шi але фечiорiлор лȣї челе din Марамȣръшȣ, краiȣл Ȣнгарiеї Лȣdовiк чел dinтъiȣ пентрȣ ачееа ле аȣ dат шi dърȣiт ѧн анȣл 1365 фечiорiлор лȣї Сас Воdъ, лȣї Балк, Dраг, Dрагоmер шi Стефан, пентрȣ къ ачещiа, dȣпъ че аȣ оmорѫт Богdan кȣ фечiорiї съї пре Сас Воdъ татъл лор, шi аȣ кȣпрiнс Молdова, аȣ венiт ѧн слȣжба лȣї Лȣdовiк, ѧнкiнъndȣї шi Молdова, кареа о пердȣсе. Аша dаръ кȣ фȣndаmентȣ ѧнкid еȣ: ѧнтъiȣ, къ Богdan пȣ dȣпъ Лацко de ла анȣл 1373 пънъ ла анȣл 1379 аȣ domнiт ѧн Молdова, чi кȣ mȣлт маї наiнте de анȣл 1365; къчї ziче Лȣdовiк краiȣл ѧн хрiсовȣл съȣ, къ Богdan аȣ кȣпрiнс Молdова съ о цiнъ пȣрȣреа. А doȣа ѧнкid еȣ: къ Лацко п'аȣ пȣтȣт фi фечiорȣл лȣї Сас Воdъ, аї кърȣiа фечiорї аȣ трекȣт ѧн Ȣнгарiа. А треiа ziк, къ iсторiчiї лешещї пȣ аmестекъ пре doї Каzimiрї, кȣm скрiе преа вестiтȣл Енгел, чi скрiȣ аdевърȣл, лȣънd афаръ че скрiȣ деспре ȣрziреа Ромънiлор, деспре кареа маї mȣлте am кȣвънтат ла анi трекȣцї; пентрȣ къ dȣпъ хрiсовȣл ачеста се поате ziче, къ Стефан, аї кърȣiа фечiор Стефан шi Петрȣ с'аȣ сфъdiт ѧн анȣл de акȣm пентрȣ domnia Молdовiї, аȣ фост фечiор лȣї Богdan Воdъ. Dȣпъ сокотеала ачеаста а mеа, de лi се ва пъреа шi алтора бȣнъ прекȣm требȣе съ лi съ паръ, ѧн ȣрmа хрiсовȣлȣї челȣї аdȣс, кареле се цiне ѧн орiцiнал ѧн архiвȣл преа ѧнълцатеї кътърї ȣнгȣрещї de кȣрте din Бȣdа, тоатъ сереоа (se

ries) domnilor din Молдова, începênd de la Драгош Водъ пънъ ла Петрь Мушат Водъ, ва терце аша:

1. Драгошъ.
2. Сас, фiiул луй Драгошъ.
3. Богдан, вчiгъторiул луй Сас.
4. Стефан I. фiiул луй Богдан.
5. Петрь I. фiiул луй Стефан челъй dintъiъ. despre карале скрiъ istoriчii leшещi la anul de акът.
6. Лацко, фiiул луй Петрь челъй dintъiъ.
7. Петрь Мушат, despre карале воiъ кувънта маi мулте ла локул съъ.

Чi ашаântokmind сереоа domnilor din Молдова, авторii de преа веститул Енгел adunъ рътън de скъдере, din превнъ кь дънсул. Ть четiторiле! гъчеще dintre domnii Молдовii ачi пътърацi, каре кънd, ші кът аъ domnit? Даръ маi алтмiнтрелеа гъчеще, de кът кът аъ гъчit чеi че n'аъ четit хрiсовул маi сус adus. Bezi ші anul 1387.

[1]) Joannes Dlugossius in historia polon. lib. 9. ad ann. Chr. 1359. [2]) Martinus Cromerus de origine et rebus gestis polonor. lib. 12. [3]) Philippus Brictius in chron. universali ad ann. Christi 1359. [4]) Petrus Albinus in commentatiuncula de Valachia pag. 160. [5]) Stanislaus Sarnitius in annalibus polonicis lib. 7. cap. 1. [6]) Henricus Spondanus in continuatione Baronii ad ann. 1359. Nr. 10. [7]) Michovius lib. 4. cap. 10. [8]) Strykovsky editi Königsberg p. 440. [9]) Sethus Calvisius in opere chronologico [10]) Joannes Jacobus Hofmanus in lexico universali. [11]) Joann. Christ. Engel in antiq. Historia Moldaviae pag. 106. 107. [12]) Idem Engel ibidem p. 107. 108. [13]) Idem Engel l. c. [14]) Idem Engel l. c [15]) Idem Engel ibidem pag. 109. [16]) Carolus Vagner in Dissertatione de Cumania Nr. 4.

Анул 1360. Ам фъгъдuit ла анул 1309 кь ла анул de акът воiъ audуче ziceле луй Дукаціе[1]); iатъ ачелеа, ворбind ел despre Стефан Урош краiул Сербiеi, сънъ аша „Ân кърtеа луй ера атънчi чеi маi de фрънте, карiй ера пръсiцi din комiтатул Хелтеi: despotul Вукасчiн ші фрателе луй Углieска Маргнаъчiхул, ші комiтул Воiсав din Усчia фiiул луй Воiк, карiй атъта пътеа ла Урош, кът ел пре despotul Вукасчiн л'аъ пъмiт краiъ, цiпъндуші шiе пътеле de Âмпърат, ші лепъдънd dунъ ачееа пре Слава мuiереа са, фата луй Вулкаiк воiводулуй Валахieй, аъ луат пре Елiсавета фата комiтулуй Воiсав.“ Квiнтеле ачестеа а ле луй Дукаціе сънт despre кiар, тотуші преа вестitul Енгел[3]) скрie аша: „Despre Влаiк щiм, кь Iлiна фата луй с'аъ mърitат dунъ Стефан Урош ал V-ле ân anul 1355, ші de ачеста с'аъ лепъдат пре ла anul 1360.“ Чi пь авеа dрепт съ zikъ аша Енгел, кънi пре фата луй Влаiко саъ Лацко челъй din цеара мънтенеаскъ, пь требuia съ о пътеаскъ Iлiнъ, чi Слава, кът am zic ла anul 1309.

Апонitul ротънеск[3]) ânkъ скрie: „Ал оптulea, Nиколае водъ сin Александрь водъ леат 1360—1366 ла леатонiсiцъ пь есте, dар ла мънъстiреа Кътулулугулуi се vede зугръвit ктiтор, цiind бiсерiка din ânгрiжiреа луй къцiгатъ, din каре се копоаще, къ ân domnia луй с'аъânoit бiсерiка, саъ аъ префъкът'о. Се гъсеск ші хрiсоаве але луi, din каре се копоаще, къ аъ domnit. Мурind, с'аъ ângropat ân мънъстiреа Кътулулугулуi.

Пре піатра mорmъnтѹлѹї се афлъ скріс аша: „Леат „ατξς (1366) Nіколае вodъ сіn Алексаndрѹ вodъ. Ачещї doї domnї аѹ domnіт anї 21.“

Преа вестітѹл Енгел [4]) adaогъ zікъnd: „Ачестѹ кредіnчіосѹ кръіmії ѹnгѹрещї воівod Алексаndрѹ, dѹnъ бѹллеле папеї (прекѹm скріе Пеіакевічї ѧn історіа Сербіеї пац. 317, nѹmаї кът грешеще, къ ѹрmъnd пре Лѹккарі zіче: къ Алексаndрѹ аѹ mѹріт ѧn апѹл 1350) аѹ авѹт ѧnтъіашї dатъ mѹіере de лецеа ръсърітѹлѹї кѹ кареа аѹ фъкѹт пре фііѹл ші ѹрmъторіѹл съѹ Ladіслав саѹ Влаік: dѹnъ ачееа аѹ авѹт алтъ mѹіере католікъ, апѹme Клара, кареа аѹ тръіт ші dѹnъ moартеа лѹї, ші а къреіа о фатъ с'аѹ mърітат dѹnъ Страшіmір бѹлгърескѹл бап din Bidin, а doѹа фатъ Анка, прекѹm се веde, с'аѹ mърітат dѹnъ краіѹл Сербіеї Сіmon Старец пре ла апѹл 1370.“

„О скрісоаре de mорmъnт de ла Къmпѹлѹнг аратъ ші пре алт фечіор а лѹї Алексаndрѹ вodъ, апѹme Nіколае, кареле аѹ mѹріт ѧn апѹл 1366 (Breviario Valachico). Noї nѹ щіm din кареа mѹіере с'аѹ nъскѹт Nіколае, ші maї nѹцін щіm domnіт'аѹ ѧn Валахіа саѹ nѹ, тъкъnd деспре ачеаста хронічіле.“

Еѹ adѹк ѧnтъіѹ ѹn хрісов ал краіѹлѹї Лѹdовік, апої mі-оіѹ спѹне ціѹdеката, каре хрісов ѧл adѹче Вагнер [5]) din оріціnалѹл че се ціne ѧn конвентѹл Лелесѹлѹї, ші сѹnъ аша:

„Лѹdовік din міла лѹї Dѹmnezeѹ Краіѹл (Ѹнгаріеї), тѹтѹрор кредіnчіошілор съї, Прелацілор, Архіmandріцілор, Препосіцілор, Пріорілор, ші челора малте феце бісерічещї; ашішdереа Баронілор, Комітілор, Кастелланілор, Nемешілор (саѹ боіерілор) ші Олъташілор, ші алтор оаmenї de mъкар че статѹ ші треаптъ вор фі, ші требѹе съ се ощеаскъ, карії локѹеск ѧn комітатѹл de Ѹnгѹ, ші вор веdеа ачестеа, съnътате ші граціе! Фіind къ оаре-къnd.... Воівodѹл църії mѹnтенещї, ка ѹn неаdѹкъторіѹ аmінте de фачеріле Nоастре челе de біне ші nеmѹлцъmіторіѹ, кредіnца са ші кърціле каре с'аѹ легат ші фъкѹт ѧnтре Noї, ші ел деспре ніще фъгъdѹіnце, dърї ші къdіnце..... але Domnіеї Nоастре чеї фіреще Nоѹъ кѹвіінчіоасе..... ѧnкъ тръіnd пре лѹme, кѹ сѹmеацъ ѧndръzніре але кълка nѹ с'аѹ ѧnфрікошат, ші maї пре ѹрmъ mѹріnd ел, Ladіслав фііѹл лѹї..... пріn Noї ка пріn Domnѹл съѹ чел фіреск..... неѧnтребъndѹне, ші печеркъndѹне пре Noї, ѧnтрѹ ачееашї а Nоастръ цеаръ mѹnтенеаскъ, кареа се кѹвіне Nоѹъ din къdіnцъ ші ръndѹл пащерії (stemmate) реdікъnd ѧn (батціокѹра) Domnѹлѹї съѹ, de ла кареле ар требѹі съ аібъ стеmmеле сале, ѧnтрѹ ачеіашї църї а поастре (скаѹn) din некредіnчіоаса воіе ші ѧnцелецере а Ромъnілор ші а локѹіторілор църеї ачеіа, ѧn локѹл тътъне-съѹ (аѹ ѧnчепѹт) а domnі,..... авъnd Noї слобоzеніе ші пѹтере de а апъра къdіnцеле Nоастре.... карії din векіѹ обічеіѹл съnцілор Краілор челор maї din naіnтеа Nоастръ, ші dѹnъ обічеіѹл ѧn Кръіmеа Nоастръ съnтецї dаторї а въ скѹла ла ѧnоіреа mетелор, ші mъnтѹіреа отарелор Кръіmеї Nоастре din mъnіле орї кърора ръсвръtіторї, ка съ ле ѧmпреѹnъm іаръшї кѹ Кръіmеа Nоастръ, кѹ тоатъ въртѹтеа съ Nе скѹлъm, ші кѹ тоатъ пѹтереа съ Nе сілім; кредіnчіошілор Nострії челор din adѹnареа воастръ кѹ nеmішкатъ zісъ кръіеаскъ порѹnчіm, ка аѹzіnd порѹnка ачеаста, кѹ тоцїї ѧn коmmѹn, ші фіеще кареле de осъбї съ

въ гътіцї кȣ каї, кȣ арме ші кȣ алтеле, каре сънт de лїпсъ ла ръсбоіȣ, ка ѫп сърбътоареа віітоаре а Сънтȣлȣї Апостол Матіа съ Ne аціȣнцецї ѫп Тіmішоара фъръ de zъбавъ, ка съ zdробіm ѫmпетріреа пȣmітȣлȣї пеmік ші ръсврътіторіȣ, кредінчіоасе ші плъкȣте шербірї бърбътеще фъкънd пентрȣ Noї, ші сънта Корона Noастръ. Карії de вецї фаче аша, кредінца воастръ кȣ бȣнъ воінцъ кръіеаскъ прімindȣ-о о вom авеа комънdатъ ші плъкȣтъ, іар de кȣmва нещіне dінтре вої кȣ іскоdіте прілеціȣрї, ші орї че претестȣ п'ар вені ла стеагȣріле Noастре; атȣнчї воȣъ комітȣлȣї ші ціȣdекъторілор боіерещї din комітатȣл de Ȣнг въ порȣнчіm сȣпт лȣареа чінстеї ші перdереа воастръ, ка пре тоцї пеmешії, ші пре чеіалалцї осташї, карії се вор траце de ла оастеа Noастръ, съ Nії скріецї dрепт ші фъръ de о пъртініре; карії кȣm съ се пеdепсаскъ пентрȣ неаскȣлтареа лор, пȣmаї Noї вom ціȣdека, ші атȣнчї п'ор пȣтеа ѫmпȣта Маіестатеї Noастре. Ші воіm, ка ачестеа ѫп пȣmітȣл комітат преатȣтіndenea съ се вестеаскъ. Dат ѫп Віcеграd, ѫп аціȣнȣл Боботеzеї din анȣл Domнȣлȣї 1365."

Пагȣбъ къ хрісовȣл ачеста е mънкат de молії, ші dрепт ачееа пȣ претȣтіndene се поате четі ші ѫпцълеце; тотȣші поцї кȣлеце dінтр'ѫнсȣл: ѫптъіȣ, къ анонімȣл ромънеск ла анȣл 1360 кȣ тотȣл ш'аȣ піерdȣт мершії пентрȣ інскріпціа мормънтȣлȣї din Кътпȣлȣнг, къчї хрісовȣл кіар аратъ, къ Ладіслав аȣ ȣрmат тътънесъȣ, аdекъ лȣї Алексаndрȣ, mъкар къ анонімȣл пре Ладіслав, саȣ Лацко, саȣ Влаїко, кȣ тотȣл ѫл ласъ din скреоа domнілор din Валахіа фъръ de вре ȣп фȣndament, кȣm воіȣ аръта ла анії віїторї. Інскріпціа мормънтȣлȣї пентрȣ ачееа тотȣші поате фі аdевъратъ, пентрȣ къ Ніколае, ка ȣп фечіор de воdъ, с'аȣ пȣтȣт пȣmі воdъ, ба ѫпкъ ші хрісоаве аȣ пȣтȣт dа, mъкар къ п'аȣ domніт ел, чі фратесъȣ; а доȣа, къ преа вестітȣл Енгел ѫпкъ грешеще ші ачі скріind, къ Алексаndрȣ воdъ пȣрȣреа аȣ фост кредінчіос кръіmеї ȣнгȣрещї, къчї хрісовȣл пȣ zіче аша, чі токма ѫmпротівъ. Веzї ші анȣл 1345.

[1]) Carolus Ducangius de familiis serbicis et dalmaticis Nr. 63. [2]) Joannes Christianus Engel in antiq. historia Valachiae part. 1. pag. 153. [3]) Anonymus valachicus cap. 44. [4]) Engel l. c. [5]) Carolus Vagner in Mss. dissertatione de Cumania Nr. 3.

Анȣл 1362. Корnidec[1]) аdȣче ȣп хрісов ал краіȣлȣї Лȣdовік dат din Кеmенек, ѫп октавеле Іспасȣлȣї ал анȣлȣї 1362, кȣ кареле краіȣл dърȣеще сатȣл Zласd din ціnȣтȣл Dевії, ромънȣлȣї комітȣлȣї Ладіслав, фііȣлȣї лȣї Мȣшат din Алmаш, ші прінтр'ѫнсȣл фіілор съї, лȣї Петрȣ, Іоанн, Лацко ші Мȣшат, ші'л dърȣеще din рекомънdареа воіводȣлȣї Dіонісіе, пентрȣ mȣлте вреdнічії але ромънȣлȣї комітȣлȣї Ладіслав, ѫmпреȣнъ кȣ пъdȣреа че се кіаmъ Тітош.

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 2. pag. 165.

Анȣл 1363. Dȣпъ кȣm аратъ хрісовȣл віце-воіводȣлȣї Петрȣ de ла Корnidec[1]), ѫп анȣл ачеста с'аȣ стътȣіт ромънȣл комітȣл Ладіслав, чел de ла анȣл трекȣт ѫп Zласd прін капітȣлȣл din Бълграd, ші прін Сіmон фііȣл лȣї Паȣл, ал фііȣлȣї лȣї Барча, de ла кареле се траг Бърчещії din Арdеал. Zеік ші Строіа ѫпкъ се помeneск ѫп хрісовȣл ачеста, чі пȣmаї ва ніще кінеzї ѫптре Ромън.

Тот ѫнтрȣ ачест анȣ̆ аȣ̆ порȣнчіт віце-воіводȣл Ардеалȣлȣї Петрȣ, ка отȣл капітȣлȣлȣї din Бълград кȣ Міхаіл din Шілеа се реѫтбле пътънтȣл Лапȣш, че се ціnea de Алтакерек, de ла сателе Кънȣш ші Валдхід, ѫн партеа Маціcтрȣлȣї Іоанн, фіiȣлȣї лȣї Гегȣс din Алтакерек, кареле ера de о віцъ кȣ Бетлепещії, ші стръмош прінцȣлȣї Апафі; чі н'аȣ̆ лъсат реѫтбларea Сасії din Кънȣш ші din Валдхід, карії пре доі реѫтблъторі і-аȣ̆ съцетат de моарте, прекȣт аратъ хрісовȣл іаръші de ла Корнідес [2]).

Копі [3]) ѫнкъ адȣче ȣн хрісов ал преа лȣмінатеї фаміліеї комітілор Вашȣ̆, кареле прекȣт ѫмі адȣк аміnте, с'аȣ̆ фост ші тіпъріт ѫнтр'о кърті́чеа датъ de комітȣл Даніiл Вашȣ̆ чел маї бътрън, ла аї кърȣіа фечіорі тъ окротеск ка ла ніще ȣченічі аї меї, пънъ воіȣ̆ съвърші мȣнка ачеаста пентрȣ фолосȣл ромънілор, dінтре карії ȣнії маї вреам'ар морт, de кът съ скріȣ̆ de ачестеа. Хрісовȣл zіс сȣнъ аша:

„Ноі Лȣдовік din міла лȣї Дȣмнеzеȣ̆ Краіȣл Ȣнгаріеї фачем ѫнщіінцаре прін ръндȣл ачестора тȣтȣрор кърора се кȣвіне, къ Ноі ші пентрȣ кредінчоаселе слȣжбе але нобілілор бърбаці Маціcтрілор Петрȣ Рȣфȣ̆ ші Дешеȣ̆ фіілор лȣї Іоанн din Пінтік осташілор Маіестатеї Ноастре, каре Ні ле аȣ̆ фъкȣт кȣ тоатъ сіргȣінца ѫн локȣрі ші тімпȣрі кȣвіінчіоасе, ші de ачі ѫнаінте Не вор фаче кȣ вреднічії de лаȣдъ, ші ла ȣмілітъ рȣгъмінтеа лор, ашішдереа ші пентрȣ щерцереа ші десръдъчінареа фȣрілор, тълхарілор ші алтор фъкъторі de ръȣ̆, ші пентрȣ тігнеала ші одіхна челор кредінчіоші ші бȣні, ѫнсȣші Маціcтрілор Петрȣ ші Дешеȣ̆, іаръші лȣї Паȣл, ші Стефан фіілор лȣї Ніколае, лȣї Сімон ші Леȣкȣш фіілор лȣї Владіслав ші Вашȣ̆, ші лȣї Іоанн фіiȣлȣї лȣї Тома верілор съї de пе татъ, din плініреа пȣтерії чеї кръіещі ші граціа Ноастръ чеа de осебі, ам врȣт съ ле ѫнгъдȣім, ба ле-ам дат ші ѫнгъдȣіт, ка еї ѫн отарȣл сатȣлȣї лор Цеага din комітатȣл Добочеї, ші ѫн пътѫнтȣл пропріȣ̆ ал лор че се ціне de Цеага, орі ȣнде вор вреа, съ поатъ фаче ші ръдіка фȣрчі ші тот феліȣл de тортȣрі (кінzȣітȣрі), ші еї ѫншії ѫмпреȣнъ кȣ мощеніі ші ȣрмъторії лор пȣрȣреа съ ле ціnъ, ка пре тоці фȣрії, тълхарії, ȣчігъторії ші фъкъторії de ръȣ̆, пре карії ѫї вор прінде ѫнтре терміnії ші метеле челе адевърате але нȣмітȣлȣї сат Цеага ші але тȣтȣрор сателор лор, челор din комітатȣріле Добочеї, Клȣжȣлȣї ші Тȣрдеї, съ'ї поатъ тот деаȣна ші de къте орі вор вреа ѫн діванȣл лор din Цеага ціȣдека, осъndі, педепсі ші кінȣі, дȣпъ кȣм ва фі пагȣба ші ръȣтатеа; ба лі с'аȣ̆ дат пȣтере de плін de а фаче ачестеа фъръ de кіемареа комітілор, саȣ̆ а віце-комітілор, саȣ̆ а ціȣдекъторілор челор боіерещі din нȣмітеле комітатȣрі, нȣмаі съ ціnъ кȣрсȣл леціlор. Іаръ ачестеа, дȣпъ че Ні се вор адȣче ѫндъръпт, ле вом да ѫн формъ de прівілегіон сȣпт печетеа Ноастръ чеа маре. Дат ѫн Бліm ѫн батереа четъцȣічеї Сокол din Боснія, ѫн съмбъта дȣпъ октавеле Апостолілор Петрȣ ші Павел, ѫн анȣл Домнȣлȣї 1363."

Хрісовȣл ачеста с'аȣ̆ ѫноіт прін капітȣлȣл din Бълградȣл Ардеалȣлȣї ѫн анȣл 1606, кънd се лȣасе пȣтереа de ла преоці, рȣгаці фіind реквісіторії ла ачееа de Георгіе Вашȣ̆, чел маї бътрън din Цеага.

Іаръ Спондан [4]) ла анȣл de акȣм скріе аша: „Ѫн анȣл 1363 ѫмпъратȣл Карол ал

IV-ле тергънd ѫп Краковіа, аколо аў фъкѹт легътѹръ ѫтпротіва Тѹрчілор кѹ краіі Казіміp ал Полоніеі, Лѹdовік ал Ѹнгаріеі, Валdемар ал Daniеі, ші Петрѹ ал Кіпрѹлѹі, dіntре каріі ачеста маі dіn ѹртъ венісе пре маре ші пре Dѹнъре ѫп сѹс ѫп Валахіа, ші dе аколо пре ѹскат прін Рѹсіа ѫп Краковіа."

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. 2. p. 166. [2]) Idem Cornides ibidem tom. 1. p. 13. [3]) Kopi Mss. tom. 31. p. 143. [4]) Henricus Spondanus in continuatione Baronii ad ann. 1363. Nr. 3.

Анѹл 1364. Dіn прівілегіонѹл комітілор Вашѹ, каре л'ам adѹс ла анѹл трекѹт, кіар се веdе, къ Лѹdовік краіѹл Ѹнгаріеі атѹнчі кънd л'аў dат, се бътеа ѫп Босніа. Поате фі ашаdаръ къ ші ѫп анѹл dе акѹм аў ціпѹт ръсбоіѹл ачела, прекѹм скріе Іоанн dе Кікілеў [1]). Ѫп ръсбоіѹл ачеста аў періт амъndоѹъ печеціле краіѹлѹі Лѹdовік, dрепт ачееа аў фост опѹ ка съ се ѫпоіаскъ тоате хрісоавеле лѹі, ба ѫпкъ ші але тътъне-съў Карол Робертѹ, къте с'аў dат маі наінте dе анѹл ачеста, прекѹм с'аў ші ѫпоіт, кѹм аратъ леціле Ѹнгаріеі [2]). Іаръ печеціле п'аў фост алтмінтрелеа перdѹте, фъръ пѹмаі фѹрате; къчі dѹпъ ачееа с'аў вънdѹт ла оаре-каре арціпtаріў dіn Бістріцъ, dе аў фъкѹт алтъ чева dінтр'ѫнселе, dѹпъ кѹм аратъ Ханер [3]).

[1]) Joannes de Küküllö f. 190. [2]) Corpus Juris hung. tom. 2. f. 52. seq. [3]) Georgius Jeremias Han. reg. hung. period. 12. §. 227. nota c.

Анѹл 1365. Ѫп анѹл ачеста аў dърѹітў краіѹл Ѹнгаріеі Лѹdовікў чел dінтъіў пре фечіоріі лѹі Сасў Воdъ dіn Молdова кѹ тоате бѹпѹріле лѹі Богdан Воdъ челе dіn Маратѹръшў, кѹм с'аў арътат ла анѹл 1359.

Ѫнтрѹ ачеста ан аў скѹлат Лѹdовікў чел dінтъіў ші пре нобілі (немешї) асѹпра лѹі Ладіслав ал II-ле саў Лацко domнѹлѹі Валахіеі, прекѹм аратъ хрісовѹл чел ла анѹл 1360 adѹсў, тъкаркъ Ладіслав ѫп анѹл dе акѹм пѹ с'аў бътѹтў, фъръ пѹмаі dе кът аў кѹпрінс Віdінѹл dе ла Страшіміpў банѹл бѹлгъреск, къчі скріе Тѹроціе [1]): Dѹпъ ачестеа (adекъ dѹпъ ръсбоіѹл dіn Босніа) аў ѫнтрат кѹ маре пѹтере ѫп кръімеа Бѹлгаріеі, кареа ера сѹпѹсъ сънтеі короне ѹнгѹрещі, ші лѹънd четатеа Віdінѹлѹі, кръімеа о аў сѹпѹсў шіе; прінzънd пре Страхмер domнѹл еі, кареле се пѹміа пре сіне ѫтпърат, ші трімiцъndѹ'л ѫп Ѹнгаріа, вре о кътва време л'аў ціпѹт сѹб пазъ оменеаскъ ші кѹвіінчіоасъ ѫп Гомнехў четъцѹіка епіскопіеі dіn Zаграбіа, апоі л'аў трімісў кѹ бѹкѹріе ѫпdъръпт ѫп Віdінў, ка съ окъртѹіеаскъ цеара кѹ пѹмеле Маіестатеі сале сѹпт ѹнеле легътѹрі ші слѹжбе: прекѹм аў ші ціпѹт dѹпъ ачееа прінцѹл ачела фъгъdѹінцеле фъкѹте Маіестатеі сале."

Ашішdереа скріў Петрѹ dе Рева [2]) ші Форесті [3]), іаръ Енгел zіче [4]): „Ѫп аннѹл 1365 Лѹdокікў краіѹл Ѹнгаріеі аў лѹат Віdінѹл dіn Бѹлгаріа. Ѫп анѹл 1366 аў бътѹт ачелаші Лѹdовікў кѹ аціѹторіѹл лѹі Влаіко пре Тѹрчі ші пре Сісман." Че dе аў фостў аша, Влаіко саў Ладіслав, ѫтпротіва кърѹіа, прекѹм ам zісў, с'аў фост гътіт Лѹdовікў, маі наінте dе а вені ла арме, аў требѹіт съ се ѫппече кѹ dъпсѹл.

Dе аў веніт Сісман кѹ Тѹрчіі асѹпра краіѹлѹі Лѹdовікў, пѹ е dе а те міра, пентрѹ къ ел ера краіў Бѹлгаріеі, пѹ Страшіміpў, кареле ера пѹмаі бан dе Віdінў. Ші аша dе аў ші лѹат Лѹdовікў Віdінѹл, п'аў лѹат тоатъ Бѹлгаріа. Веzі челе скрісе ла анѹл 1358.

Прекȣm аратъ хрісовȣл de ла Корnidec[5]), тот ѧnтрȣ ачестȣ anȣ aȣ скрісȣ Dionicie Воївodȣл Ардеалȣлȣї din табъра de лъnгъ Bidinȣ лȣї Петрȣ din Іара Віце-Воївodȣлȣї съȣ, ка съ апере пре Іоann фіїȣл лȣї Гегȣс din Алmакерекȣ ѧmпротіва Сасілор din Къпȣшȣ ші Валdхidȣ, пеnтрȣ отарȣл Лапȣшȣ.

[1]) Joannes de Thur. in chronic. Hung. part. 3. cap. 34. [2]) Petrus de Réva centur. 4. [3]) Antonio Foresti nel tomo 4. del mappamondo libr. 11. [4]) Joann. Christ. Engel in antiq. historia Valachiae part. 1. p. 153. [5]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 1. p. 2.

Анȣл 1366. Ѧmmȣлцindȣсе фъкъторії de ръȣ ѧn Ардеал, Лȣdовікȣ краіȣл Ȣнгаріеї ѧn анȣл de акȣm ші лȣна лȣї Іȣліе aȣ трімісȣ Арделенілорȣ ȣn хрісовȣ, че се афлъ ла Корnidec[1]), ѧn кареле ачестеа се кȣпрind маї кȣ сатъ:

..Ѧnтъіȣ. Фъкъторії de ръȣ съ се пеdепсеаскъ фъръ de алеџереа статȣлȣї, ші віnа съ лі се dовеdеаскъ къте кȣ чінчї-zъчї de mъртȣрії din феліȣл віnоваціlор, аdекъ а пеmешілор саȣ а боіерілор кȣ 50 de боіерї, а прощілор кȣ 50 de прощї

А dоȣа. Прощії съ съ поатъ mъртȣрісі ѧn коnтра боіерілор, чі аша, ка ȣn кіnеzȣ саȣ ціȣde dіnтре Ромънї, кареле de ла краіȣ аре кърцї de кіnеzат съ аціȣnгъ ка ȣn боіеріȣ; кіnеzȣл de ръnd съ се сокотеаскъ ка а патра парте а ȣnȣї боіеріȣ, аdекъ патрȣ кіnеzї de ръnd, съ факъ кът ȣn боіеріȣ; іаръ ȣn простȣ съ се сокотеаскъ ка ціȣmътате de кіnеzȣ de ръnd, аdекъ оптȣ прощї съ факъ атъта, кът ȣn боіеріȣ. Аша mерцеа ціȣdекъціле de атȣnчї, dаръ пе времіле поастре с'аȣ скіmбатȣ, кȣпоскъndȣсе, къ ѧn тот статȣл се афлъ ші бȣnї ші ръї, dрепцї ші стръmбї.

А треіа. Боіерії ші сȣпȣшії лор съ nȣ се поатъ прінde ші ціȣdека прін четъцеnї фъръ nȣmаї кънd се вор гъсі фацъ фъцішȣ ѧn фаптъ реа.

А патра. Пȣтере пре пȣтере а фаче съ nȣ фіе слобоd сȣпт ѧndоітъ пеdеапсъ, чі фіеще-чіnе съ'шї черче вътъmареа кȣ леце.

А чінчеа. Сȣпȣшії съ nȣ се поатъ ціȣdека фъръ nȣmаї de domnії съї кȣ dірегъторії лор, карії de n'арȣ фаче dестȣл челор че се целȣіеск, съ се поатъ сорочі ѧnаіnтеа Воївodȣлȣї, саȣ а Віце-Воївodȣлȣї.

А шеса. Кастелланії ші алцї ціȣdекъторї, de вор фаче ръȣ, din dірегъторііле сале съ се сорочеаскъ ѧnаіnтеа Воївodȣлȣї, саȣ а Віце-Воївodȣлȣї.

А шептеа. Прощії, карії се вор сȣргȣnі прін Воївodȣл саȣ Віце-Воївodȣл Ардеалȣлȣї, саȣ прін Комітії, карії aȣ пȣтере ла ачееа, de претȣтіndеnеа съ се поатъ прінde.

А опта. Боіерії, карії nȣmаї прін dіванȣл Воївodȣлȣї се пот сȣргȣnі, сȣргȣніцї de вор фі, mъкар ȣnde съ се поатъ прінde, ші dа Воївodȣлȣї ла пеdеапсъ.

А nоȣа. Пре ребелї ші ръсвръtіторї чіnе nȣ'ї ва прінde ші dа ѧn mъnіле Краіȣлȣї, ел се каdъ ѧn пеdеапса лор.

А zечеа. Тоате пѫріле боіерілор съ іспръвеаскъ ѧn dіванȣл Воївodȣлȣї, саȣ ѧnтрȣ ал Віце-Воівodȣлȣї, nȣmаї каре вор фі пеnтрȣ mошії, ші вор требȣі съ се арате кȣ mъртȣрії, съ треакъ ѧn кȣртеа кръіеаскъ, ка ші акȣmа.

А ѹнспре-zечеа. Боіерії съ фіе скѹтіцї de тоатъ dареа, пѹтаї съ фіе deторї а се ръdіка кѹ Воївоdѹл асѹпра пеmічілор църії.

А doѹа-спре-zече. Тот din хрісовѹл ачеста се adевереаzъ, къ Dionicie Воївоdѹл Арdеалѹлѹї ѧп анѹл 1366 ера ші бан de Bidin.

Іоапп фііѹл лѹї Гегѹс din Алтакерекѹ атъта сфаdъ авеа кѹ Сасії din скаѹпѹл Mediaшѹлѹї, кът ші ѧп анѹл ачеста doѹъ хрісоаве с'аѹ фъкѹтѹ ѧп партеа лѹї, ѹпѹл de Віце-Воївоdѹл Петрѹ din Іара пентрѹ Хапсфалъѹ, че се афлъ ла Феіерварі[2]), алтѹл de краіѹл Лѹdовікѹ din Алба-Ціѹлії dат ѧп 13 Іѹліе пентрѹ отарѹл Лапѹшѹ, кареле іаръші ла Корnidec[3]) се афлъ.

Копі[4]) ѧпкъ adѹче ѹп хрісовѹ dатѹ din Алба-Ціѹлії ѧп Сътбъта din паіптеа сърбъторeї сънтеї Маргарете, adекъ ѧп Іѹліе din анѹл 1366; прін каре dърѹіеще краіѹл Лѹdовікѹ Маціcтрѹлѹї Dешеѹ din Цеага а чінчї-zечеа din Мъхал пентрѹ вітеціа лѹї, кареа парте се лѹа маї паіпте пре сама кръіеаскъ de ла Ромънії din Мъхал.

Тот ла анѹл ачеста аша скріе Аnопітѹл Ромънеск[5]): „Раdѹл Воdъ de ла 1366 — 1383, татъл лѹї Мірчеа Воdъ, фрателе лѹї Владіслав Воdъ ла Леатопісіцѹ пѹ есте, чі іаръші dѹпъ ѹп хрісовѹ ал Мірчеї Воdъ de ла мънъстіреа Тісмана се аратъ, къ аѹ domnітѹ татъл съѹ Раdѹл Воdъ, іаръ пѹ аратъ ла че леатѹ; dаръ din кѹрсѹл апілор се веde моартеа лѹї Ніколае Воdъ а се фі ѧптъмплат ла 1366, ші щіѹтѹ фіind, къ Мірчеа Воdъ аѹ domnітѹ ла анѹл 1383, се веde ла міжлокѹ ліпсъ de анї 17, de ачі се веde, къ ѧп анії ачещіа аѹ domnіт татъл Мірчеї Воdъ. Тот ѧптрѹ ачел хрісов се аратъ, къ аѹ авѹтѹ Мірчеа Воdъ ші фрате пре Danѹ Воdъ, але кърѹіа хрісоаве гъсіndѹсе, с'аѹ ашеzатѹ dѹпъ велеатѹл лор. Ачеста аѹ domnітѹ анї 17."

Ла ачестеа преа вестітѹл Енгел[6]) біне zіче скріind: „Кѹмкъ татъл лѹї Мірчеа Воdъ с'аѹ кіемат Раdѹл Воdъ; ші кѹмкъ ші Раdѹл ачеста, ші фііѹл лѹї чел маї маре Danѹ аѹ domnітѹ маї паіпте de Мірчеа." Ачеаста поате фі adевъратѹ, пентрѹ къ ші Халкокоndіла zіче, къ Danѹ аѹ фост аптечесорѹл лѹї Мірчеа: апої Апалії лѹї Гречеапѹ ѧпкъ ѧптърескѹ, къ Danѹ аѹ фост фрате кѹ Мірчеа. ші татъл лор аѹ фост Раdѹл, карії аѹ пѹтѹтѹ domni dѹпъ Влаїкѹ de ла 1372—1383.

Чі ръѹ фаче Аnопітѹл, кънd тоатъ хронологіа о местекъ, кънї ам арътат ла анѹл 1360 къ лѹї Алексаndрѹ Воdъ і-аѹ ѹрматѹ ѧп domnіе пѹ Ніколае, чі

Ладіслав II-ле, de ѹпії Лацко, de алції Влаїко саѹ Влаїкѹ саѹ Вѹлкаікѹ пѹмітѹ, веzї ла 1309, 1360 кърѹіа і-аѹ ѹрматѹ

Раdѹл ал II-ле фрате-съѹ; лѹї Раdѹл і-аѹ ѹрматѹ

Danѹ ал II-ле, фііѹл чел маї маре, ші ачестѹіа і-аѹ ѹрматѹ

Мірчеа I, прекѹм скріе Халкокоndіла[7]):

N'аѹ требѹіт аша dаръ Аnопітѹл пострѹ съ аmестіче пре Danѹ II-ле фрателе Мірчеї, кѹ Danѹ ал III-ле непотѹл Мірчеї I, пічї пре Ладіслав ал II-ле фііѹл лѹї Алексаndрѹ, кѹ Ладіслав ал III-ле чел de ла анѹл 1451.

[1]) Peiachevich in Historia Serviae p. 319. [2]) Sulzer tom. 3. p. 546. [3])Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 108. seq. [4])Aloysius Guerra in epit. constit. pontif. tom. 2. Nr. 14. [5])Cornides Mss. dip tom. 1. pag. 43.

Анȣл 1373. Къте скріе преа вестітȣл Енгел[1]) ла анȣл ачеста деспре Богдан Водъ din Молдова, тоате сънт бърфеле, кȣтȣ с'аȣ арътатȣ ла анȣл 1359, ачелеа, каре ле скріе Стрінковскі[2]) деспре кіемареа лȣї Георгіе Коріатовічї ла domnia Молдовеї, апої нічї къ се ціи de анȣл de акȣт, дȣпъ кȣт ар вреа Енгел[3]), чі de анȣл 1331, саȣ нȣ кȣ тȣлтȣ маї тързіȣ. Везї пре Басіловічї[4]).

Ѧн анȣл 1373 с'аȣ стътȣітȣ ші Балкȣ кȣ Драгȣ фечіорії лȣї Сасȣ Водъ ѧн сатȣлȣ Бочко din Маратȣръшȣ, прекȣт аратъ хрісовȣл, че се ціне ѧн архівȣл, преапълцатеї кътърї Ȣнгȣрещї de кȣрте din Бȣда[5]), din каре хрісовȣ се веде, къ маї тȣлте сате аȣ добъndіт атȣнчеа Балкȣ ші Драгȣ. Din Драгȣ ачеста с'аȣ пръсітȣ апої Драгфі чел вестіт din Белтеȣкȣ, пре кареле чіне 'лȣ ва зіче а нȣ фі фостȣ Ромънȣ de віцъ ші съмънцъ?

[1]) Engel in antiq. historia Moldavae p. 109. [2]) Strikovski p. 418. [3]) Engel l. c. [4]) Joanitius Basilovics de Fundatione Koriatovitsiana. [5]) Relatoriae statutoriae in Bochko filiorum Záz Vajvodae Balk et Drag.

Анȣл 1374. Преавестітȣл Енгел[1]) скріе: „Прекȣт сȣпт Лацко din Валахіа се веде а се фі фъкȣт епіскопіа din Мілковȣ, токма аша с'аȣ фъкȣт епіскопіа din Серетȣ сȣпт Лацко чел din Молдова, ші с'аȣ фъкȣтȣ ѧн анії 1370, 1371, 1372.“ De ѧнцелеце Енгел къ епіскопіа Серетȣлȣї с'аȣ фъкȣт ла анії ачещіа, біне зіче: даръ de зіче, къ ші епіскопіа Мілковȣлȣї тот ла ачеіа анї с'аȣ фъкȣтȣ, тȣлт се ѧншалъ. Пентрȣ къ скріе Раіналд[2]): „Ка съ ѧттȣлцеаскъ ші ѧн Валахіа леціеа католічеаскъ, вікаріȣл лȣї Хс аȣ сокотітȣ съ факъ ѧнт'ѫнса скаȣн епіскопескȣ, фіind къ пȣціні преоцї ȣнгȣрещї слȣціа таїнеле ла Ромънї, ші ачеіа ѧнкъ нȣ се ловіа ѧн лімбъ ші ѧн пъравȣрї кȣ Ромънії, de ȣnde веніа, de търіреа дȣmnezeeаскъ ѧн неатȣл ачела нȣ се пȣтеа лъці, ші маї тȣлт се пъдъждȣіа, de лі се ва da епіскоп ѧтподобітȣ кȣ фріка лȣї Дъmnezeȣ, ші кȣ ѧнвъцътȣръ, ші кареле съ щіе лімба Ромънеаскъ. Дрепт ачееа аȣ скріс Архіепіскопілор din Стрігон ші din Колоча, ка ѧнцелегъndȣсе кȣ Лȣдовікȣ краіȣл Ȣнгаріеї съ черче, ѧн че четате съ се пȣнъ скаȣнȣл епіскопескȣ, че отаре ар требȣі съ аїбъ епіскопіа, ші сȣпт каре Мітрополітан съ фіе: іаръ мінорітȣл Антоніе din Спалатȣ, кареле тȣлт се остеніce ѧн ѧнтоарчереа Ромънілор фіреар харнікȣ de а пȣрта сарчіна Епіскопіеї.“

Ашішдереа скріȣ Спондан[3]), ші Брентан[4]); іаръ Baddinгȣ[5]) адȣче пре ларгȣ Бȣллеле лȣї Грігоріе ал XI-ле, каре ле-аȣ датȣ din Авеніон ѧн Октомвріе ал анȣлȣї 1374, ші din каре аȣ скрісȣ Раіналдȣ ачестеа.

Дрехслерȣ[6]) ѧнкъ скріе: „Пре Марк Кревіч деспотȣл Бȣлгарілор кȣ тоцї боіерії лȣї л'аȣ стінсȣ Баіазет ѧн ръзбоіȣл din анȣл 1374.“ Ашішдереа скріȣ Фабрікіе[7]) ші Егнатіе[8]).

[1]) Joannes Christianus Engel in antiq. hist. Moldaviae p. 108. [2]) Raynaldus in continuatione Baronii ad ann. 1374. Nr. 9. [3]) Spondanus ad ann. Chr. 1374. Nr. 1. [4]) Ignatius Brentanus in epitome

chronologica ad ann. Chr. 1374. [5])Lucas Vaddingus in annalibus Minorum ad ann. 1374. Nr. 7. et 8. [6])Volfgangus Drechslerus in Chronico p. 82. [7]) Georgius Fabricius in volumine rerum Germaniae magnae. [8]) Joannes Baptista Egnatius de Romanis principibus libr. 2.

Anul 1375. La anul de acumă, ачест христов adуче Копі [1]), каре се цine de преа-luminata familie a Comitilor Vaшă, ші сунъ аша:

„Noi Ladislav Bine-Voivodul Ardealului adучет aminte, къ ун октавеле Сънціорзлуі акума dekзрънd трекзте Ladislav fiul lui Deшeă din Цeara benind унаінтеа Noастрz, ун фортъ de тъдъманъ аă фъкзт съ Ni се сънунъ, къ Ромънії din Ошорхеіă тергънd ла четъцзіка Унгзрашзлуі, аă веніт ла сатul съă Сзхзтardă noaптеа кă пзтереа, ші стрі-кънd гardul слъції сале ал lui Ianko, аă dзсă кă ei патрz-zечі de oі але сале кă тіеіі унпреунъ ка ніще фzрі, din пзмітul Ошорхеіă ешind, ші аколо унтзрпъndзсе. Despre кареа фаптъ аă пофтіт съ'і dun кърці de тъдъманъ, каре і ле-am ші dată, adукънd а-чееа dirептатеа кă cine. Dată un Съптімзрz a опта zi a термінзлуі un anul 1375."

[1]) Kopi Mss. tom. 31. p. 135.

Anul 1377. Христовul, кареле л'am фъгъдзіт ла anul 1372, се афлъ ла преаun-въцатul Daniil Kopnidec [1]), ші сунъ аша:

„Noi Ludovikă din тіла lui Dзmnezeă Краіul Унгаріеі, Полоніеі, Далмаціеі, Кроа-ціеі, Рашеі, Сервіеі, Галліціеі, Lodomеріеі, Кзманіеі ші ал Българіеі шчл. unцііпdзm пре тоці карії вор ведеа ачестеа, къ, пентрz кă кredinчіошії Noстрії, бътрънії, ціздечії, цівраціі ші тоатъ комзнітатеа Сасілор din скаунul Брашовzлуі. Noвъ ші съптеі короанеі Noастре пзрзреа ші некзрмат аша de кredinчіоасе ші аша de плъкзте шерзбірі не аă фъкзт, къt un арътателе вredнічії але лор inima Noастрz преа лin с'аă odихніт, маі алес пентрz къ, акзм песіліцї ші пептеціцї, чі din воіа ші дзрнічіа лор un комзnul аă фъгъдзіт, къ un піатра lui Tidрік вор zidi четъцзікъ новъ кă пропріа са тзпкъ, ші о вор гъті кă кіел-тъелеле лор, ші пъдзреа de аколо, dзнъ воіа Noастрz, о вор тъіа un lунг ші un лат о вор лъzзі, ші о вор облі, adукънd ші dунd петрі, варă, летне, ші алтеле. Каре вор фі de липсъ ла zidirea пзмітеі четъцзічі, плътind еі zidарії, съпъторії петрілор, ші кързшії. Пентрz ачееа ші Noі din unпротівъ унеле фапте ка ачестеа врунd съ ле рък-плътім кă граціе Крzеіаскъ, воім ка сателе маі un ціос пзміте: Bondenox, Четатеа новъ, Рошноă, сатul Волкан, Цidinec, Мзргензрг, сатul Nемчілор, Рuна рошіе, сатul Хел-тевен, Мзнтеле Міереі, мзнтеле съптзлуі Петрz. Брігondорф, ші Тортален кіематe съ се цінъ de ачееаш четате але съптеі Корone ші de ачі unпаінте, прекзт с'аă цінзтă ші пънъ акзм, ші лъкзіторії сателор ачелора съ фіе datорі а слъці кredinчіоасă кă ачееаші че-тате, ші оатенії пзмітелор сате, пъдзріле, апеле, вънатзріле, пескзітзріле, ербзріле, ші кътпзріле, каре съптă unтре отаръле лор челе адевърате, dзнъ векіă обічеіul съ ле аібъ un комзnă; кътпul Тзрчанă (Turchan) кіематă, каре се zіче а фі unтре метеле zicеі четъцї, de ва фі аша, unкъ съ фіе ал лор; іаръш фъгъдзім, къ de ва вені ла мъпіле поастре цеара мзнтепеаскъ, прекзт пъдъждзім din воіа lui

Dомneзeѣ, атѣнчї трібѣтѣл саѣ dареа че с'аѣ обічнѣіт а се dа Маіестатеї Ноастре ла Арбѣреа Рошіе, вотѣ порѣнчі ка съ се кѣлеагъ ла четъцѣіка ачеа поѣ, ка credінчіошіі Нострії Сасі ръсплътіреа пѣмітеї сале шерѣірї ші тѣнчї кѣ атѣта маї біне съ о сімпъ, фъгъdѣind ші ачеаста, къ пре dъншіі dп плътіреа трібѣтѣлуї, кареле Ni'л плътескѣ Ноѣ dп пѣміта четате, dѣпъ кѣт вот цідека, dї вот ѣшѣра. Іаръ dп тімпѣл, пънъ кънd ва вені цеара тѣнтенеаскъ ла тъніле Ноастре, adece орї пѣміцїі credінчіошіі Сасіі Нострії, dѣпъ къdінцеле ші обічеіѣріле лор челе векї, алтѣ трібѣт съ пѣ dea фъръ пѣтаї dп пѣміта четате. Тотѣшї ръскіръмѣ, къ авет ші цінет пѣтереа de a пѣне dп пѣміта поѣ четъцѣікъ ші dп четъцѣіка Хелтевеп комітї, цідечї ші кастелапї, тъкарѣ ѣнгѣрї, тъкар тевтонї саѣ петцї, тъкар de алт неат, пре карії вот воі, карії вор цінеа пре ачеіашї credінчіошіі Сасіі Нострії dп тоате къdінцеле ші обічеіѣріле лор челе векї. Adъогънd ші ачеаста, ка, de се ва dптътпла съ теаргъ цідечіі Нострії ла dъншіі, съ фіе dаторї але dа dп тот анѣл ѣп прънzѣ, о чіпъ, ші ѣп кал прецѣіт dп 20 флорінцї, тотѣшї dѣпъ кѣт ва adѣче кѣ cine слобozeніа лор, dпцелегънdѣce ачеea, къ decпре цідекъцїле ші къdінцеле лор съпт dаторї а ръспѣnde комітілор dп локѣрї ші'п тімпѣрї кѣвіоасе. Dптрѣ а кърора тѣтѣрор търтѣрісіре, dът ачестеа, каре ле вот dа съпт чеа маре печетеа а Ноастръ, кънd Ni се вор adѣче dпdърънт. Datѣ dп Zолїѣ dп сърбѣтоареа ферічітеї Елісаветеї dп анѣл Domнѣлуї 1377.“

Іатъ къ треї лѣкрѣрї се dоведескѣ dіn хрісовѣл ачеста:

Dптъіѣ къ цеара тѣнтенеаскъ саѣ Валахіа пънъ dп анѣл de акѣт п'аѣ фостѣ съпт ѣнгѣрї, фъръ пѣтаї кът авеа пъdежde краіѣл Лѣdовікѣ, къ о ва dобъndi; чі аѣ тѣріт кѣ пъdежdea, ка ші чеілалцї краї ѣнгѣрещї.

A dоѣа, къ Терцѣѣргѣл пѣ с'аѣ zідіт dпdатъ dѣпъ бътаіа кѣ Ладіслав ал II-ле Бассарабѣ Domнѣл Валахіеї, кѣт скріе Хапер[2]), чі маї тързіѣ.

A треіа, къ Сасіі dіn відікѣл Брашовѣлуї ера осебіцї кѣ къdінцеле de чеілалцї Сасі. Adѣче Kopнidec[2]) ші алт хрісов ал краіѣлуї Лѣdовікѣ, кареле л'аѣ datѣ dіn Кашовіа dп Dѣміпіка чеа dіn паіптеа Съмпетрѣлуї dіn анѣл de акѣт, dіn кареле хрісов се dоведеще къ Лѣdовікѣ аѣ фост трімісѣ dп Apdeал пре Dімітріе епіскопѣл Zаграбіеї ші капчеларіѣл съѣ, ші пре Ніколае de Zечѣ банѣл Кроацієї, ка съ dпdрепте метеле dптре вънѣріле фішкѣшещї ші челе бісерічещї, карії аѣ dпdрептат ші метеле Аіѣdѣлуї dптре капітѣлѣл dіn Бълградѣ, ал къріа ера Аіѣdѣл, ші dптре боіерії dіn Тръскъѣ.

Neавънdѣ Лѣdовікѣ чел dінтъіѣ краіѣл Ѣнгаріеї фечіорї, фъръ пѣтаї доѣ фете: пре Маріа ші пре Хедвіга dп анѣл 1377 аѣ логодіт пре Маріа dѣпъ Сіпістѣndѣ фечіорѣл лѣї Карол dіn Брandебѣргѣ, ші стрінгънd цеара, аѣ фъкѣт съ цінре Маріеї, къї вор фі credінчіошї, къріа апої і-аѣ datѣ тѣтор пре Палатінѣл Ніколае Гарра[3]).

[1]) Daniel Cornides mss. dipl. tom. 3. p. 46. [2]) idem Cornides ibidem tom. 2. p. 84. [3]) Joannes de Küküllö f. 197. Bonfinius f. 251 — 360. Petrus de Reva f. 27. Thuroczius f. 200. Timon in epitome chronologica f. 53.

Анȣл 1378. Корnidec[1]) ші ла анȣл ачеста adȣче ȣn хрісов, кареле сȣпъ аша: „Чінстіцілор бърбацї Капітȣлȣлȣї Бісерічії din Ардеал, Domnілор ші Претінілор съї, Іоann Віце-Воївоdȣл Ардеалȣлȣї претеншȣгȣ кȣ чінсте. Zіче Іоann фііȣл лȣї Ніколае din Вісокна ѧn персоана Doamneї mȣіерії сале, adекъ а фетеї ръпосатȣлȣї Міхаіл фііȣл лȣї Хеnnінгіе de Шегȣшвар, къ Doamna mȣіереа са, dȣпъ обічеіȣл чел векіȣ ші пріimіт ал църіі, ар вреа съ ѧnтре ѧn стъпъніреа сатȣлȣї Кȣnd ѧnтрегȣ, ѧn ціȣmътатеа сатȣлȣї Хоndорфȣ, ѧn а патра парте а сателор Гоган, Ібашфалъȣ, ші Діакȣш, de nȣ'ї ва ста чінева ѧnпротівъ. Деспре каре въ черкъm кȣ dрагосте, ка съ трімітецї omȣл вострȣ mъртȣріе вреdнікъ de креdінцъ, ѧnаіntеа кърȣіа Тома фііȣл лȣї Акȣшȣ de Боліа, саȣ Діонісіе фііȣл лȣї Ніколае de Хіdегвіz, саȣ Петрȣ фііȣл лȣї Павел din Блажȣл de сȣсȣ, саȣ Грігоріе тот de аколо, nефіind алцїї de фацъ, omȣл пострȣ mергънd ѧn фаца nȣmітелор сате, кіеmънd аколо пре тоцї вечінії ші коmmетанії, ачеле пърцї de mошіе, каре съnт ѧn nȣmітеле сате, dȣпъ прівілеціоанеле воастре, каре ле вецї фаче деспре dъnселе, кȣ тоате фолосȣріле лор съ ле стътȣіцї Doamneї nȣmіте, съ ле mощенеаскъ пȣрȣреа кȣ ачееашї къdінцъ, кареа се кȣnоаще а о авеа, de nȣ ва фі ѧmпротівіре; еар пре ѧnпротівіторї de вор фі, съ'ї сорочіцї ѧnаіntеа Ноастръ шчл. Dатȣ ѧn Съnтімбрȣ ѧn октавеле сърбъторії ферічітȣлȣї mъртȣрісіторіȣлȣї Мартін, ѧn анȣл Domnȣлȣї 1378."

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 2. p. 50.

Анȣл 1379. Чіне грешеще теmеіȣл, ачела касъ статорнікъ nȣ'шї ва фаче. Токmа аша с'аȣ ѧnтъmnлатȣ ші кȣ преа вестітȣл Енгел[1]), къ nечетіnd хрісовȣл, каре л'аm аdȣсȣ ла анȣл 1359, пре Богdан Воdъ ѧл пȣnе dȣпъ стръnепотȣ-съȣ Лацко чел din Молdова, че de nȣ ар фі фъкȣт, ла анȣл de акȣm nȣ ар фі аmестекатȣ тоатъ історіа, прекȣm о аmестекъ, чі ар фі лъсатȣ аȣторії, пре карії adȣче, ѧn zілеле сале челе adевърате, ші ел ар фі рекȣnоскȣтȣ, къ Петрȣ Мȣшатȣ, фііȣл лȣї Лацко, dȣпъ пърере аȣ domnіт 16 анї. Тȣ маї четеще, каре ле-аm скріс ла анȣл 1359, ші ла анȣл 1373.

[1]) Joannes Christiannus Engel in antiq. historia Moldaviae p. 110.

Анȣл 1380. Ла анȣл ачеста Daniіл Корnidec adȣче doȣъ хрісоаве вреdніче de а се тіпърі пеnтрȣ deскȣркареа історіеї Ардеалȣлȣї; dінтре каре чел dінтъіȣ[1]) сȣпъ аша:

„Чінстіцілор Претінілор съї Конвентȣлȣї бісерічеї din Клȣж-mъnъщȣр, Іоann віцевоівоdȣл Ардеалȣлȣї претеншȣг гата кȣ чінсте! Съ щіцї, къчї къ ѧn октавеле Съnціорzȣлȣї Стефан літератȣл din Съnцер, леціȣіт прокаторȣл лȣї Іоб фііȣлȣї лȣї Грігоріе din Съnmъртін, пеnтрȣ ачелашї Іоб аȣ ръскȣmпърат ціȣmътатеа сатȣлȣї Міке кіеmат (кареа о аȣ фост zълоціт Грігоріе татъ-съȣ пеnтрȣ 12 марче de арціnт, сокотіnd тоатъ марка ѧn 72 de грошіце, ръпосатȣлȣї Аȣгȣстін din ачееашї Міке, dȣпъ кȣm аратъ кърціле чінстітȣлȣї Капітȣлȣлȣї din Ардеал) акȣm ѧnаіntеа ноастръ, ші ѧnаіntеа лȣї Іоann фііȣлȣї ачелȣіашї Аȣгȣстін, ѧnаіntеа лȣї Петрȣ Бабо, а лȣї Міхаіл фііȣлȣї лȣї Бласіе, а лȣї Емерік стръmошȣлȣї din ачееашї Міке, ші ѧnаіntеа лȣї Іоann фііȣл лȣї Петрȣ din Сілаціcег кȣ ачелеашї 12 марче dȣпъ ціnереа скрісоареї mърітȣлȣї бърбат Domnȣлȣї Ладіслав Воі-

водꙋлꙋї Арdеалꙋлꙋї ші комітꙋлꙋї de Солнок, кареа кꙋпрinde modрꙋл ші форма ц̣іꙋdекъц̣ії лꙋї, ші dꙋпъ пророгата поастръ. Dрепт ачееа пре претеншꙋгꙋл вострꙋ въ черкъм кꙋ deadincꙋл, ка съ трімітіц̣ї омꙋл вострꙋ пентрꙋ мъртꙋріе вреdнікъ de кредінцъ, ѧнаінтеа кърꙋіа Іоанн фііꙋл лꙋї Беке din Сънтъртін, саꙋ Петрꙋ din Dindелег, саꙋ Іоанн Тоꙋт din Чомъфаіа, саꙋ Георгіе фііꙋл лꙋї Кꙋртꙋл din Корпаde, саꙋ Dімітріе тот de аколо, нефіind алц̣ії de фацъ, омꙋл пострꙋ мергънd ѧн фаца нꙋмітꙋлꙋї сат Міке кꙋ вечінії ші комметанії, ші кꙋ ачелашї Іобꙋ, саꙋ лец̣іꙋітꙋл прокаторꙋл лꙋї, токма ц̣іꙋмътатеа сатꙋлꙋї кꙋ тоате фолосꙋріле ші венітꙋріле еї съ о стътꙋеаскъ лꙋї Іобꙋ фііꙋлꙋї лꙋї Грігоріе кꙋ ачееа къdінцъ, кꙋ кареа се кꙋноаще а фі а лꙋї, ка съ о мощенеаскъ ші аїбъ, нефолосind чева ѧмпротівіреа нꙋміц̣ілор Іоанн din Сілац̣ісег, Міхаіл фііꙋлꙋї лꙋї Бласіе, Іоанн фііꙋлꙋї лꙋї Аꙋгꙋстін, Емерік стръмошꙋлꙋї лꙋї Петрꙋ Бабо, ші а алтора мъкар кърора, ші фъкъndꙋсе ачестеа, ачеіашї оаменії ал пострꙋ ші ал вострꙋ аколо іобац̣ілор, карії вор вені ѧн партеа лꙋї Іобꙋ, съ ле спꙋнъ ші порꙋнчеаскъ кꙋ кꙋвънтꙋл пострꙋ, ка de кꙋмва ар вреа оарії карії dінтре dъншії а се мꙋта de пре локꙋл ачела аіꙋрілеа, съ се мꙋте пънъ а чінчї-спре-zечеа zі de ла zіоа статꙋц̣іеї, плътind террац̣іꙋл ші алте dаторії маї наінте, ші dꙋпъ ачестеа съ не скріец̣ї претенеще, кꙋм аꙋ кꙋрс тоатъ статꙋц̣іа, dꙋпъ кꙋм се кꙋвіне. Dат ѧн Сънтімбрꙋ а опта zі а нꙋмітꙋлꙋї термін ѧн анꙋл Domнꙋлꙋї 1380."

Ал doілеа іаръшї [3]) сꙋнъ аша:

„Noї Конвентꙋл Мънъстіреї ферічітеї Маріеї Вергꙋреї din Клꙋж-мънъщꙋр ѧнщіінцъм, къ dꙋпъ ц̣інереа скрісорії мърітꙋлꙋї бърбат Domнꙋлꙋї Ладіслав Воіводꙋлꙋї Арdеалꙋлꙋї, ші Комітꙋлꙋї de Солнок, прін кареа аратъ modрꙋл ші форма ц̣іꙋdекъц̣ії сале, ка Іоанн Гереꙋ, Грігоріе ші Ладіслав фііі лꙋї Гереꙋ din Вашархеіꙋ, Ладіслав ші Тома Кемен din Сомош-фалъꙋ, ші Nіколае фііꙋл лꙋї Іакоб din Мънъщꙋр, кꙋ 14 лънгъ сіне съ ц̣іꙋре ѧнпротіва лꙋї Nіколае фііꙋл лꙋї Nіколае din Валкон, ші ѧмпротіва лꙋї Іліе фііꙋлꙋї лꙋї Георгіе din Сомош-фалъꙋ ѧн октавеле челе трекꙋте але Сънц̣іорzꙋлꙋї deспре ачееа, къ еї din преꙋнъ кꙋ аї съї ѧн сътбъта din наінтеа Сънтъ-Мъріеї марі чеа трекꙋтъ ѧнтрармац̣ї ші кꙋ пꙋтереа, din Сън-Міхаітелке кꙋ 62 de каре, бꙋкате н'аꙋ dꙋс ѧн сатꙋл лор Берінd, ші сънт ѧнтрꙋ ачееа токма невіновац̣ї, пентрꙋ ачееа нічї аꙋ фъкꙋт пагꙋбъ de 600; каре ц̣іꙋръмѫнт л'аꙋ ші фъкꙋт ѧнаінтеа поастръ ачеіашї Іоанн Гереꙋ, Грігоріе ші Ладіславꙋ фііі лꙋї Гереꙋ, Ладіслав ші Тома фііі лꙋї Кемен, ші Nіколае фііꙋл лꙋї Іакоб кꙋ конц̣іꙋраторії лор, прекꙋм се къdеа. Dат а doꙋа zі а zісꙋлꙋї термін ѧн анꙋл Domнꙋлꙋї 1380."

Тот ла ачест анꙋ аша скріе Dꙋканц̣іе [3]) deспре Маріа фата лꙋї Лаzар Деспотꙋлꙋї Сербіеї zікънd: „Деспіна, пре кареа алц̣ії о нꙋмеск Маріа, с'аꙋ мърітат маї ѧнтъіꙋ dꙋпъ Сісман, пре кареле Лаонік ѧл нꙋмеще ал Одрісіілор, Лꙋккарі ал Бꙋлгарілор, алц̣ії ал Молdавіеї Краіꙋ, апої с'аꙋ мърітат dꙋпъ Страшімір Балzа, Domнꙋл амъndꙋрор Zентелор."

Сісман н'аꙋ пꙋтꙋт фі краіꙋ нічї ал Сърбілор, карії се ѧнц̣елег прін Одрісії, нічї ал Молdовеї, чі аꙋ фост ал Бꙋлгаріеї, прекꙋм с'аꙋ арътат ла анії трекꙋц̣ї, маї алес ла анꙋл 1350, ꙋnde ші ачееа с'аꙋ арътат din ачелаш Лаонік, къ Сісман маї ѧнтъіꙋ аꙋ фост лꙋат

пре фата Сълтанълуї Амърат. Vezi ші ачелеа каре ле воїѫ скріе ла анѫл 1389 деспре ачеста.

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 7. p. 532. [2]) Idem Cornides ibidem tom. 1. p. 250. [3]) Carolus Ducangius de stemate Despotarum Serviae et Rasciae.

Анѫл 1382. Форести[1]) скріе: „Ан анѫл 1381 мърі Лъдовік чел дінтъіѫ, ші Ромеї, Българії ші Ромънії, чеї маї адесе-орі ануінші ші сѫпѫші де дъпсѫл, дінтр тъіаръ барбеле ан сетн де целе. Ан Ѫнгаріа анкъ треї анї аѫ цінѫт целеа фъръ де потне, ціокърі ші оспеце пѫбліче.“ Чі прекѫт аѫ грешіт анѫл, аша і се поате креде ші ан челелалте; пентрѫ къ Лъдовік чел дінтъіѫ краіѫл Ѫнгаріеї п'аѫ мъріт ан анѫл 1381, чі ан анѫл 1382, дѫпъ че аѫ трѣіт анї 55, лѫнї 4, зіле 6[2]), ші аѫ стъпъніт анї 40, лѫнъ 1, ші вр'о кътева зіле[3]), антрѫ а кърѫіа лок Ѫнгърії аѫ анкоронат пре Маріа фата лъї чеа маї маре пѫ кръіеасъ, чі краіѫ[4]); іаръ Хедвіга а доѫа фатъ а лъї Лъдовік аѫ добѫндіт Полоніа, ші с'аѫ мърітат дѫпъ Владіслав Іагелло Дѫкеле Літваніеї[5]).

[1]) Antonio Foresti nel quarto tomo del Mappamondo istorico libr. 11. [2]) Georgius Jeremias Haner reg. Hung. periodi 12. §. 234. nota x. [3]) Joannes de Küküllö f. 198. Ranzanus f. 378. Paulus a Paulo f. 724. [4]) Thuroczius f. 200 seqq. Bonfinius f. 355. Paulus a Paulo l. c. Ranzanus l. c. Timon in epit. chron. f. 53. [5]) Thuroczius f. 197. Bonfinius f. 351. Author status Poloniae p. 21. Nr. 6.

Анѫл 1383. Маріа фата лъї Лъдовік челъї дінтъіѫ, дѫпъ че с'аѫ анкоронат краіѫ, ші пѫ кръіеасъ Ѫнгаріеї, кѫм с'аѫ арътат ла анѫл трекѫт, андатъ аѫ анчепѫт а окърмъі кръітеа дѫпъ плъчереа тѫторълуї съѫ Ніколае Гара, ші антре челелалте ан анѫл де акѫм аѫ дат лъї Балкѫ ші фрацілор лъї хрісовѫл ачеста, карele се афлъ ла Корнідес[1]), ші сѫпъ аша: „Екселенціеї сале Доамнеї лор Доамнеї Маріеї дін міла лъї Дѫмнезеѫ Кръіасеї Ѫнгаріеї, ш. ч. Доміпік Препосітѫл ші Конвентѫл бісерічеї Сънтеї Крѫчі дін Лелес рѫгъчіѫні ан Домнѫл пентрѫ віеаца ші сънътатеа еї. Скрісоареа Серепітатеї воастреї повъ трімісъ кѫ чінстеа карea с'аѫ кѫвепіт о ам прімір, прекѫт сѫпъ аша:

„Маріа дін міла лъї Дѫмнезеѫ Кръіеаса Ѫнгаріеї, Далмаціеї, Кроаціеї, шчл. кредінчіошілор съї Конвентѫлуї дін Лелес сънътате ші граціе. Зік повъ Балкѫ Воіводѫл Комітѫл дін Сътмаріѫ, ші Драг, ші Іоанн фрацїї лъї, къ еї ар вреа леціѫіт съ антре ан тощепіреа оаре-кърії четъцѫічї а поастре, че се кіамъ Араніаш, ші есте ан цінѫтѫл Сілаціѫлуї, ші ан челе че се цін де дъпса, карea четъцѫікъ лі о ам фост дърѫіт прін алте кърці але поастре сѫпт кондіція: пънъ кънд вом воі а лі о лъса. Деспре карea кредінчіошіеї воастре таре въ порѫнчім, ка се трімітецї отѫл вострѫ мъртѫріе вреднікъ де кредінцъ, анаінтеа кърѫіа Лаврентіе де Батор, саѫ Доміпік де Шашвар, пефііnd челалалт де фацъ, отѫл пострѫ, тергънd ан фаца пътітеї четъцѫічї, ші а пертінепціілор еї, ші кіетънd аколо леціѫіт де фацъ пре тоцї вечіпії ші комметапії, съї баце пре еї ан тощепіреа ачелора, ші съ стъѫеаскъ ачеа четъцѫікъ, ші пертінепцііле еї Воіводѫлуї Балкѫ ші фрацілор лъї; ка пѫрѫреа съ ле тощепеаскъ, де пѫ ва фі антротівіре. Іаръ пре антротівіторї, де вор фі, съї сорочеаскъ ан контра пътіцілор Воіводѫлуї Балкѫ, ші фрацї-

лор лъі дпаіптеа поастръ пре тертіп къвіінчіос, се деа прічіна дмпротівіреі сале. Ші дъпъ ачестеа съ пе скріеці къ кредінцъ тоатъ сереоа лъкрълъі къ пътеле челор сорочіці, де ва фі опъ ші тертінъл лор пъс. Dat дп Бъда ла Пащіле din анъл 1383.“

„Noі дрепт ачеіа врънd съ плінімъ порънка Серенітатеі воастре, дъпъкът пе есте даторіпца, дмпрежпъ къ Dominік din Шашвар отъл Маіестатеі воастре, ат тріміс пре жпъл dintre noі, адекъ: пре фрателе Іоапп Преотъл търтъріе, ка съ факъ статъціа четъцъічеі Араніаш, ші а пертінепціілор еі карії маі пре ъртъ дптърпъндъсе ла noі, пе аъ спъс тот дптр'ън тіп, къ еі дп Dъmініка din паіптеа Съпціорзълъі акът трекът, ші дп алте ъртате зіле с'ар фі дъс дп фаца пъмітеі четъцъічі Араніашъ, ші а пертінепціілор еі, ші кіетънd de фаць пре тоці вечінії, ші комметапії ар фі бъгат пре пъмціі Воіводъл Балкъ, ші пре фрапдіі лъі дп тощепіреа зісеі четъцъічі, ші а пертінепціілор еі дъпъ дързіреа Маіестатеі воастре, ші ар фі стътъіт четъцъіка ачееа къ тоате пертінепцііле еі Воіводълъі Балкъ, ші фрапділор лъі къ кондіціа каре се къпріnde дп челелалте кърці але дпълцімеі воастре, ка пързреа съ ле тощепеаскъ, цінъ ші аїбъ, пефііnd врe ън дмпротівіторіъ. Dat ла Іспас дп анъл маі със дпсетпат.“

Еъ зіceіъ ла дпчепътъл анълъі ачестъіа, къ Маріа с'аъ дпкоропатъ краіъ ші пъ кръіасъ Ънгаріеі, пептръ къ аша скріъ Паъл de ла Паъл[2]), Бопфініе[3]) ші Тороціе[4]), ба че е маі тълт, Хап[5]) скріе къ ші баніі аъ бътътъ къ інскріпціеа ачеаста: Maria Rex Hungariae, адекъ Маріа краіъл Ънгаріеі, чі дп хрісовъл маі съсъ адъсъ пъ се пътеще пре сіпе краіъ прекът пічі дптръ ачестъ ъртъторіъ, карeле іаръші ла Корпідес[6]) се афлъ ші съпъ аша: „Маріа din міла лъі Dъmnezeъ кръіеаса Ънгаріеі шчл: Кредінчіошілор съі капітълълъі din Орадеа Маре съпътате ші граціе! Фііnd къ Noі ън сатъ ал Ностръ кръіескъ че се кіатъ Отлашъ din цеара Ноастръ а Ардеалълъі, dintre скаънеле поастре ал Сібіілъі ші ал Меркъреі къ патръ сате Ротънещі, адекъ къ Гросdолфъл саъ Галъсdорфъл, къ Графідорфъл, къ Бъdінбахъл ші къ Крішбахъл, ашішdереа ші къ тоате фолосъріле ші пертінепцііле лор, ат врът пріп алте кърці але поастре съ ле дързітъ de пързреа съпт тітъл de повъ donaціе, чінстітълъі дп Хрістос Пъріптелъі domnълъі Гобліпъ Епіскопълъі Бісерічіі Бълградълъі din Ардеалъ, ші кърчпікълъі бърватъ domnълъі Леоп Протопопълъі ал ачеіаші Бісерічі Епіскопещі, ашішdереа лъі Хепктапъ ші Хрістіапъ, фрапділоръ ачелъіаші domnъ епіскоп de ън пънтіче, ші пріп дъпшіі сорорілор лор, Катарінеі ші Dоротееі, ші фетеі каре іаръші Катаріпа се кіатъ, пепоатеі лор, пептръ кредінчіоаселе шербіріле маі съсъ зіпшілор domnълъі Епіскопълъі Гобліпъ ші але фрапділор лъі ші вретъ ка леціът съ се баце дп тощепіреа ачелора, кредінчіошіеі воастре дрепт ачееа таре въ порънчітъ ка съ трімітеці отъл вострь търтъріе вреdнікъ de кредінцъ, дпаіптеа кързіа Петръ фііъл лъі Мартіп de Тате, саъ Бако din Міхаіфалъъ, саъ Ніколае din Лъdъшъ, саъ Стефап фііъл лъі Лъкасіе din Діогъ, пефііnd алції de фаць, отъл пострь тергънd дп фаца маі съсъ зіслъі сатълъі Отлашъ ші а сателор Ротънещі ші леціът кіетънd аколо de фаць пре тоці вечінії ші комметапії, съ баце пре пътітъл domnъл Гобліп Епіскопъл ші пре

фрацiї шi сорорiле лȣї ѧп тощепiреа ачелора, шi съ ле стътȣеаскъ ачелеа ачелȣiашї domnȣ Епiскопȣ, ашiшdереа фрацiлор шi сорорiлор лȣї челор маї сȣсȣ ziшї, сȣпт тiтȣлȣл Donaцiеї поастре чеї поȣъ, ка пȣрȣреа съ ле тощепеаскъ, de пȣ ва фi ѧтпротiвiре. Iаръ пре ѧтпотiвiторї, de вор фi. шчл. Dатȣ ѧп Бȣda ѧп сърбътоареа ферiчiтȣлȣї Мȣченiкȣ Nikomid ѧп анȣл Domnȣлȣї 1383."

Кȣт аȣ пȣтȣт фi, de Марiа аȣ dърȣiт de ȣрiк Отлашȣл лȣї Гоблiнȣ, кънd dȣпъ пȣцiнї анї л'аȣ авȣтȣ Мiрчеа Bodъ, пȣ почiȣ прiчепе.

Георгiе Фабрiкiе[7]) аша скрiе ла анȣл de акȣт: „Ѧп анȣл 1383, Баiazет I, ал IV Сȣлтан ал Тȣрчiлор аȣ цефȣiт Боспiа, Кроацiа, Iллiрiкȣл, Албанiа шi Валлахiа, шi оторѫnd мȣлте мiї de крещiнї, пре чеiлалцї i-аȣ dȣс ѧп шербiре." Ашiшdереа скрiе Dрехслер[8]). Iаръ Анонiмȣл Ромъпеск[9]) ziче: „Мiрчеа Bodъ леат 1383—1400. Ачест Domnȣ аȣ ѧпкiнат ѧптъiȣ цеара (Ромъпеаскъ) ла Тȣрчї кȣ харачiȣ, ка съ dеа пе анȣ 3000 de банї рошiї. Dȣпъ ачеаста черънd Тȣрчiї de ла ел, съ ѧпалце харачiї шi съ dеа шi робї 500 de прȣпчї пе анȣ, аȣ dескiсȣ ръсбоiȣ кȣ Тȣрчiї шi бътъndȣсе ла Ровiнъ ѧп цiȣdецȣл Iаломiцеї кȣ ѧпсȣшї ѧтпъратȣл Сȣлтан Атȣратȣ ал II-ле, аȣ бiрȣiт пре Тȣрчї шi i-аȣ гонiт пънъ ѧп отарȣл Odрiȣлȣї, шi ла анȣл 1386 аȣ zidiт мънъстiреа Kozia ѧп малȣл Олтȣлȣї. Ачеста аȣ domnitȣ анї 17." Bezї анiї 1414 шi 1419.

Dестȣл de ѧпкълчiт ворбеще ачi Анонiмȣл пострȣ, dаръ преа вестiтȣл Енгел ѧпкъ пȣ мȣлт dескȣркъ iсторiа църеї Мȣнтенещї, кънd скрiе[10]): „Danȣ ал II-ле, Domnȣл Валахiеї, ка de ла 1373 пънъ ла анȣл 1383 —— кȣ стареа шi domnipea лȣї се razimъ ѧп арътареа лȣї Халкокondiла, чi маї мȣлте пȣ щiмȣ dеспре dънсȣл фъръ пȣмаї, къ ар фi domnitȣ, с'ар фi оторѫтȣ шi ар фi фъкȣт лок лȣї Мiрчеа (dȣпъ аналiї лȣї Фiлщiх) фрателȣї съȣ. Dȣпъ хронiка церiї Мȣнтенещї Danȣ ачеста с'аȣ ѧпвiнсȣ de Сiсман Бȣлгарȣл." Аша маї ѧпколо скрiе тот ачелашї Енгел[11]) zikънd: „Фiind къ Сiсман Прiнцȣл Бȣлгарiеї ера цiнереле лȣї Атȣратȣ, прекȣт се веde, Мiрчеа, ка шi антечесорȣл Danȣ, аȣ авȣт ръсбоiȣ кȣ Сiсман ѧп анiї 1383—1387 шi de шi с'аȣ ѧпвiнсȣ вр'одатъ dȣпъ хронiстȣл цереї, тотȣшї се веde а фi фост ферiчiтȣ маї пре ȣрмъ, пентрȣ къ ѧп анȣл 1390, се пȣтеще пре сiне Dеспот Добродiчiȣлȣї шi domn Дръщiорȣлȣї. Аша dаръ кȣ фȣndъмѫнт скрiе Халкокondiла, къ Валахiа пе времеа лȣї Мiрчеа с'аȣ ѧптiнс пънъ ѧп мареа Neагръ: de ȣnde се поате кȣлеце, пентрȣ че с'аȣ стърнiтȣ ръсбоiȣл, adекъ пентрȣ Добродiчiȣ шi Дръщiор." Чi тȣ маї пофтореще ачелеа каре ле ат скрiс ла анȣл 1366 шi веї афла къ Danȣ ал II-ле кȣ татъ-съȣ Радȣл аȣ domnitȣ de ла анȣл 1373 пънъ ла анȣл 1383, каре къцї анї аȣ domnitȣ пȣ почiȣ ziче.

Ладiслав Воївоdȣл Арdеалȣлȣї ѧпкъ аȣ dатȣ о порȣпкъ лȣї Iоанн Вiце-Воївоdȣлȣї съȣ din Сънтiоана ѧп аціȣнȣл Сънziанелор din анȣл 1383, ка пре Леȣкȣшȣ фiiȣл лȣї Ладiслав Вашȣ din Цеага, кареле ера ѧп слȣжбъ лънгъ кръiеаса Марiа съ пȣ'л асȣпреаскъ кȣ вре о пѫръ фъръ de щiреа са. Хрiсовȣл ачеста се adȣче de Феiерварi[12]).

[1]) Daniel Cornides Mss. dipl. tom. 1. p. 296. [2]) Paulus a Paulo f. 724. [3]) Bonfinius f. 355. [4]) Thu-

roczius f. 202. [5]) Han. p. 152. [6])Idem Cornides ibidem tom. 3. p. 48. [7]) Georgius Fabricius in Volumine rerum memorabilium Germaniae et Saxoniae Libr. 1. [8]) Volfgangus Drechslerus in chronico p. 82. [9]) Anonymus Valachicus cap. 44. [10]) Ioannes Christ. Engel in antiq. historia Valachiae Part. 1. p. 156. [11]) Idem Engel ibidem p. 157. [12]) Carolus Fejervari. in Analectis. tom. 2. No. 362.

Анꙋл 1384. Ла анꙋл ачеста аша скріе Енгел[1]): „Ка съ ѧноіеаскъ легътꙋра ѧнтре Молдова ші Полоніа, ѧнкъ ѧн анꙋл 1384, с'аꙋ пꙋсꙋ деспре партеа Полоніеї ꙋн міноріт Епіскоп ѧн Серетꙋ а нꙋме Ніколае."

Ѧн Ꙋнгаріа ла анꙋл де акꙋм фоарте ѧнкълчітꙋ аꙋ кꙋрс лꙋкрꙋріле пентрꙋ Палатінꙋл Ніколае Гарра Тꙋторꙋл, кареле кꙋм с'аꙋ zісꙋ ла аніі трекꙋцї, ла мꙋлте недрептъцї аꙋ адꙋсꙋ пре біата кръіеаса Маріа, пентрꙋ каре сꙋпъръндꙋ-се сꙋпꙋшії еї аꙋ ѧнчепꙋтꙋ а се рескꙋла, ші ꙋніі дінтре дъншії аꙋ трімісꙋ пре Епіскопꙋл din Zагабріа ѧн Неапоіꙋ, де аꙋ кіематꙋ пре Карол чел мікꙋ, краіꙋл де аколо, съ'л пꙋнъ краіꙋ Ꙋнгаріеї, кареле аꙋ ші венітꙋ ѧндатъ ѧн Zаграбіа. Zъбъвіндꙋ Карол чел мікꙋ ѧн Zаграбіа, ка съ ѧнцелеагъ маї біне воінца Ꙋнгꙋрілор, Елісабета мама кръіесеї Маріеї н'аꙋ лꙋат лꙋкрꙋл ѧн глꙋмъ, чі аꙋ трімісꙋ дꙋпъ Сіцісмꙋнд, дꙋпъ кареле ѧнкъ ѧн анꙋл 1377, се логодісе Маріа, ші аꙋ фъкꙋтꙋ нꙋнта деплін, даръ Сіцісмꙋнд нꙋ мꙋлцї пꙋрічї аꙋ фъкꙋтꙋ ѧн Ꙋнгаріа, чі с'аꙋ ѧнтꙋрнатꙋ ѧн Брандебꙋргꙋ. Ѧнцелегъндꙋ Карол чел мікꙋ дꙋчереа лꙋї Сіцісмꙋндꙋ, din Zагабріа аꙋ мерсꙋ ѧн Бꙋда, нꙋ ѧн четате, фъръ нꙋмаї ѧн орашї пънъ ла о време, дечі с'аꙋ мꙋтатꙋ ѧн четате ші нꙋмindꙋсе пре сіне гꙋвернатор Ꙋнгаріеї, аꙋ стрінсꙋ цеара, ші сілінд пре Маріа съ се ласе де кръіме, ел ѧнсꙋшї с'аꙋ ѧнкоронатꙋ краіꙋ Ꙋнгаріеї ѧн Алба кръіеаскъ ѧн 5 zіле але лꙋї Декемвріе din анꙋл 1384, фіindꙋ де фацъ амъндоꙋъ кръіеселе ші Маріа ші мꙋмъ-са Елісавета; чі нꙋ'ї аꙋ фостꙋ спре бꙋкꙋріе кръімеа, прекꙋм се ва аръта ла анꙋл 1386[2])

[1]) Joannes Christ. Engel in antiq. Historiae Moldaviae p. 110. [2])Thuroczius f. 202—207. Bonfinius f. 359—362. Reva f. 28.

Аніі 1385 ші 1386. Хрісовꙋл каре л'аꙋ датꙋ Елісавета din Тімішоара ѧн аціꙋнꙋл Сънтъмъріеї марі кътръ Ꙋбол din Каллока съ нꙋ се ѧнсоцеаскъ кꙋ ребеллꙋл саꙋ ръсвръ-тіторіꙋл Стефан оаре-кънд Воїводꙋл Ардеалꙋлꙋї нічї кꙋ алешії лꙋї, нꙋ поате фі din анꙋл 1385, кꙋм вреа Секелі[1]), пентрꙋ къ ѧн анꙋл 1385 стъпънеа краіꙋл Карол чел мікꙋ саꙋ ал II-ле; аша даръ аꙋ требꙋіт съ се деа ачелашї хрісов ѧн анꙋл 1384, прекꙋм вреа Корнідес[2]), адекъ маї наінте де а се ѧнкорона краіꙋ Карол чел мікꙋ. Іаръ кꙋм къ Карол чел мікꙋ аꙋ домнітꙋ ка ꙋн краіꙋ ал Ꙋнгаріеї престе тотꙋ анꙋл 1385, аратъ хрісовꙋл лꙋї, кареле се афлъ ла Корнідес[3]) ші сꙋнъ ꙋша:

„Карол din міла лꙋї Дꙋмнезеꙋ краіꙋл Ꙋнгаріеї, Іерꙋсалімꙋлꙋї ші Сікіліеї, шчл. кредінчіошілор съї Капітꙋлꙋлꙋї Бісерічії Албеї din Ардеал кредінчіошілор нощрі граціе ші бꙋнъ воінцъ! Не-аꙋ спꙋсꙋ ноꙋъ акꙋмꙋ де кꙋрънд побілїї бърбацї Маціcтрії Грігоріе фііꙋл лꙋї Іоанн де Бетлеемꙋ, Петрꙋ ші Ладіслав фіії алтꙋї Іоанн din Алмакерекꙋ, іꙋбіцї кредінчіошії нощрії, къ ар вреа леціꙋіт съ інтре ѧн мощеніреа ꙋнор сате але лор Енех, Бъргъꙋ ші Епіналдохꙋ din комітатꙋл Добочеї, каре с'аꙋ датꙋ де пꙋрꙋреа де Маіестатеа Ноастръ прін алте кърцї але Ноастре печетлꙋіте кꙋ печетеа Ноастръ чеа мікъ ачелꙋіа Гріго-

рie ⁂n цiѣmътате, шi пѣmiцiлор Петрѫ шi Ладiслав ⁂n алтъ цiѣmътате, сѣnт тiтлѣл поѣeї donaцieї Noастре пентрѫ credinчioасе слѫжѣеле лор, de пѫле ва ста чinева ⁂mпротивъ ⁂n партеа ачеаста. Deспре каре credinчioшieї воастре таре въ порѫнчiмѣ, ка съ трiмiтецi пре отѫл вострѫ търтѫрie вредniкъ de credinцъ, ⁂naintea кърѫia Стефан din Тате, саѣ алт Стефан din Орozфа, саѣ Тома Гебарdi din Шiлкерекѣ, саѣ Михаiл фiiѫл лѫi Петрѫ din Nima, шчл. пефiind алцiї de фацъ отѫл пострѫ тергънd ⁂n фаца маї сѫсѣ ziселор сате Eпехѣ, Бъргъѣ шi Eпiналdохѣ, шi лецiхiтѣ кiетънd de фацъ пре тоцi вечiнii шi комметанii съ баце пре пѣmiтѫл Мацістрѫл Грiгорiе ⁂n цiѣmътатеа ziселор сате, шi пре маї сѫсѣ ziшii Петрѫ шi Ладiслав ⁂n чеелалтъ цiѣmътате кѫ тоате фолосѣрiле, пертiпенцiiле шi кѣdiнцеле, шi кѫ каселе din четатеа Noастръ а Бiстрiцеї шi алте кѣdiнце але лор, шi съ ле стътѣеаскъ ачелеа пѣmiцiлор Мацістрiлор Грiгорiе, Петрѫ шi Ладiслав сѣnт чел маї сѫсѣ zисѣ тiтѫл ал donaцieї Noастре чеї поѣe, ка съ ле тощепеаскъ пѫрѫреа, de пѫ се ва фаче ⁂mпротивiре. Iаръ пре ⁂mпротивiторi, de вор фi, шчл. Datѣ ⁂n Бѣda сѣnт печетеа Noастръ чеа тiкъ, ⁂n 15 Iанѫарiе din анѫл Domпѫлѫї 1386.“

Iатъ се вede din хрiсовѫл ачеста, къ Карол чел тiкѣ саѣ ал П-ле, ⁂пкъ domпia ⁂n Ѫнгаria ⁂n 15 Iанѫарiе ал анѫлѫї 1386. Аша даръ грешескѣ Тѫроцie[4]) шi Timon[5]), din прѣзпъ кѫ Хапер[6]), токта кѫ ѫn анѣ, кънd скрiѣ перiреа лѫї Карол чел тiкѣ ла 13 Феврѫарiе din анѫл 1385. Iаръ перiреа лѫї Карол ал П-ле аша с'аѣ ⁂nтъmплат: Ачеста dѫnъ че с'аѣ ⁂nкоропатѣ крaiѣ Ѫнгарiеї, кѫт с'аѣ арътатѣ ла анѫл 1384, се пѫрта ка ѫn крaiѣ че ера, шi de фоастеле кръiесе пѫ тѫлтѣ се пъzia. Dрепт ачееа кръiеаса чеа маї бътрънъ кѫ Палатiнѫл Niколае Гарра аѣ ⁂ndemпат пре Бласiе Форгачi, de аѣ токатѣ ⁂n капѣ пре крaiѫл Карол ⁂n 15 Феврѫарiе ал анѫлѫї пѫ 1385 чi 1386, аша ръпiтѣ л'аѣ dѫсѣ din Бѣda ⁂n Вiсеградѣ, ѫnde аѣ шi тѫрiтѣ dѫnъ скѫртѣ тiмпѣ шi с'аѣ астрѫкатѣ ⁂n тънъстiреа Съптѫлѫї Andreiѣ din цiосѣ de Вiсеградѣ, de ѫnde din порѫнка Папеї Ѫрban ал VI-ле прin каре фѫсесе афѫрiсiтѣ пентрѫ пеплътiреа трiбѫтѫлѫї, фѫ десгропатѣ, шi вр'о къцi-ва анi десгропатѣ лъсатѣ[7]).

Маріа кръiеаса чеа маї тънъръ, dѫnъ тоартеа лѫї Карол ал П-ле, ка о лецiхiтъ кръiеасъ, iаръшi аѣ ⁂nчепѫтѣ а къртѫi цеара, прекѫт се вede din Хрiсовѫл че се афлъ ла Корnidec[8]), шi е датѣ din Стрiгонѣ ⁂n Dѫminека dinaintea серѣътореї Съптеї Маргарете, adекъ ⁂n Iѫлie din анѫл 1386, прiн карele порѫнчеще Маріа, ка тълхарiї барiї цефѫiсе пре цегѫцъторii din Сiбiiѣ, претътindенеа съ се черче шi съ се прindъ, чi пѫ ⁂ndелѫпгѣ аѣ domпit ⁂n паче; пентрѫ къ ⁂n 25 Iѫлie, зiва Съптѫлѫї Апостолѫлѫї Iаковѣ, прiтблъпdѫсе dѫnса кѫ тѫтъ-са Елiсавета, кѫ Niколае Гарра шi кѫ Бласiе Форгачi, пѫтаї de шербii din кърте ѫрматъ, аѣ венiтѣ фъръ de вести Iоann Хорватѣ Банѫл Кроацieї кѫ тѫлцiме de кълъреці, шi ⁂nкѫnцiѫрънd пре кръiесе кѫ тощii каре ера кѫ dѫnселе, аѣ тъiатѣ пре Гарра, пре Форгачi шi пре тощi кѫртепii, шi пре кръiесе ле-аѣ dѫсѣ прiнсе ла ⁂nкiсоаре ⁂n Новiградѣ din Кроацiа[9]), ѫnde аѣ шi тѫрiт кръiеаса чеа маї бътрънъ Елiсавета ⁂n 16 Iанѫарiе ал анѫлѫї 1387[10]), шi с'аѣ ⁂nгропат ⁂n Iадра ⁂n 9 Феврѫарiе[11]).

[1]) Székely in Mss. dipl. [2]) Daniel Kornides in Miss. dipl. tom. 2. p. 299. [3]) Idem Kornides ibidem tom. 1. p. 303 seq. [4]) Thuroczius 211. [5]) Timon in Epitome Chronol. f. 54. [6]) Georg. Ierem. Haner Reg. Hung. period. 13. § 247. nota a. [7]) Thuroczius f. 212. Bonfinius f. 365. Reva f. 26. [8])Kornides ibidem tom. 2. p. 124. [9]) Thuroczius f. 214. Bonfinius f. 368. [10]) Paulus a Paulo f. 726. [11]) Lucius Dalmata f. 409. ex Caresino.

Анъл 1387. Аъzind de тоартеа краіълъї Карол ал II-ле, ші пещііnd дптъmплареа чеа реа а кръіесілор Сіцістъnd дп анъл de акът аў венітъ къ бъnъ оасте din Боетіа ші кът аў інтрат дп Бнгаріа тълцївіцеїаў статъ лъnгъ dъnсъл, къ карії тергъndъ обле дп Бъda аколо с'аў стрінсъ маі марії церії ла елъ, ші dъnъ тълте сфътъірі л'аў dъсъ дп Алба кръіеаскъ, ші л'аў дпкоронатъ краіъ Бнгаріеї дп анъл 1387 дп 13 Мартіе, каре zі аў къzът токта дп Dъmінка Флорілор [1]). Dъnъ дпкоронареа са, Сіцістъndъ дптръ ачееа с'аў певоітъ, кът съ слобоадъ пре Маріа de ла дпкісоаре, пре кареа, о аў ші слобозітъ дп 4 Іъnіе, ші дп 4 Іълie с'аў ші дптълпіт ла олалтъ, кареа атъпчї аў dатъ тоатъ къdінца кръітеї лъї Сіцістъndъ бърбатълъї съъ [2]).

Dъnъ тоате ачестеа дптръ ачееа с'аў сіргъіт краіъл Сіцістъnd ка съ прindъ пре Іоann Хорват Банъл Кроацієї, пре кареле л'аў ші прінс, dаръ фоарте апевоіе. ші прінzъndъ'л л'аў dъс дп Печї саў Чіпчї-Бісерічї, бnde сфъшііndъ'л маї дптъіў къ клеще дпфокате, л'аў легат de коада бнъї кал, ші търънdъ'л пе тоате бліцїле четъцїї ачеіа, маі пе бртъ л'аў тъіат дп патръ пърцї, ші л'аў акъцат de порцїле четъцїї ачеіа, спре пілda алтора ші дпфрънареа фъкъторілор de ръў; іаръ соцііlор Банълъї Іоann Хорватъ ле аў тъіат капетеле [3]).

Іспръвind Сіцістъnd ші пedeапса ресврътіторілор, с'аў апъкат къ deadінсъл de окъртъіреа цереї ші дптре челелалте фапте але лъї аў dат хрісовъл каре бртеазъ, се афлъ ла Корnidec [4]) ші съnъ аша:

„Noї Сіцістъnd din тіла лъї Dъmnezeў, Краіъл Бнгаріеї, Далтацієї, Кроацієї, ш. ч. Мархіопъл Брandебърглъї, ш. ч. фачет дпщііnцаре тътърор кърора се къвіне, прін рънdъл ачестора, къ пої прекът дпdеатnъ кръіеаска гріце пре Маіестатеа Noастръ, ка вредпічііле тътърор кредінчіошілор пощрі съ ле тъсърът, къ тілостівъ інітъ ші ачелора, пре карії фантеле въртъцілор сале дї фак вредпічї de ръсплътіреа кръіеаскъ, съ ле дът dар къвіос вредпічіеї лор. Dрепт ачееа сокотind кърата кредінцъ ші адевърата статорпічіе а побілълъї бърбат, ротънълъї Іван, фііъл лъї Драгмер, ал фііълъї, адекъ ал сърореї de бп пъптече а търіцілор бърбацї Балкъ ші Драгъ Воіводълъї, дптре челелалте Дерегъторії Комітілор Секъілор, а кредінчіошілор пощрі, каре ел о аў авът ші о аре кътре пої ші кътръ Съптъ Корона поастръ. Маї алес сокотind слъжбеле челе кредінчіоасе къ каре ел дп тоате требіле поастре, ші але крътеї поастре, ші дп маї тълте ресбоіе порокоасе ші непорокоасе, съферind сърроасе остенелї ші греле келтъелї с'аў сіргъіт а плъчеа Маестатеї поастре, dоъ сате але поастре кіемате Izan ші Ванса de ціос din пертінепцііле четъцъічеї поастре Хъст ші din Комітатъл Маратъръшълъї, скоціndъле ачелеа ші деспър-

цindвле de свбт domnia шi пропрiетатea пвмiтeй четъцвiчей поастре, кв тоате фолосврiле шi пертiпенцiile ачелора, adекъ кв пътъптврiле челе лвкрате шi пелвкрате, кв апеле шi кърсврiле апелор, кв моriле, рътврiле, вiile шi кв тоате фолосврiле сббт метеле лор челе adевърате шi векi, сббт каре с'аб тощепiт шi окъртвiт пъпъ акъта кв пвмеле кръieск, шi пентрв стъжбеле маi сбс zice шi пентрв моартea тътъпе-съб a репосатвлвi маi сбс пвмiтвлвi Драготер шi a лвi Татетер фрате-лвi челвi de вп пъптече ал ачелвia Iван, карii пв с'аб лнфрiкошат a мврi лн ферiчiте ресбоieле репосатвлвi преа лвмiпатвлвi Прiнцвлвi Domнвлвi Лвдовiк Краiвлвi Вигарiей, Пъриптелвi пострв челвi преа iббiт шi de пещearсъ потеniре лмпротiва пемiчiлор Съптей Коронi ощindвсе, adекъ Драготер сббт Bidin, шi Татемiр сбпт Болц, маi сбс zicвлвi Iван фiiвлвi пвмiтвлвi Драготер, шi прiнтр'лнсвл тощепiлор лвi, шi вртъторiлор тощепiлор лвi, din бвпъ-воiнца преа лвмiпатей Прiнцiпесей Доатией Марiей Кръiесей, мвierей поастре чей преа iббiте шi din рескопт сфатвл Прелацiлор шi Баронiлор пострi din кръiещi тъпiле поастре шi din adевъратъ щiiнцъ сббт тiтвлвл de donaцie повъ, шi кв тоатъ къdiнца кв карea съпт сббт дървiреa поастръ, ле am dat шi дървiт, ба ле дът, дървiт шi чiпстiт прiп скрiсоареa ачeаста, ка пврвреa шi пекетъчiос лndъръпт съ ле тощепеаскъ, цiпъ шi окъртвеаскъ, ретъпънd певътъматъ къdiнца поастръ. Шi ачестea кънd i се вор adвче лнапоi ле вом фаче съ се скрiе лн форт de Прiviлегiон. Dat лн Бвda лн zioa Съптей вергврей шi тъчепiцей Катарiнеi, лн анвл 1387.“

Donaцia ачeаста лн оriцiнал се афлъ лн архивл преа лнълцатей Кътърi Вигврещi чеi de кърте din Бвda; iаръ тв вezi шi хрiсоввл лвi Лвдовiк, каре л'аб dat лвi Балкъ, шi еб л'am скрiс ла анвл 1359, лн карeле Драгтер се ziче a фi фост фрате лвi Балкъ, пв пепот din сорь.

Лнврвжбindвсе аша, прекът амi zic маi 'наiпте, Вигврii, Edвiга фата чea маi тънъръ a репосатвлвi Краiвлвi Лвдовiк челвi diптъiб, лнтрв ачeea с'аб сiлiт ка съ трагъ пре Ротънi лн партea са шi a Полопiлор[5]), бiне щiind de че фолос шi разiт аб фост Ротънii шi тътъпе-съб. Дрепт ачeea ла атъта аб adвс пре Петрв Мвшат Domнвл Молдовеi, кът лн анвл de акът с'аб вniт кв Полопii; кънi ziче Рецестрвл de ла Dогiел[6]). „Лн анвл 1387, лн zioa adвчерii моащелор Съптвлвi Станiслав. Кърцiле лн каре се кнпiпde свпвпереа шi отацiвл de кредiнцъ че л'аб пвс Петрв Палатiнвл Молдовеi кв пеатвл съб Краiвлвi Владiслав, Кръiесеi, вртъторiлор лор, шi кръiтеi Полопiеi, кв цiвръпъптвл лвi каре л'аб фъкът dвпъ обiчеiвл вiсерiчii ресърiтвлвi съвътънd сетнвл вiецеi din тъпеле лвi Кiпрiан Мiтрополiтвлвi Кiовiеi.“ Iаръшi алт рецестрв de ла ачелашi Dогiел[7]), ziче: „Лн анвл 1387, Консiлiарii лвi Петрв Палатiнвлвi Молдовеi лнтъреск отацiвл фъкът краiвлвi Владiслав, шi Кръiесеi Edвiцеi, шi фъгъdвеск, кънd еi кв тот пеатвл вор фi свпвшi Краiвлвi шi Кръiтеi Полопiеi, шi цiвръ dвпъ лецеа ръсърiтвлвi съвътънd крвчea din тъпiле лвi Кiпрiан Мiтрополiтвлвi Кiовiеi.“ Сарпикiе[8]) лпкъ скрiе: „Лнторкънdвсе Iагело din Лiтванiа лн Полопiа пре Петрв Палатiнвл Молдовеi саб Валахiеi кв боiерii съi цiвръндвл, л'аб прiмit лн кliентела са.“

Mie mi-ar плъчea a vedea хрісоавеле, але кърора ѓецестрърї ле adъче Dorіел, дп оріцінал, пентръ къ пъ kred eъ съ се фіе сънъс Петрь II Мъшат пре сіне Полопілор, прекът пічї ърътъторії лъї с'аъ сънъс вре odatъ, фъръ пътаї кът аъ фъкът таї adece орї алліанцъ къ Полопій, кът воіъ аръта ла апії віїторї. Іаръ алліанцъ пъ е сънъпере: аша даръ се doвedeще, къ Полопії пътаї din фалъ дешартъ атестекъ алліанца къ сънъпереа, прекът dinтрь ачеіашї фалъ атестекъ ші тітълії Domnілор Ротънещї къ Палатініі лор; пентрь къ de воіъ дптреба eъ авътаъ вре ън Палатін Лешеск атъта пътере, къть аъ авът тъкар каре водъ din Молdова саъ din Валахіа, че'тї вор респънde? чі despre дптребареа ачеаста воіъ къвънта аіврілеа таї тълте.

[1]) Thuroczius f. 215. Bonfinius f. 369. Pistorius f. 768. Timon in epitome Chronol. f. 55. [2]) Paulus a Paulo testis oculatus f. 726. [3]) Thuroczius f. 217. Bonfinius f. 373. [4]) Daniel Cornides Mss. Dipl tom. 1. p. 255. [5]) Joann Christ. Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 110. [6]) Mathias Dogiel in Codice Dipl. Poloniae tom. 1. p. 597. [7]) Idem Dogiel l. c. [8]) Stanislaus Sarnicius in Annalibus Polon. Libr. 7. cap. 4.

Апъл 1388. Ла апъл ачеста аша скріе Енгел[1]): „Ла апъл 1388 се афлъ a фі фост ън Dominікan, анъте Стефан Рътені, Епіскоп Лътіпеск дп Серет, че есте сетнъ, къ Полопії се атестека дп Молdова ші атъпчї.“

[1]) Joann. Christ. Engel in antiq. Hist. Moldaviae p. 110.

Апъл 1389. Халкокondіла[1]) ла апъл de акът скріе despre Лazар Despотъл Сервіеї прекът ърteазъ: „Елeazар авънd фете, пре ъна o аъ dат лъї Сіcтан краіълї Odpісіілор саъ ал Молdовепілор, фъкънdъ'л шіе ціпере.“ Ла каре zісе але лъї Халкокondіла дпceатпъ Стріттер[2]) zікънd: „Тълкъіторіъл пъ біne adaoгъ, ‘саъ ал Молdовепілор‘, цііndъce din челе таї din паінte, къ Сіcтан аъ фост краіъл Българілор ші пъ ал Молdовепілор.“ Еъ те дпdрепт ла апъл 1380, ънde am къвънтат despre ачеаста.

Георгіе Фабрікіе[3]) дпкъ аша скріе: „„Дп апъл 1389 Баіazет I, краіъл Търчілор, аъ дпвінс пре Лazар прінцъл Българілор.“ Чі грешеще Фабрікіе, пентрь къ Лazар аъ фост прінцъл саъ краіъл Сърбілор, пъ ал Българілор, съ пъ zік таї тълте. Іаръ Dorіел[4]) adъче хрісовъл, каре ърteазъ:

„Noї Магнъ ші Roman Херіцкі Котітії Лътіпатълъї Прінцълъї Domnълъї Мірчеї Воіводълъї Валахіеї ш. ч. ашіщdереа Dъгоіъ Маршалъл търітълъї Прінцълъї Domnълъї Петрь Воіводълъї Молdовеї, трітіші солї, къноащет прін рънdъл ачестора de обще търтърісind. къ фіind поі трітіші ла преа лътіпатъл Прінцъл Domnъл Владіслав Краіъл Полопіеї ш. ч. дп dерегъторіе de солї, ачеастъ орънdъіалъ ат фъкът къ ачелашї domn Владіслав Краіъл дп пътеле ші партеа таї сък пътітълъї Domnълъї Мірчеї, Domnълъї пострь, а къръіа пътере о авет дп поі върсатъ, фъкънd легътъръ de претепшът пескітбат de дтбе пърціле, карea съ се ціпъ пърърeа петішкатъ, ші пре Domnъл Владіслав Краіъл таї сък zісъл Domnъл Мірчea Воіводъл къ тоатъ пътереа са, кънd і се ва пофті аціъторіъл, ва требъі ші ва фі dаторіъ дп тот тіпъл ал аціъта дтпротіва Краіълъї Ънгаріеї, ші дтпротіва пътерії

тътърор сфинцилор лъй, іаръ дмпротіва алтор петічі аї пътітълъй Domnълъй Владіслав пъмаї дънъ плъчереа са дл ва аџіста, дънъ кът се квіне бнъй пріетен. Ашіщдереа Domnълъ Владіслав Краіълъ, кънд ва пофті Domnълъ Мірчеа Воіводълъ, ва требъі ші ва фі даторіў а'л аџіста къ тоатъ пътереа дмпротіва пътітълъй Краіълъй Бнгаріеї, ші дмпротіва тътърор сфинцилор, іаръ дмпротіва алтор петічі аї пътітълъй Domnълъй Мірчеї Воіводълъй дл ва аџіста пъмаї дънъ плъчереа са, къ бн пріетен. Престе ачестеа фъгъдъім къ деспре алліанца ачеаста, ші нескімбат претенцъгъл ачеста ла тіжлокъл Пъресітеї акът віітоаре, саў дъндъсе вре о дмпедекаре леџіўітъ, ла опт зіле дънъ ачееа, пентръ дмтърірea челор маї сък зісе, маї сък пътітъл Domnълъ Мірчеа ва тріміте картеа са печетлъітъ къ печетеа лъй чеа маї маре дп Молдова пріп бнї ші марї солій съї, кърбіа кърцї асеменеа а тріміте сфът тітълъл съў ші печетеа са чеа маї маре ла пътітъл локъ пріп марї солій съї даторіў ва фі ші пътітъл Domnълъ Владіслав Краіълъ, пріп търтърісірea дмтърітелор къ печеџіле поастре кърцілор ачестора. Dat дп Padom віперї дънъ земісліреа ферічітеї Маріеї вергъреї, дп анъл Domnълъй 1389.“

Din хрісовъл ачеста дмкъ поџї кълеџе, къ ціврътъпътъл лъй Петръ П Мъшат Domnълъй Молдовеї, каре л'ат адъс ла анъл 1387, п'аў фост de сфнъпере, фъръ пъмаї de алліанцъ. Поџї кълеџе ші ачееа, къ Кромер [5]) мълт стіптеще, кънд скріе деспре алліанца ачі адъсъ зікънд: „Къстъ ші дп архівъл кръіескъ хрісоаве деспре алліанца, кареа къ пъџіп маї дмаінте о аў фъкът Владіслав къ Мірчеа Палатінъл Валахіеї, федератъл Краіълъй Бнгаріеї пріп каре с'аў легат, ка бнъл фъръ де алтъл съ пъ се батъ къ Краіълъ Бнгаріеї, нічі паче съ се факъ къ дъпсъл, де пъ вор дмтърі амъндоі.“ Къчі хрісовъл пъмаї атъта зіче, ка бнъл пре алтъл съ аџівте къ тоатъ пътереа дмпротіва лъй Сіџістъпд Краіълъй Бнгаріеї дпсъ ла анъл віітор с'аў фъкът, че зіче Кромер.

Маї пре бртъ ла анъл de акът преа вестітъл Енгел [6]) скріе: „Дп 8 Декетвріе ал анълъй 1388, с'аў фъкът о дмтреітъ алліанцъ дп контра лъй Сіџістъпд, кареа о аў іскъліт боіеръл Дъгоіў din Молдова дп пътеле Domnълъй съў Петръ Мъшат Водъ. Дп алтъ алліанцъ dintre Владіслав ші Мірчеа Водъ din 20 Іанъаріе ал анълъй 1390, пъ се маї афлъ Петръ Мъшат: доаръ аў фост търіт дп сфършітъл анълъй 1389; дънъ тоартеа лъй Петръ Мъшат аў требъіт боіерії съ трагъ ла сіне къдінца алеџерії лъй Водъ. Тот деспре Петръ Мъшат маї есте de a семпа, къ ел дънъ дпсетпареа лъй Скарлат, аў фост фечіоръл лъй Костеа Мъшат, de quo non scitur, ubi principaverit, dicitur, quod ejus genus sit ex familia Despotiana Regum Serviae, чі din квінтеле ачестеа пентръ dicitur, німікa се поате дпкіде къ темеіў.“

De зіселе ачестеа але преа вестітълъй Енгел еў дпкъ пъ тъ фереск, чі тъ везі ачелеа каре ле ам скріс ла 1359, ші каре ле воіў скріе ла анъл вііторіў.

[1]) Laonicus Chalcocondylas p. 27. [2]) Stritterus Bulgaricorum §. 497. [3]) Georgius Fabricius Lib. 2. [4]) Mathias Dogiel in cod. Dipl. Regni Poloniae tom. 1. p. 597. [5]) Martinus Cromerus Lib. 15. p. 253. [6]) Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 110.

Анѹл 1390. Ла анѹл de акѹт аша скріе преа вестітѹл Енгел [1]): „§ 12. Dѹпъ Петрѹ Мѹшат аѹ domnіт Стефан треї анї, de ла анѹл 1390 пънъ ла 1392. — Dѹпъ Аналістѹл Рѹсескѹ, ші dѹпъ ѧнсемнареа din Іашї, а лѹї Скарлат ші а лѹї Кантемір, лѹї Петрѹ Мѹшат некѹрмат ї-аѹ ѹрмат Роман фрате-съѹ, кареле аѹ domnіт треї анї, ші dѹпъ Роман ачеста аѹ domnіт Стефан 7 анї; чі dѹпъ Історічії Ѹнгѹрещї пѹ поате ста ачеаста, пентрѹ къ ѧнтрѹ ал патрѹлеа ан, кѹт ачещіа, dѹпъ ѧнкоронареа лѹї Сіцістѹnd, adекъ ѧнтъіа Іѹніе 1390, domnіа ѧн Молdова Стефан. Ачеаста аша се поате ѧнцелеце, къ Стефан аѹ domnіт маї ѧнтъіѹ 3 анї de ла 1390 пънъ ла 1392, dѹпъ ачееа с'аѹ мъзъліт прін фрате-съѹ Роман треї анї, de ла анѹл 1392 пънъ ла анѹл 1395, апої іаръ с'аѹ ръdікат ші аѹ маї domnіт 4 анї, пънъ ла анѹл 1399. Ѧмпротіва лѹї Стефан ачестѹіа с'аѹ скѹлат Сіцістѹnd ѧнтрѹ ал патрѹлеа ан ал Кръітеї сале, adекъ ѧн анѹл 1390, dѹпъ Іѹніе."

Пънъ аічї преа вестітѹл Енгел, ші dѹпъ кѹт ші се паре, пѹ ръѹ; пентрѹ къ ші Леѹнклавіе [2]) zіче, къ ѧмпротіва лѹї Стефан ачестѹіа II, Domnѹлѹї Молdовеї ѧн анѹл 1392, с'аѹ фъкѹт маре ръскоалъ, пентрѹ каре ел аѹ пъzѹіт ла аціѹторіѹл Тѹрческ, чі търzіѹ, къчї ел с'аѹ пѹс ла ѧнкісоаре маї 'наінте de а сосі Тѹрчії. De ѹnde еѹ кѹлег къ фрате-съѹ Роман I, аѹ фъкѹт ръскоала асѹпра лѹї, ші аша Енгел аре dірепт, къ Стефан II, аѹ domnіт ѧн doѹъ ръndѹрї.

Ла анѹл 1359, ам арътат, кѹт требѹе съ се пѹнъ сереоа Domnілор Молdовеї ѧнчепънd de ла Драгошѹ Воdъ пънъ ла Петрѹ Мѹшат саѹ ал doїлеа Воdъ. Аічї воіѹ пѹне сереоа челоралалцї Domnї ѧнчепънd de ла Петрѹ II Мѹшат Воdъ пънъ ла Алексаndрѹ Воdъ I. Аша dар dѹпъ Лацко Воdъ аѹ domnіт Петрѹ Воdъ Мѹшат, фіїѹл лѹї Лацко, къчї аѹ фост фрате кѹ Роман I, іаръ Роман аѹ фост фечіор лѹї Лацко, кѹт мъртѹрісеще Кантемір, ші ѧнсемнареа din Іашї [3]) de ла анѹл 1373—1389. Лѹї Петрѹ II Мѹшат ї-аѹ ѹрмат Стефан II ѧн треї анї, de ла 1390—1392, апої Роман I, ѧн алцї 3 анї, de ла 1392—1395. Dѹпъ Роман I, іаръш аѹ domnіт Стефан II, прекѹт с'аѹ zіс, патрѹ анї, de ла 1395—1399. Стефан ачеста, кареле аѹ domnіт ѧн doѹъ ръndѹрї, dѹпъ Мірон, аѹ фост фрате кѹ Роман, dрепт ачееа ші кѹ Петрѹ II Мѹшат, ші аша Петрѹ II Мѹшат, Стефан II ші Роман I аѹ фост фечіорї лѹї Лацко Воdъ. Лѹї Стефан II Воdъ dѹпъ ѧнсемнареа din Іашї чеа маї сѹс adѹсъ, і-аѹ ѹрмат фіїѹл съѹ Петрѹ III, кареле аѹ domnіт пѹмаї ѹн ан, ші ї-аѹ ѹрмат фіїѹл съѹ Іѹга, кареле іаръші пѹмаї doї анї аѹ domnіт, de ла 1400—1401, ші аѹ фъкѹт лок фрате-съѹ лѹї Алексаndрѹ I. Каре фіind аша, къчї се minѹneazъ преа вестітѹл Енгел [4]), кѹт аѹ пѹтѹт domnі ѧн кѹрс de zече анї Мошѹл, Татъл ші Nепотѹл? аѹ-doаръ кѹ непѹтінцъ есте ачеаста? Еѹ съ zік adевърѹл, пѹ въd, ѧн че ар ста непѹтінца ачеаста? Пентрѹ къ фіind Стефан II, фрате кѹ Петрѹ Мѹшат, кънd аѹ ѧнчетат а domnі, аѹ требѹіт съ фіе бътръп ші Петрѹ III, фечорѹл лѹї ѧнкъ аѹ пѹтѹт фі de zіле, ба ші непотѹл съѹ Іѹга ѧнкъ аѹ требѹіт съ фіе атѹнчї ѧн върстъ, пентрѹ че п'аѹ пѹтѹт dаръ ші domnі ѧнтрѹ ачеї zече анї? Маї біне ар фі лѹкрат преа вестітѹл Енгел [5]),

de ар фі ꙋрмат ѧнсемнареа din Іашї, къ аша ла анꙋл 1400. нꙋ ар фі грешіт атъта, кът грешеще, прекꙋт воіꙋ аръта аколо.

Ачі пентрꙋ маї маре ꙋшꙋраре ші а четіторілор ші а меа, ка de ачі ѧнаінте съ пот скріе пре фіеще-каре Domnꙋ Молдовенескꙋ, ал кътелеа аꙋ фост кꙋ ачел нꙋме, сереоа лор о пꙋн, прекꙋт ва ꙋрма, ѧнчепънd de ла Драгошꙋ пънъ ла Александрꙋ I, нꙋ къ доаръ ашꙋ креde, къ Драгошꙋ аꙋ фост Domnꙋл чел dінптъіꙋ ал Молдавеї, чі пентрꙋ къ сереоа Domнілор челор dінаінтеа лꙋї, еꙋ ѧнсꙋмї нꙋ о щіꙋ, de ам ші арътат нꙋмеле ꙋнора. Аша даръ аꙋ domніт 1. Драгошꙋ; 2. Сас; 3. Богдан I; 4. Стефан I; 5. Петрꙋ I; 6. Лацко I; 7. Петрꙋ II. Мꙋшат; 8. Стефан II; 9. Роман I; 10. іаръшї Стефан II; 11. Петрꙋ III; 12, Іꙋга; 13, Александрꙋ I.

Dꙋпъ че ам скріс челе маї din сꙋс пентрꙋ маї бꙋнъ ѧнцелеџере, віꙋ ла історіеа анꙋлꙋї de акꙋм, ѧн кареа віне ѧнаінте: ѧнтъіꙋ Хрісовꙋл лꙋї Мірчеа Водъ, кареле се adꙋче de Догіел [6]) ші сꙋнъ аша.

„Мірчеа din міла лꙋї Dꙋмнеzеꙋ Воеводꙋл Валахіеї, Dꙋксꙋл Фъгърашꙋлꙋї ші ал Омлашꙋлї, Комітꙋл Северінꙋлꙋї, Деспотꙋл Добродічіꙋлꙋї ші Domnꙋл Дръщіорꙋлꙋї, фачем ѧнщіінцаре тꙋтꙋрор челор de акꙋм ші челор віітор̆ї кърора се кꙋвіне а щі ші вор аꙋzі ачестеа, къ врънd ші пофтінd ноі а фаче легътꙋръ de претеншꙋг немішкат кꙋ преа лꙋмінатꙋл Прінцꙋл Domnꙋл Владіслав din міла лꙋї Dꙋмнеzеꙋ Країꙋл Полонілор, Domnꙋл ціпꙋтꙋрілор Краковіеї, Сандомірієї, Ланціціеї, Кꙋіавіеї, Літваніеї чел маї маре, Помераніеї ші ал Рꙋсіеї, din сфатꙋл тꙋтꙋлор боіерілор нощрі орънdꙋіалъ ка ачеаста ам фъкꙋт, ші фачем de ѧмбе пърціле de а се ціпеа пꙋрꙋреа невътъматъ, кареа о ші ѧнтърім прін кърціле ноастре, adекъ, къ пре нꙋмітꙋл преа Лꙋмінатꙋл Прінцꙋл Domnꙋл Владіслав Країꙋл Полоніеї ш. ч. ші пре сꙋпꙋшї лꙋї кънd вор пофті аџіꙋторіꙋл нострꙋ, de кътре пъвъліреа ші пъпъdіреа Країꙋлꙋї Ꙋнгаріеї ші а сꙋпꙋшілор лꙋї пꙋрꙋреа врем а'ї апъра кꙋ тоатъ пꙋтереа ноастръ, іаръ ѧмпротіва алтор немічї нꙋмаї dꙋпъ плъчереа ноастръ фъгъdꙋім къ'ї вом аџіꙋта прекꙋм се кꙋвіне ꙋнꙋї пріетен; ші ачелаш Domnꙋ Країꙋл ва фі даторіꙋ а не аџіꙋта пре ноі нꙋмаї ѧнпротіва Країꙋлꙋї Ꙋнгаріеї ші а сꙋпꙋшілор лꙋї кꙋ тоатъ пꙋтереа са; іаръшї ѧмпротіва алтор немічї dꙋпъ плъчереа са, кꙋм с'аꙋ zіс деспре ноі. Ѧнтрꙋ а кърꙋіа търтꙋрісіре ші търіме dъм скрісоареа ачеаста ѧнтърітъ кꙋ аꙋтентіка ші чеа маї маре печете а ноастръ. Dат ѧн Лꙋбліп ѧн аџіꙋнꙋл Сънтеї Вергꙋре Агнес, ѧн анꙋл Domnꙋлꙋї 1390.“

Сербътоареа Сънтеї Агнес каde ѧн 20 Іанꙋаріе, аша даръ ѧн Іанꙋаріе din анꙋл 1390. Мірчеа Водъ аꙋ требꙋіт съ фіе фост de фацъ ѧн Лꙋбліп.

Adoꙋа Хрісовꙋл Солілор лꙋї Мірчеа Водъ кареле іаръшї се adꙋче de Догіел [7]) ші сꙋнъ аша:

„Ноі Роман Херіцкі ші Кадлꙋс Садкі солї трімішї ла челе маї ѧн ціос скрісе, врем а ѧнщіінца пре тоцї ші пре фіеще-каре, ла карії вор вені ачестеа, къ dꙋпъ че ам фі ціпꙋт ноі adꙋнаре ѧн Сꙋчава орашꙋл Молдовеї, din порꙋнка преа лꙋмінатꙋлꙋї

Domnȣлȣĭ Мірчеа Воївоdȣлȣĭ Валахіеĭ ш. ч. а тілостівȣлȣĭ пострȣ Domnȣ̆, din плінъ пȣтереа лȣĭ deспре о парте, кȣ сѫргȣіторіĭ осташĭ Жȣпъніĭ Цервасіе din Даловіц ші Бенсон din Zабокрȣц, каріĭ іаръшĭ аȣ̆ плінъ порȣнкъ de ла преа лȣтінатȣл Прінцȣл Domnȣл Владіслав Країȣл Полоніеĭ ш. ч. deспре алтъ парте, deспре ȣніреа ші алліанца чеа de немішкат претеншȣг, каре с'аȣ̆ фъкȣт пънъ акȣта ші de ачі ꙟнаінте се ва фаче de плін din воіеа лȣĭ Dȣmnezeȣ̆, фъкънd, аȣтентікънd, ші печетлȣіnd кърціле deспре ачеаста, ам ціȣdекат, фъкȣт, ші dȣпъ кȣт ні с'аȣ̆ възȣт маĭ dірепт ꙟмбелор пърцĭ ам оръndȣіт, ші черкънd кȣ deadincȣл, ам афлатȣ̆ ніште ꙟнкеіетȣрĭ, каре ȣніреа ачееа о вор ꙟнтърі, adекъ ка пȣмітȣл Domnȣл Країȣл Полоніеĭ съ пȣ ꙟнчеапъ вре ȣн ръсбоіȣ̆ ꙟн контра Країȣлȣĭ Ȣнгаріеĭ ші а сȣпȣшілор лȣĭ, de пȣ ва ꙟнщіінца маĭ ꙟнаінте пре Domnȣл пострȣ Мірчеа Bodъ ші пре Діванȣл лȣĭ, deспре тоате прічініле ръсбоїȣлȣĭ, ші de пȣ вор фі ꙟнтъріте ачелеа ші прін Діванȣл Кръеск. Престе ачеаста de с'аȣ̆ фъкȣт вре о паче, саȣ̆ ꙟнчетаре de ла арме, саȣ̆ ꙟнтокміре ꙟнтре пȣмітȣл Мірчеа Bodъ, Domnȣл пострȣ, ші ꙟнтре Країȣл Ȣнгаріеĭ, adекъ саȣ̆ de с'аȣ̆ прімiт пънъ ла о време, саȣ̆ de с'аȣ̆ оръndȣіт de пȣрȣреа саȣ̆ de с'аȣ̆ ашеzатȣ̆ тъкар кȣтȣ̆, пре Domnȣл Країȣл Полоніеĭ нелъсъndȣл dінтр'ѫнселе, ачелеа пȣмітȣл Domnȣл Країȣ̆ ва требȣі съ ле ласе, съ ле плакъ, ші съ ле прімеаскъ ші съ требȣеаскъ а ле авеа плъкȣте, лъсате ші прімiте ꙟн тоате ꙟнкеіетȣріле, осебіріле ші пȣнтȣріле лор, прін ꙟнтъріреа кȣ аȣтентікъ печетеа са пънъ ла о време саȣ̆ de а пȣрȣреа, прекȣт ва adȣче кȣ сіне оръndȣіала ачееа. Іаръшĭ пентрȣ ка ферічітъ ȣніреа ачеаста ꙟн тоате кondіціiле съ ръмънъ статорнікъ, ам ашеzат, къ de ар вреа орĭ чіне dінтре чеĭ алліацĭ, тъкар кȣтȣ̆ с'аȣ̆ прімiт ꙟн алліанца ачеаста, съ се deсбіне орĭ кȣт de ла легътȣра ȣніреĭ, атȣнчĭ пре deсбінатȣл ачела чеіалалцĭ алліацĭ, dȣпъ че ꙟл вор doцені кȣ deadincȣл, требȣе, ші'л пот сілі, ка съ цінъ фъгъdȣінца са de плін. Ші каріĭ врем, съ венім пре Сънzіанеле віітоаре ꙟн Сȣчеава, кȣ солії маĭ сȣс zішĭ аĭ пȣмітȣлȣĭ Domnȣлȣĭ Країȣ̆ кȣ тоате кърціле ші печеціле лȣĭ челе deспре ȣніре саȣ̆ алліанцъ, ка съ се факъ осебітъ ашеzаре deспре фъгъdȣінцеле пȣміцілор Прінцілор Domnілор нощрі ш. ч. Dат ꙟн Сȣчеава ꙟн zіоа Цетрȣdеĭ Вергȣреĭ (adекъ ꙟн 15 Noемвріе) din анȣл D. 1390."

Din Хрісовȣл ачеста се веde, къ афаръ de Владіслав Країȣл Полоніеĭ, ші de Мірчеа Domnȣл цереĭ Ромънещĭ аȣ̆ маĭ фост чінева ꙟн алліанца ꙟмпротіва лȣĭ Сіцістȣnd Країȣлȣĭ Ȣнгаріеĭ фъкȣтъ, кареле біне къ пȣ се пȣмеще, алтȣл а фі п'аȣ̆ пȣтȣт фъръ пȣмаĭ Стефан II Domnȣл Молdовеĭ; пентрȣ къ ел ера Domnȣ̆ ꙟнтре Валахіа ші Полоніеа, ші алтмінтрелеа ꙟнкъ, de пȣ ар фі фост ел аместекат ꙟн алліанца маĭ сȣс adȣсъ, кȣт ар фі ꙟndръспіт а ꙟнгъdȣі ка солії алліанцілор съ се adȣне ꙟн Сȣчеава четатеа са? Бърфеще аша dаръ Тȣроціе [8]), кънd скріе, къ тръгънdȣсе Молdовеніĭ ші Мȣнтеніĭ de сȣбт аскȣлтареа Ȣнгȣрілор, кънd окъртȣіа мȣіере пре Ȣнгȣрĭ, Сіцістȣnd ꙟн ал патрȣлеа ан dȣпъ ꙟнкоронареа са, adекъ ꙟн анȣл 1390, аȣ̆ бътȣт пре Стефан II domnȣл Молdовеĭ ші л'аȣ̆ adȣс іаръшĭ сȣбт аскȣлтаре, пентрȣ къ Молdова ші Валахіа, кȣт с'аȣ̆

арътат ла анії трекȣцї, шї маї алес ла анȣл 1377, н'аȣ фост вре одатъ де ла ѧнчепȣтȣл Ȣнгаріеї, сȣбт аскȣлтареа Краілор Ȣнгȣрещї: шї маї мȣлт бърфеск Бонфініе [9]) шї Петрȣ де Рева [10]), дінтре карії ачеста зіче, къ Стефан II, аȣ фост Домнȣл Валахіеї, іаръ челалалт къ аȣ фост Домнȣл амъндȣрор Валахіілор, кънд се щіе, къ ѧн Валахіа домніа Мірчеа Водъ. Чі ачеаста о аȣ скріс нȣмаї де фалъ Тȣроціе шї дінтр'ѫнсȣл чеіалалцї дімпреȣнъ кȣ Форесті [11]). Пентрȣ къ Стефан II, ѧн анȣл де акȣм с'аȣ бътȣт кȣ Баіазет Сȣлтанȣл Тȣрчілор, нȣ кȣ Сіцісмȣнд: къчї скріе Кантемір [12]):

„Din перdереа каре аȣ пътіміт маї 'наінте де доі анї Сераскерȣл Солiман Паша де ла Молдовенї, ѧнфрікошіндȣсе (Сȣлтанȣл Баіазет), н'аȣ маї кȣтезат а'шї ѧцкредінца оастеа пре алцїї, чі ел ѧнсȣшї с'аȣ гътіт асȣпра Молдовенілор. Дрепт ачеea дȣпъ че'шї аȣ трекȣт оастеа ѧн Еȣропа, аȣ фъкȣт под престе Дȣнъре шї аȣ пръdат тоатъ Молдова, апої аȣ тъбърѫт ла сатȣл кіемат Ръсбоіенї де лънгъ Сірет. Прінцȣл Молдовії Стефан ѧнкъ аȣ мерс аколо шї дȣпъ о сънцероасъ бътаіе с'аȣ ѧнвінс Молдовенії шї с'аȣ ѧмпръщіат. Стефан ѧнсȣшї ѧнкъ кȣ фȣга аȣ скъпат ла четатеа Неамцȣлȣї, ѧн каре лъсасе пре мȣмъ-са кȣ таре стражъ. Аȣ аціȣнс аколо ѧн ревърсатȣл зорілор, шї порȣнчінd съ'ї deскізъ порціле, мȣмъ-са спъїмънтатъ де о весте ка ачеаста ѧнса с'аȣ сȣіт пре zid, шї нȣ л'аȣ слобозіт ѧн лъȣнтрȣ, зікъндȣ'ї: „Фіїȣл меȣ! де кънd тръещї пре пъмѫнт, нȣ те-ам възȣт а те ѧнтоарче де ла ресбоіȣ фъръ бірȣінцъ; дака'цї аї ȣітат акȣма вітежіеа, маї врȣт-аш фі еȣ, ка тȣ съ піеї де мъніле немічілор, де кът съ тръещї кȣ рȣшіне, шї съ мȣлцъмещї скъпареа та де ла моарте, ȣнеї мȣіерї. Мерцї дрепт ачееа ѧндъръпт, шї саȣ вінъ бірȣіторіȣ, саȣ нȣ маї вені маї мȣлт." Пе Стефан аша л'аȣ пътрȣнс кȣвінтеле мъне-са, кът ѧндатъ с'аȣ ѧнтȣрнат де ла четате шї ѧнтъмпінъндȣсе кȣ ȣн тръмбіцаш, ї-аȣ порȣнчіт съ сȣфле де ресбоіȣ шї аȣ стрінс 12000 din чеї скъпацї де сабіїле немічілор. Пре ачещіа і-аȣ цїȣрат съ ѧнвінгъ саȣ съ моаръ, апої аȣ пъвъліт престе немічї, карії се ѧмпръщіасе ла прадъ, шї бътъндȣ'ї ї-аȣ фȣгъріт. Дȣпъ ачееа ла Васлȣіȣ, кареле е департе де lашї нȣмаї 20 де мілȣрї, аȣ пръdат кортȣл ѧмпъратȣлȣї, аȣ ѧмпръщіат пре Тȣрчї, шї аȣ ѧнтецїт пре ѧмпъратȣл, де кареле се кȣтремȣра лȣмеа, де ѧнсȣ'шї с'аȣ спъїмънтат шї кȣ нȣцінї де аї съї аȣ фȣцїт ѧн Одріȣ."

Подеста [13]) ѧнкъ скріе: „Ѧн анȣл 1390 Баіазат аȣ кȣпрінс цеара Сірратоȣлȣї чеа адȣкътоаре де аȣр шї де арцінт. Фірк Бег авънd порȣнкъ съ прade церіле де лънгъ Сірратоȣ, маї пре ȣрмъ аȣ пръdат Валахіа." Ашішdереа скріȣ шї Анналії тȣрчещї, чеї де Леȣнклавіе ѧнторшї пе лътініе ла анȣл Хегіреї 791 де ла Хс. 1390, нȣмаї кът ѧн лок де Сірратоȣ шї Фірк Бег пȣн Кірратоȣ шї Форіс Бег, чі каре цеаръ се нȣмеще Сірратоȣ саȣ Кірратоȣ, гъчеще тȣ.

Тот де ачест ан се цін шї Хрісоавеле лȣї Сіцісмȣнd, каре ле адȣче преа 'нвъцатȣл Корнідес: ȣнȣл dат ѧн 12 Авгȣст 1390 [14]), прін кареле се порȣнчеще Конвентȣлȣї din Лелес, ка съ ре'ѫмбле отарȣл сатȣлȣї Алшо-Апша кіемат din Маратȣръшȣ пентрȣ Балк шї Драг фечіорії лȣї Сас Водъ din Молдова; алтȣл dат ѧн 4 Калеnde а ле

лъї Апріліе dintr' ачеста an [15]). прin карele се орънdзеще, ка петъцiторiї din Кляжъ, тергънd ля търг дn Бачiз ші de аколо дn Хоedin сaз Алташ, пътаї дn Бачiз съ плътеаскъ обiчнзiтъля трiбът.

[1]) Ioannes Christianus Engel in antiq. Hist. Moldaviae p. 111. seqq. [2]) Leunclavius in hist. Turcica p. 18 [3]) Kantemir et Index Iassiensis apud eundem Engel l. c. p. 112. seq. [4]) Idem Engel l. c. p. 113. [5]) Idem Engel l. c. p. 114 seq. [6]) Mathias Dogiel in Codice Diplomat. Poloniae tom. I. p. 598. [7]) Idem Dogiel l. c. [8]) Turoczius in Chronica Hungarorum Part. 4. cap. 5. [9]) Bonfinius Decad. 3. Lib. 2. [10]) Petrus de Reva Centuria 5. [11]) Foresti nel Mappamondo Istorico Lib. 11. [12]) Princeps Demetrius Cantemir in Historia Osmanici Regni Lib. 1. cap. 5. No. 2. [13]) Ioannes Baptista Podesta in Annalibus turcicis Part. 1. cap. 5. [14]) Daniel Cornides Mss. Dipl. tomo. 2. p. 498. [15]) Idem Cornides ibidem tomo 7. p. 308.

Анъл 1391. Мiрчеа Водъ дn анъл de акът iаръшї аз дптъріт алълеанца кз Владiслав Краiъл Полоniеї дmпротiва лъї Сiцiстънd Краiълъї Бнгарiеї прin Хрiсовъл съз, к реле се адъче de Doriel [1]) ші се дnкide аша: „Дптрз а къреiа търіme de пъръреа ат фъкът съ се акаце de ачестеа печетеа поастръ чеа маї маре прin кредiнчiошї комiтiї пощрi Маiна ші Волкън. Dat дn Летъърга а опта zi dънъ Съmпетрз din анъл Domnълъї 1391.“

Сарнiкiе [2]) дnкъ аша скрiе: „дn анъл 1391, Кроателе, Босненiї, Българiї, Ромънiї ші Мънтенiї, ърънd окъртъiреа тъерiї ші а лъї Сiцiстънd ка ънъї Краiз стреin с'аз плекат спре рескоалъ, ші пре Едвiга о аз къноскът адевъратъ тощеалъ а Бнгарiеї. Аша Палатiнъл Бассарабiеї кз тоатъ цеара са с'аз dат събт клiентела Краiълъї Владiслав, ші а Кръсеї Едвiцеї.“ Чi Сарнiкiе траце фок ла оала са, ші токта аша скрiе ачi адевъръл, пре кът аз фост пе вретеа ачаста събт Бнгърї Българiа, карea маї de тълт о стъпънiа Търчiї.

[1]) Mathias Dogiel in codice Dipl. Poloniae tom. 1. p. 599. [2]) Stanislaus Sarnicius in Annalibus Polon. lib. 7. cap. 4.

Анъл 1392. Ла анъл 1390, ам арътат din Левнклавiе къ дn анъл de акът таре рескоалъ с'аз фъкът дmпротiва лъї Стефан II. Domnълъї Молdовеї. дn карea ел с'аз тъзiлiт ші i-аз ърмат фрате-съз Роman I, деспре карele аша скрiе преа весгiтъл Енгел [1]): „Роman аз domnit дn Молdова 3 анi, de ла 1392 — 1395; се вede а фi фост аллеатъл лъї Teodor Коріатовіч ші кз дънсъла фi фостз ші репъсз. Кът къ Роman аз фост фрате кз Петрз Мъшат, дntрз ачееа се пъръвеск тоате дnсетnърiле Молdовеї. Скарлат adaогъ, къ Роman аз авът тъiере пре Анастасiа фата Прinцълъї Лацко (doаръ фата лъї Стефан Лацковіч Воеводълъї Ардеалълъї) din карe ел аз авът шасъ прънчї. Досiтеiз Мiтрополiтъл Молдовеї пе дnкредinцеазъ къ аз четiт бn хрiсов ал лъї din анъл 1392.“

Ез тъ тiр че аре атъта преа вестiтъл Енгел кз Teodor Коріатовіч, кънd ачеста дnкъ дn анъл 1340 аз рътас дn Бнгарiа, кът с'аз арътат ла анъл ачела, нiчї аз пътът тръi пънъ ла анъл 1392. Анастасiа тъiереа лъї Роman, дnкъ пз щiз, пентрз че

п'аў фост фата лȣї Лацко Domnȣлȣї цереї Мȣнтенещї, къ ачеста се поате zіче а фі фост Прінц, пȣ Воевodȣл Арdеалȣлȣї, кареле нічї фата 'нї ар фі пȣміт Nастасіа, фіind пȣтеле ачеста пекȣвіінчіос Ȣнгȣрілор.

Тȣроціе [2]) ла апȣл ал шаселеа ал Кръітеї лȣї Сіцістȣnd аdекъ ла апȣл 1392, іаръш бърфеще, къ Сіцістȣnd ар фі бътȣт пре Мірчеа Воdъ ші къ ар фі кȣпрінс ші Nікопоіȣл чел тік dе ла Мірчеа; ші пре Тȣроціе ѧл ȣртеаzъ Бопфініе [3]), апої пре ачещіа ѧї ȣртеаzъ таї тоцї стреінї, афаръ dе Споndan, але кърȣіа кȣвінте ле воіў аdȣче ла апȣл ѧndатъ ȣртъторіў, din кареле лесне веї кȣлеце, къ Тȣроціе ачі ѧпкъ пȣтаї dеа фала ворбеще, ші грешеще прекȣт аў грешіт ші пȣпънd тоартеа Кръіесеї Маріеї ѧп апȣл dе акȣт, ѧптътплънdȣ-се ачееа ѧп апȣл 1395, прекȣт нічї преа вестітȣл Енгел [4]) тъгъdȣеще, тъкар къ ел претȣтіndенеа ȣnde поате, тот жарȣл ѧл траце ла оала Ȣнгȣрілор, пекъȣтънd таї dе тȣлте орї аdевърȣл, кареле есте токта dе ліпсъ ѧп фіеще каре історік.

Din прічіна ачеаста, къ історічії чеї таї тȣлцї пȣ чеаркъ съ скріе аdевърȣл, чі пȣтаї кȣт съ ѧпалце пре ȣп неат, ка съ-ї dобъndеаскъ бȣна воінцъ ші съ сȣрпе пре алтȣл, кърȣіа ѧї пістȣеск ȣрzіреа, въртȣтеа ші лаȣdа, аў іzdъніт ші Хелтаі Сасȣл іаръш, саў проповеdȣіторіȣл Сасілор din Клȣжў, dеспре кареле таї тȣлте воіў zіче ла аніі вііторї, повестеа саў тінчіȣна, кареа е таї тȣлтў спре хȣла Ȣнкȣрілор, dе кътў а Ротънілор. Боршаї Паȣл [5]) о аdȣче аша: „Ѧп апȣл 1392 кънd с'аў dȣс Краіȣл Сіцістȣnd кȣ оасте асȣпра лȣї Dan Воевodȣлȣї Мȣнтенескў, с'аў сълъшлȣіт Краіȣл ѧп Dева din Арdеал, ші аў порȣнчіт съ'ї аdȣкъ пре фата ȣпȣї боіеріў, кареа ера преа фрȣтоасъ, ла сіне, чі фата пȣ і-аў пліпіт пофта, пънъ че пȣ і-аў фъгъdȣіт Краіȣл къ, dе се ва фаче търоасъ, ші dе dънса, ші dе прȣнкȣл, кареле се ва паще dінтр'жнса, ва авеа гріце, dȣпъ а кърȣіа таре фъгъdȣінцъ ѧпгъdȣіnd аў порніт греа dе dънсȣл. Маї пре ȣртъ ѧпторпънdȣ-се Краіȣл бірȣіторіў din цеара Ротънеаскъ, іаръші аколо аў сълъшлȣіт, ші фата кіеmатъ фіind ла ел і-аў спȣс къ есте търоасъ, пентрȣ кареа бȣкȣръndȣ-се Краіȣл, і-аў dат ȣп інел, zікъndȣ'ї, къ dе ва паще фііў, съ'л dȣкъ ѧп Бȣdа ші'л ва фаче Domnў, ші'ї аў dат ші банї dестȣї, іаръ плініndȣ-се времеа аў пъскȣт фііў, ші'л аў пȣміт Іоапп, апої кȣ време фетееа аў спȣс лȣкрȣл фрателȣї съў лȣї Марцінаї Гаспар, ші'л аў рȣгат, ка съ о dȣкъ кȣ прȣнкȣл ѧтпреȣпъ ѧп Бȣdа, кареле і-аў фъгъdȣіт къ о ва dȣче ші аў ші порніт dȣпъ вр'о кътева zіле. Мергънd еї одініоаръ фетееа аў спълат рȣфе саў хаіне ла ȣп ісвор ші dънd інелȣл прȣнкȣлȣї ка съ се цioаче, ȣп корб аў въzȣт інелȣл, къ скліпеще ла прȣнк, ші апȣкъndȣ'л 'лаў dȣс пре о арбȣре: ѧпчепънd прȣнкȣл а плънце, аў алергат тȣтъ-са, ші неафлънd інелȣл, с'аў ȣїтат ѧп сȣс ші аў въzȣт інелȣл ѧп гȣра корбȣлȣї. Dрепт ачееа спъїтънтъndȣсе кȣ ваете аў ѧпщіінцат пе фрателе съў dеспре ѧптътпларе, кареле съцетънd, ѧптъіў dе грабъ таре пȣ 'лаў петеріт, чі а dоа оаръ аша 'лаў съцетат токта ѧп пепт, кът ѧndатъ аў къzȣт dе пре арбȣре, ші лȣънd інелȣл, кȣ бȣкȣріе аў плекат кътръ Бȣdа, ȣnde аціȣнгънd аў ѧптрат ла Краіȣл, токта кънd се прітбла ѧп пълȣтъ, ші і-аў dат інелȣл, кареле пріітіndȣл Сіцістȣnd ѧп-

тъіў с'аў рошіт ла фацъ, апоі ѧndатъ аў zъmбіт а ръde кътръ прѹnк, ші dъnd іnелѹл іаръш фіmеіі і-аў zіс: біnе аі фъкѹт къ аі adѹс прѹnкѹл, ші ръndѹіndѹле сълаш, і-аў dат ѧn гріцеа лѹі Бап Френц. Dѹпъ вр'о къте-ва zіле аў дърѹіт прѹnкѹлѹі Хіnеdоара dіn Арdеал, dъndѹ'і ші карте кѹ печете dеспре dъnса. De пре четатеа ачеаста с'аў nѹmіт апоі прѹnкѹл Хѹnіаdі Іоаnош, кърѹіа і-аў dат пеnтрѹ цітір Корбѹл кѹ іnелѹл ѧn гѹръ."

Повестеа ачеаста dіn сіnе се веde о чітъ mіnчіѹnъ пеnтрѹ къ ѧn аnѹл ачеста nѹ ера Domn цереі Мѹnтеnещі Dan, чі Мірчеа; а dоѹа, корбѹл кѹ іnелѹл ѧn клопці есте zіmірѹл саў стеmma цереі Мѹnтеnещі пъnъ астъzі; аша dаръ nѹ с'аў dат прін Сіцісmѹnd лѹі Іоаnn Хѹnіаdі, чі 'лаў mощеnіт прін пъріnціі лѹі, каріі с'аў трас dіn віца Domnілор цереі Мѹnтеnещі, кѹm се ва аръта ла аніі віітоpі.

Ѧnсъ съ dъm лѹі Хелтаі іскоdіторіѹлѹі mіnчіѹnеі, къ Іоаnn Хѹnіаdі аў фостў пъскѹт dіn Сіцісmѹnd ші dіn маі сѹс zіса фата de Ромъn, че лаѹdъ вор авеа Ѹnгѹріі, саў Сасіі dіnтр'ачееа? аў nѹ ва ръmъnеа ші атѹnчі лаѹdа Ромъnілор, de nѹ ѧnтреагъ, ѧnкаі de цівmътате, dъndѹсе чееалалтъ цівmътате Цермаnілор? dрепт ачееа рѹшіnеа ле mъnче обраzѹл ачелора, каріі пре вітеаzѹл чел маі mаре ші апъръторіѹл чел маі таре ал Съnтеі Коропі ѧл ръпеск de ла Бѹті чел леціѹіт ал лѹі пъріnте, ші'л dаў акѹm Краіѹлѹі, іаръ апоі ші ѧmпъратѹлѹі Сіцісmѹnd, фъкъndѹ'л ші пре ачеста лотрѹ.

[1]) Ioannes Christ. Engel in antiq Hist. Moldaviae p. 112. [2]) Thuroczins part. 4. cap. 6. [3]) Bonfinius Decad. 3. lib. 2. [4]) Idem Engel in antiq. Hist. Valachiae Part. 1. p. 158. [5]) Borsai Pal in Mss. Chronico, ubi de Ioanne Huniadi sive ad ann. 1445.

Аnѹл 1393. Ѧmпъратѹл Тѹрчілор Баіаzет ѧn аnѹл dеакѹm ѧnчепѹсе а бате Царіграdѹл, dеспре кареле аша скріе Споndаn [1]): „Dаръ аѹzіnd кѹ кът de mаре оасте бате Сіцісmѹnd (Краіѹл Ѹnгаріеі) Nікопоіѹл, аў лъсат Царіграdѹл ші гръбіndѹсе аколо аў сdробіт пре Ѹnгѹрі, ші маі і-аў стіnс, dѹкъnd ѧn робіе пре чеі реmаші, ші de абеа скъпъnd кѹ фѹга Краіѹл dіnпреѹnъ кѹ вре о къці-ва боіері. Пеnтрѹ къ аша аратъ лѹкрѹл ла аnѹл 1393 Леѹnклавіе dіn Історіа Тѹрчілор, ші'л ѧnтъреск аnnаліі лѹі Беккаn чеі de Леѹnклавіе тіпъріці, каріі тотѹші zік, къ nоаптеа ші фъръ de весте с'аў ѧnтъmплат перdереа ачеаста а крещіnілор. Ѧnсъ скріітоpіі Ѹnгѹрещі Тѹроціе dеспре Сіцісmѹnd Кап 6, ші Бопфіnіе Dекаd. 3. картеа 2. вреў, къ ѧn тіmпѹл ачеста Сіцісmѹnd с'аў бътѹт кѹ Ромъnіі, ші къ ші пре ачещіа, ші пре Тѹрчі аціѹтъторіі лор таре і-аў ѧnфрънт, ші лѹъndў Nікопоіѹл dѹпъ че аў ѧmпъкат цеара с'аў ѧnтѹрnат ѧn Ѹnгаріеа. Кърора кѹ атъта маі таре ле-аm креde, къ Аnnаліі лѹі Леѹnклавіе ші а лѹі Беккаn nѹmаі о періре крещіnеаскъ пѹn ла Nікопоіў, кареа історічіі крещіnещі о пѹn ла аnѹл 1396, кѹm вom zіче аколо, de n'ар скріе апріат Іоаnn Жіѹвеnал Ѹрсіn Архіепіскопѹл Ремеnсілор, кареле токmа атѹnчі віецѹіа, къ Сіцісmѹnd Краіѹл Ѹnгаріеі ѧnтрѹ ачеста аn 1393, аў ѧnщіінцат пре Карол Краіѹл Франчілор dеспре бірѹіnца каре о аў авѹт Тѹрчіі dеспре dъnсѹл, скрііndѹ'і ші modрѹл ші форmа бътъіі, ші кѹ de-аdіnсѹл рѹгъndѹсе пеnтрѹ аціѹтор. Каре ѧnщіінцаре nе сілеще а кѹ-

поаце, къ алтъ перdере а крецiпiлор аў фост, карea o аў пътiмiт акѵта, шi алта iарѣшi, карea o аў пътiмiт дп анѵл 1396. карea шi Жiѵвепал o скрiе ла ачелашi ап dinпрезвъ кѵ чеiалалцi iсторiчi. Iаръ бiрвiнца, карea o аў авѵт Ѵнгѣрiй кѵ аџiвторiѵл Фрънчiлор, o пѵпе ла анѵл 1395, ла каре ап Валсiнг дпкъ кѵ маi тѵлцi алцii марi перdерi пѵп dеспре партеа Тѣрчiлор.“

Iатъ фала чеа гоалъ а лѵi Тѣроцiе шi Бопфiпiе, карea шi маi тѵлт се ва адеверi ла анѵл 1395, din диломатѵл лѵi Мiрчea Водъ.

Ла анѵл ачеста шi Dогiел [2]) адѵче реџiстрѵл ѵнѵi диломат, че се афлъ дп Архiвѵл Полонiеi. din карeле с'ар кѵлеце къ дп анѵл 1393 Роман чел dинтъiй Домнѵл Молdовеi кѵ Консiлiарii лѵi аў џiврат крedинцъ лѵi Владiслав Iагелло шi Крѣтеi Лешещi; пѵтаi пагѵбъ къ диломатѵл ачеста аў фост скрiс Ротъпеще, шi Dогiел п'аў џiѵт лiтба ачеаста, прекѵт ел дпсѵшi търтѣрiсеще.

[1]) Henricus Spondanus in Continuatione Baronii ad annum 1393. No. 10. [2]) Mathias Dogiel in Codice Dipl. Poloniae tom. 1. p. 599.

Анѵл 1394. Ла анѵл ачеста пѵтаi преа вестiтѵл Енгел [1]) скрiе атъта, зiкѵnd: „Дп анѵл 1394 Баiазет аў бътѵт Дръџiорѵл шi Нiкопоiѵл (Iсторiа Ѵнгарiеi I. пар. 466), фост-аў стражъ Ѵнгѣреаскъ дп Нiкопоiў, саў п'а фост, поi пѵ џiм.“ Бiне ачi Енгел, къ пѵ џiе; dаръ џiе Спondан ла анѵл маi dинаiнте, къ п'аў фост.

[1]) Ioan. Christ. Engel in antiq. Hist. Valachiae Part. 1. p. 158.

Анѵл 1395. Кѵт къ Стефан II. дп анѵл деакѵт iарѣшi аў domнiт дп Молdова аратъ хрiсовѵл de ла Dогiел [1]), карeле зiче, къ: „Дп анѵл 1395 боiерiй Ротъпещi фъгъдѵеск, къ Воеводѵл Стефан ва вепi ла Краiѵл Владiслав dинпрезвъ кѵ Консiлiарii съi шi вор џiвра лѵi крedинцъ, шi къ, de пѵ вор вепi вре ѵнii dинтре Консiлiарii ачеiа вор требѵi съ џiвре дпаiнтеа солiлор Кръещi.“

Iаръ Енгел [2]) зiче: „Деспре дъпсѵл (Роман I.) џiт атъта, къ дп анѵл 1393 ел кѵ боiерii лѵi аў џiврат Крѣтеi Лешещi, тотѵшi лѵi Теодорѣ Коріатовiчi i-аў дат аџiвторiѣ, дп анѵл 1395 дпротiва лѵi Вiтолд; чi Вiтолд аў бiрѵiт оастеа Подолепiлор шi а Молдовепiлор ла Брацлаў, лѵѵnd четъцiле ѵна dѵпъ алта; шi аша аў кѵпрiнс шi Катепецѵл пътръвindѵce ощiле Молдовепещi кѵ челе din Подолiа, шi дпсѵшi Теодорѣ Коріатовiчi с'аў прiнс шi с'аў dѵс дп Вiлна (Vezi iсторiа Галiцiеi пар. 618). Дптътплареа ачеаста се вede а фi фост спре стрiкареа лѵi Роман, къ ел пѵ маi вiне дпаiнте, шi дп локѵл лѵi аў дпчепѵт a domнi фрате-съѵ чел прiнсѵ Стефан. De ла Роман ачеста се вede a се кiета шi четатеа Романѵлѵi.“

Ачi dестѵл de кiар ворбеще преа вестiтѵл Енгел (de веi лѵа афаръ ачелеа каре ле скрiе деспре Коріатовiчi, деспре карeле вezi анѵл 1392), къ шi алцii аша скрiѵ; dаръ dестѵл de ръѵ дпкърчеще, каре ле скрiе дп парагрaфѵл 14 ал Iсторiеi Молдовепещi, каре еѵ ле-ат dескѵркат ла анѵл 1390.

Каре ле скрiе ачi деспре Молдовепi преа вестiтѵл Енгел. треакъ, теаргъ, dѵкъсе:

даръ че зіче дн історіа Валахіеі [3]), адекъ къ Мірчеа Водъ аѣ фост Königlicher Ungrischer Cron-Vasall, адекъ іобаціѣл Кръеск ал Короанеі Унгъреші, токма пъ'тї дпкапе дп стомах, пентръ къ хрісовѣл лѣї Мірчеа Водъ каре'л ам скріс din Вагпер [4]) аша сѣнъ:

„Ноі Мірчеа Воеводѣл Валахіеі. Дѣкѣл Фъгъраш'лѣї ші Банѣл Северінлѣї фачем дпцііпдаре тътърор, карії вор ведеа ачестеа, саѣ алтора, карії вор авзі деспре ачестеа къ пентръ къ преа-серінатѣл домнъ домнѣл Сіпістѣпдѣ лѣмінат краіѣл Унгаріеі, Далмаціеі, Кроаціеі шчл. Мархіонѣл Брандебъргълѣї шчл. къ осебітъ бънъвоінца Маіестатеі сале din претепеаскъ іѣбіре с'аѣ пъргат спре ноі, де кънд пе-аѣ къноскътѣ, ші спре ноі де сіне, ші преа тілістаівеще аѣ фост плекатѣ, ші пе-аѣ прінсѣ партеа, тѣї алесѣ дп контра Търчілор фііл ръстъцій челор гроаспічі, петічілор ѣпіреі, ші маі въртошї протівпічілор. лѣкръпd къ ноі пърѣреа, ші дптръ тоате къ іѣбіре ші къ тілостівіре, дрептѣ ачеса ноі din бънъ воінца, ші словодъ дърпічіа поастръ, песіліці, пе дпшелаці, сѣнт кредінца ші цівръмънтѣл постръ ші ал боіерілор ноцрі, каре ле-ам пѣсѣ маі наінте дѣпъ кѣвіпцъ, пѣмітѣлѣї домнѣлѣї краіѣ і-атѣ фъгъдѣіт ші фъгъдѣім прін рънdѣл ачестора, къ вом бъга de сеамъ, ші вомѣ цінеа певъзматѣ тоате къте се кѣпріпdѣ маі ціосѣ. Адекъ дптъіѣ: къ ноі, кънd ші de къте орі се ва дѣче de ачі дпаінте пѣмітѣл домнѣл краіѣ дп персоапа са къ оастеа са асѣпра Търчілор, саѣ асѣпра алліанціlор лор, атѣпчі ші ноі съ требѣіѣ а мерце дп персоапа поастръ асѣпра ачелора, ші de пѣ се ва дѣче домнѣл краіѣ дп персоапа са, чі ар тріміте пѣмаі оастеа са, атѣпчі ші ноі съ требѣім съ фім даторі а тріміте ашіндереа пѣмаі оастеа ші оамепіі ноцрі къ оастеа домнѣлѣї краіѣ асѣпра ачелора, ші тотѣші съ фіпѣ даторі а да пѣмітѣлѣї домнѣлѣї Краіѣ, оцілор ші оамепілор пре карії ва дѣче къ сіне, de ва мерце дп персоапа са, саѣ ва тріміте прекът с'аѣ зісѣ асѣпра лор ла нърціле — саѣ ла мъкар каре алте нърці, прін пътънтърі ле кошееле, цінътърі, плаіърі, літапеле, ші прін орі че локърі сѣнѣсе домніеі ші облъдѣіреі поастре, словодъ пачпікъ ші секръ, саѣ фръ de прітежdіе трече ре ші зъхъреа пърѣреа пре келтѣіала саѣ бапіі лор — аколо тергънd ші аколо ретънънd, ші de алоло дптърпънdѣ-се. Іаръші кънd ші de къте орі се ва дптъмпла съ теаргъ домнѣл краіѣ ла нърціле челе зіce, къ зіселе оасте, ші оамепіі съї, прекът с'аѣ зісѣ, ші аколо къ аціѣторіѣл лѣї Дѣмпезеѣ съ кѣпрінъ четъці, пътънтърі, кошее, търіті, плаіърі, літапе, цінътърі ші мъкар че локърі, ші съ ле іее, къціпе саѣ аіъ орі кът, ші пентръ ачеса съ рътъпъ дп персоапа са, ші съ зъбовеаскъ аколо къ оастеа, оамепіі ші къ тоатъ пътереа поастръ съ требѣіт ші съ фіт даторі а ретънеа къ пѣмітѣл Домнѣл Краіѣ ші съ зъбовіт аколо, кът ва зъбові ел; ші de ар лъса аколо Домнѣл Краіѣ оастеа са, атѣпчі съ требѣіт ші съ фіт даторі ші ноі а лъса оастеа ші оамепіі ноцрі къ оастеа Домнѣлѣї Краіѣ, чі дестѣлъ оасте ші дестоінікъ de а ста дп контра петічілор ші а пътерії нърцій чеї дптротівітоаре, ка съ се цінъ ші съ се апере, че къ аціѣторіѣл лѣї Дѣмпезеѣ се ва лъа, кѣпрінde, прінde, къціга саѣ авеа прінтр'жпсѣл, кът с'аѣ зіс мъкар кът дп нърціле ачелеа; ші се вор дптъмпла, ка пътереа петічілор съ фіе пъмаі атъта, кът ноі

сінгъръ съ̀ї пътет ста ѧпротівъ, атънчї ші пефііnd de фаць Domnъл Краіѳ, съ требъіт ші съ фіт даторї аколо, кът се зіче, къ оастеа, оатенїї ші къ тоатъ пътереа поастръ ѧп персоана поастръ а адъста оастеа ші оатенїї Domnълуї Краіѳ, а ста лъпгъ дъпшїї ші а ле прінde парте, ка съ се цінъ ші апере ѧмпротіва тъкар къроа, къте се вор прінde, къпрінde, лъа, къщіга, ші авеа пентръ Domnъл Краіѳ. Іаръшї съ требъіт ші съ фіт даторї а da ші а тріміте din Domnia поастръ пътітълуї Domnълуї Краіѳ, ощілор, ші оатенілор лъї, пре карії ва dъче къ сіне саѳ ва тріміте, кът с'аѳ zic, ла пърціле ачеле, зъхъреа дестълъ ші ла вретеа са пре банїї лор, пъръреа кънd, de къте орї ші тъкар кът ва фі de фолос, спре спріжінірea, цінереа, апърареа, прінdереа, къпрінdереа, лъареа, къщігареа саѳ авереа. Іаръшї кънdѳ ші de къте орї се ва ѧнтъмпла, ка пътітъл Domnъл Краіѳ съ теаргъ ѧп персоана са, саѳ съ трімітъ оастеа ші пре оатенїї съї ла пърціле ачелеа, пре аіърїлеа, пѳ пре локъріле Domnieї ші облъdъіреї поастре сънъсе, адекъ пре лънгъ Dънъре пре локъріле челе вечіне Domnieї поастре ші Dънъреї, атънчї ноі пътітълуї Domnълуї Domnълуї Краіѳ, ощілор ші оатенілор лъї челор маї сък зішї, тот-деазна, ѳndе, кънd ші de къте орї се ва ѧнтъмпла кът с'аѳ zic, апроане de Dънъре, съ требъіт ші съ фіт даторї а ле тріміте ші da зъхъреа преcте Dънъре, кът с'аѳ zic, пре банїї лор, ла врете кѳвіоасъ ші пънъ ѳndе се ва dъче zахареаоа ла еї. Іаръшї de се ва ѧнтъмпла din проніеа лъї Dъmnezeѳ, карele тоате ле окъртъеще, ка оарекарele dінтре осташї ші оатенїї пътітълуї Domnълуї Краіѳ ѧп пърціле ачелеа съ се болнъвеаскъ, ръпеаскъ, саѳ тъкар съ се ѧмпedече ѧп персоана лъї, ші dрепт ачеea ар требъі съ рътъпъ ші зъбовеаскъ аколо, атънчї ачела съ поатъ слобоd, къ паче, ші фъръ de прітежdіе ретъпеа, зъбові ші шідеа аколо, пънъ кънd ѧї ва плъчеа, фъръ de вътъмаре, пагъбъ, ѧмпedекаре ші бънтъіалъ, скътіте фііnd тот-деазна персоана, лъкръріле ші бънъріле ънъіа ка ачелъіа, ші тоате легътъріле, къте с'аѳ фъкът пънъ акъма ѧнтре пътітълъ Domnълъ Краіѳ ші ѧнтре ноі деспре ачаста, ретъпънd ѧп пътереа са прін търъсіреа кърцїї ачестеіа, каре пентръ маї маре рескіраре ші ѧнкредінцареа челор маї сък зісе, каре требъе съ ле цінет, кът с'аѳ zic, певъзътате, о ам dат пътітълуї Domnълуї Краіѳ печетлъітъ къ печетеа поастръ чеа маї мікъ, неавънd ла ноі печетеа чеа маї маре, ші фъгъdъind къ, вом da алтъ карте ѧп асемънеа фортъ печетлъітъ къ печетеа поастръ чеа маї маре ші акъцатъ. Dат ѧп Брашовѳ ѧп а doa dъмінекъ а пъръсітеї din анълъ Domnълуї 1395."

Хрісовъл ачеста аратъ, къ Мірчеа Bodъ п'аѳ фост васалъл, фъръ пътаї алліатъл Короанеї Ънгъреші, пентръ къ васалїї пѳ dаѳ пе банї, de че аѳ опѳ ощіле, пічї ле лась, кънd ле лась ші Краіі, чі пліпеск, кът лі се порънческ, de каре тоате фоарте департе аѳ фост Мірчеа Bodъ, ші аша ѧнтръ ачеаста преа вестітъл Енгел ретъпе de пѳ мікъ скъdере.

Маї къ ѳѳndъмънт скріе тот ачелаш Енгел [1]), dънъ че аѳ adъс хрісовъл маї сък скріс зікънd: „Сіціstънd аѳ трекът Dънъреа, аѳ арс Нікопоіъл чел мік ші і-аѳ стрікатѳ

аша zidърїле кът іаръшї л'аў лъат de ла стръжарїї търчещї, чї ръсвоївл кв атъта с'аў сфършїт; пентрв къ лъї Сіцїстънd і-аў венїт вести не пошть деспре волпъвїреа чеа de тоарте а Марїеї тъїереї сале ші с'аў дптърпат дп Вngарїea, пепъгвind преа тълт пре Търчї. Марїа с'аў астрвкат дп Oradea Маре прїп Іоann de Капіса Архіепіскопвл Стрігонвлвї, карele аў контенїт ші пре Полонї de ла дптрареа дп Вngарїа, ші аў цїнът чїпстea Краївлвї Сіцїстънd дп цеарь." Ашїndереа скрїе ші Калвісіе [5]) din Dвбравіе. Аша даръ грешеще Търопіе [6]), ші тощї карії пвп тоартea Марїеї ла анвл 1392.

[1]) Mathias Dogiel in Codice Dipl. Regni Poloniae tom. 1. p. 599. [2]) Ioannes Christianus Engel in antiq. Hist. Moldaviae p. 112. [3]) Idem Engel in antiq. Hist. Valachiae Part. 1. p. 159. [4]) Idem Engel l. c. [5]) Sethus Calvisius in opere Chronol. [6]) Thuroczius f. 219.

Анвл 1396. Кът къ дп анвл de акът Сълтанвл Баіazет I. фоарте ръў аў бътът пре Краївл Сіцїстънd ла Нікопоіў, тъind 20,000 de Вngрї, търтърісескъ Търопіе [1]), Бонфініе [2]) ші Петрв de Рева [3]). Чї бірвїнца ачеаста а Търчілор тълцї дп тълте тіпърї о скріў. Еў пентрв маї таре дпцелецере о воіў адъче din вр'о къцї-ва авторї. Аша даръ скріе Калвісіе [4]): „Дп анвл 1396 Баіazет аў дпкънцїърат Царіградвл, ші Прінцїї Цертаніеї ші аї Галліеї аў цївдекат съї стеа дп контръ. Дрепт ачеea Бъргвndвл аў трітіс пре Іоann фіівл съў къ таре оасте, ші дп Вngарїа кълегъндвсе тоате ощїле, аў порнїт спре Тракіа ші аў венїт пънъ ла Нікопоіў; Баіazет авzind de венїреа лор, аў лъсат Царіградвл ші ле-аў терсъ дпаінте. Аколо Іоann аў окъртвїт фрвнтea ощїлор престе воіа лвї Сіцїстънd, карele дъдвсе фрвнтea Прінцвлвї Валахіеї (лвї Мірчea). Търчїї чеї din фрвнте с'аў фъкът а фвцї, пре карії Бъргвndвл кв таре ръвнъ і-аў гонїт; чї Търчїї дтплъптасе парї двпъ ніще тъфе, каре пв се пътea ведea de аї пощрі. Дрепт ачеea cocindў аколо, пічї пътъnd пъші маї дпколо, ші дтвоцїndвсе de аї пощрі, каре-і врта, с'аў тъіат de Търчї. Бъргвndвл с'аў прінс дптре чеї dінтъіў кв маї тълцї боіерї. Сіцїстънd Краївл Вngарієї аў скъпат кв о корабіе дп Царіград. С'аў дптътплат перdереа ачеаста дп 28 Септетвріе дп анївнвл Съптіхаївлвї вінерї, каре се кввіне анвлвї de акът, ші аша скріў маї тощї скрііторії Крещінещї. Даръ аппалії Търчещї ші аї лвї Zакът скріе перdереа ачеаста ла анвл Хегіреї 794, карele есте de ла Хс. 1392, ші е de а те тіра, къ дп патрв апї пв се пъръвеск кв аї пощрії." Тв четіторівле! вezї ші ачелea каре ле ат адвс ла анвл 1393 din Спondan.

Іаръ Енгел [5]) адаогъ: „Ла ръсвоївл ачеста двпъ спвнереа Мadameї de Лвссan вінe дпаінте, къ ощїле Фрънчещї аў трекът прін Валахіа, ші челе Вngърещї прін Сербіа; іаръшї двпъ ачеeашї zісъ с'аў афлат de фацъ ла армada Вngърeаскъ Jean Prince de Valaquie et le Prince de Moldavie (адекъ Іоann Мірчea Прінцвл Валахіеї, ші Прінцвл Молдавеї). — — — — Тот двпъ Madama de Лвссan дп 27. Септетвріе Цепераріі Вngърещї аў ашezат съ се пвпъ дп фрвнте Мвптенії ші Молдовенії свът повъцвїреа Прінцїлор съї, ка ачещіа съ се батъ дптъіў кв Azагії Търчещї, апоі съ се батъ Вngърії ші Фрънчії кв Іапічерії ші кв Спахісії. Чї Фрънчії п'аў прітіт сфатвл пентрв ръвна лав-

deĭ, ші de ачі аў ѹрмат перdереа чеа din 28 Септемвріе а анѹлѹĭ 1396, dѹпъ карea Сіцістѹnd кѹ Іоаnn ші Стефан de Каnіса de абіа аў скъпат ѧn Царіграd, ші пѹтаĭ ѧn анѹл 1397 с'аў ѧnторс ѧn Ѹнгаріа."

Ка съ фіе фост ші Молdовенĭ ѧn ръсбоіѹл de ла Nікопоіў, пре кѹт скріе Madama de Лѹссан ла Енгел, еў пѹ почіў креde, пентрѹ цiѹръмѫнтѹл каре л'аў фъкѹт Стефан II. Domnѹл Молdовеĭ ѧn анѹл трекѹт лѹĭ Влаdіслав ші Edвіцеĭ; къчĭ ачещіа ера nemічĭ лѹĭ Сіцістѹnd, ші Молdовенії ера алліанцiĭ лор: dаръ маĭ zічеашў, къ аў фост Влаd Воdъ кѹ Бассарабіĭ лѹĭ пентрѹ къ ачеста се пѹтіа пре сіне Коміт Северінѹлѹĭ, кѹт аратъ Хрісовѹл de ла Dогіел [6]), кареле сѹнъ аша:

„Ѧn пѹтеле Domnѹлѹĭ amin. Влаdў Воеводѹл Бассарабіеĭ ші Комітѹл Северінѹлѹĭ, ш. ч. ѧnщіінцът пре тоцĭ каріĭ вор аѹzі ачестеа ші лі се кѹвіне, къ лѹъnd ѧn minте мѹлцъmітоаре кѹ інітъ неѹітътоаре dарѹріле челе мѹлте, ші терцереа поастръ ѧnаінте каре ні ле аў арътат поѹъ ші Domniілор поастре Преа Серінацiĭ Прінцĭ ші Domniĭ пощрі, Domniĭ Влаdіслав Краіѹл Полоніеĭ, Архіпрінцѹл Літваніеĭ, ші Мощеанѹл Рѹсіеĭ ш. ч. ші Мѹіереа лѹĭ Edвіга Кръіеаса Полоніеĭ, ші Мощеана Кръіmілор Ѹнгаріеĭ, фата каре тръеще а лѹĭ Лѹdовік ръпосатѹлѹĭ Краіѹлѹĭ Ѹнгаріеĭ, ші маĭ алес кѹт не аў dърѹіт поѹъ ачеіашĭ Domniĭ Краіѹл ші Кръіеаса маĭ deѹнъzĭ Воеводатѹл Бассарабіеĭ ші Domniіле каре ле авет ѧn Кръіmеа Ѹнгаріеĭ, ші прін кърціле сале ні леаў dат ші ѧnтъріт de пѹрѹреа; цiѹdекът а фі кѹ вреdнічіе ші кѹ dрептате ка кѹ атъта маĭ ѧnтінсъ статорнічіе съ фіт аскѹлтъторĭ de dъншіĭ, кѹ кът маĭ мѹлт не афлът мънгъіацĭ прін ѧnълцареа поастръ чеа de dъншĭ фъкѹтъ ла върфѹл Domniеĭ. Ші пентрѹ къ ат гъсіт, къ Кръіmеа Ѹнгаріеĭ de мѹлт аў веніт ла пѹтіта Doamna Edвіга Кръіеаса Полоніеĭ, ка ла о сінгѹръ мощеанъ а Кръіmеĭ Ѹнгѹрещĭ, че тръеще акѹта, ші dрепт ачееа ші ла пѹтітѹл Domnѹл Влаdіслав Краіѹл Полоніеĭ соцѹл еĭ чел de късъторіе, кѹ къdінцъ de мощеніре, пре кѹт ат ѧnцелес, къ се кѹпрінde ѧn кърціле, каре с'аў фъкѹт deспре ачеаста, прін ѧnсѹшĭ Краіѹл Лѹdовік, ші прін Лъкѹіторіĭ Кръіmілор чеĭ Ѹнгѹрещĭ ші чеĭ Полонещĭ; аша ші поĭ кѹ Domniіле поастре не легът а ръmънеа сѹпѹшĭ пѹтіцілор Domnілор Влаdіслав Краіѹлѹĭ Полоніеĭ ші Кръіесеĭ Edвіцеĭ, ші Кръіmеĭ лор а Полоніеĭ ші Ѹнгаріеĭ. Пентрѹ ачееа din аdевъратъ щіінцъ, кѹ бѹнъ креdінцъ, фъръ de ѧnшелъчіѹне прін ръndѹл ачестора de ачі ѧnаінте не фачет, сѹпѹнет ші мъртѹрісіт къ вот фі пѹрѹреа креdінчошĭ Domnілор Влаdіслав Краіѹлѹĭ ші Edвіцеĭ Кръіесеĭ, прѹнчілор ші мощенілор лор Краілор ші Кръіеселор Полоніеĭ ші Ѹнгаріеĭ, ші Кръіmілор ачестора, кѹ тоате Domniіле ші сѹпѹшіĭ пощрі; фъгъdѹінd ші ачеаста кѹ ачееашĭ бѹнъ креdінцъ, къ Domnілор Краіѹлѹĭ Влаdіслав ші Кръіесеĭ Edвіцеĭ, прѹнчілор ші мощенілор лор челор маĭ сѹс zішĭ, поĭ, Domniіле, ші сѹпѹшіĭ пощрі чеĭ zішĭ пѹрѹреа ле вот фі аскѹлтъторĭ, ші вот ста лънгъ dъншіĭ кѹ сфатѹл, аціѹторіѹл ші бѹна воінцъ, ѧmпротіва тѹтѹрор nemічілор лор, ші de вот аѹzі чева de ръў, поĭ кѹ тоатъ пѹтереа поастръ вот пѹне ѧmпеdекаре. Протівнічілор лор пѹ ле вот прінde парте, ѧn контра Кръіmілор ші церілор лор пѹ не вот ръdіка, нічĭ ле вот кѹпрінde, ші тоате прічініле ші ѧmпротівіріле че с'аў фъкѹт саў се вор

фаче асѹпра лор прін орї карії nemічї, кѹ кѹвънтѹл саѹ кѹ фапта, ле вот ѫтпеdека, ші вълфа ші чінстеа лор о вот ѫпълца кѹ тоатъ пѹтереа поастръ. Прін мъртѹрісіреа кърцілор ачестора, каре ле ат ѫнтъріт кѹ печетеа поастръ. Dат ѫн орашѹл Арџішѹ, ѫн сербътоареа преа Сънтеї nedeспърцітеї Трсіmї din анѹл Domnѹлѹї 1396."

Бассарабіа, ал къреіа Воіводат л'аѹ dобъndіт Влаd de ла Влаdіслав ші Edвіга, п'аѹ фост мѹнцїї лѹї Бассараб чеї din банатѹл Краіовеї, пре кѹт се ѫншалъ преавестітѹл Енгел [7]), пентрѹ къ Банатѹл Краіовеї ера сѹбт Мірчеа Воdъ, нічї ѫл пѹтеа dърѹі Edвіга кѹ бърбатѹл еї Влаdіслав, чі аѹ фост Бѹцеакѹл de акѹт, кѹт аратъ Хрісовѹл. Nічї те міра къ Влаd се скріе пре сіне Комітѹл Северінѹлѹї, ші dъ Хрісовѹл din Арџішѹ; пентрѹ къ de ші п'аѹ фост фіїѹл лѹї Мірчеа Воdъ, dаръ аѹ требѹіт съ фіе dінтр'ѹн неат кѹ dънсѹл, ші аѹ пѹтѹт съ'ші цінъ тітѹлѹл Северінѹлѹї, ші съ лъкѹеаскъ ѫн Арџішѹ, маї 'наінте de а мерџе ѫн Бассарабіа.

[1]) Thuroczius f. 221. seq. [2]) Bonfinius f. 377. seq. [3]) Petrus de Reva f. 28. seq. [4]) Sethus Calvisius in opere Chronologico. [5]) Ioannes Christianus Engel in antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 160. [6]). Mathias Dogiel in codice Dipl. Poloniae tom. 1. p. 623. [7]) Idem Engel l. c.

Анѹл 1397. Ѫndатъ dѹпъ моартеа Маріеї Кръіесеї Ѹнгаріеї, кареа с'аѹ ѫнтъмплат ѫн анѹл 1395, о парте а Ѹнгѹрілор се плекасе спре Edвіга Кръіеаса Полоніеї, ші чеа маї тънъръ фатъ а лѹї Лѹdовік челѹї dінтъіѹ, dінтре карії пе 32 і-аѹ тъіат Сіџісмѹnd [1]). Пентрѹ ѹчіdереа ачелора ші пентрѹ перdереа чеа din анѹл трекѹт de ла Nікопоіѹ, dаръ маї въртос пентрѹ къ Сіџісмѹnd се цінеа періт, Стефан Лацковічї фостѹл Воеводѹ ал Арdеалѹлѹї с'аѹ ресколіт асѹпра лѹї Сіџісмѹnd [2]), ші кѹ маї мѹлцї dімпреѹнъ с'аѹ сфътѹіт съ пѹнъ ѫн локѹл лѹї Краіѹ пре Лаdіслав фіїѹл лѹї Карол челѹї мік саѹ ал dоілеа, deспре кареле ат кѹвънтат ла анѹл 1386. [3]). Преа вестітѹл Енгел [4]), dѹпъ че аѹ adѹс кѹвінтеле аппалілор Бісерічїї din Брашовѹ скріе: „Чі ачі пѹ требѹе ѫнцелес Стефан (ал dоілеа) Воеводѹл Молdовеї, чі Стефан Лацковічї Воеводѹл Арdеалѹлѹї, кареле цінеа кѹ Лаdіслав din Nеапол, ші вреа съ'л късътореаскъ кѹ о фатъ а лѹї Баіаzет." Іаръші Енгел [5]) скріе: „Влаd фіїѹл чел de къпътат ал лѹї Мірчеа Воdъ, кареле віецѹіа ѫн Бѹdа ка ѹн кіzешѹ пе времеа ачеаста аѹ врѹт съ фѹгъ ѫн Полоніа, ші аѹ мерс пънъ ѫн Счепѹс, чі аколо л'аѹ прінс Тѹрzо din Бетленфалва ші л'аѹ dѹс ѫнdъръпт ѫн Бѹdа. (Dipl. apud Katona ad ann 1430)."

[1]) Thuroczius f. 220. Bonfinius f. 375. seq. [2]) Annales templi Coronensis. Timon in Epitome Chronol. f. 56. Volfgangus Drechslerus p. 83. Georgius Fabricius Lib. 2. Cromerus Lib. 15. Georgius Jerem. Haner Reg. Hung. Periodi 13. §. 260. seq. [3]) Thuroczius f. 223. Bonfinius 378. Petrus de Reva f. 30. [4]) Ioann. Christ. Engel in antiq. Hist. Moldaviae p. 113. [5]) Idem Engel in antiq. Hist. Valachiae Part. 1. p. 161.

Анѹл 1398. Мъніindѹсе Баіаzет I, пе Мірчеа I Воdъ, пентрѹ аџіѹторіѹл лѹї Сіџісмѹnd dат ѫн анѹл 1396, ѫн анѹл de акѹт, dѹпъ кѹт вреа преа вестітѹл Енгел [1]), с'аѹ ръdікат кѹ ръсбоіѹ асѹпра Мірчеї, къчї скріе Халкокоndіла [2]) zікъnd: „Іаръ престе пѹцін тімпѹ (dѹпъ ръсбоіѹл de ла Nікопоіѹ) с'аѹ ръdікат кѹ ръсбоіѹ асѹпра Мірчеї Dѹксѹлѹї Dа-

кіеї, віповъцindъл, къ ънindъсе къ Ънгърїї маї ынаінте с'аў бътът къ дъпсъл. Дакіі (adeкъ Дако-Ромънїі) сънт преа бънї осташі, тъкар къ леціле лор пъ сънт преа бине. Маї тот прін сате локъеск, ъртънd пъшъніле. Се ынtinde цеара лор ынчепънd de ла Ардеал пънъ ын тареа Неагръ. Dea дреапта кът се ынtinde спре таре, аре Dънъреа; dea стънга цеара че се нътеще Богданіа (Молдова). Despърцеще церіле ачестеа тънтеле че се кіамъ Прасов, карele лънгъ се ынtinde. — — Неатъл ачеста тъкар къ се ымпарте ын доъ цінътърї, ын Богданіа ші Істріа (ын Молдова ші Валахіа), тотъші къ ачелеаші къdinце тръеск ынтре сіне. Аў обічінъіт а пъ цінеа тот ачеіаші повъцъіторї; чі прекът лі се вede, ашї тътъ Прінцїі, акъші пре ънъл, акъші пре алтъл нъмънdъ'л Прінцъ. Пре Мірчеа ачеста, карele ера пръсіт din віца чеа бътрънъ а повъцъіторілор ачестора, кіетънdъ'л л'аў пъс шіе повъцъіторіў, оторънd пре Dan, карele аў тіръніт маї 'наінте. Мірчеа ачеста кълкънdъсе маї адесеа орї къ цііторе, dinтр'жнселе аў авът тълцї фечіорї de къпътат. De ачі есте, къ търind Мірчеа адесе орї с'аў тътат Domnїі, карea ші акъта ретъне ын цеаръ. Ымпротіва лъї Мірчеа ачестъіа аў терс Баіazет, бъгънdъ'і вінъ, къ маї 'наінте ар фі ынсоціт артеле къ Сіцістънd Ымпъратъл Романілор, ші трекънd Dънъреа тълтъ робіме аў прінс din цеара ачеаста. Мірчеа стръпънd пъ пъцінъ оасте се сфътъіа, кът ар нътеа ынтъмпіна пре петічї ші кът с'ар нътеа бате къ еї. Ші ашезънd фетеіле ші прънчії ын Мънтеле Прасов, ърта оастеа лъї Баіazет прін ънdърїле челе къ rinde, de каре маї тълте сънт ын цеара ачееа ші о фак пестръбътът. Ъртънd Мірчеа оастеа лъї Баіazет, тълте вітеції фъчеа, бътънdъсе къ чеї че рътънеа, саў се dъчеа се прade бъкате, саў dобітоаче. Аша ъртънd оастеа чеа протівнікъ, къ таре ындръсніре с'аў бътът къ дъпса. Zік ънії, къ Мірчеа, кънd тречеа оастеа лъї Баіazет прін оаре-каре стрімтоаре п'аў ынчетат а тъіа пре петічї, — — — пънъ кънd пъ с'аў тъбържт аколо Баіazет din сфатъл лъї Бренez, ші о zі аў одіхніт оастеа; іаръ а доза zі трекънdъ'ші оастеа кът маї фъръ de прімеждіе преste Dънъре, с'аў ынтърнат ын цеара са."

Ашішdереа скріе ші Георгіе Францес [3]), нътаї кът атестекъ лъкрърї de маї тълцї анї ла ън лок. Din квънтеле лъї Халкокondіла, каре ле адъсеіў ачі ынкъ поцї маї тълте кълеце, адекъ: къ антечесорїл Мірчеї аў фост Dan II. Водъ; къ Бассарабіа маї 'наінте с'аў цінът de Валахіа, къ тънтеле de ла Фокшанї с'аў нътітъ Прасов ш. ч.

[1]) Ioannes Christianus Engel in antiq. Hist. Valachiae Part. 1. p. 162. [2]) Laonicus Chalcocondylas de rebus Turcicis Lib. 2. [3]) Georgius Frantzes Lib. 1. cap. 29.

Анъл 1399. Ла анъл 1390 ам арътат din ынсетпареа din Іашї къ Стефан II аў domnіт адоза оаръ ын Молдова пънъ ла анъл 1399. ын каре ан і-аў ъртат Петрў III фечіоръл лъї, карele п'аў domnіт ън ан деплін, ші аў търît [1]).

Преа вестітъл Енгел [2]) ынкъ zіче: „Влad ачела, карele ера кізешў ла Ънгърї ын анъл 1399 саў 1400 аў къпътат прілеціў de а фъці din Ънгаріеа ын Валахіеа ші de аколо ын Царіград къ маї тълцї Ромънї, ънde аў пріміт слъжъ de ла Ымпъратъл Греческ преste воіа тътъне-съў Мірчеї Водъ, ші ын тот тінъл с'аў сілît ка съ поатъ тъзълі пре

татъл съў ші съ апъче ел domnia прin аџiторiул Гречилор. Пентрu ачееа аў фостў Мирчеа песнос петік ал Bizantinenилор, ші п'аў авут нічі о гріце de Унгурі.“

Тот дntрu ачеста an аў ешіт ші Хрісовул кареле се adъче de Kopnidec [3]), ші сънъ аша: „Стіворіе Воіvodул Ардеалулуі ші Комітул Солнокулуі, тътурор ші фіеще-кърuіа повіл Унгур саў Ротън, Кастелланілор. Віце-Кастелланілор, ші маі алес Кастелланілор din Хацег, ші Хінedоара, ашішdереа тътурор Дерегъторілор карії се вор черка прin ачестеа, съпътате! кu крещереа а тот бінелуі въ черкът пре воі, ші дn персоана Маіестатеі Кръіещі фіеще-кърuіа dintre воі таре въ порunчіт, ка орі кънd вор вені ла воі, саў ла цінътуріле воастре кredінчошії пощрі четъцені din Сібііў пedестрії саў кълъреці кu тарфеле сале, пентрu ачідереа оатенілор Кръіещі акът de кърънd фъкътъ, съ пu'і дntiedекаці, прindеці, саў мъкар кът съ пu'і пекъжіці; алтмінтрелеа съ пu дndръсніці а фаче. Dат дn Сібііў Меркурі дn аџiунul Тъіърії дntреціur, дn анul 1399.“

Іаръшї ачеста Стіворіе аў dат дn анul 1396 алт Хрісов кареле се афлъ іаръшї ла Kopnidec, ші прin кареле аў слобозіт кauса луі Nіколае Ваш din Съптул Ціsde дntротіva луі Петрu фііul луі Ана din Алтакерекў de ла Скаunul Воіvodeскў ла Скаunul Віце-Воіvodeскў; din каре Хрісов се вede къ Стіворіе дnкъ дn анul 1396, ера Воіvod Ардеалулуі.

[1]) Index Iassiensis. [2]) Ioannes Christ. Engel in antiq. Historia Valachiae Part. I. p. 162. [3]) Daniel Cornides Mss. Dipl. Tom. 3. p. 17. [4]) Idem Cornides ibidem Tom. 2. p. 156.

Анul 1400. Мърind Петрu III Domnul Молdовеі, прекът ші се паре дn сфършітul анulуі 1399, і-аў urmат фііul съў Іuга Вodъ, decпре кареле аша скріе Міron Логофътul [1]): „Dънъ моартеа луі Петрu Вodъ аў стътут Domn Іuга Вodъ. Ачест Іuга Вodъ аў дntрекут пре алці Domnі, каре аў фост дnaintea луі: тріміс'аў ла Патріархіа de ла Ахріda ші аў луат маі дntъіў біне-квънтаре, ші аў пос Мітрополіт пре Теоктіст, ші аў deскълікат ораше прin цеаръ пре ла локурі бune ші ле аў фъкут окоале прin преціur, ші аў дnчепут a da мошії прin цеаръ ла воінічі ші ла бunі осташі, ші аў domnit доі анi, ші л'аў луат Мірчеа Вodъ ла сіne.“

Кът аў луат Мірчеа Вodъ пре Іuга Вodъ ла сіne, паре къ аратъ Пеіссонел [2]) zikънd: Joga batit des villes et des villages et commença de monter une cavallerie reglée; adекъ, Іuга аў фъкут ораше ші сате, ші аў дnчепут a стрънце къларіте; пu дntротіva алтuіа, фъръ пumaі дntротіva луі Мірчеа Вodъ, пентрu ачееа л'аў ші прinс.

De аў фост Теоктіст фъкут Мітрополіт Молdовеі de Іuга Вodъ, прекът скріе Міron маі сус, грешеще Леквіen [3]), кънd скріе, къ Антim аў фост Епіскопul Молdовлахіеі чел dintъіў; dаръ маі ръў грешеще преа вестітul Енгел [4]) кънd скріе, къ Роман, Іваško, Вілцо, Іuга ші Алексandрu I аў фост фечіорі луі Петрu II Мuшат, пентрu къ тuці-чінчі аў фост фечіорі луі Петрu III, кът с'аў арътат ла анul 1390, din дnсетнареа Іашілор, ші дntъреще Міron, кънd скріе къ Іuга Вodъ аў urmат луі Петрu Вodъ, каре Петрu п'аў фост Мuшат чел дn анul 1373 рънosат, чі ал III^lea.

Nічї аџіѹтъ преа вестітѹлѹї Енгел Реџестреле de ла Dогіел, dінтре каре чел dінтъіѹ сѹпъ аша: „Ѧн анѹл 1400, Івашко фііѹл лѹї Петрѹ Палатінѹлѹї Молdовеї ші Вілцо, се багъ кізешї Краіѹлѹї Владіслав пентрѹ Роman фрателе лор.“ Ал doілеа: „Ѧн анѹл 1400, Роman фъгъdѹеще кредінчіошіе Краіѹлѹї Владіслав ші Dѹксѹлѹї Вітолd de ва къпъта ѧнdъръпт domnia пъріntеаскъ, ші dърѹеще краіѹлѹї ші кръіmеї ціnѹтѹл Сепенікѹлѹї dѹпъ отареле челе векї, ші іартъ банії, карії і-аѹ фост dат краіѹлѹї ѧmпрѹmѹт.“ Пентрѹ къ din реџестреле ачестеа nѹmаї атъта се кѹлеџе, къ nѹmіцїї треї фрацї Роman, Івашко ші Вілцо, аѹ фост фечіорії лѹї Петрѹ, dаръ аї кърѹіа Петрѹ?

Кѹm къ Роman ар фі domnіт вр'о кът-ва тіmпѹ dѹпъ татъ-съѹ Петрѹ Ш, се кѹлеџе nѹ nѹmаї din реџестреле маї сѹс adѹсе, чі ші din ѹn хрісов че се adѹче de преа вестітѹл Енгел [6]), прін кареле Роman ѧn анѹл de ла плъстѹіреа лѹmеї 6908, іаръ de ла Хс. 1400, ѧn 18 Noемвріе аѹ dърѹіт ла патрѹ фрацї лѹї Теоdор, Петрѹ, Міхаіл ші Dіmітріе Dрагоmір, сатѹл Вікшанії; чі еѹ пентрѹ ачееа пе Роman ачеста nѹ'л пѹn ѧn сереоа Domnілор Молdовеї акѹm de оdатъ, dаръ л'оіѹ пѹне ла анѹл 1403.

Аnонітѹл Ромъneск [7]) ѧnкъ ѧnкълчеще Історіа Валахіеї фоарте таре, кънd zіче: „Ал ѹnспрезечелеа Влаd Воdъ Цепеш ла леат 1400, ла ачест велеат аѹ фъкѹт mъnъстіреа Сіnаговѹлѹї dѹпъ кѹm се веde ла хрісовѹл mъnъстіреї. Ел аѹ zіdіт ші четатеа de ла Поеnарї. Іаръ ла леатопісецѹ есте скріс кѹ грешалъ nѹmіndѹл Раdѹл Воdъ Цепешѹ ла леат 1412.“ Пентрѹ къ ла анѹл 1400, n'аѹ domnіт Влаd Воdъ, чі татъ-съѹ Мірчеа І воdъ, кареле аѹ репосат ѧn анѹл 1419, прекѹm се ва аръта de ачі ѧnаіnте ші маї алес ла анѹл ачела. Dаръ mъnъстіреа Сіnаговѹлѹї о аѹ пѹтѹт фаче Влаd, ѧnкъ nѹ Воdъ deплін, ѧn анѹл de акѹm, пентрѹ къ ел ѧn анѹл трекѹт аѹ фѹџіт din Ѹnгаріа ѧn Валахіа, ші аѹ zъбовіт ѧnтр'ѫnса пъnъ кънd с'аѹ dѹс ѧn Царіграd.

[1]) Constans Miron Logotheta Moldaviae in Mss. Chronico. [1]) Peyssonel p. 229. [3]) Lequien in Oriente Christiano tomo 1. p. 1251. [4]) Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 114. [5]) Dogiel tom. 1. p. 599. [6]) Engel in Introductione Litteraria ad Historiam Moldaviae Nr. 70. [7]) Anonymus Valachicus in Mss. Valachico cap. 44.

Анѹл 1401. Ла анѹл ачеста аша скріе Міроn [1]): „Dѹпъ Іѹга Воdъ стътѹт'аѹ ла Domnіе Алексаndрѹ Воdъ ѧn анѹл de ла фачереа лѹmеї 6909. Алексаndрѹ кът аѹ стътѹт ла Domnіе, ѧndатъ аѹ ѧnчепѹт mѹлте ші бѹне лѹкрѹрї ѧn цеаръ: аѹ фъкѹт doѹъ mъnъстірї mарї ѧn Молdова, аdекъ Бістріца ші Молdовіца, ѧnzестръndѹле кѹ mѹлте сате ші кѹ вестmіnте скѹmпе ѧn лъѹnтрѹ ші кѹ оdоаръ, ші ла ал doілеа анѹ ал domnіеї сале фіind маї ѧnтрег ла mіnте de кът чеї трекѹцї маї ѧnаіnте de ел Domnї, ръвnіnd ші ѧnтребъnd лѹкрѹрї спре фолосѹл сѹфлетѹлѹї съѹ, аdѹс'аѹ кѹ mаре келтѹіалъ din цеаръ пъгъneаскъ de ла Трапеzонт съnтеле mоаще але mарелѹї Мѹчепік Іоаn поѹ, ші ле аѹ пѹс ѧn вестіта четате че есте ѧn орашѹл Сѹчеавеї, кѹ mаре чіnсте..... Ші врънd съ се ѹрmеzе dесъвършіт лѹкрѹріле спре поdоаба бісерічеї чеї преавославnіче, аѹ тріміс ла Патріархіа бісерічеї ръсърітѹлѹї de аѹ лѹат біnе-кѹвъnтаре ѧnтъіѹ dѹпъ Іѹга Воdъ, ші аѹ фъкѹт Мітро-

політȣ, ші і-аȣ алес скаȣнȣл Мітрополіеї о тънъстіре ѧн орашȣл Сȣчеавеї лънгъ кȣртеа domneаскъ, кȣ тȣлте сате, ші очіне съ фіе de слȣжба Мітрополіеї.

„Маї фъкȣт'аȣ ші ал doілеа Епіскоп dȣпъ Мітрополіт ла сънта бісерікъ din Роman ші і-аȣ dат Епархіе о парте de ціпȣтȣрї de сȣбт тȣнте din ціос. Ашішdереа ші ал треілеа Епіскопȣ ла Ръdъȣцї, dъndȣ'ї Епархіе цеара de сȣс деспре цеара Лешаскъ. Dȣпъ че аȣ ашеzат влъdічї, ле аȣ фъкȣт чінсте таре, dъndȣле скаȣне dеа dреапта Domnȣлȣї, ѧнаінтеа тȣтȣрор сфетнічілор лȣтещї, апроапе de скаȣнȣл Domneскȣ.

„Токміт'аȣ ші оръndȣіалъ боіерілор de сфат пентрȣ окъртȣіреа цереї:

„Логофът таре, ціȣdекъторіȣ ші алегъторіȣ de очіне, ші Ісправнікȣ пре о фрȣнте de оатенї de цеаръ че сънт кȣртенї, ші ціȣdекъторіȣ тȣтȣрор, че сънт кȣ стръмбътъцї ѧн цеаръ локȣіторї de а лȣа сеата тȣтȣрор Ісправнічілор че сънт ла кȣртеа domneаскъ.

„Ворнік таре de цеара de ціосȣ ціȣdекъторіȣ тȣтȣрор карії аȣ стръмбътъцї ѧн цеаръ, ші глобнік de морцї de отȣ, ші de шȣгȣбінеле че се фак ла пърціле челе de ціосȣ, ші Ворнік Бърладȣлȣї.

„Ворнікȣ таре de цеара de сȣсȣ, ціȣdекъторіȣ тȣтȣрор din цеаръ кȣ стръмбътъцї ші глобнікȣ de морцї ші de шȣгȣбіне че се факȣ ла пърціле лȣї, ші Ворнікȣ Dорохоіȣлȣї.

„Пъркълаб de Хотін ла тарціне деспре цеара Лешеаскъ ші Къzъчеаскъ, ціȣdекъторіȣ тȣтȣрор ла ачел ціпȣт.

„Хатман ші Пъркълаб de Сȣчеава ші Ісправнік престе тоате ощіле церії.

„Постелнік таре ші dоріторіȣ ѧнаінтеа Domnȣлȣї ші Пъркълаб de Іашї, тъкар къ Іашії атȣнчї пȣ ера (се ѧнцелеце орашȣ аша de таре) ші тълмачіȣ ал лімбеї стреіне.

„Спътаріȣ таре ші Старосте de Чернъȣцї ші dȣпъ обічеіȣ ѧмбръкат ла zіле кȣ хаїнъ скȣмпъ Domneаскъ, ші dворітор ѧнчінс кȣ арме Domneщї ла спателе Domnȣлȣї ѧнтрȣ ачеле zіле.

„Пъхарнік таре, ші Боіерії къте ле веdем пънъ астъzї, ѧнсъ пре ачесте времї пȣтаї ȣмбра аȣ ремас ачелор векї dрегъторії."

Кȣт къ пре ачесте времї с'аȣ фъкȣт ѧнтъіашї dатъ ѧн Молdова Мітрополіе, търтȣрісеще ші Кodin ла Стріттер [2]). Епіскопіа чеа лътіneаскъ din Серет ѧнкъ ѧн тімпȣл ачеста с'аȣ тȣтат de аколо ла Баков [3]).

Ла анȣл 1397, с'аȣ арътат къ Ȣнгȣрії пȣ тоцї ціnеа кȣ краіȣл Сіцістȣnd пентрȣ прічініле аколо аdȣсе. Ȣра ачеаста ла атъта аȣ аціȣнс ѧн анȣл de акȣт, кът прітъвара din анȣл 1401, аȣ прінс пре Сіцістȣnd ші л'аȣ бъгат ѧн темніца din Соклош, dъndȣл пе тъна фечіорілор лȣї Гарра челȣї оторѫт съ'л пъzеаскъ, прін а кърора тȣтънї тіжлочіре аȣ ші скъпат dȣпъ ачееа din робіте [5]). Іаръ Ȣнгȣрії аȣ пȣс Краіȣ ѧн локȣл лȣї Сіцістȣnd пре Ладіслав краіȣл Nеаполȣлȣї. Чі ачеста кът с'аȣ ѧнкоронат Краіȣ Ȣнгаріеї ѧн Dалмаціа, dаръ ѧн Ȣнгаріа п'аȣ кȣтеzат а ѧнтра, аdȣкъndȣші аміnте de петречереа тътъне-съȣ чеа скрісъ ла анȣл 1386 [6]).

[1]) Constans Miron in Chronico Mss. Valachico. [2]) Stritterus tom 2. p. 938. [3]) Sulzer tom. 3. p. 603.

[4]) Bonfinius f. 379. Petrus de Reva f. 30. [5]) Thuroczius f. 224. Timon in Epitome Chronol. f. 57. [6]) Paulus a Paulo p. 747. seq. Lucius Dalmata f. 420. seqq. Timon in Epitome Chronol. f. 57.

Анѹл 1402. „Ѧн анѹл 1402, (zіче Енгел [1]), dѹпъ че аѹ прінс Тамерлан пре Баіаzет I. ші аѹ тъіат пре Мѹстафа фечіорѹл лѹї чел маї маре, чеїлалцї фечіорї аї лѹї Баіаzет аѹ ѧнчепѹт а се бате ѧнтре сіне пентрѹ ѧмпъръціе, ші Соліман ал doілеа пъскѹт, аѹ фѹціт ѧн Царіграd сѹбт скѹтінца Ѧмпъратѹлѹї Еманоіл Палеологѹл ші а лѹї Стефан Лаzаровічї Краіѹлѹї Сербіеї, ші аѹ фъкѹт de л'аѹ вестіт Ѧмпърат. Аша аѹ аціѹтат Крещініі Ѧмпъръціа Тѹрчеаскъ, кънd токма ера ѧн прімеждіе! Влаd (фііѹл лѹї Мірчеа Bodъ, deспре кареле ам ворбіт ла анѹл 1399) ѧнкъ аѹ ціпѹт кѹ Соліман, врънd съ dобъndеаскъ Domnia Валахіеї прінтр'жнсѹл. Мірчеа Bodъ dрепт ачееа аѹ авѹт прічінъ de а черка ѹн ѧмпротівіторіѹ лѹї Соліман: аѹ ші гъсіт пре Мѹса саѹ Моісі ал треілеа пъскѹт ал лѹї Баіаzет, пре кареле кіемъndѹл din Асіа ѧн Еѹропа, аѹ ші венітѹ лъсъndѹ окъртѹіреа Асіеї чеї мічї фрателѹї съѹ, лѹї Махомет I. Мѹса аѹ веніт прін Сінопе облѹ ѧн Валахіа ші с'аѹ ѧнтокміт кѹ Мірчеа Bodъ, ка Мірчеа съ'л аціѹте кѹ ощї, ші ел de ва авеа порок, съ dеа Мірчеї мѹлтъ авѹціе ші маре dъраб ѹ de цеаръ de ла Гречї. Мірчеа і-аѹ ші dат ѧndатъ фрѹмоасъ ші таре оасте сѹбт повъцѹіреа непотѹлѹї съѹ челѹї din фрате, а лѹї Dan, ші мѹлціме de Тѹрчї din Еѹропа ѧнкъ стръпгъndѹсе ла Мѹса, л'аѹ dѹс ѧн Odріѹ ші 'лаѹ ръdікат Ѧмпърат; dаръ аѹ перdѹт бътаіеа кѹ Саліман dѹпъ ачееа ѧн анѹл 1403, лънгъ Царіграd; de ѹnde Мѹса аѹ фѹціт ла мѹнціі Емѹлѹї ші de аколо ѧн Валахіа ші de ачі ѧнкъ маї пре ѹртъ ѧн Асіа."

Ашішdереа скріѹ Халкокоndіла [2]) ші Dѹка [3]), din каріі аѹ скріс ачестеа ші преа вестітѹл Енгел; чі Аппаліі Тѹрчещї чеї de Леѹнклавіе тълмъчіцї [4]) ші Dогліоні [5]) скріѹ ачестеа ла анѹл 1411, че міе ѧнкъ нѹ мі се паре.

Тот ла ачеста ан zіче Реціестрѹл de ла Dогіел [6]): „Ѧн анѹл 1402, Алексаndрѹ Палатінѹл Молdовеї фъгъdѹеще кредінчошіе Краіѹлѹї Влаdіслав ші Кръімеї Лешещї."

[1]) Ioann. Christ. Engel in antiq. Historia Valachiae Part 1. p. 162 seq. [2]) Laonicus Chalcocondylas de rebus Turcicis Lib. 4. [3]) Ducas in Histor. Byzantina car. 19 [4]) Annales Turcici a Leunclavio editi ad annum Hegirae 813, qni est Christi Domini 1402 [5]) Giovanici Nicolo Doglioni nel tomo 2. del Teatro Universale Part. 7. p. 302. [6]) Mathias Dogiel in Cod. Dipl. Poloniae tom. 1. p. 160.

Анѹл 1403. Ла анѹл ачеста скріе Кромер [1]): „Ѧн анѹл ѹртъторіѹ каре аѹ фост de ла Хс. 1403, Палатінѹл Валахіеї (Молdовеї) Алексаndрѹ, ші dѹпъ ачееа Роман II, фііѹл лѹї Петрѹ, dѹпъ че с'аѹ скос din легътѹріле, ші de сѹбт пѹтереа лѹї Світрігел прін Краіѹл Влаdіслав, ціѹрънd кѹ Сфетнічії лор аѹ мъртѹрісіт, къ сънт ші вор фі сѹпт пѹтереа лѹї ші а Кръімеї. Іаръ Роман аѹ фъгъdѹіт ші ѧнсоціреа артелор ѧмпротіва орїкърор немічї, лѹънd афаръ пре Прѹшї ші пре Літванї, пентрѹ міжлочіреа локѹрілор." Ашішdереа скріе Мірон Логофътѹл [2]).

Іаръ преа вестітѹл Енгел [3]) zіче de одатъ: „Ѧнтъмпларea къ контрактѹріле челе кѹ Воевоzіі Молdовенещї фъкѹте, каре се ціп ѧн архівѹл Кръімеї Лешещї. сънт скрісе Ро-

тънеще, пре Кромер, кареле нічі аў щіўт Ромънеще, нічї аў авўт бўнї тълтачї, л'аў а-дўс ла маї мўлте грешеле. Аша се афлъ п. п. ла анўл 1403, грешалъ пентрў къ zіче: „Палатінўл Валахіеї Алексанdрў ші dўпъ ачееа Роман фііўл лўї Петрў ш. ч.“ Ціўръмънтўл лўї Роман de Dогіел се adўче ла анўл 1400, ал лўї Алексанdрў ла анўл 1402.“ Апої іаръші zіче тот ачел Енгел [4]) „§. 16. Алексанdрў аў dомніт 32 de анї ші 8 лўнї; de ла 1401—1432. Ѧн анўл 1402, аў ѧнкреdінцат ел Кръіmea Лешеаскъ деспре креdінчошіеа са прін ціўръмънтўл de ла Dогіел паціна 600. Ѧн ціўръмънтўл ачеста dінтъіў се веde а фі фост ѧнкіс, къ Алексанdрў кў фрате-съў Роман II, Краіўлўї Полоніеї лўї Іагелло вреа съ'ї аціўте ѧмпротіва тўтўрор немічілор, нўмаї ѧмпротіва Літванілор карії ера преа апроапе de Подоліа, ші ѧмпротіва Прўшілор карії ера преа департе, нў.“

Прін zіселе ачестеа че воеще преа вестітўл Енгел еў нў ѧнцелег; пентрў къ de н'аў щіўт Ромънеще Кромер, Енгел ѧнкъ нў щіе, ші ѧн Реџестрўл de ла Dогіел, кўм поцї веdеа ла анўл трекўт, ѧнкъ нў се кўпрінd, каре ле zіче преа вестітўл Енгел.

[1]) Martinus Cromerus Lib. 16. p. 259 [2]) Constans Miron Logotheta in Chronico Ms. Valachico [3]) Ioannes Christ. Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 114. [4]) Idem Engel ibidem p. 115.

Анўл 1404. Dўпъ че аў лўат Владіслав Іагелло Краіўл Полоніеї Каменіцўл de ла фрате-сеў Свідрігел, ѧн анўл деакўм аў кіемат пре Алексанdрў I. Domнўл Молдовеї ѧн Каменец, de аў ціўрат а доўа оаръ креdінчошіе, каре ціўръмънт есте ѧнтъріт кў 15 печецї [1]).

Мірчеа Водъ ѧн анўл 1404, се бътеа кў Тўрчії, dўпъ кўм аратъ Анналії din Фланdріа [2]) dінтр'о епістолъ а Краіўлўї Сіцісмўнd лўї Філіппў Херцогўлўї din Бўргўndіа трімісъ.

Іаръ деспре Сіцісмўнd zіче Хапер [3]): „Тімпўл ѧн кареле с'аў късъторіт Сіцісмўнd а доўа оаръ, нў се поате отърж, тотўші dўпъ стъріле ѧмпреціўр аша се веde, къ ел ѧн анўл 1404, аў фъкўт нўнта кў Вървара фата Комітўлўї din Кіліа кў каре се логоdісе пре кале, кънd аў мерс din Соклош ѧн Моравіа“ кареле adўче мъртўріе пре Бонфініе [4]).

[1]) Dogiel tom. 1. p. 600. Cromerus Libr. 16. p. 261. Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 115. [2]) Annales Flandrici Macrii ad ann. 1404. [3]) Georgius Ierem. Haner Reg. Hung. Period. 13. §. 269. [4]) Bonfinius f. 381.

Анўл 1405. Ѧн анўл ачеста de доўъ орї с'аў adўнат цеара Ўнгўреаскъ [1]). Ла adўнареа чеа dінтъіў с'аў dўс ші Стефан Лацкфі фостўл Воевоd ал Арdеалўлўї, іаръ нў ал Валахіеї, прекўм се ѧншалъ Енс [2]) пре кареле пентрў мўлте ресврътіріле лўї, че с'аў adўс ла анії трекўцї, 'лаў прінс ѧн каса adўнърії ші тъіndў'ї капўл, трўпўл л'аў свърліт пре фереастъ ѧн ўліцъ [3]).

Тот ла ачеста ан adўче ші Корнідес доўъ хрісоаве, а ле Бетленещілор, dінтре каре ѧн чел dінтъіў [4]) Іаков Лачк de Санто Воеводўл Арdеалўлўї ші Комітўл de Солнок порўнчеще din Тўрda dўмінекъ ѧнаінтеа тъіереї капўлўї Сънтўлўї Іоанн din анўл 1405, Комітўлўї ші челоралалцї dерегъторї аї Комітўлўї de Клўжў, ка сатўл Біўzкўт лўъndўл de ла Петрў Сімон Ладіслав ші Грігоріе, фечіорії лўї Іоанн аї фечіорўлўї лўї Іоанка, съ'л dеа ѧнdъръпт Маціcтрўлўї

Ioann de Бетлеи: ⁂ a doilea [5]) Петрѫ de Стрidiѫ ші Владislав de Nadaш Віце-Воевозіі Ардеалѫлуї іаръшї deaколо ші ⁂ пѫ 2 Февръріе скріѫ тѫдѣтапа ачелѫіаш Ioann de Бетлеи ⁂ потрівa Кастеллапѫлуї din Ѳнгъраші пепѫ сатѫл Малiп фъкѫт.

[1]) Georgius Ieremias Haner Reg. Hung. Period. 13. §. 270. [2]) Ens p. 103. [3]) Thuroczius f. 227. Bonfinius f. 384. [4]) Daniel Cornides Mss. Dipl. Tom. 2. p. 78. [5]) Idem Cornides l. c.

Anѫл 1407. Doriel [1]) маї adѫче ші ла anѫл de акѫтѫ ѫп хрісовѫ, ал къръia Рецестрѫ сѫпъ аша: „⁂ anѫл 1407, кърціле ачелѫіаш Александрѫ прiп каре ⁂пъреще отаціѫл луї Владislав ші Кръітеї Полопieї фъкѫт.“

[1]) Mathias Dogiel in Codice Dipl. Poloniae tom. 1. p. 600.

Anїї 1410 ші 1411. Алегъторiї ⁂пъраціlор Anѫсѫлуї карiї пе вретеа, къnd скріѫ ачестеа, с'аѫ пѫс ціос прiп Наполеон Бопапарте ⁂пъратѫл Галлiлор ші Краіѫл Iталiеї, възънd пѫртареа чеа бѫпъ a Краіѫлуї Ѳнгарiеї Сіпістѫnd. ⁂ anѫл 1410, л'аѫ алес ші рѫдікат Краіѫ Романiлор [1]) карea дерегъторіе атъта фъчеа ла Anѫсепї, кът ші a Кесарiлор ла стрътошiї поцрі Романiї чеї векі, саѫ ла Ръсърітепї.

Despre Мірчеа Водъ аша скріе Енгел [2]): „Мірчеа кѫ ачеїалалцї алліацї аша аѫ ацістат ⁂ Асіа пре Мѫса, кът ачеста іаръшї 'шї аѫ стрънс таре оасте ⁂ каре ера ші Ромънї. Мѫса ⁂ anѫл 1410 іаръшї аѫ перdѫт о бътаіе ⁂потрівa луї Соліman ⁂ Асіа чеа тікъ, чі пѫ de тот, къчї аѫ трекѫт ⁂ Европа, кѫ тѫлте ощї, ⁂ Odріѫ ші аѫ ⁂търіт ощіле ші ⁂бъркънdѫce ⁂ anѫл 1411 еаръшї аѫ трекѫт ⁂ Асіа, ѫnde аѫ ⁂пвінс пре Соліman токта ⁂ Караманіа, ші прінзънdѫл л'аѫ dѫс ⁂ Odріѫ ші л'аѫ оторѫт. Аша аѫ апѫкат Мѫса пріетенѫл луї Мірчеа Водъ ⁂тпъръціеа Тѫрчілор, даръ пѫ ⁂ndелънг.“

Doriel [3]) ⁂пкъ adѫче ѫп діпломатѫл каре л'ар фі dат Мірчеа Водъ луї Владislав Іагелло Краіѫлуї Полопieї ші сѫпъ аша: „Noї Мѫхе Воеводѫл Валахіеї ш. ч. (Nos Muche Voievoda Transalpinus etc. Datum in civitate nostra Imoiovo die Dominico Vocem jucunditates. Anno Domini 1411). Dат ⁂ четатеа поастръ Imoiов ⁂ dѫminіка кѫвънтѫл бѫкърієї. ⁂ anѫл Domnѫлуї 1411.“ In тот діпломатѫл ачеста пѫтаї атъта се кѫпrinde, ка съ ацістѫ пѫл пре алтѫл ⁂тпротіва Ѳнгърілор, ка ші ⁂ хрісовѫл, каре л'ам adѫс ла anѫл 1390, adъогънd ші кѫвінтеле ачестеа: „Imo multo magis jam consanguinitatis amor hoc facere compellit amicos: ба кѫ тѫлт маї таре deачі ⁂наінте, пепѫ къ dрагостеа чеа de рѫdепіі сілеще пре пріетепї a фаче ачаста.“ Апої іаръшї: „Quem admodum consanguinitas et inviolabilis amor et amicitia jam nos constringit: прекѫт пе ⁂пцеще пре пої сънцеле ші певътъмъіоаса dрагосте ші претепшѫѫл.“ Din каре кѫвінте с'ар відеа къ Мірчеа Водъ с'ар фі фъкѫт рѫdепіе кѫ Владislав; чі міе ті се вede къ хрісовѫл ачеста пѫ есте адевърат ал луї Мірчеа Водъ пепѫ къ, de ар фі ал луї, л'ар фі ⁂пчепѫт ші ⁂пкіс ка ші пре челалалте хрісоаве a ле сале.

Маї ⁂пкълчіт скріе Кротер [4]) ла anѫл ачеста zікънd: „Кѫ Александрѫ Палатіпѫл Ромънілор алліатѫл ші кліептѫл съѫ чел маї de demѫлт Владislав Краіѫл Полопieї, аѫ фъкѫт поѫъ ⁂псоціре асѫпра луї Сіпістѫnd Краіѫл Ѳнгарiеї, ші і-аѫ зълоціт луї Спіатіпѫл

Колоmеіа ші тоатъ Покѹціа пентрѹ о mіе de рѹбле de арцінт. Ші ѧнтрѹ ачела an Стефан чел че аѹ ѹрmат ѧn Domnia лѹї Алексandрѹ, пре кареле саѹ л'аѹ оmоржт, саѹ л'аѹ mъzъліт, трімецind патрѹ солї ла Краіѹл Полоніеї, аѹ фъгъdѹіт, къ ва фі ші ръmъnеа сѹбт кліентела лѹї, ка ші кѹm аѹ фост maї mарії съї, ші ѹnde се ва кіеmа de dъnсѹл, ва mерце ші ва цівра, нічї ва пофті ѧndъръпт Покѹціа, чі de фацъ ва ашеzа лѹкрѹл dѹпъ воіеа Краіѹлѹї. Кареа се щіе din хрісоавеле, че се цin ѧn Архів. De ѹnde се кѹлеце, къ Покѹціа саѹ nѹ с'аѹ dат лѹї Алексandрѹ, саѹ de с'аѹ dат, ѧndатъ аѹ фост лѹатъ ѧndъръпт прін краіѹл. Алтmінтрелеа пентрѹ че ар фі фъгъdѹіт Стефан къ nѹ о ва maї пофті ѧndъръпт. Іаръ кѹm къ с'аѹ zълоціт Покѹціа, аратъ dіпломатѹл прін кареле Краіѹл о аѹ zълоціт, кареле ашішdереа се афлъ ѧn Архів, фъръ вре о ѧndоіалъ dат ѧnапої прін Ромънї." Ла каре zісе а ле лѹї Кромер ѧnцелепцеще респѹnde преа вестітѹл Енгел [5]) zікъnd: „Тот аргѹmентѹл лѹї Кромер слъбеще, кът се ва сокоті, къ Кромер аmестекъ ніще хрісоаве maї търzіе de ла анії 1433 ші 1435, къnd фечорії лѹї Алексandрѹ Стефан ші Іліе се сфъdеа ла олалтъ, ші Стефан de фріка Краіѹлѹї Полоніеї 'ші аѹ лъсат къdінца кареа о авеа ѧn Покѹціа, кѹ алт хрісов maї dінаінте. Къ хрісовѹл dеспре zълоціреа Покѹціеї лѹї Алексandрѹ с'аѹ афлат ѧn архів: de аколо аѹ веніт къ тоате хрісоавеле de ачест фел аѹ обічнѹіт а се скріе ѧndоіте, dінтре каре ѹn ексемплар ремъне ла zълоціторіѹ."

Ѧnсъ dеспре zълоціреа ачеаста скріе ші Мірон Логофътѹл [6]) токma ка Кромер, nѹmaї кът zіче, къ с'аѹ фъкѹт ла анѹл 1422, че nѹ есте adевърат.

Прекѹm аратъ Антоніе Сірmaї [7]), ѧнтрѹ ачеста an аѹ dобъndіт ші Баронії Преnі о dонаціе пентрѹ вітеціеа Комітѹлѹї Петрѹ de Перен; къчї zіче Краіѹл Ѹнгаріеї Сіцісmѹnd ѧn dонаціеа лѹї dатъ din Вісеграd ѧn анѹл 1411: „Къnd аѹ пъвъліт Тѹрчії ѧn Валахіа, Комітѹл Петрѹ ѧnчінс кѹ търіmе de леѹ аколо аша с'аѹ пѹртат, кът стеагѹл nеmічілор кѹ вітеціе л'аѹ лѹат ші л'аѹ adѹс ла mърімеа Кръіеаскъ, ѹnde с'аѹ ші ръніт ла ѹn пічіор, ші пре mѹлцї оаmенї бърбацї ші mѹіерї аѹ mъnтѹіт de робіmеа Тѹрчілор."

[1]) Thuroczius f. 227. Petrus de Reva f. 31. Timon f. 58. [3]) Engel in antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 163. [3]) Dogiel tom. 1. p. 600. [4]) Cromerus Libr. 17. p. 278. [5]) Engel in antiq. Hist. Moldaviae p. 116. [6]) Constans Miron Logotheta Moldaviae in Chronico Ms. Valachico. [7]) Antonius Szirmay in topographia Cottus Zempliniansis §. 56.

Анѹл 1412. Din челе че с'аѹ zіс ла анії трекѹцї ші се вор zіче ла анії віїторї, лесне поцї веdеа къ пре nеаmѹл Ромънеск maї mѹлт л'аѹ стрікат ѧnтъіѹ nе'nцелецереа ѧnтре dъnшії ші пісmа din лъѹnтрѹ кареа ші пре стръmошії нощрі Романії чеї векї сінгѹр і-аѹ mъnкат, апої пісmа ші фала крещінілор din вечінї ші maї въртос а Лешілор, de кът nеаmѹріле челе пъгъnе Тътарії ші Тѹрчії; къчї de ачещіа лесне ші преа ѹшор с'ар фі апърат Ромънії, maї алес de nѹ с'ар фі dеспърціт Молdовенії ші Мѹnтенії ѧn dоѹъ domнії, чі ар фі фост тоцї сѹбт ѹn кап цінъnd ла олалтъ. Dаръ dеспърцindѹсе Ромънії

ынтре сине, пре Молдовень ый асыпріа Лешій сэ Полоній, пре мынтень Унгурій, ші кынд ші кынд пре Молдовень, ші Полоній ші Унгурій, пре кът с'эў ынтъмплат ші ын анюл де акът. Пентрэ къ ын анюл ачеста 1412, ын 15 Мартіе, дэнъ кът скріе Длугош [1]), Кромер [2]) ші Енгел [3]), Владіслав Іагелло Краюл Полоніей, ші Сіжігмынд Краюл Унгаріей с'эў ынтълнит ын Лэблін, ші деспре Молдова аша эў ашезат ынтре сине: „Деспре цеара Молдовей аша с'эў ашезат. Фііnd къ мърітюл Александрэ акът Воевод Молдовей есте легат спре плъчереа ші порэнчіле луй Владіслав, ной Сіжігмынд, ынкъ невръnd а тръдъра легътура ачеea пентрэ дрăгостеа луй Владіслав, пентрэ дъnса с'эў оръндуіт ка де кътe орі ар пъвъли Търчій ші пъгъній кэ пътереа ші кэ маре оасте ын церіле Короней Унгурещі сэпсе, сэў ной Сіжігмынд тъкар кът не-ам рэдіка асупра Търчілор, атэнчі ла фачереа поастрэ де щіре Краюлуй Полоній ва фі даторіў а порэнчі Молдовеанюлуй, ка ачеста ын персоана са ші кэ тоатэ пътереа са съ не фіе повъ ші ощілор поастре ынтрэ аџіторіў, ші съ факъ службъ кредінчіоасъ. De кътва din порэнка луй Владіслав нэ не-ар вені ын персоана са ынтрэ аџіторіў, сэў фііnd ел болнав, н'ар тіміте тоатэ пътереа са, де атэнчі ной амындой —— вот фі даторі а не рэдіка асупра Молдовей, кэ пътере, пре Воевод ал тъзілі ші добъnda аша а о ынпърці ынтре ной, ка пъдуріле челе маі марі, че се кіамъ Бъковіna, каре ынчепэ де ла мънціі Краюлуй Унгаріей, ші сънт ынтре Молдова ші џінътюл Сепенікюлуй ынтінсе пре лънгъ Сірет пънъ ла пъдуреа чea маі мікъ, че се кіамъ Бъковіца ші пънъ ын Прът, съ се ынпартъ ын доъ. Ші орашюл Іашъта (доаръ Іашій) чел деа стъnга рътъне луй Владіслав; іаръ орашюл сэў сатюл Барлат (доаръ Бърлад) чел деа дреапта рътъне луй Сіжігмынд. Іаръ трекънd Прътюл челелалте пъдурі, дірепт мергънд спре кътнэріле челе дешарте пънъ ын Маре ашішдереа кэ кътнэріле челе дешарте се вор ынпърці ын џіътътате аша, ка Біалогродюл кэ о џіътътате съ рътъnъ луй Владіслав, ші Кіліа кэ чеелалтъ џіътътате луй Сіжігмынд. Ші партеа каре ва вені Краюлуй Владіслав съ'ї рътъnъ луй, ка ші Рэсіа (адекъ съ се черче дэнъ чінчі анї, къреі Коропе, чеі Унгурещі, сэў чеі Лешещі сэ маі кэвіn церіле ачестеа). Іаръ де ва аскюлта Молдовеанюл статорнічеще порэнчіле, атэнчі цеара Молдовей ва рътъnea ла ел, ші дэнъ тоартеа луй ва фі dintre ной ын чінчі анї сэбт легътура пътітелор трегве сэў ынпъчіўірі. Ынтреагъ рътъind къdінца ынбелор пърці.“ Вezі ын че лумі рэтnea капетеле ші Сіжігмынд ші Владіслав Краї, чі петіка аў іспръвіт, пентрэ къ Молдова атэнчі нэ с'эў дърэбъріт; чі маі тързіў, кът се ва арăта ла анії вііторі.

[1]) Ioannes Dlugossius Lib. 11 p. 324. [2]) Martinus Cromerus Lib. 19 p. 279. [3]) Ioannes Christianus Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 116. seq.

Анюл 1413. Георгіе Франџес [1]) скріе: „Махомет I, дэнъ атътea остепелі ші пекаzърі, ынпърџіа нъріnteаскъ о аў добъndіт ын анюл де ла плъстъіреа лъмеі 6907, кареле есте де ла Хс. 1399. Фапта чea dinтъіў і-аў фост, ка съ ынтълџеаскъ трібътюл Маzровлахіей сэў Богdanієй, кът аў пътът.“ Пънъ ачі Франџес дестюл де рэў, пентрэ къ Махомет I, аў ынчепът a ынпърџі ын анюл 1413 прекът аратъ Фреіер [2]). Авто-

рȣл deспре статȣл Тȣрчілор [3]) ші Dȣка [4]), кареле скріе: „къ Махомет пре солії трімішї de ла Сірбї, Ромънї ші Бȣлгарї, ш. ч. і-аȣ прімiт кȣ мілъ ші кȣ dрагосте, ші пȣнъndȣ'ї ла о масъ кȣ сіне фіеще кърȣіа і-аȣ ѧнкінат пре нȣме, кънd аȣ бъȣт, ші маї пре ȣрмъ і-аȣ слобозіт кȣ паче зікъndȣле: „Спȣнецї Domнілор вощрі, къ еȣ dаȣ паче тȣтȣрор, шії кареа о dаȣ еї, еȣ о прімеск: чіне ѧмблъ кȣ ѧншелъчіȣне, съ'л стріче Dȣмнезеȣл пъчії.“ Dаръ нічї трібȣтȣл саȣ харачіȣл Молdовлахіеї саȣ Молdовеї л'аȣ пȣтȣт ѧмтȣлці, къчї Молdова токма тързіȣ аȣ къзȣт сȣбт харачіȣл Тȣрчілор, кȣм воіȣ аръта ла локȣл съȣ: ба ші цеара Мȣнтенеаскъ ѧнкъ нȣмаї ѧн анȣл ѧнdатъ ȣрмъторіȣ аȣ къзȣт сȣбт харачіȣ, ѧнтъіашї dатъ.

[1]) Georgius Phrantzes in Chronico Lib. 1. cap. 31. [2]) Freyerus p. 732. [3]) Author de statu Turcice p. 22 [4]) Ducas in Historia Byzantina p. 53.

Анȣл 1414. Халкокondіла [1]) dȣпъ че аȣ арътат, кȣм аȣ оморѫт ѧн анȣл трекȣт Махомет I, пре Мȣса фрателе съȣ, ші аȣ кȣпрінс тоатъ ѧмпъръціа Тȣрчеаскъ, скріе: „Трімецind ощіле цефȣіа Dакіа, ла кареле Прінцȣл Dакіеї, аȣ трімiс солї, фъгъdȣind къ ва dа атъта харачіȣ, кът ва пофті, ші аша с'аȣ фъкȣт пачеа.“ Маї кіар скріȣ аппалії Тȣрчещї чеї прін Леȣнклавіе тълмъчіцї [3]) зікънd: „Махомет ѧнтȣрнъndȣсе ѧн Прȣса н'аȣ зъбовіт, чі с'аȣ гръбіт ѧн Odріȣ ка съ се батъ кȣ Ромънії. Ла ръсбоіȣл ачела аȣ къпътат аціȣторіȣ ші de ла гарамапȣл ші de ла Бегȣл Ісвendіар, каре ощї ѧмпреȣнъndȣле кȣ але сале, с'аȣ тъбърѫт лънгъ Dȣнъре пънъ кънd аȣ фъкȣт ȣн Кастел; о маре парте din осташії съї о аȣ трімiс престе апъ ѧн Валахіа ка съ о прade. Осташії с'аȣ ѧнтȣрнат кȣ маре прадъ de престе Dȣнъре невътъмацї. Кареа възъndȣо Воеводȣл церії, н'аȣ авȣт алта de а фаче, фъръ нȣмаї съ се ѧмпаче ші съ фъгъdȣеаскъ, къ ва dа ѧн фіеще-каре анȣ трібȣт, ші пентрȣ ѧнкредінцаре аȣ dат пре фііȣл съȣ кізешȣ. Dȣпъ ачестеа Махомет с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Прȣса.“

Ашішdереа скріȣ Подеста [3]), Петрȣ Албін [4]), аппалії бісерічії din Брашовȣ [5]), Георгіе Фабрікіе [6]), Dрехслер [7]), Форесті [8]) ші Dогліоні [9]), кареле зіче: „къ Махомет I, аȣ трекȣт ѧнтъіашї dатъ Dȣнъреа de аȣ кȣпрінс'о.“

Кȣвінтеле лȣї Dогліоні ле ѧнтъреще Кантемір [10]), кънd скріе: „Dȣпъ че аȣ бірȣіт Махомет пре тоцї връжмашії съї din Асіа, ш'аȣ стрънс тоате ощіле ші аȣ трекȣт din Прȣса ѧн Odріȣ. De ачі с'аȣ ръdікат кȣ ръсбоіȣ асȣпра Ромънілор, ле аȣ бътȣт оастеа ші аȣ пръdат маре парте а цереї мȣнтенещї. Аȣ кȣпрінс Северінȣл, — — ші аȣ лȣат четъціле Сакче ші Кале челе de чееалалтъ парте а Dȣнъреї, ші аȣ ѧнтъріт Ціȣрціȣл к'о четъцȣікъ ші кȣ бȣнъ пазъ, ка Ромънії съ нȣ маї поатъ трече престе Dȣнъре. Стрімторъndȣ'ї аша Ромънії, ка съ нȣ'шї піаrdъ тоатъ слобозеніеа, ле аȣ къȣтат съ фъгъdȣеаскъ харачіȣ пре анȣ, ші съ dеа ѧмпъратȣлȣї Тȣрческ пре doї фечіорї аї Domнȣлȣї ші пре треї фечіорї de боіерї de чеї маї de фрȣнте. Dȣпъ ачееа Махомет с'аȣ ѧнтȣрнат ѧн Odріȣ.“ Везї ші анȣл 1383.

[1]) Leonicus Chalcocondylas de rebus Turcicis p. 98. [2]) Annales Turcici ad annum Hegirae 816 qui

est Christ. 1414. [3]) Joannes Bapt. Podesta in Annalibus Turcicis a se versis Part. 1. cap. 8. [4]) Petrus Albinus in Commentatiuncula de Valachia p. 160. [5]) Annales Coronenses. [6]) Georgius Fabricius Lib. 2. [7]) Volfgangus Drechslerus p. 83. [8]) Antonio Foresti nel tomo 6. del Mappamondo Istorico Libr. 2. cap. 2. [9]) Giovanni Nicolo Doglioni nel tomo 2. del Theatro Universale dei Principi Part. 7. p. 309. [10]) Princeps Demetrius Cantemir in Historia Osmanici Regni Lib. 2. cap. 3. Nr. 8.

Анѹл 1415. Лешіі negъndind къ Тѹрчіі din zi ѧn zi се лъцеск, ші асѹпрind пре Ромъні, de еі ѧнкъ се апропіе, ші і-ар фі ші ѧнгіцітѹ, de нѹ і-ар фі ѧмпеdекатѹ Молdовеніі пре Тѹрчі, dѹпъ ръѹ обічеіѹл лор, ка съ се поатъ фълі фъръ de вре ѹн фолос, ѧн анѹл de акѹм іаръші аѹ пофтіт ка Алексаndрѹ Domнѹл Молdовеі съ ціѹре de поѹ; пентрѹ къ скріе Кромер [1]): „Краіѹл Влаdіслав маі dѹпъ олалтъ аѹ ѹмблат Літваніа, Полоніа ші Рѹсіа; ші фіind ѧн Спіатін ла Рѹсалеле din анѹл 1415 аѹ веніт ла dъпсѹл Алексаndрѹ Палатінѹл Ромънілор (din Молdова) кѹ мѹлціме преа маре ші стрълѹчітъ de боіері, ші ѧнкінъndѹсе ѧнаінтеа тѹтѹрор Краіѹлѹі, ші плекънd стеагѹл ла пічіоареле лѹі, аѹ ціѹрат, къ ва ръмънеа пѹрѹреа кредінчіос ші кліент Краіѹлѹі ші Полонілор, ші марі dарѹрі аѹ dат ші аѹ прімiт.

[1]) Martinus Cromerus Lib. 18. p. 283. [2]) Joannes Dlugossius Lib. 11. ad ann. Chri. 1415.

Аніі 1418, ші 1419. Ла аніі ачещіа преа вестітѹл Енгел [1]) скріе аша: „Харачіѹл ачеста de анѹ (din анѹл 1414) прекѹм се веdе, нѹ і-аѹ къzѹт ла маце лѹі Мірчеа Воdъ; ла анѹл ачеста 1418, ѹн Псеѹdо-Мѹстафа аѹ веніт din Асіа чеа Мікъ, ші с'аѹ вестіт пре сіне а фі фечіор лѹі Баіаzет Мѹстафа, кареле нѹ с'аѹ тъіат ѧн ръсбоіѹ кѹ Тамерлан, фъръ нѹмаі с'аѹ рътъчіт, ші къ ел есте ачела. Ла Гречі, каріі тремѹра de Махомет, нѹ ш'аѹ къпътат пріетені, dаръ маі біне с'аѹ прімiт de Мірчеа Воdъ, мъкар къ кѹ сіне нѹ авеа маі мѹлці de кът 300 de Тѹрчі. Мірчеа с'аѹ ші плекат, ка пре ачест претенdент de коронъ съ'л аціѹте. І-аѹ dат нѹ нѹмаі скѹтінцъ ѧн Валахіа, чі аѹ трас спре dъпсѹл пре Тѹрчіі din Еѹропа кът маі кѹрънd, ші і-аѹ dат ші ощі ромънещі кѹ каре Мѹстафа аѹ ші стръбътѹт ѧн Тессаліа ѧн анѹл 1419. Dаръ че аѹ пѹтѹт фаче Мѹстафа кѹ аша de мікъ оасте ѧмпротіва лѹі Махомет, каре ѧші стръпсесе тоате ощіле ла о лалтъ? Мѹстафа с'аѹ вірѹіт ші Махомет аѹ dат порѹнкъ de аѹ пръdат Тѹрчіі а dоѹа оаръ Валахіа."

„Пънъ аѹ ціпѹт праdа ачеаста, саѹ ѧndатъ dѹпъ dъпса аѹ мѹріт Мірчеа Воdъ ѧн анѹл 1419. Маі пре ѹрмъ аѹ требѹіт съ dеа ші ощі de аціѹторіѹ Тѹрчілор асѹпра Царіградѹлѹі сѹбт повъцѹіреа непотѹлѹі съѹ Danѹ."

Ашішdереа скріѹ ачестеа Халкокоndіла [2]) ші Dѹка [3]), din каріі ле аѹ ші скріс Енгел, чі тѹ маі чітеще каре еѹ ле ам скріс ла аніі 1383 ші 1400, пентрѹ къ Анонімѹл Ромънеск, фъръ de прічінъ ѧнкълчеще Історіа Валахіеі ла ачеі doі ані.

Реціестрѹл de ла Dогіел [4]) ѧнкъ zіче: „Ѧн анѹл 1419, омаціѹл лѹі Алексаndрѹ Палатінѹл Валахіеі (маі біне Молdовеі) фъкѹт краіѹлѹі Влаdіслав, ші фъгъdѹінца къ'і ва фі ѧнтрѹ аціѹторіѹ ѧмпротіва тѹтѹрор немічілор, іаръ маі въртос ѧмпротіва Краіѹлѹі Ѹнга-

ріеї.“ Ла каре Реџестрȣ zіче преа вестітȣл Енгел [5]): „Сфъdindȣсе Іагелло іаръшї ѫп анȣл 1419 кȣ Сіџістȣnd пентрȣ реітарії (кавалерії) немцещї din Прȣсіа, аȣ пофтіт de ла Алексаndрȣ Domnȣл Молdовеї, ка съ џіȣре къ'л ва аџіȣта ѫмпротіва лȣї Сіџістȣnd; чі ѫнтълnindȣсе іаръшї Іагелло кȣ Сіџістȣnd ѫп Кашовіа с'аȣ ѫмпъкат ла олалтъ.“

[1]) Joanes Christianus Engel in antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 164. [2]) Laonicus Chalcocondylas de rebus Turcicis p. 108. [3]) Ducas in hist. Byzantina p. 65. [4]) Dogiel in Codice Dipl. Poloniae tom. 1 p. 600. [5]) Idem Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 117.

Анȣл 1420. Тот ачелашї Енгел [1]) скріе ші ла анȣл de акȣm zікъnd: „Dȣпъ моартеа лȣї Мірчеа Bodъ аȣ апȣкат скаȣnȣл Domneск фечіорȣл лȣї чел din џіітоаре Мірхе (саȣ Мірчеа іаръшї), чі nȣ ѫndелȣнг л'аȣ џінȣт. Danȣ непотȣл чел din фрате ал лȣї Мірчеа Bodъ, џенерарівл чел вестіт ал Ромънілор. аȣ аȣzіт de моартеа ȣнкіȣлȣї съȣ ѫп табъра чеа тȣрчеаскъ de лънгъ Царіграd ші с'аȣ фȣрат din табъръ ѫп четате сȣбт претестȣ, къ ва съ факъ о пробъ іскȣсітъ, ші аȣ слȣџіт dȣпъ ачееа Ѫмпъратȣлȣї din Царіграd ѫп мȣлте ѫнтъмплърї. Соліman (Махомет I, саȣ Амȣрат II), аȣ требȣіт съ ласе батереа Царіграdȣлȣї ѫп скȣрт, ші Dan с'аȣ рȣгат de ѫмпъратȣл Греческ, съ'л ласе ші съ'л аџіȣте съ се ѫнтоарне ѫп патріа са; ѫмпъратȣл і-аȣ ші dат о фрȣмоасъ ші маре корабіе, кȣ кареа Danȣ пре мареа Nеагръ аȣ веніт ла Dȣпъре. De абіа аȣ сосіт ѫп Валахіа, ші с'аȣ плекат о сеатъ de боіерї, тотȣшї аȣ ѫпвінс Мірхе dінтъіашї dатъ. Danȣ аȣ кіемат пре Тȣрчї ѫнтрȣ аџіȣторіȣ. Мірхе аȣ къzȣт ла Сіџістȣnd краіȣл Ȣнгаріеї, кареле аȣ порȣнчіт лȣї Стефан de Лошонц, ка съ dȣкъ пре Мірхе ші съ'л ашеzе ѫп Валахіа. Стефан de Лошонц аȣ ші мерс кȣ Мірхе ѫп анȣл 1420 прекȣм аратъ хрісовȣл de ла Катона [2]) чел dат: in descensu Campestri pro Sebes, ѫп порніреа ла табъръ лънгъ Шебеш, ѫп zіоа Сънтȣлȣї Апостȣлȣї Іаков din анȣл 1420; чі сосіnd ѫп Валахіа ші бътъndȣсе, аȣ бірȣіт Danȣ, оморѫnd ші пре Стефан de Лошонц, ші пре Мірхе саȣ Мірчеа II.“

Ашішdереа скріȣ Тȣроџ е [3]), Бонфініе [4]), Албін [5]) ші Бȣліалd [6]), карії грешеск пȣнънd ѫнтъмплареа ачеаста ла анȣл 1415; пентрȣ къ хрісовȣл маї сȣс adȣс de ла Катона nȣ ѫнгъdȣе ачеаста. Тот ачел хрісов фаче ші ѫмпротіва лȣї Dȣка [1]), мъкар къ dінтр'ѫнсȣл аȣ скріс тоатъ історіа ачеаста Енгел, кареле пȣне ѫнтъмплареа історіеї сȣбт Амȣрат II, кънd се щіе, къ атȣнчї кънd с'аȣ ѫнтъмплат, тръіа ші ѫнкъ ѫмпъръџіа Махомет I, кареле аȣ мȣріт ѫп анȣл 1421 [8]).

Фіind къ ѫп анȣл de акȣm аȣ ремас Domn Валахіеї Dan III, ка de ачі ѫпаінте маї лесне съ се поатъ отърѫ, каре Domnȣ Мȣнтенескȣ, ал кътелеа аȣ фост de ачелашї nȣме, de фолосȣ ва фі, ка съ скріȣ ачі сереоа Domnілор Мȣнтенещї, ѫнчепънd de ла Раdȣл Nегрȣ, пънъ ла Dракȣла, токма аша кȣм ам скріс ла анȣл 1390, сереоа Domnілор Молdовенещї. Аша dаръ аȣ фост: 1. Раdȣл I Nегрȣл, ла анȣл 1215; 2. Міхаіл I; 3. Danȣ I, фііȣл лȣї Раdȣл Nегрȣ; 4. Стефан Маіалат; 5. Міхаіл II Бассараб Bodъ; 6. Владіслав I Бассараб; 7. Алексаndрȣ I Бассараб; 8. Владіслак II, саȣ Лацко ші Лаік Бассараб; 9. Раdȣл II Бассараб, фрателе лȣї Лацко ші фііȣл лȣї Алексаndрȣ I; 10. Danȣ II, фі-

іѹл лѹї Padѹ II; 11. Мірчеа I, фіiѹл лѹї Padѹ II; 12. Мірхе саѹ Мірчеа II, фіiѹл лѹї Мірчеа I; 13. Danѹ III, фіiѹл лѹї Dan II; 14. Padѹл III, фіiѹл лѹї Dan II; 15. Влad саѹ Владіслав III, алтmінтрелеа Дракѹла, фіiѹл лѹї Мірчеа I.

[1]) Joannes Christianus Engel in antiq. Hist. Valachiae Part. 1. p. 164. seq. [2]) Katona p. 360. ad h. a. [3]) Thuroczius Part. 4. cap. 17. [4]) Bonfinius Decad. 3. Lib. 3. [5]) Petrus Albinus in Commentat. de Valachia p. 160. [6]) Ismael Bulialdus in Notis ad cap. 29. Hist. Ducae. [7]) Ducas in Historia Byzantina cap. 29. [8]) Freyer p. 732. Author de statu Turciae p. 22.

Анѹл 1421. Ла анѹл ачеста се скріе ѧн реџестрѹл de ла Догіел [1]): „Ѧн анѹл 1421 Алексаndрѹ Палатінѹл Молdовеї кѹ Еліа фрателе съѹ Рінгалеї сѹрореї краіѹлѹї Владіслав леагъ, пънъ кънd ва тръі орашеле Серет ші Потковец кѹ тоате пертіненцеле ші венітѹріле лор, ші афаръ de ачестеа, шесе сѹте de dѹкацї саѹ флорінцї рошії Ѹнгѹрещї фъгъdѹеск къ'ї вор dа ѧн тот анѹл сѹбт неdеапсъ de а плъті de доѹъ орї атъта de нѹ'шї вор ціnеа фъгъdѹінца. Dат ѧн 13 Декемвріе."

Ла каре скріе преа вестітѹл Енгел [2]) zікънd: „Ѧнцелеџереа чеа бѹнъ dінтре Іагелло ші Алексаndрѹ нѹ нѹmаї аѹ ремас некѹрmатъ, чі с'аѹ ші ѧнтъріт прін о късъторіе. Ѧн Декемвріе din анѹл 1421, аѹ лѹат Воіводѹл Алексаndрѹ ѧн а доѹа mѹіере пре Рінгала сора лѹї Іагелло, ші фіind къ авеа din mѹіереа чеа dінтъіа doї фечіорї пре Еліа ші пре Стефан, фечіорѹл чел маї маре Еліа (нѹ фрателе лѹї Алексаndрѹ кѹm ръѹ фаче Естрактѹл лѹї Догіел, паџ. 600) ѧнкъ аѹ ѧнтъріт, ка Рінгалеї пънъ ва тръі съ'ї dеа Серетѹл ші Потковецѹл кѹ тоате пертіненцеле ші венітѹріле лор, ші престе ачестеа 600 de — — флорінцї рошії Ѹнгѹрещї, сѹбт легътѹръ de ѧndоітъ неdеапсъ."

Аша преа вестітѹл Енгел ші біне zіче, къ Еліа аѹ фост фечіор ші нѹ фрате лѹї Алексаndрѹ I Domнѹлѹї Молdовеї, dаръ грешеще ѧнтъіѹ zікънd: къ Догіел ръѹ аѹ фъкѹт скѹртареа dіплоmатѹлѹї маї сѹс аdѹс; пентрѹ къ Догіел н'аѹ скѹртат вре ѹн dіплоmат, фъръ нѹmаї аѹ скріс dіплоmатѹріле, ба естрактѹріле de алціі фъкѹте, прекѹm ѧнсѹшї mъртѹрісеще ѧн том. 1. паџ. 597, въеръndѹсе къ нічї аѹ щіѹт ромънеще, нічї аѹ афлат пре алтѹл кареле съ щіе. Грешеще а доѹа скріind, къ фечіорії лѹї Алексаndрѹ Еліа ші Стефан аmъndої аѹ фост пъскѹцї din mѹіереа чеа dінтъіѹ а лѹї Алексаndрѹ; пентрѹ къ ѹїтъndѹшї че аѹ фост скріс ѧн паџіна 117, dѹпъ ачееа ѧн паџіна 122, пре Стефан ѧл zіче а фі фост фечіор Рінгалеї (de аѹ фост Рінгала вре оdатъ mѹіере лѹї Алексаndрѹ I, кѹm mъртѹрісеще nіmенеа), че нѹ есте кѹ пѹтінцъ пентрѹ къ аша Стефан с'ар фі бътѹт кѹ фрателе съѹ Еліа, кънd ѧнкъ нѹ аѹ пѹтѹт фі de 12 анї, кѹm веї веdеа din челе каре ле воіѹ скріе ла анѹл 1433.

Тѹ четіторіѹле! веzї реџестрѹл каре'л воіѹ аdѹче ла анѹл 1456, іаръшї din Догіел, ші веї веdеа къ Рінгала н'аѹ фост соръ кѹ Владіслав, чі кѹ кръіеаса Софіа, ші ачеаста аѹ фост Маріа mѹіереа лѹї Еліа, de ѹnde поцї кѹлеџе, къ фъкъторіѹл естрактѹлѹї аѹ грешіт, нѹ Догіел.

Форесті [4]) скріе ла анѹл de акѹm прекѹm ѹрmеаzъ: „Ѧн тіmпѹл кънd Мехmет I аѹ

алес пре доі фечіорі аі сэі, адекъ пре Амврат II ші пре Мвстафа, пре вплл ла дмпъръціа din Европа, пре челалалтъ ла чеа din Асіа, аў тріміс свбт повъцвіреа лві Коza Каспікълві Терочеі маре оасте дп шесвріле Валахіеі, карele двпъ че аў цефвіт тоате дмпр'жнселе, 'ші аў вързат тъпіеа ші дмпротіва Ардеалвлві ші а Славопіеі."

Аппалій Бісерічіі din Брашовъ дпкъ зік [5]): „Дп апвл 1421, Амврат II дмпъратвл Тврчілор, карele се кіамъ Мврат Бек, цеара Бврсеі о аў цефвіт кв савіе ші кв фок, ші аў двс тот сепатвл Брашовълві дп ровіе, скъпънd пвтаі о парте din popod дп четъцвікъ."

Аша скріе ші Форесті ші Аппалій din Брашовъ, чі Аппалій Тврчещі, квт вей ведеа ла апвл 1425. аколо скріе цефвіреа Валахіеі. Тв цівдекъ каре аў дрепт?

[1]) Mathias Dogiel in codice Dipl. Poloniae tom. 1. p. 600 [2]) Ioannes Christ. Engel in antiq. Histor. Moldoviae p. 117. [3]) Ioannes Dlugossius Lib. 11. ad ann. 1433. [4]) Antonio Foresti nel tomo 6 del Mappamondo Istorico lib. 2. cap. 2. [5]) Annales Templi Coronensis ad h. a.

Апвл 1422. Ла апвл ачеста скріе Логофътвл Міron [1]): „Порпіndвсе Краівл Полоніеі Владіслав Іагелло асвпра Крвчіацілор, і-аў тріміс ші Александрв Водъ 400 de Молдовені дптрв алес, карій аў арътат маре вітежіе ші добъндъ асвпра Крвчіацілор; кв de o datъ фъкъндвсе Молдовенії a da досвл, ші Крвчіацій ешind дптр'о четате че і зік Маріенбврг, гонind пре Молдовені пънъ і-аў дпшірат спре о пъдвре, ші аколо пedестріndвсе Молдовенії двнъ обічеівл лор ші свппвпъндвсе дп пъдвре. Крвчіацій дпкъ аў dескълекат гъndind къ аў фвціт Молдовенії прін пъдвре, ші аколо аў дпчепвт Молдовенії а съцета пре Крвчіацій петцещі, аша і-аў съцетат, кът ле аў къвтат петцілор a da досвл ші атвнчі аў дпкълекат ші Молдовенії, ші маре моарте аў фъквт дптр'жншіі ші с'аў дптврпат Молдовенії кв маре ісвъndъ ла табъръ, вnde ера Краівл Владіславъ, кв маре мълцътіт ші лавдъ de ла Краівл."

Ашіщdереа скріе Длвгош [2]), карele адаогъ: „Ші дп сетпвл бірвінцеі мълці робі аў адвс Краівлві Крвчіацї деплін осташі пре банї ші четъцені." ші Кротер [3]).

[1]) Const. Miron Log. in Ms. Chron. Valach. [2]) Ioann. Dlugoss. Lib. 11. ad ann. 1422. [3]) Crom. Lib. 19. p. 290.

Апвл 1423. Амврат II пе'ndестълнdвсе кв орънdвіала тътжне-съў чеа din апвл 1421, двпъ квт скріе преа вестітвл Енгел [1]): „Дп апвл 1423 аў бътвт пре Мвстафа петіквл съў; Мвстафа дрепт ачееа кв тоатъ авереа са аў врвт съ фвгъ дп Валахіа, чі л'аў прінс de пре кале ші двкъндв'л ла Амврат л'аў свгрвмат. Кврind двпъ ачееа Dan III (Domnвл Валахіеі) аў тріміс солі ла Амврат II, ка съ'і пофтеаскъ порочіре ла дмпъръціе ші съ'ші арате плекъчівнеа са. Чі Dan стінгісе дп доъ лвкврі, дптр'вна, къ Мвстафа аў врвт съ фвгъ ла ел; дп алта, къ Dan се дпцълесесе кв Сіцістvnd Краівл Вngаріеі: ші Амврат дшї щіа аскvnde тъпіеа асвпра лві." Пептрв къ деспре Амврат II скріе ші Двка [2]) зікънd: Ел дрепт ачееа аў тріміс солі дп Валахіа ші Сербіа, карій съ вестеаскъ къ ел с'аў фъкът дмпърат, аша даръ din тоате пърціле аў терс апокрісарії, карій съ'і пофтеаскъ порок ла дмпъръціе. Вепіт'аў ші de ла Деспотвл Сервіеі ші de ла Воеводвл Валахіеі, кв карій аў дптъріт пачеа." Даръ пв дпdелвпгъ, квт се ва арăта ла апії вііторі.

Anonimul Ротъпеск [3]) ла анул de акът грешеще: дитъiй къ фаче пре Dan III фрате луй Мірчеа I, фiindu'i Dan непот din фрате; грешеще a doua zикънd, къ Dan III дп анул de акът аў дпчепът a domni, каре грешелі ле поцї прічепе din челе че ам скріс ла анул 1420. Грешеще a треіа zикънd къ Dan III аў domnit пътаї пънъ ла анул 1427, кънї воіў арята ла анул 1430 къ пънъ ла анул ачела аў domnit.

[1]) Ioannes Christ. Engel in antiq. Hist. Valachiae Part. 1. p. 166. [2]) Ducas in Historia Byzantina cap. 28. [3]) Anonymus Valachicus in Ms. Valachico cap. 44.

Anїї 1424 ші 1425. Мъпъ таї дпколо історіа преа вестітул Енгел [1]), ші zіче: „Дп анул 1424, аў фъкът Амурат II къ Сіцісмund тревгъ пре доі анї, ші de авіа с'аў іспръвіт тревга (дпчетареа de ла арме), кънd іатъ аў сосіт вестеа чеа славъ дп Буда, прекът скріе Bindek; къ Търчіі аў алъпгат пре Воеводул Dan din Валахіа чеа маре, ші аў пръdат цеара Ромъпеаскъ ші цеара Бърсеі пънъ ла мънцїі чеї къ отът, каре весте аў сбпърат кътва пре Сіцісмund. Bindek пу скріе, пре чіне аў пбс Амурат дп локул луї Dan, чі din дiпломателе Унгурещї кіар се ведекъ аў пбс пре Radul (III) фрателе луiD ап.“

Аналіі Търчещі [2]) дпкъ zік: „Dупъ ачестеа с'аў дптърпат Съптанул Амурат дп Odріў, unde venind аў авzіт десбінареа Воеводулуї Валахіеї; пептрu ачееа dакънd ошіле дп Валахіа, ші пръdънd тоатъ цеара кu маре dобъndъ с'аў дптърпат іаръшї дп Odріў.“ Аmiindepeа скріе ші Подеста [3]), чі тu везї анул 1421, пептрu къ, de вот врт луї Bindek ші Аппалілор Търчещі, цефбіреа цері lор Валахіеї ші Бърсеї пу с'аў дптъmплат ла анул 1421, чі ла анул 1425.

[1]) Ioann. Christ. Engel in antiq. Hist. Valachiae Part. 1. p. 166. [2]) Annales Turcici a Leunclavio versi ad ann. Hegirae 827. qui est Christi Domini 1425. Ioann. Bapt. Podesta Part. 1. cap. 9.

Анул 1426. Плinindбce тревга саў дпчетареа de ла арме, карea o фъкбсе Сіцісмund Краіул Унгарієї кu Амурат II дп анул 1424, дп анул ачеста 1426 врънd съ аціbте пре Dan III Domnul Валахіеї, с'аў гътіт ла ресбоіў ші аў скріс ла Владіслав Краіул Полоніеї пептрu аціsторіў, despre каре аціsторіў аша скріе Кротер: „Владіслав дп вретеа ачееа din боіерії Рбсіеї, карea есте сьбт стъпънірea Полоніеї спре amiazi, аў тріміс дптрu аціsторіў Кесарілуї Сіцісмund дmпротіва Търчілор чіпчї мії de осташї кълъреці сьбт повъцuірea луї Ковілепіе Гріmаліе Префектul din Сапоцеп. Карії venind пънъ ла Бръіла, — — doуъ лупї аў ретас аколо кu Ромъпії (Молдовепії) карії ші еї din порупка Краіулуї dупъ легътърu аў фост de фацъ, ащептънd пре Кесаріul маї дпdелупг, de кът се пбсесе терміпul. Іаръ dупъ че аў дпцелес, къ пу ва veni, дпtedекат фiind кu лъкрuріле Бохетіеї с'аў дптърпат кu табъра кu ліпіще дпdърънг, прекът с'аў фост dбс.“

Легътура ка Молдовепії, съ аціbте пре Унгурї асupra Търчілор с'аў фост фъкът дп анул 1412, прекът поцї ведеа ла анул ачела. Dрепт ачееа врънd Сіцісмund дп анул de акът съ аціbте пре Dan III Domnul Валахіеї, Молдовепії пу с'аў трас дпdърънг, тотuші Сіцісмund пу dрепт аў врът съ лъкре кu dъншіі дп анул 1429, кът воіў аръта аколо.

[1]) Martinus Cromerus libr. 19. p. 292.

Анул 1427. Ачі zіче преа вестітul Енгел [1]): „Сіцісмund с'аў арътат ла сфър-

шітъл анълуї 1426 ∧п Ардеал ші ∧наінтеа іерніі аў ∧нтрат ∧п Валахіа, de unde dъnd komanda луї Ioann de Марот, с'аў ∧нтърнат ∧п Ардеал de іернат. —— Ioann de Марот с'аў фолосіт de вретеа чеа ∧нпротівітоаре Търчілор, і-аў фъгъріт din Валахіа, аў ∧нфрънт пре боіерії карії цінеа кз Радъл, ші ∧нтрз атъта аў кърцуіт цеара de петічі, кът прітъвара, кънd аў інтрат Сіцістъnd ∧нтр'жпса. лесне аў пътът ашеза ∧п скаѵп іаръші пре Dan.“ Пънъ ачі преа вестітъл Енгел, ші пз ръў: даръ Анонітъл Ромънескъ [2]) destъл de ръў лъкръ, кънd скріе лъкръріле, че се цін de анъл 1430, ла анъл de акът 1427, фііnd ∧пкъ Влад саў Владіслав III, (алтміntрелеа Дракъла, фііъл луї Мірчеа I,) пе вретеа ачеаста ∧п шербіреа ачеаста а луї Ioann Палеологъл ∧мпъратълуї din Царіград.

Радъл ачеста, фрателе луї Dan III ші фііъл луї Dan II, кареле есте ∧п рънd Радъл III. ва вені іаръші ∧наінте ла анъл 1430, кънd ші пре ел л'аў оторът Дракъла.

[1]) Ioann. Christ. Engel in antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 166. [2]) Anonymus Valachicus in Ms. Valachico cap. 44.

Анъл 1428. ∧п анъл ачеста Сіцістъnd краіъл Унгарієї, сътеціndъсе ∧п порокъл че аў авът ∧п Валахіа ∧п анъл трекът, іаръші с'аў ръdікат кз оасте асъпра луї Амърат II. ∧мпъратълуї Търческ, даръ фоарте с'аў бірзіт ∧п Сербіа ла Голъмбац, прекът търтъріческ Історічії Унгърещі [1]) ∧мпрезпъ кз Енгел [2]).

[1]) Thuroczius f. 227. seq. Petrus de Reva f. 30. Timon f. 60. et Podlusani p. 179. [2]) Ioann. Christ. Engel in antiq. hist. Moldaviae. p. 118.

Анъл 1429. Сіцістъnd Краіъл Унгарієї перzънd бътаіеа de ла Голъмбац ∧п анъл трекът, кз ръвнъ аў ръвніт съ'шї ∧нтоаркъ пагъба прін стрікареа біецілор Молдовенї, чі неміка аў іспръвіт пентрз прічіна кареа аша о скріе Длъгош [1]). „Владіслав Краіъл Полоніеї петрекънd Кръчіънъл din анъл 1429 ∧п Grodno din Літваніа, прін обічнзітеле локърї с'аў dъс ∧п Лъцко пре Боботеазъ, съ цінъ адънаре кз Сіцістъnd Кесаріъл ші Краіъл Унгарієї; ——— „∧п зіле, че аў ърматъ, с'аў цінзтъ сфатърї. Сфатъл Кесаріълуї ші Краіълуї Унгарієї авеа касъ осебітъ; сфатъл Краіълуї Полоніеї алтъ касъ, ші сфатъл луї Александрз Вітолd повъцзіторіъл Літваніеї а треіа касъ; ші преспе фіеще-кареле сфат ера маї маре Прінцъл съў черкъндз'шї фолосъл съў. Кесаріъл Сіцістъnd трімецънd ніскарї Прелаці ші Барони ла Владіслав Краіъл Полоніеї л'аў черкат пре ел, „ка ∧п вара вітоаре съ се ръdіче асъпра Молдовеї, dънъ токмелеле ші легътъріле челе dе dънсъл фъкзте ші кз цінръмънат ∧нтъріте маї 'наінте, каре ле ші аръта ∧п оріцінал, ші мъзълind пе Прінцій еї, цеара dънъ орънdзіала dintre dъншіі фъкътъ, (адекъ ∧п анъл 1412) съ о ∧мпартъ. Солії ∧нтре маї мълте прічіні бъга вінъ Молдовенілор, кът еї кз Domnії лор нітенъ съnt кредінчошї, ші тътърор съnt протівнічі, тръind пътаї кз фъртъл, кът аў кънпінс локъріле челе маї бзне, фъгъріnd пре лъкзіторії ші тощепії чеї адевъраці; ші кът луї Сіцістъnd ∧п контра Търчілор п'аў врът аї тріміте ажзторіў. Черерії ачестеіа с'аў респънс прін Краіъл Владіслав: Кът пз есте дрепт а се скъла асъпра Ромънілор, карії съnt Крещінї ші аскълтъторї de Краіъл ші Кръітеа Полоніеї, фъръ de вре о прічінъ ші

къ ар фі крѹzіme бърбъреаскъ а ѧтпопчіша артеле ѧп іnіmіле челор сѹпѹшї порѹпчілор, dіnтре карії de ші тръескѹ вр'ѹпії кѹ фѹртѹл ші кѹ ръпіреа, dаръ ачеаста пѹ се поате zіче de тоцї. Іаръ къ п'аѹ mерс ѧптрѹ аціѹторіѹ асѹпра Тѹрчілор пѹ се пот вінѹі; пептрѹ къ dіn порѹпка Краіѹлѹї пре апѹл ші zіоа фъгъdѹітъ с'аѹ ѹпіт кѹ оастеа чеа Кръіеаскъ, ші аѹ mерс пъпъ ла Dѹпъре, de ѹnde маї dѹпъ dоѹъ лѹпї аѹ требѹіт съ се ѧптоарне; маї de вінъ есте Сіцісmѹnd, кареле пре zіоа пѹсъ п'аѹ веніт, фіind лѹкрѹл лѹї. Аша с'аѹ респѹпс лѹї Сіцісmѹnd, кареле кѹ ръвпъ апрінсъ ръвпіа ѧтпърцірea Молdовеї, ѧпnаіntеа маї mѹлтор ші алешї боіерї Молdовенещї, карії аѹ възѹт ші акѹmа стъторпічіеа ші кредінца Краіѹлѹї Влаdіслав ші а лор съї: ші mъкар къ вр'о кътева zіле с'аѹ петрекѹт ѧп сфаdа ачеаста, пеклътіреа Краіѹлѹї Влаdіслав тотѹшї аѹ ѧпвінс маї пре ѹрmъ, ші Краіѹл Сіцісmѹnd аѹ фост сіліт а се лъса de пофта са, ші а ѹрzі алтеле кѹ mѹлт маї пріміждіоасе Кръіmеї Полоніеї."

Маї 'nаіnте de а се ѧптъmпла каре ле-аm скріс маї сѹс, аdекъ ѧп 5 Феврѹаріе dіn апѹл de ла плъсmѹіреа лѹmії 6957, кареле есте de ла Хс. 1429, аѹ dат Алексаndрѹ I, Domnѹл Молdовеї ѹп Хрісов прін кареле аѹ ѧптъріт ціѹmътатеа сатѹлѹї Вікшані лѹї Івашко Dраготір, прекѹm і се dъdѹсе прін татъл лѹї Цѹрцїѹ Dраготір, dѹпъ кѹm аратъ преа вестітѹл Енгел [2]).

[1]) Ioanes Dlugossius in Historia Polonica Lib: 11. ad ann. 1429. [2]) Ioann. Christ. Engel in Historia Moldaviae P. 1. p. 75.

Апѹл 1430. Ла апѹл ѧп каре аѹ лѹат Тѹрчії Тессалоніка de ла Венеціанї, аdекъ ла апѹл 1430, деспре Dаn III. ші Влаdіслав іаръші III, алтmіntрелеа пѹmіт Dракѹла, Domnії Валахіеї, аша скріе Dѹка [1]): „Ѧп вреmеа ачееа ѹпѹл dіnтре фіїї чеї dіn ціітоаре аї лѹї Мірчеа Воdъ ал Валахіеї (de карії mѹлцї аѹ авѹт, фіind фоарте dат спре кѹрвіе) аѹ ешіт dіn Царіграd ѹnde локѹісе ѧп кѹртеа Ѧmпъратѹлѹї Іоаnn ѧп хаіне mілітърещї ші се ѧпсоцісе кѹ маї mѹлцї фечіорї de Ромъпї, карії фѹсесе ѧп Царіграd, ші тотdеаѹпа ера гата а фаче ресвръtіре. Пре ачеста еї л'аѹ аdѹс ѧптр'о четате а Валахіеї, ші ла еї аdѹпъndѹсе маї mѹлцї, mаре оасте с'аѹ ръdікат фіind пеаmѹл Ромъпеск плекат спре ачееа, ка съ се скоале асѹпра Прінцілор съї. Ромъпілор ле ера атѹпчї Domn Dаn пепот de фрате лѹї Мірчеа Воdъ еаръші dіn Dаn пъскѹт. ——— (Веzї апѹл 1420). Чі съ пе ѧптѹрпъm ла Dракѹла, къчї аша се кіаmъ фіind ръѹ dіn фіре. Ачеста аѹ ѧпвінс пре Dаn ші і-аѹ гъіат капѹл, кѹпрінzъnd цеара пъріntелѹї сеѹ. Фапта ачеаста пѹ о аѹ сѹферіт Аmѹрат, чі авъnd ла сіне пре фрателе лѹї Dаn л'аѹ пѹmіт прінц, ші dъndѹї ощї л'аѹ тріміс ѧп Валахіа. Dракѹла бътъndѹсе вітецеще аѹ бірѹіт пре асѹпріторї, і-аѹ фѹгъріт, ші тъіndѹ пре фрателе лѹї Dаn, і-аѹ стінс ші аѹ кѹпрінс цеара." Пъпъ ачі Dѹка: пагѹбъ, къ пѹ пѹmеще пре фрателе лѹї Dаn III, деспре кареле веzї апѹл 1425.

Каре ле скрісеіѹ dіn Dѹка ле аdѹче ші преа вестітѹл Енгел [2]), іаръ Аппалії Бісерічії dіn Брашовѹ [3]) zік: „Ѧп апѹл 1430, Сіцісmѹnd, mѹрind Воеводѹл Dаn, аѹ інтрат кѹ Арdеленії ѧп Валахіа съ се батъ кѹ пеmічії." Аdаогъ Тѹроціе [4]), „къ пѹціп аѹ іспръвіт Сіцісmѹnd кѹ ѧптрареа ачеаста; пептрѹ къ Dракѹла аѹ реmас Domnѹ ѧп Валахіа."

Іаръшї преа вестітѹл Енгел [5]) скріе деспре Молдова zікѫnd: „Ѧn анѹл 1430, аѹ тѹріт Віголд Domnѹл Літваніеї ші ал Подоліеї; ѹртъторіѹл лѹї Свідрігаіл, аѹ врѹтѹ съ ціnъ ші Подоліа кѹ Літваніа ші дрепт ачееа с'аѹ скѹлат кѹ ресбоіѹ асѹпра Лешілор. Аціѹторіѹ і-аѹ фост Алексаndрѹ Domnѹл Молдовеї. Алексаndрѹ се веде а се фі ръдікат лънгъ Свідрігаіл ѹна, къ ера де о леце кѹ ел; алта пентрѹ банї; а треіа, ка съ тощенеаскъ де пѹрѹреа Покѹціа."

[1]) Ducas in Historia Byzantina Cap. 29. [2]) Ioann. Christianus Engel in antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 167 [3]) Annales Templi Coronensis. [4]) Thuroczius f. 231. [5]) Idem Engel in antiq. Hist. Moldaviae p. 119.

Анѹл 1431. Ла анѹл трекѹт ат арътат din Dѹка, че с'аѹ ѧнтъмплат ѧнтре Dan III ші Влад саѹ Владіслав іаръшї III, Domniї Валахіеї; ачееа ѧнкъ с'аѹ арътат, къ Сіцістѹnd Краіѹл Ѹнгаріеї нѹтаї ѧn zъdар аѹ фост трекѹт ѧn Валахіа ѧмпротіва лѹї Дракѹла ѧn нѹмітѹл ан; чі орї кѹт с'аѹ пѹртат Дракѹла атѹнчї, ла анѹл де акѹт преа вестітѹл Енгел [1]) din Віndек, кареле токма ѧнтрѹ ачелашї тімп тръіа, аша скріе деспре дънсѹл: „Кънd с'аѹ дѹс Краіѹл Сіцістѹnd ѧнтрѹ ѧнчепѹтѹл анѹлѹї 1431, ѧn Nіренберг (четатеа Церманіеї) дѹпъ кѹт скріе Віndек: аѹ терс ла дънсѹл соліе din Валахіа, пре кѹт аѹ тѹріт Воеводѹл Danѹ, ші цеара і-аѹ тріміс ѹн віцел, дѹпъ обічеіѹл еї ші с'аѹ рѹгат де Краіѹл съ ле дее алт Водъ." (ла ачестеа ѧнсеатнъ Енгел zікънd): „Пѹртъторіѹл віцелѹлѹї аѹ требѹіт съ фіе ѧнсѹ'шї Влад, кареле вреа съ се ѧнтъреаскъ ѧn Domніе ші прін Краіѹл Ѹнгаріеї." Дечї іаръшї скріе Віndек: „С'аѹ сокотіт Сіцістѹnd ші фіind лънгъ дънсѹл маї де тѹлтъ време фііѹл лѹї Панграц челѹї ѧнцълепт, din ѧndемнѹл ачестѹіа ——— пре Іоанн Влад л'аѹ фъкѹт Domn ѧn Валахіа чеа таре ші чеа мікъ дърѹіndѹ'л кѹ стемеле саѹ цімаріѹл чінѹлѹї челѹї дръческ, ordinis Draconis, ———" (Ла каре zіче Енгел): „Nѹтеле Дракѹла поате къ л'аѹ къпътат Влад Водъ маї ѧнтъіѹ din цімірiѹл чінѹлѹї челѹї дръческ, каре л'аѹ пѹртат кѹ сіне ѧn Валахіа, чі дѹпъ ачееа с'аѹ фъкѹт вреdнік де ѹн нѹме ка ачела, прін аспрімеа са."

Еѹ ѧнкъ нѹ тъ ѧмпротівеск ѧнтрѹ ачеаста преа вестітѹлѹї Енгел; пентрѹ къ деа търѹнтѹл черкънd лѹкрѹл ла історічії чеї векї пре Влад саѹ Владіслав III маї 'наінте де анѹл 1431, нѹ'л афлѹ нѹмітѹ Дракѹла; фъръ нѹтаї ла Dѹка; чі ачеста ѧнкъ маї търzіѹ аѹ скріс кѹвінтеле, каре ле-ат адѹс ла анѹл трекѹт.

Деспре фаптеле лѹї Алексаndрѹ I, Domnѹлѹї Молдовеї, каре нѹтаї пре скѹрт ле-ат атінс ла анѹл трекѹт, аша скріе Длѹгош [2]) ла анѹл де акѹт, де кареле се ші цін: „Асеменеа ранъ аѹ прімiт ші де ла Ромънї ѧn времеа ачееа Кръімеа Полоніеї. Пентрѹ къ Алексаndрѹ Воеводѹл Молдовеї, тъкар къ ера Кръіеск ші легат Кръімеї, ші'ї ера дърѹіте ші ѧнскрісе ѧn феѹдѹ прін Краіѹл Владіслав, ші прін Кръімеа Полоніеї четъціле Полоніеї, адекъ Цечмѹл, Кріеловѹл ші Nеатцѹл кѹ цінѹтѹріле сале, ка кѹ атъта съ фіе маї кредінчіос; тотѹшї с'аѹ фъкѹт немѹлцъміторіѹ, стрікат фіind прін дарѹріле челе мѹлте каре і се трімітеа прін Свідрігаіл повъцѹіторіѹл Літваніеї, ші черкънd воіеа ші плъчереа лѹї, пре кареле ѧл щіа а фі фоарте іѹбіторіѹ де леціеа Гречеаскъ, де каре се ці-

пеа ші Воеводѹл кѹ тоцї сѹпѹшії съї. Воеводѹл ачеста стрінгъndѹ'ші тоате ощіле, пънъ кънd бътеа Краіѹл Владіслав четатеа Лѹчко, нічї се пъdъіа de ѹпа ка ачеаста, аѹ ѫнтрат ѫн Подоліа ші Рѹсіа, каре ера сѹпѹсе Кръітеї Полонещї, ші фъръ de тілъ аѹ цефѹіт ціпѹтѹріле Сніатінѹлѹї, Халічѹлѹї ші ал Каменекѹлѹї dѹкънd марї пръzї de оаменї, de dобітоаче, ші de алте фелiѹрї. Кът с'аѹ аѹzіт ачеаста ѫн оастеа Кръіеаскъ, ѫndатъ аѹ тріміс Краіѹл пре Теодорік Міхаіл de Мѹсіло, пе фрацїї de Бѹчачї кѹ алцї локѹіторї прін Подоліа ші Рѹсіа, карії аѹ веніт ѫн Подоліа кѹ маре грабъ, ші афлънd оастеа лѹї Алексаndрѹ Водъ, ѫмпръщіатъ, о аѹ фѹгъріт ші аѹ лѹат ѫndъръпт тоатъ прada. Пре мѹлцї аѹ тъіат ѫн фѹгъ, ші пре маї мѹлцї аѹ прінс. Чі ші ѫнсѹшї Алексаndрѹ Водъ, кареле скъпасе кѹ фѹга, din къіреа кареа о авеа пентрѹ грешала асѹпра Краіѹлѹї Владіслав ші а Кръітеї Лешещї, с'аѹ болнъвіт ші пѹ ѫndелѹнг аѹ тръіт dѹпъ ачееа."

Ашішdереа скріѹ Кромер [3]), Мірон Логофътѹл ші Стріковскі [5]); dаръ еѹ мъ мір de Стріковскі, къчї скріе къ фрацїї de Бѹчачї аѹ фост Тътарї din Бѹцак, кънd Тътарії пе времеа ачеаста ѫнкъ пѹ кѹпрінсесе Бассарабіа, кареа апої с'аѹ пѹміт ші пънъ астъzї се пѹмеще Бѹцак. Ѫнсъ Алексаndрѹ Водъ тот пѹ с'аѹ сѹпѹс ѫн анѹл de акѹм Лешілор, кѹм се ва аръта ла анѹл віїторіѹ.

[1]) Ioannes Christ. Engel in antiq. Historia Valachiae Part. 1. p. 167. [2]) Ioannes Dlugosius Lib. 11 ad annum Christi 1431. [3]) Martinus Cromerus Lib. 20 p. 304. [4]) Constans Miron in Ms. Valachico. [5]) Strykovski ad ann. 1431.

Анѹл 1432. Ла анѹл ачеста аша скріе преавестітѹл Енгел [1]): „Ѫн анѹл 1432 Теодор Прінцѹл din Острог іаръші аѹ dѹс ѫнтрѹ аціѹторіѹл лѹї Свіdрігаіл Тътарї ші Молdовенї, dаръ аѹ перdѹт ѫнтр'о бътаіе асѹпра Країѹлѹї Владіслав 12 стеагѹрї. Бірѹінца ачеаста а Країѹлѹї аѹ фост прічіна de Алексаndрѹ іаръші і с'аѹ сѹпѹс." Еѹ zік: de Алексаndрѹ I Domнѹл Молdовеї іаръші с'аѹ ѫмпъкат кѹ Владіслав II Країѹл Полоніеї; пентрѹ къ пѹ цїѹ а фі сѹпѹнере, чі пѹмаї ѫмпъкаре, кънd нещіне пѹ перde че аѹ авѹт маї 'наінте, фъръ пѹмаї пѹ се пофтеще de ла dънсѹл, ка съ плътеаскъ пагѹбеле, каре ле аѹ фъкѹт. Іаръ Хрісовѹл Країѹлѹї Владіслав Іагелло, кареле се аdѹче de Dогіел [2]) ші есте dат ѫн анѹл 1433, ачеаста каре о zісеіѹ кіар о аратъ: dрептѹ ачееа преа вестітѹл Енгел пѹ требѹіа съ факъ сѹпѹс пре Алексаndрѹ, нічї требѹіа съ мѹте анѹл Хрісовѹлѹї; пентрѹ къ Хрісовѹл с'аѹ dат ѫн анѹл ѫн кареле аѹ репосат Алексаndрѹ; іаръ кѹм къ Алексаndрѹ п'аѹ репосат ѫн анѹл 1432, чі ѫн анѹл 1433, воіѹ аръта ла анѹл ѫndатъ ѹрмъторіѹ. Кѹ мѹлт маї ръѹ с'аѹ ѫнтъмплат Арdеленілор ѫн анѹл 1432 пентрѹ къ Амѹрат II іаръші аѹ пръdат цеара Бърсеї. [3]).

[1]) Ioann. Christ. Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 119. [2]) Dogiel in codice Dipl. Poloniae tom. I. p. 601. [3]) Annales ad h. an. Sigler f. 57. Timon f. 61.

Анѹл 1433. Ка съ dескълческ челе de преа вестітѹл Енгел ѫнкълчіте, ла анѹл de акѹм воіѹ аdѹче zіселе Аѹторілор пре каре ел п'аѹ врѹт съ'ї ѹрме din кѹвънт ѫн кѹвънт; апої ѫцї воіѹ спѹне ші цiѹdеката меа. Аша dаръ zіче Dлѹгош [1]): „Ѫн вара

de акѹт, ѧп карєа се фъчєа ачєстєа (адекъ ѧп анѹл 1433), Алєксандрѹ Воївода Молдовєї карєле ръѕ аѕ респѹнс лѹї Владіслав Краіѹлѹї Полоніеї пентрѹ фачєріле де вінє чєле мѹлте, аџіѹтѹнд прє дѹштанѹл лѹї, аѕ мѹріт, ші ѧнтре доі фічіорі аї лѹї, ѧнтре Еліа ші Стефан карії аѕ фост пъскѹџї дін доѹ мате, маре прічінъ с'аѕ стърніт, карєле трєвѹє съ домнєаскъ ѧп локѹл тътъне-сѹѕ. Чі фііnd Еліа чел маї маре ші де татъл-сѹѕ, ѧпкъ пѹпъ кѹнд трѹіа, нѹміт ѹрмъторіѕ, лєспе аѕ кѹпрінс Домніа Молдовеї, ші лєпъдѹнд прє фратєле сѹѕ Стефан, прє мѹма лѹї о аѕ ѧпекат. Іаръ Стефан фѹінd де фаџа фратєлѹї сѹѕ ші пъzѹінd ла Мѹлтені (адекъ ла Дракѹла), прє ачєщіа лєспе і-аѕ трас ѧп партєа са кътрє ера фоарте істецѕ ла фіре: чі ші ла ѧмпъратъл Тѹрческ аѕ пъzѹіт, ші доѕъндінд аџіѹторіѕ с'аѕ ѧнтѹрнат ѧп Молдова. Карєа ѧнцелєгѹндѹ Еліа ш'аѕ стрѹпс тоатъ оастєа, ші аѕ ѧнтъмпінат прє Стефан, пъдєждѹінd кътрє лєспе, ва ѧнвінце, фііnd кътрє нѹмаї стрєіні авєа кѹ сіне. Даръ фііnd кътрє неатъл Ромъпеск карєле се крєде а фі пръсіт дін Італіа, ші а фі кѹпрінс де ла Славі пътъпѹріле чєле прєа родітоаре, есте дін фіреа са істецѕ ла мінте, сокотінd кътрє Еліа есте небѹнатек ші ѕшор ла фіре, ш'аѕ ѧнторс інїма де ла дънсѹл спре Стефан гѹндінd, кътрє ел маї бінє ва окърмѹі цєара. Ѧнтъмпінъндѹсе аша даръ ѧмбе оцілє, ші бътъндѹсе маї тоатъ zioa, Еліа с'аѕ пръсіт де аї съї ші де авіа аѕ скъпат кѹ фѹга. Іаръ оастєа лѹї Еліа, лѹѕнd афаръ прє пѹцінї, карії се тєтєа де Стефан, тоатъ с'аѕ сѹпѹс лѹї Стефан, пѹцінї ѹрмънд прє Еліа, ші прє Стефан. ка прє ѕн бърбат рескопт ла фіре ші ѧнцелепт, л'аѕ прііміт Домн ші Прінцін. Іаръ Еліа тетъндѹсе ка пѹ кѹтва Стефан пентрѹ ѧпекареа тъпе-са с'ь факъ чева маї аспрѹ асѹпра лѹї, асѹпра мѹєрєї ші асѹпра прѹнчілор лѹї; кѹ мѹєрєа са, кѹ прѹнчії съї, ші кѹ тоатъ авѹцієа са, пѹ с'аѕ опрітѹ пъпъ ѧп Полоніа ла Краіѹл Владіслав, карєле атѹнчї тергънд дін Прізішов ѧп Неполетіцъ пе zioa съптѹлѹї Мартін кѹ Прелацїї ші Баронїї съї. аколо се сфътѹіа пентрѹ требіле церії. Прє карєле Краіѹл Владіслав ка прє ѕн снѹітънтат дін фѹгъ л'аѕ прііміт ші кѹ мѹлте дарѹрї ка прє ѕн тішел л'аѕ мънгъіат. Аѕ ѹрмат ѧндатъ ші де ла Стефан фортоасъ соліе кѹ дарѹрї ла Краіѹл Владіслав черънd ка съ пѹ'л цінъ нетіка, ші фрателѹї сѹѕ лѹї Еліа съ пѹї деа аџіѹторіѕ, кътрє есте гата дѹпъ обічеіѹл маї марілор съї съ цівре ші съ фіе аскѹлтътор ѧнтрѹ тоате. Ачєстєа черкъндѹсе ѧп сфатѹл церей, ле-аѕ плъкѹтѹ, ка прє Еліа съ'л цінъ ѧп Полоніа дѹндѹї ораше ші сате спре віецѹіреа кѹ чінсте, ші де ла Стефан съ прііметєаскъ цівръмънтѹл де кредінцъ, ка кѹ атъта маї кредінчос ші маї аскѹлтъторіѕ съ факъ прє Стефан. Дѹпъ че аѕ дат Краіѹл лѹї Еліа кърці, ораше ші сате, дѹпъ оръндѹіала сфатѹлѹї, ка съ поатъ трѹі домнєце, Еліа лъсѹнd прє тоці аї съї, аѕ фѹнт прє аскѹнс, даръ дін фѹгъ л'аѕ прінс побілѹл Іоанн Кола, ші л'аѕ дѹс ѧнапої ла Краіѹл, карєле дрепт ачєєа дін сфатѹл Консіліарілор съї л'аѕ дат лѹї Петрѹ Шафранец Палатінѹлѹї Сандомірѹлѹї ші Къпітанѹлѹї Сіradієї, ка съ'л цінъ ѧп Сіradіа. Ші с'аѕ пъzітѹ ші цінѹтѹ ѧп Сіradіа мѹлтъ време, ші тоате лї ера слободе афаръ де єшіре. Аколо петречєа ші мѹєрєа лѹї кѹ прѹнчії. Каре лѹкрѹ ѧнтрѹ атъта аѕ трас прє Стефан ѧп партєа Краіѹлѹї ші а Кръїтеї, кът тоате порѹп-

чіле ле плініа кȣ таре сърґȣінцъ. Пентрȣ ачееа dȣпъ скȣрт тімп оастеа тътъраскъ, каре а вреа съ се трагъ ѫп Рȣсіа ші Подоліа, пȣ пȣтаї о аȣ опріт, чі бътъndȣсе кȣ Тътарії і-аȣ ші ѫпвінс. Афаръ de ачееа Брацлавȣл din Подоліа, кареа четате о кȣпрінсесе Рȣтенії, лȣъndȣл л'аȣ dат Краіȣлȣї Владіслав ші Кръітеї; кареа четате de атȣнчї с'аȣ ѫпкредінцат прін Краіȣл Владіслав лȣї Дерслав Влостовскі, съ о цінъ. Къчї тъкар къ Еліа Водъ авеа тȣіере пре Маріа сора Софіеї Кръіесеї Полоніеї, тотȣші таї тȣлт с'аȣ прецȣіт лȣкрȣл de обще, de кът кȣтпъціа."

Кромер zіче [2]): „Ѫп Неполетіца ера Країȣл Владіслав, ȣnde порȣнчісе, съ се факъ adȣnаре de цеаръ пе zіоа С. Мартін. Аколо аȣ веніт Еліа фіїȣл лȣї Алексаndрȣ Палатінȣлȣї Молdовеї челȣї ръпосат фȣгъріт din Domnie прін фрателе съȣ чел таї тінер Стефан, черънd аціȣторїȣл Країȣлȣї ші фъгъdȣіndȣ-се, къ ва фі кредінчос Країȣлȣї, прȣнчілор лȣї ші Кръітеї. Сосіт'-аȣ dȣпъ dънсȣл соліа фрателȣї съȣ Стефан кȣ dарȣрї стрълȣчіте. Ȣртънd пре Країȣл пънъ ѫп Ланчічіа ші пофтіnd, ка таї біне съ цінъ Країȣл лънгъ ел de кът лънгъ фрателе лȣї, кареле тȣтȣрор ера неплъкȣт. Пентрȣ къ ва фі ші ел ка таї тарії съї сȣбт кліентела Полонілор. Іаръ грешала ші пагȣбеле, каре фъкȣсе татъл съȣ ѫп Подоліа, таї 'наінте de тоарте, съ ле іерте Країȣл. Авеа Еліа тȣіере пре сора Софіеї, чі сокотіndȣ-се лȣкрȣл, тȣтȣрор сфетнічілор ле аȣ плъкȣт, ка Стефан, пре кареле ѫл іȣбіа неатȣл, dȣпъ че ва цїȣра кредінцъ Країȣлȣї ші Кръітеї, съ цінъ Молdова ші цінȣтȣл Сепенікȣлȣї кȣ Хоцітȣл, Цецїȣтȣл ші Хтеловіа кȣ къdінцъ вечнікъ съ ле dобъndеаскъ ѫndъръпт. Іаръ лȣї Еліа, ка кȣ атъта таї таре съ се цінъ Стефан сȣбт аскȣлтаре de фріка лȣї, і с'аȣ dат прін Країȣл тошії ѫп Полоніа. Чі пеndестȣлъndȣсе ел кȣ ачелеа ші ръвнінd Domniеа пъріntеаскъ, с'аȣ dȣс ѫndъръпт din фȣгъ, с'аȣ цінȣт сȣбт пазъ de чінсте ѫтпреȣнъ кȣ тȣіереа ші прȣнчії. Іаръ Стефан dȣпъ токтеалъ аȣ цїȣрат ѫпаінтеа солілор кръіещї ѫп Сȣчеава ші аȣ фъгъdȣіт къ ва терце ші ѫп Рȣсіа, кънd ва авеа порȣнкъ, ші іаръші ва цїȣра. Dȣпъ ачееа престе пȣцін, ка съ тȣлцътеаскъ Країȣлȣї, аȣ ѫпфрънт пе Тътарї de ла пъвъліреа ѫп цінȣтȣріле Лешещї ші Вратіславіа кȣпрінzіndȣ-о, о аȣ dат іаръші Країȣлȣї."

Мірон Логофътȣл [3]) токта аша скріе, ка Dлȣгош, пȣтаї кът adаогъ, къ бътаіа чеа dінтъіȣ с'аȣ ѫптътплат ла Лоломнік; чі грешеще, кънd пȣтеще пре тȣіереа лȣї Еліа, Софіа, ші zіче къ аȣ фостȣ соръ кȣ Владіслав Іагелло: пентрȣ къ ачеаста с'аȣ кіематȣ Маріа ші аȣ фостȣ соръ кȣ Софіа фата лȣї Andреіȣ Dȣксȣлȣї Кіовеї, ші а патра тȣіере а лȣї Владіслав Іагелло. Іаръ ла сфършіт zіче: „Ачест Алексаndрȣ Водъ аȣ domніт 32 de анї ші 8 лȣнї, ші тȣлте лȣкрȣрї бȣне аȣ фъкȣт аічї ѫп цеаръ; пентрȣ каре пре ȣртъ цеара і-аȣ zіс Алексаndрȣ чел Маре."

Dогіел [4]) ѫпкъ ачесте хрісоаве, саȣ съ zік таї біне ачесте естрактȣрї а ле хрісоавелор din анȣл 1433; adȣче:

„Ѫп анȣл 1433 Владіслав Краіȣл Полоніеї іартъ пре Алексаndрȣ Палатінȣл Молdовеї, пентрȣ къ аȣ стрікат пачеа ші аȣ фъкȣт тȣлте пагȣбе."

„Ѫп анȣл 1433, хрісов ѫп каре се кȣпрінde отаціȣл чел de Еліа Палатінȣл Молdовіеї фъкȣт Краіȣлȣї Владіслав ші Кръітеї Полоніеї ѫп 3 Іȣніе."

„Ан анѣл 1433. Сфетничїї Кръїтеї Полоніеї антъреск легътъріле, карele с'аѣ фъкът прін Міхаіл Бъчацкі Кастелланѣл ші Къпітанѣл din Халіцїа антре Краіѣл Владеслав. тощенїї лъї ші Кръїтеа Полоніеї, ші антре Стефан Палатінѣл, Молдовеї ші тощенїї лъї, dimпрежнъ кѣ отацїѣл чел de ансъшї Палатінѣл фъкът Краіѣлъї ші Кръїтеї Полоніеї."

„Ан анѣл 1433, Владіслав Краіѣл Полоніеї, антъреще пре Стефан Палатінѣл ан тощенїреа Молдовеї, ші дърежеще. Церzонѣл, Хтіеловѣл, ші цінътъріле dinтре Сніатін ші Сепін, каре аѣ марцініле сале de ла рѫѣл Поточін, пънъ ла таре рѫѣл Нїстрѣлъї. Dат ан Ланцїцїа ан 13 Декетврie."

Тоате кътe ле адѣсеіѣ ачі, іаръ маї въртосѣ хрісоавеле de ла Dогіел, съпт търтъріі петінкате. Кът поате даръ скріе преа вестітѣл Енгел [5]) аша: „Еліа п'аѣ пътътѣ кѣ лініще domni, вnѣ ан антрегѣ сінгърѣ; вnѣ ан ші повъ лъпї с'аѣ ръсвоітѣ кѣ Стефан ші аѣ domніт атпрежнъ кѣ дънсѣл опт анї, адекъ аѣ domніт прeсте тот ка ла вnспрезече анї, de ла 1433 — 1444.

„Александрѣ аѣ лъсат dѣнъ сіне, афаръ de вр'о къціва прънчї din цїіторї, doї фечіорї din doѣъ леџівіте тѣерї, адекъ пре Еліа ші пре Стефан. Еліа аѣ требѣіт съ пѣ фіе аша de харнік de a domni ка Стефан, ал кърѣіа хрісов din 9 Noемвріе 1433 саѣ 6941, антъ кѣстъ, прін карele аѣ дърѣіт Боіерїѣлъї Danko сатѣл Фрътъцїї. Аѣ ші черкат Стефан антъ ан анѣл 1432 бѣпъ-воінца Лешілор, прін цівръмътътѣл че л'аѣ фъкът ан Сѣчеава. Чі Еліа ера, карele требѣіа съ domнeаскъ dѣнъ врereа тътъпе-сеѣ ші тѣіereа лъї ера соръ кѣ Кръіеаса din Полоніа, пентрѣ ачееа прін Полонї антъ с'аѣ кѣпоскът Domнѣ Молдовеї. De Dогіел се адѣче вn хрісов din 3 Івnie 1433 ан карele се кѣпринde отацїѣл лъї, чел ші de Іагелло пріітіт. Чі тащіха лъї Рінгала сора лъї Іагелло, с'аѣ певоіт съ цінъ о парте а Молдовеї пентрѣ Стефан фіїѣл съѣ. Еліа пентрѣ ачееа о аѣ анекат. Фіїѣл еї Стефан с'аѣ депъртат ан Тѣрчіа, ші аѣ адѣс аџівторіѣ Тѣрческ кѣ сіне ш. ч."

Ан треї пѣнтрї грешеще ачі преа вестітѣл Енгел: антъіѣ, кѣ съ атпротівеще шіе ансъшї, къчї пѣпе тоартеа лъї Асексandрѣ I ла анѣл трекът, ші тотъшї пре Еліа карele андатъ пекѣртат аѣ ѣртат тътъпе-съѣ, ан анѣл ачеста ал зіче а фі апчепът антъіашї датъ a domni; чі ачеаста о фаче, пѣтаї ка съ'шї арате арата асѣпра лъї Dогіел, карele п'аѣ скріс алта фъръ пѣтаї че аѣ гъсіт ан Архівѣ: a doѣa, кѣ пре Рінгала о фаче тѣтъ лъї Стефан III, деспре каре вezї че ат скріс ла анѣл 1421: a треіа, кѣ пѣтаї din тіптеа са зіче, кѣ Стефан III аѣ пъзѣіт ла Тѣрчї, ші таче пре Мѣнтепї, с'аѣ пѣї багъ ан вре о сеатъ. Чі тѣ ціне ачелеа каре ле зік търтъріile маї сѣс адѣсе, ші пѣ те тіра de анкълчелеле преа вестітълъї Енгел; къчї отѣл карele се апѣкъ de тѣлте, ка ші ел, лесне поате греші.

[1]) Dlugossius Lib. 11. ad ann. 1433. [2]) Cromerus Lib. 20. p. 310. [3]) Constans Miron in Chronico Ms. Valachico. [4]) Dogiel in Codice Dipl. Poloniae tom. 1. p. 61. [5]) Ioann. Christ. Engel in antiq. Historia Moldaviae p. 122.

Анѣл 1434. Стефан III Domнѣл Молдовеї, прекът се вede ла Dогіел [1]), ан анѣл de акът прін вn хрісов търтърісінd, къ ел ан анѣл трекът аѣ цівrат кredінцъ Краіѣлъї

Лешеск ꙟnaintea лꙋї Міхаіл Бꙋчацкі, аꙋ тріmіс оаmенії съї кꙋ dъnсꙋл, пре карії ащептъndꙋї Владіслав II, саꙋ Іагелло, прекꙋm скріе Міроn Логофътꙋл [2]), ла търгꙋшорꙋл Гродекі nꙋ dепарте dс Ліов, аꙋ mасꙋ сꙋбт кортꙋ, ка съ аскꙋлте прівігіторіле, ші фіind прітъвара ачееа ръкороасъ, аꙋ ръчіт поаптеа ші аꙋ къzꙋт ꙟn фрігꙋрї кꙋ лꙋnгоаре, din каре nꙋ с'аꙋ maї тъmъdꙋіт, чі аꙋ mꙋріт ꙟn лꙋnа лꙋї Маіꙋ, ꙟnтрꙋ ал кърꙋіа лок аꙋ ꙋрmат фііꙋл лꙋї чел maї mаре Владіслав III, кареле dꙋnъ ачееа с'аꙋ фъкꙋт Краіꙋ Ꙋnгаріеї ші аꙋ періт ла Варnа ꙟn анꙋл 1444. Ла ꙟnкоронареа лꙋї Владіслав III, прекꙋm скріе Стріковскі [3]) аꙋ фост dе фацъ ші солії лꙋї Стефан III.

[1]) Mathias Dogiel in Cod. Dipl. Poloniae tom. 1. p. 601. [2]) Constans Miron in Chronico Ms. Valachico [3]) Strikovski Lib. 16. §. 1.

Анꙋл 1435. „Dꙋnъ ꙟnкоронареа са, Владіслав Краіꙋл Лешеск, zіче Міроn Логофътꙋл [1]) ꙟn анꙋл 1435, с'аꙋ погорѫт ла Сірad пентрꙋ Саіmꙋл (adꙋnареа цереї): іаръ о сеаmъ dе боіерї лешещї, пріетеnії лꙋї Іліашꙋ Вodъ, аꙋ пофтіт ка Краіꙋл съ слобоаdъ dе ла опреалъ пре Іліашꙋ, чі Краіꙋл nа'ꙋ воіт; къчї аціꙋnсесе Стефан Вodъ кꙋ солії съї ші ла ачест Краіꙋ. Іаръ кꙋръnd dꙋnъ ачееа, кꙋ щіреа старостелꙋї Сірadꙋлꙋї, орї кꙋm скріꙋ ꙋnії din nепаzа стръжарілор, че ера пъzіторії лꙋї Іліашꙋ, аꙋ скъпат din четате Іліашꙋ, ші аꙋ ꙟnтрат ꙟn цеаръ, dе аꙋ тꙋрбꙋрат о парте асꙋпра лꙋї Стефан Вodъ; чі ешіnd Стефан ꙟnаіnте ла Подрага, іаръшї nепорочіреа лꙋї Іліашꙋ Вodъ аꙋ фост, къчї ші аколо аꙋ ремас ꙟnвіnс."

Ашішdереа скріꙋ Dлꙋгош [2]) ші Кромер [3]), іаръ Міроn adаогъ, къ тот ꙟnтрꙋ ачест анꙋ с'аꙋ бътꙋт ші ла Піперещї ші іаръшї аꙋ піерdꙋт Еліа; dаръ еꙋ nꙋ почіꙋ креdе, пентрꙋ къ се гъсеще ла Dогіел [4]) естрактꙋл ачеста:

„Ꙟn анꙋл 1435, Палатіnꙋл Еліа mъртꙋрісеще, къ с'аꙋ ꙟmпъкат кꙋ фрателе съꙋ Стефан, ші dіmпреꙋnъ кꙋ ел фъгъdꙋеще креdіnцъ лꙋї Владіслав краіꙋлꙋї Полоніеї."

Тот аколо алт естракт сꙋnъ аша:

„Омаціꙋл Палатіnꙋлꙋї Еліа, кареле л'аꙋ фъкꙋт Краіꙋлꙋї ші кръіmеї Полоніеї."

Dіn каре естрактꙋрї еꙋ ꙟnкіdꙋ, къ ла Піперещї бътаіа ꙟnтре dъnшії аꙋ фост dꙋбіе, ші пентрꙋ ачееа с'аꙋ ꙟmпъкат, ші с'аꙋ фъкꙋт ꙟmпърціреа Молdовеї, кареа о воіꙋ спꙋnе ла анꙋл вііторіꙋ.

Ла анꙋл ачеста dеспре Dракꙋла, саꙋ Влаd, саꙋ Владіслав III, Domnꙋл церії Мꙋnтенещї аша скріе Dꙋка [5]): „Dракꙋла Воеводꙋл Валахіеї трекъnd ші престе mаре аꙋ mерс ла ꙟmпъратꙋл Амꙋрат ꙟn Прꙋса, ші ꙟnкіnъndꙋсе аꙋ mъртꙋрісіт, къ-ї есте сꙋnꙋс, ші л'аꙋ ꙟnкреdіnцат къ'ї ва ꙟnгъdꙋі съ треакъ пріn Валахіа, орї къnd ва вреа съ mеаргъ асꙋпра Ꙋnгаріеї, ші'л ва повъцꙋі пънъ ла отареле Цермаnіеї ші Рꙋсіеї. Dе атътеа фъгъdꙋіnце порніт фіind Амꙋрат л'аꙋ пꙋс кꙋ сіnе ла mасъ ші чіnстіndꙋ'л ші пре ел ші пре соціїле лꙋї, карії ера maї mꙋлцї dе треї сꙋте, кꙋ mꙋлте dарꙋрї, пріетеnеще і-аꙋ слобоzіт."

Ла каре кꙋвіnте zіче Стріттер [6]): „Кꙋm къ Амꙋрат с'аꙋ бътꙋт кꙋ Карамаnꙋл ꙟn анꙋл 1435, аратъ тълкꙋіторіꙋл ꙟn mарціnе; іаръ кꙋm къ челе че с'аꙋ zіс ачі dеспре Dракꙋла, с'аꙋ ꙟnтъmплат кꙋ пꙋціn maї'naіnте dе ресбоіꙋл ачеста, zіче Dꙋка.

Хрісовѫл de ла Kopnidec [7]) аратъ, къ дмпъратѫл Сіџістѫnd a doѫa zi dѫnъ сърбъ-тоареа С. Грігоріе Diалогѫлуї дп апѫл de акѫт din Пожон аѫ дптърігт тоате прівілегі-оапеле Сасілор din Ардеал, дпфрѫптѫnd de фаџъ пре Воеводѫл Ардеалѫлуї Ладіслав Чіа-кі, къчї ле аѫ вътѫмат.

Еѫгеніе IV Папа de ла Рота дпкъ аѫ скріс дп апѫл 1435 дп лѫна луї Мартіе din Флоренџіа луї Грігоріе Мітрополітѫлуї Молдовеї о епістолъ, ал къреіа естракт аша сѫнъ ла Алоісіе Гверра [8]).

„Грігоріе Архіепіскопѫл Молдовеї прііmindѫce кѫ тоатъ чінстеа de Патріархѫл Еѫ-геніе, і-аѫ фъгъдѫіт de фаџъ, къ ва џіпеа деплін тоате обічеіѫріле бісерічеї Ромеї. Атѫнчї: Еѫгеніе аѫ dобѫndіт маре пъdежde къ се вор пѫтеа adѫче тоцї чеї de леџеа Гречеаскъ. карії ера сѫбт стъпъніреа Архіепіскопѫлуї, ка съ мъртѫрісаскъ ачееашї кредінцъ. Dрептѫ ачееа, ачееашї мъртѫрісіре съ о пофтеаскъ Грігоріе de ла аї съї дпкът есте шї пентрѫ пѫрчedереа Dѫхѫлуї сѫпт, шї пентрѫ вълфа бісерічеї Ромеї ш. ч.“ Din каре епістолъ поцї кѫлеџе, къ Мітрополітѫл Damian, карele аѫ іскъліт дп соборѫл de ла Флоренџіа, аѫ ѫр-мат луї Грігоріе. Епістола ачеаста се adѫче шї de Райnald [8]) шї de Лекvіен [10]).

[1]) Constans Miron Logotheta in Ms. Chronico Valachico. [2]) Dlugossius Lib. 12. ad. ann. 1435. [3]) Cro-merus Lib. 21. p. 316. [4]) Dogiel tom. 1. p. 601. [5]) Ducas p. 114. [6]) Stritterus Valachicorum §. 25. [7]) Dogiel Cornides Dipl. tom. III. p. 18. [8]) Aloysius Guerra in Epitome Constit. Pontif. tom. 2. p. 531 [9]) Raynaldus ad ann. 1436. Nr. 27. [10]) Lequien in Oriente Christiano tom. 1. p. 1251.

Апѫл 1436. Ла апѫл ачеста аша скріе Кромер [1]) деспре Молдова: „Дечї сфade dintre doї фрацї Молдовенї о аѫ ашezат краіѫл Владіслав III, атѫнчї прін солї, аша дп-пърцind цеара дптре дъпшїї, ка партеа de џіос de лънгъ Маре, каре се кіамъ Бесса-рабіа, ѫnde сѫпт четъціле Біалоградѫл шї Кілія, съ фіе а луї Стефан; іаръ чеа de сѫс adекъ чеа dintre апѫс шї маї вечінъ de Рѫшї кѫ Сѫчеава четатеа чеа маї de фрѫпте, съ фіе а луї Еліа, шї Еліа фъръ de zъбавъ аѫ вепіт ла Ліовѫ, шї дтпребпъ кѫ боіерії съї аѫ џівrат Краіѫлуї, карele ера de фаџъ дтбръкат дп хаіпе кръіещї, къ ва ретъпеа кре-dінчіос сѫбт кліентела луї шї сѫбт а ѫртъторілор луї, іаръ џіврѫnd стеагѫл л'аѫ плекат ла пічіоареле Краіѫлуї dѫпъ обічеіѫ. Фъгъдѫіт'аѫ шї аџіѫторіѫ Краіѫлуї дп коптра тѫтѫрор петічілор. Dѫпъ карea фаптъ рѫdікѫndѫ'л краіѫл л'аѫ сърѫтат, іаръ боіерілор луї ле аѫ дптіпс dреапта съ о сърѫте, шї аѫ пофтіт ка съї dea Еліа дп фіеще каре апѫ дп лок de трібѫт (харачіѫ) 100 de каї, атъта пънъ de мътасъ че съ кіамъ катхе, саѫ кѫт вреаѫ алцїї 400 de катхе, 400 de боі, 200 de каръ de торон, de карії тѫлцї адѫче Dѫпъреа: мъкар къ ѫnїї зік къ боїї шї пещїї пѫтаї de чінсте і-аѫ dат Краіѫлуї de чea dатъ. Іаръ џіпѫтѫл Сепепікѫлуї шї Dіпломатѫл пъріптеск, прін карele с'аѫ дърѫітѫ ачела луї Стефан, л'аѫ пофтіт дndърънт пентрѫ пагѫбеле, каре ле аѫ фост фъкѫт Алексandрѫ татъл луї дп префектѫріле din Колотеіа шї Сніатін: мъкар къ ам афлат, къ дп апѫл ачела, дп карele аѫ періт краіѫл Владіслав (III, ла Варна) с'аѫ dат четъціле џіпѫтѫлуї ачестѫіа прін Маріа тѫіереа луї Еліа, шї прін пъркълабѫл din Хотін луї Іоапп din Цizов кастелапѫлуї Краковіеї, шї луї Петрѫ Одровапц палатіпѫлуї Рѫсіеї. Дечї четатеа Халліџіеі

о аȣ̆ dат Краіȣл лȣї Еліа, пънъ кънd ва тръі, пентрȣ але кърȣіа рȣгъчіȣнї аȣ̆ пȣс Краіȣл Архіепіскоп Ліовȣлȣї пре Іоанн Одрованц, ш. ч. — Стефан ѧнкъ аратъ прін солії съї, пре каре ѧї трімісесе ла Краіȣл кȣ мȣлте dарȣрї, къ ші ел вреа съ факъ асеменеа ціȣръмънт Краіȣлȣї, ші adȣчеа вреdнічііле сале челе мȣлте, чі нȣ щіȣ̆ пентрȣ че н'аȣ̆ ціȣрат маї ѧнаінте Стефан, dоаръ къ ціȣрасе лȣї Еліа фрателȣї съȣ̆ ѧн Біалограd. Dаръ dȣпъ патрȣ анї аȣ̆ ціȣрат ші Стефан ші Еліа, фіеще каре кȣ Dівanȣл съȣ̆ ачелȣіашї Краіȣ̆."

Ашішdереа скріȣ̆ Dлȣгош [3]) ші Мірон Логофътȣл [3]), Dогіел [4]) ѧнкъ adȣче естрактȣл ачеста: „Ѧн анȣл ачеста 1436, Консіліарії Молdовеї омаціȣл палатінȣлȣї съȣ̆ Еліа, каре л'аȣ̆ фъкȣтȣ̆ Краіȣлȣї Владіславȣ̆ ші Кръімеї ѧн Ліов, ѧл ѧнтъреск ші фъгъdȣеск аціȣтор ѧн контра тȣтȣрор немічілор кȣ треї-zечї ші чінчї dе печецї."

Dеспре цеара Ромънеаскъ аша скріе Dȣка [5]) ла анȣл dе акȣм: „Венind вара Амȣрат аȣ̆ мерс асȣпра Ȣнгаріеї, ші трекънd Dȣнъреа ла Нікопоіȣ̆ л'аȣ̆ ѧнтімпінат Dракȣла, кареле кȣ бȣкȣріе і-аȣ̆ dат бінеце, ші ѧмпреȣнъndȣ'шї оастеа, кареа о авеа кȣ сіне, с'аȣ̆ фъкȣт повъцȣіторіȣ̆ лȣї Амȣрат: ші повъцȣіndȣ'л кале dе патрȣ zіле ѧн Ȣнгаріа, тоате ле аȣ̆ афлат dешерте. Пентрȣ къ ѧнцелегънd Ȣнгȣрії dеспре веніреа лȣї Амȣрат, пре оаменії din сате ші din орашеле челе маї мічї ѧї пȣртасе ѧн четъцї; dрепт ачееа мергънd Тȣрчії пънъ ла Сібіїȣ̆, кареле е dінтре четъціле челе маї dе фрȣнте але Ȣнгаріеї, н'аȣ̆ кȣтеzат ал бате. Кънї възънd четъценії пре Тȣрчї кȣ мъніе аȣ̆ ешіт ші пре мȣлцї і-аȣ̆ тъіат. Dрепт ачееа Тȣрчії с'аȣ̆ ѧнтȣрнат повъцȣіndȣ'ї тот Dракȣла, dе кареле се темеа Амȣрат ка съ нȣ ѧмбле кȣ ѧншелъчіȣне, ші сосіnd ла Dȣнъре іаръшї о аȣ̆ трекȣт."

Dеспре ръсбоіȣл ачеста ал лȣї Амȣрат скріе ші Леȣнклавіе [6]) dінпреȣнъ кȣ Ісмаіл Бȣлліалd [7]) пре карії ѧї поцї веdеа.

Ѧмпъратȣл Сіціcмȣnd ші Краіȣл Ȣнгаріеї ѧнкъ ачест Dіпломат аȣ̆ dат ѧн партеа Епіскопȣлȣї челȣї лътінеск din Арdеал [8]).

„Сіціcмȣnd din міла лȣї Dȣмnеzеȣ̆ Ѧмпъратȣл Романілор пȣрȣреа Аȣгȣст ші Краіȣл Ȣнгаріеї, Бохеміеї, Dалмаціеї, Кроаціеї, ш. ч. кредінчіошілор нощрі тȣтȣрор ші фіеще кърȣіа, Баронілор, Немешілор ші тȣтȣрор оаменілор, dе орї че стат саȣ̆ треаптъ сънт, карії сънт dаторї а dа dішмъ Епіскопȣлȣї Арdеалȣлȣї, ѧн мъкар каре Комітат, сънътате ші граціе! Греа жалбъ ам прімiт кареа с'аȣ̆ dат Мърімеї Ноастре ѧн партеа чінстітȣлȣї ѧн Хс. Пърінтелȣї Domнȣлȣї Георгіе Епіскопȣлȣї нȣмітеї бісерічї а Арdеалȣлȣї, ші кȣпрінdе ѧн сіне, къ сънт ȣнії dінтре воі, карії dепъртънdȣсе dе фріка лȣї Dȣмnеzеȣ̆, dішмеле din родȣрї ші din тот феліȣл dе бȣкате, каре с'аȣ̆ обічнȣіт а се плъті кȣ банї гата нȣмітȣлȣї Domнȣлȣї Епіскоп dеспре партеа воастръ ші din сателе ші бȣнȣріле воастре, нȣ і ле плътіцї лȣї саȣ̆ dішмашілор лȣї dȣпъ орї че черерї, ші ѧнкъ ші афȣрісанії, dе каре кȣ червіче таре нічї сеамъ нȣ бъгацї, нічї кȣ чеї маї марї ші ноі банї аї нощрі, че се бат ѧн кръімеа ноастръ а Ȣнгаріеї, нічї кȣ алцї банї dе аї нощрі, че се кіамъ Квартлінг, ка съ факъ атъта кът фак банії нощрі чеї маї марї, dȣпъ ціпереа Dекретȣлȣї пострȣ — — каре лȣкрȣ се фаче спре неплъчереа ноастръ, спре перdереа сȣфлетелор челор че нȣ плътеск, ші спре маре пагȣбъ а нȣмітȣлȣї Domнȣлȣї Епіскоп, — — Dат ѧн Прага ѧн zіоа dȣпъ сърбътоареа Сънтȣлȣї Еціdіе ѧн анȣл D. 1436."

Прin Dinлomaтȣл ачеста, ка dішmеле съ се плътеаскъ кȣ банї гата Епіскопȣлȣї Георгіе Лепеш, ачееа с'аȣ агонісіт, de прощії карії нȣ авеа банї, с'аȣ ръсколіт асȣпра nеmешілор din Ардеал, кȣm се ва аръта ла анȣл ѧndатъ ȣрmъторіȣ.

[1]) Cromerus Lib. 21. p. 317. [2]) Dlugossius Lib. 12. ad annum Christi 1436. Constans Miron in Chron. Valach. Ms. [4]) Dogiel in Cod. Dipl. tom. 1. p. 601. [5]) Ducas in Hist. Byzant. cap. 30. [6]) Leuncl. Lib. 14. [7]) Ismael Bullialdus in Notis ad Ducam. [8]) Antonius Szeredai de Eppis Transilvaniae p. 149

Анȣл 1437. Стоарчереа банілор чеа прin Георгіе Лепеш Епіскопȣл Ардеалȣлȣї фъкȣтъ de ла прощї пентрȣ dішme саȣ zечіȣіелї, кȣm с'аȣ арътат ла анȣл трекȣт, маї mȣлте реле аȣ прічінȣіт ѧn Ардеал, de каре пънъ астъzї нȣ сънт mънтȣіцї. Пентрȣ къ прощії чеї de сȣбт zечіȣіалъ ш'аȣ алес маї ѧнтъіȣ повъцȣіторіȣ пре Антоніе Кішȣ [1]), апої dȣпъ періреа ачестȣіа пре оаре-каре Мартін, ші с'аȣ скȣлат асȣпра боіерілор, карі-ї сіліа съ плътеаскъ кȣ банї dішmеле; чі нобілії саȣ боіерії с'аȣ ръdікат кȣ dроаіеа ѧn контра прощілор ші тъіnd пре повъцȣіторії лор, пре прощї і-аȣ ѧnсеmнат ла бȣzе, ла нас, ші ла ȣрекї, апої і-аȣ слобоzіт пре а касъ [2]). Сȣпъръndȣсе нобілії din Ардеал пентрȣ dесе ръскоалеле прощілор, тот ѧнтрȣ ачест анȣ с'аȣ adȣнат ѧn Къпѫлна, ші кіеmънd пре Сасії ші пре Секȣі din Ардеал, ачеастъ ȣніре о аȣ фъкȣт ѧнтре сіне асȣпра прощілор, прекȣm аратъ Корnidес [3]) ші Вагнер [4])

„Noї Лорandȣ Лепешȣ de Варашкеzі Віце-Воеводȣл Ардеалȣлȣї кȣноащеm прin ачестеа ѧnаіnтеа тȣтȣрор ші челор de акȣm ші челор віiторї, къ adȣнъndȣне noї ѧn орашȣл Къпѫлна а doȣа zі dȣпъ ѧnълцареа сънтеї Крȣчї кȣ mъріцїї Міхаіл Іакч de Кȣшал ші кȣ Енрік de Таmаші Комітії Секȣілор, dінпреȣнъ кȣ тоцї нобілії, кȣ Сасії din шепте ші doȣъ скаȣне Съсещї ші а Бістріцеї, ші кȣ локȣіторії тȣтȣрор скаȣнелор Съкȣещї, ші стръnгъndȣне ка съ ѧndрептъm каȣселе челе греле але пърцілор ачестора, ѧнтре нȣmіцїї Nобілї, Сашї ші Секȣї ачеастъ фръцеаскъ ȣніре о аm ръndȣіт, ші атінгънd тоцї сеmнȣл Крȣчеї Domнȣлȣї, аȣ цїȣрат къ пȣрȣреа вор цінеа ачестеа: adекъ къ Сънтеї Короне ші преа пȣтернікȣлȣї Прінцȣ Domнȣлȣї Domнȣлȣї Сіцісmȣnd Ѧmпъратȣлȣї Романілор, ші Краіȣлȣї Ȣнгаріеї, Бохеmіеї, Далmацієї, Кроацієї, ш. ч. Domнȣлȣї пострȣ челȣї фіреск ші преа ѧnфрікошат пȣрȣреа ѧї вор фі кредінчіошї, ші вор ста ѧmпротіва тȣтȣрор връжmашілор, mъкар de че треаптъ вор фі, карії се вор ръdіка асȣпра кръіmеї ачестеіа, ші аȣ цїȣрат, къ нȣ се вор deспърцї de ла олалтъ ѧn апъраpеа церії ачестеіа, чі сȣбт кондіціа ачеаста, кънd преа пȣтернікȣл Прінцȣл ші Domнȣл Domнȣл пострȣ Сіцісmȣnd din міла лȣї Dȣmnеzеȣ Ѧmпъратȣл Романілор ші Краіȣл Ȣнгаріеї, Бохеmіеї, Далmацієї, Кроацієї, ш. ч. ар вреа съ факъ чева ѧmпротіва вр'ȣнеї dінтрȣ ачесте треї пърцї, adекъ dінтре Nобілії, Сасії ші Секȣії, челелалте doȣъ пърцї нȣ алтmінтрелеа чі ѧnцепȣнкіnd съ се невоіаскъ а къпъта граціе ші mілъ ла а треіа, нічї ѧnтр'алт тіпȣ съ ѧndръzнеаскъ а'ї аціȣта. Афаръ de ачеаста аȣ оръndȣіт, ка атȣнчї кънd ар воі вр'ȣна dінтре нȣmітеле пърцї съ се тъбъраскъ, ачеаста съ о факъ ѧn тіmпȣ de варъ, ші бътръніі сатȣлȣї челȣї маї de апроапе съ фіе dаторї а dа zъхъреа челор тъбърѫцї нȣ кȣ маї маре прецȣ, фъръ нȣmаї ка ла сътенї, ші тъбърѫцїї ѧnкъ съ нȣ се трагъ de ла платъ. Іаръ орї чіне ва ѧndръzні а

vinde mai скътп, prin цisdекъторiал съй съ пъ се nedepнseaскъ алтmiнtрелеа, фъръ пътаi къ перdереа капълуi. Аў mai орънdуiт, ка iарпа съ поатъ deскълека ън четъцi, ораше ші сате, ші съ лі се dea сълашў, чі сuбт kondiцia ачеаста, ка фіеще-каре Новіл, Сасў сай Секуіў, de орі че треапtъ ва фі, razdeі сале съ пъ'і факъ вре о пагубъ; iаръ каре ва ындръзni a пъгуbі пре сълъшълуiторiал съй, пре ачела цisdекъторiал къ повъцуiторiал оцiлор съ'л nedepнseaскъ dънъ леці, къ тоарте, сай кът лі ва фі віпа. Iаръ de ва фъці шерuал сай осташ.л оаре-кърuі Новіл, Сасў сай Секуіў, Domnал ачелuia ва требui съ цisре къ п'аў фъціт din сфатал ші воіеа луі, апоі цisръnd ъші поате фаче dестал din бънuріле челуі фъціт. Прсste ачеаста скоатъ карте de ла повъцуiторiал оцiлор, къ есте цerc din Рецестрал осташілор, ші dънъ ачееа пре чел фъціт ъл nedepнseaскъ dънъ віпа луі inde ва маі воі. Аў маі орънdуiт, таре съ се цipъ, ка de се ва ънтъmпла вре о ънпротівіре сай цefuіре ънtre Новілі, Сасі ші Секуі, ші о парте ва кіета пре алта ънtre аціsторіў, партеа кіематъ съ фіе datoare a порні a doua zi, ші a кълъторі треі тіларі ън тоатъ zioa, пъпъ ва сосі, inde есте кіемат; iаръ каре парте пъ ва пліпі ачеаста, съ се nedepнseaскъ, къ тоарте, ші пъ алтъ глоабъ. Ачеаста ънкъ леціuіт о аў рънdуiт, ші сuбт таре цisръmпт о аў ашezат, ка лъсънd тоатъ піста ші сфada, тъкар de че фел аў фост ънtre чінстітал ън Хс. Пъріntеле ші Domnал Domnал Георгіе Лепеш Епіскопал Арdеалuлуі, капітълал бісерічіі луі, ші ънtre Новілі, Саші ші Секуі, ачелеа къ тотал съ се цеаргъ, ші стъпгъ, пічі съ ындръспеаскъ вр'uна dintre пътітеле пърці de ачі ънаінte a маі ънnoi піста ші сфada, iаръ каре парте ле ва ънnoi, ачееа съ се цipъ кълкътоаре de цisръmпт, ші челелалте пърці съ пъ кътеze a o аціsта. Iаръ de ва авеа вре о парте пъръ къ алтъ парте, пъръшал de сас съ черче къ леце пре пъръшал de цioc, ънаінtеа цisдекъторiuлуі луі, ші ачеста съ фіе datoріў фъръ zъбавъ a'і фаче dрептате. Iаръ пърціле маі сас пътітеі vinрі фръцещі, adекъ Новілії, Сасії ші Секуіі, къ vтіліцъ с'аў рugат de noі, ка кърціле ачестеа пентръ търіmеа ші вечніка бънъ старе a лор съ ле ънтъріт къ печетеа поастръ. Dat ън zioa ші термінал маі сас ънсетnат ън анал Domnалuі 1437.“

Din Хрісовал ачеста поці ведеа, къ осебіреа кареа есте акuта ънtre пеатъріле din Арdеал, пъ се кънpinde ънtр'ънсъл; пентръ къ ън анал ачеста Vнгарії ші Ротъпії пъ се осебеа de ла о лалтъ, фъръ пътаі de ла Сасі ші de ла Секуі, ка de ла піще пеатърі. че пъ ера ън треапта новілілор, кът ера Vнгарі ші Ротъпії, ънtre карії пъ с'аў сокотіт прощії, чеі че ера din тоате пеатъріле. Дрепt ачееа с'аў ші пътіт пътаі Новілії къ Сасії ші къ Секуі чеі словозі, adекъ къ ачеіа каре лъкuіа ън скаune, iаръ пъ къ Vнгарії сай къ Ротъпії. Аша dаръръў аў лъкрат Ioann Кemeni, кънd ън Апробателе Арdеалuлуі аў деспъръціт пре Ротъпі de кътре Vнгарі, ші къ атъта аў лъкрат маі ръў, къ кът се щіе маі кіар, къ Мікuла din карele аў фост пръсіт, аў фост diaошў Ротъп, кът с'аў арътат ла апії трекуці.

Сіцісmuнd ънпъратал ші Крайал Vнгаріеі, ш. ч. ънкъ ън анал ачеста 1437 ън 8 сай 9 Декетвріе аў репосат, dънъ че аў віецuіт 70 de анї, ші аў domnіт ън Vнгаріа ші Арdеал 51 de

VERIFICAT 2017

анї. Маї 'наінте de а мѫрі аѫ кіемат ла сіне пре маї марії церії ші пре Алберт din каса Аѫстріеї, каре авеа мѫіере пре Елісавета фата лѫї, л'аѫ комъndат ѫрмъторіѫ шіе, прекѫм л'аѫ ші пріімит Ѫнгѫрії Краіѫ шіе, ші л'аѫ ѧнкоронат ѧнтъіа zі алѫї Іанѫаріе din анѫл 1438 [5]).

Деспре Damian Мітрополітѫл Молdовеї аша скріе Леквіен [6]): „Ѧн соборѫл de ла Флоренца аѫ фост de фацъ ші с'аѫ іскъліт: Damian Мітрополітѫл Молdовлахіеї, авъnd локѫл Мітрополітѫлѫї din Севастіа. Чі ші ѧн соборѫл каре се zіче а фі фост цінѫт ѧн бісеріка С. Софіеї пре ла анѫл 1440, аѫ цінѫт локѫл лѫї Damian Мітрополітѫлѫї Молdовлахіеї Макаріе Мітрополітѫл Nікоmidіеї, прекѫм скріе Алламіе [7]). Алтміntрелеа кѫ doї анї маї 'наінте de соборѫл din Флоренца, лѫї Damian ѧї порѫнчісе ѧмпъратѫл Іоанн Палеологѫл, къnd с'аѫ ѧнтѫрнат din Царіграd, ѫnde мерсесе, ка съ стеа таре пентрѫ ѫніре ѧн соборѫл, кареле ера съ се ціе ѧн Італіа: ба че е маї мѫлт, карте ѧнкъ і-аѫ тріміс ші лѫї ші Прінцѫлѫї Молdовеї пентрѫ лѫкрѫл ачеста. Dрепт ачееа Damian песте ѫн ан іаръші с'аѫ ѧнтѫрнат ѧн Царіграd, dѫкъnd кѫ сіне пре ѫн Протопоп."

Пагѫбъ къ нѫ скріе Сіропѫлѫ [8]), din кареле ле аѫ скріс ачестеа Леквіен, ла каре Прінц ал Молdовеї аѫ скріс ѧмпъратѫл Іоанн, ла Стефан III саѫ ла Еліа; къчї Молdова пе времеа ачееа ера ѧмпърцітъ ѧнтре dъншії. Еѫ тотѫші гъndеск, къ ла Еліа аѫ скріс, пентрѫ къ скаѫнѫл Мітрополіеї атѫнчї ера ѧн Сѫчеава, ші Сѫчеава ера сѫбт Еліа, деспре кареле аша ворбеще естрактѫл de ла Dогіел [9]):

„Ѧн анѫл 1437, Хрісовѫл прін кареле се dъ ѧndъръпт Краіѫлѫї Владіслав ші Кръімеї Полоніеї цеара Сепенікѫлѫї кѫ четъціле ші орашеле Хоцім, Ченін ші Хміелов прін Еліа Палатінѫл Молdовеї пентрѫ пагѫбеле каре ле аѫ фъкѫт татъл съѫ Алексаndрѫ ѧн цінѫтѫріле Коломееї ші ал Сніатінѫлѫї, кѫ легътѫръ, къ ва ѧнтѫрна ші Хрісоавеле Краілор прін каре с'аѫ фост dърѫіт цеара ачееа тътѫне-съѫ."

[1]) Fasching Novae Daciae Part. 3. p. 131. [2]) Annales templi coronensis ad h. a. Thuroczius f. 231. seq. Bonfinius f. 401. seqq. Haner Reg. Hung. Period. 13 § 286. seq. [3]) Daniel Cornides Mss. Dipl. tom. 2. p. 125. [4]) Carolus Vagner in Dipl. Ms. [5]) Thuroczius f. 237. Bonfinius f. 406. Pistorius f. 768. Sigler f. 57. Timon f. 61. [6]) Michael Lequien in Oriente Christiano tom. 1. p. 1253. [7]) Leo Allatius ad Librum de Cons. p. 1387. [8]) Syropulus sect. 3. Hist. concilii Fiorentini cap. 18. [9]) Dogiel in codice Dipl. Poloniae tom. 1. p. 601.

Анѫл 1438. Деспре ѧнтъмплъріле din Арdеал аша скріѫ Анналії Бісерічії Брашовѫлѫї [1]): „Ѧн анѫл 1438 ѧмпъратѫл Амѫрат II, dѫпъ че аѫ перdѫт zече мії de осташї ла Бълградѫл din Сербіа, кѫ рѫшіне аѫ лъсат четатеа dѫпъ шепте лѫнї, ші ѧнтѫрнъndѫ-се аѫ тріміс пре Мезіт Повъцѫіторїѫл Еѫропеї, съ нъвълеаскъ ѧн Арdеал ші съ і-л сѫпѫнъ лѫї. Мезіт dрепт ачееа аѫ пръdат Шебешѫл, ші пре мѫлцї оаменї аѫ dѫс робї прін цінѫтѫл Брашовѫлѫї, арzъnd сателе de прін прецїѫр ші ощеzеле."

Ашішdереа скріе Сіглер [2]), аdъогъnd ші ачееа, къ цеара Мѫнтенеаскъ ѧнкъ н'аѫ ремас непръdатъ, ші поате фі. Пентрѫ къ че ар фі къѫтат алтміntереа Dракѫла саѫ Владіслав III, ла Амѫрат II, деспре каре аша скріе Dѫка [3]): „Ѧн времеа ачееа Dракѫла ѧнкъ с'аѫ dѫс съ кѫртенеаскъ лѫї Амѫрат, пре кареле л'аѫ прінс Амѫрат ші легат трі-

VER 2007

VERIFICAT 2017

mеqindъл дп Калiпоiъ л'аъ дпкiс дп Търнъ. Лъi Дракъла дi арънка, къ аъ врът съ въпдъ пре Амърат, къпd л'аъ фост повъqъit дп Ънгарiа, шi алте вiнi дi бъга, каре тоате ле iскодеа Фодълах. Iаръ рътъпъпd маi тълте зiле Дракъла ла дпкiсоаре аъ пофтiт de ла дъпсъл, съ'шi dea атъпdоi фiчiорiй кiзешi, пре карiй дп тiпъръ вързтъ кiетъпdъi ла сine i-аъ шi dат. Пре ачеiа дтпъратъл Амърат i-аъ трiмiс дп Nимфеiъ орашъл din Асiа, шi аъ порънчit, съ'i цiпъ съът бънъ пазъ. Iаръ пе Дракъла, dънъ че аъ цiърат къ de ачi дпаiпте, ва ретъпea кредiнчiос, л'аъ слокозit дп Валахiа.“

[1]) Annales Templi Coronensis ad h. an. [2]) Sigler f. 57. [3]) Ducas in Historia Byzantina cap. 30.

Анъл 1439. Despre Молдова аша скрie Мiрон Логофътъл [1]) ла анъл de акът: „La анъл 6947, пръdат'аъ Тътарiй цеара пъпъ ла Ботошанi, арс'аъ шi търгъл Ботошанiй. Iаръ ла анъл dънъ ачеаста прadъ, ла Декетврie аъ пръdат цеара de цiос, арс'аъ Бърладъл шi Васлъiл.“

Iгнатie de Лъка [2]) дпкъ скрie: „Лiтва Ротъпеаскъ есте о атестекътъръ din Лътiпie, Iталiенie, шi Ънгърie. Пъпъ ла анъл 1339, къпd Damian Мiтрополiтъл Молdовеi с'аъ iскълiт Соборълъi din Флоренцiа, Ротъпii с'аъ фолосit къ лiтва Лътiпеаскъ, чi ърътъторiъл лъi Damian, фiind тare дтпротивiторiъ ънiрiй къ Бiсерiка Ромеi, аъ бъгат лiтерiле Славiпiлор.“ De ънde аре ачестеа Iгнатie de Лъка, ел пъ дпсеатпъ, чi еъ ат арътат ла апii трекъцi, кът къ Ротъпii маi'пaiпte с'аъ фъкът Крецiпi de къt Българiй шi чеiлалцi Славiпi, шi къ Епiскопii Ротъпiлор дп Собоареле челе dinтъiъ пътаi Латiпеще с'аъ iскълiт: аша dаръ адевърат скрie Iгнатie de Лъка.

Тот дптръ ачеста ап с'аъ iскълiт Соборълъi din Флоренцiа шi Iгнатie Мiтрополiтъл Трiповълъi къ Калiст Мiтрополiтъл Дръцiорълъi прекът аратъ Леквiен [3]).

Алберт Краiъл Ънгарiеi шi ал Романiлор, вреъ а зiче Кесарiъл, дп анъл de акът аъ стрiпс тоатъ боерiтеа de съът Корона Ънгарiеi дп Бъda шi аъ dат dекретъл, карele се афлъ дп лецiле цереi [4]): чi дпкъ бiпе пъ се сфършiсе адънареа цереi шi Краiъл Алберт дп персоапа са аъ требъit се дптiмпене пре Амърат II, дтпъратъл Търческ, карele порпiсе асънра Ънгарiеi. Дпсъ прекът скрiъ Търоцie [5]), шi Бопфiпie [6]), акът de одатъ пъ с'аъ бътът; пептръ къ Амърат, dънъ че аъ кънрiпс Сепdеровъл с'аъ дптърпат дпdърънт, дптре осташii Краiълъi Алберт дпкъ аъ дптрат iпiта чea реа, de карea боалъ кът зiк маi със пътiцii Търоцie шi Бопфiпie, дтплъпdъсе шi Краiъл, саъ кът вреъ Епс [7]) шi Рева [8]), болъвъпdъсе din тънкареа пепепiлор, с'аъ гръвit съ се дптоарпе дп Бъda, шi de аколо врънd съ теаргъ дп Вiена Австрiеi, аъ търit пе кале дп Нестiл, дп 28 Октомврie 1439, дп вързтъ de 45 de анi, кът търтърiсеще Меллен [9]), шi л'аъ астръкат дп Алба Кръieаскъ, ретъпdъi тъiереа греоае.

[1]) Constans Miron Logotheta in Chronico Valachico Ms. [2]) Ignatius de Luca in Geographia Bucovinae tom. 5. p. 325. [3]) Michael Lequien in Oriente Christiano tom. 1. p. 1228. [4]) Corpus Iuris Hung. tom. 2. p. 100. [5]) Thuroczius f. 239. seqq. [6]) Bonfinius f. 413. seqq. [7]) Ens p. 108. [8]) Petrus de Reva f. 34. [9]) Mellen p. 14.

Institutul de Studii Istorice și Social-Politice de pe lângă C.C. al P.C.R. BIBLIOTECA DOCUMENTARĂ

CENTRALA EDITORIALĂ

VERIFICAT 2007